။ နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

ဒီဃနိကာယေ

မဟာဝဂ္ဂဋ္ဌကထာ

၁. မဟာပဒါနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

ပုဗ္ဗေနိဝါသပဋိသံယုတ္တကထာ

၁. ဧဝံ မေ သုတံ။ပေ။ **ကရေရိကုဋိကာယ**န္တိ မဟာပဒါနသုတ္တံ။ တတ္ရာယံ အပုဗ္ဗပဒဝဏ္ဏနာ – **ကရေရိကုဋိကာယ**န္တိ ကရေရီတိ ဝရုဏရုက္ခဿ နာမံ, ကရေရိမဏ္ဍပော တဿာ ကုဋိကာယ ဒွာရေ ဌိတော, တသ္မာ “ကရေရိကုဋိကာ”တိ ဝုစ္စတိ, ယထာ ကောသမ္ဗရုက္ခဿ ဒွာရေ ဌိတတ္တာ “ကောသမ္ဗကုဋိကာ”တိ။ အန္တောဇေတဝနေ ကိရ ကရေရိကုဋိ ကောသမ္ဗကုဋိ ဂန္ဓကုဋိ သလဠာဂါရန္တိ စတ္တာရိ မဟာဂေဟာနိ, ဧကေကံ သတသဟဿပရိစ္စာဂေန နိပ္ဖန္နံ။ တေသု သလဠာဂါရံ ရညာ ပသေနဒိနာ ကာရိတံ, သေသာနိ အနာထပိဏ္ဍိကေန ကာရိတာနိ။ ဣတိ ဘဂဝတာ အနာထပိဏ္ဍိကေန ဂဟပတိနာ ထမ္ဘာနံ ဥပရိ ကာရိတာယ ဒေဝဝိမာနကပ္ပာယ ကရေရိကုဋိကာယံ ဝိဟရတိ ။ **ပစ္ဆာဘတ္တ**န္တိ ဧကာသနိကခလုပစ္ဆာဘတ္တိကာနံ ပာတောဝ ဘုတ္တာနံ အန္တောမဇ္ဈန္ဟိကေပိ ပစ္ဆာဘတ္တမေဝ။ ဣဓ ပန ပကတိဘတ္တဿ ပစ္ဆတော “ပစ္ဆာဘတ္တ”န္တိ အဓိပ္ပေတံ။ **ပိဏ္ဍပါတပဋိက္ကန္တာန**န္တိ ပိဏ္ဍပါတတော ပဋိက္ကန္တာနံ, ဘတ္တကိစ္စံ နိဋ္ဌပေတွာ ဥဋ္ဌိတာနန္တိ အတ္ထော။

ကရေရိမဏ္ဍလမာဠေတိ တဿေဝ ကရေရိမဏ္ဍပဿ အဝိဒူရေ ကတာယ နိသီဒနသာလာယ။ သော ကိရ ကရေရိမဏ္ဍပော ဂန္ဓကုဋိကာယ စ သာလာယ စ အန္တရေ ဟောတိ, တသ္မာ ဂန္ဓကုဋိပိ ကရေရိကုဋိကာပိ သာလာပိ – “ကရေရိမဏ္ဍလမာဠော”တိ ဝုစ္စတိ။ **ပုဗ္ဗေနိဝါသပဋိသံယုတ္တာ**တိ “ဧကမ္ပိ ဇာတိံ, ဒွေပိ ဇာတိယော”တိ ဧဝံ ဝိဘတ္တေန ပုဗ္ဗေနိဝုတ္ထက္ခန္ဓသန္တာနသင်္ခာတေန ပုဗ္ဗေနိဝါသေန သဒ္ဓိံ ယောဇေတွာ ပဝတ္တိတာ။ **ဓမ္မီ**တိ ဓမ္မသံယုတ္တာ။

ဥဒပါဒီတိ အဟော အစ္ဆရိယံ ဒသဗလဿ ပုဗ္ဗေနိဝါသဉာဏံ, **ပုဗ္ဗေနိဝါသံ** နာမ ကေ အနုဿရန္တိ, ကေ နာနုဿရန္တီတိ။ တိတ္ထိယာ အနုဿရန္တိ, သာဝကာ စ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ စ ဗုဒ္ဓါ စ အနုဿရန္တိ။ ကတရတိတ္ထိယာ အနုဿရန္တိ? ယေ အဂ္ဂပ္ပတ္တကမ္မဝါဒိနော, တေပိ စတ္တာလီသံယေဝ ကပ္ပေ အနုဿရန္တိ, န တတော ပရံ။ သာဝကာ ကပ္ပသတသဟဿံ အနုဿရန္တိ။ ဒွေ အဂ္ဂသာဝကာ အသင်္ချေယျဉ္စေဝ ကပ္ပသတသဟဿဉ္စ။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ ဒွေ အသင်္ချေယျာနိ ကပ္ပသတသဟဿဉ္စ။ ဗုဒ္ဓါနံ ပန ဧတ္တကန္တိ ပရိစ္ဆေဒော နတ္ထိ, ယာဝတကံ အာကင်္ခန္တိ, တာဝတကံ အနုဿရန္တိ။

တိတ္ထိယာ ခန္ဓပဋိပါဋိယာ အနုဿရန္တိ, ပဋိပါဋိံ မုဉ္စိတွာ န သက္ကောန္တိ။ ပဋိပါဋိယာ အနုဿရန္တာပိ အသညဘဝံ ပတွာ ခန္ဓပ္ပဝတ္တိံ န ပဿန္တိ, ဇာလေ ပတိတာ ကုဏ္ဍာ ဝိယ, ကူပေ ပတိတာ ပင်္ဂုဠာ ဝိယ စ ဟောန္တိ။ တေ တတ္ထ ဌတွာ “ဧတ္တကမေဝ, ဣတော ပရံ နတ္ထီ”တိ ဒိဋ္ဌိံ ဂဏှန္တိ။ ဣတိ တိတ္ထိယာနံ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿရဏံ အန္ဓာနံ ယဋ္ဌိကောဋိဂမနံ ဝိယ ဟောတိ။ ယထာ ဟိ အန္ဓာ ယဋ္ဌိကောဋိဂ္ဂါဟကေ သတိယေဝ ဂစ္ဆန္တိ, အသတိ တတ္ထေဝ နိသီဒန္တိ, ဧဝမေဝ တိတ္ထိယာ ခန္ဓပဋိပါဋိယာဝ အနုဿရိတုံ သက္ကောန္တိ, ပဋိပါဋိံ ဝိဿဇ္ဇေတွာ န သက္ကောန္တိ။

သာဝကာပိ ခန္ဓပဋိပါဋိယာဝ အနုဿရန္တိ, အသညဘဝံ ပတွာ ခန္ဓပ္ပဝတ္တိံ န ပဿန္တိ။ ဧဝံ သန္တေပိ တေ ဝဋ္ဋေ သံသရဏကသတ္တာနံ ခန္ဓာနံ အဘာဝကာလော နာမ နတ္ထိ။ အသညဘဝေ ပန ပဉ္စကပ္ပသတာနိ ပဝတ္တန္တီတိ တတ္တကံ ကာလံ အတိက္ကမိတွာ ဗုဒ္ဓေဟိ ဒိန္ననယေ ဌတွာ ပရတော အနုဿရန္တိ; သေယျထာပိ အာယသ္မာ သော

ဘိတော။ ဒွေဝ အဂ္ဂသာဝကာ ပန ပစ္စေကဗုဒ္ဓာ စ စုတိပဋိသန္ဓိံ ဩလောကေန္တ အနုဿရန္တိ။ ဗုဒ္ဓါနံ စုတိပဋိသန္ဓိကိစ္စံ နတ္ထိ, ယံ ယံ ဣစ္ဆန္တိ တံ တံ ပဿန္တိ။ အထ ဗုဒ္ဓါနံ ... ပဿန္တိ။

တိတ္ထိယာ စ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အနုဿရမာနာ အတ္တနာ ဒိဋ္ဌကတသုတမေဝ အနုဿရန္တိ။ တထာ သာဝကာ စ ပစ္စေကဗုဒ္ဓာ စ။ ဗုဒ္ဓါ ပန အတ္တနာ ဝါ ပရေဟိ ဝါ ဒိဋ္ဌကတသုတံ သဗ္ဗမေဝ အနုဿရန္တိ။

တိတ္ထိယာနံ ပုဗ္ဗေနိဝါသဉာဏံ ခဇ္ဇောပနကဩဘာသသဒိသံ, သာဝကာနံ ပဒီပောဘာသသဒိသံ, အဂ္ဂသာဝကာနံ ဩသဓိတာရကောဘာသသဒိသံ, ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနံ စန္ဒောဘာသသဒိသံ, ဗုဒ္ဓါနံ သရဒသူရိယမဏ္ဍလောဘာသသဒိသံ။ တဿ ဧတ္တကာနိ ဇာတိသတာနိ ဇာတိသဟဿာနိ ဇာတိသတသဟဿာနီတိ ဝါ ဧတ္တကာနိ ကပ္ပသတာနိ ကပ္ပသဟဿာနိ ကပ္ပသတသဟဿာနီတိ ဝါ နတ္ထိ, ယံ ကိဉ္စိ အနုဿရန္တဿ နေဝ ခလိတံ, န ပဋိဃာတံ ဟောတိ, အာဝဇ္ဇနပဋိဗဒ္ဓမေဝ အာကင်္ခမနသိကာရစိတ္တုပ္ပာဒပဋိဗဒ္ဓမေဝ ဟောတိ။ ဒုဗ္ဗလပတ္တပုဋေ ဝေဂက္ခိတ္တနာရာစော ဝိယ, သိနေရုကူဋေ ဝိဿဋ္ဌဣန္ဒဝဇိရံ ဝိယ စ အသဇ္ဇမာနမေဝ ဂစ္ဆတိ။ "အဟော မဟန္တံ ဘဂဝတော ပုဗ္ဗေနိဝါသဉာဏ"န္တိ ဧဝံ ဘဂဝန္တံယေဝ အာရဗ္ဘ ကထာ ဥပ္ပန္နာ, ဇာတာ ပဝတ္တာတိ အတ္ထော။ တံ သဗ္ဗမ္ပိ သင်္ခေပတော ဒဿေတုံ "ဣတိပိ ပုဗ္ဗေနိဝါသော, ဣတိပိ ပုဗ္ဗေနိဝါသော"တိ ဧတ္တကမေဝ ဟဋ္ဌိယံ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **ဣတိပီ**တိ ဧဝမ္ပိ။

၂-၃. အဿောသိ ခေါ။ပေ။ အထ ဘဂဝါ အနုပ္ပတ္တော တိ ဧတ္ထ ယံ ဝတ္တဗ္ဗံ, တံ **ဗြဟ္မဇာလသုတ္တဝဏ္ဏနာယံ** ဝုတ္တမေဝ။ အယမေဝ ဟိ ဝိသေသော – တတ္ထ သဗ္ဗညုတဉာဏေန အဿောသိ, ဣဓ ဒိဗ္ဗသောတေန။ တတ္ထ စ ဝဏ္ဏာဝဏ္ဏကထာ ဝိပ္ပကတာ, ဣဓ ပုဗ္ဗေနိဝါသကထာ။ တသ္မာ ဘဂဝါ – "ဣမေ ဘိက္ခူ မမ ပုဗ္ဗေနိဝါသဉာဏံ အာရဗ္ဘ ဂုဏံ ထောမေန္တိ, ပုဗ္ဗေနိဝါသဉာဏဿ ပန မေ နိပ္ဖတ္တိံ န ဇာနန္တိ; ဟန္ဒ နေသံ တဿ နိပ္ဖတ္တိံ ကထေတွာ ဒဿာမီ"တိ အာဂန္တွာ ပကတိယာပိ ဗုဒ္ဓါနံ နိသီဒိတွာ ဓမ္မဒေသနတ္ထမေဝ ဌပိတေ တင်္ခဏေ ဘိက္ခူဟိ ပပ္ဖောဋေတွာ ဒိန္နေ ဝရဗုဒ္ဓါသနေ နိသီဒိတွာ "ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ"တိ ပုစ္ဆာယ စ "ဣဓ , ဘန္တေ"တိအာဒိပဋိဝစနဿ စ ပရိယောသာနေ တေသံ ပုဗ္ဗေနိဝါသပဋိသံယုတ္တံ ဓမ္မိံ ကထံ ကထေတုကာမော **ဣစ္ဆေယျာထ နော** တိ အာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဣစ္ဆေယျာထ နော** တိ ဣစ္ဆေယျာထ နု။ အထ နံ ပဟဋ္ဌမာနသာ ဘိက္ခူ ယာစမာနာ **ဧတဿ ဘဂဝါ**တိအာဒိမာဟံသု။ တတ္ထ **ဧတဿာ** တိ ဧတဿ ဓမ္မိကထာကရဏဿ။

၄. အထ ဘဂဝါ တေသံ ယာစနံ ဂဟေတွာ ကထေတုကာမော "တေန ဟိ, ဘိက္ခဝေ, သုဏာထာ"တိ ဧဝ သောတာ ဝဓာရဏာသာဝကမနသိကာရေသု နိယောဇေတွာ အဝေသံ အသာဓာရဏံ ဆိန္နဝဋ္ဋမကာနုဿရဏံ ပကာသေတုကာမော **ဣတော သော, ဘိက္ခဝေ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ယံ ဝိပဿီ** တိ ယသ္မိံ ကပ္ပေ ဝိပဿီ။ အယဉှိ 'ယ'န္တိ သဒ္ဒော "ယံ မေ, ဘန္တေ, ဒေဝါနံ တာဝတိံသာနံ သမ္မုခါ သုတံ သမ္မုခါ ပဋိဂ္ဂဟိတံ, အာရောစေမိ တံ, ဘဂဝတော"တိအာဒီသု (ဒီ. နိ. ၂.၂၀၃) ပစ္စတ္တဝစနေ ဒိဿတိ။ "ယံ တံ အပုစ္ဆိမှ အကိတ္တယီ နော, အညံ တံ ပုစ္ဆာမ တဒိင်္ဃ ဗြူဟီ"တိ အာဒီသု (သု. နိ. ၈၈၁) ဥပယောဂဝစနေ။ "အဋ္ဌာနမေတံ, ဘိက္ခဝေ, အနဝကာသော, ယံ ဧကိဿာ လောကဓာတုယာ"တိအာဒီသု (အ. နိ. ၁.၂၇၇) ကရဏဝစနေ။ ဣဓ ပန ဘုမ္မတ္ထေတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ တေန ဝုတ္တံ – "ယသ္မိံ ကပ္ပေ"တိ။ **ဥဒပါဒီ**တိ ဒသသဟဿိလောကဓာတုံ ဥန္နာဒေန္တော ဥပ္ပဇ္ဇိ။

ဘဒ္ဒကပ္ပေ တိ ပဉ္စဗုဒ္ဓုပ္ပာဒပဋိမဏ္ဍိတတ္တာ သုန္ဒရကပ္ပေ သာရကပ္ပေတိ ဘဂဝါ ဣမံ ကပ္ပံ ထောမေန္တော ဧဝမာဟ။ ယတော ပဋ္ဌာယ ကိရ အမှာကံ ဘဂဝတာ အဘိနီဟာရော ကတော, ဧတသ္မိံ အန္တရေ ဧကကပ္ပေပိ ပဉ္စ ဗုဒ္ဓါ နိဗ္ဗတ္တာ နာမ နတ္ထိ။ အမှာကံ ဘဂဝတော အဘိနီဟာရဿ ပုရတော ပန တဏှင်္ကရော, မေဓင်္ကရော, သရဏင်္ကရော, ဒီပင်္ကရောတိ စတ္တာရော ဗုဒ္ဓါ ဧကသ္မိံ ကပ္ပေ နိဗ္ဗတ္တိံသု။ တေသံ ဩရဘာဂေ ဧကံ အသင်္ချေယျံ ဗုဒ္ဓသုညမေဝ အဟောသိ။

အသင်္ချေယျကပ္ပပရိယောသာနေ ပန ကောဏ္ဍညော နာမ ဗုဒ္ဓေါ ဧကောဝ ဧကသ္မိံ ကပ္ပေ ဥပ္ပန္နော။ တတောပိ အသင်္ချေယျံ ဗုဒ္ဓသုညမေဝ အဟောသိ။ အသင်္ချေယျကပ္ပပရိယောသာနေ မင်္ဂလော, သုမနော, ရေဝတော, သောဘိတောတိ စတ္တာရော ဗုဒ္ဓါ ဧကသ္မိံ ကပ္ပေ ဥပ္ပန္နာ ။ တတောပိ အသင်္ချေယျံ ဗုဒ္ဓသုညမေဝ အဟောသိ။ အသင်္ချေယျကပ္ပပရိယောသာနေ ပန ဣတော ကပ္ပသတသဟဿာဓိကဿ အသင်္ချေယျဿ ဥပရိ

အနောမဒဿီ, ပဒုမော, နာရဒေါတိ တယော ဗုဒ္ဓါ ဧကသ္မိံ ကပ္ပေ ဥပ္ပန္နာ။ တတောပိ အသင်္ချေယျံ ဗုဒ္ဓသုညမေဝ အဟောသိ။ အသင်္ချေယျကပ္ပပရိယောသာနေ ပန ဣတော ကပ္ပသတသဟဿာနံ ဥပရိ ပဒုမုတ္တရော ဘဂဝါ ဧကောဝ ဧကသ္မိံ ကပ္ပေ ဥပ္ပန္နော။ တဿ ဩရဘာဂေ ဣတော တိံသကပ္ပသဟဿာနံ ဥပရိ သုမေဓော, သုဇာတောတိ ဒွေ ဗုဒ္ဓါ ဧကသ္မိံ ကပ္ပေ ဥပ္ပန္နာ။ တတော ဩရဘာဂေ ဣတော အဋ္ဌာရသန္နံ ကပ္ပသဟဿာနံ ဥပရိ ပိယဒဿီ, အတ္ထဒဿီ, ဓမ္မဒဿီတိ တယော ဗုဒ္ဓါ ဧကသ္မိံ ကပ္ပေ ဥပ္ပန္နာ။ အထ ဣတော စတုနဝုတိကပ္ပေ သိဒ္ဓတ္ထော နာမ ဗုဒ္ဓေါ ဧကောဝ ဧကသ္မိံ ကပ္ပေ ဥပ္ပန္နော။ ဣတော ဒွေနဝုတိကပ္ပေ တိဿော, ဖုဿောတိ ဒွေ ဗုဒ္ဓါ ဧကသ္မိံ ကပ္ပေ ဥပ္ပန္နာ။ ဣတော ဧကနဝုတိကပ္ပေ ဝိပဿီ ဘဂဝါ ဥပ္ပန္နော။ ဣတော ဧကတိံသေ ကပ္ပေ သိခီ, ဝေဿဘူတိ ဒွေ ဗုဒ္ဓါ ဥပ္ပန္နာ။ ဣမသ္မိံ ဘဒ္ဒကပ္ပေ ကကုသန္ဓော, ကောဏာဂမနော, ကဿပော, ဂေါတမော အမှာကံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါတိ စတ္တာရော ဗုဒ္ဓါ ဥပ္ပန္နာ, မေတ္တေယျော ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ။ ဧဝမယံ ကပ္ပော ပဉ္စဗုဒ္ဓုပ္ပာဒပဋိမဏ္ဍိတတ္တာ သုန္ဒရကပ္ပော သာရကပ္ပောတိ ဘဂဝတာ ဣမံ ကပ္ပံ ထောမေန္တော ဧဝမာဟ။

ကိံ ပနေတံ ဗုဒ္ဓါနံယေဝ ပါကဋံ ဟောတိ – "ဣမသ္မိံ ကပ္ပေ ဧတ္တကာ ဗုဒ္ဓါ ဥပ္ပန္နာ တ ဥပ္ပဇ္ဇိဿန္တီတိ တ"တိ, ဥဒါဟု အညေသမ္ပိ ပါကဋံ ဟောတီတိ? အညေသမ္ပိ ပါကဋံ ဟောတိ။ ကေသံ? သုဒ္ဓါဝါသဗြဟ္မာနံ။ ကပ္ပသဏ္ဌာနကာလသ္မိဉှိ ဧကမသင်္ချေယျံ ဧကင်္ဂဏံ ဟုတွာ ဌိတေ လောကသန္နိဝါသေ လောကဿ သဏ္ဌာနတ္ထာယ ဒေဝေါ ဝဿိတုံ အာရဘတိ။ အာဒိတောဝ အန္တရဋ္ဌကေ ဟိမပါတော ဝိယ ဟောတိ။ တတော တိလမတ္တာ ကဏမတ္တာ တဏ္ဍုလမတ္တာ မုဂ္ဂ-မာသ-ဗဒရ-အာမလက-ဧဠာလုက-ကုမ္ဘဏ္ဍ-အလာဗုမတ္တာ ဥဒကဓာရာ ဟုတွာ အနုက္ကမေန ဥသဘဒွေဥသဘအဍ္ဎဂါဝုတဂါဝုတဒွေဂါဝုတအဍ္ဎယောဇနယောဇနဒွိယောဇန။ပေ။ ယောဇနသတယောဇနသဟဿယောဇနသတသဟဿမတ္တာ ဟုတွာ ကောဋိသတသဟဿစက္ကဝါဠဗ္ဘန္တရေ ယာဝ အဝိနဋ္ဌဗြဟ္မလောကာ ပူရေတွာ တိဋ္ဌန္တိ။ အထ တံ ဥဒကံ အနုပုဗ္ဗေန ဘဿတိ, ဘဿန္တေ ဥဒကေ ပကတိဒေဝလောကဋ္ဌာနေသု ဒေဝလောကာ သဏ္ဌဟန္တိ, တေသံ သဏ္ဌဟနဝိဓာနံ **ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ** ပုဗ္ဗေနိဝါသကထာယံ ဝုတ္တမေဝ။

မနုဿလောကသဏ္ဌဟနဋ္ဌာနံ ပန ပတ္တေ ဥဒကေ ဓမကရဏမုခေ ပိဟိတေ ဝိယ တတဝါတေန တံ ဥဒကံ သန္တိဋ္ဌတိ, ဥဒကပိဋ္ဌေ ဥပ္ပလိနိပဏ္ဏံ ဝိယ ပထဝီ သဏ္ဌဟတိ။ မဟာဗောဓိပလ္လင်္ကော ဝိနဿမာနေ လောကေ ပစ္ဆာ ဝိနဿတိ, သဏ္ဌဟမာနေ ပဌမံ သဏ္ဌဟတိ။ တတ္ထ ပုဗ္ဗနိမိတ္တံ ဟုတွာ ဧကော ပဒုမိနိဂစ္ဆော ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တဿ သစေ တသ္မိံ ကပ္ပေ ဗုဒ္ဓေါ နိဗ္ဗတ္တိဿတိ, ပုပ္ဖံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ နော စေ, နုပ္ပဇ္ဇတိ။ ဥပ္ပဇ္ဇမာနဉ္စ သစေ ဧကော ဗုဒ္ဓေါ နိဗ္ဗတ္တိဿတိ, ဧကံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ သစေ ဒွေ, တယော, စတ္တာရော, ပဉ္စ ဗုဒ္ဓါ နိဗ္ဗတ္တိဿန္တိ, ပဉ္စ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ တာနိ စ ခေါ ဧကသ္မိံယေဝ နာဠေ ကဏ္ဏိကာဗဒ္ဓါနိ ဟုတွာ။ သုဒ္ဓါဝါသဗြဟ္မာနော "အာယာမ , မယံ မာရိသာ, ပုဗ္ဗနိမိတ္တံ ပဿိဿာမာ"တိ မဟာဗောဓိပလ္လင်္ကဋ္ဌာနံ အာဂစ္ဆန္တိ, ဗုဒ္ဓါနံ အနိဗ္ဗတ္တနကပ္ပေ ပုပ္ဖံ န ဟောတိ။ တေ ပန အပုပ္ဖိတဂစ္ဆံ ဒိသွာ – "အန္ဓကာရော ဝတ ဘော လောကော ဘဝိဿတိ, မတာ မတာ သတ္တာ အပါယေ ပူရေဿန္တိ, ဆ ဒေဝလောကာ နဝ ဗြဟ္မလောကာ သုညာ ဘဝိဿန္တီ"တိ အနတ္တမနာ ဟောန္တိ။ ပုပ္ဖိတကာလေ ပန ပုပ္ဖံ ဒိသွာ – "သဗ္ဗညုဗောဓိသတ္တေသု မာတုကုစ္ဆိံ ဩက္ကမန္တေသု နိက္ခမန္တေသု သမ္ဗုဇ္ဈန္တေသု ဓမ္မစက္ကံ ပဝတ္တေန္တေသု ယမကပါဋိဟာရိယံ ကရောန္တေသု ဒေဝေါရောဟနံ ကရောန္တေသု အာယုသင်္ခါရံ ဩဿဇ္ဇန္တေသု ပရိနိဗ္ဗာယန္တေသု ဒသသဟဿစက္ကဝါဠကမ္ပနာဒီနိ ပါဋိဟာရိယာနိ ဒက္ခိဿာမာ"တိ စ "စတ္တာရော အပါယာ ပရိဟာယိဿန္တိ, ဆ ဒေဝလောကာ နဝ ဗြဟ္မလောကာ ပရိပူရေဿန္တီ"တိ စ အတ္တမနာ ဥဒါနံ ဥဒါနေန္တာ အတ္တနော အတ္တနော ဗြဟ္မလောကံ ဂစ္ဆန္တိ။ ဣမသ္မိံ ဘဒ္ဒကပ္ပေ ပဉ္စ ပဒုမာနိ ဥပ္ပဇ္ဇိံသု။ တေသံ နိမိတ္တာနံ အာနုဘာဝေန စတ္တာရော ဗုဒ္ဓါ ဥပ္ပန္နာ, ပဉ္စမော ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ။ သုဒ္ဓါဝါသဗြဟ္မာနောပိ တာနိ ပဒုမာနိ ဒိသွာ ဣမမတ္ထံ ဇာနိံသု။ တေန ဝုတ္တံ – "အညေသမ္ပိ ပါကဋံ ဟောတီ"တိ။

အာယုပရိစ္ဆေဒဝဏ္ဏနာ

၅-၇. ဣတိ ဘဂဝါ – "ဣတော သော, ဘိက္ခဝေ"တိအာဒိနာ နယေန ကပ္ပပရိစ္ဆေဒဝသေန ပုဗ္ဗေနိဝါသံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ တေသံ ဗုဒ္ဓါနံ ဇာတိပရိစ္ဆေဒာဒိဝသေန ဒဿေတုံ **ဝိပဿီ, ဘိက္ခဝေ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ အာယုပရိစ္

ဆေဒေ **ပရိတ္တံ လဟုက** န္တိ ဥဘယမေတံ အပ္ပကဿေဝ ဝေဝစနံ။ ယဉ္ဟိ အပ္ပကံ, တံ ပရိတ္တဉ္စေဝ လဟုကဉ္စ ဟောတိ။

အပ္ပံ တ ဘိယ္ယော တိ ဝဿသတတော တ ဥပရိ အပ္ပံ, အညံ ဝဿသတံ အပတွာ ဝီသံ တ တိံသံ တ စတ္တာလီသံ တ ပဏ္ဏာသံ တ သဋ္ဌိံ တ ဝဿာနိ ဇီဝတိ။ ဧဝံ ဒီဃာယုကော ပန အတိဒုလ္လဘော, အသုကော ကိရ ဧဝံ စိရံ ဇီဝတီတိ တတ္ထ တတ္ထ ဂန္တွာ ဒဋ္ဌဗ္ဗော ဟောတိ။ တတ္ထ ဝိသာခါ ဥပာသိကာ ဝီသဝဿသတံ ဇီဝတိ, တထာ ပောက္ခရသာတိ ဗြာဟ္မဏော, ဗြဟ္မာယု ဗြာဟ္မဏော, သေလော ဗြာဟ္မဏော, ဗာဝရိယဗြာဟ္မဏော, အာနန္ဒတ္ထေရော, မဟာကဿပတ္ထေရောတိ။ အနုရုဒ္ဓတ္ထေရော ပန ဝဿသတဉ္စေဝ ပဏ္ဏာသဉ္စ ဝဿာနိ, ဗာကုလတ္ထေရော ဝဿသတဉ္စေဝ သဋ္ဌိ စ ဝဿာနိ။ အယံ သဗ္ဗဒီဃာယုကော။ သောပိ ဒွေ ဝဿသတာနိ န ဇီဝတိ။

ဝိပဿီအာဒယော ပန သဗ္ဗေပိ ဗောဓိသတ္တာ မေတ္တာပုဗ္ဗဘာဂေန သောမနဿသဟဂတဉာဏသမ္ပယုတ္တအသင်္ခါရိကစိတ္တေန မာတုကုစ္ဆိသ္မိံ ပဋိသန္ဓိံ ဂဏ္ဟိံသု။ တေန စိတ္တေန ဂဟိတာယ ပဋိသန္ဓိယာ အသင်္ချေယ္ယံ အာယု, ဣတိ သဗ္ဗေ ဗုဒ္ဓါ အသင်္ချေယ္ယာယုကာ။ တေ ကသ္မာ အသင်္ချေယ္ယံ န အဋ္ဌံသု? ဥတုဘောဇနဝိပတ္တိယာ။ ဥတုဘောဇနဝသေန ဟိ အာယု ဟာယတိပိ ဝဍ္ဎတိပိ။

တတ္ထ ယဒါ ရာဇာနော အဓမ္မိကာ ဟောန္တိ, တဒါ ဥပရာဇာနော, သေနာပတိ, သေဋ္ဌိ, သကလနဂရံ, သကလရဋ္ဌံ အဓမ္မိကမေဝ ဟောတိ; အထ တေသံ အာရက္ခဒေဝတာ, တာသံ ဒေဝတာနံ မိတ္တာ ဘုမ္မဋ္ဌဒေဝတာ, တာသံ ဒေဝတာနံ မိတ္တာ အာကာသဋ္ဌကဒေဝတာ, အာကာသဋ္ဌကဒေဝတာနံ မိတ္တာ ဥဏှဝလာဟကာ ဒေဝတာ, တာသံ မိတ္တာ အဗ္ဘဝလာဟကာ ဒေဝတာ, တာသံ မိတ္တာ သီတဝလာဟကာ ဒေဝတာ, တာသံ မိတ္တာ ဝဿဝလာဟကာ ဒေဝတာ, တာသံ မိတ္တာ စာတုမဟာရာဇိကာ ဒေဝတာ, တာသံ မိတ္တာ တာဝတိံသာ ဒေဝတာ, တာသံ မိတ္တာ ယာမာ ဒေဝတာတိ ဧဝမာဒိ။ ဧဝံ ယာဝ ဘဝဂ္ဂါ ဌပေတွာ အရိယသာဝကေ သဗ္ဗာ ဒေဝဗြဟ္မပရိသာပိ အဓမ္မိကာဝ ဟောန္တိ။ တာသံ အဓမ္မိကတာယ ဝိသမံ စန္ဒိမသူရိယာ ပရိဟရန္တိ, တတော ယထာမဂ္ဂေန န တယတိ, အယထာမဂ္ဂေန တယန္တော အာကာသဋ္ဌကဝိမာနာနိ ခောဘေတိ, ဝိမာနေသု ခောဘိတေသု ဒေဝတာနံ ကီဠနတ္ထာယ စိတ္တာနိ န နမန္တိ, ဒေဝတာနံ ကီဠနတ္ထာယ စိတ္တေသု အနမန္တေသု သီတုဏှပဘေဒော ဥတု ယထာကာလေန န သမ္ပဇ္ဇတိ, တသ္မိံ အသမ္ပဇ္ဇန္တေ န သမ္မာ ဒေဝေ ဝဿတိ, ကဒါစိ ဝဿတိ, ကဒါစိ န ဝဿတိ; ကတ္ထစိ ဝဿတိ, ကတ္ထစိ န ဝဿတိ, ဝဿန္တောပိ ဝပ္ပကာလေ အင်္ကုရကာလေ နာဠကာလေ ပုပ္ဖကာလေ ခီရဂ္ဂဟဏာဒိကာလေသု ယထာ ယထာ သဿာနံ ဥပကာရော န ဟောတိ, တထာ တထာ ဝဿတိ စ ဝိဂစ္ဆတိ စ, တေန သဿာနိ ဝိသမပါကာနိ ဟောန္တိ, ဝိဂတဂန္ဓဝဏ္ဏရသာဒိသမ္ပန္နာနိ။ ဧကဘာဇနေ ပက္ခိတ္တတဏ္ဍုလေသုပိ ဧကသ္မိံ ပဒေသေ ဘတ္တံ ဥတ္တဏ္ဍုလံ ဟောတိ, ဧကသ္မိံ အတိကိလိန္နံ, ဧကသ္မိံ သမပါကံ။ တံ ပရိဘုတ္တံ ကုစ္ဆိယမ္ပိ တီဟာကာရေဟိ ပစ္စတိ။ တေန သတ္တာ ဗဟွာဗာဓာ စေဝ ဟောန္တိ, အပ္ပာယုကာ စ။ ဧဝံ တာဝ ဥတုဘောဇနဝသေန အာယု ဟာယတိ။

ယဒါ ပန ရာဇာနော ဓမ္မိကာ ဟောန္တိ, တဒါ ဥပရာဇာနောပိ ဓမ္မိကာ ဟောန္တီတိ ပုရိမနယေနေဝ ယာဝ ဗြဟ္မလောကာ သဗ္ဗေပိ ဓမ္မိကာ ဟောန္တိ။ တေသံ ဓမ္မိကတ္တာ သမံ စန္ဒိမသူရိယာ ပရိဟရန္တိ, ယထာမဂ္ဂေန တတော တယတိ, ယထာမဂ္ဂေန တယန္တော အာကာသဋ္ဌကဝိမာနာနိ န ခောဘေတိ, တေသံ အခေါဘာ ဒေဝတာနံ ကီဠနတ္ထာယ စိတ္တာနိ နမန္တိ။ ဧဝံ ကာလေန ဥတု သမ္ပဇ္ဇတိ, ဒေဝေ သမ္မာ ဝဿတိ, ဝပ္ပကာလတော ပဋ္ဌာယ သဿာနံ ဥပကာရံ ကရောန္တော ကာလေ ဝဿတိ, ကာလေ ဝိဂစ္ဆတိ, တေန သဿာနိ သမပါကာနိ သုဂန္ဓာနိ သုဝဏ္ဏာနိ သုရသာနိ ဩဇဝန္တာနိ ဟောန္တိ, တေဟိ သမ္ပာဒိတံ ဘောဇနံ ပရိဘုတ္တမ္ပိ သမ္မာ ပရိပါကံ ဂစ္ဆတိ , တေန သတ္တာ အရောဂါ ဒီဃာယုကာ ဟောန္တိ။ ဧဝံ ဥတုဘောဇနဝသေန အာယု ဝဍ္ဎတိ။

တတ္ထ ဝိပဿီ ဘဂဝါ အသီတိဝဿသဟဿာယုကကာလေ နိဗ္ဗတ္တော, သိခီ သတ္တတိဝဿသဟဿာယုကကာလေတိ ဣဒံ အနုပုဗ္ဗေန ပရိဟီနသဒိသံ ကတံ, န ပန ဧဝံ ပရိဟီနံ, ဝဍ္ဎိတွာ ဝဍ္ဎိတွာ ပရိဟီနန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ကထံ? ဣမသ္မိံ တာဝ ကပ္ပေ ကကုသန္ဓော ဘဂဝါ စတ္တာလီသဝဿသဟဿာယုကကာလေ နိဗ္ဗတ္တော, အာယုပ္ပမာဏံ ပဉ္စ ကောဋ္ဌာသေ ကတွာ စတ္တာရိ ဌတွာ ပဉ္စမေ ဝိဇ္ဇမာနေယေဝ ပရိနိဗ္ဗုတော။ တံ အာယု ပရိဟာယမာနံ ဒသဝဿကာလံ ပတွာ ပုန ဝဍ္ဎမာနံ အသင်္ချေယ္ယံ ဟုတွာ တတော ပရိဟာယမာနံ တိံသဝဿသဟဿကာလေ ဌိ

တံ; တဒါ ကောဏာဂမနော ဘဂဝါ နိဗ္ဗတ္တော။ တသ္မိမ္ပိ တထေဝ ပရိနိဗ္ဗုတေ တံ အာယု ဒသဝဿကာလံ ပတွာ ပုန ဝဍ္ဎမာနံ အသင်္ချေယျံ ဟုတွာ ပရိဟာယိတွာ ဝီသတိဝဿသဟဿကာလေ ဌိတံ; တဒါ ကဿပော ဘဂဝါ နိဗ္ဗတ္တော။ တသ္မိမ္ပိ တထေဝ ပရိနိဗ္ဗုတေ တံ အာယု ဒသဝဿကာလံ ပတွာ ပုန ဝဍ္ဎမာနံ အသင်္ချေယျံ ဟုတွာ ပရိဟာယိတွာ ဝဿသတကာလံ ပတ္တံ, အထ အမှာကံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော နိဗ္ဗတ္တော။ ဧဝံ အနုပုဗ္ဗေန ပရိဟာယိတွာ ပရိဟာယိတွာ ဝဍ္ဎိတွာ ဝဍ္ဎိတွာ ပရိဟီနန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တတ္ထ ယံ ယံ အာယုပရိမာဏေသု မနုဿေသု ဗုဒ္ဓါ နိဗ္ဗတ္တန္တိ, တေသမ္ပိ တံ တဒေဝ အာယုပရိမာဏံ ဟောတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

အာယုပရိစ္ဆေဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဗောဓိပရိစ္ဆေဒဝဏ္ဏနာ

၈. ဗောဓိပရိစ္ဆေဒေ ပန **ပါဋလိယာ မူလေ**တိ ပါဋလိရုက္ခဿ ဟေဋ္ဌာ။ တဿာ ပန ပါဋလိယာ ခန္ဓော တံ ဒိဝသံ ပဏ္ဏာသရတနော ဟုတွာ အဗ္ဘုဂ္ဂတော, သာခါ ပဏ္ဏာသရတနာတိ ဥဗ္ဗေဓေန ရတနသတံ အဟောသိ။ တံ ဒိဝသဉ္စ သာ ပါဋလိ ကဏ္ဏိကာဗဒ္ဓေဟိ ဝိယ ပုပ္ဖေဟိ မူလတော ပဋ္ဌာယ ဧကသဉ္ဆန္နာ အဟောသိ, ဒိဗ္ဗဂန္ဓံ ဝါယတိ။ န ကေဝလဉ္စ တဒါ အယမေဝ ပုပ္ဖိတာ, ဒသသဟဿစက္ကဝါဠေ သဗ္ဗပါဋလိယော ပုပ္ဖိတာ။ န ကေဝလဉ္စ ပါဋလိယော, ဒသသဟဿစက္ကဝါဠေ သဗ္ဗရုက္ခာနံ ခန္ဓေသု ခန္ဓပဒုမာနိ, သာခါသု သာခါပဒုမာနိ, လတာသု လတာပဒုမာနိ, အာကာသေ အာကာသပဒုမာနိ ပုပ္ဖိတာနိ, ပထဝိတလံ ဘိန္ဒိတွာပိ မဟာပဒုမာနိ ဥဋ္ဌိတာနိ။ မဟာသမုဒ္ဒေပိ ပဉ္စဝဏ္ဏေဟိ ပဒုမေဟိ နီလုပ္ပလရတ္တုပ္ပလေဟိ စ သဉ္ဆန္နော အဟောသိ။ သကလဒသသဟဿစက္ကဝါဠံ ဓဇမာလာကုလံ တတ္ထ တတ္ထ နိဗဒ္ဓပုပ္ဖဒါမဝိဿဋ္ဌမာလာဂုဠဝိပ္ပကိဏ္ဏံ နာနာဝဏ္ဏကုသုမသမုဇ္ဇလံ နန္ဒနဝနစိတ္တလတာဝနမိဿကဝနဖာရုသကဝနသဒိသံ အဟောသိ။ ပုရတ္ထိမစက္ကဝါဠမုခဝဋ္ဋိယံ ဥဿိတဒ္ဓဇာ ပစ္ဆိမစက္ကဝါဠမုခဝဋ္ဋိံ အဘိဟနန္တိ။ ပစ္ဆိမဒက္ခိဏဥတ္တရစက္ကဝါဠမုခဝဋ္ဋိယံ ဥဿိတဒ္ဓဇာ ဒက္ခိဏစက္ကဝါဠမုခဝဋ္ဋိံ အဘိဟနန္တိ။ ဧဝံ အညမညံ သိရီသမ္ပတ္တာနိ စက္ကဝါဠာနိ အဟေသုံ။ **အဘိသမ္ဗုဒ္ဓော**တိ သကလံ ဗုဒ္ဓဂုဏဝိဘဝသိရိံ ပဋိဝိဇ္ဈမာနော စတ္တာရိ သစ္စာနိ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓော။

“သိခီ, ဘိက္ခဝေ, ဘဂဝါ အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော ပုဏ္ဍရီကဿ မူလေ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓော”တိအာဒီသုပိ ဣမိနာဝ နယေန ပဒဝဏ္ဏနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ တတ္ထ ပန **ပုဏ္ဍရီကော**တိ သေတမ္ဗရုက္ခော။ တဿာပိ တဒေဝ ပရိမာဏံ။ တံ ဒိဝသဉ္စ သောပိ ဒိဗ္ဗဂန္ဓေဟိ ပုပ္ဖေဟိ သုသဉ္ဆန္နော အဟောသိ။ န ကေဝလဉ္စ ပုပ္ဖေဟိ, ဖလေဟိပိ သဉ္ဆန္နော အဟောသိ။ တဿ ဧကတော တရုဏာနိ ဖလာနိ, ဧကတော မဇ္ဈိမာနိ ဖလာနိ, ဧကတော နာတိပက္ကာနိ ဖလာနိ, ဧကတော သုပက္ကာနိ ပက္ခိတ္တဒိဗ္ဗောဇာနိ ဝိယ သုရသာနိ ဩလမ္ဗန္တိ။ ယထာ သော, ဧဝံ သကလဒသသဟဿစက္ကဝါဠေသု ပုပ္ဖူပဂရုက္ခာ ပုပ္ဖေဟိ, ဖလူပဂရုက္ခာ ဖလေဟိ ပဋိမဏ္ဍိတာ အဟေသုံ။

သာလောတိ သာလရုက္ခော။ တဿာပိ တဒေဝ ပရိမာဏံ, တထေဝ ပုပ္ဖသိရိဝိဘဝေါ ဝေဒိတဗ္ဗော။ သိရီသရုက္ခေပိ ဧသေဝ နယော။ ဥဒုမ္ဗရရုက္ခေ ပုပ္ဖာနိ နာဟေသုံ, ဖလဝိဘူတိ ပနေတ္ထ အမ္ဗေ ဝုတ္တနယာဝ, တထာ နိဂြောဓေ, တထာ အဿတ္ထေ။ ဣတိ သဗ္ဗဗုဒ္ဓါနံ ဧကောဝ ပလ္လင်္ကော, ရုက္ခာ ပန အညေပိ ဟောန္တိ။ တေသု ယဿ ယဿ ရုက္ခဿ မူလေ စတုမဂ္ဂဉာဏသင်္ခါတဗောဓိံ ဗုဒ္ဓါ ပဋိဝိဇ္ဈန္တိ, သော သော **ဗောဓီ**တိ ဝုစ္စတိ။ အယံ ဗောဓိပရိစ္ဆေဒော နာမ။

သာဝကယုဂပရိစ္ဆေဒဝဏ္ဏနာ

၉. သာဝကယုဂပရိစ္ဆေဒေ ပန **ခဏ္ဍတိဿ**န္တိ ခဏ္ဍော စ တိဿော စ။ တေသု ခဏ္ဍော ဧကပိတိကော ကနိဋ္ဌဘာတာ, တိဿော ပုရောဟိတပုတ္တော ။ ခဏ္ဍော ပညာပါရမိယာ မတ္ထကံ ပတ္တော, တိဿော သမာဓိပါရမိယာ မတ္ထကံ ပတ္တော။ **အဂ္ဂ**န္တိ ဌပေတွာ ဝိပဿိံ ဘဂဝန္တံ အဝသေသေဟိ သဒ္ဓိံ အသဒိသဂုဏတာယ ဥတ္တမံ။ **ဘဒ္ဒယုဂ**န္တိ အဂ္ဂတ္တာယေဝ ဘဒ္ဒယုဂံ။ **အဘိဘူသမ္ဘဝ**န္တိ အဘိဘူ စ သမ္ဘဝေါ စ။ တေသု အဘိဘူ ပညာပါရမိယာ မတ္ထကံ ပတ္တော။ သိခိနာ ဘဂဝတာ သဒ္ဓိံ အရုဏဝတိတော ဗြဟ္မလောကံ ဂန္တွာ ဗြဟ္မပရိသာယ ဝိဝိဓာနိ ပါဋိဟာရိယာနိ ဒဿေန္တော ဓမ္မံ ဒေသေတွာ ဒသသဟဿိလောကဓာတုံ အန္ဓကာရေန ဖရိတွာ – “ကိံ ဣဒ”န္တိ သဉ္ဇာတ

သံဝေကနံ ဩဘာသံ ဖရိတ္တာ – ‘‘သဗ္ဗေ မေ ရူပဥ္စ ပဿန္တု, သဒ္ဒဥ္စ သုဏန္တူ’’တိ အဓိဋ္ဌဟိတွာ – ‘‘အာရမ္ဘထာ’’တိ ကထာဒွယံ (သံ. နိ. ၁.၁၈၅) ဘဏန္တော သဒ္ဒံ သာဝေသိ။ သမ္ပတ္တေ သမာဓိဟာရမိယာ မတ္ထကံ ပတ္တော အဟောသိ။

သောဏုတ္တရ န္တိ သောဏော စ ဥတ္တရော စ။ တေသုပိ သောဏော ပညာဟာရမိံ ပတ္တော, ဥတ္တရော သမာဓိဟာရမိံ ပတ္တော အဟောသိ။ **ဝိဓုရသဉ္ဇီဝ** န္တိ ဝိဓုရော စ သဉ္ဇီဝေါ စ။ တေသု ဝိဓုရော ပညာဟာရမိံ ပတ္တော အဟောသိ, သဉ္ဇီဝေါ သမာဓိဟာရမိံ ပတ္တော။ သမာပဇ္ဇနဗဟုလော ရတ္တိဋ္ဌာနဒိဝါဋ္ဌာနကုဋိလေဏမဏ္ဍပာဒီသု သမာပတ္တိဗလေန ဈာယန္တော ကေဒိဝသံ အရညေ နိရောဓံ သမာပဇ္ဇိ, အထ နံ ဝနကမ္မိကာဒယော ‘‘မတော’’တိ သလ္လက္ခေတွာ ဈာပေသုံ။ သော ယထာပရိစ္ဆေဒေန သမာပတ္တိတော ဥဋ္ဌာယ စီဝရာနိ ပပ္ဖောဋေတွာ ကာမံ ပိဏ္ဍာယ ပာဝိသိ။ တဒုပာဒါယ စ နံ ‘‘သဉ္ဇီဝေါ’’တိ သဉ္ဇာနိံသု။ **ဘိယျောသုတ္တရ** န္တိ ဘိယျောသော စ ဥတ္တရော စ။ တေသု ဘိယျောသော ပညာယ ဥတ္တရော, ဥတ္တရော သမာဓိနာ အဂ္ဂေါ အဟောသိ။ **တိဿဘာရဒွာဇ** န္တိ တိဿော စ ဘာရဒွာဇော စ ။ တေသု တိဿော ပညာဟာရမိံ ပတ္တော, ဘာရဒွာဇော သမာဓိဟာရမိံ ပတ္တော အဟောသိ ။ **သာရိပုတ္တမောဂ္ဂလ္လာန** န္တိ သာရိပုတ္တော စ မောဂ္ဂလ္လာနော စ။ တေသု သာရိပုတ္တော ပညာဝိသယေ, မောဂ္ဂလ္လာနော သမာဓိဝိသယေ အဂ္ဂေါ အဟောသိ။ အယံ သာဝကယုဂပရိစ္ဆေဒော နာမ။

သာဝကသန္နိပာတပရိစ္ဆေဒဝဏ္ဏနာ

၁၀. သာဝကသန္နိပာတပရိစ္ဆေဒေ ဝိပဿိဿ ဘဂဝတော ပဌမသန္နိပာတော စတုရင်္ဂကော အဟောသိ, သဗ္ဗေဝ ဟိ ဘိက္ခူ, သဗ္ဗေ ဣဒ္ဓိယာ နိဗ္ဗတ္တပတ္တစီဝရာ, သဗ္ဗေ အနာမန္တိတာဝ အာဂတာ, ဣတိ တေ စ ခော ပန္နရသေ ဥပောသထဒိဝသေ။ အထ သတ္ထာ ဗီဇနိံ ဂဟေတွာ နိသိန္နော ဥပောသထံ ဩသာရေသိ။ ဒုတိယတတိယေသုပိ ဧသေဝ နယော။ တထာ သေသဗုဒ္ဓါနံ သဗ္ဗသန္နိပာတေသု။ ယသ္မာ ပန အမှာကံ ဘဂဝတော ပဌမဗောဓိယာဝ သန္နိပာတော အဟောသိ, ဣဒဥ္စ သုတ္တံ အပရဘာဂေ ဝုတ္တံ, တသ္မာ ‘‘မယှံ, ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ ဧကော သာဝကာနံ သန္နိပာတော’’တိ အနိဒ္ဒိသိတွာ ‘‘အဟောသီ’’တိ ဝုတ္တံ။

တတ္ထ **အဍ္ဎတေဠသာနိ ဘိက္ခုသတာနီ** တိ ပုရာဏဇဋိလာနံ သဟဿံ, ဒွိန္နံ အဂ္ဂသာဝကာနံ ပရိဝါရာနိ အဍ္ဎတေယျသတာနီတိ အဍ္ဎတေဠသာနိ ဘိက္ခုသတာနိ။ တတ္ထ ဒွိန္နံ အဂ္ဂသာဝကာနံ အဘိနီဟာရတော ပဋ္ဌာယ ဝတ္ထုံ ကထေတွာ ပဗ္ဗဇ္ဇာ ဒီပေတဗ္ဗာ။ ပဗ္ဗဇိတာနံ ပန တေသံ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော သတ္တမေ ဒိဝသေ အရဟတ္တံ ပတ္တော။ ဓမ္မသေနာပတိ ပန္နရသမေ ဒိဝသေ ဂိဇ္ဈကူဋပဗ္ဗတမဇ္ဈေ သူကရခတလေဏပဗ္ဘာရေ ဘာဂိနေယျဿ ဒီဃနခပရိဗ္ဗာဇကဿ သဇ္ဇိတေ ဓမ္မယာဂေ ဝေဒနာပရိဂ္ဂဟသုတ္တန္တေ (မ. နိ. ၂.၂၀၁) ဒေသိယမာနေ ဒေသနံ အနုဗုဇ္ဈမာနံ ဉာဏံ ပေသေတွာ သာဝကပါရမိဉာဏံ ပတ္တော။ ဘဂဝါ ထေရဿ အရဟတ္တပ္ပတ္တိံ ဥတွာ ဝေဟာသံ အဗ္ဘုဂ္ဂန္တွာ ဝေဠုဝနေယေဝ ပစ္စုဋ္ဌာသိ။ ထေရော – ‘‘ကုဟိံ နု ခော ဘဂဝါ ဂတော’’တိ အာဝဇ္ဇန္တော ဝေဠုဝနေ ပတိဋ္ဌိတဘာဝံ ဥတွာ သယမ္ပိ ဝေဟာသံ အဗ္ဘုဂ္ဂန္တွာ ဝေဠုဝနေယေဝ ပစ္စုဋ္ဌာသိ။ အထ ဘဂဝါ ပာတိမောက္ခံ ဩသာရေသိ။ တံ သန္နိပာတံ သန္ဓာယ ဘဂဝါ – ‘‘အဍ္ဎတေဠသာနိ ဘိက္ခုသတာနီ’’တိ အာဟ။ အယံ သာဝကသန္နိပာတပရိစ္ဆေဒော နာမ။

ဥပဋ္ဌာကပရိစ္ဆေဒဝဏ္ဏနာ

၁၁. ဥပဋ္ဌာကပရိစ္ဆေဒေ ပန **အာနန္ဒော** တိ နိဗဒ္ဓုပဋ္ဌာကဘာဝံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ဘဂဝတော ဟိ ပဌမဗောဓိယံ အနိဗဒ္ဓါ ဥပဋ္ဌာကာ အဟေသုံ။ ဧကဒါ နာဂသမာလော ပတ္တစီဝရံ ဂဟေတွာ ဝိစရိ, ဧကဒါ နာဂိတော, ဧကဒါ ဥပဝါနော, ဧကဒါ သုနက္ခတ္တော, ဧကဒါ စုန္ဒော သမဏုဒ္ဒေသော, ဧကဒါ သာဂတော , ဧကဒါ မေဃိယော။ တတ္ထ ဧကဒါ ဘဂဝါ နာဂသမာလတ္ထေရေန သဒ္ဓိံ အဒ္ဓါနမဂ္ဂပဋိပန္နော ဒွေဓာပထံ ပတ္တော။ ထေရော မဂ္ဂါ ဩက္ကမ္မ – ‘‘ဘဂဝါ, အဟံ ဣမိနာ မဂ္ဂေန ဂစ္ဆာမီ’’တိ အာဟ။ အထ နံ ဘဂဝါ – ‘‘ဧဟိ ဘိက္ခု, ဣမိနာ မဂ္ဂေန ဂစ္ဆာမာ’’တိ အာဟ။ သော – ‘‘ဟန္ဒ, ဘဂဝါ, တုမှာကံ ပတ္တစီဝရံ ဂဏှထ, အဟံ ဣမိနာ မဂ္ဂေန ဂစ္ဆာမီ’’တိ ဝတွာ ပတ္တစီဝရံ ဆမာယံ ဌပေတုံ အာရဒ္ဓေါ။ အထ နံ ဘဂဝါ – ‘‘အာဟရ, ဘိက္ခူ’’တိ ဝတွာ ပတ္တစီဝရံ ဂဟေတွာ ဂတော။ တဿပိ ဘိက္ခု

နော ဣတရေန မဂ္ဂေန ဂစ္ဆတော စောရာ ပတ္တစီဝရဉ္စေဝ ဟရိံသု, သီသဉ္စ ဘိန္ဒိံသု။ သော – ''ဘဂဝတ ဣဒါနိ မေ ပဋိ
သရဏံ, န အညော''တိ စိန္တေတွာ လောဟိတေန ဂဠိတေန ဘဂဝတော သန္တိကံ အဂမာသိ။ ''ကိမိဒံ ဘိက္ခူ''တိ စ ဝုတ္
တေ တံ ပဝတ္တိံ အာရောစေသိ။ အထ နံ ဘဂဝတ – ''မာ စိန္တယိ, ဘိက္ခု, ဧတံယေဝ တေ ကာရဏံ သလ္လက္ခေတွာ နိဝ
ရယိမှာ''တိ ဝတွာ နံ သမဿာသေသိ။

ဧကဒါ ပန ဘဂဝတ မေဃိယတ္ထေရေန သဒ္ဓိံ ဟာစိနဝံသမိဂဒါယေ ဇန္တုဂါမံ အဂမာသိ။ တတ္ရာပိ မေဃိယော ဇန္
တုကမေ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ နဒီတီရေ ပာသာဒိကံ အမ္ဗဝနံ ဒိသွာ – ''ဘဂဝတ, တုမှာကံ ပတ္တစီဝရံ ဂဏှထ, အဟံ
တသ္မိံ အမ္ဗဝနေ သမဏဓမ္မံ ကရောမိ''တိ ဝတွာ ဘဂဝတာ တိက္ခတ္တုံ နိဝါရိယမာနောပိ ဂန္တွာ အကုသလဝိတက္
ကေဟိ ဥပဒ္ဒုတော အနွတ္တသတ္တော (အ. နိ. ၉.၃; ဥဒာန ပါဠိ မေဃိယသုတ္တ ၃၁ ဒဋ္ဌဗ္ဗော)။ ပစ္စာဂန္တွာ တံ ပဝတ္တိံ အာ
ရောစေသိ။ တမ္ပိ ဘဂဝတ – ''ဣဒမေဝ တေ ကာရဏံ သလ္လက္ခေတွာ နိဝါရယိမှာ''တိ ဝတွာ အနုပုဗ္ဗေန သာဝတ္
ထိံ အဂမာသိ။ တတ္ထ ဂန္ဓကုဋိပရိဝေဏေ ပညတ္တဝရဗုဒ္ဓာသနေ နိသိန္နေ ဘိက္ခုသင်္ဃပရိဝုတော ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ
– ''ဘိက္ခဝေ, ဣဒါနိမှိ မဟလ္လကော, 'ဧကစ္စေ ဘိက္ခူ ဣမိနာ မဂ္ဂေန ဂစ္ဆာမာ'တိ ဝုတ္တေ အညေန ဂစ္ဆန္တိ,
ဧကစ္စေ မယှံ ပတ္တစီဝရံ နိက္ခိပန္တိ, မယှံ နိဗဒ္ဓုပဋ္ဌာကံ ဧကံ ဘိက္ခုံ ဇာနာထ''တိ။ ဘိက္ခူနံ ဓမ္မသံဝေဂေါ ဥဒ
ပါဒိ။ အထာယသ္မာ သာရိပုတ္တော ဥဋ္ဌာယာသနာ ဘဂဝန္တံ ဝန္ဒိတွာ – ''အဟံ , ဘန္တေ, တုမှေယေဝ ပတ္ထယ
မာနော သတသဟဿကပ္ပာဓိကံ အသင်္ချေယျံ ပါရမိယော ပူရယိံ, နနု မာဒိသော မဟာပညော ဥပဋ္ဌာကော နာမ ဝ
ဋ္ဋတိ, အဟံ ဥပဋ္ဌဟိဿာမီ''တိ အာဟ။ တံ ဘဂဝတ – ''အလံ သာရိပုတ္တ, ယဿံ ဒိသာယံ တွံ ဝိဟရသိ, အသုညာ
ယေဝ မေ သာ ဒိသာ, တဝ ဩဝါဒော ဗုဒ္ဓါနံ ဩဝါဒသဒိသော, န မေ တယာ ဥပဋ္ဌာကကိစ္စံ အတ္ထီ''တိ ပဋိက္ခိပိ။ ဧတေ
နေဝုပါယေန မဟာမောဂ္ဂလ္လာနံ အာဒိံ ကတွာ အသီတိမဟာသာဝကာ ဥဋ္ဌဟိံသု။ တေ သဗ္ဗေပိ ဘဂဝတ ပဋိက္ခိပိ။

အာနန္ဒတ္ထေရော ပန တုဏှီယေဝ နိသီဒိ။ အထ နံ ဘိက္ခူ ဧဝမာဟံသု – ''အာဝုသော, အာနန္ဒ, ဘိက္ခုသင်္ဃော ဥ
ပဋ္ဌာကဋ္ဌာနံ ယာစတိ, တွမ္ပိ ယာစာဟီ''တိ။ သော အာဟ – ''ယာစိတွာ လဒ္ဓုပဋ္ဌာနံ နာမ အာဝုသော ကီဒိသံ ဟော
တိ, ကိံ မံ သတ္ထာ န ပဿတိ, သစေ ရောစိဿတိ, အာနန္ဒော မံ ဥပဋ္ဌာတူတိ ဝက္ခတီ''တိ။ အထ ဘဂဝတ – ''န, ဘိ
က္ခဝေ, အာနန္ဒော အညေန ဥဿာဟေတဗ္ဗော, သယမေဝ ဇာနိတွာ မံ ဥပဋ္ဌဟိဿတီ''တိ အာဟ။ တတော ဘိက္ခူ
– ''ဥဋ္ဌေဟိ, အာဝုသော အာနန္ဒ, ဥဋ္ဌေဟိ အာဝုသော အာနန္ဒ, ဒသဗလံ ဥပဋ္ဌာကဋ္ဌာနံ ယာစာဟီ''တိ အာဟံသု။ ထေ
ရော ဥဋ္ဌဟိတွာ စတ္တာရော ပဋိက္ခေပေ, စတဿော စ အာယာစနာတိ အဋ္ဌ ဝရေ ယာစိ။

စတ္တာရော ပဋိက္ခေပါ နာမ – ''သစေ မေ, ဘန္တေ, ဘဂဝတ အတ္တနာ လဒ္ဓံ ပဏီတံ စီဝရံ န ဒဿတိ, ပိဏ္ဍပါတံ
န ဒဿတိ, ဧကဂန္ဓကုဋိယံ ဝသိတုံ န ဒဿတိ, နိမန္တနံ ဂဟေတွာ န ဂမိဿတိ, ဧဝါဟံ ဘဂဝန္တံ ဥပဋ္ဌဟိဿ
ာမီ''တိ ဝတွာ – ''ကိံ ပနေတ္ထ, အာနန္ဒ, အာဒီနဝံ ပဿသီ''တိ ဝုတ္တေ – ''သစာဟံ, ဘန္တေ, ဣမာနိ ဝတ္ထူနိ လ
ဘိဿာမိ, ဘဝိဿန္တိ ဝတ္တာရော – 'အာနန္ဒော ဒသဗလေန လဒ္ဓံ ပဏီတံ စီဝရံ ပရိဘုဉ္ဇတိ, ပိဏ္ဍပါတံ ပရိဘုဉ္ဇ
တိ, ဧကဂန္ဓကုဋိယံ ဝသတိ, ဧကတော နိမန္တနံ ဂစ္ဆတိ, ဧတံ လာဘံ လဘန္တော တထာဂတံ ဥပဋ္ဌာတိ, ကော ဧဝံ ဥပဋ္ဌ
ဟတော ဘာရော'တိ'' ဣမေ စတ္တာရော ပဋိက္ခေပေ ယာစိ။

စတဿော အာယာစနာ နာမ – ''သစေ, ဘန္တေ, ဘဂဝတ မယာ ဂဟိတနိမန္တနံ ဂမိဿတိ, သစာဟံ တိရောရဋ္ဌာ
တိရောဇနပဒါ ဘဂဝန္တံ ဒဋ္ဌုံ အာဂတံ ပရိသံ အာဂတက္ခဏေ ဧဝ ဘဂဝန္တံ ဒဿေတုံ လစ္ဆာမိ, ယဒါ မေ ကင်္ခါ ဥပ္
ပဇ္ဇတိ, တသ္မိံယေဝ ခဏေ ဘဂဝန္တံ ဥပသင်္ကမိတုံ လစ္ဆာမိ, ယံ ဘဂဝတ မယှံ ပရမ္မုခါ ဓမ္မံ ဒေသေတိ, တံ အာဂန္
တွာ မယှံ ကထေဿတိ, ဧဝါဟံ ဘဂဝန္တံ ဥပဋ္ဌဟိဿာမီ''တိ ဝတွာ – ''ကံ ပနေတ္ထ, အာနန္ဒ, အာနိသံသံ ပဿ
သသီ''တိ ဝုတ္တေ – ''ဣဓ, ဘန္တေ, သဒ္ဓါ ကုလပုတ္တာ ဘဂဝတော ဩကာသံ အလဘန္တာ မံ ဧဝံ ဝဒန္တိ – 'သွေဝ,
ဘန္တေ အာနန္ဒ, ဘဂဝတာ သဒ္ဓိံ အမှာကံ ဃရေ ဘိက္ခံ ဂဏှေယျာထာ'တိ, သစေ ဘန္တေ ဘဂဝတ တတ္ထ န ဂ
မိဿတိ, ဣစ္ဆိတက္ခဏေယေဝ ပရိသံ ဒဿေတုံ, ကင်္ခဉ္စ ဝိနောဒေတုံ ဩကာသံ န လစ္ဆာမိ, ဘဝိဿန္တိ ဝတ္
တာရော – 'ကိံ အာနန္ဒော ဒသဗလံ ဥပဋ္ဌာတိ, ဧတ္တကမ္ပိဿ အနုဂ္ဂဟံ ဘဂဝတ န ကရောတီ'တိ။ ဘဂဝတော စ ပရမ္
မုခါ မံ ပုစ္ဆိဿန္တိ – 'အယံ, အာဝုသော အာနန္ဒ, ကထာ, ဣဒံ သုတ္တံ, ဣဒံ ဇာတကံ, ကတ္ထ ဒေသိတ'န္တိ။ သစာ
ဟံ တံ န သမ္ပာဒယိဿာမိ, ဘဝိဿန္တိ ဝတ္တာရော – 'ဧတ္တကမ္ပိ, အာဝုသော, န ဇာနာသိ, ကသ္မာ တွံ ဆာယာ

ဝိယ ဘဂဝန္တံ အဝိဇဟန္တော ဒီဃရတ္တံ ဝိစရသီ’တိ။ တေနာဟံ ပရမ္မုခါ ဒေသိတသုတ္တံပိ ဓမ္မသ္သ ပုန ကထနံ ကာလေ ဆာမိ”တိ ကာမာ စတသော အာယာစနာ ယာစိ။ ဘဂဝတပိ သ္သ အဒာသိ။

ဇဝံ ကာမေ အဋ္ဌ ဝရေ ဂဟေတွာ တ နိဗဒ္ဓုပဋ္ဌာကော အဟောသိ။ တသ္သေဝ ဌာနန္တရသ္သတ္ထာယ ကပ္ပသတသ ဟသ္သံ ပူရိတာနံ ပာရမီနံ ဖလံ ပာပုဏီတိ ကာမသ္သ နိဗဒ္ဓုပဋ္ဌာကဘာဝံ သန္ဓာယ – “မယှံ, ဘိက္ခဝေ, တေရဟိ အာန န္ဒော ဘိက္ခူ ဥပဋ္ဌာကော အဂ္ဂုပဋ္ဌာကော”တိ အာဟ။ အယံ ဥပဋ္ဌာကပရိစ္ဆေဒော နာမ။

၁၂. ပိတိပရိစ္ဆေဒေ ဥတ္တာနတ္တောယေဝ။

ဝိဟာရံ ပာဝိသီတိ ကသ္မာ ဝိဟာရံ ပာဝိသိ? ဘဂဝတ ကိရ ဇတ္တကံ ကထေတွာ စိန္တေသိ – “န တာဝ မယာ သတ္တ တန္နံ ဗုဒ္ဓာနံ ဝံသော နိရန္တရံ မတ္ထကံ ပာပေတွာ ကထိတော, အဇ္ဇ မယိ ပန ဝိဟာရံ ပဝိဋ္ဌေ ကာမေ ဘိက္ခူ ဘိယ္យော သော မတ္တာယ ပုဗ္ဗေနိဝါသညာဏံ အာရဗ္ဘ ဝဏ္ဏံ ကထယိသ္သန္တိ။ အထာဟံ အာဂန္တွာ နိရန္တရံ ဗုဒ္ဓဝံသံ ကထေ တွာ မတ္ထကံ ပာပေတွာ ဒသ္သာမီ”တိ ဘိက္ခူနံ ကထာတရသ္သ ဩကာသံ ဒတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ဝိဟာရံ ပာဝိသိ။

ယဋ္ဌေတံ ဘဂဝတ တတ္တိ ကထေသိ, တတ္ထ ကပ္ပပရိစ္ဆေဒော, ဇာတိပရိစ္ဆေဒော, ဂေတ္တပရိစ္ဆေဒော, အာယုပရိစ္ဆေဒော, ဗောဓိပရိစ္ဆေဒော, သာဝကယုဂပရိစ္ဆေဒော, သာဝကသန္နိပာတပရိစ္ဆေဒော, ဥပဋ္ဌာကပရိစ္ဆေ ဒော, ပိတိပရိစ္ဆေဒောတိ နဝိမေ တရာ အာဂတာ, သမ္ဗဟုလတရော အနာဂတော, အာနေတွာ ပန ဒီပေတဗ္ဗော။

သမ္ဗဟုလတရကထာဝဏ္ဏနာ

သဗ္ဗဗောဓိသတ္တာနဉှိ ကောသိမ္ဗိ ကုလဝံသာနုရူပေ ပုတ္တေ ဇာတေ နိက္ခမိတွာ ပဗ္ဗဇိတဗ္ဗန္တိ အယမေဝ ဝံ သော, အယံ ပဝေဏီ။ ကသ္မာ? သဗ္ဗညုဗောဓိသတ္တာနဉှိ မာတုကုစ္ဆိံ ဩက္ကမနတော ပဋ္ဌာယ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တပ္ပကာ ရာနိ အနေကာနိ ပာဋိဟာရိယာနိ ဟောန္တိ, တတ္ရ နေသံ ယဒိ နေဝ ဇာတနဂရံ, န ပိတာ, န မာတာ, န ဘရိယာ, န ပုတ္တော ပညာယေယ္ယ, “ကာမသ္သ နေဝ ဇာတနဂရံ, န ပိတာ, န ဘရိယာ, န ပုတ္တော ပညာယတိ, ဒေဝတာ တ သက္ကော တ မာ ရော တ ဗြဟ္မာ တ ဧသ မညေ, ဒေဝတာနုဉ္စ ဤဒိသံ ပာဋိဟာရိယံ အနစ္ဆရိယ”န္တိ မညမာနော ဇနော နေဝ သောတဗ္ဗံ, န သဒ္ဓာတဗ္ဗံ မညေယ္ယ။ တတော အဘိသမယော န ဘဝေယ္ယ, အဘိသမယေ အသတိ နိရတ္ထကောဝ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒော, အနိယ္ယာနိကံ သာသနံ ဟောတိ။ တသ္မာ သဗ္ဗဗောဓိသတ္တာနံ – “ကောသိမ္ဗိ ကုလဝံသာနုရူပေ ပုတ္တေ ဇာတေ နိက္ခမိတွာ တ ပဗ္ဗဇိတဗ္ဗ”န္တိ အယမေဝ ဝံသော အယံ ပဝေဏီ။ တသ္မာ ပုတ္တာဒီနံ ဝသေန သမ္ဗဟုလတရော အာနေတွာ ဒီပေ တဗ္ဗော။

သမ္ဗဟုလပရိစ္ဆေဒဝဏ္ဏနာ

တတ္ထ –

သမဝတ္တက္ခန္ဓော အတုလော၊ သုပ္ပဗုဒ္ဓော စ ဥတ္တရော။
သတ္ထဝါဟော ဝိဇိတသေနော၊ ရာဟုလော ဘဝတိ သတ္တမောတိ။

ဇတေ တာဝ သတ္တန္နမ္ပိ ဗောဓိသတ္တာနံ အနုက္ကမေနေဝ သတ္တ ပုတ္တာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

တတ္ထ ရာဟုလဘဒ္ဒေ တာဝ ဇာတေ ပဏ္ဏံ အာဟရိတွာ မဟာပုရိသသ္သ ဟတ္ထေ ဌပယိံသု။ အထသ္သ တာဝ ဒေဝ သကလသရီရံ ခောဘေတွာ ပုတ္တသိနေဟော အဋ္ဌာသိ။ သော စိန္တေသိ – “ကောသိမ္ဗိ တာဝ ဇာတေ ဇဝရူပေ ပု တ္တသိနေဟော, ပရောသဟသ္သံ ကိရ မေ ပုတ္တာ ဘဝိသ္သန္တိ, တေသု ဧကေကသ္မိံ ဇာတေ ကာဒံ သိနေဟဗန္ဓနံ ဇဝံ ဝမုန္တိ ဒုဗ္ဗေဇ္ဇံ ဘဝိသ္သတိ, ရာဟု ဇာတော, ဗန္ဓနံ ဇာတ”န္တိ အာဟ။ တံ ဒိဝသမေဝ စ ရဇ္ဇံ ပဟာယ နိက္ခန္တော။ ဧသ နယော သဗ္ဗေသံ ပုတ္တုပ္ပတ္တိယန္တိ။ အယံ ပုတ္တပရိစ္ဆေဒော။

သုတနာ သဗ္ဗကာမာ စ၊ သုစိတ္တာ အထ ရောစိနီ။

ရုစဂ္ဂတီ သုနန္ဒာ စ၊ ဗိမ္ဗာ ဘဝတိ သတ္တမာတိ။

ဧတာ တေသံ သတ္တန္နမ္ပိ ပုတ္တာနံ မာတရော အဟေသုံ။ ဗိမ္ဗာဒေဝီ ပန ရာဟုလကုမာရေ ဇာတေ ရာဟုလမာတာတိ ပညာယိတ္ထ။ အယံ ဘရိယပရိစ္ဆေဒော။

ဝိပဿီ ကကုသန္ဓောတိ ဣမေ ပန ဒွေ ဗောဓိသတ္တာ ပယုတ္တအာဇညရထမာရုယှ မဟာဘိနိက္ခမနံ နိက္ခမိံသု။ သိခီ ကောဏာဂမနောတိ ဣမေ ဒွေ ဟတ္ထိက္ခန္ဓဝရဂတာ ဟုတွာ နိက္ခမိံသု။ ဝေဿဘူ သုဝဏ္ဏသိဝိကာယ နိသီဒိတွာ နိက္ခမိ။ ကဿပော ဥပရိပါသာဒေ မဟာတလေ နိသိန္နောဝ အာနာပာနစတုတ္ထဇ္ဈာနံ နိဗ္ဗတ္တေတွာ ဈာနာ ဝုဋ္ဌာယ တံ ဈာနံ ပါဒကံ ကတွာ – “ပါသာဒော ဥဂ္ဂန္တွာ ဗောဓိမဏ္ဍေ ဩတရတူ”တိ အဓိဋ္ဌာသိ။ ပါသာဒော အာကာသေန ဂန္တွာ ဗောဓိမဏ္ဍေ ဩတရိ။ မဟာပုရိသောပိ တတော ဩတရိတွာ ဘူမိယံ ဌတွာ – “ပါသာဒော ယထာဋ္ဌာနေယေဝ ပတိဋ္ဌာတူ”တိ စိန္တေသိ။ သော ယထာဋ္ဌာနေ ပတိဋ္ဌာသိ။ မဟာပုရိသောပိ သတ္တ ဒိဝသာနိ ပဓာနမနုယုဉ္ဇိတွာ ဗောဓိပလ္လင်္ကေ နိသီဒိတွာ သဗ္ဗညုတံ ပဋိဝိဇ္ဈိ။ အမှာကံ ပန ဗောဓိသတ္တော ကဏ္ဍကံ အဿဝရမာရုယှ နိက္ခန္တောတိ။ အယံ ယာနပရိစ္ဆေဒော။

ဝိပဿိဿ ပန ဘဂဝတော ယောဇနပ္ပမာဏော ပဒေသော ဝိဟာရော ပတိဋ္ဌာသိ, သိခိဿ တိဂါဝုတော, ဝေဿဘုဿ အဍ္ဎယောဇနော, ကကုသန္ဓဿ ဂါဝုတော, ကောဏာဂမနဿ အဍ္ဎဂါဝုတော, ကဿပဿ ဝီသတိဥသဘော။ အမှာကံ ဘဂဝတော ပကတိမာနေန သောဠသကရီသော, ရာဇမာနေန အဋ္ဌကရီသော ပဒေသော ဝိဟာရော ပတိဋ္ဌိတောတိ။ အယံ ဝိဟာရပရိစ္ဆေဒော။

ဝိပဿိဿ ပန ဘဂဝတော ဧကရတနာယာမာ ဝိဒတ္ထိဝိတ္ထာရာ အဍ္ဎင်္ဂုလုဗ္ဗေဓာ သုဝဏ္ဏိဋ္ဌကာ ကာရေတွာ စူဠံသေန ဆာဒေတွာ ဝိဟာရဋ္ဌာနံ ကိဏိံသု။ သိခိဿ သုဝဏ္ဏယဋ္ဌိဖာလေဟိ ဆာဒေတွာ ကိဏိံသု။ ဝေဿဘုဿ သုဝဏ္ဏဟတ္ထိပါဒါနိ ကာရေတွာ တေသံ စူဠံသေန ဆာဒေတွာ ကိဏိံသု။ ကကုသန္ဓဿ ဝုတ္တနယေနေဝ သုဝဏ္ဏိဋ္ဌကာဟိ ဆာဒေတွာ ကိဏိံသု။ ကောဏာဂမနဿ ဝုတ္တနယေနေဝ သုဝဏ္ဏကစ္ဆပေဟိ ဆာဒေတွာ ကိဏိံသု။ ကဿပဿ သုဝဏ္ဏကဋ္ဋီဟိယေဝ ဆာဒေတွာ ကိဏိံသု။ အမှာကံ ဘဂဝတော သလက္ခဏာနံ ကဟာပဏာနံ စူဠံသေန ဆာဒေတွာ ကိဏိံသု။ အယံ ဝိဟာရဘူမိဂ္ဂဟဏဓနပရိစ္ဆေဒော။

တတ္ထ ဝိပဿိဿ ဘဂဝတော တထာ ဘူမိံ ကိဏိတွာ ဝိဟာရံ ကတွာ ဒိန္နုပဋ္ဌာကော **ပုနဗ္ဗသုမိတ္တော** နာမ အဟောသိ, သိခိဿ **သိရိဝဍ္ဎနော** နာမ, ဝေဿဘုဿ **သောတ္ထိယော** နာမ, ကကုသန္ဓဿ **အစ္စုတော** နာမ, ကောဏာဂမနဿ **ဥဂ္ဂေါ** နာမ, ကဿပဿ **သုမနော** နာမ, အမှာကံ ဘဂဝတော **သုဒတ္တော** နာမ။ သဗ္ဗေ စေတေ ဂဟပတိမဟာသာလာ သေဋ္ဌိနော အဟေသုန္တိ။ အယံ ဥပဋ္ဌာကပရိစ္ဆေဒော နာမ။

အပရာနိ စတ္တာရိ အဝိဇဟိတဋ္ဌာနာနိ နာမ ဟောန္တိ။ သဗ္ဗဗုဒ္ဓါနဉှိ ဗောဓိပလ္လင်္ကော အဝိဇဟိတော, ဧကသ္မိံယေဝ ဌာနေ ဟောတိ။ ဓမ္မစက္ကပ္ပဝတ္တနံ ဣသိပတနေ မိဂဒါယေ အဝိဇဟိတမေဝ ဟောတိ။ ဒေဝေါရောဟနကာလေ သင်္ကဿနဂရဒွါရေ ပဌမပဒဂဏ္ဍိကာ အဝိဇဟိတာဝ ဟောတိ။ ဇေတဝနေ ဂန္ဓကုဋိယာ စတ္တာရိ မဉ္စပါဒဋ္ဌာနာနိ အဝိဇဟိတာနေဝ ဟောန္တိ။ ဝိဟာရော ပန ခုဒ္ဒကောပိ မဟန္တောပိ ဟောတိ, ဝိဟာရောပိ န ဝိဇဟိတောယေဝ, နဂရံ ပန ဝိဇဟတိ။ ယဒါ နဂရံ ပါစီနတော ဟောတိ, တဒါ ဝိဟာရော ပစ္ဆိမတော; ယဒါ နဂရံ ဒက္ခိဏတော, တဒါ ဝိဟာရော ဥတ္တရတော။ ယဒါ နဂရံ ပစ္ဆိမတော, တဒါ ဝိဟာရော ပါစီနတော; ယဒါ နဂရံ ဥတ္တရတော, တဒါ ဝိဟာရော ဒက္ခိဏတော။ ဣဒါနိ ပန နဂရံ ဥတ္တရတော, ဝိဟာရော ဒက္ခိဏတော။

သဗ္ဗဗုဒ္ဓါနဉ္စ အာယုဝေမတ္တံ, ပမာဏဝေမတ္တံ, ကုလဝေမတ္တံ, ပဓာနဝေမတ္တံ, ရသ္မိဝေမတ္တန္တိ ပဉ္စ ဝေမတ္တာနိ ဟောန္တိ။ **အာယုဝေမတ္တံ** နာမ ကေစိ ဒီဃာယုကာ ဟောန္တိ, ကေစိ အပ္ပာယုကာ။ တထာ ဟိ ဒီပင်္ကရဿ ဝဿသတသဟဿံ အာယုပ္ပမာဏံ အဟောသိ, အမှာကံ ဘဂဝတော ဝဿသတံ အာယုပ္ပမာဏံ။

ပမာဏဝေမတ္တံ နာမ ကေစိ ဒီဃာ ဟောန္တိ ကေစိ ရဿာ။ တထာ ဟိ ဒီပင်္ကရော အသီတိဟတ္ထော အဟောသိ, သုမနော နဝုတိဟတ္ထော, အမှာကံ ဘဂဝါ အဋ္ဌာရသဟတ္ထော။

ကုလဝေမတ္တံ နာမ ကေစိ ခတ္တိယကုလေ နိဗ္ဗတ္တန္တိ, ကေစိ ဗြာဟ္မဏကုလေ။ **ပဓာနဝေမတ္တံ** နာမ ကေသဉ္စိ ပဓာနံ ဣတ္တရကာလမေဝ ဟောတိ, ယထာ ကဿပဿ ဘဂဝတော။ ကေသဉ္စိ အဒ္ဓနိယံ, ယထာ အမှာကံ ဘဂဝတော။

ရသ္မိဝေမတ္တံ နာမ မင်္ဂလဿ ဘဂဝတော သရီရရသ္မိ ဒသသဟဿိလောကဓာတုပ္ပမာဏာ အဟောသိ။ အမှာကံ ဘဂဝတော သမန္တာ ဗျာမမတ္တာ ။ တတ္ထ ရသ္မိဝေမတ္တံ အဇ္ဈာသယပ္ပဋိဗဒ္ဓံ, ယော ယတ္တကံ ဣစ္ဆတိ, တဿ တတ္တကံ သရီရပ္ပဘာ ဖရတိ။ မင်္ဂလဿ ပန နိစ္စမ္ပိ ဒသသဟဿိလောကဓာတုံ ဖရတူတိ အဇ္ဈာသယော အဟောသိ။ ပဋိဝိဒ္ဓဂုဏေသု ပန ကဿစိ ဝေမတ္တံ နာမ နတ္ထိ။

အပရံ အမှာကံယေဝ ဘဂဝတော သဟဇာတပရိစ္ဆေဒဉ္စ နက္ခတ္တပရိစ္ဆေဒဉ္စ ဒီပေသုံ။ သဗ္ဗညုဗောဓိသတ္တေန ကိရ သဒ္ဓိံ ရာဟုလမာတာ, အာနန္ဒတ္ထေရော, ဆန္နော, ကဏ္ဍကော, နိဓိကုမ္ဘော, မဟာဗောဓိ, ကာဠုဒာယီတိ ဣမာနိ သတ္တ သဟဇာတာနိ။ မဟာပုရိသော စ ဥတ္တရာသာဠ္ဟနက္ခတ္တေနေဝ မာတုကုစ္ဆိံ ဩက္ကမိ, မဟာဘိနိက္ခမနံ နိက္ခမိ, ဓမ္မစက္ကံ ပဝတ္တေသိ, ယမကပာဋိဟာရိယံ အကာသိ။ ဝိသာခနက္ခတ္တေန ဇာတော စ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓော စ ပရိနိဗ္ဗုတော စ။ မာဃနက္ခတ္တေနဿ သာဝကသန္နိပါတော စ အဟောသိ, အာယုသင်္ခာရောဿဇ္ဇနဉ္စ, အဿယုဇနက္ခတ္တေန ဒေဝေါရောဟနန္တိ ဧတ္တကံ အာဟရိတွာ ဒီပေတဗ္ဗံ။ အယံ သမ္ဗဟုလပရိစ္ဆေဒော နာမ။

၁၃. ဣတိ အနန္တရံ **အထ ခေါ တေသံ ဘိက္ခူနံ** တိအာဒီသု တေ ဘိက္ခူ – ''အာဝုသော, ပုဗ္ဗေနိဝါသဿ နာမ အယံ ဂတိ, ယဒိဒံ စုတိတော ပဋ္ဌာယ ပဋိသန္ဓိအာရောဟနံ။ ယံ ပန ဣဒံ ပဋိသန္ဓိတော ပဋ္ဌာယ ပစ္ဆာမုခံ ဉာဏံ ပေသေတွာ စုတိ ဂဏှနံ, ဣဒံ အတိဂရုကံ။ အာကာသေ ပဒံ ဒဿေန္တော ဝိယ ဘဂဝါ ကထေသီ''တိ အတိဝိမှယဇာတာ ဟုတွာ – ''အစ္ဆရိယံ, အာဝုသော,''တိအာဒီနိ ဝတွာ ပုန အပရမ္ပိ ကာရဏံ ဒဿေန္တော – ''ယတြ ဟိ နာမ တထာဂတော''တိအာဒိမာဟံသု ။ တတ္ထ **ယတြ ဟိ နာမာ** တိ အစ္ဆရိယတ္ထေ နိပါတော, ယော နာမ တထာဂတောတိ အတ္ထော။ **ဆိန္နပပဉ္စေ**တိ ဧတ္ထ ပပဉ္စာ နာမ တဏှာ မာနော ဒိဋ္ဌီတိ ဣမေ တယော ကိလေသာ။ **ဆိန္နဝဋုမေ** တိ ဧတ္ထ ဝဋုမန္တိ ကုသလာကုသလကမ္မဝဋ္ဋံ ဝုစ္စတိ။ **ပရိယာဒိန္နဝဋ္ဋေ** တိ တဿေဝ ဝေဝစနံ, ပရိယာဒိန္နသဗ္ဗကမ္မဝဋ္ဋေတိ အတ္ထော။ **သဗ္ဗဒုက္ခဝီတိဝတ္တေ**တိ သဗ္ဗံ ဝိပါကဝဋ္ဋသင်္ခာတံ ဒုက္ခံ ဝီတိဝတ္တေ ။ **အနုဿရိဿတီ** တိ ဣဒံ **ယတြာ** တိ နိပါတဝသေန အနာဂတဝစနံ, အတ္ထော ပနေတ္ထ အတီတဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဘဂဝါ ဟိ တေ ဗုဒ္ဓေ အနုဿရိ, န ဣဒါနိ အနုဿရိဿတိ။ **ဧဝံသီလာ**တိ မဂ္ဂသီလေန ဖလသီလေန လောကိယလောကုတ္တရသီလေန ဧဝံသီလာ။ **ဧဝံဓမ္မာ** တိ ဧတ္ထ သမာဓိပက္ခာ ဓမ္မာ အဓိပ္ပေတာ, မဂ္ဂသမာဓိနာ ဖလသမာဓိနာ လောကိယလောကုတ္တရသမာဓိနာ, ဧဝံသမာဓယောတိ အတ္ထော။ **ဧဝံပညာ**တိ မဂ္ဂပညာဒိဝသေနေဝ ဧဝံပညာ။ **ဧဝံဝိဟာရီ**တိ ဧတ္ထ ပန ဟေဋ္ဌာ သမာဓိပက္ခာနံ ဓမ္မာနံ ဂဟိတတ္တာ ဝိဟာရော ဂဟိတောဝ ပုန ကသ္မာ ဂဟိတမေဝ ဂဏှာတီတိ စေ; န ဣဒံ ဂဟိတမေဝ, ဣဒဉှိ နိရောဓသမာပတ္တိဒီပနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ တသ္မာ ဧဝံ နိရောဓသမာပတ္တိဝိဟာရီ တေ ဘဂဝန္တော အဟေသုန္တိ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

ဧဝံဝိမုတ္တာ တိ ဧတ္ထ ဝိက္ခမ္ဘနဝိမုတ္တိ, တဒင်္ဂဝိမုတ္တိ, သမုစ္ဆေဒဝိမုတ္တိ, ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိဝိမုတ္တိ, နိဿရဏဝိမုတ္တီတိ ပဉ္စဝိဓာ ဝိမုတ္တိ။ တတ္ထ အဋ္ဌ သမာပတ္တိယော သယံ ဝိက္ခမ္ဘိတေဟိ နီဝရဏာဒီဟိ ဝိမုတ္တတ္တာ **ဝိက္ခမ္ဘန ဝိမုတ္တီ**တိ သင်္ချံ ဂစ္ဆန္တိ။ အနိစ္စာနုပဿနာဒိကာ သတ္တာနုပဿနာ သယံ တဿ တဿ ပစ္စနီကင်္ဂဝသေန ပရိစ္စတ္တာဟိ နိစ္စသညာဒီဟိ ဝိမုတ္တတ္တာ **တဒင်္ဂဝိမုတ္တီ** တိ သင်္ချံ ဂစ္ဆန္တိ။ စတ္တာရော အရိယမဂ္ဂါ သယံ သမုစ္ဆိန္နေဟိ ကိလေသေဟိ ဝိမုတ္တတ္တာ **သမုစ္ဆေဒဝိမုတ္တီ** တိ သင်္ချံ ဂစ္ဆန္တိ။ စတ္တာရိ သာမညဖလာနိ မဂ္ဂါနုဘာဝေန ကိလေသာနံ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓန္တေ ဥပ္ပန္နတ္တာ **ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိဝိမုတ္တီ** တိ သင်္ချံ ဂစ္ဆန္တိ။ နိဗ္ဗာနံ သဗ္ဗကိလေသေဟိ နိဿဋတ္တာ အပဂတတ္တာ ဒူရေ ဌိတတ္တာ **နိဿရဏဝိမုတ္တီ** တိ သင်္ချံ ဂတံ။ ဣတိ ဣမာသံ ပဉ္စန္နံ ဝိမုတ္တီနံ ဝသေန – ''ဧဝံ ဝိမုတ္တာ''တိ ဧတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

၁၄. **ပဋိသလ္လာနာ ဝုဋ္ဌိတော** တိ ဖလသမာပတ္တိတော ဝုဋ္ဌိတော။

၁၆. “ကတော သော, ဘိက္ခဝေ” တိ ကော အနုသန္ဓိ? ကုဒ္ဒာလဟိ သုတ္တံ – “တထာဂတဿေဝေသော, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မဓာတု သုပ္ပဋိဝိဒ္ဓါ”တိ စ “ဒေဝတာပိ တထာဂတဿ ဧတမတ္ထံ အာရောစေသု”န္တိ စ ကုမ္မေဟိ ဒွီဟိ ပဒေဟိ အာဗဒ္ဓံ။ တတ္ထ ဒေဝတာရောစနပဒံ သုတ္တန္တပရိယောသာနေ ဒေဝစာရိကကောလာဟလံ ဒဿေန္တော ဝိစာရေဿတိ ။ ဓမ္မဓာတုပဒာနုသန္ဓိဝသေန ပန အယံ ဒေသနာ အာရဒ္ဓါ။ တတ္ထ **ခတ္တိယော ဇာတိယာ** တိအာဒီနိ ကောဒသပဒါနိ နိဒါနကထာ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။

ဗောဓိသတ္တဓမ္မတာဝဏ္ဏနာ

၁၇. အထ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဝိပဿီ ဗောဓိသတ္တော တိအာဒီသု ပန **ဝိပဿီ** တိ တဿ နာမံ, တဉ္စ ခော ဝိဝိခေ အတ္ထေ ပဿနကုသလတာယ လဒ္ဓံ။ **ဗောဓိသတ္တော** တိ ပဏ္ဍိတသတ္တော ဗုဇ္ဈနကသတ္တော။ ဗောဓိသင်္ခါတေသု တ စတူသု မဂ္ဂေသု သတ္တော အာသတ္တော လဂ္ဂမာနသောတိ ဗောဓိသတ္တော။ **သတော သမ္ပဇာနော** တိ ဧတ္ထ **သ တော**တိ သတိယာဝ။ **သမ္ပဇာနော** တိ ဉာဏံ။ သတိံ သူပဋ္ဌိတံ ကတွာ ဉာဏေန ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ မာတုကုစ္ဆိံ **ဩက္ကမိ** တိ အတ္ထော။ **ဩက္ကမီ** တိ ကုမိနာ စဿ ဩက္ကန္တဘာဝေ ဟဋ္ဌိယံ ဒဿိတော, န ဩက္ကမနကမော။ သော ပန ယသ္မာ အဋ္ဌကထံ အာရုဠှော, တသ္မာ ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော –

သဗ္ဗဗောဓိသတ္တာ ဟိ သမတိံသ ပာရမိယော ပူရေတွာ, ပဉ္စ မဟာပရိစ္စာဂေ ပရိစ္စဇိတွာ, ဉာတတ္ထစရိယလောကတ္ထစရိယဗုဒ္ဓစရိယာနံ ကောဋိံ ပတွာ, ဝေဿန္တရသဒိသေ တတိယေ အတ္တဘာဝေ ဌတွာ, သတ္တ မဟာဒါနာနိ ဒတွာ, သတ္တက္ခတ္တုံ ပထဝိံ ကမ္ပေတွာ, ကာလင်္ကတွာ, ဒုတိယစိတ္တဝါရေ တုသိတဘဝနေ နိဗ္ဗတ္တန္တိ။ ဝိပဿီ ဗောဓိသတ္တောပိ တထေဝ ကတွာ တုသိတပုရေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ တဋ္ဌသတသဟဿာဓိကာ သတ္တပညာသ ဝဿကောဋိယော တတ္ထ အဋ္ဌာသိ။ အညဒါ ပန ဒီဃာယုကဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တာ ဗောဓိသတ္တာ န ယာဝတာယုကံ တိဋ္ဌန္တိ။ ကသ္မာ? တတ္ထ ပါရမီနံ ဒုပ္ပူရဏီယတ္တာ။ တေ အဓိမုတ္တိကာလကိရိယံ ကတွာ မနုဿပထေယေဝ နိဗ္ဗတ္တန္တိ။ ပါရမီနံ ပူရေန္တော ပန ယထာ ကုအာနိ ဧကေန အတ္တဘာဝေန သဗ္ဗညုတံ ဥပနေတုံ သက္ကောန္တိ, ဧဝံ သဗ္ဗသော ပူရိတတ္တာ တဒါ ဝိပဿီ ဗောဓိသတ္တော တတ္ထ ယာဝတာယုကံ အဋ္ဌာသိ။

ဒေဝတာနံ ပန – “မနုဿာနံ ဂဏနာဝသေန ကုအာနိ သတ္တဟိ ဒိဝသေဟိ စုတိ ဘဝိဿတီ”တိ **ပဉ္စ ပုဗ္ဗနိမိတ္တာနိ** ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ – မာလာ မိလာယန္တိ, ဝတ္ထာနိ ကိလိဿန္တိ, ကစ္ဆေဟိ သေဒါ မုစ္စန္တိ, ကာယေ ဒုဗ္ဗဏ္ဏိယံ ဩက္ကမတိ, ဒေဝေ ဒေဝါသနေ န သဏ္ဌာတိ။ တတ္ထ **မာလာ**တိ ပဋိသန္ဓိဂ္ဂဟဏဒိဝသေ ပိဠန္ဓနမာလာ, တာ ကိရ သဋ္ဌိသတသဟဿာဓိကာ သတ္တပဏ္ဏာသ ဝဿကောဋိယော အမိလာယိတွာ တဒါ မိလာယန္တိ။ ဝတ္ထေသုပိ ဧသေဝ နယော။ ဧတ္တကံ ပန ကာလံ ဒေဝါနံ နေဝ သီတံ န ဥဏှံ ဟောတိ, တသ္မိံ ကာလေ သရီရာ ဗိန္ဒုဗိန္ဒုဝသေန သေဒါ မုစ္စန္တိ။ ဧတ္တကဉ္စ ကာလံ တေသံ သရီရေ ခဏ္ဍိစ္စပါလိစ္စာဒိဝသေန ဝိဝဏ္ဏတာ န ပညာယတိ, ဒေဝဓီတာ သောဠသဝဿုဒ္ဒေသိကာ ဝိယ ခာယန္တိ, ဒေဝပုတ္တာ ဝီသတိဝဿုဒ္ဒေသိကာ ဝိယ ခာယန္တိ, မရဏကာလေ ပန တေသံ ကိလန္တရူပေါ အတ္တဘာဝေါ ဟောတိ။ ဧတ္တကဉ္စ တေသံ ကာလံ ဒေဝလောကေ ဥက္ကဏ္ဌိတာ နာမ နတ္ထိ, မရဏကာလေ ပန နိဿသန္တိ ဝိဇမ္ဘန္တိ, သကေ အာသနေ နာဘိရမန္တိ။

ဣမာနိ ပန ပုဗ္ဗနိမိတ္တာနိ ယထာ လောကေ မဟာပုညာနံ ရာဇရာဇမဟာမတ္တာဒီနံယေဝ ဥက္ကာပါတဘူမိစာလစန္ဒဂ္ဂါဟာဒီနိ နိမိတ္တာနိ ပညာယန္တိ, န သဗ္ဗေသံ; ဧဝံ မဟေသက္ခဒေဝတာနံယေဝ ပညာယန္တိ, န သဗ္ဗေသံ။ ယထာ စ မနုဿေသု ပုဗ္ဗနိမိတ္တာနိ နက္ခတ္တပါဌကာဒယောဝ ဇာနန္တိ, န သဗ္ဗေ; ဧဝံ တာနိပိ န သဗ္ဗဒေဝတာ ဇာနန္တိ, ပဏ္ဍိတာ ဧဝ ပန ဇာနန္တိ။ တတ္ထ ယေ မန္ဒေန ကုသလကမ္မေန နိဗ္ဗတ္တာ ဒေဝပုတ္တာ, တေ တေသု ဥပ္ပန္နေသု – “ကုအာ နိ ကော ဇာနာတိ, ‘ကုဟိံ နိဗ္ဗတ္တိဿာမာ’တိ” ဘာယန္တိ။ ယေ မဟာပုညာ, တေ “အမှေဟိ ဒိန္နံ ဒါနံ, ရက္ခိတံ သီလံ, ဘာဝိတံ ဘာဝနံ အာဂမ္မ ဥပရိ ဒေဝလောကေသု သမ္ပတ္တိံ အနုဘဝိဿာမာ”တိ န ဘာယန္တိ။ ဝိပဿီ ဗောဓိသတ္တောပိ တာနိ ပုဗ္ဗနိမိတ္တာနိ ဒိသွာ “ကုအာနိ အနန္တရေ အတ္တဘာဝေ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿာမီ”တိ န ဘာယတိ။ အထဿ တေသု နိမိတ္တေသု ပါတုဘူတေသု ဒသသဟဿစက္ကဝါဠဒေဝတာ သန္နိပတိတွာ – “မာရိသ, တုမှေဟိ ဒသ ပါရမိယော ပူရေန္တေဟိ န သက္ကသမ္ပတ္တိံ, န မာရသမ္ပတ္တိံ, န ဗြဟ္မသမ္ပတ္တိံ, န စက္ကဝတ္တိသမ္ပတ္တိံ ပတ္ထ

ထေန္တေဟိ ပူရိတာ, လောကနိတ္ထရဏတ္ထာယ ပန ဗုဒ္ဓတ္တံ ပတ္ထယမာနေဟိ ပူရိတာ။ သော တေ, ဣဒါနိ ကာလော, မာရိသ, ဗုဒ္ဓတ္တာယ, သမယော, မာရိသ, ဗုဒ္ဓတ္တာယာ”တိ ယာစန္တိ။

အထ မဟာသတ္တော တာသံ ဒေဝတာနံ ပဋိညံ အဒတွာဝ ကာလဒီပဒေသကုလဇနေတ္တိအာယုပရိစ္ဆေဒဝသေန ပဉ္စမဟာဝိလောကနံ နာမ ဝိလောကေသိ။ တတ္ထ “ကာလော နု ခော, န ကာလော”တိ ပဌမံ ကာလံ ဝိလောကေသိ။ တတ္ထ ဝဿသတသဟဿတော ဥဒ္ဓံ ဝဍ္ဎိတအာယုကာလော ကာလော နာမ န ဟောတိ။ ကသ္မာ? တဒါ ဟိ သတ္တာနံ ဇာတိဇရာမရဏာနိ န ပညာယန္တိ, ဗုဒ္ဓါနဉ္စ ဓမ္မဒေသနာ နာမ တိလက္ခဏမုတ္တာ နတ္ထိ။ တေ တေသံ – “အနိစ္စံ ဒုက္ခမနတ္တာ”တိ ကထေန္တာနံ – “ကိံ နာမေတံ ကထေန္တီ”တိ နေဝ သောတုံ, န သဒ္ဒဟိတုံ မညန္တိ, တတော အဘိသမယော န ဟောတိ, တသ္မိံ အသတိ အနိယျာနိကံ သာသနံ ဟောတိ။ တသ္မာ သော အကာလော။ ဝဿသတတော ဦနအာယုကာလောပိ ကာလော န ဟောတိ။ ကသ္မာ? တဒါ ဟိ သတ္တာ ဥဿန္နကိလေသာ ဟောန္တိ, ဥဿန္နကိလေသာနဉ္စ ဒိန္နော ဩဝါဒေါ ဩဝါဒဋ္ဌာနေ န တိဋ္ဌတိ, ဥဒကေ ဒဏ္ဍရာဇိ ဝိယ ခိပ္ပံ ဝိဂစ္ဆတိ။ တသ္မာ သောပိ အကာလော။ ဝဿသတသဟဿတော ပဋ္ဌာယ ဟေဋ္ဌာ, ဝဿသတတော ပဋ္ဌာယ ဥဒ္ဓံ အာယုကာလော ကာလော နာမ, တဒါ စ အသီတိဝဿသဟဿာယုကာ မနုဿာ။ အထ မဟာသတ္တော – “နိဗ္ဗတ္တိတဗ္ဗကာလော”တိ ကာလံ ပဿိ။

တတော ဒီပံ ဝိလောကေန္တော သပရိဝါရေ စတ္တာရော ဒီပေ ဩလောကေတွာ – “တီသု ဒီပေသု ဗုဒ္ဓါ န နိဗ္ဗတ္တန္တိ, ဇမ္ဗုဒီပေယေဝ နိဗ္ဗတ္တန္တီ”တိ ဒီပံ ပဿိ။

တတော – “ဇမ္ဗုဒီပေါ နာမ မဟာ, ဒသယောဇနသဟဿပရိမာဏော, ကတရသ္မိံ နု ခော ပဒေသေ ဗုဒ္ဓါ နိဗ္ဗတ္တန္တီ”တိ ဒေသံ ဝိလောကေန္တော မဇ္ဈိမဒေသံ ပဿိ။ မဇ္ဈိမဒေသော နာမ – “ပုရတ္ထိမာယ ဒိသာယ ဂဇင်္ဂလံ နာမ နိဂမော”တိအာဒိနာ (မဟာဝ. ၂၅၉) နယေန ဝိနယေ ဝုတ္တော။ သော အာယာမတော တီဏိ ယောဇနသတာနိ, ဝိတ္ထာရတော အဍ္ဎတေယျာနိ, ပရိက္ခေပတော နဝယောဇနသတာနီတိ။ ဧတသ္မိဉ္ဟိ ပဒေသေ ဗုဒ္ဓါ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အဂ္ဂသာဝကာ အသီတိ မဟာသာဝကာ စက္ကဝတ္တိရာဇာနော အညေ စ မဟေသက္ခာ ခတ္တိယဗြာဟ္မဏဂဟပတိမဟာသာလာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ ဣဒဉ္စေတ္ထ ဗန္ဓုမတီ နာမ နဂရံ, တတ္ထ မယာ နိဗ္ဗတ္တိတဗ္ဗန္တိ နိဋ္ဌံ အဂမာသိ။

တတော ကုလံ ဝိလောကေန္တော – “ဗုဒ္ဓါ နာမ လောကသမ္မတေ ကုလေ နိဗ္ဗတ္တန္တိ။ ဣဒါနိ စ ခတ္တိယကုလံ လောကသမ္မတံ, တတ္ထ နိဗ္ဗတ္တိဿာမိ, ဗန္ဓုမာ နာမ မေ ရာဇာ ပိတာ ဘဝိဿတီ”တိ ကုလံ ပဿိ။

တတော မာတရံ ဝိလောကေန္တော – “ဗုဒ္ဓမာတာ နာမ လောလာ သုရာဓုတ္တာ န ဟောတိ, ကပ္ပသတသဟဿံ ပူရိတပါရမီ, ဇာတိတော ပဋ္ဌာယ အခဏ္ဍပဉ္စသီလာ ဟောတိ, အယဉ္စ ဗန္ဓုမတီ နာမ ဒေဝီ ဧဒိသာ, အယံ မေ မာတာ ဘဝိဿတိ , “ကိတ္တကံ ပနဿာ အာယူ”တိ အာဝဇ္ဇေန္တော “ဒသန္နံ မာသာနံ ဥပရိ သတ္တ ဒိဝသာနီ”တိ ပဿိ။

ဣတိ ဣမံ ပဉ္စမဟာဝိလောကနံ ဝိလောကေတွာ “ကာလော, မေ မာရိသာ, ဗုဒ္ဓဘာဝါယာ”တိ ဒေဝတာနံ သင်္ဂဟံ ကရောန္တော ပဋိညံ ဒတွာ – “ဂစ္ဆထ, တုမှေ”တိ တာ ဒေဝတာ ဥယျောဇေတွာ တုသိတဒေဝတာဟိ ပရိဝုတော တုသိတပုရေ နန္ဒနဝနံ ပါဝိသိ။ သဗ္ဗဒေဝလောကေသု ဟိ နန္ဒနဝနံ အတ္ထိယေဝ။ တတ္ထ နံ ဒေဝတာ ဣတော စုတော သုဂတိံ ဂစ္ဆာတိ ပုဗ္ဗေကတကုသလကမ္မောကာသံ သာရယမာနာ ဝိစရန္တိ။ သော ဧဝံ ဒေဝတာဟိ ကုသလံ သာရယမာနာဟိ ပရိဝုတော တတ္ထ ဝိစရန္တောယေဝ စဝိ။

ဧဝံ စုတော စ ‘စဝါမီ’တိ ဇာနာတိ, စုတိစိတ္တံ န ဇာနာတိ။ ပဋိသန္ဓိံ ဂဟေတွာပိ ဇာနာတိ, ပဋိသန္ဓိစိတ္တမေဝ န ဇာနာတိ။ “ဣမသ္မိံ မေ ဌာနေ ပဋိသန္ဓိ ဂဟိတာ”တိ ဧဝံ ပန ဇာနာတိ။ ကေစိ ပန ထေရာ – “အာဝဇ္ဇနပရိယာယော နာမ လဒ္ဓုံ ဝဋ္ဋတိ, ဒုတိယတတိယစိတ္တဝါရေ ဧဝ ဇာနိဿတီ”တိ ဝဒန္တိ။ တိပိဋကမဟာသိဝတ္ထေရော ပနာဟ – “မဟာသတ္တာနံ ပဋိသန္ဓိ န အညေသံ ပဋိသန္ဓိသဒိသာ, ကောဋိပ္ပတ္တံ ပန တေသံ သတိသမ္ပဇညံ။ ယသ္မာ ပန တေနေဝ စိတ္တေန တံ စိတ္တံ ဉာတုံ န သက္ကာ, တသ္မာ စုတိစိတ္တံ န ဇာနာတိ။ စုတိက္ခဏေပိ ‘စဝါမီ’တိ ဇာနာတိ။ ပဋိသန္ဓိစိတ္တံ န ဇာနာတိ။ ‘အသုကသ္မိံ မေ ဌာနေ ပဋိသန္ဓိ ဂဟိတာ’တိ ဇာနာတိ, တသ္မိံ ကာလေ ဒသသဟဿိလောကဓာတု ကမ္ပတီ”တိ။ ဧဝံ သတော သမ္ပဇာနော မာတုကုစ္ဆိံ ဩက္ကမန္တော ပန ဧကူနဝီသတိယာ ပဋိသန္ဓိစိတ္တေသု မေတ္တာပုဗ္ဗဘာဂဿ သောမနဿသဟဂတဉာဏသမ္ပယုတ္တအသင်္ခါရိကကုသလစိတ္တဿ သဒိသမဟာဝိပါကစိတ္တေန ပဋိသန္ဓိ

ဂဏ္ဟာတိ။ မဟာသီဝတ္ထေရော ပန ဥပေက္ခာသဟဂတေနာတိ အာဟ။ ယထာ စ အမ္ဟာကံ ဘဂဝတ, ဧဝံ သောပိ အာသာဠှပုဏ္ဏမာယံ ဥတ္တရာသာဠှနက္ခတ္တေနေဝ ပဋိသန္ဓိံ အဂ္ဂဟေသိ။

တအာ ကိရ ပုရေ ပုဏ္ဏမာယ သတ္တမဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ ဝိဂတသုရာပာနံ မာလာဂန္ဓာဒိဝိဘူတိသမ္ပန္နံ နက္ခတ္တကီဠံ အနုဘဝမာနာ ဗောဓိသတ္တမာတာ သတ္တမေ ဒိဝသေ ပာတော ဥဋ္ဌာယ ဂန္ဓောဒကေန နဟာယိတွာ သဗ္ဗာလင်္ကာရဝိဘူသိတာ ဝရဘောဇနံ ဘုဉ္ဇိတွာ ဥပေါသထင်္ဂါနိ အဓိဋ္ဌာယ သိရိဂဗ္ဘံ ပဝိသိတွာ သိရိသယနေ နိပန္နာ နိဒ္ဒံ ဩက္ကမမာနာ ဣဒံ သုပိနံ အဒ္ဒသ – ''စတ္တာရော ကိရ နံ မဟာရာဇာနော သယနေနေဝ သဒ္ဓိံ ဥက္ခိပိတွာ အနောတတ္တဒဟံ နေတွာ နဟာပေတွာ ဒိဗ္ဗဝတ္ထံ နိဝါသေတွာ ဒိဗ္ဗဂန္ဓေဟိ ဝိလိမ္ပေတွာ ဒိဗ္ဗပုပ္ဖာနိ ပိဠန္ဓိတွာ, တတော အဝိဒူရေ ရဇတပဗ္ဗတော, တဿ အန္တော ကနကဝိမာနံ အတ္ထိ, တသ္မိံ ပာစီနတော သီသံ ကတွာ နိပဇ္ဇာပေသုံ။ အထ ဗောဓိသတ္တော သေတဝရဝါရဏော ဟုတွာ တတော အဝိဒူရေ ဧကော သုဝဏ္ဏပဗ္ဗတော, တတ္ထ စရိတွာ တတော ဩရုယှ ရဇတပဗ္ဗတံ အဘိရုဟိတွာ ကနကဝိမာနံ ပဝိသိတွာ မာတရံ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ ဒက္ခိဏပဿံ ဖာလေတွာ ကုစ္ဆိံ ပဝိဋ္ဌသဒိသော အဟောသိ''။

အထ ပဗုဒ္ဓါ ဒေဝီ တံ သုပိနံ ရညော အာရောစေသိ။ ရာဇာ ဝိဘာတာယ ရတ္တိယာ စတုသဋ္ဌိမတ္တေ ဗြာဟ္မဏပါမောက္ခေ ပက္ကောသာပေတွာ ဟရိတူပလိတ္တာယ လာဇာဒီဟိ ကတမင်္ဂလသက္ကာရာယ ဘူမိယာ မဟာရဟာနိ အာသနာနိ ပညပေတွာ တတ္ထ နိသိန္နာနံ ဗြာဟ္မဏာနံ သပ္ပိမဓုသက္ကရာဘိသင်္ခတဿ ဝရပါယာသဿ သုဝဏ္ဏရဇတပါတိယော ပူရေတွာ သုဝဏ္ဏရဇတပါတီဟေဝ ပဋိကုဇ္ဇိတွာ အဒါသိ, အညေဟိ စ အဟတဝတ္ထကပိလကဝီအာဒီဟိ နေသံ သန္တပ္ပေသိ။ အထ နေသံ သဗ္ဗကာမသန္တပ္ပိတာနံ တံ သုပိနံ အာရောစေတွာ – ''ကိံ ဘဝိဿတီ''တိ ပုစ္ဆိ။ ဗြာဟ္မဏာ အာဟံသု – ''မာ စိန္တယိ, မဟာရာဇ, ဒေဝိယာ တေ ကုစ္ဆိမှိ ဂဗ္ဘော ပတိဋ္ဌိတော, သော စ ခော ပုရိသဂဗ္ဘော န ဣတ္ထိဂဗ္ဘော, ပုတ္တော တေ ဘဝိဿတိ။ သော သစေ အကာရံ အဇ္ဈာဝသိဿတိ, ရာဇာ ဘဝိဿတိ စက္ကဝတ္တီ။ သစေ အကာရာ နိက္ခမ္မ ပဗ္ဗဇိဿတိ, ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿတိ လောကေ ဝိဝဋ္ဋစ္ဆဒေါ''တိ။ အယံ တာဝ – ''မာတုကုစ္ဆိံ ဩက္ကမီ''တိ ဧတ္ထ ဝဏ္ဏနာက္ကမော။

အယမေတ္ထ ဓမ္မတာတိ အယံ ဧတ္ထ မာတုကုစ္ဆိဩက္ကမနေ ဓမ္မတာ, အယံ သဘာဝေါ, အယံ နိယာမောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **နိယာမော** စ နာမေသ ကမ္မနိယာမော, ဥတုနိယာမော, ဗီဇနိယာမော, စိတ္တနိယာမော, ဓမ္မနိယာမောတိ ပဉ္စဝိဓော (ဓ. သ. အဋ္ဌ. ၄၉၈)။

တတ္ထ ကုသလဿ ဣဋ္ဌဝိပါကဒါနံ, အကုသလဿ အနိဋ္ဌဝိပါကဒါနန္တိ အယံ **ကမ္မနိယာမော။** တဿ ဒီပနတ္ထံ – ''န အန္တလိက္ခေ''တိ (ဓ. ပ. ၁၂၇) ကထာယ ဝတ္ထူနိ ဝတ္တဗ္ဗာနိ။ အပိစ ဧကာ ကိရ ဣတ္ထီ သာမိကေန သဒ္ဓိံ ဘဏ္ဍိတွာ ဥဗ္ဗန္ဓိတွာ မရိတုကာမာ ရဇ္ဇုပါသေ ဂီဝံ ပဝေသေသိ။ အညတရော ပုရိသော တသိံ နိသေန္တော တံ ဣတ္ထိကမ္မံ ဒိသွာ ရဇ္ဇုံ ဆိန္ဒိတုကာမော – ''မာ ဘာယိ, မာ ဘာယီ''တိ တံ သမဿာသေန္တော ဥပဓာဝိ။ ရဇ္ဇု အာသီဝိသော ဟုတွာ အဋ္ဌာသိ။ သော ဘီတော ပလာယိ။ ဣတရာ တတ္ထေဝ မရိ။ ဧဝမာဒီနိ စေတ္ထ ဝတ္ထူနိ ဒဿေတဗ္ဗာနိ။

တေသု တေသု ဇနပဒေသု တသ္မိံ တသ္မိံ ကာလေ ဧကပ္ပဟာရေနေဝ ရုက္ခာနံ ပုပ္ဖဖလဂဟဏာဒီနိ, တတဿ တယနံ အတယနံ, အာတပဿ တိက္ခတာ မန္ဒတာ, ဒေဝဿ ဝဿနံ အဝဿနံ, ပဒုမာနံ ဒိဝါ ဝိကသနံ ရတ္တိံ မိလာယနန္တိ ဧဝမာဒိ **ဥတုနိယာမော။**

ယံ ပနေတံ သာလိဗီဇတော သာလိဖလမေဝ, မဓုရတော မဓုရသံယေဝ, တိတ္တတော တိတ္တရသံယေဝ ဖလံ ဟောတိ, အယံ **ဗီဇနိယာမော။**

ပုရိမာ ပုရိမာ စိတ္တစေတသိကာ ဓမ္မာ ပစ္ဆိမာနံ ပစ္ဆိမာနံ စိတ္တစေတသိကာနံ ဓမ္မာနံ ဥပနိဿယပစ္စယေန ပစ္စယောတိ ဧဝံ ယဒေတံ စက္ခုဝိညာဏာဒီနံ အနန္တရာ သမ္ပဋိစ္ဆနာဒီနံ နိဗ္ဗတ္တနံ, အယံ **စိတ္တနိယာမော။**

ယာ ပနေသာ ဗောဓိသတ္တာနံ မာတုကုစ္ဆိဩက္ကမနာဒီသု ဒသသဟဿိလောကဓာတုကမ္ပနာဒီနံ ပဝတ္တိ, အယံ **ဓမ္မနိယာမော** နာမ။ တေသု ဣဓ ဓမ္မနိယာမော အဓိပ္ပေတော။ တသ္မာ တမေဝတ္ထံ ဒဿေန္တော **ဓမ္မတာ သော ဘိက္ခဝေ**

တိအာဒိမာဟ။

၁၈. တတ္ထ **ကုစ္ဆိံ ဩက္ကမတီ**တိ ဧတ္ထ ကုစ္ဆိံ ဩက္ကန္တော ဟောတီတိ အယမေဝတ္ထော ။ ဩက္ကန္တေ ဟိ တသ္မိံ ဧဝံ ဟောတိ, န ဩက္ကမမာနေ။ **အပ္ပမာဏော**တိ ဝုဍ္ဎိပ္ပမာဏော, ဝိပုလောတိ အတ္ထော။ **ဥဠာရော**တိ တသ္သေဝ ဝေဝစနံ။ ဥဠာရာနိ ဥဠာရာနိ ခါဒနီယာနိ ခါဒန္တီတိအာဒီသု (မ. နိ. ၁.၃၆၆) ဟိ မဓုရံ ဥဠာရန္တိ ဝုတ္တံ။ ဥဠာရာယ ခလု ဘဝံ ဝစ္ဆာယနော သမဏံ ဂေါတမံ ပသံသာယ ပသံသတီတိအာဒီသု (မ. နိ. ၁.၂၈၈) သေဋ္ဌံ ဥဠာရန္တိ ဝုတ္တံ။ ဣဓ ပန ဝိပုလံ အဓိပ္ပေတံ။ **ဒေဝါနံ ဒေဝါနုဘာဝ**န္တိ ဧတ္ထ ဒေဝါနံ အယမာနုဘာဝေါ နိဝတ္ထဝတ္ထသ္သ ပဘာ ဒွါဒသ ယောဇနာနိ ဖရတိ, တထာ သရီရသ္သ, တထာ အလင်္ကာရသ္သ, တထာ ဝိမာနသ္သ, တံ အတိက္ကမိတွာတိ အတ္ထော။

လောကန္တရိကာတိ တိဏ္ဏံ တိဏ္ဏံ စက္ကဝါဠာနံ အန္တရာ ဧကေကော လောကန္တရိကော ဟောတိ, တိဏ္ဏံ သကဋစက္ကာနံ ပတ္တာနံ ဝါ အညမညံ အာဟစ္စ ဌပိတာနံ မဇ္ဈေ ဩကာသော ဝိယ။ သော ပန လောကန္တရိကနိရယော ပရိမာဏတော အဋ္ဌယောဇနသဟသ္သော ဟောတိ။ **အဃာ**တိ နိစ္စဝိဝဋာ။ **အသံဝုတာ**တိ ဟေဋ္ဌာပိ အပ္ပတိဋ္ဌာ။ **အန္ဓကာရာ**တိ တမဘူတာ။ **အန္ဓကာရတိမိသာ**တိ စက္ခုဝိညာဏုပ္ပတ္တိနိဝါရဏတော အန္ဓဘာဝကရဏတိမိသေန သမန္နာဂတာ။ တတ္ထ ကိရ စက္ခုဝိညာဏံ န ဇာယတိ။ **ဧဝံမဟိဒ္ဓိကာ**တိ စန္ဒိမသူရိယာ ကိရ ဧကပ္ပဟာရေနေဝ တီသု ဒီပေသု ပညာယန္တိ, ဧဝံ မဟိဒ္ဓိကာ။ ဧကေကာယ ဒိသာယ နဝ နဝ ယောဇနသတသဟသ္သာနိ အန္ဓကာရံ ဝိဓမိတွာ အာလောကံ ဒသ္သေန္တိ, **ဧဝံမဟာနုဘာဝါ။ အာဘာယ နာနုဘောန္တီ**တိ အတ္တနော ပဘာယ နပ္ပဟောန္တိ။ တေ ကိရ စက္ကဝါဠပဗ္ဗတသ္သ ဝေမဇ္ဈေန ဝိစရန္တိ, စက္ကဝါဠပဗ္ဗတဉ္စ အတိက္ကမ္မ လောကန္တရိကနိရယော။ တသ္မာ တေ တတ္ထ အာဘာယ နပ္ပဟောန္တိ။

ယေပိ တတ္ထ သတ္တာတိ ယေပိ တသ္မိံ လောကန္တရိကမဟာနိရယေ သတ္တာ ဥပ္ပန္နာ။ ကိံ ပန ကမ္မံ ကတွာ တတ္ထ ဥပ္ပဇ္ဇန္တီတိ။ ဘာရိယံ ဒါရုဏံ မာတာပိတူနံ ဓမ္မိကသမဏဗြာဟ္မဏာနဉ္စ ဥပရိ အပရာဓံ, အညဉ္စ ဒိဝသေ ဒိဝသေ ပါဏဝဓာဒိသာဟသိကကမ္မံ ကတွာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, တမ္ဗပဏ္ဏိဒီပေ အဘယစောရနာဂစောရာဒယော ဝိယ။ တေသံ အတ္တဘာဝေါ တိဂါဝုတိကော ဟောတိ, ဝဂ္ဂုလီနံ ဝိယ ဒီဃနခါ ဟောန္တိ။ တေ ရုက္ခေ ဝဂ္ဂုလိယော ဝိယ နခေဟိ စက္ကဝါဠပဗ္ဗတေ လဂ္ဂန္တိ။ ယဒါ သံသပ္ပန္တာ အညမညသ္သ ဟတ္ထပါသံ ဂတာ ဟောန္တိ, အထ “ဘက္ခော နော လဒ္ဓော”တိ မညမာနာ တတ္ထ ဝါဝဋာ ဝိပရိဝတ္တိတွာ လောကသန္ဓာရကဥဒကေ ပတန္တိ, ဝါတေ ပဟရန္တေပိ မဓုကဖလာနိ ဝိယ ဆိဇ္ဇိတွာ ဥဒကေ ပတန္တိ, ပတိတမတ္တာဝ အစ္စန္တခါရေ ဥဒကေ ပိဋ္ဌပိဏ္ဍိ ဝိယ ဝိလီယန္တိ။

အညေပိ ကိရ ဘော သန္တိ သတ္တာတိ ဘော ယထာ မယံ မဟာဒုက္ခံ အနုဘဝါမ, ဧဝံ အညေ ကိရ သတ္တာပိ ဣမံ ဒုက္ခမနုဘဝန္တာ ဣဓူပပန္နာတိ တံ ဒိဝသံ ပသ္သန္တိ။ အယံ ပန ဩဘာသော ဧကယာဂုပါနမတ္တမ္ပိ န တိဋ္ဌတိ, အစ္ဆရာသင်္ဃာဋမတ္တမေဝ ဝိဇ္ဇောဘာသော ဝိယ နိစ္ဆရိတွာ – “ကိံ ဣဒ”န္တိ ဘဏန္တာနံယေဝ အန္တရဓာယတိ။ **သင်္ကမ္ပတီ**တိ သမန္တတော ကမ္ပတိ။ ဣတရဒွယံ ပုရိမပဒသ္သေဝ ဝေဝစနံ။ ပုန **အပ္ပမာဏော စာ**တိအာဒိ နိဂမနတ္ထံ ဝုတ္တံ။

၁၉. စတ္တာရော နံ ဒေဝပုတ္တာ စာတုဒ္ဒိသံ ရက္ခာယ ဥပဂစ္ဆန္တီတိ ဧတ္ထ **စတ္တာရော**တိ စတုန္နံ မဟာရာဇာနံ ဝသေန ဝုတ္တံ။ ဒသသဟသ္သစက္ကဝါဠေသု ပန စတ္တာရော စတ္တာရော ကတွာ စတ္တာလီသသဟသ္သာနိ ဟောန္တိ။ တတ္ထ ဣမသ္မိံ စက္ကဝါဠေ မဟာရာဇာနော ခဂ္ဂဟတ္ထာ ဗောဓိသတ္တသ္သ အာရက္ခတ္ထာယ ဥပဂန္တွာ သိရိဂဗ္ဘံ ပဝိဋ္ဌာ, ဣတရေ ဂဗ္ဘဒွါရတော ပဋ္ဌာယ အဝရုဒ္ဓကေ ပံသုပိသာစကာဒိယက္ခဂဏေ ပဋိက္ကမာပေတွာ ယာဝ စက္ကဝါဠာ အာရက္ခံ ဂဏှိံသု။

ကိမတ္ထာယ ပနာယံ ရက္ခာ? နနု ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ ကလလကာလတော ပဋ္ဌာယ သစေပိ ကောဋိသတသဟသ္သမာရာ ကောဋိသတသဟသ္သသိနေရုံ ဥက္ခိပိတွာ ဗောဓိသတ္တသ္သ ဝါ ဗောဓိသတ္တမာတုယာ ဝါ အန္တရာယကရဏတ္ထံ အာဂစ္ဆေယျုံ, သဗ္ဗေ အန္တရာဝ အန္တရဓာယေယျုံ။ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ ဘဂဝတာ ရုဟိရုပ္ပာဒဝတ္ထုသ္မိံ – “အဋ္ဌာနမေတံ, ဘိက္ခဝေ, အနဝကာသော, ယံ ပရူပက္ကမေန တထာဂတံ ဇီဝိတာ ဝေါရောပေယျ။ အနုပက္ကမေန, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတာ ပရိနိဗ္ဗာယန္တိ။ ဂစ္ဆထ, တုမှေ ဘိက္ခဝေ, ယထာဝိဟာရံ, အရက္ခိယာ, ဘိက္ခဝေ တထာဂတာ”တိ

(စူဠ၀. ၃၄၁)။ ဧဝမေဝ, တေန ပရူပက္ကမေန န တေသံ ဇီဝိတန္တရာယော အတ္ထိ, သန္တိ ခေါ ပန အမနုဿာ ဝိရူပါ ဒုဒ္ဒသိကာ ဘေရဝရူပါ မိဂပက္ခိနော, ယေသံ ရူပံ ဝါ ဒိသွာ သဒ္ဒံ ဝါ သုတွာ ဗောဓိသတ္တမာတု ဘယံ ဝါ သန္တာသော ဝါ ဥပ္ပဇ္ဇေယျ, တေသံ နိဝါရဏတ္ထာယ ရက္ခံ အဂ္ဂဟေသုံ။ အပိစ ဗောဓိသတ္တဿ ပုညတေဇေန သဉ္ဇာတဂါရဝါ အတ္တနော ဂါရဝစောဒိတာပိ တေ ဧဝမကံသု။

ကိံ ပန တေ အန္တောဂဗ္ဘံ ပဝိသိတွာ ဌိတာ စတ္တာရော မဟာရာဇာနော ဗောဓိသတ္တမာတုယာ အတ္တာနံ ဒဿေန္တိ, န ဒဿေန္တီတိ? နဟာနမဏ္ဍနဘောဇနာဒိသရီရကိစ္စကာလေ န ဒဿေန္တိ, သိရိဂဗ္ဘံ ပဝိသိတွာ ဝရသယနေ နိပန္နကာလေ ပန ဒဿေန္တိ။ တတ္ထ ကိဉ္စာပိ အမနုဿဒဿနံ နာမ မနုဿာနံ သပ္ပဋိဘယံ ဟောတိ, ဗောဓိသတ္တဿ မာတာ ပန အတ္တနော စေဝ ပုတ္တဿ စ ပုညာနုဘာဝေန တေ ဒိသွာ န ဘာယတိ, ပကတိအန္တေပုရပါလကေသု ဝိယ အဿာ တေသု စိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။

၂၀. **ပကတိယာ သီလဝတီ**တိ သဘာဝေနေဝ သီလသမ္ပန္နာ။ အနုပ္ပန္နေ ကိရ ဗုဒ္ဓေ မနုဿာ တာပသပရိဗ္ဗာဇကာနံ သန္တိကေ ဝန္ဒိတွာ ဥက္ကုဋိကံ နိသီဒိတွာ သီလံ ဂဏှန္တိ။ ဗောဓိသတ္တမာတာပိ ကာလဒေဝိလဿ ဣသိနော သန္တိကေ ဂဏှာတိ။ ဗောဓိသတ္တေ ပန ကုစ္ဆိဂတေ အညဿ ပါဒမူလေ နိသီဒိတုံ နာမ န သက္ကာ, သမာနာသနေ နိသီဒိတွာ ဂဟိတသီလမ္ပိ အာဝဇ္ဇနကရဏမတ္တံ ဟောတိ။ တသ္မာ သယမေဝ သီလံ အဂ္ဂဟေသီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၂၁. **ပုရိသေသူ**တိ ဗောဓိသတ္တဿ ပိတရံ အာဒိံ ကတွာ ကေသုစိ မနုဿေသု ပုရိသာဓိပ္ပာယစိတ္တံ နုပ္ပဇ္ဇတိ။ ဗောဓိသတ္တမာတုရူပံ ပန ကုသလာ သိပ္ပိကာ ပေါတ္ထကမ္မာဒီသုပိ ကာတုံ န သက္ကောန္တိ။ တံ ဒိသွာ ပုရိသဿ ရာဂေါ နုပ္ပဇ္ဇတီတိ န သက္ကာ ဝတ္တုံ, သစေ ပန တံ ရတ္တစိတ္တော ဥပသင်္ကမိတုကာမော ဟောတိ, ပါဒါ န ဝဟန္တိ, ဒိဗ္ဗသင်္ခလိကာ ဝိယ ဗဇ္ဈန္တိ။ တသ္မာ "အနတိက္ကမနီယာ"တိအာဒိ ဝုတ္တံ။

၂၂. **ပဉ္စန္နံ ကာမဂုဏာန**န္တိ ပုဗ္ဗေ ကာမဂုဏူပသံဟိတန္တိ ကာမိနာ ပုရိသာဓိပ္ပာယဝသေန ဝတ္ထုပဋိက္ခေပေါ ကတော, ဣဓ အာရမ္မဏပ္ပဋိလာဘော ဒဿိတော။ တဒါ ကိရ ဒေဝိယာ ဧဝရူပေါ ပုတ္တော ကုစ္ဆိံ ဥပပန္နောတိ သုတွာ သမန္တတော ရာဇာနော မဟဂ္ဃအာဘရဏတူရိယာဒိဝသေန ပဉ္စဒွါရာရမ္မဏဝတ္ထုဘူတံ ပဏ္ဏာကာရံ ပေသေန္တိ။ ဗောဓိသတ္တဿ စ ဗောဓိသတ္တမာတု စ ကတကမ္မဿ ဥဿန္နတ္တာ လာဘသက္ကာရဿ ပမာဏပရိစ္ဆေဒေါ နတ္ထိ။

၂၃. **အကိလန္တကာယာ**တိ ယထာ အညာ ဣတ္ထိယော ဂဗ္ဘဘာရေန ကိလမန္တိ, ဟတ္ထပါဒါ ဥဒ္ဓုမာတကာဒီနိ ပါပုဏန္တိ, န ဧဝံ တဿာ ကောစိ ကိလမထော အဟောသိ။ **တိရောကုစ္ဆိဂတ**န္တိ အန္တောကုစ္ဆိဂတံ။ **ပဿတီ**တိ ကလလာဒိကာလံ အတိက္ကမိတွာ သဉ္ဇာတအင်္ဂပစ္စင်္ဂအဟီနိန္ဒြိယဘာဝံ ဥပဂတံယေဝ ပဿတိ။ ကိမတ္ထံ ပဿတိ? သုခဝါသတ္ထံ။ ယထေဝ ဟိ မာတာ ပုတ္တေန သဒ္ဓိံ နိသိန္နာ ဝါ နိပန္နာ ဝါ – "ဟတ္ထံ ဝါဿ ပါဒံ ဝါ ဩလမ္ဗန္တံ ဥက္ခိပိတွာ သဏ္ဌပေဿာမီ"တိ သုခဝါသတ္ထံ ပုတ္တံ ဩလောကေတိ, ဧဝံ ဗောဓိသတ္တမာတာပိ ယံ တံ မာတု ဥဋ္ဌာနဂမနပရိဝတ္တနနိသဇ္ဇာဒီသု ဥဏှသီတလောဏိကတိတ္တကကဋုကာဟာရအဇ္ဈောဟရဏကာလေသု စ ဂဗ္ဘဿ ဒုက္ခံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, "အတ္ထိ နု ခေါ မေ တံ ပုတ္တဿာ"တိ သုခဝါသတ္ထံ ဩလောကယမာနာ ပလ္လင်္ကံ အာဘုဇိတွာ နိသိန္နံ ဗောဓိသတ္တံ ပဿတိ။ ယထာ ဟိ အညေ အန္တောကုစ္ဆိဂတာ ပက္ကာသယံ အဇ္ဈောတ္ထရိတွာ အာမာသယံ ဥက္ခိပိတွာ ဥဒရပဋလံ ပိဋ္ဌိတော ကတွာ ပိဋ္ဌိကဏ္ဋကံ နိဿာယ ဥက္ကုဋိကာ ဒွီသု မုဋ္ဌီသု ဟနုကံ ဌပေတွာ ဒေဝေ ဝဿန္တေ ရုက္ခသုသိရေ မက္ကဋာ ဝိယ နိသီဒန္တိ, န ဧဝံ ဗောဓိသတ္တော, ဗောဓိသတ္တော ပန ပိဋ္ဌိကဏ္ဋကံ ပိဋ္ဌိတော ကတွာ ဓမ္မာသနေ ဓမ္မကထိကော ဝိယ ပလ္လင်္ကံ အာဘုဇိတွာ ပုရတ္ထာဘိမုခေါ နိသီဒတိ။ ပုဗ္ဗေကတကမ္မံ ပနဿ ဝတ္ထုံ သောဓေတိ, သုဒ္ဓေ ဝတ္ထုမှိ သုခုမစ္ဆဝိလက္ခဏံ နိဗ္ဗတ္တတိ။ အထ နံ ကုစ္ဆိတစော ပဋိစ္ဆာဒေတုံ န သက္ကောတိ, ဩလောကေန္တိယာ ဗဟိ ဌိတော ဝိယ ပညာယတိ။ တမတ္ထံ ဥပမာယ ဝိဘာဝေန္တော ဘဂဝါ **သေယျထာပီ**တိအာဒိမာဟ။ ဗောဓိသတ္တော ပန အန္တောကုစ္ဆိဂတော မာတရံ န ပဿတိ။ န ဟိ အန္တောကုစ္ဆိယံ စက္ခုဝိညာဏံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။

၂၄. **ကာလင်္ကရောတီ**တိ န ဝိဇာတဘာဝပစ္စယာ, အာယုပရိက္ခယေနေဝ။ ဗောဓိသတ္တေန ဝသိတဋ္ဌာနဉှိ စေတိယကုဋိသဒိသံ ဟောတိ, အညေသံ အပရိဘောဂါရဟံ, န စ သက္ကာ ဗောဓိသတ္တမာတရံ အပနေတွာ အညံ အဂ္ဂမဟေသိ

ဌာနေ ဌပေတုန္တိ တတ္တကံယေဝ ဗောဓိသတ္တမာတု အာယုပ္ပမာဏံ ဟောတိ, တသ္မာ တအာ ကာလင်္ကရောတိ။ ကတရ သိံ့ ပန ဝယေ ကာလံ ကရောတီတိ? မၛ္ဈိမဝယေ။ ပဌမဝယသ္မိဉှိ သတ္တာနံ အတ္တဘာဝေ ဆန္ဒရာဂေ ဗလဝာ ဟောတိ, တေန တအာ သဉ္ဇာတဂဗ္ဘာ ဣတ္ထီ ဂဗ္ဘံ အနုရက္ခိတုံ န သက္ကောတိ, ဂဗ္ဘော ဗဟွာဗာဓော ဟောတိ။ မၛ္ဈိမဝယသ္သ ပန ဒွေ ဝ ကောဋ္ဌာသေ အတိက္ကမ္မ တတိယေ ကောဋ္ဌာသေ ဝတ္ထု ဝိသဒံ ဟောတိ, ဝိသဒေ ဝတ္ထုမှိ နိဗ္ဗတ္တာအ ရကာ အရောဂ ဟောန္တိ, တသ္မာ ဗောဓိသတ္တမာတာပိ ပဌမဝယေ သမ္ပတ္တိံ အနုဘဝိတွာ မၛ္ဈိမဝယသ္သ တတိယေ ကောဋ္ဌာသေ ဝိဇာယိတွာ ကာလံ ကရောတီတိ အယမေတ္ထ ဓမ္မတာ။

၂၅. **နဝ ဝ ဒသ ဝါ**တိ ဧတ္ထ ဝ သဒ္ဒသ္သ ဝိကပ္ပနဝသေန သတ္တ ဝ အဋ္ဌ ဝ ဧကာဒသ ဝ ဒွါဒသ ဝါတိ ဧဝ မာဒီနံ သင်္ဂဟော ဝေဒိတဗ္ဗော။ တတ္ထ သတ္တမာသဇာတော ဇီဝတိ, သီတုဏှသဟော ပန န ဟောတိ။ အဋ္ဌမာသဇာ တော န ဇီဝတိ, အဝသေသာ ဇီဝန္တိ။

၂၇. **ဒေဝါ ပဌမံ ပဋိဂ္ဂဏှန္တိ** တိ ခီဏာသဝါ သုဒ္ဓါဝါသဗ္ရဟ္မာနော ပဋိဂ္ဂဏှန္တိ။ ကထံ ပဋိဂ္ဂဏှန္တိ? ''သူတိဝေသံ ဂဏှိတွာ''တိ ဧကေ။ တံ ပန ပဋိက္ခိပိတွာ ဣဒံ ဝုတ္တံ – 'တအာ ဗောဓိသတ္တမာတာ သုဝဏ္ဏခစိတံ ဝတ္ထံ နိဝာသေတွာ မစ္ဆက္ခိသဒိသံ ဒုကူလပဋံ ယာဝ ပာဒန္တာ ပာရုပိတွာ အဋ္ဌာသိ။ အထဿာ သလ္လဟုကဂဗ္ဘဝုဋ္ဌာနံ အဟောသိ, ဓမကရဏတော ဥဒကနိက္ခမနသဒိသံ။ အထ တေ ပကတိဗ္ရဟ္မဝေသေနေဝ ဥပသင်္ကမိတွာ ပဌမံ သုဝဏ္ဏဇာ လေန ပဋိဂ္ဂဟေသုံ။ တေသံ ဟတ္ထတော စတ္တာရော မဟာရာဇာနော အဇိနပ္ပဝေဏိယာ ပဋိဂ္ဂဟေသုံ။ တတော မနုဿာ ဒုကူလစုမ္ဗဋကေန ပဋိဂ္ဂဟေသုံ'။ တေန ဝုတ္တံ – ''ဒေဝါ ပဌမံ ပဋိဂ္ဂဏှန္တိ, ပစ္ဆာ မနုဿာ''တိ။

၂၈. **စတ္တာရော နံ ဒေဝပုတ္တာ** တိ စတ္တာရော မဟာရာဇာနော။ **ပဋိဂ္ဂဟေတွာ** တိ အဇိနပ္ပဝေဏိယာ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ။ **မဟေသက္ခော** တိ မဟာတေဇော မဟာယသော လက္ခဏသမ္ပန္နော။

၂၉. **ဝိသဒောဝ နိက္ခမတီ**တိ ယထာ အညေ သတ္တာ ယောနိမဂ္ဂေ လဂ္ဂန္တာ ဘဂ္ဂဝိဘဂ္ဂါ နိက္ခမန္တိ, န ဧဝံ နိက္ခမတိ, အလဂ္ဂေါ ဟုတွာ နိက္ခမတီတိ အတ္ထော **ဥဒေနာ**တိ ဥဒကေန။ **ကေနစိ အသုစိနာ**တိ ယထာ အညေ သတ္တာ ကမ္မဇဝါတေဟိ ဥဒ္ဓံပာဒါ အဓောသိရာ ယောနိမဂ္ဂေ ပက္ခိတ္တာ သတပေါရိသံ နရကပပါတံ ပတန္တာ ဝိယ, တာဠစ္ဆိဒ္ဒေန နိက္ကမိယမာနာ ဟတ္ထီ ဝိယ မဟာဒုက္ခံ အနုဘဝန္တာ နာနာအသုစိမက္ခိတာဝ နိက္ခမန္တိ, န ဧဝံ ဗောဓိသတ္တော။ ဗောဓိသတ္တဉှိ ကမ္မဇဝါတာ ဥဒ္ဓံပာဒံ အဓောသိရံ ကာတုံ န သက္ကောန္တိ။ သော ဓမ္မာသနတော ဩတရန္တော ဓမ္မကထိကော ဝိယ, နိဿေဏိတော ဩတရန္တော ပုရိသော ဝိယ စ ဒွေ ဝ ဟတ္ထေ စ ဒွေ ဝ ပါဒေ စ ပသာရေတွာ ဌိတကောဝ မာတုကုစ္ဆိသမ္ဘဝေန ကေနစိ အသုစိနာ အမက္ခိတောဝ နိက္ခမတိ။

ဥဒကဿ ဓာရာ တိ ဥဒကဝဋ္ဋိယော။ တာသု သီတာ သုဝဏ္ဏကဋာဟေ ပတတိ ဥဏှာ ရဇတကဋာဟေ။ ဣဒဉ္စ ပ ထဝိတလေ ကေနစိ အသုစိနာ အသမ္မိဿံ တေသံ ပာနီယပရိဘောဇနီယဥဒကဉ္စေဝ အညေဟိ အသာဓာရဏံ ကီဠာဥဒက ဉ္စ ဒဿေတုံ ဝုတ္တံ, အညဿ ပန သုဝဏ္ဏရဇတဃဋေဟိ အာဟရိယမာနဥဒကဿ စေဝ ဟံသဝဋ္ဋကာဒိပေါက္ခရ ဏီဂတဿ စ ဥဒကဿ ပရိစ္ဆေဒော နတ္ထိ။

၃၁. **သမ္ပတိဇာတော** တိ မုဟုတ္တဇာတော။ ပါဠိယံ ပန မာတုကုစ္ဆိတော နိက္ခန္တမတ္တော ဝိယ ဒဿိတော, န ဧဝံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ နိက္ခန္တမတ္တဉှိ နံ ပဌမံ ဗြဟ္မာနော သုဝဏ္ဏဇာလေန ပဋိဂ္ဂဏှိံသု, တေသံ ဟတ္ထတော စတ္တာရော မဟာရာဇာနော အဇိနပ္ပဝေဏိယာ, တေသံ ဟတ္ထတော မနုဿာ ဒုကူလစုမ္ဗဋကေန။ မနုဿာနံ ဟတ္ထတော မုစ္စိတွာ ပထဝိယံ ပတိဋ္ဌိတော။ **သေတမှိ ဆတ္တေ အနုဓာရိယမာနေ** တိ ဒိဗ္ဗသေတစ္ဆတ္တေ အနုဓာရိယမာနမှိ။ ဧတ္ထ စ ဆတ္တဿ ပရိဝါရာနိ ခဂ္ဂါဒီနိ ပဉ္စ ရာဇကကုဓဘဏ္ဍာနိပိ အာဂတာနေဝ။ ပါဠိယံ ပန ရာဇဂမနေ ရာဇာ ဝိယ ဆတ္တမေဝ ဝုတ္တံ။ တေသု ဆတ္တမေဝ ပညာယတိ, န ဆတ္တဂ္ဂါဟကာ။ တထာ ခဂ္ဂတာလဝဏ္ဋမောရဟတ္ထကဝါဠ ဗီဇနိဥဏှီသမတ္တာယေဝ ပညာယန္တိ, န တေသံ ဂဟာကာ။ သဗ္ဗာနိ ကိရ တာနိ အဒိဿမာနရူပါ ဒေဝတာ ဂဏှိံ သု။ ဝုတ္တမ္ပိစေတံ –

''အနေကသာခဉ္စ သဟဿမဏ္ဍလံ၊
ဆတ္တံ မရူ ဓာရယုမန္တလိက္ခေ။

သုဝဏ္ဏဒဏ္ဍာ ဝိပတန္တိ စာမရာ၊
န ဒိဿရေ စာမရဆတ္တဂ္ဂါဟကာ''တိ။ (သု. နိ. ၆၉၃)။

သဗ္ဗာ စ ဒိသာ တိ ဣဒံ သတ္တပဒဝီတိဟာရူပရိ ဌိတဿ ဝိယ သဗ္ဗဒိသာနုဝိလောကနံ ဝုတ္တံ, န ခေါ ပနေဝံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ မဟာသတ္တော ဟိ မနုဿာနံ ဟတ္ထတော မုစ္စိတွာ ပုရတ္ထိမံ ဒိသံ ဩလောကေသိ။ အနေကာနိ စက္ကဝါဠသဟဿာနိ ဧကင်္ဂဏာနိ အဟေသုံ။ တတ္ထ ဒေဝမနုဿာ ဂန္ဓမာလာဒီဟိ ပူဇယမာနာ – ''မဟာပုရိသ, ဣဓ တုမှေဟိ သဒိသောပိ နတ္ထိ, ကုတော ဥတ္တရိတရော''တိ အာဟံသု။ ဧဝံ စတဿော ဒိသာ, စတဿော အနုဒိသာ, ဟေဋ္ဌာ, ဥပရီတိ ဒသ ဒိသာ အနုဝိလောကေတွာ အတ္တနာ သဒိသံ အဒိသွာ – ''အယံ ဥတ္တရာ ဒိသာ''တိ ဥတ္တရာဘိမုခေါ သတ္တပဒဝီတိဟာရေန အဂမာသီတိ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **အာသဘိန္တိ** ဥတ္တမံ။ **အဂ္ဂေါ** တိ ဂုဏေဟိ သဗ္ဗပဌမော။ ဣတရာနိ ဒွေ ပဒါနိ ဧတဿေဝ ဝေဝစနာနိ။ **အယမန္တိမာ ဇာတိ, နတ္ထိ ဒါနိ ပုနဗ္ဘဝေါ** တိ ပဒဒွယေန ဣမသ္မိံ အတ္တဘာဝေ ပတ္တဗ္ဗံ အရဟတ္တံ ဗျာကာသိ။

ဧတ္ထ စ သမေဟိ ပါဒေဟိ ပထဝိယာ ပတိဋ္ဌာနံ စတုရိဒ္ဓိပါဒပဋိလာဘဿ ပုဗ္ဗနိမိတ္တံ, ဥတ္တရာဘိမုခဘာဝေါ မဟာဇနံ အဇ္ဈောတ္ထရိတွာ အဘိဘဝိတွာ ဂမနဿ ပုဗ္ဗနိမိတ္တံ, သတ္တပဒဂမနံ သတ္တဗောဇ္ဈင်္ဂရတနပဋိလာဘဿ ပုဗ္ဗနိမိတ္တံ, ဒိဗ္ဗသေတစ္ဆတ္တဓာရဏံ ဝိမုတ္တိဝရဆတ္တပဋိလာဘဿ ပုဗ္ဗနိမိတ္တံ, ပဉ္စရာဇကကုဓဘဏ္ဍာနံ ပဋိလာဘော ပဉ္စဟိ ဝိမုတ္တီဟိ ဝိမုစ္စနဿ ပုဗ္ဗနိမိတ္တံ, သဗ္ဗဒိသာနုဝိလောကနံ အနာဝရဏဉာဏပဋိလာဘဿ ပုဗ္ဗနိမိတ္တံ, အာသဘိတစာဘာသနံ အပ္ပဋိဝတ္တိယဓမ္မစက္ကပ္ပဝတ္တနဿ ပုဗ္ဗနိမိတ္တံ, ''အယမန္တိမာ ဇာတီ''တိ သီဟနာဒေါ အနုပါဒိသေသာယ နိဗ္ဗာနဓာတုယာ ပရိနိဗ္ဗာနဿ ပုဗ္ဗနိမိတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ ။ ဣမေ ဝါရာ ပါဠိယံ အာဂတာ, သမ္ဗဟုလဝါရော ပန နာဂတော, အာဟရိတွာ ဒီပေတဗ္ဗော။

မဟာပုရိသဿ ဟိ ဇာတဒိဝသေ ဒသသဟဿိလောကဓာတု ကမ္ပိ။ ဒသသဟဿိလောကဓာတုမှိ ဒေဝတာ ဧကစက္ကဝါဠေ သန္နိပတိံသု။ ပဌမံ ဒေဝါ ပဋိဂ္ဂဏှိံသု, ပစ္ဆာ မနုဿာ။ တန္တိဗဒ္ဓါ ဝီဏာ စမ္မဗဒ္ဓါ ဘေရိယော စ ကေနစိ အဝါဒိတာ သယမေဝ ဝဇ္ဇိံသု။ မနုဿာနံ အန္ဒုဗန္ဓနာဒီနိ ခဏ္ဍာခဏ္ဍံ ဘိဇ္ဇိံသု။ သဗ္ဗရောဂါ အမ္ဗိလေန ဓောတတမ္ဗမလံ ဝိယ ဝိဂစ္ဆိံသု။ ဇစ္စန္ဓာ ရူပါနိ ပဿိံသု။ ဇစ္စဗဓိရာ သဒ္ဒံ သုဏိံသု။ ပီဌသပ္ပီ ဇဝနသမ္ပန္နာ အဟေသုံ။ ဇာတိဇဠာနမ္ပိ ဠေမူဂါနံ သတိ ပတိဋ္ဌာသိ။ ဝိဒေသပက္ခန္ဒာ နာဝါ သုပဋ္ဋနံ ပာပုဏိံသု။ အာကာသဋ္ဌကဘူမဋ္ဌကရတနာနိ သကတေဇောဘာသိတာနိ အဟေသုံ။ ဝေရိနော မေတ္တစိတ္တံ ပဋိလဘိံသု။ အဝီစိမှိ အဂ္ဂိ နိဗ္ဗာယိ။ လောကန္တရေသု အာလောကော ဥဒပါဒိ။ နဒီသု ဇလံ နပ္ပဝတ္တတိ။ မဟာသမုဒ္ဒေ မဓုရသံ ဥဒကံ အဟောသိ။ ဝါတော န ဝါယိ။ အာကာသပဗ္ဗတရုက္ခဂတာ သကုဏာ ဘဿိတွာ ပထဝိဂတာ အဟေသုံ။ စန္ဒော အတိဝိရောစိ။ သူရိယော န ဥဏှော, န သီတလော, နိမ္မလော ဥတုသမ္ပန္နော အဟောသိ။ ဒေဝတာ အတ္တနော အတ္တနော ဝိမာနဒွာရေ ဌတွာ အပ္ဖောဋနသေဠနစေလုက္ခေပါဒီဟိ မဟာကီဠံ ကီဠိံသု။ စာတုဒ္ဒီပိကမဟာမေဃော ဝဿိ။ မဟာဇနံ နေဝ ခုဒါ န ပိပါသာ ပီဠေသိ။ ဒွါရကဝါဋာနိ သယမေဝ ဝိဝရိံသု။ ပုပ္ဖူပဂဖလူပဂါ ရုက္ခာ ပုပ္ဖဖလာနိ ဂဏှိံသု။ ဒသသဟဿိလောကဓာတု ဧကဒ္ဓဇမာလာ အဟောသိ။

တတြာပိ ဒသသဟဿိလောကဓာတုကမ္ပော သဗ္ဗညုတညာဏပဋိလာဘဿ ပုဗ္ဗနိမိတ္တံ။ ဒေဝတာနံ ဧကစက္ကဝါဠေ သန္နိပါတော ဓမ္မစက္ကပ္ပဝတ္တနကာလေ ဧကပ္ပဟာရေနေဝ သန္နိပတိတွာ ဓမ္မံ ပဋိဂ္ဂဏှနဿ ပုဗ္ဗနိမိတ္တံ။ ပဌမံ ဒေဝတာနံ ပဋိဂ္ဂဟဏံ စတုန္နံ ရူပါဝစရဇ္ဈာနာနံ ပဋိလာဘဿ ပုဗ္ဗနိမိတ္တံ။ ပစ္ဆာ မနုဿာနံ ပဋိဂ္ဂဟဏံ စတုန္နံ အရူပါဝစရဇ္ဈာနာနံ ပဋိလာဘဿ ပုဗ္ဗနိမိတ္တံ။ တန္တိဗဒ္ဓဝီဏာနံ သယံ ဝဇ္ဇနံ အနုပုဗ္ဗဝိဟာရပဋိလာဘဿ ပုဗ္ဗနိမိတ္တံ။ စမ္မဗဒ္ဓဘေရီနံ ဝဇ္ဇနံ မဟတိယာ ဓမ္မဘေရိယာ အနုဿာဝနဿ ပုဗ္ဗနိမိတ္တံ။ အန္ဒုဗန္ဓနာဒီနံ ဆေဒေါ အသ္မိမာနသမုစ္ဆေဒဿ ပုဗ္ဗနိမိတ္တံ။ မဟာဇနဿ ရောဂဝိဂမော စတုသစ္စပဋိလာဘဿ ပုဗ္ဗနိမိတ္တံ။ ဇစ္စန္ဓာနံ ရူပဒဿနံ ဒိဗ္ဗစက္ခုပဋိလာဘဿ ပုဗ္ဗနိမိတ္တံ ။ ဗဓိရာနံ သဒ္ဒဿဝနံ ဒိဗ္ဗသောတဓာတုပဋိလာဘဿ ပုဗ္ဗနိမိတ္တံ။ ပီဌသပ္ပီနံ ဇဝနသမ္ပဒါ စတုရိဒ္ဓိပါဒပဋိလာဘဿ ပုဗ္ဗနိမိတ္တံ။ ဇဠာနံ သတိပတိဋ္ဌာနံ စတုသတိပဋ္ဌာနပဋိလာဘဿ ပုဗ္ဗနိမိတ္တံ။ ဝိဒေသပက္ခန္ဒနာဝါနံ သုပဋ္ဋနသမ္ပာပုဏနံ စတုပဋိသမ္ဘိဒါဓိဂမဿ ပုဗ္ဗနိမိတ္တံ။ ရတနာနံ သကတေဇောဘာသိတတ္တံ ယံ လောကဿ ဓမ္မောဘာသံ ဒဿေဿတိ, တဿ ပုဗ္ဗနိမိတ္တံ။

ဝေရိနံ မေတ္တစိတ္တပဋိလာဘော စတုဗ္ဗဟ္မဝိဟာရပဋိလာဘဿ ပုဗ္ဗနိမိတ္တံ။ အဝီစိမှိ အဂ္ဂိနိဗ္ဗာယနံ ကော ဒသအဂ္ဂိနိဗ္ဗာယနဿ ပုဗ္ဗနိမိတ္တံ။ လောကန္တရိကာလောကော အဝိဇ္ဇန္ဓကာရံ ဝိဓမိတွာ ဉာဏာလောကဒဿနဿ ပုဗ္ဗနိမိတ္တံ။ မဟာသမုဒ္ဒဿ မဓုရတာ နိဗ္ဗာနရသေန ဧကရသဘာဝဿ ပုဗ္ဗနိမိတ္တံ။ တတဿ အတယနံ ဒွာသဋ္ဌိဒိဋ္ဌိဂတဘိန္ဒနဿ ပုဗ္ဗနိမိတ္တံ။ သကုဏာနံ ပထဝိဂမနံ မဟာဇနဿ သြဝါဒံ သုတွာ ဟဏာဟိ သရဏဂမနဿ ပုဗ္ဗနိမိတ္တံ။ စန္ဒဿ အတိဝိရောစနံ ဗဟုဇနကန္တတာယ ပုဗ္ဗနိမိတ္တံ။ သူရိယဿ ဥဏှာဟသီတဝိဝဇ္ဇနဥတုသုခတာ ကာယိကစေတသိကသုခုပ္ပတ္တိယာ ပုဗ္ဗနိမိတ္တံ။ ဒေဝတာနံ ဝိမာနဒွာရေသု ဌတွာ အပ္ဖောဋနာဒီဟိ ကီဠနံ ဗုဒ္ဓဘာဝံ ပတွာ ဥဒာနံ ဥဒာနဿ ပုဗ္ဗနိမိတ္တံ။ စာတုဒ္ဒီပိကမဟာမေဃဝဿနံ မဟတော ဓမ္မမေဃဝဿနဿ ပုဗ္ဗနိမိတ္တံ။ ခုဒါပီဠနဿ အဘာဝေ ကာယဂတာသတိအမတပဋိလာဘဿ ပုဗ္ဗနိမိတ္တံ။ ပိပာသာပီဠနဿ အဘာဝေ ဝိမုတ္တိသုခေန သုခိတဘာဝဿ ပုဗ္ဗနိမိတ္တံ။ ဒွာရကဝါဋာနံ သယမေဝ ဝိဝရဏံ အဋ္ဌင်္ဂိကမဂ္ဂဒွာရဝိဝရဏဿ ပုဗ္ဗနိမိတ္တံ။ ရုက္ခာနံ ပုပ္ဖဖလဂ္ဂဟဏံ ဝိမုတ္တိပုပ္ဖေဟိ ပုပ္ဖိတဿ စ သာမညဖလဘာရဘာရိတဘာဝဿ စ ပုဗ္ဗနိမိတ္တံ။ ဒသသဟဿိ လောကဓာတုယာ ဧကဒ္ဓဇမာလိတာ အရိယဒ္ဓဇမာလမာလိတာယ ပုဗ္ဗနိမိတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ အယံ သမ္ဗဟုလတရော နာမ။

ဧတ္ထ ပဉှံ ပုစ္ဆန္တိ – ''ယဒါ မဟာပုရိသော ပထဝိယံ ပတိဋ္ဌဟိတွာ ဥတ္တရာဘိမုခေါ ပဒသာ ဂန္တွာ အာသဘိံ ဝါစံ အဘာသိ, တဒါ ကိံ ပထဝိယာ ဂတော, ဥဒါဟု အာကာသေန; ဒိဿမာနော ဂတော, ဥဒါဟု အဒိဿမာနော; အစေလကော ဂတော, ဥဒါဟု အလင်္ကတပဋိယတ္တော; ဒဟရော ဟုတွာ ဂတော , ဥဒါဟု မဟလ္လကော; ပစ္ဆာပိ ကိံ တာဒိသောဝ အဟောသိ, ဥဒါဟု ပုန ဗာလဒါရကော''တိ? အယံ ပန ပဉှော ဟေဋ္ဌာလောဟပါသာဒေ သမုဋ္ဌိတော တိပိဋကစူဠာဘယတ္ထေရေန ဝိဿဇ္ဇိတောဝ။ ထေရော ကိရ ဧတ္ထ နိယတိပုဗ္ဗေကတကမ္မဣဿရနိမ္မာနဝါဒဝသေန တံ တံ ဗဟုံ ဝတွာ အဝသာနေ ဧဝံ ဗျာကရိ – ''မဟာပုရိသော ပထဝိယာ ဂတော, မဟာဇနဿ ပန အာကာသေန ဂစ္ဆန္တော ဝိယ အဟောသိ။ ဒိဿမာနော ဂတော, မဟာဇနဿ ပန အဒိဿမာနော ဝိယ အဟောသိ။ အစေလကော ဂတော, မဟာဇနဿ ပန အလင်္ကတပဋိယတ္တော ဝိယ ဥပဋ္ဌာသိ။ ဒဟရောဝ ဂတော, မဟာဇနဿ ပန သောဠသဝဿုဒ္ဒေသိကော ဝိယ အဟောသိ။ ပစ္ဆာ ပန ဗာလဒါရကောဝ အဟောသိ, န တာဒိသော''တိ။ ပရိသာ စဿ – ''ဗုဒ္ဓေန ဝိယ ဟုတွာ ဘော ထေရေန ပဉှော ကထိတော''တိ အတ္တမနာ အဟောသိ။ လောကန္တရိကဝါရော ဝုတ္တနယော ဧဝ။

ဣမာ စ ပန အာဒိတော ပဋ္ဌာယ ကထိတာ သဗ္ဗဓမ္မတာ သဗ္ဗဗောဓိသတ္တာနံ ဟောန္တီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ဒွတ္တိံသမဟာပုရိသလက္ခဏဝဏ္ဏနာ

၃၃. အဒ္ဒသ ခေါ တိ ဒုကူလစုမ္ဗဋကေ နိပဇ္ဇာပေတွာ အာနီတံ အဒ္ဒသ။ **မဟာပုရိသဿာ** တိ ဇာတိဂေါတ္တကုလပဒေသာဒိဝသေန မဟန္တဿ ပုရိသဿ။ **ဒွေဝ ဂတိယော**တိ ဒွေဝ နိဋ္ဌာ, ဒွေဝ နိပ္ဖတ္တိယော။ အယဉှိ ဂတိသဒ္ဒေါ – ''ပဉ္စ ခေါ ဣမာ, သာရိပုတ္တ, ဂတိယော''တိ (မ. နိ. ၁.၁၅၃) ဧတ္ထ နိရယာဒိဘေဒါယ သတ္တေဟိ ဂန္တဗ္ဗဂတိယာ ဝတ္တတိ။ ''ဣမေသံ ခေါ အဟံ ဘိက္ခူနံ သီလဝန္တာနံ ကလျာဏဓမ္မာနံ နေဝ ဇာနာမိ အာဂတိံ ဝါ ဂတိံ ဝါ''တိ (မ. နိ. ၁.၅၀၈) ဧတ္ထ အဇ္ဈာသယေ။ ''နိဗ္ဗာနံ အရဟတော ဂတီ''တိ (ပရိ. ၃၃၉) ဧတ္ထ ပဋိသရဏေ။ ''အပိ စ တျာဟံ ဗြဟ္မေ ဂတိဉ္စ ပဇာနာမိ, ဇုတိဉ္စ ပဇာနာမိ ဧဝံမဟိဒ္ဓိကော ဗကော ဗြဟ္မာ''တိ (မ. နိ. ၁.၅၀၃) ဧတ္ထ နိပ္ဖတ္တိယံ ဝတ္တတိ။ သွာယမိဓာပိ နိပ္ဖတ္တိယံ ဝတ္တတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ **အနညာ**တိ အညာ ဂတိ နိပ္ဖတ္တိ နာမ နတ္ထိ။

ဓမ္မိကော တိ ဒသကုသလဓမ္မသမန္နာဂတော အဂတိဂမနဝိရဟိတော။ **ဓမ္မရာဇာ**တိ ဣဒံ ပုရိမပဒဿေဝ ဝေဝစနံ။ ဓမ္မေန ဝါ လဒ္ဓရဇ္ဇတ္တာ ဓမ္မရာဇာ။ **စာတုရန္တော** တိ ပုရတ္ထိမသမုဒ္ဒါဒီနံ စတုန္နံ သမုဒ္ဒာနံ ဝသေန စတုရန္တာယ ပထဝိယာ ဣဿရော။ **ဝိဇိတာဝီ**တိ ဝိဇိတသင်္ဂါမော။ ဇနပဒေ အဿ ထာဝရိယံ ထိရဘာဝံ ပတ္တောတိ **ဇနပဒတ္ထာဝရိယပ္ပတ္တော။** စဏ္ဍဿ ဟိ ရညော ဗလိဒဏ္ဍာဒီဟိ လောကံ ပီဠယတော မနုဿာ မဇ္ဈိမဇနပဒံ ဆဍ္ဍေတွာ ပဗ္ဗတသမုဒ္ဒတီရာဒီနိ နိဿာယ ပစ္စန္တေ ဝါသံ ကပ္ပေန္တိ။ အတိမုဒုကဿ ရညော စောရေဟိ သာဟသိကဓနဝိလောပပီဠိတာ မနုဿာ ပစ္စန္တံ ပဟာယ ဇနပဒမဇ္ဈေ ဝါသံ ကပ္ပေန္တိ, ဣတိ ဧဝရူပေ ရာဇိနိ ဇနပဒေ ထိရဘာဝံ န ပာပုဏာတိ။ ဣမ သ္မိံ ပန ကုမာရေ ရဇ္ဇံ ကာရယမာနေ ဧတဿ ဇနပဒေ ဟသာဏပိဋ္ဌိယံ ဌပေတွာ အယောပဋ္ဋေန ပရိက္ခိတ္တော ဝိယ ထိရော ဘဝိဿတီတိ ဒဿေန္တော – ''ဇနပဒတ္ထာဝရိယပ္ပတ္တော''တိ အာဟံသု။

သတ္တရတနသမန္နာဂတောတိ ဧတ္ထ ရတိဇနနဋ္ဌေန **ရတနံ**။ အပိစ –

“စိတ္တီကတံ မဟဂ္ဃဉ္စ၊ အတုလံ ဒုလ္လဘဒဿနံ။
အနောမသတ္တပရိဘောဂံ၊ ရတနံ တေန ဝုစ္စတိ”။

စက္ကရတနဿ စ နိဗ္ဗတ္တကာလတော ပဋ္ဌာယ အညံ ဒေဝဋ္ဌာနံ နာမ န ဟောတိ, သဗ္ဗေ ဂန္ဓပုပ္ဖာဒီဟိ တဿေဝ ပူဇဉ္စ အဘိဝါဒနာဒီနိ စ ကရောန္တီတိ စိတ္တီကတဋ္ဌေန ရတနံ။ စက္ကရတနဿ စ ဧတ္တကံ နာမ ဓနံ အဂ္ဃတီတိ အဂ္ဃော နတ္ထိ, ဣတိ မဟဂ္ဃဋ္ဌေနာပိ ရတနံ။ စက္ကရတနဉ္စ အညေဟိ လောကေ ဝိဇ္ဇမာနရတနေဟိ အသဒိသန္တိ အတုလဋ္ဌေနာပိ ရတနံ။ ယသ္မာ စ ပန ယသ္မိံ ကပ္ပေ ဗုဒ္ဓါ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, တသ္မိံယေဝ စက္ကဝတ္တိနော ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, ဗုဒ္ဓါ စ ကဒါစိ ကရဟစိ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, တသ္မာ ဒုလ္လဘဒဿနဋ္ဌေနာပိ ရတနံ။ တဒေတံ ဇာတိရူပကုလဣဿရိယာဒီဟိ အနောမဿ ဥဠာရသတ္တဿေဝ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, န အညဿာတိ အနောမသတ္တပရိဘောဂဋ္ဌေနာပိ ရတနံ။ ယထာ စ စက္ကရတနံ, ဧဝံ သေသာနိပီတိ။ ဣမေဟိ သတ္တဟိ ရတနေဟိ ပရိဝါရဘာဝေန စေဝ သဗ္ဗဘောဂူပကရဏဘာဝေန စ သမန္နာဂတောတိ သတ္တရတနသမန္နာဂတော။

ဣဒါနိ တေသံ သရူပတော ဒဿနတ္ထံ **တဿိမာနီ**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **စက္ကရတန**န္တိအာဒီသု အယံ သင်္ခေပါဓိပ္ပာယော – ဒွေသဟဿဒီပပရိဝါရာနံ စတုန္နံ မဟာဒီပါနံ သိရိဝိဘဝံ ဂဟေတွာ ဒါတုံ သမတ္ထံ စက္ကရတနံ ပါတုဘဝတိ။ တထာ ပုရေဘတ္တမေဝ သာဂရပရိယန္တံ ပထဝိံ အနုသံယာယနသမတ္ထံ ဝေဟာသင်္ဂမံ **ဟတ္ထိရတနံ,** တာဒိသမေဝ **အဿရတနံ,** စတုရင်္ဂသမန္နာဂတေ အန္ဓကာရေ ယောဇနပ္ပမာဏံ အန္ဓကာရံ ဝိဓမိတွာ အာလောကဒဿနသမတ္ထံ **မဏိရတနံ,** ဆဗ္ဗိဓဒေါသဝိဝဇ္ဇိတံ မနာပစာရိ **ဣတ္ထိရတနံ,** ယောဇနပ္ပမာဏေ အန္တောပထဝိဂတံ နိဓိံ ဒဿနသမတ္ထံ **ဂဟပတိရတနံ,** အဂ္ဂမဟေသိယာ ကုစ္ဆိမှိ နိဗ္ဗတ္တိတွာ သကလရဇ္ဇမနုသာသနသမတ္ထံ ဇေဋ္ဌပုတ္တသင်္ခါတံ **ပရိဏာယကရတနံ** ပါတုဘဝတိ။

ပရောသဟဿန္တိ အတိရေကသဟဿံ။ **သူရာ**တိ အဘီရုကာ။ **ဝီရင်္ဂရူပ**ာတိ ဝီရာနံ အင်္ဂံ ဝီရင်္ဂံ, ဝီရိယဿေတံ နာမံ, ဝီရင်္ဂံ ရူပမေတေသန္တိ ဝီရင်္ဂရူပါ, ဝီရိယဇာတိကာ ဝီရိယသဘာဝါ ဝီရိယမယာ အကိလာသုနော အဟေသုံ။ ဒိဝသမ္ပိ ယုဇ္ဈန္တာ န ကိလမန္တီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **သာဂရပရိယန္တ**န္တိ စက္ကဝါဠပဗ္ဗတံ သီမံ ကတွာ ဌိတသမုဒ္ဒပရိယန္တံ။ **အဒဏ္ဍေနာ**တိ ယေ ကတာပရာဓေ သတ္တေ သတမ္ပိ သဟဿမ္ပိ ဂဏှန္တိ, တေ ဓနဒဏ္ဍေန ရဇ္ဇံ ကာရေန္တိ။ ယေ ဆေဇ္ဇဘေဇ္ဇံ အနုသာသန္တိ, တေ သတ္ထဒဏ္ဍေန။ အယံ ပန ဒုဝိဓမ္ပိ ဒဏ္ဍံ ပဟာယ အဒဏ္ဍေန အဇ္ဈာဝသတိ။ **အသတ္ထေနာ**တိ ယေ ဧကတောဓာရာဒိနာ သတ္ထေန ပရံ ဝိဟေသန္တိ, တေ သတ္ထေန ရဇ္ဇံ ကာရေန္တိ နာမ။ အယံ ပန သတ္ထေန ခုဒ္ဒမက္ခိကာယပိ ပိဝနမတ္တံ လောဟိတံ ကဿစိ အနုပ္ပါဒေတွာ ဓမ္မေနေဝ – “ဧဟိ ခော မဟာရာဇာ”တိ ဧဝံ ပဋိရာဇူဟိ သမ္ပဋိစ္ဆိတာဂမနော ဝုတ္တပ္ပကာရံ ပထဝိံ အဘိဝိဇိနိတွာ အဇ္ဈာဝသတိ, အဘိဘဝိတွာ သာမီ ဟုတွာ ဝသတီတိ အတ္ထော။

ဧဝံ ဧကံ နိပ္ဖတ္တိံ ကထေတွာ ဒုတိယံ ကထေတုံ **သစေ ခော ပနာ**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ ရာဂဒေါသမောဟမာနဒိဋ္ဌိကိလေသတဏှာဟာသင်္ခါတံ ဆဒနံ အာဝရဏံ ဝိဝဋံ ဝိဒ္ဓံသိတံ ဝိဝဋကံ ဧတေနာတိ **ဝိဝဋ္ဋစ္ဆဒော**။ “ဝိဝဋ္ဋစ္ဆဒါ”တိပိ ပါဌော, အယမေဝ အတ္ထော။

၃၅. ဧဝံ ဒုတိယံ နိပ္ဖတ္တိံ ကထေတွာ တာသံ နိမိတ္တဘူတာနိ လက္ခဏာနိ ဒဿေတုံ **အယဉှိ, ဒေဝ, ကုမာရော**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **သုပ္ပတိဋ္ဌိတပါဒေါ**တိ ယထာ အညေသံ ဘူမိယံ ပါဒံ ဌပေန္တာနံ အဂ္ဂပါဒတလံ ဝါ ပဏှိ ဝါ ပဿံ ဝါ ပဌမံ ဖုသတိ, ဝေမဇ္ဈေ ဝါ ပန ဆိဒ္ဒံ ဟောတိ, ဥက္ခိပန္တာနံ အဂ္ဂတလာဒီသု ဧကကောဋ္ဌာသောဝ ပဌမံ ဥဋ္ဌဟတိ, န ဧဝမဿ။ အဿ ပန သုဝဏ္ဏပါဒုကတလမိဝ ဧကပ္ပဟာရေနေဝ သကလံ ပါဒတလံ ဘူမိံ ဖုသတိ, ဧကပ္ပဟာရေနေဝ ဘူမိတော ဥဋ္ဌဟတိ။ တသ္မာ အယံ သုပ္ပတိဋ္ဌိတပါဒေါ။

စက္ကာနီတိ ဒွီသု ပါဒတလေသု ဒွေ စက္ကာနိ, တေသံ အရာ စ နေမိ စ နာဘိ စ ပါဠိယံ ဝုတ္တာဝ။ **သဗ္ဗာကာရပရိပူရာနီ**တိ ဣမိနာ ပန အယံ ဝိသေသော ဝေဒိတဗ္ဗော, တေသံ ကိရ စက္ကာနံ ပါဒတလဿ မဇ္ဈေ နာဘိ ဒိဿတိ, နာဘိပရိစ္ဆိန္နာ ဝဋ္ဋလေခါ ဒိဿတိ, နာဘိမုခပရိက္ခေပပဋ္ဋော ဒိဿတိ, ပနာဠိမုခံ ဒိဿတိ, အရာ ဒိဿန္တိ, အရေ

သု ဝဋ္ဋိလေခာ ဒိဿန္တိ, နေမိမဏိကာ ဒိဿန္တိ။ ဣဒံ တာဝ ပါဠိယံ အာဂတမေဝ။ သမ္ဗဟုလဝါရော ပန အနာဂတော, သော ဧဝံ ဒဋ္ဌဗ္ဗော – သတ္တိ, သိရိဝစ္ဆော, နန္ဒိ, သောဝတ္ထိကော, ဝဋံသကော, ဝဍ္ဎမာနကံ, မစ္ဆယုဂဠံ, ဘဒ္ဒပီဌံ, အင်္ကုသကော, ပါသာဒော, တောရဏံ, သေတစ္ဆတ္တံ, ခဂ္ဂေါ, တာလဝဏ္ဋံ, မောရဟတ္ထကော, ဝါဠဗီဇနီ, ဥဏှီသံ, မဏိ, ပတ္တော, သုမနဒါမံ, နီလုပ္ပလံ, ရတ္တုပ္ပလံ, သေတုပ္ပလံ, ပဒုမံ, ပုဏ္ဍရီကံ, ပုဏ္ဏဃဋော , ပုဏ္ဏပါတိ, သမုဒ္ဒော, စက္ကဝါဠော, ဟိမဝါ, သိနေရု, စန္ဒိမသူရိယာ, နက္ခတ္တာနိ, စတ္တာရော မဟာဒီပါ, ဒွိပရိတ္တဒီပသဟဿာနိ, အန္တမသော စက္ကဝတ္တိရညော ပရိသံ ဥပါဒါယ သဗ္ဗော စက္ကလက္ခဏဿေဝ ပရိဝါရော။

အာယတပဏှီတိ ဒီဃပဏှိ, ပရိပုဏ္ဏပဏှီတိ အတ္ထော။ ယထာ ဟိ အညေသံ အဂ္ဂပါဒေါ ဒီဃော ဟောတိ, ပဏှိမတ္ထကေ ဇင်္ဃာ ပတိဋ္ဌာတိ, ပဏှိ တစ္ဆေတွာ ဌပိတာ ဝိယ ဟောတိ, န ဧဝံ မဟာပုရိသဿ။ မဟာပုရိသဿ ပန စတူသု ကောဋ္ဌာသေသု ဒွေ ကောဋ္ဌာသာ အဂ္ဂပါဒေါ ဟောတိ, တတိယေ ကောဋ္ဌာသေ ဇင်္ဃာ ပတိဋ္ဌာတိ, စတုတ္ထကောဋ္ဌာသေ အာရဂ္ဂေန ဝဋ္ဋေတွာ ဌပိတာ ဝိယ ရတ္တကမ္ဗလဂေဏ္ဍုကသဒိသာ ပဏှိ ဟောတိ။

ဒီဃင်္ဂုလီ တိ ယထာ အညေသံ ကာစိ အင်္ဂုလိယော ဒီဃာ ဟောန္တိ, ကာစိ ရဿာ, န ဧဝံ မဟာပုရိသဿ။ မဟာပုရိသဿ ပန မက္ကဋဿေဝ ဒီဃာ ဟတ္ထပါဒင်္ဂုလိယော မူလေ ထူလာ, အနုပုဗ္ဗေန ဂန္တွာ အဂ္ဂေ တနုကာ, နိယျာသတေလေန မဒ္ဒိတွာ ဝဋ္ဋိတဟရိတာလဝဋ္ဋိသဒိသာ ဟောန္တိ။ တေန ဝုတ္တံ – ‘‘ဒီဃင်္ဂုလီ’’တိ။

မုဒုတလုနဟတ္ထပါဒေါ တိ သပ္ပိမဏ္ဍေ ဩသာရေတွာ ဌပိတံ သတဝါရဝိဟတကပ္ပါသပဋလံ ဝိယ မုဒု။ ယထာ စ ဣဒါနိ ဇာတမတ္တဿ, ဧဝံ ဝုဍ္ဎိကာလေပိ မုဒုတလုနာယေဝ ဘဝိဿန္တိ, မုဒုတလုနာ ဟတ္ထပါဒါ ဧတဿာတိ မုဒုတလုနဟတ္ထပါဒေါ။

ဇာလဟတ္ထပါဒေါ တိ န စမ္မေန ပဋိဗဒ္ဓအင်္ဂုလန္တရော။ ဧဒိသော ဟိ ဖဏဟတ္ထကော ပုရိသဒေါသေန ဥပဟတော ပဗ္ဗဇ္ဇံ န ပဋိလဘတိ။ မဟာပုရိသဿ ပန စတဿော ဟတ္ထင်္ဂုလိယော ပဉ္စပိ ပါဒင်္ဂုလိယော ဧကပ္ပမာဏာ ဟောန္တိ, တာသံ ဧကပ္ပမာဏတာယ ယဝလက္ခဏံ အညမညံ ပဋိဝိဇ္ဈိတွာ တိဋ္ဌတိ။ အထဿ ဟတ္ထပါဒါ ကုသလေန ဝဍ္ဎကိနာ ယောဇိတဇာလဝါတပါနသဒိသာ ဟောန္တိ။ တေန ဝုတ္တံ – ‘‘ဇာလဟတ္ထပါဒေါ’’တိ။

ဥဒ္ဓံ ပတိဋ္ဌိတဂေါပ္ဖကတ္တာ ဥဿင်္ခာ ပါဒါ အဿာတိ **ဥဿင်္ခပါဒေါ။** အညေသဉှိ ပိဋ္ဌိပါဒေ ဂေါပ္ဖကာ ဟောန္တိ, တေန တေသံ ပါဒါ အာဏိဗဒ္ဓါ ဝိယ ဗဒ္ဓါ ဟောန္တိ, န ယထာသုခံ ပရိဝတ္တန္တိ, ဂစ္ဆန္တာနံ ပါဒတလာနိပိ န ဒိဿန္တိ။ မဟာပုရိသဿ ပန အာရုဟိတွာ ဥပရိ ဂေါပ္ဖကာ ပတိဋ္ဌဟန္တိ, တေနဿ နာဘိတော ပဋ္ဌာယ ဥပရိမကာယော နာဝါယ ဌပိတသုဝဏ္ဏပဋိမာ ဝိယ နိစ္စလော ဟောတိ, အဓောကာယောဝ ဣဉ္ဇတိ, သုခေန ပါဒါ ပရိဝတ္တန္တိ, ပုရတောပိ ပစ္ဆတောပိ ဥဘယပဿေသုပိ ဌတွာ ပဿန္တာနံ ပါဒတလာနိ ပညာယန္တိ, န ဟတ္ထီနံ ဝိယ ပစ္ဆတောယေဝ။

ဧဏိဇင်္ဃော တိ ဧဏိမိဂသဒိသဇင်္ဃော မံသုဿဒေန ပရိပုဏ္ဏဇင်္ဃော, န ဧကတော ဗဒ္ဓပိဏ္ဍိကမံသော , သမန္တတော သမသဏ္ဌိတေန မံသေန ပရိက္ခိတ္တာဟိ သုဝဋ္ဋိတာဟိ သာလိဂဗ္ဘယဝဂဗ္ဘသဒိသာဟိ ဇင်္ဃာဟိ သမန္နာဂတောတိ အတ္ထော။

အနောနမန္တော တိ အနမန္တော, ဧတေနဿ အခုဇ္ဇအဝါမနဘာဝေါ ဒီပိတော။ အဝသေသဇနာ ဟိ ခုဇ္ဇာ ဝါ ဟောန္တိ ဝါမနာ ဝါ။ ခုဇ္ဇာနံ ဥပရိမကာယော အပရိပုဏ္ဏော ဟောတိ, ဝါမနာနံ ဟေဋ္ဌိမကာယော။ တေ အပရိပုဏ္ဏကာယတ္တာ န သက္ကောန္တိ အနောနမန္တာ ဇဏ္ဏုကာနိ ပရိမဇ္ဇိတုံ။ မဟာပုရိသော ပန ပရိပုဏ္ဏဥဘယကာယတ္တာ သက္ကောတိ။

ကောသောဟိတဝတ္ထဂုယှော တိ ဥသဘဝါရဏာဒီနံ ဝိယ သုဝဏ္ဏပဒုမကဏ္ဏိကသဒိသေဟိ ကောသေဟိ ဩဟိတံ ပဋိစ္ဆန္နံ ဝတ္ထဂုယှံ အဿာတိ ကောသောဟိတဝတ္ထဂုယှော။ **ဝတ္ထဂုယှ**န္တိ ဝတ္ထေန ဂုဟိတဗ္ဗံ အင်္ဂဇာတံ ဝုစ္စတိ။

သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏောတိ ဓာတိဟိင္ဂုလကေန မဇ္ဇိတ္ဂါတ ဒီပိအဉ္စာယ ဃံသိတ္ဂါတ ဂေရုကပရိကမ္မံ ကတ္ဂါတ ဌပိတဃနသုဝဏ္ဏ ရူပသဒိသောတိ အတ္ထော။ ဇေတေနသ္မာ ဃနသိနိဒ္ဓသဏ္ဍာဟသရီရတာ ဒဿေတ္ဂါတ ဆဝိဝဏ္ဏဒဿနတ္ထံ **ကဉ္စနသန္နိ ဘတ္တစော**တိ ဝုတ္တံ။ ပုရိမဿ တ ဝေဝစနမေတံ။

ရဇောဇလ္လ န္တိ ရဇော တ မလံ တ။ **န ဥပလိမ္ပတီ** တိ န လဂ္ဂတိ ပဒုမပလာသတော ဥဒကဗိန္ဒု ဝိယ ဝိဝဋ္ဋတိ။ ဟတ္ထဓောဝနာဒီနိ ပန ဥတုဂ္ဂဟဏတ္ထာယ စေဝ အဓိကာနံ ပုညဖလတ္ထာယ စ ဗုဒ္ဓာ ကရောန္တိ, ဝတ္တသီသေနာပိ စ ကရောန္တိယေဝ။ သေနာသနံ ပဝိသန္တေန ဟိ ဘိက္ခုနာ ဟဒေ ဓောဝိတ္ဂါတ ပဝိသိတဗ္ဗန္တိ ဝုတ္တမေတံ။

ဥဒ္ဓဂ္ဂလောမော တိ အာဝဋ္ဋပရိယောသာနေ ဥဒ္ဓဂ္ဂါနိ ဟုတ္ဂါတ မုခသောဘံ ဥလ္လောကယမာနာနိ ဝိယ ဌိတာနိ လောမာနိ အဿာတိ ဥဒ္ဓဂ္ဂလောမော။

ဗြဟ္မုဇုဂတ္တော တိ ဗြဟ္မာ ဝိယ ဥဇုဂတ္တော, ဥဇုမေဝ ဥဂ္ဂတဒီဃသရီရော ဘဝိဿတိ။ ယေဘုယျေန ဟိ သတ္တာ ခန္ဓေ ကဋိယံ ဇာဏူသူတိ တီသု ဌာနေသု နမန္တိ, တေ ကဋိယံ နမန္တာ ပစ္ဆတော နမန္တိ, ဣတရေသု ဒွီသု ဌာနေသု ပုရတော။ ဒီဃသရီရာ ပန ဧကေ ပဿဝင်္ကာ ဟောန္တိ, ဧကေ မုခံ ဥန္နမေတ္ဂါတ နက္ခတ္တာနိ ဂဏယန္တာ ဝိယ စရန္တိ, ဧကေ အပ္ပမံသလောဟိတာ သူလသဒိသာ ဟောန္တိ, ဧကေ ပုရတော ပဗ္ဘာရာ ဟောန္တိ, ပဝေဓမာနာ ဂစ္ဆန္တိ။ အယံ ပန ဥဇုမေဝ ဥဂ္ဂန္တ္ဂါတ ဒီဃပ္ပမာဏော ဒေဝနဂရေ ဥဿိတသုဝဏ္ဏတောရဏံ ဝိယ ဘဝိဿတီတိ ဒီပေတိ။ ယထာ စေတံ, ဧဝံ ယံ ယံ ဓာတမတ္တဿ သဗ္ဗသော အပရိပုဏ္ဏံ မဟာပုရိသလက္ခဏံ ဟောတိ, တံ တံ အာယတိံ တထာဘာဝိတံ သန္ဓာယ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

သတ္တုဿဒော တိ ဒွေ ဟတ္ထပိဋ္ဌိယော ဒွေ ပါဒပိဋ္ဌိယော ဒွေ အံသကူဋာနိ ခန္ဓောတိ ဣမေသု သတ္တသု ဌာနေသု ပရိပုဏ္ဏော မံသုဿဒော အဿာတိ သတ္တုဿဒော။ အညေသံ ပန ဟတ္ထပါဒပိဋ္ဌာဒီသု သိရာဇာလံ ပညာယတိ, အံသကူဋက္ခန္ဓေသု အဋ္ဌိကောဋိယော။ တေ မနုဿာ ပေတာ ဝိယ ခါယန္တိ, န တထာ မဟာပုရိသော, မဟာပုရိသော ပန သတ္တသု ဌာနေသု ပရိပုဏ္ဏမံသုဿဒတ္တာ နိဂူဠ္ဟသိရာဇာလေဟိ ဟတ္ထပိဋ္ဌာဒီဟိ ဝဋ္ဋေတ္ဂါတ သုဌပိတသုဝဏ္ဏာလိင်္ဂသဒိသေန ခန္ဓေန သိလာရူပကံ ဝိယ ခါယတိ, စိတ္တကမ္မရူပကံ ဝိယ စ ခါယတိ။

သီဟဿ ပုဗ္ဗဒ္ဓံ ဝိယ ကာယော အဿာတိ **သီဟပုဗ္ဗဒ္ဓကာယော။** သီဟဿ ဟိ ပုရတ္ထိမကာယောဝ ပရိပုဏ္ဏော ဟောတိ, ပစ္ဆိမကာယော အပရိပုဏ္ဏော။ မဟာပုရိသဿ ပန သီဟဿ ပုဗ္ဗဒ္ဓကာယော ဝိယ သဗ္ဗော ကာယော ပရိပုဏ္ဏော။ သောပိ သီဟဿေဝ တတ္ထ တတ္ထ ဝိနတုန္နတာဒိဝသေန ဒုဿဏ္ဌိတဝိသဏ္ဌိတော န ဟောတိ, ဒီဃယုတ္တဋ္ဌာနေ ပန ဒီဃော, ရဿထူလကိသပုထုလအနုဝဋ္ဋိတယုတ္တဋ္ဌာနေသု တထာဝိဓောဝ ဟောတိ။ ဝုတ္တဉ္စေဟံ ဘဂဝတာ –

> "မနာပိယေဝ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ကမ္မဝိပာကေ ပစ္စုပဋ္ဌိတေ ယေဟိ အင်္ဂေဟိ ဒီဃေဟိ သောဘတိ, တာနိ အင်္ဂါနိ ဒီဃာနိ သဏ္ဌဟန္တိ။ ယေဟိ အင်္ဂေဟိ ရဿေဟိ သောဘတိ, တာနိ အင်္ဂါနိ ရဿာနိ သဏ္ဌဟန္တိ။ ယေဟိ အင်္ဂေဟိ ထူလေဟိ သောဘတိ, တာနိ အင်္ဂါနိ ထူလာနိ သဏ္ဌဟန္တိ။ ယေဟိ အင်္ဂေဟိ ကိသေဟိ သောဘတိ, တာနိ အင်္ဂါနိ ကိသာနိ သဏ္ဌဟန္တိ။ ယေဟိ အင်္ဂေဟိ ပုထုလေဟိ သောဘတိ, တာနိ အင်္ဂါနိ ပုထုလာနိ သဏ္ဌဟန္တိ။ ယေဟိ အင်္ဂေဟိ ဝဋ္ဋေဟိ သောဘတိ, တာနိ အင်္ဂါနိ ဝဋ္ဋာနိ သဏ္ဌဟန္တီ"တိ။

ဣတိ နာနာစိတ္တေန ပုညစိတ္တေန စိတ္တိတော ဒသဟိ ပါရမီဟိ သဇ္ဇိတော မဟာပုရိသဿ အတ္တဘာဝေါ, လောကေ သဗ္ဗသိပ္ပိနော ဝါ သဗ္ဗဣဒ္ဓိမန္တော ဝါ ပတိရူပကမ္ပိ ကာတုံ န သက္ကောန္တိ။

စိတန္တရံသောတိ အန္တရံသံ ဝုစ္စတိ ဒွိန္နံ ကောဋ္ဋာနံ အန္တရံ, တံ စိတံ ပရိပုဏ္ဏံ အန္တရံသံ အဿာတိ စိတန္တရံသော။ အညေသံ ဟိ တံ ဌာနံ နိန္နံ ဟောတိ, ဒွေ ပိဋ္ဌိကောဋ္ဋာ ပာဋိယေက္ကာ ပညာယန္တိ။ မဟာပုရိသဿ ပန ကဋိတော ပဋ္ဌာယ မံသပဋလံ ယာဝ ခန္ဓာ ဥဂ္ဂမ္မ သမုဿိတသုဝဏ္ဏဖလကံ ဝိယ ပိဋ္ဌိံ ဆာဒေတ္ဂါတ ပတိဋ္ဌိတံ။

နိဂ္ရောဓပရိမဏ္ဍလော တိ နိဂြောဓော ဝိယ ပရိမဏ္ဍလော။ ယထာ ပဉ္စာသဟတ္ထတာယ တ သတဟတ္ထတာယ တ သမက္ခန္ဓသာခော နိဂြောဓော ဒီဃတောပိ ဝိတ္ထာရတောပိ ဧကပ္ပမာဏော ဟောတိ, ဧဝံ ကာယတောပိ ဗျာမတော ပိ ဧကပ္ပမာဏော။ ယထာ အညေသံ ကာယော ဒီဃော တ ဟောတိ ဗျာမော တ, န ဧဝံ ဝိသမပ္ပမာဏောတိ အတ္ထော။ တေနေဝ **ယာဝတကွဝဿ ကာယော** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ ယာဝတကော အဿာတိ **ယာဝတကွဝဿ။**

သမဝဋ္ဋက္ခန္ဓော တိ သမဝဋ္ဋိတက္ခန္ဓော။ ယထာ ဧကေ ကောဉ္စာ ဝိယ စ ဗကာ ဝိယ စ ဝရာဟာ ဝိယ စ ဒီဃဂ လာ ဝင်္ကဂလာ ပုထုလဂလာ စ ဟောန္တိ , ကထနကာလေ သိရာဇာလံ ပညာယတိ, မန္ဒော သရော နိက္ခမတိ, န ဧဝံ မဟာပု ရိသဿ။ မဟာပုရိသဿ ပန သုဝဋ္ဋိတသုဝဏ္ဏာဠိင်္ဂသဒိသော ခန္ဓော ဟောတိ, ကထနကာလေ သိရာဇာလံ န ပညာ ယတိ, မေဃဿ ဝိယ ဂဇ္ဇိတော သရော မဟာ ဟောတိ။

ရသဂ္ဂသဂ္ဂီ တိ ဧတ္ထ ရသံ ဂသန္တိ ဟရန္တီတိ ရသဂ္ဂသာ။ ရသဟရဏီနမေတံ အဓိဝစနံ, တာ အဂ္ဂါ အဿာ တိ ရသဂ္ဂသဂ္ဂီ။ မဟာပုရိသဿ ကိရ သတ္တရသဟရဏီသဟဿာနိ ဥဒ္ဓဂ္ဂါနိ ဟုတွာ ဂီဝါယမေဝ ပဋိမုက္ကာနိ။ တိ လဖလမတ္တောပိ အာဟာရော ဇိဝှဂ္ဂေ ဌပိတော သဗ္ဗကာယံ အနုဖရတိ။ တေနေဝ မဟာပဓာနံ ပဒဟန္တဿ ဧကတ ဏ္ဍုလာဒီဟိပိ ကဠာယယူသပသတမတ္တေနာပိ ကာယဿ ယာပနံ အဟောသိ။ အညေသံ ပန တထာ အဘာဝတ န သက လံ ကာယံ ဩဇာ ဖရတိ။ တေန တေ ဗဟွာဗာဓာ ဟောန္တိ။

သီဟဿေဝ ဟနု အဿာတိ **သီဟဟနု။** တတ္ထ သီဟဿ ဟေဋ္ဌိမဟနုမေဝ ပရိပုဏ္ဏံ ဟောတိ, န ဥပရိမံ။ မဟာပုရိသဿ ပန သီဟဿ ဟေဋ္ဌိမံ ဝိယ ဒွေပိ ပရိပုဏ္ဏာနိ ဒွာဒသိယာ ပက္ခဿ စန္ဒသဒိသာနိ ဟောန္တိ။ အထ နေမိတ္တကာ ဟနုကပရိယန္တံ ဩလောကေန္တာဝ က္ခမေသု ဟနုကေသု ဟေဋ္ဌိမေ ဝီသတိ ဥပရိမေ ဝီသတီတိ စတ္ တာလီသဒန္တာ သမာ အဝိရဠာ ပတိဋ္ဌဟိဿန္တီတိ သလ္လက္ခေတွာ **အယဉ္စဟိ ဒေဝ, ကုမာရော စတ္တာလီသဒန္တော ဟောတီ**တိအာဒိမာဟံသု။ တတ္ထာယမတ္ထော, အညေသဉ္စဟိ ပရိပုဏ္ဏဒန္တာနမ္ပိ ဒွတ္တိံသ ဒန္တာ ဟောန္တိ။ က္ခမဿ ပန စတ္တာလီသံ ဘဝိဿန္တိ။ အညေသဉ္စ ကေစိ ဒန္တာ ဥစ္စာ, ကေစိ နီစာတိ ဝိသမာ ဟောန္တိ, က္ခမဿ ပန အယပဋ္ဋကေန ဆိန္နသင်္ခပဋလံ ဝိယ သမာ ဘဝိဿန္တိ။ အညေသံ ကုမ္ဘီလာနံ ဝိယ ဒန္တာ ဝိရဠာ ဟောန္တိ, မစ္ ဆမံသာနိ ခာဒန္တာနံ ဒန္တန္တရံ ပူရေန္တိ။ က္ခမဿ ပန ကနကဖလကာယံ သမုဿိတဝဇိရပန္တိ ဝိယ အဝိရဠာ တူလိ ကာယ ဒဿိတပရိစ္ဆေဒာ ဝိယ ဒန္တာ ဘဝိဿန္တိ။ အညေသဉ္စ ပူတိဒန္တာ ဥဋ္ဌဟန္တိ။ တေန ကာစိ အာဠာ ကာဠာပိ ဝိဝဏ္ဏာပိ ဟောန္တိ။ အယံ ပန သုဋ္ဌု သုက္ကအာဠော ဩသဓိတာရကမ္ပိ အတိက္ကမ္မ ဝိရောစမာနာယ ပဘာယ သမန္ နာဂတအာဠော ဘဝိဿတိ။

ပဟူတဇိဝှောတိ ပုထုလဇိဝှော။ အညေသံ ဇိဝှာ ထူလာပိ ဟောန္တိ ကိသာပိ ရဿာပိ ထဒ္ဓာပိ ဝိသမာပိ, မဟာပုရိသဿ ပန ဇိဝှာ မုဒု ဒီဃာ ပုထုလာ ဝဏ္ဏသမ္ပန္နာ ဟောတိ။ သော ဟိ ဧတံ လက္ခဏံ ပရိယေသိတုံ အာဂတာနံ ကင်္ခာဝိနောဒနတ္ထံ မုဒုကတ္တာ တံ ဇိဝှံ ကထိနသူစိံ ဝိယ ဝဋ္ဋေတွာ ဥဘော နာသိကသောတာနိ ပရာမသတိ, ဒီဃတ္တာ ဥဘော ကဏ္ဏသောတာနိ ပရာမသတိ , ပုထုလတ္တာ ကေသန္တပရိယောသာနံ ကေဝလမ္ပိ နလာဋံ ပဋိစ္ဆာဒေတိ။ ဧဝမ ဿ မုဒုဒီဃပုထုလဘာဝံ ပကာသေန္တော တေသံ ကင်္ခံ ဝိနောဒေတိ။ ဧဝံ တိလက္ခဏသမ္ပန္နံ ဇိဝှံ သန္ဓာယ ''ပဟူတ ဇိဝှော''တိ ဝုတ္တံ။

ဗြဟ္မဿရော တိ အညေ ဆိန္နဿရာပိ ဘိန္နဿရာပိ ကာကဿရာပိ ဟောန္တိ, အယံ ပန မဟာဗြဟ္မုနော သရသဒိသေန သရေန သမန္နာဂတော ဘဝိဿတိ, မဟာဗြဟ္မုနော ဟိ ပိတ္တသေမှေဟိ အပလိဗုဒ္ဓတ္တာ သရော ဝိ သဒ္ဒော ဟောတိ။ မဟာပုရိသေနာပိ ကတကမ္မံ တဿ ဝတ္ထုံ သောဓေတိ။ ဝတ္ထုနော သုဒ္ဓတ္တာ နာဘိတော ပဋ္ဌာယ သမုဋ္ဌဟန္တော သရော ဝိသဒ္ဒော အဋ္ဌင်္ဂသမန္နာဂတောဝ သမုဋ္ဌာတိ။ ကရဝီကော ဝိယ ဘဏတီတိ **ကရဝီကဘာဏီ,** မတ္တကရဝီကရုတမဉ္စုဃောသောတိ အတ္ထော။

အဘိနီလနေတ္တော တိ န သကလနီလနေတ္တော, နီလယုတ္တဋ္ဌာနေ ပနဿ ဥမာပုပ္ဖသဒိသေန အတိဝိသုဒ္ဓေန နီလဝဏ္ဏေန သမန္နာဂတာနိ နေတ္တာနိ ဟောန္တိ, ပီတယုတ္တဋ္ဌာနေ ကဏိကာရပုပ္ဖသဒိသေန ပီတဝဏ္ဏေန, လော ဟိတယုတ္တဋ္ဌာနေ ဗန္ဓုဇီဝကပုပ္ဖသဒိသေန လောဟိတဝဏ္ဏေန, သေတယုတ္တဋ္ဌာနေ ဩသဓိတာရကာသဒိသေန

သေတဝဏ္ဏေန, ကာဠယုတ္တဋ္ဌာနေ အဒ္ဒာရိဋ္ဌကသဒိသေန ကာဠဝဏ္ဏေန သမန္နာဂတာနိ။ သုဝဏ္ဏဝိမာနေ ဥဂ္ဃာဋိ
တမဏိသီဟပဉ္ဇရသဒိသာနိ ခါယန္တိ။

ဂောပခုမောတိ ဧတ္ထ ပခုမန္တိ သကလစက္ခုဘဏ္ဍံ အဓိပ္ပေတံ, တံ ကာဠဝစ္ဆကဿ ဗဟလဓာတုကံ ဟောတိ,
ရတ္တဝစ္ဆကဿ ဝိပ္ပသန္နံ, တံမုဟုတ္တဇာတတရုဏရတ္တဝစ္ဆကသဒိသစက္ခုဘဏ္ဍောတိ အတ္ထော။ အညေသဉှိ
စက္ခုဘဏ္ဍာ အပရိပုဏ္ဏာ ဟောန္တိ, ဟတ္ထိမူသိကာဒီနံ အက္ခိသဒိသေဟိ ဝိနိဂ္ဂတေဟိပိ ဂမ္ဘီရေဟိပိ အက္ခီဟိ
သမန္နာဂတာ ဟောန္တိ။ မဟာပုရိသဿ ပန ဓောဝိတွာ မဇ္ဇိတွာ ဌပိတမဏိဂုဠိကာ ဝိယ မုဒုသိနိဒ္ဓနီလသုခုမပခုမာစိ
တာနိ အက္ခီနိ။

ဥဏ္ဏာ တိ ဥဏ္ဏလောမံ။ **ဘမုကန္တရေ** တိ ဒွိန္နံ ဘမုကာနံ ဝေမဇ္ဈေ နာသိကမတ္ထကေယေဝ ဇာတာ, ဥဂ္ဂန္တွာ
ပန နလာဋမဇ္ဈေ ဇာတာ။ **ဩဒာတာ**တိ ပရိသုဒ္ဓာ, ဩသဓိတာရကသမာနဝဏ္ဏာ။ **မုဒူ**တိ သပ္ပိမဏ္ဍေ ဩသာရေ
တွာ ဌပိတသတဝါရဝိဟတကပ္ပာသပဋလသဒိသာ။ **တူလသန္နိဘာ** တိ သိမ္ဗလိတူလလတာတူလသမာနာ, အယမဿ
ဩဒာတတာယ ဥပမာ။ သာ ပနေသာ ကောဋိယံ ဂဟေတွာ အာကဍ္ဎိယမာနာ ဥပဍ္ဎဗာဟုပ္ပမာဏာ ဟောတိ, ဝိဿဋ္ဌာ
ဒက္ခိဏာဝဋ္ဋဝသေန အာဝဋ္ဋိတွာ ဥဒ္ဓဂ္ဂာ ဟုတွာ သန္တိဋ္ဌတိ။ သုဝဏ္ဏဖလကမဇ္ဈေ ဌပိတရဇတပုဗ္ဗုဠကံ ဝိယ, သု
ဝဏ္ဏဃဋမဇ္ဈေ နိက္ခမမာနာ ခီရဓာရာ ဝိယ, အရုဏပ္ပဘာရဉ္ဇိတေ ဂဂနပ္ပဒေသေ ဩသဓိတာရကာ ဝိယ စ အတိမနောဟ
ရာယ သိရိယာ ဝိရောစတိ။

ဥဏှီသသီသောတိ ဣဒံ ပရိပုဏ္ဏနလာဋတဉ္စ ပရိပုဏ္ဏသီသတံ စာတိ ဒွေ အတ္ထဝသေ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ။ မဟာ
ပုရိသဿ ဟိ ဒက္ခိဏကဏ္ဏစူဠိကတော ပဋ္ဌာယ မံသပဋလံ ဥဋ္ဌဟိတွာ သကလနလာဋံ ဆာဒယမာနံ ပူရယမာနံ ဂန္တွာ
ဝါမကဏ္ဏစူဠိကာယံ ပတိဋ္ဌိတံ, တံ ရညော ဗန္ဓဥဏှီသပဋ္ဋော ဝိယ ဝိရောစတိ။ မဟာပုရိသဿ ကိရ ဣမံ လက္
ခဏံ ဒိသွာ ရာဇူနံ ဥဏှီသပဋ္ဋံ အကံသု။ အယံ တာဝ ဧကော အတ္ထော။ အညေ ပန ဇနာ အပရိပုဏ္ဏသီသာ ဟောန္
တိ, ကေစိ ကပိသီသာ, ကေစိ ဖလသီသာ, ကေစိ အဋ္ဌိသီသာ, ကေစိ ဟတ္ထိသီသာ, ကေစိ တုမ္ဗသီသာ, ကေစိ ပဗ္ဘာရ
သီသာ။ မဟာပုရိသဿ ပန အာရဂ္ဂေန ဝဋ္ဋေတွာ ဌပိတံ ဝိယ သုပရိပုဏ္ဏံ ဥဒကပုဗ္ဗုဠသဒိသံ သီသံ ဟောတိ။ တတ္
ထ ပုရိမနယေ ဥဏှီသဝေဌိတသီသော ဝိယာတိ ဥဏှီသသီသော။ ဒုတိယနယေ ဥဏှီသံ ဝိယ သဗ္ဗတ္ထ ပရိမဏ္ဍလ
သီသောတိ ဥဏှီသသီသော။

ဝိပဿီသမညာဝဏ္ဏနာ

၃၇. **သဗ္ဗကာမေဟီ**တိ ဣဒံ လက္ခဏာနိ ပရိဂ္ဂဏှာပေတွာ ပစ္ဆာ ကတံ ဝိယ ဝုတ္တံ, န ပနေဝံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ပဌမဉှိ
တေ နေမိတ္တကေ သန္တပ္ပေတွာ ပစ္ဆာ လက္ခဏပရိဂ္ဂဏှာပနံ ကတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တဿ ဝိတ္ထာရော ဂဗ္ဘော
က္ကန္တိယံ ဝုတ္တောယေဝ။ **ဟာယေန္တီ** တိ ထညံ ဟာယေန္တိ။ တဿ ကိရ နိဒ္ဒောသေန မဓုရေန ခီရေန သမန္နာဂတာ
သဋ္ဌိ ဓာတိယော ဥပဋ္ဌာပေသိ, တထာ သေသာပိ တေသု တေသု ကမ္မေသု ကုသလာ သဋ္ဌိသဋ္ဌိယေဝ။ တာသံ ပေသန
ကာရကေ သဋ္ဌိ ပုရိသေ, တဿ တဿ ကတာကတဘာဝံ သလ္လက္ခဏေ သဋ္ဌိ အမစ္စေ ဥပဋ္ဌာပေသိ။ ဧဝံ စတ္တာ
ရိ သဋ္ဌိယော ဣတ္ထီနံ, ဒွေ သဋ္ဌိယော ပုရိသာနန္တိ ဆ သဋ္ဌိယော ဥပဋ္ဌာကာနံယေဝ အဟေသုံ။ **သေတစ္ဆတ္တ** န္တိ
ဒိဗ္ဗသေတစ္ဆတ္တံ။ ကုလဒတ္တိယံ ပန သိရိဂဗ္ဘေယေဝ တိဋ္ဌတိ။ **မာ နံ သီတံ တ**တိအာဒီသု မာ အဘိဘဝီတိ အတ္
ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **သွတဿုဒ** န္တိ သော အဿုဒံ။ **အင်္ကေနေဝ အင်္က** န္တိ အညဿ ဗာဟုနာဝ အညဿ ဗာဟုံ။
အညဿ စ အံသကူဋေနေဝ အညဿ အံသကူဋံ။ **ပရိဟရိယတီ**တိ နီယတိ, သမ္ပာပိယတီတိ အတ္ထော။

၃၈. **မဉ္ဇုဿရော** တိ အခရဿရော။ **ဝဂ္ဂုဿရော** တိ ဆေကနိပုဏဿရော။ **မဓုရဿရော** တိ သာတဿ
သရော။ **ပေမနိယဿရော** တိ ပေမဇနကဿရော။ တတြိဒံ ကရဝီကာနံ မဓုရဿရတာယ – ကရဝီကသကုဏော ကိရ မ
ဓုရရသံ အမ္ဗပက္ကံ မုခတုဏ္ဍကေန ပဟရိတွာ ပဂ္ဃရိတရသံ ပိဝိတွာ ပက္ခေန တာလံ ဒတွာ ဝိကူဇမာနေ စတုပ္ပဒါ
မတ္တာ ဝိယ လဠိတုံ အာရဘန္တိ။ ဂောစရပသုတာပိ စတုပ္ပဒါ မုခဂတာနိ တိဏာနိ ဆဍ္ဍေတွာ တံ သဒ္ဒံ သုဏန္တိ။ ဝါဠ
မိဂါ ခုဒ္ဒကမိဂေ အနုဗန္ဓမာနာ ဥက္ခိတ္တံ ပါဒံ အနိက္ခိပိတွာဝ တိဋ္ဌန္တိ။ အနုဗဒ္ဓမိဂါ စ မရဏဘယံ ဇဟိတွာ တိဋ္ဌ

ဌန္တိ။ အာကာသေ ပက္ခန္တာ ပက္ခိနောပိ ပက္ခေ ပသာရေတွာ တံ သဒ္ဒံ သုဏမာနာဝ တိဋ္ဌန္တိ။ ဥဒကေ မစ္ဆာပိ က ဏ္ဏပဋလံ ပဟ္ပောဌေတွာ တံ သဒ္ဒံ သုဏမာနာဝ တိဋ္ဌန္တိ။ ဧဝံ မဓုရဿရာ ကရဝီကာ။

အသန္ဓိမိတ္တာပိ ဓမ္မာသောကဿ ဒေဝီ – ''အတ္ထိ နု ခော, ဘန္တေ, ဗုဒ္ဓဿရေန သဒိသော ကဿစိ သရော''တိ သင်္ဃံ ပုစ္ဆိ။ အတ္ထိ ကရဝီကသကုဏဿာတိ။ ကုဟိံ, ဘန္တေ, တေ သကုဏာတိ? ဟိမဝန္တေတိ။ သာ ရာဇာနံ အာဟ – ''ဒေဝ, အဟံ ကရဝီကသကုဏံ ပဿိတုကာမမှီ''တိ။ ရာဇာ – ''ဣမသ္မိံ ပဉ္ဇရေ နိသီဒိတွာ ကရဝီ ကော အာဂစ္ဆတူ''တိ သုဝဏ္ဏပဉ္ဇရံ ဝိဿဇ္ဇေသိ။ ပဉ္ဇရော ဂန္တွာ ဧကဿ ကရဝီကဿ ပုရတော အဋ္ဌာသိ။ သော – ''ရာဇာဏာယ အာဂတော ပဉ္ဇရော, န သက္ကာ န ဂန္တု''န္တိ တတ္ထ နိသီဒိ။ ပဉ္ဇရော အာဂန္တွာ ရညော ပုရ တော အဋ္ဌာသိ။ န ကရဝီကသဒ္ဒံ ကာရာပေတုံ သက္ကောန္တိ။ အထ ရာဇာ – ''ကထံ, ဘဏေ, ဣမေ သဒ္ဒံ န ကရောန္တီ''တိ အာဟ။ ဉာတကေ အဒိသွာ ဒေဝတိ။ အထ နံ ရာဇာ အာအာသေဟိ ပရိက္ခိပာပေသိ။ သော အတ္တနော ဆာယံ ဒိသွာ တ – ''ဉာတကာ မေ အာဂတာ''တိ မညမာနော ပက္ခေန တာလံ ဒတွာ မဓုရဿရေန မဏိဝံသံ ဓမမာနော ဝိယ ဝိရဝိ။ သ ကလနဂရေ မနုဿာ မတ္တာ ဝိယ လဠိံသု။ အသန္ဓိမိတ္တာ စိန္တေသိ – ''ဣမဿ တာဝ တိရစ္ဆာနဂတဿ ဧဝံ မဓု ရော သဒ္ဒော, ကီဒိသော နု ခော သဗ္ဗညုတညာဏသိရိပ္ပတ္တဿ ဘဂဝတော သဒ္ဒော အဟောသီ''တိ ပီတိံ ဥပ္ပာဒေတွာ တံ ပီတိံ အဝိဇဟိတွာ သတ္တဟိ ဇင်္ဃသတေဟိ သဒ္ဓိံ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌာသိ။ ဧဝံ မဓုရော ကိရ ကရဝီကသဒ္ဒေါ တိ။ တတော ပန သတဘာဂေန သဟဿဘာဂေန စ မဓုရတရော ဝိပဿိဿ ကုမာရဿ သဒ္ဒော အဟောသီတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

၃၉. **ကမ္မဝိပါကဇ**န္တိ န ဘာဝနာမယံ, ကမ္မဝိပါကဝသေန ပန ဒေဝတာနံ စက္ခုသဒိသမေဝ မံသစက္ခု အဟောသိ , ယေန နိမိတ္တံ ကတွာ တိလတဟေ ပက္ခိတ္တံ ဧကတိလမ္ပိ အယံ သောတိ ဥဒ္ဓရိတွာ အတုံ သက္ကောတိ။

၄၀. **ဝိပဿီ** တိ ဧတ္ထ အယံ ဝစနတ္ထော, အန္တရန္တရာ နိမီလဇနိတန္ဓကာရဝိရဟေန ဝိသုဒ္ဓံ ပဿတိ, ဝိဝဋ္ဋေ ဟိ စ အက္ခီဟိ ပဿတီတိ ဝိပဿီ; ဒုတိယတရေ ဝိစေယျ ဝိစေယျ ပဿတီတိ ဝိပဿီ; ဝိစိနိတွာ ဝိစိနိတွာ ပ ဿတီတိ အတ္ထော။

အတ္ထေ ပနာယတီ တိ အတ္ထေ ဇာနာတိ ပဿတိ, နယတိ တ ပဝတ္တေတီတိ အတ္ထော။ ဧကဒိဝသံ ကိရ ဝိနိစ္ဆ ယဋ္ဌာနေ နိသီဒိတွာ အတ္ထေ အနုသာသန္တဿ ရညော အလင်္ကတပဋိယတ္တံ မဟာပုရိသံ အာနေတွာ ဟတ္ထေ ဌ ပယိံသု။ တဿ တံ အင်္ကေကတွာ ဥပလာဠယမာနဿေဝ အမစ္စာ သာမိကံ အဿာမိကံ အကံသု။ ဗောဓိသတ္တော အနတ္တမနသဒ္ဒံ နိစ္ဆာရေသိ။ ရာဇာ – ''ကိမေတံ, ဥပဓာရေထာ''တိ အာဟ။ ဥပဓာရိယမာနာ အညံ အဒိသွာ – ''အဋ္ဋဿ ဒုဗ္ဗိနိစ္ဆိတတ္တာ ဧဝံ ကတံ ဘဝိဿတီ''တိ ပုန သာမိကံယေဝ သာမိကံ ကတွာ ''ဉာတွာ နု ခော ကုမာရော ဧဝံ က ရောတီ''တိ ဝီမံသန္တာ ပုန သာမိကံ အဿာမိကံ အကံသု။ ပုနပိ ဗောဓိသတ္တော တထေဝ သဒ္ဒံ နိစ္ဆာရေသိ။ အထ ရာဇာ – ''ဇာနာတိ မဟာပုရိသော''တိ တတော ပဋ္ဌာယ အပ္ပမတ္တော အဟောသိ။ ဣဒံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ – ''ဝိစေယျ ဝိစေယျ ကုမာရော အတ္ထေ ပနာယတီ''တိ။

၄၂. **ဝဿိက** န္တိအာဒီသု ယတ္ထ သုခံ ဟောတိ ဝဿကာလေ ဝသိတုံ, အယံ ဝဿိကော။ ဣတရေသုပိ ဧသေဝ နယော။ အယံ ပနေတ္ထ ဝစနတ္ထော ဝဿာတသော ဝဿံ, ဝဿံ အရဟတီတိ ဝဿိကော။ ဣတရေသုပိ ဧသေဝ န ယော။

တတ္ထ ဝဿိကော ဟသာအေ နာတိဥစ္စော ဟောတိ, နာတိနီစော, ဒွာရဝါတပါနာနိပိဿ နာတိဗဟူနိ နာတိတနူ နိ, ဘူမတ္ထရဏပစ္စတ္ထရဏခဇ္ဇဘောဇ္ဇာနိပေတ္ထ မိဿကာနေဝ ဝဋ္ဋန္တိ။ **ဟေမန္တိကေ** ထမ္ဘာပိ ဘိတ္တိ ယောပိ နီစာ ဟောန္တိ, ဒွာရဝါတပါနာနိ တနုကာနိ သုခုမစ္ဆိဒ္ဒာနိ, ဥဏှပဝေသနတ္ထာယ ဘိတ္တိနိယျူဟာနိ နီဟရိ ယန္တိ။ ဘူမတ္ထရဏပစ္စတ္ထရဏနိဝာသနပါရုပနာနိ ပနေတ္ထ ဥဏှဝိရိယာနိ ကမ္ဗလာဒီနိ ဝဋ္ဋန္တိ။ ခဇ္ဇဘောဇ္ဇံ သိနိဒ္ဓံ ကဋုကသန္နိဿိတံ နိရုဒကသန္နိဿိတဉ္စ။ **ဂိမှိကေ** ထမ္ဘာပိ ဘိတ္တိယောပိ ဥစ္စာ ဟောန္တိ, ဒွာရဝါတ ပါနာနိ ပနေတ္ထ ဗဟူနိ ဝိပုလဇာတာနိ ဟောန္တိ, ဘူမတ္ထရဏာဒီနိ ဒုကူလမယာနိ ဝဋ္ဋန္တိ။ ခဇ္ဇဘောဇ္ဇာနိ မဓုရသသ န္နိဿိတဘာရိတာနိ။ တတဟနသမီပေသု စေတ္ထ နဝ စာဋိယော ဌပေတွာ ဥဒကဿ ပူရေတွာ နီလုပ္ပလာဒီဟိ သဉ

ဆာဒေန္တိ။ တေသု တေသု ပဒေသေသု ဥဒကယန္တာနိ ကရောန္တိ, ယေဟိ ဒေဝေ ဝဿန္တေ ဝိယ ဥဒကဓာရာ နိက္ခမန္တိ။

နိပ္ပုရိသေဟီ တိ ပုရိသဝိရဟိတေဟိ။ န ကေဝလဉ္စေတ္ထ တူရိယာနေဝ နိပ္ပုရိသာနိ, သဗ္ဗဋ္ဌာနာနိပိ နိပ္ပုရိသာနေဝ, ဒောဝါရိကာပိ ဣတ္ထိယောဝ, နဟာပနာဒိပရိကမ္မကရာပိ ဣတ္ထိယောဝ။ ရာဇာ ကိရ – “တထာရူပံ ဣဿရိယသုခသမ္ပတ္တိံ အနုဘဝမာနဿ ပုရိသံ ဒိသွာ ပုရိသာသင်္ကာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, သာ မေ ပုတ္တဿ မာ အဟောသီ”တိ သဗ္ဗကိစ္စေသု ဣတ္ထိယောဝ ဌပေသီတိ။

ပဌမဘာဏဝါရဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဇိဏ္ဏပုရိသဝဏ္ဏနာ

၄၃. ဒုတိယဘာဏဝါရေ **ကေဟနသိဝင်္က** န္တိ ကေဟနသီ ဝိယ ဝင်္ကံ။ **ဘောဂ္ဂ** န္တိ ခန္ဓေ, ကဋိယံ, ဇာဏူသူတိ တီသု ဌာနေသု ဘောဂ္ဂဝင်္ကံ။ **ဒဏ္ဍပရာယန** န္တိ ဒဏ္ဍဂတိကံ ဒဏ္ဍပဋိသရဏံ။ **အာတုရ** န္တိ ဇရာတုရံ။ **ဂတယောဗ္ဗန** န္တိ အတိက္ကန္တယောဗ္ဗနံ ပစ္ဆိမဝယေ ဌိတံ။ **ဒိသွာ**တိ အမုယောဇနပ္ပမာဏေန ဗလကာယေန ပရိဝုတော သုသံဝိဟိတာရက္ခောပိ ဂစ္ဆန္တော ယအာ ရထော ပုရတော ဟောတိ, ပစ္ဆာ ဗလကာယော, တာဒိသေ ဩကာသေ သုဒ္ဓါဝါသခီဏာသဝဗြဟ္မေဟိ အတ္တနော အာနုဘာဝေန ရထဿ ပုရတောဝ ဒဿိတံ, တံ ပုရိသံ ပဿိတွာ။ သုဒ္ဓါဝါသာ ကိရ – “မဟာပုရိသော ပင်္ကေ ဂဇော ဝိယ ပဉ္စသု ကာမဂုဏေသု လဂ္ဂေ, သတိမဿ ဥပ္ပာဒေဿာမာ”တိ တံ ဒဿေသုံ။ ဧဝံ ဒဿိတဉ္စ တံ ဗောဓိသတ္တော စေဝ ပဿတိ သာရထိ စ။ ဗြဟ္မာနော ဟိ ဗောဓိသတ္တဿ အပ္ပမာဒတ္ထံ သာရထိဿ စ ကထာသလ္လာပတ္ထံ တံ ဒဿေသုံ။ **ကိံ ပနေသော**တိ “ဧသော ဇိဏ္ဏောတိ ကိံ ဝုတ္တံ ဟောတိ, နာဟံ, ဘော ဣတော ပုဗ္ဗေ ဧဝရူပံ အဒ္ဒသ”န္တိ ပုစ္ဆိ။

တေန ဟီတိ ယဒိ မယှမ္ပိ ဧဝရူပေဟိ ကေသေဟိ ဧဝရူပေန စ ကာယေန ဘဝိတဗ္ဗံ, တေန ဟိ သမ္မ သာရထိ။ **အလံ အနဇ္ဇ ဥယျာနဘူမိယာ** တိ – “အဇ္ဇ ဥယျာနဘူမိံ ပဿိဿာမာ”တိ ဂစ္ဆာမ, အလံ တာယ ဥယျာနဘူမိယာတိ သံဝိဂ္ဂဟဒယော သံဝေဂါနုရူပမာဟ။ **အန္တေပုရံ ဂတော** တိ ဣတ္ထိဇနံ ဝိဿဇ္ဇေတွာ သိရိဂဗ္ဘေ ဧကကောဝ နိသိန္နော။ **ယတြ ဟိ နာမာ** တိ ယာယ ဇာတိယာ သတိ ဇရာ ပညာယတိ, သာ ဇာတိ **ဓိရတ္ထု**, ဓိက္ကတာ အတ္ထု, ဇိဂုစ္ဆာမေတံ ဇာတိန္တိ, ဇာတိယာ မူလံ ခဏန္တော နိသီဒိ, ပဌမေန သလ္လေန ဟဒယေ ဝိဒ္ဓော ဝိယ။

၄၅. **သာရထိံ အာမန္တာပေတွာ** တိ ရာဇာ ကိရ နေမိတ္တကေဟိ ကထိတကာလတော ပဋ္ဌာယ ဩဟိတသောတော ဝိစရတိ, သော “ကုမာရော ဥယျာနံ ဂစ္ဆန္တော အန္တရာမဂ္ဂေ နိဝတ္တော”တိ သုတွာ သာရထိံ အာမန္တာပေသိ။ **မာ ဟေဝ ခော**တိအာဒီသု ရဇ္ဇံ ကာရေတု, မာ ပဗ္ဗဇတု, ဗြာဟ္မဏာနံ ဝစနံ မာ သစ္စံ ဟောတူတိ ဧဝံ စိန္တေသီတိ အတ္ထော။

ဗျာဓိပုရိသဝဏ္ဏနာ

၄၇. **အဒ္ဒသ ခော** တိ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တနယေနေဝ သုဒ္ဓါဝါသေဟိ ဒဿိတံ အဒ္ဒသ။ **အာဗာဓိက** န္တိ ဣရိယာပထဘဉ္ဇနကေန ဝိသဘာဂဗာဓေန အာဗာဓိကံ။ **ဒုက္ခိတ** န္တိ ရောဂဒုက္ခေန ဒုက္ခိတံ။ **ဗာဠှဂိလာန** န္တိ အဓိမတ္တဂိလာနံ။ **ပလိပန္န** န္တိ နိမုဂ္ဂံ။ **ဇရာ ပညာယိဿတိ ဗျာဓိ ပညာယိဿတီ** တိ ဣဓာပိ ယာယ ဇာတိယာ သတိ ဣဒံ ဒွယံ ပညာယတိ, ဓိက္ကတာ သာ ဇာတိ, အဇာတံ ခေမန္တိ ဇာတိယာ မူလံ ခဏန္တော နိသီဒိ, ဒုတိယေန သလ္လေန ဝိဒ္ဓော ဝိယ။

ကာလင်္ကတပုရိသဝဏ္ဏနာ

၅၀. **ဝိလာတ** န္တိ သိဝိကံ။ **ပေတ** န္တိ ဣတော ပဋိဂတံ။ **ကာလင်္ကတ** န္တိ ကတကာလံ, ယတ္တကံ တေန ကာလံ ဇီဝိတဗ္ဗံ, တံ သဗ္ဗံ ကတွာ နိဋ္ဌပေတွာ မတန္တိ အတ္ထော။ ဣမမ္ပိဿ ပုရိမနယေနေဝ ဗြဟ္မာနော ဒဿေသုံ။ **ယ**

တ္ရ ဟိ နာမာတိ ဣဓာပိ ယာယ ဇာတိယာ သတိ ဣဒံ တယံ ပညာယတိ, ဓိက္ကတာ သာ ဇာတိ, အဇာတံ ခေမန္တိ ဇာတိယာ မူလံ ခဏန္တော နိသီဒိ, တတိယေန သလ္လေန ဝိဒ္ဓော ဝိယ။

ပဗ္ဗဇိတဝဏ္ဏနာ

၅၂. **ဘဏ္ဍု** န္တိ မုဏ္ဍံ။ ဣမမ္ပိသ္သ ပုရိမနယေနေဝ ဗ္ရဟ္မာနော ဒဿေသုံ။ **သာဓု ဓမ္မစရိယာ**တိအာဒီသု အယံ ဒေဝ ဓမ္မစရဏဘာဝေါ သာဓူတိ စိန္တေတ္ဝာ ပဗ္ဗဇိတောတိ ဧဝံ ဧကေမေကဿ ပဒဿ ယောဇနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ သဗ္ဗာနိ စေတာနိ ဒသကုသလကမ္မပထဝေဝစနာနေဝ။ အဝသာနေ ပန **အဝိဟိံသာ**တိ ကရုဏာယ ပုဗ္ဗဘာဂေါ။ **အနုကမ္ပာ** တိ မေတ္တာယ ပုဗ္ဗဘာဂေါ။ **တေနဟီ**တိ ဉယ္ယောဇနတ္ထေ နိပါတော။ ပဗ္ဗဇိတံ ဟိသ္သ ဒိသွာ တ စိတ္တံ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ နိန္နံ ဇာတံ။ အထ တေန သဒ္ဓိံ ကထေတုကာမော ဟုတွာ သာရထိံ ဉယ္ယောဇေန္တော **တေန ဟီ**တိအာဒိမာဟ။

ဗောဓိသတ္တပဗ္ဗဇ္ဇာဝဏ္ဏနာ

၅၄. **အထ ခော, ဘိက္ခဝေ** တိ – ''ပဗ္ဗဇိတဿ သာဓု ဓမ္မစရိယာ''တိအာဒီနိ စ အညဥ္စ ဗဟုံ မဟာဇနကာယေန ရက္ခိယမာနဿ ပုတ္တအရသမ္ပာဓေ ဃရေ ဝသတော အာဒီနဝပဋိသံယုတ္တဥ္စေဝ မိဂဘူတေန စေတသာ ယထာသုခံ ဝနေ ဝသတော ပဗ္ဗဇိတဿ ဝိဝေကာနိသံသပဋိသံယုတ္တဥ္စ ဓမ္မိံ ကထံ သုတွာ ပဗ္ဗဇိတုကာမော ဟုတွာ – အထ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဝိပဿီ ကုမာရော သာရထိံ အာမန္တေသိ။

ဣမာနိ စတ္တာရိ ဒိသွာ ပဗ္ဗဇိတံ နာမ သဗ္ဗဗောဓိသတ္တာနံ ဝံသောဝ တန္တိယေဝ ပဝေဏီယေဝ။ အညေပိ စ ဗောဓိသတ္တာ ယထာ အယံ ဝိပဿီ ကုမာရော, ဧဝံ စိရဿံ စိရဿံ ပဿန္တိ။ အမှာကံ ပန ဗောဓိသတ္တော စတ္တာရိပိ ဧကဒိဝသံယေဝ ဒိသွာ မဟာဘိနိက္ခမနံ နိက္ခမိတွာ အနောမာနဒီတီရေ ပဗ္ဗဇိတော။ တေနေဝ ရာဇဂဟံ ပတွာ တတ္ထ ရညာ ဗိမ္ဗိသာရေန – ''ကိမတ္ထံ, ပဏ္ဍိတ, ပဗ္ဗဇိတောသီတိ'' ပုဋ္ဌော အာဟ –

> ''ဇိဏ္ဏဉ္စ ဒိသွာ ဒုခိတဉ္စ ဗျာဓိတံ၊
> မတဉ္စ ဒိသွာ ဂတမာယုသင်္ခယံ။
> ကာသာယဝတ္ထံ ပဗ္ဗဇိတဉ္စ ဒိသွာ၊
> တသ္မာ အဟံ ပဗ္ဗဇိတောမှိ ရာဇာ''တိ။

မဟာဇနကာယအနုပဗ္ဗဇ္ဇာဝဏ္ဏနာ

၅၅. **သုတွာန တေသန္တိ** တေသံ စတုရာသီတိယာ ဟဏသဟဿာနံ သုတွာ ဧတဒဟောသိ။ ဩရကောတိ ဦနကော လာမကော။ **အနုပဗ္ဗဇိံသူ** တိ အနုပဗ္ဗဇိတာနိ ။ ကသ္မာ ပနေတ္ထ ယထာ ပရတော ခဏ္ဍတိဿာနံ အနုပဗ္ဗဇ္ဇာယ – ''ဗန္ဓုမတိယာ ရာဇဓာနိယာ နိက္ခမိတွာ''တိ ဝုတ္တံ, ဧဝံ န ဝုတ္တန္တိ? နိက္ခမိတွာ သုတတ္တာ။ ဧတေ ကိရ သဗ္ဗေပိ ဝိပဿိဿ ကုမာရဿ ဥပဋ္ဌာကပရိသာဝ, တေ ဟတောဝ ဥပဋ္ဌာနံ အာဂန္တွာ ကုမာရံ အဒိသွာ ဟတရာသတ္ထာယ ဂန္တွာ ဘုတ္တပာတရာသာ အာဂမ္မ ''ကုဟိံ ကုမာရော''တိ ပုစ္ဆိတွာ ''ဉယျာနဘူမိံ ဂတော''တိ သုတွာ ''တတ္ထေဝ နံ ဒက္ခိဿာမာ''တိ နိက္ခမန္တာ နိဝတ္တမာနံ သာရထိံ ဒိသွာ – ''ကုမာရော ပဗ္ဗဇိတော''တိ စဿ ဝစနံ သုတွာ သုတဋ္ဌာနေယေဝ သဗ္ဗာဘရဏာနိ ဩမုဉ္စိတွာ အန္တရာပဏတော ကာသာဝပီတာနိ ဝတ္ထာနိ အာဟရာပေတွာ ကေသမဿုံ ဩဟာရေတွာ ပဗ္ဗဇိံသု။ ဣတိ နဂရတော နိက္ခမိတွာ ဗဟိနဂရေ သုတတ္တာ ဧတ္ထ – ''ဗန္ဓုမတိယာ ရာဇဓာနိယာ နိက္ခမိတွာ''တိ န ဝုတ္တံ။

စာရိကံ စရတီတိ ဂတဂတဋ္ဌာနေ မဟာမဏ္ဍပံ ကတွာ အန္နံ သဇ္ဇေတွာ အာဂမ္မ သွာတနာယ နိမန္တိတော ဇနဿ အာယာစိတဘိက္ခမေဝ ပဋိဂ္ဂဏှန္တော စတ္တာရော မာသေ စာရိကံ စရိ။

အာကိဏ္ဏော တိ ဣမိနာ ဂဏေန ပရိဝုတော။ အယံ ပန ဝိတက္ကော ဗောဓိသတ္တဿ ကဒာ ဥပ္ပန္နောတိ? သွေဝ ဝိသာခပုဏ္ဏမာ ဘဝိဿတီတိ စာတုဒ္ဒသီဒိဝသေ။ တဒါ ကိရ သော – ''ယထေဝ မံ ဣမေ ပုဗ္ဗေ ဂိဟိဘူတံ ပရိတရေတွ

တ စရန္တိ, ဣာအနိပိ တထေဝ, ကိံ ဣာမိနာ ဂဏှေနာ''တိ ဂဏှသင်္ကေတကာယ ဥက္ကဏ္ဍိတ္ဝာ ''အဇ္ဇေဝ ဂစ္ဆာမီ''တိ စိန္တေတွာ ပုန ''အဇ္ဇ အဝေလာ, သစေ ဣာအနိ ဂမိဿာမိ, သဗ္ဗေဝ ဣာမေ ဇာနိဿန္တိ, သွေဝ ဂမိဿာမီ''တိ စိန္တေသိ။ တံ ဒိဝသဉ္စ ဥရုဝေလကမသဒိသေ ကမေ ကမတသိနော သွတတနာယ နိမန္တယိံသု။ တေ စတုရာသီတိသဟဿာနမ္ပိ တေသံ ပဗ္ဗဇိတာနံ မဟာပုရိသဿ စ ဟယာသမေဝ ပဋိယာဒယိံသု။ အထ မဟာပုရိသော ပုနဒိဝသေ တသ္မိံယေဝ ကမေ တေဟိ ပဗ္ဗဇိတေဟိ သဒ္ဓိံ ဘတ္တကိစ္စံ ကတွာ ဝသနဋ္ဌာနမေဝ အဂမာသိ။ တတ္ထ တေ ပဗ္ဗဇိတာ မဟာပုရိသဿ ဝတ္တံ ဒဿေတွာ အတ္တနော အတ္တနော ရတ္တိဋ္ဌာနဒိဝဋ္ဌာနာနိ ပဝိဋ္ဌာ။ ဗောဓိသတ္တောပိ ပဏ္ဏသာလံ ပဝိသိတွာ နိသိန္နော။

''ဠိတေ မဇ္ဈန္ဟိကေ ကာလေ၊ သန္နိသိဝေသု ပက္ခိသု။
သဏတေဝ ဗြဟာရညံ၊ တံ ဘယံ ပဋိဘာတိ မ''န္တိ။ (သံ. နိ. ၁.၁၅)။

ဧဝရူပေ အဝိဝေကာရာမာနံ ဘယကာလေ သဗ္ဗသတ္တာနံ သဒရထကာလေယေဝ – ''အယံ ကာလော''တိ နိက္ခမိတွာ ပဏ္ဏသာလာယ ဒွာရံ ပိဒဟိတွာ ဗောဓိမဏ္ဍာဘိမုခေါ ဟယာသိ။ အညဒာပိ စ တသ္မိံ ဌာနေ ဝိစရန္တော ဗောဓိမဏ္ဍံ ပဿတိ, နိသီဒိတုံ ပနဿ စိတ္တံ န နမိတပုဗ္ဗံ။ တံ ဒိဝသံ ပနဿ ဉာဏံ ပရိပာကဂတံ, တသ္မာ အလင်္ကတံ ဗောဓိမဏ္ဍံ ဒိသွာ အာရောဟနတ္ထာယ စိတ္တံ ဥပ္ပန္နံ။ သော ဒက္ခိဏဒိသာဘာဂေန ဥပဂမ္မ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ ပုရတ္ထိမဒိသာဘာဂေ စုဒ္ဒသဟတ္ထံ ပလ္လင်္ကံ ပညပေတွာ စတုရင်္ဂဝီရိယံ အဓိဋ္ဌဟိတွာ – ''ယာဝ ဗုဒ္ဓော န ဟောမိ, န တာဝ ဣတော ဝုဋ္ဌဟာမီ''တိ ပဋိညံ ကတွာ နိသီဒိ။ ဣဒမဿ ဝူပကာသံ သန္ဓာယ – ''ဧကောဝ ဂဏမှာ ဝူပကဋ္ဌော ဝိဟာသီ''တိ ဝုတ္တံ။

အညေနေဝ တာနီတိ တေ ကိရ သာယံ ဗောဓိသတ္တဿ ဥပဋ္ဌာနံ အာဂန္တွာ ပဏ္ဏသာလံ ပရိက္ခိပိတွာ နိသိန္နာ ''အတိဝိကာလော ဇာတော, ဥပဓာရေထ''တိ ဝတွာ ပဏ္ဏသာလံ ဝိဝရိတွာ တံ အပဿန္တာပိ ''ကုဟိံ ဂတော''တိ နာနုဗန္ဓိံသု, ''ဂဏဝါသေ နိဗ္ဗိန္နော ဧကော ဝိဟရိတုကာမော မညေ မဟာပုရိသော, ဗုဒ္ဓဘူတံယေဝ နံ ပဿိဿာမာ''တိ ဝတွာ အန္တောဇမ္ဗုဒီပာဘိမုခါ စာရိကံ ပက္ကန္တာ။

ဗောဓိသတ္တအဘိနိဝေသဝဏ္ဏနာ

၅၇. **တဿုပဂတဿာ**တိ ဗောဓိမဏ္ဍေ ဧကရတ္တိဝါသံ ဥပဂတဿ။ **ရဟောဂတဿာ**တိ ရဟသိ ဂတဿ။ **ပဋိသလ္လီနဿာ**တိ ဧကီဘာဝဝသေန နိလီနဿ။ **ကိစ္ဆံ**န္တိ ဒုက္ခံ။ **စဝတိ စ ဥပပဇ္ဇတိ စာ**တိ ဣဒံ ဒွယံ ပန အပရာပရံ စုတိပဋိသန္ဓိံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **ဇရာမရဏဿာ**တိ ဧတ္ထ ယသ္မာ ပဗ္ဗဇန္တော ဇိဏ္ဏဗျာဓိမတေ ဒိသွာဝ ပဗ္ဗဇိတော, တသ္မာဿ ဇရာမရဏမေဝ ဥပဋ္ဌာတိ။ တေနေတဟ – ''ဇရာမရဏဿာ''တိ။ ဣတိ ဇရာမရဏံ မူလံ ကတွာ အဘိနိဝိဋ္ဌဿ ဘဝဂ္ဂတော ဩတရန္တဿ ဝိယ – အထ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဝိပဿိဿ ဗောဓိသတ္တဿ ဧတဒဟောသိ။

ယောနိသောမနသိကာရာတိ ဥပာယမနသိကာရာ ပထမနသိကာရာ။ အနိစ္စာဒီနိ ဟိ အနိစ္စာဒိတောဝ မနသိကရောတော ယောနိသောမနသိကာရော နာမ ဟောတိ။ အယဉ္စ – ''ကိသ္မိံ နု ခေါ သတိ ဇာတိအာဒီနိ ဟောန္တိ, ကိသ္မိံ အသတိ န ဟောန္တီ''တိ ဥဒယဗ္ဗယာနုပဿနာဝသေန ပဝတ္တတ္တာ တေသံ အညတရော။ တသ္မာဿ ဣတော ယောနိသောမနသိကာရာ ဣာမိနာ ဥပာယမနသိကာရေန **အဟု ပညာယ အဘိသမယော,** ဗောဓိသတ္တဿ ပညာယ ယသ္မိံ သတိ ဇရာမရဏံ ဟောတိ, တေန ဇရာမရဏကာရဏေန သဒ္ဓိံ သမာဂမော အဟောသိ။ ကိံ ပန တန္တိ? ဇာတိ။ တေနာဟ – ''ဇာတိယာ ခေါ သတိ ဇရာမရဏံ ဟောတီ''တိ။ ယာ စာယံ ဇရာမရဏဿ ကာရဏပရိဂ္ဂဟိကာ ပညာ, တာယ သဒ္ဓိံ ဗောဓိသတ္တဿ သမာဂမော အဟောသီတိ အယမေတ္ထ အတ္ထော။ ဧတေနုပာယေန သဗ္ဗပဒါနိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။

နာမရူပေ ခေါ သတိ ဝိညာဏန္တိ ဧတ္ထ ပန သင်္ခါရေသု သတိ ဝိညာဏန္တိ စ, အဝိဇ္ဇာယ သတိ သင်္ခါရာတိ စ ဝတ္တဗ္ဗံ ဘဝေယျ, တဒုဘယမ္ပိ န ဂဟိတံ။ ကသ္မာ? အဝိဇ္ဇာသင်္ခါရာ ဟိ အတီတော ဘဝေ တေဟိ သဒ္ဓိံ အယံ ဝိပဿနာ န ဃဋိယတိ။ မဟာပုရိသော ဟိ ပစ္စုပ္ပန္နဝသေန အဘိနိဝိဋ္ဌောတိ။ နနု စ အဝိဇ္ဇာသင်္ခါရေဟိ အဒိဋ္ဌေဟိ န သက္ကာ

ကာ ဗုဒ္ဓေန ဘဝိတုန္တိ။ သစ္စံ န သက္ကာ, ဣမိနာ ပန တေ ဘဝဥပဟာအနုတဏှာဟာဝသေနေဝ ဒိဋ္ဌာတိ။ ဣမသ္မိံ ဌာနေ ဝိတ္ထာရတော ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒကထာ ကထေတဗ္ဗာ။ သာ ပနေသာ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ ကထိတာဝ။

၅၈. ပစ္စုဒာဝတ္တတီ တိ ပဋိနိဝတ္တတိ။ ကတမံ ပနေတ္ထ ဝိညာဏံ ပစ္စုဒာဝတ္တတီတိ? ပဋိသန္ဓိဝိညာဏမ္ပိ ဝိပဿနာဉာဏမ္ပိ။ တတ္ထ ပဋိသန္ဓိဝိညာဏံ ပစ္စယတော ပဋိနိဝတ္တတိ, ဝိပဿနာဉာဏံ အာရမ္မဏတော။ ဥဘယမ္ပိ နာမရူပံ နာတိက္ကမတိ, နာမရူပတော ပရံ န ဂစ္ဆတိ။ **ဧတ္တာဝတာ ဇာယေထ ဝါ** တိအာဒီသု ဝိညာဏေ နာမရူပဿ ပစ္စယေ ဟောန္တေ, နာမရူပေ စ ဝိညာဏဿ ပစ္စယေ ဟောန္တေ, ဒွီသုပိ အညမညပစ္စယေသု ဟောန္တေသု ဧတ္တကေန ဇာယေထ ဝါ။ပေ.။ ဥပပဇ္ဇေထ ဝါ, ဣတော ဟိ ပရံ ကိံ အညံ ဇာယေယျ ဝါ။ပေ.။ ဥပပဇ္ဇေယျ ဝါ။ နနု ဧတဒေဝ ဇာယတိ စ။ပေ.။ ဥပပဇ္ဇတိ စာတိ? ဧဝံ သဒ္ဓိံ အပရာပရစုတိပဋိသန္ဓီဟိ ပဉ္စ ပဒာနိ ဒဿေတွာ ပုန တံ ဧတ္တာဝတာတိ ဝုတ္တမတ္ထံ နိယျာတေန္တော – ‘‘ယဒိဒံ နာမရူပပစ္စယာ ဝိညာဏံ, ဝိညာဏပစ္စယာ နာမရူပ’’န္တိ ဝတွာ တတော ပရံ အနုလောမပစ္စယာကာရဝသေန ဝိညာဏပစ္စယာ နာမရူပမူလံ အာယတိမ္ပိ ဇာတိဇရာမရဏံ ဒဿေတုံ **နာမရူပပစ္စယာ သဠာယတန**န္တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ကေဝလဿ ဒုက္ခက္ခန္ဓဿ သမုဒယော ဟောတီ** တိ သကလဿ ဇာတိဇရာမရဏသောကပရိဒေဝဒုက္ခဒောမနဿုပာယာသာဒိဘေဒဿ ဒုက္ခရာသိဿ နိဗ္ဗတ္တိ ဟောတိ။ ဣတိ မဟာပုရိသော သကလဿ ဝဋ္ဋဒုက္ခဿ နိဗ္ဗတ္တိံ အဒ္ဒသ။

၅၉. သမုဒယော သမုဒယောတိ ခေါ တိ နိဗ္ဗတ္တိ နိဗ္ဗတ္တီတိ ခေါ။ **ပုဗ္ဗေ အနနုဿုတေသူ** တိ န အနုဿုတေသု အဿုတပုဗ္ဗေသု။ **စက္ခုံ ဥဒပါဒီ** တိအာဒီသု ဥဒယဒဿနပညာဝေသာ။ ဒဿနဋ္ဌေန **စက္ခု,** ဉာတကရဏဋ္ဌေန **ဉာဏံ,** ပဇာနနဋ္ဌေန **ပညာ,** နိဗ္ဗိဇ္ဈိတွာ ပဋိဝိဇ္ဈိတွာ ဥပ္ပန္နဋ္ဌေန **ဝိဇ္ဇာ,** ဩဘာသဋ္ဌေန စ **အာလောကော**တိ ဝုတ္တာ။ ယထာဟ – ‘‘စက္ခုံ ဥဒပါဒီတိ ဒဿနဋ္ဌေန။ ဉာဏံ ဥဒပါဒီတိ ဉာတဋ္ဌေန။ ပညာ ဥဒပါဒီတိ ပဇာနနဋ္ဌေန။ ဝိဇ္ဇာ ဥဒပါဒီတိ ပဋိဝေဓဋ္ဌေန။ အာလောကော ဥဒပါဒီတိ ဩဘာသဋ္ဌေန။ စက္ခုဓမ္မော ဒဿနဋ္ဌော အတ္ထော။ ဉာဏဓမ္မော ဉာတဋ္ဌော အတ္ထော။ ပညာဓမ္မော ပဇာနနဋ္ဌော အတ္ထော။ ဝိဇ္ဇာဓမ္မော ပဋိဝေဓဋ္ဌော အတ္ထော။ အာလောကော ဓမ္မော ဩဘာသဋ္ဌော အတ္ထော’’တိ (ပဋိ. မ. ၂.၃၉)။ ဧတ္တကေဟိ ပဒေဟိ ကိံ ကထိတန္တိ? ဣမသ္မိံ သတိ ဣဒံ ဟောတီတိ ပစ္စယသဉ္ဇာနနမတ္တံ ကထိတံ။ အထဝါ ဝီထိပဋိပန္နာ တရုဏဝိပဿနာ ကထိတာတိ။

၆၁. အဓိဂတော ခေါ မျာယ န္တိ အဓိဂတော ခေါ မေ အယံ။ **မဂ္ဂေါ** တိ ဝိပဿနာမဂ္ဂေါ။ **ဗောဓာယာ**တိ စတုသစ္စဗုဇ္ဈနတ္ထာယ, နိဗ္ဗာနဗုဇ္ဈနတ္ထာယ ဧဝ ဝါ။ အပိ စ ဗုဇ္ဈတီတိ **ဗောဓိ,** အရိယမဂ္ဂဿေတံ နာမံ, တဒတ္ထာယာ တိပိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဝိပဿနာမဂ္ဂမူလကော ဟိ အရိယမဂ္ဂေါတိ။ ဣဒါနိ တံ မဂ္ဂံ နိယျာတေန္တော – **‘‘ယဒိဒံ နာမရူပနိရောဓာ**တိအာဒိမာဟ။ ဧတ္ထ စ **ဝိညာဏနိရောဓော**တိအာဒီဟိ ပစ္စတ္တပဒေဟိ နိဗ္ဗာနမေဝ ကထိတံ။ ဣတိ မဟာပုရိသော သကလဿ ဝဋ္ဋဒုက္ခဿ အနိဗ္ဗတ္တိနိရောဓံ အဒ္ဒသ။

၆၂. နိရောဓော နိရောဓောတိ ခေါတိ အနိဗ္ဗတ္တိ အနိဗ္ဗတ္တီတိ ခေါ။ **စက္ခု**န္တိအာဒီနိ ဝုတ္တတ္ထာနေဝ။ ဣဓ ပန သဗ္ဗေဟေဝ ဧတေဟိ ပဒေဟိ – ‘‘ဣမသ္မိံ အသတိ ဣဒံ န ဟောတီ’’တိ နိရောဓသဉ္ဇာနနမတ္တမေဝ ကထိတံ, အထဝါ ဝုဋ္ဌာနဂါမိနီ ဗလဝဝိပဿနာ ကထိတာတိ။

၆၃. အပရေန သမယေနာတိ ဧဝံ ပစ္စယဉ္စ ပစ္စယနိရောဓဉ္စ ဝိဒိတွာ တတော အပရဘာဂေ။ **ဥပာဒာနက္ခန္ဓေသူ** တိ ဥပါဒာနဿ ပစ္စယဘူတေသု ခန္ဓေသု။ **ဥဒယဗ္ဗယာနုပဿီ** တိ တမေဝ ပဉ္စမံ ဒိဋ္ဌံ ဥဒယဉ္စ ဝယဉ္စ အနုပဿမာနော။ **ဝိဟာသီ**တိ သိခါပတ္တံ ဝုဋ္ဌာနဂါမိနိံ ဝိပဿနံ ဝဟန္တော ဝိဟရိ။ ဣဒံ ကသ္မာ ဝုတ္တံ? သဗ္ဗေယေဝ ဟိ ပူရိတပာရမိနော ဗောဓိသတ္တာ ပစ္ဆိမဘဝေ ပုတ္တဿ ဇာတဒိဝသေ မဟာဘိနိက္ခမနံ နိက္ခမိတွာ ပဗ္ဗဇိတွာ ပဓာနမနုယုဉ္ဇိတွာ ဗောဓိပလ္လင်္ကမာရုယှ မာရဗလံ ဝိဓမိတွာ ပဌမယာမေ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အနုဿရန္တိ, ဒုတိယယာမေ ဒိဗ္ဗစက္ခုံ ဝိသောဓေန္တိ, တတိယယာမေ ပစ္စယာကာရံ သမ္မသိတွာ အာနာပါနစတုတ္ထဇ္ဈာနတော ဝုဋ္ဌာယ ပဉ္စသု ခန္ဓေသု အဘိနိဝိသိတွာ ဥဒယဗ္ဗယဝသေန သမပညာသ လက္ခဏာနိ ဒိသွာ ယာဝ ဂေါတြဘုဉာဏာ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဍေတွာ အရိယမဂ္ဂေန သကလေ ဗုဒ္ဓဂုဏေ ပဋိဝိဇ္ဈန္တိ။ အယမ္ပိ မဟာပုရိသော ပူရိတပါရမီ။ သော ယထာဝုတ္တံ သဗ္ဗံ အနုက္ကမံ ကတွာ ပစ္ဆိမယာမေ အာနာပါနစတုတ္ထဇ္ဈာနတော ဝုဋ္ဌာယ ပဉ္စသု ခန္ဓေသု အဘိနိဝိသိတွာ ဝုတ္တပ္ပကာရံ ဥဒယဗ္ဗယဝိပဿနံ အာရဘိ။ တံ ဒဿေတုံ ဣဒံ ဝုတ္တံ။

တတ္ထ **ကတိ ရူပန္တိ** ကိဒံ ရူပံ, ကိတ္တကံ ရူပံ, ကတော ဥဒ္ဓံ ရူပံ နတ္ထီတိ ရူပပ္ပနသဘာဝဉ္စေဝ ဘူတုပါဒါယဘေဒဉ္စ အာဒိံ ကတွာ လက္ခဏရသပစ္စုပဋ္ဌာနပဒဋ္ဌာနဝသေန အနဝသေသရူပပရိဂ္ဂဟော ဝုတ္တော။ **ကတိ ရူပဿ သမုဒယော**တိ ကမ္မိနာ ဧဝံ ပရိဂ္ဂဟိတဿ ရူပဿ သမုဒယဒဿနံ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **ကတီ**တိ ဧဝံ သမုဒယော ဟောတီတိ အတ္ထော။ တဿ ဝိတ္ထာရော – “အဝိဇ္ဇာသမုဒယာ ရူပသမုဒယော, တဏှာသမုဒယာ ရူပသမုဒယော, ကမ္မသမုဒယာ ရူပသမုဒယော, အာဟာရသမုဒယာ ရူပသမုဒယောတိ, နိဗ္ဗတ္တိလက္ခဏံ ပဿန္တောပိ ရူပက္ခန္ဓဿ ဥဒယံ ပဿတီ”တိ ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော။ အတ္ထင်္ဂမေပိ “အဝိဇ္ဇာနိရောဓာ ရူပနိရောဓော။ပေ.။ ဝိပရိဏာမလက္ခဏံ ပဿန္တောပိ ရူပက္ခန္ဓဿ နိရောဓံ ပဿတီ”တိ (ပဋိ. မ. ၁.၅၀) အယမဿ ဝိတ္ထာရော။

ကတိ ဝေဒနာတိအာဒီသုပိ အယံ ဝေဒနာ, ကိတ္တကာ ဝေဒနာ, ကတော ဥဒ္ဓံ ဝေဒနာ နတ္ထိ။ အယံ သညာ, ကမေ သင်္ခါရာ, ကိဒံ ဝိညာဏံ, ကိတ္တကံ ဝိညာဏံ, ကတော ဥဒ္ဓံ ဝိညာဏံ နတ္ထီတိ ဝေဒယိတသဉ္ဇာနနအဘိသင်္ခရဏဝိဇာနနသဘာဝဉ္စေဝ သုခာဒိရူပသညာဒိ ဖဿာဒိ စက္ခုဝိညာဏာဒိ ဘေဒဉ္စ အာဒိံ ကတွာ လက္ခဏရသပစ္စုပဋ္ဌာနပဒဋ္ဌာနဝသေန အနဝသေသဝေဒနာသညာသင်္ခါရဝိညာဏပရိဂ္ဂဟော ဝုတ္တော။ **ကတိ ဝေဒနာယ သမုဒယော**တိအာဒီဟိ ပန ဧဝံ ပရိဂ္ဂဟိတာနံ ဝေဒနာသညာသင်္ခါရဝိညာဏာနံ သမုဒယဒဿနံ ဝုတ္တံ။ တတြာပိ **ကတီ**တိ ဧဝံ သမုဒယော ဟောတီတိ အတ္ထော။ တေသမ္ပိ ဝိတ္ထာရော – “အဝိဇ္ဇာသမုဒယာ ဝေဒနာသမုဒယော”တိ (ပဋိ. မ. ၁.၅၀) ရူပေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။ အယံ ပန ဝိသေသော – တီသု ခန္ဓေသု “အာဟာရသမုဒယာ”တိ အဝတွာ “ဖဿသမုဒယာ”တိ ဝတ္တဗ္ဗံ။ ဝိညာဏက္ခန္ဓေ “နာမရူပသမုဒယာ”တိ အတ္ထင်္ဂမပဒမ္ပိ တေသံယေဝ ဝသေန ယောဇေတဗ္ဗံ။ အယမေတ္ထ သင်္ခေပေါ, ဝိတ္ထာရော ပန ဥဒယဗ္ဗယဝိနိစ္ဆယော သဗ္ဗာကာရပရိပူရော ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ ဝုတ္တော။ **တဿ ပဉ္စသု ဥပါဒါနက္ခန္ဓေသု ဥဒယဗ္ဗယာနုပဿိနော ဝိဟရတော**တိ တဿ ဝိပဿိဿ ဗောဓိသတ္တဿ ကမေသု ရူပါဒီသု ပဉ္စသု ဥပါဒါနက္ခန္ဓေသု သမပညာသလက္ခဏဝသေန ဥဒယဗ္ဗယာနုပဿိနော ဝိဟရတော ယထာနုက္ကမေန ဝဍ္ဎိတေ ဝိပဿနာဉာဏေ အနုပ္ပါဒနိရောဓေန နိရုဇ္ဈမာနေဟိ အာသဝသင်္ခါတေဟိ ကိလေသေဟိ အနုပါဒါယ အဂ္ဂဟေတွာဝ စိတ္တံ ဝိမုစ္စတိ, တဒေတံ မဂ္ဂက္ခဏေ ဝိမုစ္စတိ နာမ, ဖလက္ခဏေ ဝိမုတ္တံ နာမ; မဂ္ဂက္ခဏေ တ ဝိမုတ္တဉ္စေဝ ဝိမုစ္စတိ စ, ဖလက္ခဏေ ဝိမုတ္တမေဝ။

တတ္တာဝတာ စ မဟာပုရိသော သဗ္ဗဗန္ဓနာ ဝိပ္ပမုတ္တော သူရိယရသ္မိသမ္ဖုဋ္ဌမိဝ ပဒုမံ သုဝိကသိတစိတ္တသန္တာနော စတ္တာရိ မဂ္ဂဉာဏာနိ, စတ္တာရိ ဖလဉာဏာနိ, စတဿော ပဋိသမ္ဘိဒာ, စတုယောနိပရိစ္ဆေဒကဉာဏံ, ပဉ္စဂတိပရိစ္ဆေဒကဉာဏံ, ဆ အသာဓာရဏဉာဏာနိ, သကလေ စ ဗုဒ္ဓဂုဏေ ဟတ္ထဂတေ ကတွာ ပရိပုဏ္ဏသင်္ကပ္ပော ဗောဓိပလ္လင်္ကေ နိသိန္နောဝ –

> “အနေကဇာတိသံသာရံ၊ သန္ဓာဝိဿံ အနိဗ္ဗိသံ။
> ဂဟကာရံ ဂဝေသန္တော၊ ဒုက္ခာ ဇာတိ ပုနပ္ပုနံ။
>
> ဂဟကာရက ဒိဋ္ဌောသိ၊ ပုန ဂေဟံ န ကာဟသိ။
> သဗ္ဗာ တေ ဖာသုကာ ဘဂ္ဂါ၊ ဂဟကူဋံ ဝိသင်္ခတံ။
> ဝိသင်္ခါရဂတံ စိတ္တံ၊ တဏှာနံ ခယမဇ္ဈဂါ”တိ။ (ဓ. ပ. ၁၅၃၊ ၁၅၄)။
>
> “အယောဃနဟတဿေဝ၊ ဇလတော ဇာတဝေဒသော။
> အနုပုဗ္ဗူပသန္တဿ၊ ယထာ န ဉာယတေ ဂတိ။
>
> ဧဝံ သမ္မာဝိမုတ္တာနံ၊ ကာမဗန္ဓောဃတာရိနံ။
> ပညာပေတုံ ဂတိ နတ္ထိ၊ ပတ္တာနံ အစလံ သုခ”န္တိ။ (ဥဒါ. ၈၀)။

ဧဝံ မနသိ ကရောန္တော သရဒေ သူရိယော ဝိယ, ပုဏ္ဏစန္ဒော ဝိယ စ ဝိရောစိတ္ထာတိ။

ဒုတိယဘာဏဝါရဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆၄. တတိယဘာဏတရေ **ယံနူနာဟံ ဓမ္မံ ဒေသေယျ**န္တိ ယဒိ ပနာဟံ ဓမ္မံ ဒေသေယျံ။ အယံ ပန ဝိတက္ကော ကဒါ ဥပ္ပန္နောတိ? ဗုဒ္ဓဘူတဿ အဋ္ဌမေ သတ္တာဟေ။ သော ကိရ ဗုဒ္ဓေါ ဟုတွာ သတ္တာဟံ ဗောဓိပလ္လင္ကေ နိသီဒိ, သတ္တာဟံ ဗောဓိပလ္လင်္ကံ ဩလောကေန္တော အဋ္ဌာသိ, သတ္တာဟံ ရတနစင်္ကမေ စင်္ကမိ, သတ္တာဟံ ရတနဂေဟေ ဓမ္မံ ဝိစိနန္တော နိသီဒိ, သတ္တာဟံ အဇပါလနိဂြောဓေ နိသီဒိ, သတ္တာဟံ မုစလိန္ဒေ နိသီဒိ, သတ္တာဟံ ရာဇာယတနေ နိသီဒိ။ တတော ဥဋ္ဌာယ အဋ္ဌမေ သတ္တာဟေ ပုန အာဂန္တွာ အဇပါလနိဂြောဓေ နိသိန္နမတ္တဿေဝ သဗ္ဗဗုဒ္ဓါနံ အာစိဏ္ဏသမာစိဏ္ဏော အယဉ္စေဝ ဣတော အနန္တရော စ ဝိတက္ကော ဥပ္ပန္နောတိ။

တတ္ထ **အဓိဂတော**တိ ပဋိဝိဒ္ဓေါ။ **ဓမ္မော**တိ စတုသစ္စဓမ္မော။ **ဂမ္ဘီရော**တိ ဥတ္တာနဘာဝပဋိက္ခေပဝစနမေတံ။ **ဒုဒ္ဒသော**တိ ဂမ္ဘီရတ္တာဝ ဒုဒ္ဒသော ဒုက္ခေန ဒဋ္ဌဗ္ဗော, န သက္ကာ သုခေန ဒဋ္ဌုံ။ ဒုဒ္ဒသတ္တာဝ **ဒုရနုဗောဓော** ဒုက္ခေန အဝဗုဇ္ဈိတဗ္ဗော, န သက္ကာ သုခေန အဝဗုဇ္ဈိတုံ။ **သန္တော**တိ နိဗ္ဗုတော။ **ပဏီတော**တိ အတပ္ပကော။ ဣဒံ ဒွယံ လောကုတ္တရမေဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **အတက္ကာဝစရော**တိ တက္ကေန အဝစရိတဗ္ဗော ဩဂါဟိတဗ္ဗော န ဟောတိ, ဉာဏေနေဝ အဝစရိတဗ္ဗော။ **နိပုဏော**တိ သဏှော။ **ပဏ္ဍိတဝေဒနီယော**တိ သမ္မာပဋိပဒံ ပဋိပန္နေဟိ ပဏ္ဍိတေဟိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ **အာလယရာမာ**တိ သတ္တာ ပဉ္စသု ကာမဂုဏေသု အလ္လီယန္တိ, တသ္မာ တေ အာလယာတိ ဝုစ္စန္တိ။ အဋ္ဌသတတဏှာဝိစရိတာနိ အာလယန္တိ, တသ္မာ အာလယာတိ ဝုစ္စန္တိ။ တေဟိ အာလယေဟိ ရမန္တီတိ **အာလယရာမာ**။ အာလယေသု ရတာတိ **အာလယရတာ**။ အာလယေသု သုဋ္ဌု မုဒိတာတိ **အာလယသမ္မုဒိတာ**။ ယထေဝ ဟိ သုသဇ္ဇိတံ ပုပ္ဖဖလဘာရိတရုက္ခာဒိသမ္ပန္နံ ဥယျာနံ ပဝိဋ္ဌော ရာဇာ တာယ တာယ သမ္ပတ္တိယာ ရမတိ, ပမုဒိတော အာမောဒိတော ဟောတိ, န ဥက္ကဏ္ဌတိ, သာယံ နိက္ခမိတုံ န ဣစ္ဆတိ, ဧဝမိမေဟိပိ ကာမာလယတဏှာလယေဟိ သတ္တာ ရမန္တိ, သံသာရဝဋ္ဋေ ပမုဒိတာ အနုက္ကဏ္ဌိတာ ဝသန္တိ။ တေန နေသံ ဘဂဝါ ဒုဝိဓမ္ပိ အာလယံ ဥယျာနဘူမိံ ဝိယ ဒဿေန္တော – ''အာလယရာမာ''တိအာဒိမာဟ။

ယဒိဒန္တိ နိပါတော, တဿ ဌာနံ သန္ဓာယ – ''ယံ ဣဒ''န္တိ, ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒံ သန္ဓာယ – ''ယော အယ''န္တိ ဧဝံ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ **ဣဒပ္ပစ္စယတာပဋိစ္စသမုပ္ပာဒေါ**တိ ဣမေသံ ပစ္စယာ ဣဒပ္ပစ္စယာ, ဣဒပ္ပစ္စယာ ဧဝ ဣဒပ္ပစ္စယတာ, ဣဒပ္ပစ္စယတာ စ သာ ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒေါ စာတိ ဣဒပ္ပစ္စယတာပဋိစ္စသမုပ္ပာဒေါ။ သင်္ခါရာဒိပစ္စယာနံ အဝိဇ္ဇာဒီနံ ဧတံ အဓိဝစနံ။ **သဗ္ဗသင်္ခါရသမထော**တိအာဒိ သဗ္ဗံ နိဗ္ဗာနမေဝ။ ယသ္မာ ဟိ တံ အာဂမ္မ သဗ္ဗသင်္ခါရဝိပ္ဖန္ဒိတာနိ သမ္မန္တိ ဝူပသမ္မန္တိ တသ္မာ – ''သဗ္ဗသင်္ခါရသမထော''တိ ဝုစ္စတိ။ ယသ္မာ စ တံ အာဂမ္မ သဗ္ဗေ ဥပဓယော ပဋိနိဿဋ္ဌာ ဟောန္တိ, သဗ္ဗာ တဏှာ ခီယန္တိ, သဗ္ဗေ ကိလေသရာဂါ ဝိရဇ္ဇန္တိ, သဗ္ဗံ ဒုက္ခံ နိရုဇ္ဈတိ, တသ္မာ ''သဗ္ဗူပဓိပဋိနိဿဂ္ဂေါ တဏှာက္ခယော ဝိရာဂေါ နိရောဓော''တိ ဝုစ္စတိ။ သာ ပနေသာ တဏှာ ဘဝေန ဘဝံ, ဖလေန ဝါ သဒ္ဓိံ ကမ္မံ ဝိနတိ သံသိဗ္ဗတီတိ ကတွာ ဝါနန္တိ ဝုစ္စတိ။ တတော ဝါနတော နိက္ခန္တန္တိ **နိဗ္ဗာနံ**။ **သော မမဿ ကိလမထော**တိ ယာ အဇာနန္တာနံ ဒေသနာ နာမ, သော မမ ကိလမထော အဿ, သာ မမ ဝိဟေသာ အဿာတိ အတ္ထော။ ကာယကိလမထော စေဝ ကာယဝိဟေသာ စ အဿာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ, စိတ္တေ ပန ဥဘယမ္ပေတံ ဗုဒ္ဓါနံ နတ္ထိ။

၆၅. **အပိဿု**တိ အနုဗြူဟနတ္ထေ နိပါတော။ သော – ''န ကေဝလံ ဧတဒဟောသိ, ဣမာပိ ဂါထာ ပဋိဘံသူ''တိ ဒီပေတိ။ **ဝိပဿိ**န္တိအာဒီသု ဝိပဿိဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿာတိ အတ္ထော။ **အနစ္ဆရိယာ**တိ အနုအစ္ဆရိယာ။ **ပဋိဘံသူ**တိ ပဋိဘာနသင်္ခါတဿ ဉာဏဿ ဂောစရာ အဟေသုံ, ပရိဝိတက္ကယိတဗ္ဗတံ ပာပုဏိံသု။

ကိစ္ဆေနာတိ ဒုက္ခေန, န ဒုက္ခာယ ပဋိပဒါယ။ ဗုဒ္ဓါနဉ္ဟိ စတ္တာရောပိ မဂ္ဂါ သုခပ္ပဋိပဒါဝ ဟောန္တိ။ ပါရမီပူရဏကာလေ ပန သရာဂသဒေါသသမောဟဿေဝ သတော အာဂတာဂတာနံ ယာစကာနံ အလင်္ကတပဋိယတ္တံ သီသံ ဆိန္ဒိတွာ ဂလလောဟိတံ နီဟရိတွာ သုအဉ္ဇိတာနိ အက္ခီနိ ဥပ္ပာဋေတွာ ကုလဝံသပဒီပကံ ပုတ္တံ မနာပစာရိနိံ ဘရိယန္တိ ဧဝမာဒီနိ ဒေန္တဿ အညာနိ စ ခန္တိဝါဒိသဒိသေသု အတ္တဘာဝေသု ဆေဇ္ဇဘေဇ္ဇာဒီနိ ပာပုဏန္တဿ အာဂမနီယပဋိပဒံ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။ **ဟလ**န္တိ ဧတ္ထ ဟကာရော နိပါတမတ္တော, အလန္တိ အတ္ထော။ **ပကာသိတု**န္တိ ဒေသေတုံ; ဧဝံ ကိစ္ဆေန အဓိဂတဿ ဓမ္မဿ အလံ ဒေသေတုံ; ကော အတ္ထော ဒေသိတေနာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ရာဂဒေါသပရေတေဟီ**တိ ရာဂဒေါသဖုဋ္ဌေဟိ ရာဂဒေါသာနုဂတေဟိ ဝါ။

ပဋိသောတဂါမိန္တိ နိစ္စာဒီနံ ပဋိသောတံ အနိစ္စံ ဒုက္ခမနတ္တာသုဘန္တိ ဧဝံ ဂတံ စတုသစ္စဓမ္မံ။ **ရာဂရတ္တာ** တိ ကာမရာဂေန ဘဝရာဂေန ဒိဋ္ဌိရာဂေန စ ရတ္တာ။ **န ဒက္ခန္တီ** တိ အနိစ္စံ ဒုက္ခမနတ္တာ အသုဘန္တိ ဣမိနာ သဘာဝေန န ပဿိဿန္တိ, တေ အပဿန္တေ ကော သက္ခိဿတိ ဧဝံ ဂါဟာပေတုံ? **တမောခန္ဓေန အာဝုဋာ** တိ အဝိဇ္ဇာရာသိနာ အဇ္ဈောတ္ထဋာ။

အပ္ပောဿုက္ကတာယာ တိ နိရုဿုက္ကဘာဝေန, အဒေသေတုကာမတာယာတိ အတ္ထော။ ကသ္မာ ပနဿ ဧဝံ စိတ္တံ နမိ? နနု ဧသ – "မုတ္တော မောစေဿာမိ, တိဏ္ဏော တာရေဿာမိ",

"ကိံ မေ အညာတဝေသေန၊ ဓမ္မံ သစ္ဆိကတေနိဓ။
သဗ္ဗညုတံ ပာပုဏိတွာ၊ သန္တာရေဿံ သဒေဝက"န္တိ။

ပတ္ထနံ ကတွာ ပါရမိယော ပူရေတွာ သဗ္ဗညုတံ ပတ္တောတိ။ သစ္စမေတံ, ပစ္စဝေက္ခဏာနုဘာဝေန ပနဿ ဧဝံ စိတ္တံ နမိ။ တဿ ဟိ သဗ္ဗညုတံ ပတွာ သတ္တာနံ ကိလေသဂဟနတံ ဓမ္မဿ စ ဂမ္ဘီရတံ ပစ္စဝေက္ခန္တဿ သတ္တာနံ ကိလေသဂဟနတာ စ ဓမ္မဂမ္ဘီရတာ စ သဗ္ဗာကာရေန ပာကဋာ ဇာတာ။ အထဿ – "ဣမေ သတ္တာ က ဉ္ဇိကပုဏ္ဏလာဗု ဝိယ တက္ကာဘရိတစာဋိ ဝိယ ဝသာတေလပီတပိလောတိကာ ဝိယ အဉ္ဇနမက္ခိတဟတ္ထာ ဝိယ ကိလေသဘရိတာ အတိသံကိလိဋ္ဌာ ရာဂရတ္တာ ဒောသဒုဋ္ဌာ မောဟမူဠှာ, တေ ကိံ နာမ ပဋိဝိဇ္ဈိဿန္တီ"တိ စိန္တယတော ကိလေသဂဟနပစ္စဝေက္ခဏာနုဘာဝေနာပိ ဧဝံ စိတ္တံ နမိ။

"အယဉ္စ ဓမ္မော ပထဝီသန္ဓာရကဥဒကက္ခန္ဓော ဝိယ ဂမ္ဘီရော, ပဗ္ဗတေန ပဋိစ္ဆာဒေတွာ ဌပိတော သာသပေါ ဝိယ ဒုဒ္ဒသော, သတဓာ ဘိန္နဿ ဝါလဿ ကောဋိယာ ကောဋိံ ပဋိပါဒနံ ဝိယ ဒုရနုဗောဓော, နနု မယာ ဟိ ဣမံ ဓမ္မံ ပဋိဝိဇ္ဈိတုံ ဝါယမန္တေန အဒိန္နံ ဒာနံ နာမ နတ္ထိ, အရက္ခိတံ သီလံ နာမ နတ္ထိ, အပရိပူရိတာ ကာစိ ပါရမီ နာမ နတ္ထိ။ တဿ မေ နိရုဿာဟံ ဝိယ မာရဗလံ ဝိဓမန္တဿာပိ ပထဝီ န ကမ္ပိတ္ထ, ပဌမယာမေ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အနုဿရန္တဿာပိ န ကမ္ပိတ္ထ, မဇ္ဈိမယာမေ ဒိဗ္ဗစက္ခုံ ဝိသောဓေန္တဿာပိ န ကမ္ပိတ္ထ, ပစ္ဆိမယာမေ ပန ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒံ ပဋိဝိဇ္ဈန္တဿေဝ မေ ဒသသဟဿိလောကဓာတု ကမ္ပိတ္ထ။ ဣတိ မာဒိသေနာပိ တိက္ခဉာဏေန ကိစ္ဆေနေဝာယံ ဓမ္မော ပဋိဝိဒ္ဓေါ တံ လောကိယမဟာဇနာ ကထံ ပဋိဝိဇ္ဈိဿန္တီ"တိ ဓမ္မဂမ္ဘီရတာပစ္စဝေက္ခဏာနုဘာဝေနာပိ ဧဝံ စိတ္တံ နမီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

အပိစ ဗြဟ္မုနာ ယာစိတေ ဒေသေတုကာမတာယပိဿ ဧဝံ စိတ္တံ နမိ။ ဇာနာတိ ဟိ ဘဂဝါ – "မမ အပ္ပောဿုက္ကတာယ စိတ္တေ နမမာနေ မံ မဟာဗြဟ္မာ ဓမ္မဒေသနံ ယာစိဿတိ, ဣမေ စ သတ္တာ ဗြဟ္မဂရုကာ, တေ 'သတ္ထာ ကိရ ဓမ္မံ န ဒေသေတုကာမော အဟောသိ, အထ နံ မဟာဗြဟ္မာ ယာစိတွာ ဒေသာပေသိ, သန္တော ဝတ ဘော ဓမ္မော, ပဏီတော ဝတ ဘော ဓမ္မော'တိ မညမာနာ သုဿူသိဿန္တီ"တိ။ ဣမမ္ပိဿ ကာရဏံ ပဋိစ္စ အပ္ပောဿုက္ကတာယ စိတ္တံ နမိ, နော ဓမ္မဒေသနာယာတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၆၆. **အညတရဿာ** တိ ဧတ္ထ ကိဉ္စာပိ "အညတရော"တိ ဝုတ္တံ, အထ ခော ဣမဿ စက္ကဝါဠဿ ဇေဋ္ဌကမဟာဗြဟ္မာ ဧသောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ **နဿတိ ဝတ ဘော လောကော** တိ သော ကိရ ဣမံ သဒ္ဒံ တထာ နိစ္ဆာရေသိ, ယထာ ဒသသဟဿိလောကဓာတုဗြဟ္မာနော သုတွာ သဗ္ဗေ သန္နိပတိံသု။ **ယတြ ဟိ နာမာ** တိ ယသ္မိံ နာမ လောကေ။ **ပုရတော ပါတုရဟောသီ**တိ တေဟိ ဒသဟိ ဗြဟ္မသဟဿေဟိ သဒ္ဓိံ ပါတုရဟောသိ။ **အပ္ပရဇက္ခဇာတိကာ** တိ ပညာမယေ အက္ခိမှိ အပ္ပံ ပရိတ္တံ ရာဂဒောသမောဟရဇံ ဧတေသံ, ဧဝံ သဘာဝါတိ အပ္ပရဇက္ခဇာတိကာ။ **အဿဝနတာ**တိ အဿဝနတာယ။ **ဘဝိဿန္တီ** တိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ဒသပုညကိရိယဝတ္ထုဝသေန ကတာဓိကာရာ ပရိပါကဂတာ ပဒုမာနိ ဝိယ သူရိယရသ္မိသမ္ဖဿံ, ဓမ္မဒေသနံယေဝ အာကင်္ခမာနာ စတုပ္ပဒိကဂါထာဝသာနေ အရိယဘူမိံ ဩက္ကမနာရဟာ န ဧကော, န ဒွေ, အနေကသတသဟဿာ ဓမ္မဿ အညာတာရော ဘဝိဿန္တီတိ ဒဿေတိ။

၆၇. **အဇ္ဈေသန** န္တိ ဧဝံ တိက္ခတ္တုံ ယာစနံ။ **ဗုဒ္ဓစက္ခုနာ**တိ ဣန္ဒြိယပရောပရိယတ္တဉာဏေန စ အာသယာနုသယဉာဏေန စ။ ဣမေသဉှိ ဒွိန္နံ ဉာဏာနံ "ဗုဒ္ဓစက္ခု"တိ နာမံ, သဗ္ဗညုတညာဏဿ "သမန္တစက္ခု"တိ, တိဏ္ဏံ မဂ္ဂဉာဏာနံ "ဓမ္မစက္ခု"တိ။ **အပ္ပရဇက္ခေ** တိအာဒီသု ယေသံ ဝုတ္တနယေနေဝ ပညာစက္ခုမှိ ရာဂါဒိရဇံ အပ္ပံ, တေ အပ္ပ

ရဇက္ခာ။ ယေသံ တံ မဟန္တံ, တေ **မဟာရဇက္ခာ**။ ယေသံ သဒ္ဓါဒီနိ ဣန္ဒြိယာနိ တိက္ခာနိ, တေ **တိက္ခိန္ဒြိယာ**။ ယေသံ တာနိ မုဒူနိ, တေ **မုဒိန္ဒြိယာ**။ ယေသံ တေယေဝ သဒ္ဓါဒယော အာကာရာ သုန္ဒရာ, တေ **သွာကာရာ**။ ယေ ကထိတကာရဏံ သလ္လက္ခေန္တိ, သုခေန သက္ကာ ဟောန္တိ ဝိညာပေတုံ, တေ **သုဝိညာပယာ**။ ယေ ပရလောကဉ္စေဝ ဝဇ္ဇဉ္စ ဘယတော ပဿန္တိ, တေ **ပရလောကဝဇ္ဇဘယဒဿာဝိနော** နာမ။

အယံ ပနေတ္ထ ပါဠိ – "သဒ္ဓေါ ပုဂ္ဂလော အပ္ပရဇက္ခော, အဿဒ္ဓေါ ပုဂ္ဂလော မဟာရဇက္ခော။။ အာရဒ္ဓဝီရိယော။ပေ.။ ကုသီတော။ ဥပဋ္ဌိတဿတိ။ မုဋ္ဌဿတိ။ သမာဟိတော။ အသမာဟိတော။ ပညဝါ။ ဒုပ္ပညော ပုဂ္ဂလော မဟာရဇက္ခော။ တထာ သဒ္ဓေါ ပုဂ္ဂလော တိက္ခိန္ဒြိယော။ပေ.။ ပညဝါ ပုဂ္ဂလော ပရလောကဝဇ္ဇဘယဒဿာဝီ, ဒုပ္ပညော ပုဂ္ဂလော န ပရလောကဝဇ္ဇဘယဒဿာဝီ။ **လောကော**တိ ခန္ဓလောကော, ဓာတုလောကော, အာယတနလောကော, သမ္ပတ္တိဘဝလောကော, ဝိပတ္တိဘဝလောကော, သမ္ပတ္တိသမ္ဘဝလောကော, ဝိပတ္တိသမ္ဘဝလောကော။ ဧကော လောကော – သဗ္ဗေ သတ္တာ အာဟာရဋ္ဌိတိကာ။ ဒွေ လောကာ – နာမဉ္စ ရူပဉ္စ။ တယော လောကာ – တိဿော ဝေဒနာ။ စတ္တာရော လောကာ – စတ္တာရော အာဟာရာ။ ပဉ္စ လောကာ – ပဉ္စုပါဒါနက္ခန္ဓာ။ ဆ လောကာ – ဆ အဇ္ဈတ္တိကာနိ အာယတနာနိ။ သတ္တ လောကာ – သတ္တ ဝိညာဏဋ္ဌိတိယော။ အဋ္ဌ လောကာ – အဋ္ဌ လောကဓမ္မာ။ နဝ လောကာ – နဝ သတ္တာဝါသာ။ ဒသ လောကာ – ဒသာယတနာနိ။ ဒွါဒသ လောကာ – ဒွါဒသာယတနာနိ။ အဋ္ဌာရသ လောကာ – အဋ္ဌာရသ ဓာတုယော။ **ဝဇ္ဇ**န္တိ သဗ္ဗေ ကိလေသာ ဝဇ္ဇံ, သဗ္ဗေ ဒုစ္စရိတာ ဝဇ္ဇံ, သဗ္ဗေ အဘိသင်္ခါရာ ဝဇ္ဇံ, သဗ္ဗေ ဘဝဂါမိကမ္မာ ဝဇ္ဇံ။ ဣတိ ဣမသ္မိဉ္စ လောကေ ဣမသ္မိဉ္စ ဝဇ္ဇေ တိဗ္ဗာ ဘယသညာ ပစ္စုပဋ္ဌိတာ ဟောတိ, သေယျထာပိ ဥက္ခိတ္တာသိကေ ဝဓကေ ။ ဣမေဟိ ပညာသာယ အာကာရေဟိ ဣမာနိ ပဉ္စိန္ဒြိယာနိ ဇာနာတိ ပဿတိ အညာတိ ပဋိဝိဇ္ဈတိ, ဣဒံ တထာဂတဿ ဣန္ဒြိယပရောပရိယတ္တေ ဉာဏ"န္တိ (ပဋိ. မ. ၁.၁၁၂)။

ဥပ္ပလိနိယန္တိ ဥပ္ပလဝနေ။ ဣတရေသုပိ ဧသေဝ နယော။ **အန္တောနိမုဂ္ဂပေါသီနီ**တိ ယာနိ အညာနိပိ ပဒုမာနိ အန္တောနိမုဂ္ဂါနေဝ ပေါသယန္တိ။ **ဥဒကံ အစ္စုဂ္ဂမ္မ ဌိတာနီ**တိ ဥဒကံ အတိက္ကမိတွာ ဌိတာနိ။ တတ္ထ ယာနိ အစ္စုဂ္ဂမ္မ ဌိတာနိ, တာနိ သူရိယရသ္မိသမ္ဖဿံ အာဂမယမာနာနိ ဌိတာနိ အဇ္ဇ ပုပ္ဖနကာနိ။ ယာနိ သမောဒကံ ဌိတာနိ, တာနိ သွေ ပုပ္ဖနကာနိ။ ယာနိ ဥဒကာနုဂ္ဂတာနိ အန္တောဥဒကပေါသီနိ, တာနိ တတိယဒိဝသေ ပုပ္ဖနကာနိ။ ဥဒကာ ပန အနုဂ္ဂတာနိ အညာနိပိ သရောဇဥပ္ပလာဒီနိ နာမ အတ္ထိ, ယာနိ နေဝ ပုပ္ဖိဿန္တိ, မစ္ဆကစ္ဆပဘက္ခာနေဝ ဘဝိဿန္တိ, တာနိ ပါဠိံ နာရူဠှာနိ။ အာဟရိတွာ ပန ဒီပေတဗ္ဗာနီတိ ဒီပိတာနိ။ ယထေဝ ဟိ တာနိ စတုဗ္ဗိဓာနိ ပုပ္ဖာနိ, ဧဝမေဝ ဥဂ္ဃဋိတညူ, ဝိပဉ္စိတညူ, နေယျော, ပဒပရမောတိ စတ္တာရော ပုဂ္ဂလာ။ တတ္ထ ယဿ ပုဂ္ဂလဿ သဟ ဥဒါဟဋဝေလာယ ဓမ္မာဘိသမယော ဟောတိ, အယံ ဝုစ္စတိ ပုဂ္ဂလော **ဥဂ္ဃဋိတညူ**။ ယဿ ပုဂ္ဂလဿ သံခိတ္တေန ဘာသိတဿ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထေ ဝိဘဇိယမာနေ ဓမ္မာဘိသမယော ဟောတိ, အယံ ဝုစ္စတိ ပုဂ္ဂလော **ဝိပဉ္စိတညူ**။ ယဿ ပုဂ္ဂလဿ ဥဒ္ဒေသတော ပရိပုစ္ဆတော ယောနိသော မနသိကရောတော ကလျာဏမိတ္တေ သေဝတော ဘဇတော ပယိရုပါသတော အနုပုဗ္ဗေန ဓမ္မာဘိသမယော ဟောတိ, အယံ ဝုစ္စတိ ပုဂ္ဂလော **နေယျော**။ ယဿ ပုဂ္ဂလဿ ဗဟုမ္ပိ သုဏတော ဗဟုမ္ပိ ဘဏတော ဗဟုမ္ပိ ဂဏှတော ဗဟုမ္ပိ ဓာရယတော ဗဟုမ္ပိ ဝါစယတော န တာယ ဇာတိယာ ဓမ္မာဘိသမယော ဟောတိ, အယံ ဝုစ္စတိ ပုဂ္ဂလော **ပဒပရမော** (ပု. ပ. ၁၄၈, ၁၄၉, ၁၅၀, ၁၅၁)။

တတ္ထ ဘဂဝါ ဥပ္ပလဝနာဒိသဒိသံ ဒသသဟဿိလောကဓာတုံ ဩလောကေန္တော – "အဇ္ဇ ပုပ္ဖနကာနိ ဝိယ ဥဂ္ဃဋိတညူ, သွေ ပုပ္ဖနကာနိ ဝိယ ဝိပဉ္စိတညူ, တတိယဒိဝသေ ပုပ္ဖနကာနိ ဝိယ နေယျော, မစ္ဆကစ္ဆပဘက္ခာနိ ဝိယ ပဒပရမော"တိ အဒ္ဒသ။ ပဿန္တော စ – "ဧတ္တကာ အပ္ပရဇက္ခာ, ဧတ္တကာ မဟာရဇက္ခာ။ တတြာပိ ဧတ္တကာ ဥဂ္ဃဋိတညူ"တိ ဧဝံ သဗ္ဗာကာရတော အဒ္ဒသ။ တတ္ထ တိဏ္ဏံ ပုဂ္ဂလာနံ ဣမသ္မိံယေဝ အတ္တဘာဝေ ဘဂဝတော ဓမ္မဒေသနာ အတ္ထံ သာဓေတိ, ပဒပရမာနံ အနာဂတေ ဝါသနတ္ထာယ ဟောတိ။

အထ ဘဂဝါ ဣမေသံ စတုန္နံ ပုဂ္ဂလာနံ အတ္ထာဝဟံ ဓမ္မဒေသနံ ဝိဒိတွာ ဒေသေတုကမျတံ ဥပ္ပါဒေတွာ ပုန တေ သဗ္ဗေပိ တီသု ဘဝေသု သဗ္ဗေ သတ္တေ ဘဗ္ဗာဘဗ္ဗဝသေန ဒွေ ကောဋ္ဌာသေ အကာသိ။ ယေ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ – "ယေ တေ သတ္တာ ကမ္မာဝရဏေန သမန္နာဂတာ, ဝိပါကာဝရဏေန သမန္နာဂတာ, ကိလေသာဝရဏေန သမန္နာဂတာ, အဿဒ္ဓါ အစ္ဆန္ဒိကာ ဒုပ္ပညာ အဘဗ္ဗာ နိယာမံ ဩက္ကမိတုံ ကုသလေသု ဓမ္မေသု သမ္မတ္တံ, ဣမေ

တေ သတ္တာ အဘဗ္ဗာ။ ကတမေ သတ္တာ ဘဗ္ဗာ? ယေ တေ သတ္တာ န ကမ္မာဝရဏေန။ပေ။ ဣမေ တေ သတ္တာ ဘဗ္ဗာ''တိ (ဝိဘ. ၈၂၇; ပဋိ. မ. ၁.၁၁၄)။

တတ္ထ သဗ္ဗေပိ အဘဗ္ဗပုဂ္ဂလေ ပဟာယ ဘဗ္ဗပုဂ္ဂလေယေဝ ဉာဏေန ပရိဂ္ဂဟေတွာ – ''ဧတ္တကာ ရာဂစရိတာ, ဧတ္တကာ ဒောသမောဟဝိတက္ကသဒ္ဓာဗုဒ္ဓိစရိတာ''တိ ဆ ကောဋ္ဌာသေ အကာသိ။ ဧဝံ ကတွာ – ''ဓမ္မံ ဒေသေဿာမီ''တိ စိန္တေသိ ။ ဗြဟ္မာ တံ ဉတွာ သောမနဿဇာတော ဘဂဝန္တံ ကထာဟိ အဇ္ဈဘာသိ။ ဣဒံ သန္ဓာယ – ''အထ ခေါ သော, ဘိက္ခဝေ, မဟာဗြဟ္မာ''တိအာဒိ ဝုတ္တံ။

၇၀. တတ္ထ **အဇ္ဈဘာသီ** တိ အဓိအဘာသိ, အဓိကိစ္စ အာရဗ္ဘ အဘာသီတိ အတ္ထော။

သေလေ ယထာ ပဗ္ဗတမုဒ္ဓနိဋ္ဌိတော တိ သေလမယေ ဧကဃနေ ပဗ္ဗတမုဒ္ဓနိ ယထာဌိတောဝ, န ဟိ တတ္ထ ဌိတဿ ဒဿနတ္ထံ ဂီဝုက္ခိပနပသာရဏာဒိကိစ္စံ အတ္ထိ။ **တထူပမန္တိ** တပ္ပဋိဘာဂံ သေလပဗ္ဗတူပမံ။ အယံ ပနေတ္ထ သင်္ခေပတ္ထော, ယထာ သေလပဗ္ဗတမုဒ္ဓနိ ယထာဌိတောဝ စက္ခုမာ ပုရိသော သမန္တတော ဇနတံ ပဿေယျ, တထာ တွမ္ပိ သုမေဓ, သုန္ဒရပညသဗ္ဗညုတညာဏေန သမန္တစက္ခု ဘဂဝါ ဓမ္မမယံ ပညာမယံ ပါသာဒမာရုယှ သယံ အပေတသောကော သောကာဝတိဏ္ဏံ ဇာတိဇရာဘိဘူတံ ဇနတံ အပေက္ခဿု, ဥပဓာရယ ဥပပရိက္ခ။

အယမေတ္ထ အဓိပ္ပာယော – ယထာ ဟိ ပဗ္ဗတပါဒေ သမန္တာ မဟန္တံ ခေတ္တံ ကတွာ တတ္ထ ကေဒာရပါဠီသု ကုဋိကာယော ကတွာ ရတ္တိံ အဂ္ဂိံ ဇာလေယျုံ။ စတုရင်္ဂသမန္နာဂတဉ္စ အန္ဓကာရံ အဿ။ အထဿ ပဗ္ဗတဿ မတ္ထကေ ဌတွာ စက္ခုမတော ပုရိသဿ ဘူမိံ ဩလောကယတော နေဝ ခေတ္တံ, န ကေဒာရပါဠိယော, န ကုဋိယော, န တတ္ထ သယိတမနုဿာ ပညာယေယျုံ, ကုဋိကာသု ပန အဂ္ဂိဇာလမတ္တမေဝ ပညာယေယျ။ ဧဝံ ဓမ္မပါသာဒမာရုယှ သတ္တနိကာယံ ဩလောကယတော တထာဂတဿ ယေ တေ အကတကလျာဏာ သတ္တာ, တေ ဧကဝိဟာရေ ဒက္ခိဏဇာဏုပဿေ နိသိန္နာပိ ဗုဒ္ဓစက္ခုဿ အာပါထံ နာဂစ္ဆန္တိ, ရတ္တိံ ခိတ္တသရာ ဝိယ ဟောန္တိ။ ယေ ပန က တကလျာဏာ ဝေနေယျပုဂ္ဂလာ, တေ တဿ ဒူရေ ဌိတာပိ အာပါထံ အာဂစ္ဆန္တိ, သော အဂ္ဂိ ဝိယ ဟိမဝန္တပဗ္ဗတော ဝိယ စ။ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ –

> ''ဒူရေ သန္တော ပကာသေန္တိ၊ ဟိမဝန္တောဝ ပဗ္ဗတော။
> အသန္တေတ္ထ န ဒိဿန္တိ၊ ရတ္တိံ ခိတ္တာ ယထာ သရာ''တိ။ (ဓ. ပ. ၃၀၄)။

ဥဋ္ဌေဟီ တိ ဘဂဝတော ဓမ္မဒေသနတ္ထံ စာရိကစရဏံ ယာစန္တော ဘဏတိ။ **ဝီရာ**တိအာဒီသု ဘဂဝါ ဝီရိယဝန္တတာယ **ဝီရော,** ဒေဝပုတ္တမစ္စုကိလေသမာရာနံ ဝိဇိတတ္တာ **ဝိဇိတသင်္ဂါမော,** ဇာတိကန္တာရာဒိနိတ္ထရဏတ္ထာယ ဝေနေယျသတ္ထတဟနသမတ္ထတာယ **သတ္ထဝါဟော,** ကာမစ္ဆန္ဒဣဏဿ အဘာဝတော **အဏဏော**တိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

၇၁. **အပါရုတာ**တိ ဝိဝဋာ။ **အမတဿ ဒွါရာ** တိ အရိယမဂ္ဂေါ။ သော ဟိ အမတသင်္ခါတဿ နိဗ္ဗာနဿ ဒွါရံ။ သော မယာ ဝိဝရိတွာ ဌပိတောတိ ဒဿေတိ။ **ပမုဉ္စန္တု သဒ္ဓံ** န္တိ သဗ္ဗေ အတ္တနော သဒ္ဓံ ပမုဉ္စန္တု ဝိဿဇ္ဇေန္တု။ ပစ္ဆိမပဒဒွယေ အယမတ္ထော, အဟဉှိ အတ္တနော ပဂုဏံ သုပ္ပဝတ္တိတမ္ပိ ဣမံ ပဏီတံ ဥတ္တမံ ဓမ္မံ ကာယဝါစာကိလမထသညီ ဟုတွာ န ဘာသိံ, ဣဒါနိ ပန သဗ္ဗေ ဇနာ သဒ္ဓာဘာဇနံ ဥပနေန္တု, ပူရေဿာမိ တေသံ သင်္ကပ္ပန္တိ။

အဂ္ဂသာဝကယုဂဝဏ္ဏနာ

၇၂. **ဗောဓိရုက္ခမူလေ**တိ ဗောဓိရုက္ခဿ အဝိဒူရေ အဇပါလနိဂြောဓေ အန္တရဟိတောတိ အတ္ထော။ **ခေမေ မိဂဒာယေ**တိ ဣသိပတနံ တေန သမယေန ခေမံ နာမ ဥယျာနံ ဟောတိ, မိဂါနံ ပန အဘယတ္ထာယ ဒိန္နတ္တာ မိဂဒာယောတိ ဝုစ္စတိ။ တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ – ''ခေမေ မိဂဒာယေ''တိ။ ယထာ စ ဝိပဿီ ဘဂဝါ, ဧဝံ အညေပိ ဗုဒ္ဓါ ပဌမံ ဓမ္မဒေသနတ္ထာယ ဂစ္ဆန္တာ အာကာသေန ဂန္တွာ တတ္ထေဝ ဩတရန္တိ။ အမှာကံ ပန ဘဂဝါ ဥပကဿ အာဇီဝကဿ ဥပနိဿယံ ဒိသွာ – ''ဥပကော ဣမံ အဒ္ဓါနံ ပဋိပန္နော, သော မံ ဒိသွာ သလ္လပိတွာ ဂမိဿတိ။ အထ ပုန နိဗ္ဗိန္နော အာဂမ္မ အရဟတ္တံ သစ္ဆိကရိဿတီ''တိ ဉတွာ အဋ္ဌာရသယောဇနမဂ္ဂံ ပဒသာဝ အဂမာသိ။ **အာယာ**

လံ အာမန္တေသီတိ ဒိသွာဝ ပုနပ္ပုနံ ဩလောကေတွာ – ''အယျော နော, ဘန္တေ, အာဂတော''တိ ဝတွာ ဥပဂတံ အာမန္တေသိ။

၇၅-၆. **အနုပုဗ္ဗိံ ကထ**န္တိ အနုကထံ, အနာနုန္တရံ သီလံ, သီလာနန္တရံ သဂ္ဂံ, သဂ္ဂါနန္တရံ မဂ္ဂန္တိ ဧဝံ အနုပဋိပာဋိကထံ ကထေသိ။ တတ္ထ **အနုကထ**န္တိ ဣဒံ အနံ နာမ သုခါနံ နိဒါနံ, သမ္ပတ္တီနံ မူလံ, ဘောဂါနံ ပတိဋ္ဌာ, ဝိသမဂတဿ တာဏံ လေဏံ ဂတိ ပရာယဏံ, ဣဓလောကပရလောကေသု အနုသဒိသော အဝဿယော ပတိဋ္ဌာ အာရမ္မဏံ တာဏံ လေဏံ ဂတိ ပရာယဏံ နတ္ထိ။ ဣဒဉှိ အဝဿယဋ္ဌေန ရတနမယသီဟာသနသဒိသံ, ပတိဋ္ဌာနဋ္ဌေန မဟာပထဝိသဒိသံ, အာရမ္မဏဋ္ဌေန အာလမ္ဗနရဇ္ဇုသဒိသံ။ ဣဒဉှိ ဒုက္ခနိတ္ထရဏဋ္ဌေန နာဝါ, သမဿာသနဋ္ဌေန သင်္ဂါမသူရော, ဘယပရိတ္တာဏဋ္ဌေန သုသင်္ခတနဂရံ, မစ္ဆေရမလာဒီဟိ အနုပလိတ္တဋ္ဌေန ပဒုမံ, တေသံ နိဒဟနဋ္ဌေန အဂ္ဂိ, ဒုရာသဒဋ္ဌေန အာသီဝိသော, အသန္တာသနဋ္ဌေန သီဟော, ဗလဝန္တဋ္ဌေန ဟတ္ထိ, အဘိမင်္ဂလသမ္မတဋ္ဌေန သေတဥသဘော, ခေမန္တဘူမိသမ္ပာပနဋ္ဌေန ဝလာဟကအဿရာဇာ။ အနဉှိ လောကေ သက္ကသမ္ပတ္တိံ မာရသမ္ပတ္တိံ ဗြဟ္မသမ္ပတ္တိံ စက္ကဝတ္တိသမ္ပတ္တိံ သာဝကပာရမိဉာဏံ ပစ္စေကဗောဓိဉာဏံ အဘိသမ္ဗောဓိဉာဏံ ဒေတီတိ ဧဝမာဒိအနုဂုဏပဋိသံယုတ္တံ ကထံ။

ယသ္မာ ပန အနံ ဒဒန္တော သီလံ သမာဒာတုံ သက္ကောတိ, တသ္မာ တဒနန္တရံ သီလကထံ ကထေသိ။ **သီလကထ**န္တိ သီလံ နာမေတံ အဝဿယော ပတိဋ္ဌာ အာရမ္မဏံ တာဏံ လေဏံ ဂတိ ပရာယဏံ။ ဣဓလောကပရလောကသမ္ပတ္တီနဉှိ သီလသဒိသော အဝဿယော ပတိဋ္ဌာ အာရမ္မဏံ တာဏံ လေဏံ ဂတိ ပရာယဏံ နတ္ထိ, သီလသဒိသော အလင်္ကာရော နတ္ထိ, သီလပုပ္ဖသဒိသံ ပုပ္ဖံ နတ္ထိ, သီလဂန္ဓသဒိသော ဂန္ဓော နတ္ထိ, သီလာလင်္ကာရေန ဟိ အလင်္ကတံ သီလကုသုမပိဠန္ဓနံ သီလဂန္ဓာနုလိတ္တံ သဒေဝကောပိ လောကော ဩလောကေန္တော တိတ္တိံ န ဂစ္ဆတီတိ ဧဝမာဒိသီလဂုဏပဋိသံယုတ္တံ ကထံ။

ဣဒံ ပန သီလံ နိဿာယ အယံ သဂ္ဂေါ လဗ္ဘတီတိ ဒဿေတုံ သီလာနန္တရံ သဂ္ဂကထံ ကထေသိ။ **သဂ္ဂကထ**န္တိ အယံ သဂ္ဂေါ နာမ ဣဋ္ဌော ကန္တော မနာပေါ, နိစ္စမေတ္ထ ကီဠာ, နိစ္စံ သမ္ပတ္တိယော လဗ္ဘန္တိ, စာတုမဟာရာဇိကာ ဒေဝတာ နဝုတိဝဿသတသဟဿာနိ ဒိဗ္ဗသုခံ ဒိဗ္ဗသမ္ပတ္တိံ ပဋိလဘန္တိ, တာဝတိံသာ တိဿော စ ဝဿကောဋိယော သဋ္ဌိ စ ဝဿသတသဟဿာနီတိ ဧဝမာဒိသဂ္ဂဂုဏပဋိသံယုတ္တံ ကထံ။ သဂ္ဂသမ္ပတ္တိံ ကထယန္တာနဉှိ ဗုဒ္ဓါနံ မုခံ နပ္ပဟောတိ။ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ – ''အနေကပရိယာယေန ခော အဟံ, ဘိက္ခဝေ, သဂ္ဂကထံ ကထေယျ''န္တိအာဒိ။

ဧဝံ သဂ္ဂကထာယ ပလောဘေတွာ ပုန ဟတ္ထိံ အလင်္ကရိတွာ တဿ သောဏ္ဍံ ဆိန္ဒန္တော ဝိယ – ''အယမ္ပိ သဂ္ဂေါ အနိစ္စော အဒ္ဓုဝော, န ဧတ္ထ ဆန္ဒရာဂေါ ကာတဗ္ဗော''တိ ဒဿနတ္ထံ – ''အပ္ပဿာဒါ ကာမာ ဗဟုဒုက္ခာ ဗဟုပါယာသာ, အာဒီနဝေါ ဧတ္ထ ဘိယျော''တိအာဒိနာ (မ. နိ. ၁.၂၃၅; ၂.၄၂) နယေန ကာမာနံ အာဒီနဝံ ဩကာရံ သံကိလေသံ ကထေသိ။ တတ္ထ **အာဒီနဝေါ**တိ ဒေါသော။ **ဩကာရော**တိ အဝကာရော လာမကဘာဝေါ။ **သံကိလေသော**တိ တေဟိ သတ္တာနံ သံသာရေ သံကိလိဿနံ။ ယထာဟ – ''ကိလိဿန္တိ ဝတ ဘော သတ္တာ''တိ (မ. နိ. ၂.၃၅၁)။ ဧဝံ ကာမာဒီနဝေန တဇ္ဇေတွာ **နေက္ခမ္မေ အာနိသံသံ ပကာသေသိ,** ပဗ္ဗဇ္ဇာယ ဂုဏံ ပကာသေသီတိ အတ္ထော။ သေသံ အမ္ဗဋ္ဌသုတ္တဝဏ္ဏနာယံ ဝုတ္တနယေနေဝ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။

၇၇. **အလတ္ထ**န္တိ ကထံ အလတ္ထ? ဧဟိဘိက္ခုဘာဝေန။ ဘဂဝါ ကိရ တေသံ ဣဒ္ဓိမယပတ္တစီဝရဿုပနိဿယံ ဩလောကေန္တော အနေကာသု ဇာတီသု စီဝရအနာဒီနိ ဒိသွာ **ဧထ ဘိက္ခဝေ**တိအာဒိမာဟ ။ တေ တာဝဒေဝ ဘဏ္ဍုကာသာယဝသနာ အဋ္ဌဟိ ဘိက္ခုပရိက္ခာရေဟိ သရီရပဋိမုက္ကေဟေဝ ဝဿသတိကတ္ထေရာ ဝိယ ဘဂဝန္တံ နမဿမာနာဝ နိသီဒိံသု။

သန္ဒဿေသီ တိအာဒီသု ဣဓလောကတ္ထံ သန္ဒဿေသိ, ပရလောကတ္ထံ သန္ဒဿေသိ။ ဣဓလောကတ္ထံ ဒဿေန္တော အနိစ္စန္တိ ဒဿေသိ, ဒုက္ခန္တိ ဒဿေသိ, အနတ္တာတိ ဒဿေသိ, ခန္ဓေ ဒဿေသိ, ဓာတုယော ဒဿေသိ, အာယတနာနိ ဒဿေသိ, ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒံ ဒဿေသိ, ရူပက္ခန္ဓဿ ဥဒယံ ဒဿေန္တော ပဉ္စ လက္ခဏာနိ

ဒဿေသိ, တထာ ဝေဒနာက္ခန္ဓာဒီနံ, တထာ ဝယံ ဒဿေန္တောပိ ဥဒယဗ္ဗယဝသေန ပညာသလက္ခဏာနိ ဒဿေသိ, ပ ရလောကတ္ထံ ဒဿေန္တော နိရယံ ဒဿေသိ, တိရစ္ဆာနယောနိံ, ပေတ္တိဝိသယံ, အသုရကာယံ, တိဏ္ဏံ ကုသလာနံ ဝိပာကံ, ဆန္နံ ဒေဝလောကာနံ, နဝန္နံ ဗြဟ္မလောကာနံ သမ္ပတ္တိံ ဒဿေသိ။

သမာဒပေသီတိ စတုပာရိသုဒ္ဓိသီလတေရသဓုတင်္ဂဒသကထာဝတ္ထုအာဒိကေ ကလျာဏဓမ္မေ ဂဏှာပေသိ။

သမုတ္တေဇေသီ တိ သုဋ္ဌု ဥတ္တေဇေသိ, အဗ္ဘုဿာဟေသိ။ ဣဓလောကတ္ထဉ္စေဝ ပရလောကတ္ထဉ္စ တာ သေတွာ တာသေတွာ အဓိဂတံ ဝိယ ကတွာ ကထေသိ။ ဒွတ္တိံသကမ္မကာရဏပဉ္စဝီသတိမဟာဘယပ္ပဘေဒဉှိ ဣဓ လောကတ္ထံ ဗုဒ္ဓေ ဘဂဝတိ တာသေတွာ တာသေတွာ ကထယန္တေ ပစ္ဆာဗာဟံ, ကဋ္ဌဟဗန္ဓနံ ဗန္ဓိတွာ စာတုမဟာ ပထေ ပဟာရသတေန တာဠေတွာ ဒက္ခိဏဒွာရေန နိယ္ယမာနော ဝိယ အာဃာတနဘဏ္ဍိကာယ ဌပိတသီသော ဝိယ သူ လေ ဥတ္တာသိတော ဝိယ မတ္တဟတ္ထိနာ မဒ္ဒိယမာနော ဝိယ စ သံဝိဂ္ဂေ ဟောတိ။ ပရလောကတ္ထဉ္စ ကထယန္တေ နိ ရယာဒီသု နိဗ္ဗတ္တော ဝိယ ဒေဝလောကသမ္ပတ္တိံ အနုဘဝမာနော ဝိယ စ ဟောတိ။

သမ္ပဟံသေသီ တိ ပဋိလဒ္ဓဂုဏေန စောဒေသိ, မဟာနိသံသံ ကတွာ ကထေသီတိ အတ္ထော။

သင်္ခါရာနံ အာဒီနဝ န္တိ ဟေဋ္ဌာ ပဌမမဂ္ဂဝိဂမတ္ထံ ကာမာနံ အာဒီနဝံ ကထေသိ, ဣဓ ပန ဥပရိမဂ္ဂဝိဂမတ္ထံ – ''အနိစ္စာ, ဘိက္ခဝေ, သင်္ခါရာ အဒ္ဓုဝါ အနဿာသိကာ, ယာဝဉ္စိဒံ, ဘိက္ခဝေ, အလမေဝ သဗ္ဗသင်္ခါရေသု နိဗ္ဗိန္ဒိ တုံ အလံ ဝိရဇ္ဇိတုံ အလံ ဝိမုစ္စိတု''န္တိအာဒိနာ (အ. နိ. ၇.၆၆; သံ. နိ. ၂.၁၃၄) နယေန သင်္ခါရာနံ အာဒီနဝဉ္စ လာမကဘာ ဝဉ္စ တပ္ပစ္စယဉ္စ ကိလမထံ ပကာသေသိ။ ယထာ စ တတ္ထ နေက္ခမ္မေ, ဧဝမိဓ – ''သန္တမိဒံ, ဘိက္ခဝေ, နိဗ္ဗာနံ နာမ ပဏီတံ တာဏံ လေဏ''န္တိအာဒိနာ နယေန နိဗ္ဗာနေ အာနိသံသံ ပကာသေသိ။

မဟာဇနကာယပဗ္ဗဇ္ဇာဝဏ္ဏနာ

၇၈. မဟာဇနကာယောတိ တေသံယေဝ ဒွိန္နံ ကုမာရာနံ ဥပဋ္ဌာကဇနကာယော။

၈၀. ဘဂဝန္တံ သရဏံ ဂစ္ဆာမ, ဓမ္မဉ္စ တိ သင်္ဃဿ အပရိပုဏ္ဏတ္တာ ဒွေဝါစိကမေဝ သရဏမဂမံသု။

၈၁. အလတ္ထုံ န္တိ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဧဟိဘိက္ခုဘာဝေနေဝ အလတ္ထုံ။ ဣတော အနန္တရေ ပဗ္ဗဇိတတရေပိ ဧသေဝ နယော။

စာရိကာအနုဇာနနဝဏ္ဏနာ

၈၅. ပရိဝိတက္ကော ဥဒပါဒီ တိ ကဒါ ဥဒပါဒိ? သမ္ဗောဓိတော သတ္တ သံဝစ္ဆရာနိ သတ္တ မာသေ သတ္တ ဒိဝသေ အတိ က္ကမိတွာ ဥဒပါဒိ။ ဘဂဝတ ကိရ ပိတုသင်္ဂဟံ ကရောန္တော ဝိဟာသိ။ ရာဇာပိ စိန္တေသိ – ''မယှံ ဇေဋ္ဌပုတ္တော နိ က္ခမိတွာ ဗုဒ္ဓော ဇာတော, ဒုတိယပုတ္တော မေ နိက္ခမိတွာ အဂ္ဂသာဝကော ဇာတော, ပုရောဟိတပုတ္တော ဒုတိယအ ဂ္ဂသာဝကော, ဣမေ စ အဝသေသာ ဘိက္ခူ ဂိဟိကာလေပိ မယှံ ပုတ္တမေဝ ပရိဝါရေတွာ ဝိစရိံသု။ ဣမေ သဗ္ဗေ ဣ ဒါနိပိ မယှံယေဝ ဘာရော, အဟမေဝ စ နေ စတူဟိ ပစ္စယေဟိ ဥပဋ္ဌဟိဿာမိ, အညေသံ ဩကာသံ န ဒဿာမီ''တိ ဝိဟာရဒွါရကောဋ္ဌကတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ ရာဇဂေဟဒွါရာ ဥဘယတော ခဒိရပာကာရံ ကာရာပေတွာ ကိလဉ္ဇေဟိ ဆာဒာပေတွာ ဝတ္ထေဟိ ပဋိစ္ဆာဒာပေတွာ ဥပရိ စ ဆာဒာပေတွာ သုဝဏ္ဏတာရကဝိစိတ္တံ သမောလမ္ဗိတတာလက္ခန္ဓမတ္တံ ဝိဝိဓပုပ္ဖဒာမဝိတာနံ ကာရာပေတွာ ဟေဋ္ဌာ ဘူမိယံ စိတ္တတ္ထရဏေဟိ သန္ထရာပေတွာ အန္တော ဥ ဘောသု ပဿေသု မာလာဝစ္ဆကေ ပုဏ္ဏဃဋေ, သကလမဂ္ဂဝသတ္ထာယ စ ဂန္ဓန္တရေ ပုပ္ဖာနိ ပုပ္ဖန္တရေ ဂန္ဓေ စ ဌပာပေတွာ ဘဂဝတော ကာလံ အာရောစာပေသိ။

ဘဂဝါ ဘိက္ခုသင်္ဃပရိဝုတော အန္တောသာဏိယာဝ ရာဇဂေဟံဂန္တွာ ဘတ္တကိစ္စံ ကတွာ ဝိဟာရံ ပစ္စာဂစ္ဆ တိ။ အညော ကောစိ ဒဋ္ဌုမ္ပိ န လဘတိ, ကုတော ပန ဘိက္ခံ ဝါ အတုံ, ပူဇံ ဝါ ကာတုံ, ဓမ္မံ ဝါ သောတုံ။ နာဂရာ စိန္တေ

သံ – “အဇ္ဇ သတ္ထု လောကေ ဥပ္ပန္နဿ သတ္တမာသာဓိကာနိ သတ္တသံဝစ္ဆရာနိ, မယဉ္စ ဒဋ္ဌုမ္ပိ န လဘာမ, ပဂေဝ
ဘိက္ခံ တ အတုံ, ပူဇံ တ ကာတုံ, ဓမ္မံ တ သောတုံ။ ရာဇာ – ‘မယှမေဝ ဗုဒ္ဓေါ, မယှမေဝ ဓမ္မော, မယှမေဝ သင်္
ဃော’တိ မမာယိတွာ သယမေဝ ဥပဋ္ဌဟတိ။ သတ္ထာ စ ဥပ္ပဇ္ဇမာနော သဒေဝကဿ လောကဿ အတ္ထာယ ဟိတာ
ယ ဥပ္ပန္နော။ န ဟိ ရညောယေဝ နိရယော ဥဏှော, အညေသံ နီလုပ္ပလဝနသဒိသော။ တသ္မာ ရာဇာနံ ဝဒာမ။
သစေ နော သတ္ထာရံ ဒေတိ, ဣစ္စေတံ ကုသလံ။ နော စေ ဒေတိ, ရညာ သဒ္ဓိံ ယုဇ္ဈိတွာပိ သင်္ဃံ ဂဟေတွာ အနာဒီနိ
ပုညာနိ ကရောမ။ န သက္ကာ ခေါ ပန သုဒ္ဓနာဂရေဟေဝ ဧဝံ ကာတုံ, ဧကံ ဇေဋ္ဌပုရိသမ္ပိ ဂဏှာမာ”တိ။

တေ သေနာပတိံ ဥပသင်္ကမိတွာ တမတ္ထံ အာရောစေတွာ – “သာမိ, ကိံ အမှာကံ ပက္ခော ဟောသိ,
ဥဒါဟု ရညော”တိ အာဟံသု။ သော – “အဟံ တုမှာကံ ပက္ခော ဟောမိ, အပိ စ ခေါ ပန ပဌမဒိဝသော မယှံ အာတဗ္
ဗော”တိ။ တေ သမ္ပဋိစ္ဆိံသု။ သော ရာဇာနံ ဥပသင်္ကမိတွာ – “နာဂရာ, ဒေဝ, တုမှာကံ ကုပိတာ”တိ အာဟ။ ကိမတ္
ထံ တာတာတိ? သတ္ထာရံ ကိရ တုမှေဟေဝ ဥပဋ္ဌဟထ, အမှေ န လဘာမာတိ။ သစေ ဣဒါနိပိ လဘန္တိ, န ကုပ္ပန္
တိ, အလဘန္တာ တုမှေဟိ သဒ္ဓိံ ယုဇ္ဈိတုကာမာ ဒေဝါတိ။ ယုဇ္ဈာမိ, တာတ, နာဟံ ဘိက္ခုသင်္ဃံ ဒေမီတိ။ ဒေဝ တုမ္
ဟာကံ အသာ တုမှေဟိ သဒ္ဓိံ ယုဇ္ဈာမာတိ ဝဒန္တိ, တုမှေ ကံ ဂဏှိတွာ ယုဇ္ဈိဿထာတိ? နနု တွံ သေနာပတီ
တိ? နာဂရေဟိ ဝိနာ န သမတ္ထော အဟံ ဒေဝါတိ။ တတော ရာဇာ – “ဗလဝန္တော နာဂရာ, သေနာပတိပိ တေသညေဝ ပ
က္ခော”တိ ဉတွာ “အညာနိပိ သတ္တမာသာဓိကာနိ သတ္တသံဝစ္ဆရာနိ မယှံ ဘိက္ခုသင်္ဃံ ဒဒန္တူ”တိ အာဟ။ နာဂရာ န
သမ္ပဋိစ္ဆိံသု။ ရာဇာ – “ဆ ဝဿာနိ, ပဉ္စ, စတ္တာရိ, တီဏိ, ဒွေ, ဧကဝဿ”န္တိ ဟာပေသိ။ ဧဝံ ဟာပေန္တေပိ န သ
မ္ပဋိစ္ဆိံသု။ အညေ သတ္တ ဒိဝသေ ယာစိ။ နာဂရာ – “အတိကက္ခဠံ အနိ ရညာ သဒ္ဓိံ ကာတုံ န ဝဋ္ဋတီ”တိ အနုဇာနိံသု။

ရာဇာ သတ္တမာသာဓိကာနံ သတ္တန္နံ သံဝစ္ဆရာနံ သဇ္ဇိတံ အနုမုခံ သတ္တန္နမေဝ ဒိဝသာနံ ဝိဿဇ္ဇေတွာ ဆ ဒိ
ဝသေ ကေသဉ္စိ အပဿန္တာနံယေဝ အနံ ဒတွာ သတ္တမေ ဒိဝသေ နာဂရေ ပက္ကောသာပေတွာ – “သက္ခိဿထ,
တာတ, ဧဝရူပံ အနံ အတု”န္တိ အာဟ။ တေပိ – “နနု အမှေယေဝ နိဿာယ တံ ဒေဝဿ ဥပ္ပန္န”န္တိ ဝတွာ –
“သက္ခိဿာမာ”တိ အာဟံသု။ ရာဇာ ပိဋ္ဌိဟတ္ထေန အဿူနိ ပုဉ္ဆမာနော ဘဂဝန္တံ ဝန္ဒိတွာ – “ဘန္တေ, အဟံ
အဋ္ဌသဋ္ဌိဘိက္ခုသတသဟဿံ အညဿ တရံ အကတွာ ယာဝဇီဝံ စတူဟိ ပစ္စယေဟိ ဥပဋ္ဌဟိဿာမီတိ စိန္တေ
သိံ။ နာဂရာ န အနိ မေ အနုညာတာ, နာဂရာ ဟိ ‘မယံ အနံ အတုံ န လဘာမာ’တိ ကုပ္ပန္တိ။ ဘဂဝါ သွေ ပဋ္ဌာယ တေသံ
အနုဂ္ဂဟံ ကရောထာ”တိ အာဟ။

အထ ဒုတိယဒိဝသေ သေနာပတိ မဟာအနံ သဇ္ဇေတွာ – “အဇ္ဇ ယထာ အညော ကောစိ ကေဘိက္ခမ္ပိ န ဒေတိ,
ဧဝံ ရက္ခထာ”တိ သမန္တာ ပုရိသေ ဌပေသိ။ တံ ဒိဝသံ သေဋ္ဌိဘရိယာ ရောဒမာနာ ဓီတရံ အာဟ – “သစေ, အမ္မ, တဝ
ပိတာ ဇီဝေယျ, အဇ္ဇာဟံ ပဌမံ ဒသဗလံ ဘောဇေယျ”န္တိ။ သာ တံ အာဟ – “အမ္မ, မာ စိန္တယိ, အဟံ တထာ ကရိ
ဿာမိ ယထာ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခော ဘိက္ခုသင်္ဃော ပဌမံ အမှာကံ ဘိက္ခံ ပရိဘုဉ္ဇိဿတီ”တိ။ တတော သတသဟဿဃ
နိကာယ သုဝဏ္ဏပါတိယာ နိရုဒကပါယာသဿ ပူရေတွာ သပ္ပိမဓုသက္ကရာဒီဟိ အဘိသင်္ခရိတွာ အညာယ ပါတိ
ယာ ပဋိကုဇ္ဇိတွာ တံ သုမနမာလာဂုဠေဟိ ပရိက္ခိပိတွာ မာလာဂုဠသဒိသံ ကတွာ ဘဂဝတော ဂါမံ ပဝိသနဝေလာယ
သယမေဝ ဥက္ခိပိတွာ အသိဂဏပရိဝုတာ နဂရာ နိက္ခမိ။ အန္တရာမဂ္ဂေ သေနာပတိဥပဋ္ဌာကာ – “အမ္မ, မာ ဣတော
အာဂမာ”တိ ဝဒန္တိ။ မဟာပုညာ နာမ မနာပကထာ ဟောန္တိ, န စ တေသံ ပုနပ္ပုနံ ဘဏန္တာနံ ကထာ ပဋိက္ခိပိတုံ သက္
ကာ ဟောတိ။ သာ – “စူဠပိတာ မဟာပိတာ မာတုလာ ကိဿ တုမှေ ဂန္တုံ န ဒေထာ”တိ အာဟ။ သေနာပတိနာ – “အ
ညဿ ကဿစိ ခါဒနီယဘောဇနီယံ အာတုံ မာ ဒေထာ”တိ ဌပိတမှာ အမ္မာတိ။ ကိံ ပန မေ ဟတ္ထေ ခါဒနီယံ ဘောဇနီ
ယံ ပဿထာတိ? မာလာဂုဠံ ပဿာမာတိ ။ ကိံ တုမှာကံ သေနာပတိ မာလာဂုဠပူဇမ္ပိ ကာတုံ န ဒေတီတိ? ဒေတိ, အမ္
မာတိ။ တေန ဟိ, အပေထ, အပေထာတိ ဘဂဝန္တံ ဥပသင်္ကမိတွာ မာလာဂုဠံ ဂဏှာပေထ ဘဂဝါတိ အာဟ။ ဘဂဝါ
ဧကံ သေနာပတိဿုပဋ္ဌာကံ ဩလောကေတွာ မာလာဂုဠံ ဂဏှာပေသိ။ သာ ဘဂဝန္တံ ဝန္ဒိတွာ – “ဘဂဝါ, ဘဝါဘ
ဝေ နိဗ္ဗတ္တိယံ မေ သတိ ပရိတဿနဇီဝိတံ နာမ မာ ဟောတု, အယံ သုမနမာလာ ဝိယ နိဗ္ဗတ္တနိဗ္ဗတ္တဋ္ဌာနေ ပိယာ
ဝ ဟောမိ, နာမေန စ သုမနာ ယေဝ”တိ ပတ္ထနံ ကတွာ သတ္ထာရာ – “သုခိနီ ဟောဟီ”တိ ဝုတ္တာ ဝန္ဒိတွာ ပဒက္ခိ
ဏံ ကတွာ ပက္ကာမိ။

ဘဂဝါ သေနာပတိဿ ဂေဟံ ဂန္တွာ ပညတ္တာသနေ နိသီဒိ။ သေနာပတိ ယာဂုံ ဂဟေတွာ ဥပဂစ္ဆိ, သတ္ထာ ပတ္တံ ပိဒဟိ။ နိသိန္နော, ဘန္တေ, ဘိက္ခုသင်္ဃောတိ။ အတ္ထိ နော ဧကော အန္တရာ ပိဏ္ဍပါတော လဒ္ဓေါတိ။ သော မာလံ အပနေတွာ ပိဏ္ဍပါတံ အဒ္ဒသ။ စူဠုပဋ္ဌာကော အာဟ – ''သာမိ, မာလာတိ မံ ဝတွာ မာတုကာမော ဝဉ္စေသီ''တိ။ ပါယာသော ဘဂဝန္တံ အာဒိံ ကတွာ သဗ္ဗေသံ ဘိက္ခူနံ ပဟောတိ။ သေနာပတိပိ အတ္တနော ဒေယျဓမ္မံ အဒာသိ။ သတ္ထာ ဘတ္တကိစ္စံ ကတွာ မင်္ဂလံ ဝတွာ ပက္ကာမိ။ သေနာပတိ – ''ကာ နာမ သာ ပိဏ္ဍပါတမဒါသီ''တိ ပုစ္ဆိ။ သေဋ္ဌိဓီတာ, သာမီတိ။ သပ္ပညာ သာ ဣတ္ထီ, ဧဝရူပါယ ဃရေ ဝသန္တိယာ ပုရိသဿ သဂ္ဂသမ္ပတ္တိ နာမ န ဒုလ္လဘာတိ တံ အာနေတွာ ဇေဋ္ဌိကဋ္ဌာနေ ဌပေသိ။

ပုနဒိဝသေ နာဂရာ ဒါနမဒံသု, ပုနဒိဝသေ ရာဇာတိ ဧကန္တရိကာယ ဒါနံ ဒါတုံ အာရဘိံသု။ ရာဇာပိ စရပုရိသေ ဌပေတွာ နာဂရေဟိ ဒိန္နဒါနတော အတိရေကတရံ ဒေတိ, နာဂရာပိ တထေဝ ကတွာ ရညော ဒိန္နဒါနတော အတိရေကတရံ။ ရာဇဂေဟေ နာဋကိတ္ထိယော ဒဟရသာမဏေရေ ဝဒန္တိ – ''ဂဏှထ, တာတာ, န ဂဟပတိကာနံ ဂတ္တဝတ္ထာဒီသု ပုဉ္ဆိတွာ ဗာဠဒါရကာနံ ခေဠသိင်္ဃာဏိကာဒိဓောဝနဟတ္ထေဟိ ကတံ, သုစိံ ပဏီတံ ကတ''န္တိ။ ပုနဒိဝသေ နာဂရာပိ ဒဒမာနာ ဝဒန္တိ – ''ဂဏှထ, တာတာ, န နဂရဂါမနိဂမာဒီသု သင်္ကမိတတဏ္ဍုလခီရဒဓိသပ္ပိအာဒီဟိ, န အညေသံ ဇင်္ဃသီသပိဋ္ဌိအာဒီနိ ဘဉ္ဇိတွာ အာဟရာပိတေဟိ ကတံ, ဇာတိသပ္ပိခီရာဒီဟိယေဝ ကတ''န္တိ။ ဧဝံ သတ္တသု သံဝစ္ဆရေသု သတ္တသု မာသေသု သတ္တသု ဒိဝသေသု စ အတိက္ကန္တေသု အထ ဘဂဝတော အယံ ဝိတက္ကော ဥဒပါဒိ။ တေန ဝုတ္တံ – ''သမ္ဗောဓိတော သတ္တ သံဝစ္ဆရာနိ သတ္တ မာသာနိ သတ္တ ဒိဝသာနိ အတိက္ကမိတွာ ဥဒပါဒီ''တိ။

၈၇. **အညတရော မဟာဗြဟ္မာ** တိ ဓမ္မဒေသနံ အာယာစိတဗြဟ္မာဝ။

၈၉. **စတုရာသီတိ အာဝါသသဟဿာနီ** တိ စတုရာသီတိ ဝိဟာရသဟဿာနိ။ တေ သဗ္ဗေပိ ဒွါဒသသဟဿဘိက္ခုဂဏှနကာ မဟာဝိဟာရာ အဘယဂိရိစေတိယပဗ္ဗတစိတ္တလပဗ္ဗတမဟာဝိဟာရသဒိသာဝ အဟေသုံ။

၉၀. **ခန္တီ ပရမံ တပေါ**တိ အဓိဝါသနခန္တိ နာမ ပရမံ တပေါ။ **တိတိက္ခာ** တိ ခန္တိယာ ဧဝ ဝေဝစနံ။ တိတိက္ခာ သင်္ခါတာ အဓိဝါသနခန္တိ ဥတ္တမံ တပေါတိ အတ္ထော။ **နိဗ္ဗာနံ ပရမ** န္တိ သဗ္ဗာကာရေန ပန နိဗ္ဗာနံ ပရမန္တိ ဝဒန္တိ ဗုဒ္ဓါ။ **န ဟိ ပဗ္ဗဇိတော ပရူပဃာတီ** တိ ယော အဓိဝါသနခန္တိဝိရဟိတတ္တာ ပရံ ဥပဃာတေတိ ဗာဓေတိ ဟိံသတိ, သော ပဗ္ဗဇိတော နာမ န ဟောတိ။ စတုတ္ထပါဒေါ ပန တဿေဝ ဝေဝစနံ။ ''န ဟိ ပဗ္ဗဇိတော''တိ ဧတဿ ဟိ န သမဏော ဟောတီတိ ဝေဝစနံ။ ပရူပဃာတီတိ ဧတဿ **ပရံ ဝိဟေဌယန္တော** တိ ဝေဝစနံ။ အထ ဝါ **ပရူပဃာတီ**တိ သီလူပဃာတီ။ သီလဉှိ ဥတ္တမဋ္ဌေန ပရန္တိ ဝုစ္စတိ။ ယော စ သမဏော ပရံ ယံ ကဉ္စိ သတ္တံ ဝိဟေဌယန္တော ပရူပဃာတီ ဟောတိ, အတ္တနော သီလံ ဝိနာသကော, သော ပဗ္ဗဇိတော နာမ န ဟောတီတိ အတ္ထော။ အထဝါ ယော အဓိဝါသနခန္တိယာ အဘာဝတော ပရူပဃာတီ ဟောတိ, ပရံ အန္တမသော ဍံသမကသမ္ပိ သဉ္စိစ္စ ဇီဝိတာ ဝောရောပေတိ, သော န ဟိ ပဗ္ဗဇိတော။ ကိံ ကာရဏာ? မလဿ အပဗ္ဗာဇိတတ္တာ။ ''ပဗ္ဗာဇယမတ္တနော မလံ, တသ္မာ ပဗ္ဗဇိတောတိ ဝုစ္စတီ''တိ (ဓ. ပ. ၃၈၈) ဣဒဉှိ ပဗ္ဗဇိတလက္ခဏံ။ ယောပိ န ဟေဝ ခော ဥပဃာတေတိ, န မာရေတိ, အပိ စ ဒဏ္ဍာဒီဟိ ဝိဟေဌေတိ, သော ပရံ ဝိဟေဌယန္တော သမဏော န ဟောတိ။ ကိံ ကာရဏာ? ဝိဟေသာယ အသမိတတ္တာ။ ''သမိတတ္တာ ဟိ ပါပါနံ, သမဏောတိ ပဝုစ္စတီ''တိ (ဓ. ပ. ၂၆၅) ဣဒဉှိ သမဏလက္ခဏံ။

ဒုတိယဂါထာယ **သဗ္ဗပါပဿာ** တိ သဗ္ဗာကုသလဿ။ **အကရဏ**န္တိ အနုပ္ပါဒနံ။ **ကုသလဿာ** တိ စတုဘူမိကကုသလဿ။ **ဥပသမ္ပဒါ** တိ ပဋိလာဘော။ **သစိတ္တပရိယောဒပန** န္တိ အတ္တနော စိတ္တဇောတနံ, တံ ပန အရဟတ္တေန ဟောတိ။ ဣတိ သီလသံဝရေန သဗ္ဗပါပံ ပဟာယ သမထဝိပဿနာဟိ ကုသလံ သမ္ပာဒေတွာ အရဟတ္တဖလေန စိတ္တံ ပရိယောဒါပေတဗ္ဗန္တိ ဧတံ ဗုဒ္ဓါနံ သာသနံ ဩဝါဒေါ အနုသိဋ္ဌီ တိ။

တတိယဂါထာယ **အနူပဝါဒေါ**တိ ဝါစာယ ကဿစိ အနုပဝဒနံ။ **အနူပဃာတော**တိ ကာယေန ဥပဃာတဿ အကရဏံ။ **ပါတိမောက္ခေ** တိ ယံ တံ ပဒါတိမောက္ခံ, အတိပမောက္ခံ, ဥတ္တမသီလံ, ပါတိ ဝါ အဂတိဝိသေသေဟိ မောက္ခေတိ ဒုဂ္ဂတိဘယေဟိ, ယော ဝါ နံ ပါတိ, တံ မောက္ခေတီတိ ''ပါတိမောက္ခ''န္တိ ဝုစ္စတိ။ တသ္မိံ ပါတိမောက္ခေ စ သံဝရော။ **မတ္တညုတာ**တိ ပဋိဂ္ဂဟဏပရိဘောဂဝသေန ပမာဏညုတာ။ **ပန္တဉ္စ သယနာသန** န္တိ သယနာသနဉ္စ သင်္ဃဋ္ဋနဝိ

ရဟိတန္တိ အတ္ထော။ တတ္ထ ဒ္ဝီဟိယေဝ ပစ္စယေဟိ စတုပစ္စယသန္တောသော ဒီပိတော ဟောတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ **ဇေတံ ဗုဒ္ဓါန သာသနန္တိ** ဧတံ ပရဿ အနုပဝဒနံ အနုပဃာတနံ ဟတိမောက္ခသံဝရော ပဋိဂ္ဂဟဏပရိဘောဂေသု မတ္တညုတာ အဋ္ဌသမာပတ္တိဝသိဘာတာယ ဝိဝိတ္တသေနာသနသေဝနဉ္စ ဗုဒ္ဓါနံ သာသနံ ဩဝါဒေါ အနုသိဋ္ဌီတိ။ ဣမာ ပန သဗ္ဗဗုဒ္ဓါနံ ဟတိမောက္ခုဒ္ဒေသဂါထာ ဟောန္တီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ဒေဝတာရောစနဝဏ္ဏနာ

၉၁. ဧတ္တာဝတာ စ ဣမိနာ ဝိပဿိဿ ဘဂဝတော အပဒါနာနုသာရေန ဝိတ္ထာရကထနေန – ''တထာဂတဿေဝေသာ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မဓာတု သုပ္ပဋိဝိဒ္ဓါ''တိ ဧဝံ ဝုတ္တာယ ဓမ္မဓာတုယာ သုပ္ပဋိဝိဒ္ဓဘာဝံ ပကာသေတွာ ဣဒါနိ – ''ဒေဝတာပိ တထာဂတဿ ဧတမတ္ထံ အာရောစေသု''န္တိ ဝုတ္တံ ဒေဝတာရောစနံ ပကာသေတုံ **ဧကမိဒါဟန္တိ**အာဒိ မာဟ။

တတ္ထ **သုဘဂဝနေ**တိ ဧဝံနာမကေ ဝနေ။ **သာလရာဇမူလေ**တိ ဝနပ္ပတိဇေဋ္ဌကဿ မူလေ။ **ကာမစ္ဆန္ဒံ ဝိရာဇေတွာ**တိ အနာဂါမိမဂ္ဂေန မူလသမုစ္ဆေဒဝသေန ဝိရာဇေတွာ။ ယထာ စ ဝိပဿိဿ, ဧဝံ သေသဗုဒ္ဓါနမ္ပိ သာသနေ ဝုတ္ထဗြဟ္မစရိယာ ဒေဝတာ အာရောစယိံသု, ဟဋ္ဌဲ ပန ဝိပဿိဿ စေဝ အမှာကဉ္စ ဘဂဝတော ဝသေန အာဂတာ။

တတ္ထ အတ္တနော သမ္ပတ္တိယာ န ဟာယန္တိ, န ဝိဟာယန္တီတိ **အဝိဟာ။** န ကဉ္စိ သတ္တံ တပန္တီတိ **အတပ္ပာ။** သုန္ဒရဒဿနာ အဘိရူပါ ပသာဒိကာတိ **သုဒဿာ။** သုဋ္ဌု ပဿန္တိ, သုန္ဒရမေတေသံ ဝါ ဒဿနန္တိ **သုဒဿီ။** သဗ္ဗေဟေဝ စ သဂုဏေဟိ ဘဝသမ္ပတ္တိယာ စ ဇေဋ္ဌာ, နတ္ထေတ္ထ ကနိဋ္ဌာတိ **အကနိဋ္ဌာ။**

ဣဓ ဌတွာ ဘာဏဝါရာ သမောဓာနေတဗ္ဗာ။ ဣမသ္မိဉ္ဟိ သုတ္တေ ဝိပဿိဿ ဘဂဝတော အပဒါနဝသေန တယော ဘာဏဝါရာ ဝုတ္တာ။ ယထာ စ ဝိပဿိဿ, ဧဝံ သိခီအာဒီနမ္ပိ အပဒါနဝသေန ဝုတ္တာဝ။ ဟဋ္ဌဲ ပန သင်္ခိတွာ။ ဣတိ သတ္တန္နံ ဗုဒ္ဓါနံ ဝသေန အမှာကံ ဘဂဝတာ ဧကဝီသတိ ဘာဏဝါရာ ကထိတာ။ တထာ အဝိဟေဟိ။ တထာ အတပ္ပေဟိ။ တထာ သုဒဿေဟိ။ တထာ သုဒဿီဟိ။ တထာ အကနိဋ္ဌေဟီတိ သဗ္ဗမ္ပိ ဆဗ္ဗီသတိဘာဏဝါရသတံ ဟောတိ။ တေပိဋကေ ဗုဒ္ဓဝစနေ အညံ သုတ္တံ ဆဗ္ဗီသတိဘာဏဝါရသတပရိမာဏံ နာမ နတ္ထိ, သုတ္တန္တရာဇာ နာမ အယံ သုတ္တန္တောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဣတော ပရံ အနုသန္ဓိဒ္ဝယမ္ပိ နိယျာတေန္တော **ဣတိ ခေါ ဘိက္ခဝေ** တိအာဒိမာဟ။ တံ သဗ္ဗံ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

ဣတိ သုမင်္ဂလဝိလာသိနိယာ ဒီဃနိကာယဋ္ဌကထာယံ

မဟာပဒါနသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. မဟာနိဒာနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

နိဒာနဝဏ္ဏနာ

၉၅. ဧဝံ မေ သုတံ။ပေ။ ကုရူသူတိ မဟာနိဒာနသုတ္တံ။ တတ္ရာယံ အနုတ္တာနပဒဝဏ္ဏနာ။ **ကုရူသု ဝိဟရတီ**တိ ကုရူ နာမ ဇာနပဒိနော ရာဇကုမာရာ, တေသံ နိဝါသော ဧကောပိ ဇနပဒေါ ရုဠှိသဒ္ဒေန “ကုရူ”တိ ဝုစ္စတိ။ တသ္မိံ ကုရူသု ဇနပဒေ။ အဋ္ဌကထာစရိယာ ပနာဟု – မန္ဓာတုကာလေ တီသု ဒီပေသု မနုဿာ “ဇမ္ဗုဒီပေါ နာမ ဗုဒ္ဓပစ္စေကဗုဒ္ဓမဟာသာဝကစက္ကဝတ္တိပ္ပဘုတီနံ ဥတ္တမမနုဿာနံ ဥပ္ပတ္တိဘူမိ ဥတ္တမဒီပေါ အတိရမဏီယော”တိ သုတွာ ရညာ မန္ဓာတုစက္ကဝတ္တိနာ စက္ကရတနံ ပုရက္ခတွာ စတ္တာရော ဒီပေ အနုသံယာယန္တေန သဒ္ဓိံ အာဂမံသု။ တတော ရာဇာ ပရိဏာယကရတနံ ပုစ္ဆိ – “အတ္ထိ နု ခေါ မနုဿလောကတော ရမဏီယတရံ ဌာန”န္တိ။ ကသ္မာ ဒေဝ ဧဝံ ဘဏသိ? ကိံ န ပဿသိ စန္ဒိမသူရိယာနံ အာနုဘာဝံ, နနု ဧတေသံ ဌာနံ ဣတော ရမဏီယတရန္တိ? ရာဇာ စက္ကရတနံ ပုရက္ခတွာ တတ္ထ အဂမာသိ။ စတ္တာရော မဟာရာဇာနော – “မန္ဓာတုမဟာရာဇာ အာဂတော”တိ သုတွာဝ “မဟိဒ္ဓိကော မဟာနုဘာဝေါ ရာဇာ, န သက္ကာ ယုဒ္ဓေန ပဋိဗာဟိတု”န္တိ သကံ ရဇ္ဇံ နိယျာတေသုံ။ သော တံ ဂဟေတွာ ပုန ပုစ္ဆိ – “အတ္ထိ နု ခေါ ဣတော ရမဏီယတရံ ဌာန”န္တိ?

အထဿ တာဝတိံသဘဝနံ ကထယိံသု။ “တာဝတိံသဘဝနံ, ဒေဝ, ဣတော ရမဏီယတရံ။ တတ္ထ သက္ကဿ ဒေဝရညော ဣမေ စတ္တာရော မဟာရာဇာနော ပရိစာရကာ ဒေါဝါရိကဘူမိယံ တိဋ္ဌန္တိ, သက္ကော ဒေဝရာဇာ မဟိဒ္ဓိကော မဟာနုဘာဝေါ, တဿိမာနိ ဥပဘောဂဋ္ဌာနာနိ – ယောဇနသဟဿုဗ္ဗေဓော ဝေဇယန္တော ပါသာဒေါ, ပဉ္စယောဇနသတုဗ္ဗေဓာ သုဓမ္မာ ဒေဝသဘာ, ဒိယဍ္ဍယောဇနသတိကော ဝေဇယန္တရထော, တထာ ဧရာဝဏော ဟတ္ထီ, ဒိဗ္ဗရုက္ခသဟဿပဋိမဏ္ဍိတံ နန္ဒနဝနံ, စိတ္တလတာဝနံ, ဖာရုသကဝနံ, မိဿကဝနံ, ယောဇနသတုဗ္ဗေဓော ပါရိစ္ဆတ္တကော ကောဝိဠာရော, တဿ ဟေဋ္ဌာ သဋ္ဌိယောဇနာယာမာ ပဉ္စာသယောဇနဝိတ္ထတာ ပဉ္စဒသယောဇနုဗ္ဗေဓာ ဇယကုသုမပုပ္ဖဝဏ္ဏာ ပဏ္ဍုကမ္ဗလသိလာ, ယဿာ မုဒုတာယ သက္ကဿ နိသီဒတော ဥပဍ္ဎကာယော အနုပဝိသတီ”တိ။

တံ သုတွာ ရာဇာ တတ္ထ ဂန္တုကာမော စက္ကရတနံ အဗ္ဘုက္ကိရိ။ တံ အာကာသေ ပတိဋ္ဌာသိ သဒ္ဓိံ စတုရင်္ဂိနိယာ သေနာယ။ အထ ဒွိန္နံ ဒေဝလောကာနံ ဝေမဇ္ဈတော စက္ကရတနံ ဩတရိတွာ ပထဝိယံ ပတိဋ္ဌာသိ သဒ္ဓိံ ပရိဏာယကရတနပမုခာယ စတုရင်္ဂိနိယာ သေနာယ။ ရာဇာ ဧကကောဝ တာဝတိံသဘဝနံ အဂမာသိ။ သက္ကော – “မန္ဓာတာ အာဂတော”တိ သုတွာဝ တဿ ပစ္စုဂ္ဂမနံ ကတွာ – “သွာဂတံ, တေ မဟာရာဇ, သကံ တေ မဟာရာဇ, အနုသာသ မဟာရာဇာ”တိ ဝတွာ သဒ္ဓိံ နာဋကေဟိ ရဇ္ဇံ ဒွေ ဘာဂေ ကတွာ ဧကံ ဘာဂမဒါသိ။ ရညော တာဝတိံသဘဝနေ ပတိဋ္ဌိတမတ္တဿေဝ မနုဿဘာဝေါ ဝိဂစ္ဆိ, ဒေဝဘာဝေါ ပါတုရဟောသိ။ တဿ ကိရ သက္ကေန သဒ္ဓိံ ပဏ္ဍုကမ္ဗလသိလာယံ နိသိန္နဿ အက္ခိနိမိသမတ္တေန နာနတ္တံ ပညာယတိ။ တံ အသလ္လက္ခေန္တာ ဒေဝါ သက္ကဿ စ တဿ စ နာနတ္တေ မုယှန္တိ။ သော တတ္ထ ဒိဗ္ဗသမ္ပတ္တိံ အနုဘဝမာနော ယာဝ ဆတ္တိံသ သက္ကာ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ စုတာ, တာဝ ရဇ္ဇံ ကာရေတွာ အတိတ္တောဝ ကာမေဟိ တတော စဝိတွာ အတ္တနော ဥယျာနေ ပတိဋ္ဌိတော ဝါတာတပေန ဖုဋ္ဌဂတ္တော ကာလမကာသိ။

စက္ကရတနေ ပန ပုန ပထဝိယံ ပတိဋ္ဌိတေ ပရိဏာယကရတနံ သုဝဏ္ဏပဋ္ဋေ မန္ဓာတု ဥပါဟနံ လိခါပေတွာ ဣဒံ မန္ဓာတု ရဇ္ဇန္တိ ရဇ္ဇမနုသာသိ။ တေပိ တီဟိ ဒီပေဟိ အာဂတမနုဿာ ပုန ဂန္တုံ အသက္ကောန္တာ ပရိဏာယကရတနံ ဥပသင်္ကမိတွာ – “ဒေဝ, မယံ ရညော အာနုဘာဝေန အာဂတာ, ဣဒါနိ ဂန္တုံ န သက္ကောမ, ဝသနဋ္ဌာနံ နော ဒေဟီ”တိ ယာစိံသု။ သော တေသံ ဧကမေကံ ဇနပဒမဒါသိ။ တတ္ထ ပုဗ္ဗဝိဒေဟတော အာဂတမနုဿေဟိ အာဝသိတပဒေသော တာယေဝ ပုရိမသညာယ – “ဝိဒေဟရဋ္ဌ”န္တိ နာမံ လဘိ, အပရဂောယာနတော အာဂတမနုဿေဟိ အာဝသိတပဒေသော “အပရန္တဇနပဒေါ”တိ နာမံ လဘိ, ဥတ္တရကုရုတော အာဂတမနုဿေဟိ အာဝသိတပဒေသော “ကုရုရဋ္ဌ”န္တိ နာမံ လဘိ, ဗဟုကေ ပန ဂါမနိဂမာဒယော ဥပါဒါယ ဗဟုဝစနေန ဝေါဟရီယတိ။ တေန ဝုတ္တံ – “ကုရူသု ဝိဟရတီ”တိ။

ကမ္မာသဓမ္မံ နာမ ကုရူနံ နိဂမော တိ **ကမ္မာသဓမ္မ** န္တိ ဧတ္ထ ကေစိ ဓ-ကာရဿ ဒ-ကာရေန အတ္ထံ ဝဏ္ဏယန္တိ။ ကမ္မာသော ဧတ္ထ ဒမိတောတိ **ကမ္မာသဒမ္မော။ ကမ္မာသော** တိ ကမ္မာသပါဒေါ ပေါရိသာဒေါ ဝုစ္စတိ။ တဿ ကိရ ပါဒေ ခါဏုကေန ဝိဒ္ဓဋ္ဌာနေ ဝဏော ရုဟန္တော စိတ္တဒါရုသဒိသော ဟုတွာ ရုဟိ။ တသ္မာ ကမ္မာသပါဒေါတိ ပညာယိတ္ထ။ သော စ တသ္မိံ ဩကာသေ ဒမိတော ပေါရိသာဒဘာဝတော ပဋိသေဓိတော ။ ကေန? မဟာသတ္တေန။ ကတရသ္မိံ ဇာတကေတိ? **မဟာသုတသောမဇာတကေ**တိ ဧကေ။ ဣမေ ပန ထေရာ **ဇယဒ္ဒိသဇာတကေ** တိ ဝဒန္တိ။ တဒါ ဟိ မဟာသတ္တေန ကမ္မာသပါဒေါ ဒမိတော။ ယထာဟ –

"ပုတ္တော ယဒါ ဟောမိ ဇယဒ္ဒိသဿ။
ပဉ္စာလရဋ္ဌာဓိပတိဿ အတြဇော။
စဇိတွာန ပါဏံ ပိတရံ ပမောစယိံ။
ကမ္မာသပါဒမ္ပိ စဟံ ပသာဒယိ"န္တိ။

ကေစိ ပန ဓ-ကာရေနေဝ အတ္ထံ ဝဏ္ဏယန္တိ၊ ကုရုရဋ္ဌဝါသီနံ ကိရ ကုရုဝတ္တဓမ္မော, တသ္မိံ ကမ္မာသော ဇာတော, တသ္မာ တံ ဌာနံ ကမ္မာသော ဧတ္ထ ဓမ္မော ဇာတောတိ ကမ္မာသဓမ္မန္တိ ဝုစ္စတိ။ တတ္ထ နိဝိဋ္ဌနိဂမဿာပိ ဧတဒေဝ နာမံ။ ဘုမ္မဝစနေန ကသ္မာ န ဝုတ္တန္တိ။ အဝသနောကာသတော။ ဘဂဝတော ကိရ တသ္မိံ နိဂမေ ဝသနောကာသော ကောစိ ဝိဟာရော နာမ နာဟောသိ။ နိဂမတော ပန အပက္ကမ္မ အညတရသ္မိံ ဥဒကသမ္ပန္နေ ရမဏီယေ ဘူမိဘာဂေ မဟာဝနသဏ္ဍော အဟောသိ တတ္ထ ဘဂဝါ ဝိဟာသိ, တံ နိဂမံ ဂောစရဂါမံ ကတွာ။ တသ္မာ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော – "ကုရူသု ဝိဟရတိ ကမ္မာသဓမ္မံ နာမ ကုရူနံ နိဂမော, တံ ဂောစရဂါမံ ကတွာ"တိ။

အာယသ္မာ တိ ပိယဝစနမေတံ, ဂါရဝဝစနမေတံ။ **အာနန္ဒော** တိ တဿ ထေရဿ နာမံ။ **ဂေမ္ဘီရော** တိ ဘာဝနပုံသကနိဒ္ဒေသော – "ဝိသမံ စန္ဒိမသူရိယာ ပရိဝတ္တန္တီ"တိအာဒီသု (အ. နိ. ၄.၇၀) ဝိယ။ တသ္မာ ယထာ နိဒါနော ဂမ္ဘီရော နိဒါနော ဟောတိ, တထာ နိဒါနိဒိတိ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ဘုမ္မတ္ထေ တ ဧတံ ဥပယောဂဝစနံ **နိဒါနိဒိ**တိ ဥပဟာရိသိ။ ပဏ္ဍိတာ ဟိ ဂရုဋ္ဌာနိယံ ဥပသင်္ကမိတွာ အာသနကုသလတာယ ဂေမ္ဘီရံ နိဒါနဒိန္တိ။ အယဥ္စ တေသံ အညတရော, တသ္မာ ဂေမ္ဘီရံ နိဒါနိဒိ။

ကထံ နိဒါနော ခေါ ပန ဂေမ္ဘီရော နိဒါနော ဟောတီတိ? ဆ နိသဇ္ဇဒောသေ ဝဇ္ဇေတွာ။ သေယျထိဒံ – အတိဒူရံ, အစ္စာသန္နံ, ဥပရိဝါတံ, ဥန္နတပ္ပဒေသံ, အတိသမ္မုခံ, အတိပစ္ဆာတိ။ အတိဒူရေ နိသိန္နော ဟိ သစေ ကထေတုကာမော ဟောတိ, ဥစ္စာသဒ္ဒေန ကထေတဗ္ဗံ ဟောတိ။ အစ္စာသန္နေ နိသိန္နော သင်္ဃဋ္ဋနံ ကရောတိ။ ဥပရိဝါတေ နိသိန္နော သရီရဂန္ဓေန ဗာဓတိ။ ဥန္နတပ္ပဒေသေ နိသိန္နော အဂါရဝံ ပကာသေတိ။ အတိသမ္မုခါ နိသိန္နော သစေ ဒဋ္ဌုကာမော ဟောတိ, စက္ခုနာ စက္ခုံ အာဟစ္စ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ ဟောတိ။ အတိပစ္ဆာ နိသိန္နော သစေ ဒဋ္ဌုကာမော ဟောတိ, ဂီဝံ ပသာရေတွာ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ ဟောတိ။ တသ္မာ အယမ္ပိ တိက္ခတ္တုံ ဘဂဝန္တံ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ သက္ကစ္စံ ဝန္ဒိတွာ ဧတေ ဆ နိသဇ္ဇဒောသေ ဝဇ္ဇေတွာ ဒက္ခိဏဇာဏုမဏ္ဍလဿ အဘိမုခဋ္ဌာနေ ဆဗ္ဗဏ္ဏာနံ ဗုဒ္ဓရသ္မီနံ အန္တော ပဝိသိတွာ ပသန္နလာခါရသံ ဝိဂါဟန္တော ဝိယ သုဝဏ္ဏပဋ္ဋံ ပာရုပန္တော ဝိယ ရတ္တုပ္ပလမာလာဝိတာနမဇ္ဈံ ပဝိသန္တော ဝိယ စ ဓမ္မဘဏ္ဍာဂါရိကော အာယသ္မာ အာနန္ဒော နိသီဒိ။ တေန ဝုတ္တံ – "ဂေမ္ဘီရံ နိသီဒီ"တိ။

ကာယ ပန ဝေလာယ, ကေန ကာရဏေန အယမာယသ္မာ ဘဂဝန္တံ ဥပသင်္ကမန္တောတိ? သာယန္ဟဝေလာယံ ပစ္စယာကာရပဉှာပုစ္ဆနကာရဏေန။ တံ ဒိဝသံ ကိရာယမာယသ္မာ ကုလသင်္ဂဟတ္ထာယ ဃရဒွါရေ ဃရဒွါရေ သဟဿဘဏ္ဍိကံ နိက္ခိပန္တော ဝိယ ကမ္မာသဓမ္မကမံ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ ပိဏ္ဍပါတပဋိက္ကန္တော သတ္ထု ဝတ္တံ ဒဿေတွာ သတ္ထရိ ဂန္ဓကုဋိံ ပဝိဋ္ဌေ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ အတ္တနော ဒိဝါဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ အန္တေဝါသိကေသု ဝတ္တံ ဒဿေတွာ ပဋိက္ကန္တေသု ဒိဝါဋ္ဌာနံ ပဋိသမ္မဇ္ဇိတွာ စမ္မက္ခဏ္ဍံ ပညပေတွာ ဥဒကတုမ္ဗတော ဥဒကံ ဂဟေတွာ ဥဒကေန ဟတ္ထပါဒေ သီတလေ ကတွာ ပလ္လင်္ကံ အာဘုဇိတွာ နိသိန္နော သောတာပတ္တိဖလသမာပတ္တိံ သမာပဇ္ဇိ။ အထ ပရိစ္ဆိန္နကာလဝသေန သမာပတ္တိတော ဥဋ္ဌာယ ပစ္စယာကာရေ ဉာဏံ ဩတာရေသိ။ သော – "အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ သင်္ခါရာ"တိအာဒိတော ပဋ္ဌာယ အန္တံ, အန္တတော ပဋ္ဌာယ အာဒိံ, ဥဘယန္တတော ပဋ္ဌာယ မဇ္ဈံ, မဇ္ဈ

တော ပဋ္ဌာယ ဥဘော အန္တေ ဟပေန္တော တိက္ခတ္တုံ ဒ္ဒတဒသပဒံ ပစ္စယာကာရံ သမ္မသိ။ တဿေဝံ သမ္မသန္တဿ သ ပစ္စယာကာရော ဝိဘူတော ဟုတွာ ဥတ္တာနကုတ္တာနကော ဝိယ ဥပဋ္ဌာသိ။

တတော စိန္တေသိ – ''အယံ ပစ္စယာကာရော သဗ္ဗဗုဒ္ဓေဟိ – 'ဂမ္ဘီရော စေဝ ဂမ္ဘီရာဝဘာသော စာ'တိ ကထိ တော, မယှံ ခေါ ပန ပဒေသဉာဏေ ဌိတဿ သာဝကဿ သတော ဥတ္တာနော ဝိဘူတော ဟာကဋ္ဌော ဟုတွာ ဥပဋ္ဌာ တိ, မယှံယေဝ နု ခေါ သေ ဥတ္တာနကော ဟုတွာ ဥပဋ္ဌာတိ, ဥဒါဟု အညေသမ္ပီ''တိ? အထဿ ဧတဒဟောသိ – ''ဟန္ဒာဟံ ဣမံ ပဉ္ဟံ ဂဟေတွာ ဘဂဝန္တံ ပုစ္ဆာမိ, အဒ္ဓာ မေ ဘဂဝါ ဣမံ အတ္ထုပ္ပတ္တိံ ကတွာ သာလိန္ဒံ သိနေရုံ ဥက္ခိပန္တော ဝိယ ဧကံ သုတ္တန္တကထံ ကထေတွာ ဒဿေဿတိ။ ဗုဒ္ဓါနဉှိ ဝိနယပညတ္တိံ, ဘုမ္မန္တရံ, ပစ္စယာ ကာရံ, သမယန္တရန္တိ ဣမာနိ စတ္တာရိ ဌာနာနိ ပတွာ ဂဇ္ဇိတံ မဟန္တံ ဟောတိ, ဉာဏံ အနုပဝိသတိ, ဗုဒ္ဓဉာဏဿ မ ဟန္တဘာဝေ ပညာယတိ, ဒေသနာ ဂမ္ဘီရာ ဟောတိ တိလက္ခဏဗ္ဘာဟတာ သုညတပဋိသံယုတ္တာ''တိ။

သော ကိဉ္စာပိ ပကတိယာဝ ဧကဒိဝသေ သတတရမ္ပိ သဟဿတရမ္ပိ ဘဂဝန္တံ ဥပသင်္ကမန္တော န အဟေတု အကာရဏေန ဥပသင်္ကမတိ, တံ ဒိဝသံ ပန ဣမံ ပဉ္ဟံ ဂဟေတွာ – ''ဣမံ ဗုဒ္ဓဂန္ဓဟတ္ထိံ အာပဇ္ဇ ဉာဏကောဉ္စနာဒံ သောဿာမိ, ဗုဒ္ဓသီဟံ အာပဇ္ဇ ဉာဏသီဟနာဒံ သောဿာမိ, ဗုဒ္ဓသိန္ဓဝံ အာပဇ္ဇ ဉာဏပဒဝိက္ကမံ ပဿိဿာမီ''တိ စိန္တေတွာ ဒိဝဋ္ဌာနာ ဥဋ္ဌာယ စမ္မက္ခဏ္ဍံ ပပ္ဖောဋေတွာ အာဒါယ သာယန္ဟသမယေ ဘဂဝန္တံ ဥပသင်္ကမိ။ တေန ဝုတ္တံ – ''သာယန္ဟဝေလာယံ ပစ္စယာကာရပဉ္ဟပုစ္ဆနကာရဏေန ဥပသင်္ကမန္တော''တိ။

ယာဝ ဂမ္ဘီရော တိ ဧတ္ထ ယာဝသဒ္ဒော ပမာဏာတိက္ကမေ, အတိက္ကမ္မ ပမာဏံ ဂမ္ဘီရော, အတိဂမ္ဘီရောတိ အတ္ထော။ **ဂမ္ဘီရာဝဘာသော** တိ ဂမ္ဘီရောဝ ဟုတွာ အဝဘာသတိ, ဒိဿတီတိ အတ္ထော။ ဧကဉှိ ဥတ္တာနမေဝ ဂမ္ဘီရာဝဘာသံ ဟောတိ ပူတိပဏ္ဏာဒိဝသေန ကာဠဝဏ္ဏပုရာဏဥဒကံ ဝိယ။ တဉှိ သတပေါရိသံ ဝိယ ဒိ ဿတိ။ ဧကံ ဂမ္ဘီရံ ဥတ္တာနာဝဘာသံ ဟောတိ မဏိဂင်္ဂါယ ဝိပ္ပသန္နဥဒကံ ဝိယ။ တဉှိ သတပေါရိသမ္ပိ ဇာဏုပ္ပ မာဏံ ဝိယ ခါယတိ။ ဧကံ ဥတ္တာနံ ဥတ္တာနာဝဘာသံ ဟောတိ စာဋိအာဒီသု ဥဒကံ ဝိယ။ ဧကံ ဂမ္ဘီရံ ဂမ္ဘီရာဝဘာသံ ဟောတိ သိနေရုပါဒကမဟာသမုဒ္ဒေ ဥဒကံ ဝိယ။ ဧဝံ ဥဒကမေဝ စတ္တာရိ နာမာနိ လဘတိ။ ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒေ ပနေတံ နတ္ထိ။ အယဉှိ ဂမ္ဘီရော စေဝ ဂမ္ဘီရာဝဘာသော စာတိ ဧကမေဝ နာမံ လဘတိ။ ဧဝရူပေါ သမာနောပိ အထ စ ပန မေ ဥ တ္တာနကုတ္တာနကော ဝိယ ခါယတိ, ယဒိဒံ အစ္ဆရိယံ, ဘန္တေ, အဗ္ဘုတံ ဘန္တေတိ။ ဧဝံ အတ္တနော ဝိမှယံ ပကာ သေန္တော ပဉ္ဟံ ပုစ္ဆိတွာ တုဏ္ဟီဘူတော နိသီဒိ။

ဘဂဝါ တဿ ဝစနံ သုတွာ – ''အာနန္ဒော ဘဝဂ္ဂဂ္ဂဟဏာယ ဟတ္ထံ ပသာရေန္တော ဝိယ, သိနေရုံ ဆိန္ဒိတွာ မိဉ္ဇံ နီဟရိတုံ ဝာယမမာနော ဝိယ, ဝိနာ နာဝါယ မဟာသမုဒ္ဒံ တရိတုကာမော ဝိယ, ပထဝိံ ပရိဝတ္တေတွာ ပထဝောဇံ ဂဟေတုံ ဝါယမမာနော ဝိယ ဗုဒ္ဓဝိသယပဉ္ဟံ အတ္တနော ဥတ္တာနံ ဝဒတိ။ ဟန္ဒဿ ဂမ္ဘီရဘာဝံ အာစိက္ခိဿာမီ''တိ စိန္တေတွာ **မာ ဟေဝန္တိ**အာဒိမာဟ။

တတ္ထ **မာ ဟေဝန္တိ** ဟ-ကာရော နိပါတမတ္တံ။ ဧဝံ မာ ဘဏီတိ အတ္ထော။ မာ ဟေဝန္တိ စ ဣဒံ ဝစနံ ဘဂဝါ အာယသ္မန္တံ အာနန္ဒံ ဥဿာဒေန္တောပိ ဘဏတိ အပသာဒေန္တောပိ။

ဥဿာဒနာဝဏ္ဏနာ

တတ္ထ ဥဿာဒေန္တော – အာနန္ဒ, တွံ မဟာပညော ဝိသဒဉာဏော, တေန တေ ဂမ္ဘီရောပိ ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒေ ဥတ္တာနကော ဝိယ ခါယတိ။ အညေသံ ပနေသ ဥတ္တာနကောတိ န သလ္လက္ခေတဗ္ဗော, ဂမ္ဘီရောယေဝ စ ဂမ္ဘီရာဝ ဘာသော စ။ တတ္ထ စတဿော ဥပမာ ဝဒန္တိ။ ဆမာသေ သုဘောဇနရသပုဋ္ဌဿ ကိရ ကတယောဂဿ မဟာမလ္လ လဿ သမဇ္ဇသမယေ ကတမလ္လပါသာဏပရိစယဿ ယုဒ္ဓဘူမိံ ဂစ္ဆန္တဿ အန္တရာ မလ္လပါသာဏံ ဒဿ သေသုံ, သော – ကိံ ဧတန္တိ အာဟ။ မလ္လပါသာဏောတိ။ အာဟရထ နန္တိ။ ဥက္ခိပိတုံ န သက္ကောမာတိ ဝုတ္တေ သယံ ဂန္တွာ ကုဟိံ ဣမဿ ဘာရိယဋ္ဌာနန္တိ ဝတွာ ဒွီဟိ ဟတ္ထေဟိ ဒွေ ပါသာဏေ ဥက္ခိပိတွာ ကီဠာဂုဠေ ဝိယ ခိပိတွာ အဂမာသိ။ တတ္ထ မလ္လဿ မလ္လပါသာဏော လဟုကောပိ န အညေသံ လဟုကောတိ ဝတ္တဗ္ဗော။ ဆမာသေ သုဘောဇနရသပုဋ္ဌော မလ္လော ဝိယ ဟိ ကပ္ပသတသဟဿံ အဘိနီဟာရသမ္ပန္နော အာယသ္မာ အာနန္ဒ

အေ, ယထာ မလ္လသ္သ မဟာဗလတာယ မလ္လဟာသာဏော လဟုကော, ဧဝံ ထေရသ္သ မဟာပညတာယ ပဋိ္ဘာနသမုပ္ပာအေ ဥတ္တာနော, သော အညေသံ ဥတ္တာနောတိ န ဝတ္တဗ္ဗော။

မဟာသမုဒ္ဒေ စ တိမိနာမ မစ္ဆော ဒွိယောဇနသတိကော တိမိင်္ဂလော တိယောဇနသတိကော, တိမိပိင်္ဂလော စတုယောဇနသတိကော တိမိရပိင်္ဂလော ပဉ္စယောဇနသတိကော, အာနန္ဒော တိမိနန္ဒော အဇ္ဈာရောဟော မဟာတိမီတိ ဣမေ စတ္တာရော ယောဇနသဟသ္သိကာ။ တတ္ထ တိမိရပိင်္ဂလေနေဝ ဒီပေန္တိ။ တဿ ကိရ ဒက္ခိဏကဏ္ဏံ စာလေန္တဿ ပဉ္စယောဇနသတေ ပဒေသေ ဥဒကံ စလတိ။ တထာ တမကဏ္ဏံ။ တထာ နင်္ဂုဋ္ဌံ, တထာ သီသံ။ ဒွေ ပန ကဏ္ဏေ စာလေတွာ နင်္ဂုဋ္ဌေန ဥဒကံ ပဟရိတွာ သီသံ အပရာပရံ ကတွာ ကီဠိတုံ အာရဒ္ဓဿ သတ္တဋ္ဌယောဇနသတေ ပဒေသေ ဘာဇနေ ပက္ခိပိတွာ ဥဒ္ဓနေ အာရောပိတံ ဝိယ ဥဒကံ ပက္ကုထတိ, တိယောဇနသတမတ္တေ ပဒေသေ ဥဒကံ ပိဋ္ဌိံ ဆာဒေတုံ န သက္ကောတိ။ သော ဧဝံ ဝဒေယျ – ''အယံ မဟာသမုဒ္ဒော ဂမ္ဘီရော ဂမ္ဘီရောတိ ဝဒန္တိ ကုတဿ ဂမ္ဘီရတာ, မယံ ပိဋ္ဌိပဋိစ္ဆာဒနမတ္တမ္ပိ ဥဒကံ န လဘာမာ''တိ။ တတ္ထ ကာယူပပန္နဿ တိမိရပိင်္ဂလဿ မဟာသမုဒ္ဒော ဥတ္တာနောတိ, အညေသံ ခုဒ္ဒကမစ္ဆာနံ ဥတ္တာနောတိ န ဝတ္တဗ္ဗော, ဧဝမေဝ ဉာဏူပပန္နဿ ထေရဿ ပဋိ္ဘာနသမုပ္ပာအေ ဥတ္တာနောတိ, အညေသမ္ပိ ဥတ္တာနောတိ န ဝတ္တဗ္ဗော။

သုပဏ္ဏရာဇာ စ ဒိယဍ္ဍယောဇနသတိကော, တဿ ဒက္ခိဏပက္ခော ပညာသယောဇနိကော ဟောတိ တထာ တမပက္ခော, ပိဉ္ဆဝဋ္ဋိ သဋ္ဌိယောဇနိကာ, ဂီဝာ တိံသယောဇနိကာ, မုခံ နဝယောဇနံ, ပာဒာ ဒွါဒသယောဇနိကာ။ တသ္မိံ သုပဏ္ဏဝါတံ ဒဿေတုံ အာရဒ္ဓေ သတ္တဋ္ဌယောဇနသတံ ဌာနံ နပ္ပဟောတိ။ သော ဧဝံ ဝဒေယျ – ''အယံ အာကာသော အနန္တော အနန္တောတိ ဝဒန္တိ, ကုတဿ အနန္တတာ, မယံ ပက္ခဝါတပ္ပသာရဏောကာသမ္ပိ န လဘာမာ''တိ။ တတ္ထ ကာယူပပန္နဿ သုပဏ္ဏရညော အာကာသော ပရိတ္တောတိ, အညေသံ ခုဒ္ဒကပက္ခီနံ ပရိတ္တောတိ န ဝတ္တဗ္ဗော, ဧဝမေဝ ဉာဏူပပန္နဿ ထေရဿ ပဋိ္ဘာနသမုပ္ပာအေ ဥတ္တာနောတိ, အညေသမ္ပိ ဥတ္တာနောတိ န ဝတ္တဗ္ဗော။

ရာဟု အသုရိန္ဒော ပန ပါဒန္တတော ယာဝ ကေသန္တာ ယောဇနာနံ စတ္တာရိ သဟဿာနိ အဋ္ဌ စ သတာနိ ဟောတိ။ တဿ ဒွိန္နံ ဗာဟာနံ အန္တရံ ဒွါဒသယောဇနသတိကံ။ ဗဟလတ္တေန ဆယောဇနသတိကံ ။ ဟတ္ထပါဒတလာနိ တိယောဇနသတိကာနိ, တထာ မုခံ။ ဧကေကံ အင်္ဂုလိပဗ္ဗံ ပညာသယောဇနံ, တထာ ဘမုကန္တရံ။ နလာဋံ တိယောဇနသတိကံ။ သီသံ နဝယောဇနသတိကံ။ တဿ မဟာသမုဒ္ဒံ ဩတိဏ္ဏဿ ဂမ္ဘီရံ ဥဒကံ ဇာဏုပ္ပမာဏံ ဟောတိ။ သော ဧဝံ ဝဒေယျ – ''အယံ မဟာသမုဒ္ဒော ဂမ္ဘီရော ဂမ္ဘီရောတိ ဝဒန္တိ, ကုတဿ ဂမ္ဘီရတာ, မယံ ဇာဏုပ္ပဋိစ္ဆာဒနမတ္တမ္ပိ ဥဒကံ န လဘာမာ''တိ။ တတ္ထ ကာယူပပန္နဿ ရာဟုနော မဟာသမုဒ္ဒော ဥတ္တာနောတိ, အညေသံ ဥတ္တာနောတိ န ဝတ္တဗ္ဗော, ဧဝမေဝ ဉာဏူပပန္နဿ ထေရဿ ပဋိ္ဘာနသမုပ္ပာအေ ဥတ္တာနောတိ, အညေသမ္ပိ ဥတ္တာနောတိ န ဝတ္တဗ္ဗော။ ဧတမတ္ထံ သန္ဓာယ ဘဂဝါ – ''မာ ဟေဝံ, အာနန္ဒ, အဝစ; မာ ဟေဝံ, အာနန္ဒ အဝစာ''တိ အာဟ။

ထေရဿ ဟိ စတူဟိ ကာရဏေဟိ ဂမ္ဘီရောပိ ပဋိစ္စသမုပ္ပာအေ ဥတ္တာနောတိ ဥပဋ္ဌာတိ။ ကတမေဟိ စတူဟိ? ပုဗ္ဗူပနိဿယသမ္ပတ္တိယာ, တိတ္ထဝါသေန, သောတာပန္နတာယ, ဗဟုဿုတဘာဝေနာတိ။

ပုဗ္ဗူပနိဿယသမ္ပတ္တိကထာ

ဣတော ကိရ သတသဟဿိမေ ကပ္ပေ ပဒုမုတ္တရော နာမ သတ္ထာ လောကေ ဥပ္ပဇ္ဇိ။ တဿ ဟံသဝတီ နာမ နဂရံ အဟောသိ, အာနန္ဒော နာမ ရာဇာ ပိတာ , သုမေဓာ နာမ ဒေဝီ မာတာ, ဗောဓိသတ္တော ဥတ္တရကုမာရော နာမ အဟောသိ။ သော ပုတ္တဿ ဇာတဒိဝသေ မဟာဘိနိက္ခမနံ နိက္ခမ္မ ပဗ္ဗဇိတွာ ပဓာနမနုယုဉ္ဇန္တော အနုက္ကမေန သဗ္ဗညုတံ ပတွာ – ''အနေကဇာတိသံသာရ''န္တိ ဥဒာနံ ဥဒာနေတွာ သတ္တာဟံ ဗောဓိပလ္လင်္ကေ ဝီတိနာမေတွာ ပထဝိယံ ဌပေဿာမီတိ ပါဒံ အဘိနီဟရိ။ အထ ပထဝိံ ဘိန္ဒိတွာ မဟန္တံ ပဒုမံ ဥဋ္ဌာသိ။ တဿ ဓုရပတ္တာနိ နဝုတိဟတ္ထာနိ, ကေသရံ တိံသဟတ္ထံ, ကဏ္ဏိကာ ဒွါဒသဟတ္ထာ, နဝဃဋပ္ပမာဏော ရေဏု အဟောသိ။

သတ္ထာ ပန ဥဗ္ဗေဓတော အဋ္ဌပဏ္ဏာသဟတ္ထုဗ္ဗေဓော အဟောသိ။ တဿ ဥဘိန္နံ ဗာဟာနမန္တရံ အဋ္ဌာရသဟတ္ထံ, နလာဋံ ပဉ္စဟတ္ထံ, ဟတ္ထပါဒါ ကောဒသဟတ္ထာ။ တဿ ကောဒသဟတ္ထေန ပါဒေန ဒွာဒသဟတ္ထာယ ကဏ္ဏိကာယ အက္ကန္တမတ္တာယ နဝဃဋ္ဋပ္ပမာဏော ရေဏု ဥဋ္ဌာယ အဋ္ဌပဏ္ဏာသဟတ္ထံ ပဒေသံ ဥဂ္ဂန္တွာ ဩကိဏ္ဏမနောသိလာစုဏ္ဏံ ဝိယ ပစ္စောကိဏ္ဏော။ တဒုပါဒါယ ဘဂဝါ ပဒုမုတ္တရောတွေဝ ပညာယိတ္ထ။ တဿ ဒေဝိလော စ သုဇာတော စ ဒွေ အဂ္ဂသာဝကာ အဟေသုံ။ အမိတာ စ အသမာ စ ဒွေ အဂ္ဂသာဝိကာ။ သုမနော နာမ ဥပဋ္ဌာကော။ ပဒုမုတ္တရော ဘဂဝါ ပိတုသင်္ဂဟံ ကုရုမာနော ဘိက္ခုသတသဟဿပရိဝါရော ဟံသဝတိယာ ရာဇဓာနိယာ ဝသတိ။

ကနိဋ္ဌဘာတာ ပနဿ သုမနကုမာရော နာမ။ တဿ ရာဇာ ဟံသဝတိတော ဝီသတိယောဇနသတေ ဌာနေ ဘောဂဂါမံ အဒါသိ။ သော ကဒါစိ အာဂန္တွာ ပိတရဉ္စ သတ္ထာရဉ္စ ပဿတိ။ အထေကဒိဝသံ ပစ္စန္တော ကုပိတော။ သုမနော ရညော ပေသေသိ – "ပစ္စန္တော ကုပိတော"တိ။ ရာဇာ "မယာ တွံ တတ္ထ ကသ္မာ ဌပိတော"တိ ပဋိပေသေသိ။ သော နိက္ခမ္မ စောရေ ဝူပသမေတွာ – "ဥပသန္တော, ဒေဝ, ဇနပဒေါ"တိ ရညော ပေသေသိ။ ရာဇာ တုဋ္ဌော – "သီဃံ မမ ပုတ္တော အာဂစ္ဆတူ"တိ အာဟ။ တဿ သဟဿမတ္တာ အမစ္စာ ဟောန္တိ။ သော တေဟိ သဒ္ဓိံ အန္တရာမဂ္ဂေ မန္တေသိ – "မယှံ ပိတာ တုဋ္ဌော, သစေ မေ ဝရံ ဒေတိ, ကိံ ဂဏှာမီ"တိ။ အထ နံ ဧကစ္စေ "ဟတ္ထိံ ဂဏှထ, အဿံ ဂဏှထ, ရထံ ဂဏှထ, ဇနပဒံ ဂဏှထ, သတ္တရတနာနိ ဂဏှထာ"တိ အာဟံသု။ အပရေ – "တုမှေ ပထဝိဿရဿ ပုတ္တာ, တုမှာကံ ဓနံ န ဒုလ္လဘံ, လဒ္ဓမ္ပိ စေတံ သဗ္ဗံ ပဟာယ ဂမနီယံ, ပုညမေဝ ဧကံ အာဒါယ ဂမနီယံ; တသ္မာ တေ ဒေဝေ ဝရံ ဒဒမာနေ တေမာသံ ပဒုမုတ္တရံ ဘဂဝန္တံ ဥပဋ္ဌာတုံ ဝရံ ဂဏှထာ"တိ။ သော – "တုမှေ မယှံ ကလျာဏမိတ္တာ, န မမေတံ စိတ္တံ အတ္ထိ, တုမှေဟိ ပန ဥပ္ပါဒိတံ, ဧဝံ ကရိဿာမီ"တိ ဂန္တွာ ပိတရံ ဝန္ဒိတွာ ပိတရာပိ အာလိင်္ဂေတွာ တဿ မတ္ထကေ စုမ္ဗိတွာ – "ဝရံ တေ ပုတ္တ, ဒေမီ"တိ ဝုတ္တေ "သာဓု မဟာရာဇ, ဣစ္ဆာမဟံ မဟာရာဇ ဘဂဝန္တံ တေမာသံ စတူဟိ ပစ္စယေဟိ ဥပဋ္ဌဟန္တော ဇီဝိတံ အဝဉ္ဈံ ကာတုံ, ဣမမေဝ ဝရံ ဒေဟီ"တိ အာဟ။ "န သက္ကာ တာတ, အညံ ဝရေဟီ"တိ ဝုတ္တေ "ဒေဝ, ခတ္တိယာနံ နာမ ဒွေ ကထာ နတ္ထိ, ဧတမေဝ ဒေဟိ, န မေ အညေနတ္ထော"တိ။ တာတ ဗုဒ္ဓါနံ နာမ စိတ္တံ ဒုဇ္ဇာနံ, သစေ ဘဂဝါ န ဣစ္ဆိဿတိ, မယာ ဒိန္နေပိ ကိံ ဘဝိဿတီတိ? သော – "သာဓု, ဒေဝ, အဟံ ဘဂဝတော စိတ္တံ ဇာနိဿာမီ"တိ ဝိဟာရံ ဂတော။

တေန စ သမယေန ဘတ္တကိစ္စံ နိဋ္ဌပေတွာ ဘဂဝါ ဂန္ဓကုဋိံ ပဝိဋ္ဌော ဟောတိ။ သော မဏ္ဍလမာဠေ သန္နိသိန္နာနံ ဘိက္ခူနံ သန္တိကံ အဂမာသိ။ တေ တံ အာဟံသု – "ရာဇပုတ္တ, ကသ္မာ အာဂတောသီ"တိ? ဘဂဝန္တံ ဒဿနာယ, ဒဿေထ မေ ဘဂဝန္တန္တိ။ န မယံ, ရာဇပုတ္တ, ဣစ္ဆိတိစ္ဆိတက္ခဏေ သတ္ထာရံ ဒဋ္ဌုံ လဘာမာတိ။ ကော ပန, ဘန္တေ, လဘတီတိ? သုမနတ္ထေရော နာမ ရာဇပုတ္တာတိ။ "သော ကုဟိံ, ဘန္တေ, ထေရော"တိ။ ထေရဿ နိသိန္နဋ္ဌာနံ ပုစ္ဆိတွာ ဂန္တွာ ဝန္ဒိတွာ – "ဣစ္ဆာမဟံ, ဘန္တေ, ဘဂဝန္တံ ပဿိတုံ, ဒဿေထ မေ"တိ အာဟ။ ထေရော – "ဧဟိ ရာဇပုတ္တာ"တိ တံ ဂဟေတွာ တံ ဂန္ဓကုဋိပရိဝေဏေ ဌပေတွာ ဂန္ဓကုဋိံ အဘိရုဟိ။ အထ နံ ဘဂဝါ – "သုမန, ကသ္မာ အာဂတောသီ"တိ အာဟ။ ရာဇပုတ္တော, ဘန္တေ, ဘဂဝန္တံ ဒဿနာယ အာဂတောတိ။ တေန ဟိ ဘိက္ခု အာသနံ ပညာပေဟီတိ။ ထေရော အာသနံ ပညာပေသိ, နိသီဒိ ဘဂဝါ ပညတ္တေ အာသနေ။ ရာဇပုတ္တော ဘဂဝန္တံ ဝန္ဒိတွာ ပဋိသန္ထာရံ အကာသိ။ ကဒါ အာဂတောသိ ရာဇပုတ္တာတိ? ဘန္တေ, တုမှေသု ဂန္ဓကုဋိံ ပဝိဋ္ဌေသု။ ဘိက္ခူ ပန – "န မယံ ဣစ္ဆိတိစ္ဆိတက္ခဏေ ဘဂဝန္တံ ဒဋ္ဌုံ လဘာမာ"တိ မံ ထေရဿ သန္တိကံ ပဟိဏိံသု။ ထေရော ပန ဧကဝစနေနေဝ ဒဿေသိ။ ထေရော, ဘန္တေ, တုမှာကံ သာသနေ ဝလ္လဘော မညေတိ။ အာမ ရာဇကုမာရ, ဝလ္လဘော ဧသ ဘိက္ခု မယှံ သာသနေတိ။ ဘန္တေ, ဗုဒ္ဓါနံ သာသနေ ကိံ ကတွာ ဝလ္လဘော ဟောတီတိ? ဒါနံ ဒတွာ သီလံ သမာဒိယိတွာ ဥပေါသထကမ္မံ ကတွာ ကုမာရာတိ။ ဘဂဝါ, အဟံ ထေရော ဝိယ ဗုဒ္ဓသာသနေ ဝလ္လဘော ဟောတုကာမော, တေမာသံ မေ ဝဿာဝါသံ အဓိဝါသေထာတိ။ ဘဂဝါ – "အတ္ထိ နု ခေါ တတ္ထ ဂတေန အတ္ထော"တိ ဩလောကေတွာ အတ္ထီတိ ဒိသွာ "သုညာဂါရေ, ခေါ ရာဇကုမာရ တထာဂတာ အဘိရမန္တီ"တိ အာဟ။ ကုမာရော "အညာတံ ဘဂဝါ, အညာတံ သုဂတာ"တိ ဝတွာ "အဟံ, ဘန္တေ, ပုရိမတရံ ဂန္တွာ ဝိဟာရံ ကာရေမိ, မယာ ပေသိတေ ဘိက္ခုသတသဟဿေန သဒ္ဓိံ အာဂစ္ဆထာ"တိ ပဋိညံ ဂဟေတွာ ပိတုသန္တိကံ ဂန္တွာ "ဒိန္နာ မေ, ဒေဝ, ဘဂဝတာ ပဋိညာ, မယာ ပဟိတေ ဘဂဝန္တံ ပေသေယျာထာ"တိ ပိတရံ ဝန္ဒိတွာ နိက္ခမိတွာ ယောဇနေ ယောဇနေ ဝိဟာရံ ကာရေတွာ ဝီသယောဇနသတံ အဒ္ဓါနံ ဂန္တွာ အတ္တနော နဂရေ ဝိဟာရဋ္ဌာနံ ဝိစိနန္တော သောဘနံ နာမ ကုဋုမ္ဗိကဿ ဥယျာနံ ဒိသွာ သတသဟဿေန ကိဏိတွာ သတသဟဿံ ဝိဿဇ္ဇေတွာ ဝိဟာရံ ကာရေသိ။ တတ္ထ ဘဂဝတော ဂန္ဓကုဋိံ သေသဘိ

ကျွန္တေ ရတ္တိဋ္ဌာနဒိတဋ္ဌာနတ္တာယ ကုဋိုလေဏမဏ္ဍပေ ကာရာပေတွာ ဟကာရပရိက္ခေပေ ကတွာ ဒွာရကောဋ္ဌကေ နိဋ္ဌပေတွာ ပိတုသန္တိကံ ပေသေသိ – “နိဋ္ဌိတံ မယှံ ကိစ္စံ, သတ္ထာရံ ပဟိဏထာ”တိ။

ရာဇာ ဘဂဝန္တံ ဘောဇေတွာ – “ဘဂဝါ, သုမနဿ ကိစ္စံ နိဋ္ဌိတံ, တုမှာကံ ဂမနံ ပစ္စာသီသတီ”တိ အာဟ။ ဘဂဝါ သတသဟဿဘိက္ခုပရိဝုတော ယောဇနေ ယောဇနေ ဝိဟာရေသု ဝသမာနော အဂမာသိ။ ကုမာရော “သတ္ထာ အာဂတော”တိ သုတွာ ယောဇနံ ပစ္စုဂ္ဂန္တွာ မာလာဒီဟိ ပူဇယမာနော ဝိဟာရံ ပဝေသေတွာ –

“သတသဟဿေန မေ ကီတံ၊ သတသဟဿေန မာပိတံ။
သောဘနံ နာမ ဥယျာနံ၊ ပဋိဂ္ဂဏှ မဟာမုနီ”တိ။

ဝိဟာရံ နိယျာတေသိ။ သော ဝဿူပနာယိကဒိဝသေ ဒါနံ ဒတွာ အတ္တနော ပုတ္တဒါရေ စ အမစ္စေ စ ပက္ကောသာပေတွာ အာဟ – “အယံ သတ္ထာ အမှာကံ သန္တိကံ ဒူရတော အာဂတော, ဗုဒ္ဓါ စ နာမ ဓမ္မဂရုနော န အာမိသဂရုကာ။ တသ္မာ အဟံ တေမာသံ ဒွေ သာဋကေ နိဝတ္ထော ဒသ သီလာနိ သမာဒိယိတွာ ဣဓေဝ ဝသိဿာမိ, တုမှေဟိ ခီဏာသဝသတသဟဿဿ ဣမိနာဝ နီဟာရေန တေမာသံ ဒါနံ ဒဒေယျာထာ”တိ။

သော သုမနတ္ထေရဿ ဝသနဋ္ဌာနသဘာဂေယေဝ ဌာနေ ဝသန္တော ယံ ထေရော ဘဂဝတော ဝတ္တံ ကရောတိ, တံ သဗ္ဗံ ဒိသွာ “ဣမသ္မိံ ဌာနေ ဧကန္တဝလ္လဘော ဧသ ထေရော, ဧတဿေဝ မေ ဌာနန္တရံ ပတ္ထေတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ စိန္တေတွာ ဥပကဋ္ဌာယ ပဝါရဏာယ ဂာမံ ပဝိသိတွာ သတ္တာဟံ မဟာဒါနံ ဒတွာ သတ္တမေ ဒိဝသေ ဘိက္ခုသတသဟဿဿ ပါဒမူလေ တိစီဝရံ ဌပေတွာ ဘဂဝန္တံ ဝန္ဒိတွာ – “ဘန္တေ, ယဒေတံ မယာ မဂ္ဂေ ယောဇနန္တရိကံ ယောဇနန္တရိကံ ဝိဟာရံ ကာရာပနတော ပဋ္ဌာယ ပုညံ ကတံ, တံ နေဝ သက္ကသမ္ပတ္တိံ, န မာရသမ္ပတ္တိံ, န ဗြဟ္မသမ္ပတ္တိံ ပတ္ထယန္တေန, ဗုဒ္ဓဿ ပန ဥပဋ္ဌာကဘာဝံ ပတ္ထယန္တေန ကတံ။ တသ္မာ အဟမ္ပိ, ဘဂဝါ, အနာဂတေ သုမနတ္ထေရော ဝိယ ဗုဒ္ဓဿ ဥပဋ္ဌာကော ဘဝေယျ”န္တိ ပဉ္စပတိဋ္ဌိတေန နိပတိတွာ ဝန္ဒိ။

ဘဂဝါ – “မဟန္တံ ကုလပုတ္တဿ စိတ္တံ, သမိဇ္ဈိဿတိ နု ခေါ နော”တိ ဩလောကေန္တော – “အနာဂတေ ဣတော သတသဟဿိမေ ကပ္ပေ ဂောတမော နာမ ဗုဒ္ဓေါ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ, တဿေဝ ဥပဋ္ဌာကော ဘဝိဿတီ”တိ ဉတွာ –

“ဣစ္ဆိတံ ပတ္ထိတံ တုယှံ၊ သဗ္ဗမေဝ သမိဇ္ဈတု။
သဗ္ဗေ ပူရေန္တု သင်္ကပ္ပာ၊ စန္ဒော ပန္နရသော ယထာ”တိ။

အာဟ။ ကုမာရော တံ သုတွာ – “ဗုဒ္ဓါ နာမ အဒွေဇ္ဈကထာ ဟောန္တီ”တိ ဒုတိယဒိဝသေယေဝ တဿ ဘဂဝတော ပတ္တစီဝရံ ဂဟေတွာ ပိဋ္ဌိတော ပိဋ္ဌိတော ဂစ္ဆန္တော ဝိယ အဟောသိ။ သော တသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ဝဿသတသဟဿံ ဒါနံ ဒတွာ သဂ္ဂေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ကဿပဗုဒ္ဓကာလေပိ ပိဏ္ဍာယ စရတော ထေရဿ ပတ္တဂ္ဂဟဏတ္ထံ ဥတ္တရိသာဋကံ ဒတွာ ပူဇမကာသိ။ ပုန သဂ္ဂေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ တတော စုတော ဗာရာဏသိရာဇာ ဟုတွာ အဋ္ဌန္နံ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနံ ပဏ္ဏသာလာယော ကာရေတွာ မဏိအာဓာရကေ ဥပဋ္ဌပေတွာ စတူဟိ ပစ္စယေဟိ ဒသဝဿသဟဿာနိ ဥပဋ္ဌာနံ အကာသိ။ ဧတာနိ ပာကဋဋ္ဌာနာနိ။

ကပ္ပသတသဟဿံ ပန ဒါနံ ဒဒမာနောဝ အမှာကံ ဗောဓိသတ္တေန သဒ္ဓိံ တုသိတပုရေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ တတော စုတော အမိတောဒနသက္ကဿ ဂေဟေ ပဋိသန္ဓိံ ဂဟေတွာ အနုပုဗ္ဗေန ကတာဘိနိက္ခမနော သမ္မာသမ္ဗောဓိံ ပတွာ ပဌမဂမနေန ကပိလဝတ္ထုံ အာဂန္တွာ တတော နိက္ခမန္တေ ဘဂဝတိ ဘဂဝတော ပရိဝါရတ္ထံ ရာဇကုမာရေသု ပဗ္ဗဇိတေသု ဘဒ္ဒိယာဒီဟိ သဒ္ဓိံ နိက္ခမိတွာ ဘဂဝတော သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိတွာ နစိရဿေဝ အာယသ္မတော ပုဏ္ဏဿ မန္တာဏိပုတ္တဿ သန္တိကေ ဓမ္မကထံ သုတွာ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိ (သံ. နိ. ၃.၈၃)။ ဝေမေသ အာယသ္မာ ပုဗ္ဗူပနိဿယသမ္ပန္နော တသ္မိမာယ ပုဗ္ဗူပနိဿယသမ္ပတ္တိယာ ဂမ္ဘီရောပိ ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒေ ဥတ္တာနကော ဝိယ ဥပဋ္ဌာသိ။

တိတ္ထတသာဒိဝဏ္ဏနာ

တိတ္ထတသောတိ ပုနပ္ပုနံ ဂရူနံ သန္တိကေ ဥဂ္ဂဟဏသဝနပရိပုစ္ဆနဓာရဏာနိ ဝုစ္စန္တိ။ သော ထေရဿ အတိဝိယ ပရိသုဒ္ဓေါ, တေနာပိဿာယံ ဂမ္ဘီရောပိ ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒေါ ဥတ္တာနကော ဝိယ ဥပဋ္ဌာသိ။

သောတာပန္နာနဉ္စ နာမ ပစ္စယာကာရော ဥတ္တာနကောဝ ဟုတွာ ဥပဋ္ဌာတိ, အယဉ္စ အာယသ္မာ သောတာပန္နော။ ဗဟုဿုတာနဉ္စ စတုဟတ္ထေ ဩဝရကေ ပဒီပေ ဇလမာနေ မဉ္စပီဌံ ဝိယ နာမရူပပရိစ္ဆေဒေါ ပာကဋော ဟောတိ, အယဉ္စ အာယသ္မာ ဗဟုဿုတာနံ အဂ္ဂေါ ဟောတိ, ဗာဟုသစ္စာနုဘာဝေနပိဿ ဂမ္ဘီရောပိ ပစ္စယာကာရော ဥတ္တာနကော ဝိယ ဥပဋ္ဌာသိ။

ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒဂမ္ဘီရတာ

တတ္ထ အတ္ထဂမ္ဘီရတာယ, ဓမ္မဂမ္ဘီရတာယ, ဒေသနာဂမ္ဘီရတာယ, ပဋိဝေဓဂမ္ဘီရတာယာတိ စတူဟိ အာကာရေဟိ ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒေါ ဂမ္ဘီရော နာမ။

တတ္ထ ဇရာမရဏဿ ဇာတိပစ္စယသမ္ဘူတသမုဒာဂတဋ္ဌော ဂမ္ဘီရော။ပေ.။ သင်္ခါရာနံ အဝိဇ္ဇာပစ္စယသမ္ဘူတသမုဒာဂတဋ္ဌော ဂမ္ဘီရောတိ အယံ **အတ္ထဂမ္ဘီရတာ**။

အဝိဇ္ဇာယ သင်္ခါရာနံ ပစ္စယဋ္ဌော ဂမ္ဘီရော။ပေ.။ ဇာတိယာ ဇရာမရဏဿ ပစ္စယဋ္ဌော ဂမ္ဘီရောတိ အယံ **ဓမ္မဂမ္ဘီရတာ**။

ကတ္ထစိ သုတ္တေ ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒေါ အနုလောမတော ဒေသိယတိ, ကတ္ထစိ ပဋိလောမတော, ကတ္ထစိ အနုလောမပဋိလောမတော, ကတ္ထစိ မဇ္ဈတော ပဋ္ဌာယ အနုလောမတော ဝါ ပဋိလောမတော ဝါ အနုလောမပဋိလောမတော ဝါ, ကတ္ထစိ တိသန္ဓိ စတုသင်္ခေပေါ, ကတ္ထစိ ဒွိသန္ဓိ တိသင်္ခေပေါ, ကတ္ထစိ ဧကသန္ဓိ ဒွိသင်္ခေပေါတိ အယံ **ဒေသနာဂမ္ဘီရတာ**။

အဝိဇ္ဇာယ ပန အညာဏအဒဿနသစ္စာပဋိဝေဓဋ္ဌော ဂမ္ဘီရော, သင်္ခါရာနံ အဘိသင်္ခရဏာယူဟနသရာဂဝိရာဂဋ္ဌော, ဝိညာဏဿ သုညတအဗျာပါရအသင်္ကန္တိပဋိသန္ဓိပါတုဘာဝဋ္ဌော, နာမရူပဿ ဧကုပ္ပာဒဝိနိဗ္ဘောဂါဝိနိဗ္ဘောဂနမနရုပ္ပနဋ္ဌော, သဠာယတနဿ အဓိပတိလောကဒွါရခေတ္တဝိသယိဘာဝဋ္ဌော, ဖဿဿ ဖုသနသင်္ဃဋ္ဋနသင်္ဂတိသန္နိပါတဋ္ဌော, ဝေဒနာယ အာရမ္မဏရသာနုဘဝနသုခဒုက္ခမဇ္ဈတ္တဘာဝနိဇ္ဇီဝဝေဒယိတဋ္ဌော, တဏှာယ အဘိနန္ဒိတဇ္ဈောသာနသရိတာလတာတဏှာနဒီတဏှာသမုဒ္ဒဒုပ္ပူရဏဋ္ဌော, ဥပါဒါနဿ အာဒါနဂ္ဂဟဏာဘိနိဝေသပရာမာသဒုရတိက္ကမဋ္ဌော, ဘဝဿ အာယူဟနာဘိသင်္ခရဏယောနိဂတိဌိတိနိဝါသေသု ခိပနဋ္ဌော, ဇာတိယာ ဇာတိသဉ္ဇာတိဩက္ကန္တိနိဗ္ဗတ္တိပါတုဘာဝဋ္ဌော, ဇရာမရဏဿ ခယဝယဘေဒဝိပရိဏာမဋ္ဌော ဂမ္ဘီရောတိ။ ဧဝံ ယော အဝိဇ္ဇာဒီနံ သဘာဝေါ, ယေန ပဋိဝေဓေန အဝိဇ္ဇာဒယော သရသလက္ခဏတော ပဋိဝိဒ္ဓါ ဟောန္တိ; သော ဂမ္ဘီရောတိ အယံ **ပဋိဝေဓဂမ္ဘီရတာ** တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ သာ သဗ္ဗာပိ ထေရဿ ဥတ္တာနကာ ဝိယ ဥပဋ္ဌာသိ။ တေန ဘဂဝါ အာယသ္မန္တံ အာနန္ဒံ ဥဿာဒေန္တော – "မာ ဟေဝံ"န္တိအာဒိမာဟ။ အယဉ္ဟေတ္ထ အဓိပ္ပာယော – အာနန္ဒ, တွံ မဟာပညော ဝိသဒဉာဏော, တေန တေ ဂမ္ဘီရောပိ ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒေါ ဥတ္တာနကော ဝိယ ခါယတိ, တသ္မာ – "မယှမေဝ နု ခော ဧသ ဥတ္တာနကော ဟုတွာ ဥပဋ္ဌာတိ, ဥဒါဟု အညေသမ္ပီ"တိ မာ ဧဝံ အဝစာတိ။

အပသာဒနာဝဏ္ဏနာ

ယံ ပန ဝုတ္တံ – "အပသာဒေန္တော"တိ, တတ္ထ အယံ အဓိပ္ပာယော – အာနန္ဒ, "အထ စ ပန မေ ဥတ္တာနကုတ္တာနကော ဝိယ ခါယတီ"တိ မာ ဟေဝံ အဝစ။ ယဒိ ဟိ တေ ဧသ ဥတ္တာနကုတ္တာနကော ဝိယ ခါယတိ, ကသ္မာ တွံ အတ္တနော ဓမ္မတာယ သောတာပန္နော နာဟောသိ, မယာ ဒိန္နနယေဝ ဌတွာ သောတာပတ္တိမဂ္ဂံ ပဋိဝိဇ္ဈသိ။ အာနန္ဒ, ဣဒံ နိဗ္ဗာနမေဝ ဂမ္ဘီရံ, ပစ္စယာကာရော ပန တဝ ဥတ္တာနကော ဇာတော, အထ ကသ္မာ ဩဠာရိကံ ကာမရာဂသံယောဇ

နံ ပဋိဃသံယောဇနံ, ဩဠာရိကံ ကာမရာဂါနုသယံ ပဋိဃာနုသယန္တိ ဣမေ စတ္တာရော ကိလေသေ သမုဂ္ဃာတေန္တော သကဒါဂါမိဖလံ န သစ္ဆိကရောသိ? တေယေဝ အဏုသဟဂတေ စတ္တာရော ကိလေသေ သမုဂ္ဃာတေန္တော အနာဂါမိဖလံ န သစ္ဆိကရောသိ? ရူပရာဂါဒီနိ ပဉ္စ သံယောဇနာနိ, ဘဝရာဂါနုသယံ, မာနာနုသယံ, အဝိဇ္ဇာနုသယန္တိ ဣမေ အဋ္ဌ ကိလေသေ သမုဂ္ဃာတေန္တော အရဟတ္တံ န သစ္ဆိကရောသိ?

ကသ္မာ စ သတသဟဿကပ္ပာဓိကံ ဧကံ အသင်္ချေယျံ ပူရိတပါရမိနော သာရိပုတ္တမောဂ္ဂလ္လာနာ ဝိယ သာဝကပါရမိဉာဏံ နပ္ပဋိဝိဇ္ဈသိ? သတသဟဿကပ္ပာဓိကာနိ ဒွေ အသင်္ချေယျာနိ ပူရိတပါရမိနော ပစ္စေကဗုဒ္ဓာ ဝိယ စ ပစ္စေကဗောဓိဉာဏံ နပ္ပဋိဝိဇ္ဈသိ? ယဒိ ဝါ တေ သဗ္ဗထာဝ ဧသ ဥတ္တာနကော ဟုတွာ ဥပဋ္ဌာတိ, အထ ကသ္မာ သတသဟဿကပ္ပာဓိကာနိ စတ္တာရိ အဋ္ဌ သောဠသ ဝါ အသင်္ချေယျာနိ ပူရိတပါရမိနော ဗုဒ္ဓာ ဝိယ သဗ္ဗညုတညာဏံ န သစ္ဆိကရောသိ? ကိံ အနတ္ထိကောသိ ဧတေဟိ ဝိသေသာဓိဂမေဟိ, ပဿ ယာဝဉ္စ တေ အပရဒ္ဓံ, တွံ နာမ သာဝကော ပဒေသဉာဏေ ဌိတော အတိဂမ္ဘီရံ ပစ္စယာကာရံ – "ဥတ္တာနကော မေ ဥပဋ္ဌာတီ"တိ ဝဒသိ, တဿ တေ ဣဒံ ဝစနံ ဗုဒ္ဓါနံ ကထာယ ပစ္စနီကံ ဟောတိ, န တာဒိသေန နာမ ဘိက္ခုနာ ဗုဒ္ဓါနံ ကထာယ ပစ္စနီကံ ကထေတဗ္ဗန္တိ ယုတ္တမေတံ။

နနု မယှံ, အာနန္ဒ, ဣဒံ ပစ္စယာကာရံ ပဋိဝိဇ္ဈိတုံ ဃဋယမာနဿေဝ သတသဟဿကပ္ပာဓိကာနိ စတ္တာရိ အသင်္ချေယျာနိ အတိက္ကန္တာနိ? ပစ္စယာကာရံ ပဋိဝိဇ္ဈနတ္ထာယ စ ပန မေ အဒိန္နံ ဒါနံ နာမ နတ္ထိ, အပူရိတပါရမီ နာမ နတ္ထိ။ ပစ္စယာကာရံ ပဋိဝိဇ္ဈိဿာမီတိ ပန မေ နိရုဿာဟံ ဝိယ မာရဗလံ ဝိဓမန္တဿ အယံ မဟာပထဝီ ဒွင်္ဂုလမတ္တမ္ပိ န ကမ္ပိ တထာ ပဌမယာမေ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ, မဇ္ဈိမယာမေ ဒိဗ္ဗစက္ခုံ သမ္ပာဒေန္တဿ။ ပစ္ဆိမယာမေ ပန မေ ဗလဝပစ္စူသသမယေ – "အဝိဇ္ဇာ သင်္ခါရာနံ နဝဟိ အာကာရေဟိ ပစ္စယော ဟောတီ"တိ ဒိဋ္ဌမတ္တေဝ ဒသသဟဿီ လောကဓာတု အယဒဏ္ဍကေန အာကောဋိတကံသတာလံ ဝိယ ဝိရဝသတံ ဝိရဝသဟဿံ မုဉ္စမာနာ ဝါတာဟတေ ပဒုမိနိပဏ္ဏေ ဥဒကဗိန္ဒု ဝိယ ကမ္ပိတ္ထ။ ဧဝံ ဂမ္ဘီရော စာယံ, အာနန္ဒ, ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒော, ဂမ္ဘီရာဝဘာသော စ။ ဧတဿ စ အာနန္ဒ, ဓမ္မဿ အနနုဗောဓာ။ပေ။ နာတိဝတ္တတီတိ။

ဧတဿ ဓမ္မဿာတိ ဧတဿ ပစ္စယဓမ္မဿ။ **အနနုဗောဓာ**တိ ဉာတပရိညာဝသေန အနနုဗုဇ္ဈနာ။ **အပ္ပဋိဝေဓာ**တိ တီရဏပ္ပဟာနပရိညာဝသေန အပ္ပဋိဝိဇ္ဈနာ။ **တန္တာကုလကဇာတာ**တိ တန္တံ ဝိယ အာကုလကဇာတာ။ ယထာ နာမ ဒုန္နိက္ခိတ္တံ မူသိကစ္ဆိန္နံ ပေသကာရာနံ တန္တံ တဟိံ တဟိံ အာကုလံ ဟောတိ, ဣဒံ အဂ္ဂံ ဣဒံ မူလန္တိ အဂ္ဂေန ဝါ အဂ္ဂံ မူလေန ဝါ မူလံ သမာနေတုံ ဒုက္ကရံ ဟောတိ; ဧဝမေဝ သတ္တာ ဣမသ္မိံ ပစ္စယာကာရေ ခလိတာ အာကုလာ ဗျာကုလာ ဟောန္တိ, န သက္ကောန္တိ တံ ပစ္စယာကာရံ ဥဇုံ ကာတုံ။ တတ္ထ တန္တံ ပစ္စတ္တပုရိသကာရေ ဌတွာ သက္ကာပိ ဘဝေယျ ဥဇုံ ကာတုံ, ဌပေတွာ ပန ဒွေ ဗောဓိသတ္တေ အညော သတ္တော အတ္တနော ဓမ္မတာယ ပစ္စယာကာရံ ဥဇုံ ကာတုံ သမတ္ထော နာမ နတ္ထိ။ ယထာ ပန အာကုလံ တန္တံ ကဉ္ဇိယံ ဒတွာ ကောစ္ဆေန ပဟတံ တတ္ထ တတ္ထ ဂုဠကဇာတံ ဟောတိ ဂဏ္ဌိဗဒ္ဓံ, ဧဝမိမေ သတ္တာ ပစ္စယေသု ပက္ခလိတွာ ပစ္စယေ ဥဇုံ ကာတုံ အသက္ကောန္တာ ဒွာသဋ္ဌိ ဒိဋ္ဌိဂတဝသေန အာကုလကဇာတာ ဟောန္တိ, ဂဏ္ဌိဗဒ္ဓါ။ ယေ ဟိ ကေစိ ဒိဋ္ဌိဂတနိဿိတာ, သဗ္ဗေ ပစ္စယာကာရံ ဥဇုံ ကာတုံ အသက္ကောန္တာယေဝ။

ကုလာဂဏ္ဌိကဇာတာတိ ကုလာဂဏ္ဌိကံ ဝုစ္စတိ ပေသကာရကဉ္ဇိယသုတ္တံ။ ကုလာ နာမ သကုဏိကာ, တဿာ ကုလာဝကောတိပိ ဧကေ။ ယထာ ဟိ တဒုဘယမ္ပိ အာကုလံ အဂ္ဂေန ဝါ အဂ္ဂံ မူလေန ဝါ မူလံ သမာနေတုံ ဒုက္ကရန္တိ ပုရိမနယေနေဝ ယောဇေတဗ္ဗံ။

မုဉ္ဇပဗ္ဗဇဘူတာတိ မုဉ္ဇတိဏံ ဝိယ ပဗ္ဗဇတိဏံ ဝိယ စ ဘူတာ။ ယထာ တာနိ တိဏာနိ ကောဋ္ဋေတွာ ကတရဇ္ဇု ဇိဏ္ဏကာလေ ကတ္ထစိ ပတိတံ ဂဟေတွာ တေသံ တိဏာနံ ဣဒံ အဂ္ဂံ, ဣဒံ မူလန္တိ အဂ္ဂေန ဝါ အဂ္ဂံ မူလေန ဝါ မူလံ သမာနေတုံ ဒုက္ကရန္တိ။ တမ္ပိ ပစ္စတ္တပုရိသကာရေ ဌတွာ သက္ကာ ဘဝေယျ ဥဇုံ ကာတုံ, ဌပေတွာ ပန ဒွေ ဗောဓိသတ္တေ အညော သတ္တော အတ္တနော ဓမ္မတာယ ပစ္စယာကာရံ ဥဇုံ ကာတုံ သမတ္ထော နာမ နတ္ထိ။ ဧဝမယံ ပဇာ ပစ္စယာကာရေ ဥဇုံ ကာတုံ အသက္ကောန္တီ ဒိဋ္ဌိဂတဝသေန ဂဏ္ဌိကဇာတာ ဟုတွာ အပါယံ ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပါတံ သံသာရံ နာတိဝတ္တတိ။

တတ္ထ **အပာယောတိ** နိရယတိရစ္ဆာနယောနိပေတ္တိဝိသယအသုရကာယာ။ သဗ္ဗေပိ ဟိ တေ ဝဍ္ဎိသင်္ခါတသ္သ အယဿ အဘာဝတော – ''အပါယော''တိ ဝုစ္စန္တိ။ တထာ ဒုက္ခဿ ဂတိဘာဝတော **ဒုဂ္ဂတိ။** သုခသမုဿယတော ဝိနိပတိတတ္တာ **ဝိနိပါတော။** ဝုတ္တဉ္စေတံ –

''ခန္ဓာနဉ္စ ပဋိပါဋိ, ဓာတုအာယတနာန စ။
အဗ္ဗောစ္ဆိန္နံ ဝတ္တမာနာ, **သံသာရော**တိ ပဝုစ္စတီ''တိ။

တံ သဗ္ဗမ္ပိ နာတိဝတ္တတိ နာတိက္ကမတိ။ အထ ခော စုတိတော ပဋိသန္ဓိံ, ပဋိသန္ဓိတော စုတိန္တိ ဧဝံ ပုနပ္ပုနံ စုတိပဋိသန္ဓိယော ဂဏှမာနာ တီသု ဘဝေသု စတူသု ယောနီသု ပဉ္စသု ဂတီသု သတ္တသု ဝိညာဏဋ္ဌိတီသု နဝသု သတ္တာဝာသေသု မဟာသမုဒ္ဒေ ဝါတုက္ခိတ္တနာဝါ ဝိယ ယန္တေသု ယုတ္တဂေါဏော ဝိယ စ ပရိဗ္ဘမတိယေဝ။ ဣတိ သဗ္ဗံ ပေတံ ဘဂဝတာ အာယသ္မတော အာနန္ဒဿ အပသာဒေန္တော အာဟာတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒဝဏ္ဏနာ

၉၆. ဣဒါနိ ယသ္မာ ဧတံ သုတ္တံ – ''ဂမ္ဘီရော စာယံ, အာနန္ဒ, ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒော''တိ စ ''တန္တာကုလက ဇာတာ''တိ စ ဒွီဟိယေဝ ပဒေဟိ အာရဒ္ဓံ, တသ္မာ – ''ဂမ္ဘီရော စာယံ, အာနန္ဒ, ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒော''တိ ဣမိနာ တာဝ အနုသန္ဓိနာ ပစ္စယာကာရဿ ဂမ္ဘီရဘာဝဒဿနတ္ထံ ဒေသနံ အာရဘန္တော **အတ္ထိ ဣဒပ္ပစ္စယာ ဇရာမရဏ**န္တိ အာဒိမာဟ။ တတြာယမတ္ထော – ဣမဿ ဇရာမရဏဿ ပစ္စယော ဣဒပ္ပစ္စယော, တသ္မာ ဣဒပ္ပစ္စယာ အတ္ထိ ဇရာမရဏံ, အတ္ထိ နု ခော ဇရာမရဏဿ ပစ္စယော, ယမှာ ပစ္စယာ ဇရာမရဏံ ဘဝေယျာတိ ဧဝံ ပုဋ္ဌေန သတာ, အာနန္ဒ, ပဏ္ဍိတေန ပုဂ္ဂလေန ယထာ – ''တံ ဇီဝံ တံ သရီရ''န္တိ ဝုတ္တေ ဌပနီယတ္တာ ပဉှဿ တုဏှီ ဘဝိတဗ္ဗံ ဟောတိ, ''အဗျာကတမေတံ တထာဂတေနာ''တိ ဝါ ဝတ္တဗ္ဗံ ဟောတိ, ဧဝံ အပ္ပဋိပဇ္ဇိတ္ဝာ, ယထာ – ''စက္ခုံ သဿတံ အသဿတ''န္တိ ဝုတ္တေ အသဿတန္တိ ဧကံသေနေဝ ဝတ္တဗ္ဗံ ဟောတိ, ဧဝံ ဧကံသေနေဝ အတ္ထီတိဿ ဝ စနီယံ။ ပုန ကိံ ပစ္စယာ ဇရာမရဏံ, ကော နာမ သော ပစ္စယော, ယတော ဇရာမရဏံ ဟောတီတိ ဝုတ္တေ **ဇာတိပစ္စယာ ဇရာ မရဏ**န္တိ ဣစ္စဿ ဝစနီယံ, ဧဝံ ဝတ္တဗ္ဗံ ဘဝေယျာတိ အတ္ထော။ ဧသ နယော သဗ္ဗပဒေသု။

နာမရူပပစ္စယာ ဖဿော တိ ဣဒံ ပန ယသ္မာ သဠာယတနပစ္စယာတိ ဝုတ္တေ စက္ခုသမ္ဖဿာဒီနံ ဆန္နံ ဝိပါကသ မ္ဖဿာနံယေဝ ဂဟဏံ ဟောတိ, ဣဓ စ ''သဠာယတနပစ္စယာ''တိ ဣမိနာ ပဒေန ဂဟိတမ္ပိ အဂဟိတမ္ပိ ပစ္စယုပ္ပန္နံ ဝိသေသံ ဖဿဿ စ သဠာယတနတော အတိရိတ္တံ အညမ္ပိ ဝိသေသပစ္စယံ ဒဿေတုကာမော, တသ္မာ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဣမိနာ ပန တရေန ဘဂဝတာ ကိံ ကထိတန္တိ? ပစ္စယာနံ နိဒါနံ ကထိတံ။ ဣဒဉှိ သုတ္တံ ပစ္စယေ နိဇ္ဇ ဋ္ဋေ နိဂ္ဂုမ္ဗေ ကတွာ ကထိတတ္တာ **မဟာနိဒါန**န္တိ ဝုစ္စတိ။

၉၈. ဣဒါနိ တေသံ တေသံ ပစ္စယာနံ တထံ အဝိတထံ အနညထံ ပစ္စယဘာဝံ ဒဿေတုံ **ဇာတိပစ္စယာ ဇရာမရဏန္တိ ဣတိ ခော ပနေတံ ဝုတ္တ**န္တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ပရိယာယေနာ**တိ ကာရဏေန။ **သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ သဗ္ဗထာ သဗ္ဗ**န္တိ နိပါတ ဒွယမေတံ။ တဿတ္ထော – ''သဗ္ဗာကာရေန သဗ္ဗာ သဗ္ဗေန သဘာဝေန သဗ္ဗာ ဇာတိ နာမ ယဒိ န ဘဝေယျ ''တိ။ ဘဝတီသုပိ ဣမိနာဝ နယေန အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **ကဿစီ** တိ အနိယမဝစနမေတံ, ဒေဝါဒီသု ယဿ က ဿစိ။ **ကိမှိစီ**တိ ဣဒမ္ပိ အနိယမဝစနမေဝ, ကာမဘဝါဒီသု နဝသု ဘဝေသု ယတ္ထ ကတ္ထစိ။ **သေယျထိဒ** န္တိ အ နိယမိတနိက္ခိတ္တအတ္ထဝိဘဇနတ္ထေ နိပါတော, တဿတ္ထော – ''ယံ ဝုတ္တံ 'ကဿစိ ကိမှိစီ'တိ, တဿ တေ အတ္ထံ ဝိဘဇိဿာမီ''တိ။ အထ နံ ဝိဘဇန္တော – ''ဒေဝါနံ ဝါ ဒေဝတ္တာယာ''တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဒေဝါနံ ဝါ ဒေဝတ္တာယာ**တိ ယာ အယံ ဒေဝါနံ ဒေဝဘာဝါယ ခန္ဓဇာတိ, ယာယ ခန္ဓဇာတိယာ ဒေဝါ ''ဒေဝါ''တိ ဝုစ္စန္တိ။ သစေ ဟိ ဇာတိ သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ နာဘဝိဿာတိ ဣမိနာ နယေန သဗ္ဗပဒေသု အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဧတ္ထ စ **ဒေဝါ**တိ ဥပပ တ္တိဒေဝါ။ **ဂန္ဓဗ္ဗာ** တိ မူလခန္ဓာဒီသု အဓိဝတ္ထာဒေဝတာဝ။ **ယက္ခာ** တိ အမနုဿာ။ **ဘူတာ**တိ ယေ ကေစိ နိဗ္ဗတ္တသ တ္တာ။ **ပက္ခိနော** တိ ယေ ကေစိ အဋ္ဌိပက္ခာ ဝါ စမ္မပက္ခာ ဝါ လောမပက္ခာ ဝါ။ **သရီသပါ**တိ ယေ ကေစိ ဘူမိယံ သရ န္တာ ဂစ္ဆန္တိ။ **တေသံ တေသ**န္တိ တေသံ တေသံ ဒေဝဂန္ဓဗ္ဗာဒီနံ။ **တဒတ္တာယာ** တိ ဒေဝဂန္ဓဗ္ဗာဒိဘာဝါယ။ **ဇာတိနိ ရောဓာ**တိ ဇာတိဝိဂမာ, ဇာတိအဘာဝါတိ အတ္ထော။

ဟေတူတိအာဒီနိ သဗ္ဗာနိပိ ကာရဏဝေဝစနာနိ ဝေ။ ကာရဏဥ္ဟိ ယသ္မာ အတ္တနော ဖလတ္ထာယ ဟိနောတိ ပဝတ္တတိ, တသ္မာ ''ဟေတူ''တိ ဝုစ္စတိ။ ယသ္မာ တံ ဖလံ နိဒေတိ – ''ဟန္ဒ, နံ ဂဏှထာ''တိ အပ္ပေတိ ဝိယ တသ္မာ **နိဒာနံ**။ ယသ္မာ ဖလံ တတော သမုဒေတိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တဥ္စ ပဋိစ္စ ဧတိ ပဝတ္တတိ, တသ္မာ **သမုဒယော**တိ စ **ပစ္စယော** တိ စ ဝုစ္စတိ။ ဧသ နယော သဗ္ဗတ္ထ။ အပိ စ **ယဒိဒံ ဇာတီ**တိ ဧတ္ထ **ယဒိဒ**န္တိ နိပါတော။ တဿ သဗ္ဗပဒေသု လိင်္ဂါနုရူပတော အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဣဓ ပန – ''ယာ ဧသာ ဇာတီ''တိ အယမဿ အတ္ထော။ ဇရာမရဏဿ ဟိ ဇာတိ ဥပနိဿယကောဋိယာ ပစ္စယော ဟောတိ။

၉၉. ဘဝပဒေ – ''ကိမ္ပစ္စယာ ဇာတီ''တိ ဣမိနာ ဩကာသပရိဂ္ဂဟော ကတော။ တတ္ထ ဟေဋ္ဌာ အဝီစိပရိယန္တံ ကတွာ ဥပရိ ပရနိမ္မိတဝသဝတ္တိဒေဝေ အန္တော ကရိတွာ **ကာမဘဝေ** ဝေဒိတဗ္ဗော။ အယံ နယော ဥပပတ္တိဘဝေ။ ဣဓ ပန ကမ္မဘဝေ ယုဇ္ဇတိ။ သော ဟိ ဇာတိယာ ဥပနိဿယကောဋိယာဝ ပစ္စယော ဟောတိ။ ဥပါဒါနပဒါဒီသုပိ – ''ကိမ္ပစ္စယာ ဇာတီ''တိ ဣမိနာ ဩကာသပရိဂ္ဂဟောဝ ကတောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

၁၀၀. ဥပါဒါနပစ္စယာ ဘဝေတိ ဧတ္ထ ကာမုပါဒါနံ တိဏ္ဏမ္ပိ ကမ္မဘဝါနံ တိဏ္ဏဥ္စ ဥပပတ္တိဘဝါနံ ပစ္စယော, တထာ သေသာနိပီတိ ဥပါဒါနပစ္စယာ စတုဝီသတိဘဝါ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ နိပ္ပရိယာယေနေတ္ထ ဒွါဒသ ကမ္မဘဝါ လဗ္ဘန္တိ။ တေသံ ဥပါဒါနာနိ သဟဇာတကောဋိယာပိ ဥပနိဿယကောဋိယာပိ ပစ္စယော။

၁၀၁. ရူပတဏှာတိ ရူပါရမ္မဏေ တဏှာ။ ဧသ နယော သဒ္ဒတဏှာဒီသု။ သာ ပနေသာ တဏှာ ဥပါဒါနဿ သဟဇာတကောဋိယာပိ ဥပနိဿယကောဋိယာပိ ပစ္စယော ဟောတိ။

၁၀၂. ဧသ ပစ္စယော တဏှာယ, ယဒိဒံ ဝေဒနာတိ ဧတ္ထ ဝိပါကဝေဒနာ တဏှာယ ဥပနိဿယကောဋိယာ ပစ္စယော ဟောတိ, အညာ အညထာပီတိ။

၁၀၃. ဧတ္တာဝတာ ပန ဘဂဝါ ဝဋ္ဋမူလဘူတံ ပုရိမတဏှံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ ဒေသနံ, ပိဋ္ဌိယံ ပဟရိတွာ ကေသေသု ဝါ ဂဟေတွာ ဝိရဝန္တံ ဝိရဝန္တံ မဂ္ဂတော ဩက္ကမေန္တော ဝိယ နဝဟိ ပဒေဟိ သမုဒာစာရတဏှံ ဒဿေန္တော – ''ဣတိ ခေါ ပနေတံ, အာနန္ဒ, ဝေဒနံ ပဋိစ္စ တဏှာ''တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **တဏှာ**တိ ဒွေ တဏှာ ဧသနတဏှာ စ, ဧသိတတဏှာ စ။ ယာယ တဏှာယ အဇပထသင်္ကုပထာဒီနိ ပဋိပဇ္ဇိတွာ ဘောဂေ ဧသတိ ဂဝေသတိ, အယံ **ဧသနတဏှာ** နာမ။ ယာ တေသု ဧသိတေသု ဂဝေသိတေသု ပဋိလဒ္ဓေသု တဏှာ, အယံ **ဧသိတတဏှာ** နာမ။ တဒုဘယမ္ပိ သမုဒာစာရတဏှာယ ဧဝ အဓိဝစနံ။ တသ္မာ ဒုဝိဓာပေသာ ဝေဒနံ ပဋိစ္စ တဏှာ နာမ။ **ပရိယေသနာ** နာမ ရူပါဒိအာရမ္မဏပရိယေသနာ, သာ ဟိ တဏှာယ သတိ ဟောတိ။ **လာဘော**တိ ရူပါဒိအာရမ္မဏပဋိလာဘော, သော ဟိ ပရိယေသနာယ သတိ ဟောတိ။ **ဝိနိစ္ဆယော** ပန ဉာဏတဏှာဒိဋ္ဌိဝိတက္ကဝသေန စတုဗ္ဗိဓော။ တတ္ထ – ''သုခဝိနိစ္ဆယံ ဇညာ, သုခဝိနိစ္ဆယံ ဉတွာ အဇ္ဈတ္တံ သုခမနုယုဉ္ဇေယျာ''တိ (မ. နိ. ၃.၃၂၃) အယံ **ဉာဏဝိနိစ္ဆယော**။ ''ဝိနိစ္ဆယောတိ ဒွေ ဝိနိစ္ဆယာ – တဏှာဝိနိစ္ဆယော စ ဒိဋ္ဌိဝိနိစ္ဆယော စာ''တိ (မဟာနိ. ၁၀၂)။ ဧဝံ အာဂတာနိ အဋ္ဌသတ တဏှာဝိစရိတာနိ **တဏှာဝိနိစ္ဆယော**။ ဒွာသဋ္ဌိ ဒိဋ္ဌိယော **ဒိဋ္ဌိဝိနိစ္ဆယော**။ ''ဆန္ဒော ခော, ဒေဝါနမိန္ဒ, ဝိတက္ကနိဒါနော''တိ (ဒီ. နိ. ၂.၃၅၈) ဣမသ္မိံ ပန သုတ္တေ ဣဓ ဝိနိစ္ဆယောတိ ဝုတ္တော ဝိတက္ကောယေဝ အာဂတော။ လာဘံ လဘိတွာ ဟိ ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌံ သုန္ဒရာသုန္ဒရဥ္စ ဝိတက္ကေနေဝ ဝိနိစ္ဆိနာတိ – ''ဧတ္တကံ မေ ရူပါရမ္မဏတ္ထာယ ဘဝိဿတိ, ဧတ္တကံ သဒ္ဒါဒိအာရမ္မဏတ္ထာယ, ဧတ္တကံ မယှံ ဘဝိဿတိ, ဧတ္တကံ ပရဿ, ဧတ္တကံ ပရိဘုဉ္ဇိဿာမိ, ဧတ္တကံ နိဒဟိဿာမီ''တိ။ တေန ဝုတ္တံ – ''လာဘံ ပဋိစ္စ ဝိနိစ္ဆယော''တိ။

ဆန္ဒရာဂေတိ ဧဝံ အကုသလဝိတက္ကေန ဝိတက္ကိတဝတ္ထုသ္မိံ ဒုဗ္ဗလရာဂေ စ ဗလဝရာဂေ စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, ဣဒဥ္ဟိ ဣဓ တဏှာ။ **ဆန္ဒော** တိ ဒုဗ္ဗလရာဂဿာဓိဝစနံ။ **အဇ္ဈောသာန** န္တိ အဟံ မမန္တိ ဗလဝသန္နိဋ္ဌာနံ။ **ပရိဂ္ဂဟော**တိ တဏှာဒိဋ္ဌိဝသေန ပရိဂ္ဂဟဏကရဏံ။ **မစ္ဆရိယ**န္တိ ပရေဟိ သာဓာရဏဘာဝဿ အသဟနတာ။ တေနေဝဿ ပေါရာဏာ ဧဝံ ဝစနတ္ထံ ဝဒန္တိ – ''ဣဒံ အစ္ဆရိယံ မယှမေဝ ဟောတု, မာ အညေသံ အစ္ဆရိယံ ဟောတူတိ ပဝတ္တတ္တာ မစ္ဆရိယန္တိ ဝုစ္စတီ''တိ။ **အာရက္ခော** တိ ဒွါရပိဒဟနမဉ္ဇူသဂေါပနာဒိဝသေန သုဋ္ဌု ရက္ခဏံ။ အဓိကရောတီတိ **အဓိကရဏံ**, ကာရဏဿေတံ နာမံ။ **အာရက္ခာဓိကရဏ** န္တိ ဘာဝနပုံသကံ, အာရက္ခဟေတူတိ အတ္ထော။ ဒ

ဏ္ဍာအနာဒီသု ပရနိသေနေတွံ့ ဒဏ္ဍာသ္သ အာအနံ **ဒဏ္ဍာအနံ**။ ကေတော ဓာရာဒိနော သတ္တသ္သ အာအနံ **သတ္တာ အနံ**။ **ကလဟော**တိ ကာယကလဟောပိ တစာကလဟောပိ။ ပုရိမော ပုရိမော ဝိရောဓော **ဝိဂ္ဂဟော**။ ပစ္ဆိမော ပစ္ဆိမော **ဝိ တာဒော**။ တုဝံတုဝန္တိ အကရဝဝစနံ **တုဝံတုဝံ**။

၁၁၂. ဣဒါနိ ပဋိလောမနယေနာပိ တံသမုအစာရတဏှာ့ံ ဒဿေတုံ ပုန – ''အာရက္ခာဓိကရဏ''န္တိ အာရဘန္တော ဒေသနံ နိဝတ္တေသိ။ တတ္ထ **ကာမတဏှာ**တိ ပဉ္စကာမဂုဏိကရာဂဝသေန ဥပ္ပန္နာ ရူပာဒိတဏှာ။ **ဘဝတဏှာ**တိ သဿတဒိဋ္ဌိသဟဂတော ရာဂေ။ **ဝိဘဝတဏှာ**တိ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိသဟဂတော ရာဂေ။ **ဣမေ ဒွေ ဓမ္မာ** တိ ဝဋ္ဋမူလတဏှာ စ သမုအစာရတဏှာ စာတိ ဣမေ ဒွေ ဓမ္မာ။ **ဒွယေန**ာတိ တဏှာလက္ခဏဝသေန ကေဘာဝံ ဂတာပိ ဝဋ္ဋမူလသမုအစာရဝသေန ဒွီဟိ ကောဋ္ဌာသေဟိ ဝေဒနာယ ဧကေသမောသရဏာ ဘဝန္တိ, ဝေဒနာပစ္စယေန ဧကေပစ္စယာတိ အတ္ထော။ တိဝိဓောဟိ သမောသရဏံ ဩသရဏသမောသရဏံ, သဟဇာတသမောသရဏံ, ပစ္စယသမောသရဏဉ္စ။ တတ္ထ – ''အထ ခေါ သဗ္ဗာနိ တာနိ ကာမသမောသရဏာနိ ဘဝန္တီ''တိ ဣဒံ **ဩသရဏသမောသရဏံ** နာမ။ ''ဆန္ဒမူလကာ, အာဝုသော, ဧတေ ဓမ္မာ ဖဿသမုဒယာ ဝေဒနာသမောသရဏာ''တိ (အ. နိ. ၈.၈၃) ဣဒံ **သဟဇာတသမောသရဏံ** နာမ။ ''ဒွယေန ဝေဒနာယ ဧကေသမောသရဏာ''တိ ဣဒံ ပန **ပစ္စယသမောသရဏ**န္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၁၁၃. စက္ခုသမ္ဖဿော တိ အာဒယော သဗ္ဗေ ဝိပါကဖဿာယေဝ။ တေသု ဌပေတွာ စတ္တာရော လောကုတ္တရဝိပါကဖဿေ အဝသေသာ ဒွတ္တိံသ ဖဿာ ဟောန္တိ။ **ယဒိဒံ ဖဿော** တိ ဧတ္ထ ပန ဖဿော ဗဟုဓာ ဝေဒနာယ ပစ္စယော ဟောတိ။

၁၁၄. ယေဟိ, အာနန္ဒ, အာကာရေဟီ တိအာဒီသု အာကာရာ ဝုစ္စန္တိ ဝေဒနာဒီနံ အညမညံ အသဒိသသဘာဝတာ။ တေ ယေဝ သာဓုကံ ဒဿိယမာနာ တံ တံ လီနမတ္ထံ ဂမေန္တီတိ **လိင်္ဂါနိ**။ တဿ တဿ သဉ္ဇာနနဟေတုတော **နိမိတ္တာနိ**။ တထာ တထာ ဥဒ္ဒိသိတဗ္ဗတော **ဥဒ္ဒေသာ**။ တသ္မာ အယမေတ္ထ အတ္ထော – ''အာနန္ဒ, ယေဟိ အာကာရေဟိ။ပေ.။ ယေဟိ ဥဒ္ဒေသေဟိ နာမကာယဿ နာမသမူဟဿ ပညတ္တိ ဟောတိ, ယာ သော စ ဝေဒနာယ ဝေဒယိတာကာရေ ဝေဒယိတလိင်္ဂေ ဝေဒယိတနိမိတ္တေ ဝေဒနာတိ ဥဒ္ဒေသေ သတိ, သညာယ သဉ္ဇာနနာကာရေ သဉ္ဇာနနလိင်္ဂေ သဉ္ဇာနနနိမိတ္တေ သညာတိ ဥဒ္ဒေသေ သတိ, သင်္ခါရာနံ စေတနာကာရေ စေတနာလိင်္ဂေ စေတနာနိမိတ္တေ စေတနာတိ ဥဒ္ဒေသေ သတိ, ဝိညာဏဿ ဝိဇာနနာကာရေ ဝိဇာနနလိင်္ဂေ ဝိဇာနနနိမိတ္တေ ဝိညာဏန္တိ ဥဒ္ဒေသေ သတိ – 'အယံ နာမကာယော'တိ နာမကာယဿ ပညတ္တိ ဟောတိ။ တေသု နာမကာယပညတ္တိဟေတူသု ဝေဒနာဒီသု အာကာရာဒီသု အသတိ အပိ နု ခေါ ရူပကာယေ အဓိဝစနသမ္ဖဿော ပညာယေထ? ယွာယံ စတ္တာရော ခန္ဓေ ဝတ္ထုံ ကတွာ မနောဒွာရေ အဓိဝစနသမ္ဖဿဝေဝစနော မနောသမ္ဖဿော ဥပ္ပဇ္ဇတိ, အပိ နု ခေါ သော ရူပကာယေ ပညာယေထ, ပဉ္စ ပသာဒေ ဝတ္ထုံ ကတွာ ကတွာ ဥပ္ပဇ္ဇေယျာ''တိ။ အထ အာယသ္မာ အာနန္ဒော အမ္ဗရုက္ခေ အသတိ ဇမ္ဗုရုက္ခတော အမ္ဗပက္ကဿ ဥပ္ပတ္တိံ ဝိယ ရူပကာယတော တဿ ဥပ္ပတ္တိံ အသမ္ပဋိစ္ဆန္တော **နော ဟေတံ ဘန္တေ**တိ အာဟ။

ဒုတိယပဉှေဟာ ရုပ္ပနာကာရရုပ္ပနလိင်္ဂရုပ္ပနနိမိတ္တဝသေန ရူပန္တိ ဥဒ္ဒေသဝသေန စ အာကာရာဒီနံ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **ပဋိဃသမ္ဖဿော** တိ သပ္ပဋိဃံ ရူပက္ခန္ဓံ ဝတ္ထုံ ကတွာ ဥပ္ပဇ္ဇနကသမ္ဖဿော။ ဣဓာပိ ထေရော ဇမ္ဗုရုက္ခေ အသတိ အမ္ဗရုက္ခတော ဇမ္ဗုပက္ကဿ ဥပ္ပတ္တိံ ဝိယ နာမကာယတော တဿ ဥပ္ပတ္တိံ အသမ္ပဋိစ္ဆန္တော ''နော ဟေတံ ဘန္တေ''တိ အာဟ။

တတိယပဉှေဟာ ဥဘယဝသေနေဝ ဝုတ္တော။ တတ္ထ ထေရော အာကာသေ အမ္ဗဇမ္ဗုပက္ကာနံ ဥပ္ပတ္တိံ ဝိယ နာမရူပာဘာဝေ ဒွိန္နမ္ပိ ဖဿာနံ ဥပ္ပတ္တိံ အသမ္ပဋိစ္ဆန္တော ''နော ဟေတံ ဘန္တေ''တိ အာဟ။

ဧဝံ ဒွိန္နံ ဖဿာနံ ဝိသုံ ဝိသုံ ပစ္စယံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ ဒွိန္နမ္ပိ တေသံ အဝိသေသတော နာမရူပပစ္စယတံ ဒဿေတုံ – ''ယေဟိ အာနန္ဒ အာကာရေဟီ''တိ စတုတ္ထံ ပဉှံ အာရဘိ။ **ယဒိဒံ နာမရူပ**န္တိ ယံ ဣဒံ နာမရူပံ, ယံ ဣဒံ ဆသုပိ ဒွာရေသု နာမရူပံ, ဧသေဝ ဟေတု ဧသေဝ ပစ္စယောတိ အတ္ထော။ စက္ခုဒွာရာဒီသု ဟိ စက္ခာဒီနိ စေဝ ရူပာရမ္မဏာဒီနိ စ ရူပံ, သမ္ပယုတ္တကာ ခန္ဓာ နာမန္တိ ဧဝံ ပဉ္စဝိဓောပိ သော ဖဿော နာမရူပပစ္စယာဝ ဖဿော။ မနောဒွာရေပိ

ဟဒယဝတ္ထုန္ဟေဝ ယဥ္စ ရူပံ အာရမ္မဏံ ဟောတိ, ကြာဒံ ရူပံ။ သမ္ပယုတ္တခန္ဓာ စေဝ ယဥ္စ အရူပံ အာရမ္မဏံ ဟောတိ, ကြာဒံ အရူပံ နာမ။ ဧဝံ မနောသမ္ဖဿောပိ နာမရူပပစ္စယာ ဖဿောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ နာမရူပံ ပနဿ ဗဟုဓာ ပစ္စယော ဟောတိ။

၁၁၅. **န ဩက္ကမိဿတာ** တိ ပဝိသိတွာ ပဝတ္တမာနံ ဝိယ ပဋိသန္ဓိဝသေန န ဝတ္တိဿထ။ **သမုစ္စိဿထာ** တိ ပဋိသန္ဓိဝိညာဏေ အသတိ အပိ နု ခေါ သုဒ္ဓံ အဝသေသံ နာမရူပံ အန္တောမာတုကုစ္ဆိသ္မိံ ကလလာဒိဘာဝေန သမုစ္စိတံ မိဿကဘူတံ ဟုတွာ ဝတ္တိဿထ။ **ဩက္ကမိတွာ ဝောက္ကမိဿထာ** တိ ပဋိသန္ဓိဝသေန ဩက္ကမိတွာ စုတိဝသေန ဝောက္ကမိဿထ, နိရုဇ္ဈိဿထာတိ အတ္ထော။ သော ပနဿ နိရောဓော န တဿေဝ စိတ္တဿ နိရောဓေန, န တတော ဒုတိယတတိယာနံ နိရောဓေန ဟောတိ။ ပဋိသန္ဓိစိတ္တေန ဟိ သဒ္ဓိံ သမုဋ္ဌိတာနိ သမတိံသ ကမ္မဇရူပါနိ နိဗ္ဗတ္တန္တိ။ တေသု ပန ဌိတေသုယေဝ သောဠသ ဘဝင်္ဂစိတ္တာနိ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ နိရုဇ္ဈန္တိ။ တေသမ္ပိ အန္တရေ ဂဟိတပဋိသန္ဓိကဿ အရကဿ တ မာတုယာ တ ပနဿ အန္တရာယော နတ္ထိ။ အယဉှိ **အနောကာသော** နာမ။ သစေ ပန ပဋိသန္ဓိစိတ္တေန သဒ္ဓိံ သမုဋ္ဌိတရူပါနိ သတ္တရသမဿ ဘဝင်္ဂဿ ပစ္စယံ အတုံ သက္ကောန္တိ, ပဝတ္တိ ပဝတ္တတိ, ပဝေဏီ ဃဋီယတိ။ သစေ ပန န သက္ကောန္တိ, ပဝတ္တိ နပ္ပဝတ္တတိ, ပဝေဏီ န ဃဋီယတိ, **ဝောက္ကမတိ** နာမ ဟောတိ။ တံ သန္ဓာယ “ဩက္ကမိတွာ ဝောက္ကမိဿထာ”တိ ဝုတ္တံ။

ဣတ္ထတ္တာယာ တိ ဣတ္ထဘာဝတာယ, ဧဝံ ပရိပုဏ္ဏပဉ္စက္ခန္ဓဘာဝတာယာတိ အတ္ထော။ **ဒဟရဿေဝ သတော**တိ မန္ဒဿ ဗာလဿေဝ သန္တဿ။ **ဝောစ္ဆိဇ္ဇိဿထာ** တိ ဥပစ္ဆိဇ္ဇိဿထ **ဝုဒ္ဓိံ ဝိရူဠှိံ ဝေပုလ္လ** န္တိ ဝိညာဏေ ဥပစ္ဆိန္နေ သုဒ္ဓံ နာမရူပမေဝ ဥဋ္ဌဟိတွာ ပဌမဝယဝသေန ဝုဒ္ဓိံ, မဇ္ဈိမဝယဝသေန ဝိရူဠှိံ, ပစ္ဆိမဝယဝသေန ဝေပုလ္လံ အပိ နု ခေါ အာပဇ္ဇိဿထာတိ။ ဒသဝဿဝီသတိဝဿဝဿသတဝဿသဟဿသမ္ပာပနေန ဝါ အပိ နု ခေါ ဝုဒ္ဓိံ ဝိရူဠှိံ ဝေပုလ္လံ အာပဇ္ဇိဿထာတိ အတ္ထော။

တသ္မာတိဟာနန္ဒ တိ ယသ္မာ မာတုကုစ္ဆိယံ ပဋိသန္ဓိဂ္ဂဟဏေပိ ကုစ္ဆိဝါသေပိ ကုစ္ဆိတော နိက္ခမနေပိ, ပဝတ္တိယံ ဒသဝဿာဒိကာလေပိ ဝိညာဏမေဝဿ ပစ္စယော, တသ္မာ ဧသေဝ ဟေတု ဧသ ပစ္စယော နာမရူပဿ, ယဒိဒံ ဝိညာဏံ။ ယထာ ဟိ ရာဇာ အတ္တနော ပရိသံ နိဂ္ဂဏှန္တော ဧဝံ ဝဒေယျ – “တွံ ဥပရာဇာ, တွံ သေနာပတီတိ ကေန ကတော နနု မယာ ကတော, သစေ ဟိ မယိ အကရောန္တေ တွံ အတ္တနော ဓမ္မတာယ ဥပရာဇာ ဝါ သေနာပတိ ဝါ ဘဝေယျာသိ, ဇာနေယျာမ ဝေါ ဗလ”န္တိ; ဧဝမေဝ ဝိညာဏံ နာမရူပဿ ပစ္စယော ဟောတိ။ အတ္ထတော ဧဝံ နာမရူပံ ဝဒတိ ဝိယ “တွံ နာမံ, တွံ ရူပံ, တွံ နာမရူပံ နာမာတိ ကေန ကတံ, နနု မယာ ကတံ, သစေ ဟိ မယိ ပုရေစာရိကေ ဟုတွာ မာတုကုစ္ဆိသ္မိံ ပဋိသန္ဓိံ အဂဏှန္တေ တွံ နာမံ ဝါ ရူပံ ဝါ နာမရူပံ ဝါ ဘဝေယျာသိ, ဇာနေယျာမ ဝေါ ဗလ”န္တိ။ တံ ပနေတံ ဝိညာဏံ နာမရူပဿ ဗဟုဓာ ပစ္စယော ဟောတိ။

၁၁၆. **ဒုက္ခသမုဒယသမ္ဘဝေ** တိ ဒုက္ခရာသိသမ္ဘဝေ။ **ယဒိဒံ နာမရူပ** န္တိ ယံ ဣဒံ နာမရူပံ, ဧသေဝ ဟေတု ဧသ ပစ္စယော။ ယထာ ဟိ ရာဇပုရိသာ ရာဇာနံ နိဂ္ဂဏှန္တော ဧဝံ ဝဒေယျုံ – “တွံ ရာဇာတိ ကေန ကတော, နနု မယာ ကတော, သစေ ဟိ မယိ ဥပရာဇဋ္ဌာနေ, မယိ သေနာပတိဋ္ဌာနေ အတိဋ္ဌန္တေ တွံ ဧကကောဝ ရာဇာ ဘဝေယျာသိ, ပဿေယျာမ ဝေါ ရာဇဘာဝ”န္တိ; ဧဝမေဝ နာမရူပမ္ပိ အတ္ထတော ဧဝံ ဝိညာဏံ ဝဒတိ ဝိယ “တွံ ပဋိသန္ဓိဝိညာဏန္တိ ကေန ကတံ, နနု အမှေဟိ ကတံ, သစေ ဟိ တွံ တယော ခန္ဓေ ဟဒယဝတ္ထုဉ္စ အနိဿာယ ပဋိသန္ဓိဝိညာဏံ နာမ ဘဝေယျာသိ, ပဿေယျာမ ဝေါ ပဋိသန္ဓိဝိညာဏဘာဝ”န္တိ။ တဉ္စ ပနေတံ နာမရူပံ ဝိညာဏဿ ဗဟုဓာ ပစ္စယော ဟောတိ။

ဧတ္တာဝတာ ခေါ တိ ဝိညာဏေ နာမရူပဿ ပစ္စယေ ဟောန္တေ, နာမရူပေ ဝိညာဏဿ ပစ္စယေ ဟောန္တေ, ဒွီသု အညမညပစ္စယဝသေန ပဝတ္တေသု ဧတ္တကေန ဇာယေထ ဝါ။ပေ.။ ဥပပဇ္ဇေထ ဝါ, ဇာတိအာဒယော ပညာယေယျုံ အပရာပရံ ဝါ စုတိပဋိသန္ဓိယောတိ။

အဓိဝစနပထောတိ “သိရိဝဍ္ဎကော ဓနဝဍ္ဎကော”တိအာဒိကဿ အတ္ထံ အဒိသွာ ဝစနမတ္တမေဝ အဓိကိစ္စ ပဝတ္တဿ ဝေါဟာရဿ ပထော။ **နိရုတ္တိပထော** တိ သရတီတိ သတော, သမ္ပဇာနာတီတိ သမ္ပဇာနောတိအာဒိကဿ

ကာရဏာပဒေသဝသေန ပဝတ္တသ္သ တေဟာရသ္သ ပဌော။ **ပညတ္တိပဌော** တိ – “ပဏ္ဏတ္တိတော ဗ္ဘတ္တော မေဓာဝီ နိပုဏော ကတပရပ္ပတအော”တိအာဒိကသ္သ နာနပ္ပကာရတော ဉာပနဝသေန ပဝတ္တသ္သ တေဟာရသ္သ ပဌော။ ဣတိ တီဟိ ပဒေဟိ အဓိဝစနာဒီနံ ဝတ္ထုဘူတာ ခန္ဓာဝ ကထိတာ။ **ပညာဝစရန္တိ** ပညာယ အဝစရိတဗ္ဗံ ဇာနိတဗ္ဗံ။ **ဝဋ္ဋံ ဝတ္တတီ**တိ သံသာရဝဋ္ဋံ ဝတ္တတိ။ **ဣတ္ထတ္တ** န္တိ ဣတ္ထတ္တံဘာဝေ, ခန္ဓပဉ္စကသ္သေတံ နာမံ။ **ပညာပနာယာ**တိ နာမပညတ္တတ္ထာယ။ “ဝေဒနာ သညာ”တိအာဒိနာ နာမပညတ္တတ္ထာယ, ခန္ဓပဉ္စကမ္ပိ ဧတ္တာဝတာ ပညာယတီတိ အတ္ထော။ **ယဒိဒံ နာမရူပံ သဟ ဝိညာဏေနာ**တိ ယံ ဣဒံ နာမရူပံ သဟ ဝိညာဏေန အညမညပစ္စယတာယ ပဝတ္တတိ, ဧတ္တာဝတာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဣဒမ္ပေတ္ထ နိယ္ယာတိတဝစနံ။

အတ္ထပညတ္တိဝဏ္ဏနာ

၁၁၇. ဣတိ ဘဂဝတ – “ဂမ္ဘီရော စာယံ, အာနန္ဒ, ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒော, ဂမ္ဘီရာဝဘာသော စာ”တိ ပဒသ္သ အနုသန္ဓိံ ဒသ္သေတွာ ဣဒာနိ “တန္တာကုလကဇာတာ”တိ ပဒသ္သ အနုသန္ဓိံ ဒသ္သေန္တော “ကိတ္တာဝတာ စာ”တိအာဒိကံ ဒေသနံ အာရဘိ။ တတ္ထ **ရူပိံ ဝါ ဟိ, အာနန္ဒ, ပရိတ္တံ အတ္တာန** န္တိအာဒီသု ယော အဝဍ္ဎိတံ ကသိဏနိမိတ္တံ အတ္တာတိ ဂဏှာတိ, သော ရူပိံ ပရိတ္တံ ပညပေတိ။ ယော ပန နာနာကသိဏလာဘီ ဟောတိ, သော တံ ကဒာစိ နီလော, ကဒာစိ ပီတကောတိ ပညပေတိ။ ယော ဝဍ္ဎိတံ ကသိဏနိမိတ္တံ အတ္တာတိ ဂဏှာတိ, သော ရူပိံ အနန္တံ ပညပေတိ။ ယော ဝါ ပန အဝဍ္ဎိတံ ကသိဏနိမိတ္တံ ဥဂ္ဃာဋေတွာ နိမိတ္တဖုဋ္ဌောကာသံ ဝါ တတ္ထ ပဝတ္တေ စတ္တာရော ခန္ဓေ ဝါ တေသု ဝိညာဏမတ္တမေဝ ဝါ အတ္တာတိ ဂဏှာတိ, သော အရူပိံ ပရိတ္တံ ပညပေတိ။ ယော ဝဍ္ဎိတံ နိမိတ္တံ ဥဂ္ဃာဋေတွာ နိမိတ္တဖုဋ္ဌောကာသံ ဝါ တတ္ထ ပဝတ္တေ စတ္တာရော ခန္ဓေ ဝါ တေသု ဝိညာဏမတ္တမေဝ ဝါ အတ္တာတိ ဂဏှာတိ, သော အရူပိံ အနန္တံ ပညပေတိ။

၁၁၈. တတြာနန္ဒာ တိ ဧတ္ထ **တတြာ** တိ တေသု စတူသု ဒိဋ္ဌိဂတိကေသု။ **ဧတရဟိ ဝါ**တိ ဣဒါနေဝ, န ဣတော ပရံ။ ဥစ္ဆေဒဝသေနေတံ ဝုတ္တံ။ **တတ္ထဘာဝိံ ဝါ** တိ တတ္ထ ဝါ ပရလောကေ ဘာဝိံ။ သဿတဝသေနေတံ ဝုတ္တံ။ **အတထံ ဝါ ပန သန္တ** န္တိ အတထသဘာဝံ သမာနံ။ **တထတ္တာယာ** တိ တထဘာဝါယ။ **ဥပကပ္ပေဿာမီ** တိ သမ္ပာဒေဿာမိ။ ဣမိနာ ဝိဝါဒံ ဒဿေတိ။ ဥစ္ဆေဒဝါဒီ ဟိ “သဿတဝါဒိနော အတ္တာနံ အတထံ အနုစ္ဆေဒသဘာဝမ္ပိ သမာနံ တထတ္တာယ ဥစ္ဆေဒသဘာဝါယ ဥပကပ္ပေဿာမိ, သဿတဝါဒဉ္စ ဇာနာပေတွာ ဥစ္ဆေဒဝါဒမေဝ နံ ဂဟာပေဿာမီ”တိ စိန္တေတိ။ သဿတဝါဒီပိ “ဥစ္ဆေဒဝါဒိနော အတ္တာနံ အတထံ အသဿတသဘာဝမ္ပိ သမာနံ တထတ္တာယ သဿတဘာဝါယ ဥပကပ္ပေဿာမိ, ဥစ္ဆေဒဝါဒဉ္စ ဇာနာပေတွာ သဿတဝါဒမေဝ နံ ဂဟာပေဿာမီ”တိ စိန္တေတိ။

ဧဝံ သန္တံ ခေါ တိ ဧဝံ သမာနံ ရူပိံ ပရိတ္တံ အတ္တာနံ ပညပေန္တန္တိ အတ္ထော။ **ရူပိန္တိ** ရူပကသိဏလာဘိံ။ **ပရိတ္တတ္တာနုဒိဋ္ဌိ အနုသေတီ**တိ ပရိတ္တော အတ္တာတိ အယံ ဒိဋ္ဌိ အနုသေတိ, သာ ပန န ဝလ္လိ ဝိယ ဝါ လတာ ဝိယ ဝါ အနုသေတိ။ အပ္ပဟီနဋ္ဌေန အနုသေတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ **ဣစ္စာလံ ဝစနာယာ** တိ တံ ပုဂ္ဂလံ ဧဝရူပါ ဒိဋ္ဌိ အနုသေတီတိ ဝတ္တုံ ယုတ္တံ။ ဧသ နယော သဗ္ဗတ္ထ။

အရူပိန္တိ ဧတ္ထ ပန အရူပကသိဏလာဘိံ, အရူပက္ခန္ဓဂေါစရံ ဝါတိ ဧဝမတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ဧတ္တာဝတာ လာဘိနော စတ္တာရော, တေသံ အန္တေဝါသိကာ စတ္တာရော, တက္ကိကာ စတ္တာရော, တေသံ အန္တေဝါသိကာ စတ္တာရောတိ အဋ္ဌတော သောဠသ ဒိဋ္ဌိဂတိကာ ဒဿိတာ ဟောန္တိ။

နအတ္ထပညတ္တိဝဏ္ဏနာ

၁၁၉. ဧဝံ ယေ အတ္တာနံ ပညပေန္တိ, တေ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ ယေ န ပညပေန္တိ, တေ ဒဿေတုံ – “ကိတ္တာဝတာ စ အာနန္ဒာ”တိအာဒိမာဟ။ ကေ ပန န ပညပေန္တိ? သဗ္ဗေ တာဝ အရိယပုဂ္ဂလာ န ပညပေန္တိ။ ယေ စ ဗဟုဿုတာ တိပိဋကဓရာ ဒွိပိဋကဓရာ ဧကပိဋကဓရာ, အန္တမသော ဧကနိကာယမ္ပိ သာဓုကံ ဝိနိစ္ဆိနိတွာ ဥဂ္ဂဟိတဓမ္မကထိကောပိ အာရဒ္ဓဝိပဿကောပိ ပုဂ္ဂလော, တေ န ပညပေန္တိယေဝ။ ဧတေသဉှိ ပဋိဘာဂကသိဏေ ပဋိဘာဂကသိဏမိစ္စေဝ ဉာဏံ ဟောတိ။ အရူပက္ခန္ဓေသု စ အရူပက္ခန္ဓာ ဣစ္စေဝ။

အတ္တသမနုပဿနာဝဏ္ဏနာ

၁၂၁. ဧဝံ ယေ န ပညပေန္တိ, တေ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ ယေ တေ ပညပေန္တိ, တေ ယသ္မာ ဒိဋ္ဌိဝသေန သမနုပဿိတွာ ပညပေန္တိ, သာ စ နေသံ သမနုပဿနာ ဝီသတိဝတ္ထုကာယ သက္ကာယဒိဋ္ဌိယာ အပ္ပဟီနတ္တာ ဟောတိ, တသ္မာ တံ ဝီသတိဝတ္ထုကံ သက္ကာယဒိဋ္ဌိံ ဒဿေတုံ ပုန **ကိတ္တာဝတာ စ အာနန္ဒာ** တိအာဒိမာဟ။

တတ္ထ **ဝေဒနံ ဝါ ဟိ**တိ ဣမိနာ ဝေဒနာက္ခန္ဓဝတ္ထုကာ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ကထိတာ။ **အပ္ပဋိသံဝေဒနော မေ အတ္တာ** တိ ဣမိနာ ရူပက္ခန္ဓဝတ္ထုကာ။ **အတ္တာ မေ ဝေဒိယတိ, ဝေဒနာဓမ္မော ဟိ မေ အတ္တာ** တိ ဣမိနာ သညာသင်္ခါရဝိညာဏက္ခန္ဓဝတ္ထုကာ ။ ဣဒဉှိ ခန္ဓတ္တယံ ဝေဒနာသမ္ပယုတ္တတ္တာ ဝေဒိယတိ။ ဧတဿ စ ဝေဒနာဓမ္မော အဝိပ္ပယုတ္တသဘာဝေါ။

၁၂၂. ဣဒါနိ တတ္ထ ဒေါသံ ဒဿေန္တော – ''တတြာနန္ဒာ''တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **တတြ** တိ တေသု တီသု ဒိဋ္ဌိဂတိကေသု။ **ယသ္မိံ, အာနန္ဒ, သမယေ** တိအာဒိ ယော ယော ယံ ယံ ဝေဒနံ အတ္တာတိ သမနုပဿတိ, တဿ တဿ အတ္တနော ကဒါစိ ဘာဝံ, ကဒါစိ အဘာဝန္တိ ဧဝမာဒိဒေါသဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ။

၁၂၃. အနိစ္စာဒီသု ဟုတွာ အဘာဝတော **အနိစ္စာ။** တေဟိ တေဟိ ကာရဏေဟိ သင်္ဂမ္မ သမာဂမ္မ ကတာတိ **သင်္ခတာ။** တံ တံ ပစ္စယံ ပဋိစ္စ သမ္မာ ကာရဏေနေဝ ဥပ္ပန္နာတိ **ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နာ။ ခယော** တိအာဒိ သဗ္ဗံ ဘင်္ဂဿ ဝေဝစနံ။ ယဉှိ ဘိဇ္ဇတိ, တံ ခီယတိပိ ဝယတိပိ ဝိရုဇ္ဈတိပိ နိရုဇ္ဈတိပိ, တသ္မာ **ခယဓမ္မာ** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။

ဗျဂါ မေ တိ ဝိဂါတိ ဗျဂါ, ဝိဂတော နိရုဒ္ဓေါ မေ အတ္တာတိ အတ္ထော။ ကိံ ပန ဧကဿေဝ တီသုပိ ကာလေသု – ''ဧသော မေ အတ္တာ''တိ ဟောတီတိ, ကိံ ပန န ဘဝိဿတိ? ဒိဋ္ဌိဂတိကဿ ဟိ ထုသရာသိမှိ နိက္ခိတ္တခါဏုကဿေဝ နိစ္စလတာ နာမ နတ္ထိ, ဝနမက္ကဋဿေဝ ဝိယ အညံ ဂဏှာတိ, အညံ မုဉ္စတိ။ **အနိစ္စသုခဒုက္ခဝေါကိဏ္ဏ**န္တိ ဝိသေသေန တံ တံ ဝေဒနံ အတ္တာတိ သမနုပဿန္တော အနိစ္စဉ္စေဝ သုခဉ္စ ဒုက္ခဉ္စ အတ္တာနံ သမနုပဿတိ အဝိသေသေန ဝေဒနံ အတ္တာတိ သမနုပဿန္တော ဝေါကိဏ္ဏံ ဥပ္ပါဒဝယဓမ္မံ အတ္တာနံ သမနုပဿတိ။ ဝေဒနာ ဟိ တိဝိဓာ စေဝ ဥပ္ပါဒဝယဓမ္မာ စ, တဉ္စေသ အတ္တာတိ သမနုပဿတိ။ ဣစ္စဿ အနိစ္စော စေဝ အတ္တာ အာပဇ္ဇတိ, ဧကက္ခဏေ စ ဗဟူနံ ဝေဒနာနံ ဥပ္ပါဒေါ။ တံ ခေါ ပနေသ အနိစ္စံ အတ္တာနံ အနုဇာနာတိ, န ဧကက္ခဏေ ဗဟူနံ ဝေဒနာနံ ဥပ္ပတ္တိ အတ္ထိ။ ဣမမတ္ထံ သန္ဓာယ – ''တသ္မာတိဟာနန္ဒ, ဧတေနပေတံ နက္ခမတိ 'ဝေဒနာ မေ အတ္တာ'တိ သမနုပဿိတု''န္တိ ဝုတ္တံ။

၁၂၄. **ယတ္ထ ပနာဝုသော** တိ ယတ္ထ သုဒ္ဓရူပက္ခန္ဓေ သဗ္ဗသော ဝေဒယိတံ နတ္ထိ။ **အပိ နု ခေါ တတ္ထာ** တိ အပိ နု ခေါ တသ္မိံ ဝေဒနာဝိရဟိတေ တာလဝဏ္ဋေ ဝါ ဝါတပါနေ ဝါ အသ္မီတိ ဧဝံ အဟင်္ကာရော ဥပ္ပဇ္ဇေယျာတိ အတ္ထော။ **တသ္မာတိဟာနန္ဒာ** တိ ယသ္မာ သုဒ္ဓရူပက္ခန္ဓော ဥဋ္ဌာယ အဟမသ္မီတိ န ဝဒတိ, တသ္မာ ဧတေနပိ ဧတံ နက္ခမတီတိ အတ္ထော။ **အပိ နု ခေါ တတ္ထ အယမဟမသ္မီတိ သိယာ** တိ အပိ နု ခေါ တေသု ဝေဒနာဓမ္မေသု တီသု ခန္ဓေသု ဧကဓမ္မောပိ အယံ နာမ အဟမသ္မီတိ ဧဝံ ဝတ္တဗ္ဗော သိယာ။ အထ ဝါ ဝေဒနာနိရောဓာ သဟေဝ ဝေဒနာယ နိရုဒ္ဓေသု တေသု တီသု ခန္ဓေသု အပိ နု ခေါ အယမဟမသ္မီတိ ဝါ အဟမသ္မီတိ ဝါ ဥပ္ပဇ္ဇေယျာတိ အတ္ထော။ အထာယသ္မာ အာနန္ဒော သသဝိသာဏဿ တိခိဏဘာဝံ ဝိယ တံ အသမ္ပဋိစ္ဆန္တော **နော ဟေတံ ဘန္တေ** တိ အာဟ။

ဧတ္တာဝတာ ကိံ ကထိတံ ဟောတိ? ဝဋ္ဋကထာ ကထိတာ ဟောတိ။ ဘဂဝါ ဟိ ဝဋ္ဋကထံ ကထေန္တော ကတ္ထစိ အဝိဇ္ဇာသီသေန ကထေသိ, ကတ္ထစိ တဏှာသီသေန, ကတ္ထစိ ဒိဋ္ဌိသီသေန။ တတ္ထ ''ပုရိမာ, ဘိက္ခဝေ, ကောဋိ နပ္ပညာယတိ အဝိဇ္ဇာယ, 'ဣတော ပုဗ္ဗေ အဝိဇ္ဇာ နာဟောသိ, အထ ပစ္ဆာ သမဘဝီ'တိ။ ဧဝဉ္စေတံ, ဘိက္ခဝေ, ဝုစ္စတိ။ အထ စ ပန ပညာယတိ ဣဒပ္ပစ္စယာ အဝိဇ္ဇာ''တိ (အ. နိ. ၁၀.၆၁) ဧဝံ အဝိဇ္ဇာသီသေန ကထိတာ။ ''ပုရိမာ, ဘိက္ခဝေ, ကောဋိ နပ္ပညာယတိ ဘဝတဏှာယ, 'ဣတော ပုဗ္ဗေ ဘဝတဏှာ နာဟောသိ, အထ ပစ္ဆာ သမဘဝီ'တိ။ ဧဝဉ္စေတံ, ဘိက္ခဝေ, ဝုစ္စတိ။ အထ စ ပန ပညာယတိ ဣဒပ္ပစ္စယာ ဘဝတဏှာ''တိ (အ. နိ. ၁၀.၆၂) ဧဝံ တဏှာသီသေန ကထိတာ။ ''ပုရိမာ, ဘိက္ခဝေ, ကောဋိ နပ္ပညာယတိ ဘဝဒိဋ္ဌိယာ, 'ဣတော ပုဗ္ဗေ ဘဝဒိဋ္ဌိ နာဟောသိ, အထ ပစ္ဆာ သမဘဝီ'တိ, ဧဝဉ္စေတံ,

ဘိက္ခဝေ, ဝုစ္စတိ။ အထ စ ပန ပညာယတိ ဣဒပ္ပစ္စယာ ဘဝဒိဋ္ဌီ''တိ ဧဝံ ဒိဋ္ဌိသီသေန ကထိတာ။ ဣဓာပိ ဒိဋ္ဌိသီသေနေဝ ကထိတာ။

ဒိဋ္ဌိဂတိကော ဟိ သုခာဒိဝေဒနံ အတ္တာတိ ဂဟေတွာ အဟင္ကာရမမင္ကာရပရာမာသဝသေန သဗ္ဗဘဝယောနိဂတိ – ဝိညာဏဋ္ဌိတိသတ္တာဝါသေသု တတော တတော စဝိတွာ တတ္ထ တတ္ထ ဥပပဇ္ဇန္တော မဟာသမုဒ္ဒေ ဝါတုက္ခိတ္တနာဝါ ဝိယ သတတံ သမိတံ ပရိဗ္ဘမတိ, ဝဋ္ဋတော သီသံ ဥက္ခိပိတုံယေဝ န သက္ကောတိ။

၁၂၆. ဣတိ ဘဂဝါ ပစ္စယာကာရမူဠှဿ ဒိဋ္ဌိဂတိကဿ ဝိတ္ထာရေန ကထာမဂ္ဂေန ဝဋ္ဋံ ကထေတွာ ဣဒါနိ ဝိဝဋ္ဋံ ကထေန္တော **ယတော ခော ပန, အာနန္ဒ, ဘိက္ခူ** တိအာဒိမာဟ။

တတ္ထ ပန ဝိဝဋ္ဋကထံ ဘဂဝါ ဒေသနာသု ကုသလတ္တာ ဝိသုဒ္ဓိကမ္မဋ္ဌာနံ နဝကမ္မာဒိဝသေန ဝိက္ခိတ္တပုဂ္ဂလံ အနာမသိတွာ ကာရကဿ သတိပဋ္ဌာနဝိဟာရိနော ပုဂ္ဂလဿ ဝသေန အာရဘန္တော **နေဝ ဝေဒနံ အတ္တာနံ သမနုပဿတီ**တိအာဒိမာဟ။ ဧဝရူပော ဟိ ဘိက္ခု – ''ယံ ကိဉ္စိ ရူပံ အတီတာနာဂတပစ္စုပ္ပန္နံ အဇ္ဈတ္တံ ဝါ ဗဟိဒ္ဓါ ဝါ ဩဠာရိကံ ဝါ သုခုမံ ဝါ ဟီနံ ဝါ ပဏီတံ ဝါ ယံ ဒူရေ ဝါ သန္တိကေ ဝါ, သဗ္ဗံ ရူပံ အနိစ္စတော ဝဝတ္ထပေတိ, ဧကံ သမ္မသနံ။ ဒုက္ခတော ဝဝတ္ထပေတိ, ဧကံ သမ္မသနံ။ အနတ္တတော ဝဝတ္ထပေတိ, ဧကံ သမ္မသန''န္တိအာဒိနာ နယေန ဝုတ္တဿ သမ္မသနဉာဏဿ ဝသေန သဗ္ဗဓမ္မေသု ပဝတ္တတ္တာ နေဝ ဝေဒနံ အတ္တာတိ သမနုပဿတိ, န အညံ, သော ဧဝံ အသမနုပဿန္တော န ကိဉ္စိ လောကေ ဥပါဒိယတီတိ ခန္ဓလောကာဒိဘေဒေ လောကေ ရူပါဒီသု ဓမ္မေသု ကိဉ္စိ ဧကဓမ္မမ္ပိ အတ္တာတိ ဝါ အတ္တနိယန္တိ ဝါ န ဥပါဒိယတိ။

အနုပါဒိယံ န ပရိတဿတီ တိ အနုပါဒိယန္တော တဏှာဒိဋ္ဌိမာနပရိတဿနာယာပိ န ပရိတဿတိ။ **အပရိတဿ**န္တိ အပရိတဿမာနော။ **ပစ္စတ္တံယေဝ ပရိနိဗ္ဗာယတီ** တိ အတ္တနာဝ ကိလေသပရိနိဗ္ဗာနေန ပရိနိဗ္ဗာယတိ။ ဧဝံ ပရိနိဗ္ဗုတဿ ပနဿ ပစ္စဝေက္ခဏာပဝတ္တိဒဿနတ္ထံ **ခီဏာ ဇာတီ**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။

ဣတိ သာ ဒိဋ္ဌီ တိ ယာ တထာဝိမုတ္တဿ အရဟတော ဒိဋ္ဌိ, သာ ဧဝံ ဒိဋ္ဌိ။ ''ဣတိဿ ဒိဋ္ဌီ''တိပိ ပါဌော။ ယော တထာဝိမုတ္တော အရဟာ, ဧဝမဿ ဒိဋ္ဌီတိ အတ္ထော။ **တဒကလ္လ** န္တိ တံ န ယုတ္တံ။ ကသ္မာ? ဧဝဉှိ သတိ – ''အရဟာ န ကိဉ္စိ ဇာနာတီ''တိ ဝုတ္တံ ဘဝေယျ, ဧဝံ ဥတွာ ဝိမုတ္တဥ္စ အရဟန္တံ ''န ကိဉ္စိ ဇာနာတီ''တိ ဝတ္တုံ န ယုတ္တံ။ တေနေဝ စတုန္နမ္ပိ နယာနံ အဝသာနေ – ''တံ ကိဿ ဟေတု''တိအာဒိမာဟ။

တတ္ထ **ယာဝတာ အာနန္ဒ အဓိဝစန** န္တိ ယတ္တကော အဓိဝစနသင်္ခါတော ဝေါဟာရော အတ္ထိ။ **ယာဝတာ အဓိဝစနပထော**တိ ယတ္တကော အဓိဝစနဿ ပထော, ခန္ဓာ အာယတနာနိ ဓာတုယော ဝါ အတ္ထိ။ သေ နယော သဗ္ဗတ္ထ။ **ပညာဝစရ**န္တိ ပညာယ အဝစရိတဗ္ဗံ ခန္ဓပဉ္စကံ။ **တဒဘိညာ**တိ တံ အဘိဇာနိတွာ။ ဝိတ္ထာရေန ဘဂဝတာ ကိံ ဒဿိတံ? တန္တာကုလပဒဿေဝ အနုသန္ဓိ ဒဿိတော။

သတ္တဝိညာဏဋ္ဌိတိဝဏ္ဏနာ

၁၂၇. ဣဒါနိ ယော – ''န ပညပေတီ''တိ ဝုတ္တော, သော ယသ္မာ ဂစ္ဆန္တော ဂစ္ဆန္တော ဥဘတောဘာဂဝိမုတ္တော နာမ ဟောတိ။ ယော စ – ''န သမနုပဿတီ''တိ ဝုတ္တော, သော ယသ္မာ ဂစ္ဆန္တော ဂစ္ဆန္တော ပညာဝိမုတ္တော နာမ ဟောတိ။ တသ္မာ တေသံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တာနံ ဒွိန္နံ ဘိက္ခူနံ နိဂမနဥ္စ နာမဥ္စ ဒဿေတုံ **သတ္တ ခော ဣမာန န္ဒ ဝိညာဏဋ္ဌိတိယော**တိအာဒိမာဟ။

တတ္ထ **သတ္တာ** တိ ပဋိသန္ဓိဝသေန ဝုတ္တာ, အာရမ္မဏဝသေန သင်္ဂီတိသုတ္တေ (ဒီ. နိ. ၃.၃၁၁) ဝုတ္တာ စတဿော အာဂမိဿန္တိ။ ဝိညာဏံ တိဋ္ဌတိ ဧတ္ထာတိ **ဝိညာဏဋ္ဌိတိ,** ဝိညာဏပတိဋ္ဌာနဿေတံ အဓိဝစနံ။ **ဒွေဝ စ အာယတနာနီ**တိ ဒွေဝ နိဝါသဋ္ဌာနာနိ။ နိဝါသဋ္ဌာနဉှိ ဣဓာယတနန္တိ အဓိပ္ပေတံ။ တေနေဝ ဝက္ခတိ – ''အသညသတ္တာယတနံ နေဝသညာနာသညာယတနမေဝ ဒုတိယ''န္တိ။ ကသ္မာ ပနေတံ သဗ္ဗံ ဂဟိတန္တိ? ဝဋ္ဋပရိယာဒါနတ္ထံ။ ဝဋ္ဋ

ဉ္ဟိ န သုဒ္ဓဝိညာဏဇင်္ဂတိဝသေန သုဒ္ဓါယတနဝသေန တ ပရိယာအနံ ဂစ္ဆတိ, ဘဝယောနိဂတိသတ္တာတသဝသေန ပန ဂစ္ဆတိ, တသ္မာ သဗ္ဗမေတံ ဂဟိတံ။

က္ကအာနိ အနုက္ကမေန တမတ္ထံ ဝိဘဇန္တော **ကတမာ သတ္တာ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **သေယျထာပိ** တိ နိဒဿနတ္ထေ နိပာတော, ယထာ မနုဿာတိ အတ္ထော။ အပရိမာဏေသု ဟိ စက္ကဝာဠေသု အပရိမာဏာနံ မနုဿာနံ ဝဏ္ဏသဏ္ဌာနာဒိဝသေန ဒွေဝပိ ဧကသဒိသာ နတ္ထိ။ ယေပိ ဟိ ကတ္ထစိ ယမကဘာတရော ဝဏ္ဏေန ဝါ သဏ္ဌာနေန ဝါ ဧကသဒိသာ ဟောန္တိ, တေသမ္ပိ အာလောကိတဝိလောကိတကထိတဟသိတဂမနဌာနာဒီဟိ ဝိသေသော ဟောတိယေဝ။ တသ္မာ **နာနတ္တကာယာ** တိ ဝုတ္တာ။ ပဋိသန္ဓိသညာ ပန နေသံ တိဟေတုကာပိ ဒွိဟေတုကာပိ အဟေတုကာပိ ဟောန္တိ, တသ္မာ **နာနတ္တသညိနော** တိ ဝုတ္တာ။ **ဧကစ္စေ စ ဒေဝါ** တိ ဆ ကာမာဝစရဒေဝါ။ တေသု ဟိ ကေသဉ္စိ ကာယော နီလော ဟောတိ, ကေသဉ္စိ ပီတကာဒိဝဏ္ဏော။ သညာ ပန နေသံ ဒွိဟေတုကာပိ တိဟေတုကာပိ ဟောန္တိ, အဟေတုကာ နတ္ထိ။ **ဧကစ္စေ စ ဝိနိပါတိကာ**တိ စတုအပါယဝိနိမုတ္တာ ဥတ္တရမာတာ ယက္ခိနီ, ပိယင်္ကရမာတာ, ဖုဿမိတ္တာ, ဓမ္မဂုတ္တာတိ ဧဝမာဒိကာ အညေ စ ဝေမာနိကာ ပေတာ။ ဧတေသဉ္ဟိ ပီတဩဒါတကာဠမင်္ဂုရစ္ဆဝိသာမဝဏ္ဏာဒိဝသေန စေဝ ကိသထူလရဿဒီဃဝသေန စ ကာယော နာနာ ဟောတိ, မနုဿာနံ ဝိယ ဒွိဟေတုကတိဟေတုကအဟေတုကဝသေန သညာပိ။ တေ ပန ဒေဝါ ဝိယ န မဟေသက္ခာ, ကပဏမနုဿာ ဝိယ အပ္ပေသက္ခာ, ဒုလ္လဘဃာသစ္ဆာဒနာ ဒုက္ခပီဠိတာ ဝိဟရန္တိ။ ဧကစ္စေ ကာဠပက္ခေ ဒုက္ခိတာ ဇုဏှပက္ခေ သုခိတာ ဟောန္တိ, တသ္မာ သုခသမုဿယတော ဝိနိပတိတတ္တာ **ဝိနိပါတိကာ**တိ ဝုတ္တာ။ ယေ ပနေတ္ထ တိဟေတုကာ တေသံ ဓမ္မာဘိသမယောပိ ဟောတိ, ပိယင်္ကရမာတာ ဟိ ယက္ခိနီ ပစ္စူသသမယေ အနုရုဒ္ဓတ္ထေရဿ ဓမ္မံ သဇ္ဈာယတော သုတွာ –

“မာ သဒ္ဒမကရိ ပိယင်္ကရ၊ ဘိက္ခု ဓမ္မပဒါနိ ဘာသတိ။
အပိ ဓမ္မပဒံ ဝိဇာနိယ၊ ပဋိပဇ္ဇေမ ဟိတာယ နော သိယာ။

ပါဏေသု စ သံယမာမသေ၊ သမ္ပဇာနမုသာ န ဘဏာမသေ။
သိက္ခေမ သုသီလျမတ္တနော၊ အပိ မုစ္စေမ ပိသာစယောနိယာ”တိ။ (သံ. နိ. ၁.၂၄၀)။

ဧဝံ ပုတ္တကံ သညာပေတွာ တံ ဒိဝသံ သောတာပတ္တိဖလံ ပတ္တာ။ ဥတ္တရမာတာ ပန ဘဂဝတော ဓမ္မံ သုတွာဝ သောတာပန္နာ ဇာတာ။

ဗြဟ္မကာယိကာ တိ ဗြဟ္မပါရိသဇ္ဇဗြဟ္မပုရောဟိတမဟာဗြဟ္မာနော။ **ပဌမာဘိနိဗ္ဗတ္တာ** တိ တေ သဗ္ဗေပိ ပဌမေန ဈာနေန အဘိနိဗ္ဗတ္တာ။ တေသု ဗြဟ္မပါရိသဇ္ဇာ ပန ပရိတ္တေန အဘိနိဗ္ဗတ္တာ, တေသံ ကပ္ပဿ တတိယော ဘာဂေါ အာယုပ္ပမာဏံ။ ဗြဟ္မပုရောဟိတာ မဇ္ဈိမေန, တေသံ ဥပမုကပ္ပော အာယုပ္ပမာဏံ, ကာယော စ တေသံ ဝိပ္ဖာရိကတရော ဟောတိ။ မဟာဗြဟ္မာနော ပဏီတေန, တေသံ ကပ္ပော အာယုပ္ပမာဏံ, ကာယော ပန တေသံ အတိဝိပ္ဖာရိကော ဟောတိ။ က္ကတိ တေ ကာယဿ နာနတ္တာ, ပဌမဇ္ဈာနဝသေန သညာယ ဧကတ္တာ **နာနတ္တကာယာ ဧကတ္တသညိနော**တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ယထာ စ တေ, ဧဝံ စတူသု အပါယေသု သတ္တာ။ နိရယေသု ဟိ ကေသဉ္စိ ကဝုတံ, ကေသဉ္စိ အမုယောဇနံ, ကေသဉ္စိ ယောဇနံ အတ္တဘာဝေါ ဟောတိ, ဒေဝဒတ္တဿ ပန ယောဇနသတိကော ဇာတော။ တိရစ္ဆာနေသုပိ ကေစိ ခုဒ္ဒကာ, ကေစိ မဟန္တာ။ ပေတ္တိဝိသယေပိ ကေစိ သဋ္ဌိဟတ္ထာ, ကေစိ သတ္တတိဟတ္ထာ, ကေစိ အသီတိဟတ္ထာ ဟောန္တိ, ကေစိ သုဝဏ္ဏာ, ကေစိ ဒုဗ္ဗဏ္ဏာ ဟောန္တိ။ တထာ ကာလကဉ္စိကာ အသုရာ။ အပိ စေတ္ထ ဒီဃပိဋ္ဌိကပေတာ နာမ သဋ္ဌိယောဇနိကာပိ ဟောန္တိ။ သညာ ပန သဗ္ဗေသမ္ပိ အကုသလဝိပါကအဟေတုကာဝ ဟောန္တိ။ က္ကတိ အာပါယိကာပိ နာနတ္တကာယာ ဧကတ္တသညိနောတွေဝ သင်္ခံ ဂစ္ဆန္တိ။

အာဘဿရာ တိ ဒဏ္ဍဥက္ကာယ အစ္စိ ဝိယ ဧတေသံ သရီရတော အာဘာ ဆိဇ္ဇိတွာ ဆိဇ္ဇိတွာ ပတန္တီ ဝိယ သရတိ ဝိဿရတီတိ အာဘဿရာ။ တေသု ပဉ္စကနယေန ဒုတိယတတိယဈာနဒွယံ ပရိတ္တံ ဘာဝေတွာ ဥပပန္နာ **ပရိတ္တာဘာ** နာမ ဟောန္တိ, တေသံ ဒွေ ကပ္ပာ အာယုပ္ပမာဏံ။ မဇ္ဈိမံ ဘာဝေတွာ ဥပပန္နာ **အပ္ပမာဏာဘာ** နာမ ဟောန္တိ, တေသံ စတ္တာရော ကပ္ပာ အာယုပ္ပမာဏံ။ ပဏီတံ ဘာဝေတွာ ဥပပန္နာ အာဘဿရာ နာမ ဟောန္တိ, တေသံ အ

ဋ္ဌ ကပ္ပာ အာယုပ္ပမာဏံ။ ဣမေ ပန ဥက္ကဋ္ဌပရိစ္ဆေဒဝသေန သဗ္ဗေပိ တေ ဂဟိတာ။ သဗ္ဗေသဥ္ဟိ တေသံ ကာယော ကေဝိ ပ္ပာရောဝ ဟောတိ, သညာ ပန အဝိတက္ကဝိစာရမတ္တာ ဝ အဝိတက္ကအဝိစာရာ ဝါတိ နာနာ။

သုဘကိဏှာဟာတိ သုဘေန ဝြကိဏ္ဏာ ဝိကိဏ္ဏာ, သုဘေန သရီရပ္ပဘာဝဏ္ဏေန ဧကဂ္ဃနာတိ အတ္ထော။ ဧ တေသဥ္ဟိ အာဘဿရာနံ ဝိယ န ဆိဇ္ဇိတွာ ဆိဇ္ဇိတွာ ပဘာ ဂစ္ဆတိ။ ပဥ္စကနယေ ပန ပရိတ္တမဇ္ဈိမပဏီတဿ စ တုတ္ထဇ္ဈာနဿ ဝသေန သောဠသဒွဝတ္တိံသစတုသဋ္ဌိကပ္ပာယုကာ **ပရိတ္တသုဘအပ္ပမာဏသုဘသုဘကိဏှာဟာ** နာမ ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တန္တိ။ ဣတိ သဗ္ဗေပိ တေ **ဧကတ္တကာယာ စေဝ** စတုတ္ထဇ္ဈာနသညာယ ဧကတ္တသညိနော စာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **ဝေဟပ္ဖလာပိ** စတုတ္ထဝိညာဏဋ္ဌိတိမေဝ ဘဇန္တိ။ **အသညသတ္တာ** ဝိညာဏာဘာဝတ္တေ သင်္ဂဟံ န ဂစ္ဆန္တိ, သတ္တာဝာသေသု ဂစ္ဆန္တိ။

သုဒ္ဓာဝါသာ ဝိဝဋ္ဋပက္ခေ ဌိတာ န သဗ္ဗကာလိကာ, ကပ္ပသတသဟဿမ္ပိ အသင်္ချေယ္ယမ္ပိ ဗုဒ္ဓသုညေ လောကေ နုပ္ပဇ္ဇန္တိ။ သောဠသကပ္ပသဟဿဗ္ဘန္တရေ ဗုဒ္ဓေသု ဥပ္ပန္နေသုယေဝ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, ဓမ္မစက္ကပ္ပဝတ္တဿ ဘဂဝတော ခန္ဓာဝါရဋ္ဌာနသဒိသာ ဟောန္တိ။ တသ္မာ နေဝ ဝိညာဏဋ္ဌိတိံ န သတ္တာဝါသံ ဘဇန္တိ။ မဟာသီဝ တ္ထေရော ပန – "န ခော ပန သော သာရိပုတ္တ သတ္တာဝါသော သုလဘရူပော ယော မယာ အနိဝုတ္ထပုဗ္ဗော ဣမိနာ ဒီဃေန အဒ္ဓုနာ အညတြ သုဒ္ဓါဝါသေဟိ ဒေဝေဟီ"တိ (မ. နိ. ၁.၁၆၀) ဣမိနာ သုတ္တေန သုဒ္ဓါဝါသာပိ စတုတ္ထဝိညာ ဏဋ္ဌိတိံ စတုတ္ထသတ္တာဝါသံယေဝ ဘဇန္တီတိ ဝဒတိ, တံ အပ္ပဋိဗာဟိယတ္တာ သုတ္တဿ အနုညာတံ။

သဗ္ဗသော ရူပသညာနန္တိအာဒီနံ အတ္ထော ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ ဝုတ္တော။ နေဝသညာနာသညာယတနံ ပန ယထေဝ သညာယ, ဧဝံ ဝိညာဏဿပိ သုခုမတ္တာ နေဝ ဝိညာဏံ နာဝိညာဏံ။ တသ္မာ ဝိညာဏဋ္ဌိတီသု အဝတွာ အာယတနေသု ဝုတ္တံ။

၁၂၈. **တတြာ** တိ တာသု ဝိညာဏဋ္ဌိတီသု။ **တဉ္စ ပဇာနာတီ** တိ တဉ္စ ဝိညာဏဋ္ဌိတိံ ပဇာနာတိ။ **တဿာ စ သမုဒယန္တိ** "အဝိဇ္ဇာသမုဒယာ ရူပသမုဒယော"တိအာဒိနာ (ပဋိ. မ. ၁.၄၉) နယေန တဿာ သမုဒယဉ္စ ပဇာနာတိ။ **တဿာ စ အတ္ထင်္ဂမန္တိ** – "အဝိဇ္ဇာနိရောဓာ ရူပနိရောဓော"တိအာဒိနာ နယေန တဿာ အတ္ထင်္ဂမဉ္စ ပဇာနာတိ။ **အဿာဒန္တိ** ယံ ရူပံ ပဋိစ္စ။ပေ.။ ယံ ဝိညာဏံ ပဋိစ္စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ သုခံ သောမနဿံ, အယံ ဝိညာဏဿ အဿာဒောတိ, ဧဝံ တဿာ အဿာဒဉ္စ ပဇာနာတိ။ **အာဒီနဝန္တိ** ယံ ရူပံ။ပေ.။ ယံ ဝိညာဏံ အနိစ္စံ ဒုက္ခံ ဝိပရိဏာမဓမ္မံ, အယံ ဝိညာဏဿ အာဒီနဝောတိ, ဧဝံ တဿာ အာဒီနဝဉ္စ ပဇာနာတိ။ **နိဿရဏ** န္တိ ယော ရူပသ္မိံ။ပေ.။ ယော ဝိညာဏေ ဆန္ဒရာဂဝိနယော, ဆန္ဒရာဂပ္ပဟာနံ, ဣဒံ ဝိညာဏဿ နိဿရဏန္တိ (သံ. နိ. ၂.၂၆) ဧဝံ တဿာ နိဿရဏဉ္စ ပဇာနာတိ။ **ကလ္လံ နု တေနာ**တိ ယုတ္တံ နု တေန ဘိက္ခုနာ တံ ဝိညာဏဋ္ဌိတိံ တဏှာမာနဒိဋ္ဌီနံ ဝသေန အဟန္တိ ဝါ မမန္တိ ဝါ အဘိနန္ဒိတုန္တိ။ ဧတေနုပာယေန သဗ္ဗတ္ထ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ယတ္ထ ပန ရူပံ နတ္ထိ, တတ္ထ စတုန္နံ ခန္ဓာနံ ဝသေန, ယတ္ထ ဝိညာဏံ နတ္ထိ, တတ္ထ ဧကဿ ခန္ဓဿ ဝသေန သမုဒယော ယောဇေတဗ္ဗော။ အာဟာရသမုဒယာ အာဟာရနိရောဓာတိ ဣဒ ဉ္စေတ္ထ ပဒံ ယောဇေတဗ္ဗံ။

ယတော ခော, အာနန္ဒ, ဘိက္ခူ တိ ယဒါ ခော အာနန္ဒ, ဘိက္ခု။ **အနုပါဒါ ဝိမုတ္တော** တိ စတူဟိ ဥပါဒါနေဟိ အဂ္ဂ ဟေတွာ ဝိမုတ္တော။ **ပညာဝိမုတ္တော** တိ ပညာယ ဝိမုတ္တော။ အဋ္ဌ ဝိမောက္ခေ အသစ္ဆိကတွာ ပညာဗလေနေဝ နာမကာယဿ စ ရူပကာယဿ စ အပ္ပဝတ္တိံ ကတွာ ဝိမုတ္တောတိ အတ္ထော။ သော သုက္ခဝိပဿကော စ ပဌမဇ္ဈာနာဒီသု အညတရသ္မိံ ဌတွာ အရဟတ္တံ ပတ္တော စာတိ ပဉ္စဝိဓော။ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ – "ကတမော စ ပုဂ္ဂလော ပညာဝိမုတ္တော? ဣဓေကစ္စော ပုဂ္ဂလော န ဟေဝ ခော အဋ္ဌ ဝိမောက္ခေ ကာယေန ဖုသိတွာ ဝိဟရတိ, ပညာယ စဿ ဒိသွာ အာသဝါ ပရိက္ခီဏာ ဟောန္တိ, အယံ ဝုစ္စတိ ပုဂ္ဂလော ပညာဝိမုတ္တော"တိ (ပု. ပ. ၁၅)။

အဋ္ဌဝိမောက္ခဝဏ္ဏနာ

၁၂၉. ဧဝံ ဧကဿ ဘိက္ခုနော နိဂမနဉ္စ နာမဉ္စ ဒဿေတွာ ဣတရဿ ဒဿေတုံ **အဋ္ဌ ခော ဣမေ** တိအာဒိ မာဟ။ တတ္ထ **ဝိမောက္ခော** တိ ကေနဋ္ဌေန ဝိမောက္ခော? အဓိမုစ္စနဋ္ဌေန။ ကော ပနာယံ အဓိမုစ္စနဋ္ဌော နာမ? ပစ္စနီ ကဓမ္မေဟိ စ သုဋ္ဌု မုစ္စနဋ္ဌော, အာရမ္မဏေ စ အဘိရတိဝသေန သုဋ္ဌု မုစ္စနဋ္ဌော, ပိတုအင်္ကေ ဝိဿဋ္ဌင်္ဂပစ္စင်္ဂ

ဂဿ အရကဿ သယနံ ဝိယ အနိဂ္ဂဟိတဘာဝေန နိရာသင်္ကတာယ အာရမ္မဏေ ပဝတ္တိတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ အယံ ပနတ္ထော ပစ္ဆိမေ ဝိမောက္ခေ နတ္ထိ, ပုရိမေသု သဗ္ဗေသု အတ္ထိ။

ရူပီ ရူပာနိ ပဿတီ တိ ဧတ္ထ အဇ္ဈတ္တံ ကေသာဒီသု နီလကသိဏာဒီသု နီလကသိဏာဒိဝသေန ဥပ္ပာဒိတံ ရူပဇ္ဈာနံ ရူပံ, တဒဿတ္ထီတိ ရူပီ။ **ဗဟိဒ္ဓာ ရူပာနိ ပဿတီ** တိ ဗဟိဒ္ဓာပိ နီလကသိဏာဒီနိ ရူပာနိ ဈာနစက္ခုနာ ပဿတိ။ ဣမိနာ အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓာဝတ္ထုကေသု ကသိဏေသု ဥပ္ပာဒိတဇ္ဈာနဿ ပုဂ္ဂလဿ စတ္တာရိ ရူပာဝစရဇ္ဈာနာနိ ဒဿိတာနိ။ **အဇ္ဈတ္တံ အရူပသညီ** တိ အဇ္ဈတ္တံ န ရူပသညီ, အတ္တနော ကေသာဒီသု အနုပ္ပာဒိတရူပာဝစရဇ္ဈာနောတိ အတ္ထော။ ဣမိနာ ဗဟိဒ္ဓာ ပရိကမ္မံ ကတွာ ဗဟိဒ္ဓာဝ ဥပ္ပာဒိတဇ္ဈာနဿ ပုဂ္ဂလဿ ရူပာဝစရဇ္ဈာနာနိ ဒဿိတာနိ။

သုဘန္တေဝ အဓိမုတ္တော ဟောတီ တိ ဣမိနာ သုဝိသုဒ္ဓေသု နီလာဒီသု ဝဏ္ဏကသိဏေသု ဈာနာနိ ဒဿိတာနိ။ တတ္ထ ကိဉ္စာပိ အန္တောအပ္ပနာယံ သုဘန္တိ အာဘောဂေါ နတ္ထိ, ယော ပန ဝိသုဒ္ဓံ သုဘံ ကသိဏမာရမ္မဏံ ကရိတွာ ဝိဟရတိ, သော ယသ္မာ သုဘန္တိ အဓိမုတ္တော ဟောတီတိ ဝတ္တဗ္ဗတံ အာပဇ္ဇတိ, တသ္မာ ဧဝံ ဒေသနာ ကတာ။ ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ္ဂေ ပန – ''ကထံ သုဘန္တေဝ အဓိမုတ္တော ဟောတီတိ ဝိမောက္ခော? ဣဓ ဘိက္ခု မေတ္တာသဟဂတေန စေတသာ ဧကံ ဒိသံ ဖရိတွာ ဝိဟရတိ။ပေ.။ မေတ္တာယ ဘာဝိတတ္တာ သတ္တာ အပ္ပဋိကူလာ ဟောန္တိ။ ကရုဏာ, မုဒိတာ, ဥပေက္ခာသဟဂတေန စေတသာ ဧကံ ဒိသံ ဖရိတွာ ဝိဟရတိ။ပေ.။ ဥပေက္ခာယ ဘာဝိတတ္တာ သတ္တာ အပ္ပဋိကူလာ ဟောန္တိ။ ဧဝံ သုဘံ တေွဝ အဓိမုတ္တော ဟောတီတိ ဝိမောက္ခော''တိ (ပဋိ. မ. ၁.၂၁၂) ဝုတ္တံ။

သဗ္ဗသော ရူပသညာနန္တိအာဒီသု ယံ ဝတ္တဗ္ဗံ, တံ သဗ္ဗံ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ ဝုတ္တမေဝ။ **အယံ အဋ္ဌမော ဝိမောက္ခော**တိ အယံ စတုန္နံ ခန္ဓာနံ သဗ္ဗသော ဝိသုဒ္ဓတ္တာ ဝိမုတ္တတ္တာ အဋ္ဌမော ဥတ္တမော ဝိမောက္ခော နာမ။

၁၃၀. အနုလောမန္တိ အာဒိတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ ပရိယောသာနာ။ **ပဋိလောမန္တိ** ပရိယောသာနတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ အာဒိတော။ **အနုလောမပဋိလောမန္တိ** ဣဒံ အတိပဂုဏတ္တာ သမာပတ္တီနံ အဋ္ဌတွာဝ ဣတော စိတော စ သဉ္စရဏဝသေန ဝုတ္တံ။ **ယတ္ထိစ္ဆက** န္တိ ဩကာသပရိဒီပနံ, ယတ္ထ ယတ္ထ ဩကာသေ ဣစ္ဆတိ။ **ယဒိစ္ဆက** န္တိ သမာပတ္တိဒီပနံ, ယံ ယံ သမာပတ္တိံ ဣစ္ဆတိ။ **ယာဝတိစ္ဆက** န္တိ အဒ္ဓါနပရိစ္ဆေဒဒီပနံ, ယာဝတကံ အဒ္ဓါနံ ဣစ္ဆတိ။ **သမာပဇ္ဇတီ**တိ တံ တံ သမာပတ္တိံ ပဝိသတိ။ **ဝုဋ္ဌာတီ** တိ တတော ဥဋ္ဌာယ တိဋ္ဌတိ။

ဥဘတောဘာဂဝိမုတ္တော တိ ဒွီဟိ ဘာဂေဟိ ဝိမုတ္တော, အရူပသမာပတ္တိယာ ရူပကာယတော ဝိမုတ္တော, မဂ္ဂေန နာမကာယတော ဝိမုတ္တောတိ။ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ –

''အစ္စီ ယထာ ဝါတဝေဂေန ခိတ္တာ၊ (ဥပသိဝာတိ ဘဂဝါ)
အတ္ထံ ပလေတိ န ဥပေတိ သင်္ခံ။
ဧဝံ မုနီ နာမကာယာ ဝိမုတ္တော၊
အတ္ထံ ပလေတိ န ဥပေတိ သင်္ခ''န္တိ။ (သု. နိ. ၁၀၈၀)။

သော ပနေသ ဥဘတောဘာဂဝိမုတ္တော အာကာသာနဉ္စာယတနာဒီသု အညတရတော ဝုဋ္ဌာယ အရဟတ္တံ ပတ္တော စ အနာဂါမီ ဟုတွာ နိရောဓာ ဝုဋ္ဌာယ အရဟတ္တံ ပတ္တော စာတိ ပဉ္စဝိဓော။ ကေစိ ပန – ''ယသ္မာ ရူပာဝစရစတုတ္ထဇ္ဈာနမ္ပိ ဒုဝင်္ဂိကံ ဥပေက္ခာသဟဂတံ, အရူပာဝစရဇ္ဈာနမ္ပိ တာဒိသမေဝ။ တသ္မာ ရူပာဝစရစတုတ္ထဇ္ဈာနတော ဝုဋ္ဌာယ အရဟတ္တံ ပတ္တောပိ ဥဘတောဘာဂဝိမုတ္တော''တိ။

အယံ ပန ဥဘတောဘာဂဝိမုတ္တပဉှော ဟေဋ္ဌာ လောဟပါသာဒေ သမုဋ္ဌဟိတွာ တိပိဋကစူဠသုမနတ္ထေရဿ ဝဏ္ဏနံ နိဿာယ စိရေန ဝိနိစ္ဆယံ ပတ္တော ။ ဂိရိဝိဟာရေ ကိရ ထေရဿ အန္တေဝါသိကော ဧကော ပိဏ္ဍပါတိက ဿ မုခတော တံ ပဉှံ သုတွာ အာဟ – ''အာဝုသော, ဟေဋ္ဌာလောဟပါသာဒေ အမှာကံ အာစရိယဿ ဓမ္မံ ဝဏ္ဏယတော န ကောစိ သုတပုဗ္ဗ''န္တိ။ ကိံ ပန, ဘန္တေ, ထေရော အဝစာတိ? ရူပာဝစရစတုတ္ထဇ္ဈာနံ ကိဉ္စာပိ ဒုဝင်္ဂိကံ ဥပေက္ခာသဟဂတံ ကိလေသေ ဝိက္ခမ္ဘေတိ, ကိလေသာနံ ပန အာသန္နပက္ခေ ဝိရူပာနဋ္ဌာနေ သမုဒာစရတိ။ ဣမေ ဟိ ကိလေသာ နာမ ပဉ္စဝေါကာရဘဝေ နီလာဒီသု အညတရံ အာရမ္မဏံ ဥပနိဿာယ သမုဒာစရန္တိ, ရူပာဝစရဇ္ဈာနဉ္စ တံ

အာရမ္မဏံ န သမတိက္ကမတိ။ တသ္မာ သဗ္ဗသော ရူပံ နိဝတ္တေတ္ဝာ အရူပဇ္ဈာနဝသေန ကိလေသေ ဝိက္ခမ္ဘေတ္ဝာ အရူပတ္တံ ပတ္တော ဥဘတောဘာဂဝိမုတ္တောတိ, ဣဒံ အာဝုသော ထေရော အဝစ။ ဣဒဥ္စ ပန ဝတ္ဝာ ဣဒံ သုတ္တံ အာဟရိ– ''ကတမော စ ပုဂ္ဂလော ဥဘတောဘာဂဝိမုတ္တော။ ဣဓေကစ္စော ပုဂ္ဂလော အဋ္ဌဝိမောက္ခေ ကာယေန ဖုသိတ္ဝာ ဝိဟရတိ, ပညာယ စဿ ဒိသ္ဝာ အာသဝာ ပရိက္ခီဏာ ဟောန္တိ, အယံ ဝုစ္စတိ ပုဂ္ဂလော ဥဘတောဘာဂဝိမုတ္တော''တိ (ပု. ပ. ၂၄)။

ဣမာယ စ အာနန္ဒ ဥဘတောဘာဂဝိမုတ္တိယာ တိ အာနန္ဒ ဣတော ဥဘတောဘာဂဝိမုတ္တိတော။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

ဣတိ သုမင်္ဂလဝိလာသိနိယာ ဒီဃနိကာယဋ္ဌကထာယံ

မဟာနိဒာနသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. မဟာပရိနိဗ္ဗာနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၃၁. ဧဝံ မေ သုတန္တိ မဟာပရိနိဗ္ဗာနသုတ္တံ။ တတြာယမနုပုဗ္ဗပဒဝဏ္ဏနာ – **ဂိဇ္ဈကူဋေ** တိ ဂိဇ္ဈာ တဿ ကူဋေသု ဝသိံသု, ဂိဇ္ဈသဒိသံ ဝါ တဿ ကူဋံ အတ္ထီတိ ဂိဇ္ဈကူဋော, တသ္မိံ ဂိဇ္ဈကူဋေ။ **အဘိယာတုကာမော**တိ အဘိဘဝနတ္ထာယ ယာတုကာမော။ **ဝဇ္ဇီ** တိ ဝဇ္ဇိရာဇာနော။ **ဧဝံမဟိဒ္ဓိကေ** တိ ဧဝံ မဟတိယာ ရာဇိဒ္ဓိယာ သမန္နာဂတေ, ဧတေန နေသံ သမဂ္ဂဘာဝံ ကထေသိ။ **ဧဝံမဟာနုဘာဝေ**တိ ဧဝံ မဟန္တေန အာနုဘာဝေန သမန္နာဂတေ, ဧတေန နေသံ ဟတ္ထိသိပ္ပာဒီသု ကတသိက္ခတံ ကထေသိ, ယံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ – "သိက္ခိတာ ဝတိမေ လိစ္ဆဝိကုမာရကာ, သုသိက္ခိတာ ဝတိမေ လိစ္ဆဝိကုမာရကာ, ယတြ ဟိ နာမ သုခုမေန တာဠစ္ဆိဂ္ဂလေန အသနံ အတိပါတယိဿန္တိ ပေါင်္ခာနုပေါင်္ခံ အဝိရာဓိတ"န္တိ (သံ. နိ. ၅.၁၁၁၅)။ **ဥစ္ဆေဇ္ဇာမိ** တိ ဥစ္ဆိန္ဒိဿာမိ။ **ဝိနာသေဿာမိ** တိ နာသေဿာမိ, အဒဿနံ ပါပေဿာမိ။ **အနယဗျသန** န္တိ ဝဍ္ဎိ န အယောတိ အနယော, အဝဍ္ဎိယာ ဧတံ နာမံ။ ဟိတဉ္စ သုခဉ္စ ဝိယဿတိ ဝိက္ခိပတီတိ ဗျသနံ, ဉာတိပါရိဇုညာဒီနံ ဧတံ နာမံ။ **အာဟာဒေဿာမီ** တိ ဟာပယိဿာမိ။

ဣတိ ကိရ သော ဌာနနိသဇ္ဇာဒီသု ဣမံ ယုဒ္ဓကထမေဝ ကထေတိ, ဂမနသဇ္ဇာ ဟောထာတိ ဧဝံ ဗလကာယံ အာဏာပေတိ။ ကသ္မာ? ဂင်္ဂါယံ ကိရ ဧကံ ပဋ္ဋနဂါမံ နိဿာယ အဍ္ဎယောဇနံ အဇာတသတ္တုနော အာဏာ, အဍ္ဎယောဇနံ လိစ္ဆဝီနံ။ ဧတ္ထ ပန အာဏာပဝတ္တိဋ္ဌာနံ ဟောတီတိ အတ္ထော။ တတြာပိ စ ပဗ္ဗတပါဒတော မဟဂ္ဃဘဏ္ဍံ ဩတရတိ။ တံ သုတွာ – "အဇ္ဇ ယာမိ, သွေ ယာမီ"တိ အဇာတသတ္တုနော သံဝိဒဟန္တဿေဝ လိစ္ဆဝိရာဇာနော သမဂ္ဂါ သမ္မောဒမာနာ ပုရေတရံ ဂန္တွာ သဗ္ဗံ ဂဏှန္တိ။ အဇာတသတ္တု ပစ္ဆာ အာဂန္တွာ တံ ပဝတ္တိံ ဉတွာ ကုဇ္ဈိတွာ ဂစ္ဆတိ။ တေ ပုနသံဝစ္ဆရေပိ တထေဝ ကရောန္တိ။ အထ သော ဗလဝါဃာတဇာတော တဒါ ဧဝမကာသိ။

တတော စိန္တေသိ – "ဂဏေန သဒ္ဓိံ ယုဒ္ဓံ နာမ ဘာရိယံ, ဧကောပိ မောဃပ္ပဟာရော နာမ နတ္ထိ, ဧကေန ခေါ ပန ပဏ္ဍိတေန သဒ္ဓိံ မန္တေတွာ ကရောန္တော နိပ္ပရာဓော ဟောတိ, ပဏ္ဍိတော စ သတ္ထာရာ သဒိသော နတ္ထိ, သတ္ထာ စ အဝိဒူရေ ဓုရဝိဟာရေ ဝသတိ, ဟန္ဒာဟံ ပေသေတွာ ပုစ္ဆာမိ ။ သစေ မေ ဂတေန ကောစိ အတ္ထော ဘဝိဿတိ, သတ္ထာ တုဏှီ ဘဝိဿတိ, အနတ္ထေ ပန သတိ ကိံ ရညော တတ္ထ ဂမနေနာတိ ဝက္ခတီ"တိ။ သော ဝဿကာရဗြာဟ္မဏံ ပေသေသိ။ ဗြာဟ္မဏော ဂန္တွာ ဘဂဝတော ဧတမတ္ထံ အာရောစေသိ။ တေန ဝုတ္တံ – **"အထ ခေါ ရာဇာ။ပေ။ အာဟာဒေဿာမီ"**တိ။

ရာဇအပရိဟာနိယဓမ္မဝဏ္ဏနာ

၁၃၄. ဘဂဝန္တံ ဗီဇယမာနော တိ ထေရော ဝတ္တသီသေ ဌတွာ ဘဂဝန္တံ ဗီဇတိ, ဘဂဝတော ပန သီတံ ဝါ ဥဏှံ ဝါ နတ္ထိ။ ဘဂဝါ ဗြာဟ္မဏဿ ဝစနံ သုတွာ တေန သဒ္ဓိံ အမန္တေတွာ ထေရေန သဒ္ဓိံ မန္တေတုကာမော **ကိန္တိ တေ, အာနန္ဒ, သုတ**န္တိအာဒိမာဟ။ **အဘိဏှံ သန္နိပါတာ** တိ ဒိဝသဿ တိက္ခတ္တုံ သန္နိပတန္တာပိ အန္တရန္တရာ သန္နိပတန္တာပိ အဘိဏှံ သန္နိပါတာဝ။ **သန္နိပါတဗဟုလာ** တိ ဟိယျောပိ သန္နိပတိမှာ, ပုရိမဒိဝသမ္ပိ သန္နိပတိမှာ, ပုန အဇ္ဇ ကိမတ္ထံ သန္နိပတိတာ ဟောမာတိ ဝေါသာနံ အနာပဇ္ဇန္တာ သန္နိပါတဗဟုလာ နာမ ဟောန္တိ။ **ယာဝကီဝဉ္စ** တိ ယတ္တကံ ကာလံ။ **ဝုဒ္ဓိယေဝ, အာနန္ဒ, ဝဇ္ဇီနံ ပါဋိကင်္ခါ, နော ပရိဟာနီ** တိ – အဘိဏှံ အသန္နိပတန္တာ ဟိ ဒိသာဝိဒိသာသု အာဂတံ သာသနံ န သုဏန္တိ, တတော – "အသုကဂါမသီမာ ဝါ နိဂမသီမာ ဝါ အာကုလာ, အသုကဋ္ဌာနေ စောရာ ဝါ ပရိယုဋ္ဌိတာ"တိ န ဇာနန္တိ, စောရာပိ "ပမတ္တာ ရာဇာနော"တိ ဉတွာ ဂါမနိဂမာဒီနိ ပဟရန္တာ ဇနပဒံ နာသေန္တိ။ ဧဝံ ရာဇူနံ ပရိဟာနိ ဟောတိ။ အဘိဏှံ သန္နိပတန္တာ ပန တံ တံ ပဝတ္တိံ သုဏန္တိ, တတော ဗလံ ပေသေတွာ အမိတ္တမဒ္ဒနံ ကရောန္တိ, စောရာပိ – "အပ္ပမတ္တာ ရာဇာနော, န သက္ကာ အမှေဟိ ဝဂ္ဂဗန္ဓေဟိ ဝိစရိတု"န္တိ ဘိဇ္ဇိတွာ ပလာယန္တိ။ ဧဝံ ရာဇူနံ ဝုဒ္ဓိ ဟောတိ။ တေန ဝုတ္တံ – "ဝုဒ္ဓိယေဝ, အာနန္ဒ, ဝဇ္ဇီနံ ပါဋိကင်္ခါ, နော ပရိဟာနီ"တိ။ တတ္ထ **ပါဋိကင်္ခါ** တိ ဣစ္ဆိတဗ္ဗာ, အဝဿံ ဘဝိဿတီတိ ဧဝံ ဒဋ္ဌဗ္ဗာတိ အတ္ထော။

သမဂ္ဂါ တိအာဒီသု သန္နိပါတဘေရိယာ နိဂ္ဂတာယ – "အဇ္ဇ မေ ကိစ္စံ အတ္ထိ, မင်္ဂလံ အတ္ထီ"တိ ဝိက္ခေပံ ကရောန္တာ န သမဂ္ဂါ သန္နိပတန္တိ နာမ။ ဘေရိသဒ္ဒံ ပန သုတွာဝ ဘုဉ္ဇန္တာပိ အလင်္ကရိယမာနာပိ ဝတ္ထာနိ နိဝါသေန္တာပိ အဍ္ဎဘုတ္တာ ဝါ အဍ္ဎာလင်္ကတာ ဝါ ဝတ္ထံ နိဝါသယမာနာ ဝါ သန္နိပတန္တာ သမဂ္ဂါ သန္နိပတန္တိ

နာမ။ သန္နိပတိတာ ပန စိန္တေတွာ မန္တေတွာ ကတ္တဗ္ဗံ ကတွာ ကေတောဝ အဝုဋ္ဌဟန္တာ န သမဂ္ဂါ ဝုဋ္ဌဟန္တိ နာမ။ ဧဝံ ဝုဋ္ဌိတေသု ဟိ ယေ ပဌမံ ဂစ္ဆန္တိ, တေသံ ဧဝံ ဟောတိ – “အမှေဟိ ဗာဟိရကထာဝ သုတာ, ဣဒါနိ ဝိနိစ္ဆယကထာ ဘဝိဿတီ”တိ။ ကေတောဝ ဝုဋ္ဌဟန္တာ ပန သမဂ္ဂါ ဝုဋ္ဌဟန္တိ နာမ။ အပိစ – “အသုကဋ္ဌာနေသု ဂါမသီမာ ဝါ နိဂမသီမာ ဝါ အာကုလာ, စောရာ ပရိယုဋ္ဌိတာ”တိ သုတွာ – “ကော ဂန္တွာ ဣမံ အမိတ္တမဒ္ဒနံ ကရိဿတီ”တိ ဝုတ္တေ – “အဟံ ပဌမံ, အဟံ ပဌမ”န္တိ ဝတွာ ဂစ္ဆန္တာပိ သမဂ္ဂါ ဝုဋ္ဌဟန္တိ နာမ။ ကေဿ ပန ကမ္မန္တေ ဩသီဒမာနေ သေသာ ရာဇာနော ပုတ္တဘာတရော ပေသေတွာ တဿ ကမ္မန္တံ ဥပတ္ထမ္ဘယမာနာပိ, အာဂန္တုကရာဇာနံ – “အသုကဿ ဂေဟံ ဂစ္ဆတု, အသုကဿ ဂေဟံ ဂစ္ဆတူ”တိ အဝတွာ သဗ္ဗေ ကေတောဝ သင်္ဂဏှန္တာပိ, ကေဿ မင်္ဂလေ ဝါ ရောဂေ ဝါ အညသ္မိံ ဝါ ပန တာဒိသေ သုခဒုက္ခေ ဥပ္ပန္နေ သဗ္ဗေ တတ္ထ သဟာယဘာဝံ ဂစ္ဆန္တာပိ သမဂ္ဂါ ဝဇ္ဇိကရဏီယာနိ ကရောန္တိ နာမ။

အပညတ္တံ န္တိအာဒီသု ပုဗ္ဗေ အကတံ သုင်္ကံ ဝါ ဗလိံ ဝါ ဒဏ္ဍံ ဝါ အာဟရာပေန္တာ အပညတ္တံ ပညပေန္တိ နာမ။ ပေါရာဏပဝေဏိယာ အာဂတမေဝ ပန အနာဟရာပေန္တာ ပညတ္တံ သမုစ္ဆိန္ဒန္တိ နာမ။ စောရောတိ ဂဟေတွာ ဒဿိတေ အဝိစိနိတွာဝ ဆေဇ္ဇဘေဇ္ဇံ အနုသာသေန္တာ ပေါရာဏံ ဝဇ္ဇိဓမ္မံ သမာဒါယ န ဝတ္တန္တိ နာမ။ တေသံ အပညတ္တံ ပညပေန္တာနံ အဘိနဝသုင်္ကာဒီဟိ ပီဠိတာ မနုဿာ – “အတိဥပဒ္ဒုတမှ, ကော ဣမေသံ ဝိဇိတေ ဝသိဿတီ”တိ ပစ္စန္တံ ပဝိသိတွာ စောရာ ဝါ စောရသဟာယာ ဝါ ဟုတွာ ဇနပဒံ ပဟရန္တိ။ ပညတ္တံ သမုစ္ဆိန္ဒန္တာနံ ပဝေဏိအာဂတာနိ သုင်္ကာဒီနိ အဂဏှန္တာနံ ကောသော ပရိဟာယတိ။ တတော ဟတ္ထိအဿဗလကာယဩရောဓာဒယော ယထာနိဗဒ္ဓံ ဝဋ္ဋံ အလဘမာနာ ထာမေန ဗလေန ပရိဟာယန္တိ။ တေ နေဝ ယုဒ္ဓက္ခမာ ဟောန္တိ, န ပါရိစရိယက္ခမာ။ ပေါရာဏံ ဝဇ္ဇိဓမ္မံ သမာဒါယ အဝတ္တန္တာနံ ဝိဇိတေ မနုဿာ – “အမှာကံ ပုတ္တံ ပိတရံ ဘာတရံ အစောရံယေဝ စောရောတိ ကတွာ ဆိန္ဒိံသု ဘိန္ဒိံသူ”တိ ကုဇ္ဈိတွာ ပစ္စန္တံ ပဝိသိတွာ စောရာ ဝါ စောရသဟာယာ ဝါ ဟုတွာ ဇနပဒံ ပဟရန္တိ, ဧဝံ ရာဇူနံ ပရိဟာနိ ဟောတိ, ပညတ္တံ ပညပေန္တာနံ ပန “ပဝေဏိအာဂတမေဝ ရာဇာနော ကရောန္တီ”တိ မနုဿာ ဟဋ္ဌတုဋ္ဌာ ကသိဝါဏိဇ္ဇာဒိကေ ကမ္မန္တေ သမ္ပာဒေန္တိ။ ပညတ္တံ အသမုစ္ဆိန္ဒန္တာနံ ပဝေဏိအာဂတာနိ သုင်္ကာဒီနိ ဂဏှန္တာနံ ကောသော ဝဍ္ဎတိ, တတော ဟတ္ထိအဿဗလကာယဩရောဓာဒယော ယထာနိဗဒ္ဓံ ဝဋ္ဋံ လဘမာနာ ထာမဗလသမ္ပန္နာ ယုဒ္ဓက္ခမာ စေဝ ပါရိစရိယက္ခမာ စ ဟောန္တိ။

ပေါရာဏံ ဝဇ္ဇိဓမ္မံ န္တိ ပုဗ္ဗေ ကိရ ဝဇ္ဇိရာဇာနော “အယံ စောရော”တိ အာနေတွာ ဒဿိတေ “ဂဏှထ နံ စောရ”န္တိ အဝတွာ ဝိနိစ္ဆယမဟာမတ္တာနံ ဒေန္တိ။ တေ ဝိနိစ္ဆိနိတွာ သစေ အစောရော ဟောတိ, ဝိဿဇ္ဇေန္တိ။ သစေ စောရော, အတ္တနာ ကိဉ္စိ အဝတွာ ဝေါဟာရိကာနံ ဒေန္တိ။ တေပိ အစောရော စေ, ဝိဿဇ္ဇေန္တိ။ စောရော စေ, သုတ္တဓရာနံ ဒေန္တိ။ တေပိ ဝိနိစ္ဆိနိတွာ အစောရော စေ, ဝိဿဇ္ဇေန္တိ။ စောရော စေ, အဋ္ဌကုလိကာနံ ဒေန္တိ။ တေပိ တထေဝ ကတွာ သေနာပတိဿ, သေနာပတိ ဥပရာဇဿ, ဥပရာဇာ ရညော, ရာဇာ ဝိနိစ္ဆိနိတွာ အစောရော စေ, ဝိဿဇ္ဇေတိ။ သစေ ပန စောရော ဟောတိ, ပဝေဏိပေါတ္ထကံ ဝါစာပေတိ။ တတ္ထ – “ယေန ဣဒံ နာမ ကတံ, တဿ အယံ နာမ ဒဏ္ဍော”တိ လိခိတံ။ ရာဇာ တဿ ကိရိယံ တေန သမာနေတွာ တဒနုစ္ဆဝိကံ ဒဏ္ဍံ ကရောတိ။ ဣတိ ဧတံ ပေါရာဏံ ဝဇ္ဇိဓမ္မံ သမာဒါယ ဝတ္တန္တာနံ မနုဿာ န ဥဇ္ဈာယန္တိ, “ရာဇာနော ပေါရာဏပဝေဏိယာ ကမ္မံ ကရောန္တိ, ဧတေသံ ဒေါသော နတ္ထိ, အမှာကံယေဝ ဒေါသော”တိ အပ္ပမတ္တာ ကမ္မန္တေ ကရောန္တိ။ ဧဝံ ရာဇူနံ ဝုဍ္ဎိ ဟောတိ။ တေန ဝုတ္တံ – “ဝုဍ္ဎိယေဝ, အာနန္ဒ, ဝဇ္ဇီနံ ပါဋိကင်္ခါ, နော ပရိဟာနီ”တိ။

သက္ကရောန္တီ တိ ယံကိဉ္စိ တေသံ သက္ကာရံ ကရောန္တာ သုန္ဒရမေဝ ကရောန္တိ။ **ဂရုံ ကရောန္တီ** တိ ဂရုဘာဝံ ပစ္စုပဋ္ဌပေတွာဝ ကရောန္တိ။ **မာနေန္တီ** တိ မနေန ပိယာယန္တိ။ **ပူဇေန္တီ** တိ နိပစ္စကာရံ ဒဿေန္တိ။ **သောတဗ္ဗံ မညန္တီ**တိ ဒိဝသဿ ဒွေ တယော ဝါရေ ဥပဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ တေသံ ကထံ သောတဗ္ဗံ သဒ္ဓါတဗ္ဗံ မညန္တိ။ တတ္ထ ယေ ဧဝံ မဟလ္လကာနံ ရာဇူနံ သက္ကာရာဒီနိ န ကရောန္တိ, ဩဝါဒတ္ထာယ စ နေသံ ဥပဋ္ဌာနံ န ဂစ္ဆန္တိ, တေ တေဟိ ဝိဿဋ္ဌာ အနောဝဒိယမာနာ ကီဠာပသုတာ ရဇ္ဇတော ပရိဟာယန္တိ။ ယေ ပန တထာ ပဋိပဇ္ဇန္တိ, တေသံ မဟလ္လကရာဇာနော – “ဣဒံ ကာတဗ္ဗံ, ဣဒံ န ကာတဗ္ဗ”န္တိ ပေါရာဏံ ပဝေဏိံ အာစိက္ခန္တိ။ သင်္ဂါမံ ပတွာပိ – “ဧဝံ ပဝိသိတဗ္ဗံ, ဧဝံ နိက္ခမိတဗ္ဗ”န္တိ ဥပါယံ ဒဿေန္တိ။ တေ တေဟိ ဩဝဒိယမာနာ ယထာဩဝါဒံ ပဋိပဇ္ဇန္တာ သက္ကောန္တိ ရာဇပ္ပဝေဏိံ သန္ဓာရေတုံ။ တေန ဝုတ္တံ – “ဝုဍ္ဎိယေဝ, အာနန္ဒ, ဝဇ္ဇီနံ ပါဋိကင်္ခါ, နော ပရိဟာနီ”တိ။

ကုလိတ္ထိယော တိ ကုလဃရဏိယော။ **ကုလကုမာရိယော**တိ အနိဝိဒ္ဓါ တာသံ ဓီတရော။ **ဩက္ကဿ ပသယ္ဟာ** တိ ဧတ္ထ “ဩက္ကဿာ”တိ တ “ပသယ္ဟာ”တိ တ ပသယ္ဟာကာရဿေဝေတံ နာမံ။ “ဥက္ကဿာ”တိပိ ပဌန္တိ။ တတ္ထ **ဩက္ကဿာ** တိ အဝကဿိတွာ အာကမိတွာ။ **ပသယ္ဟာ**တိ အဘိဘဝိတွာ အဇ္ဈောတ္ထရိတွာတိ အယံ ဝစနတ္ထော။ ဧဝဉှိ ကရောန္တာနံ ဝိဇိတေ မနုဿာ – “အမှာကံ ဂေဟေ ပုတ္တမာတရောပိ, ခေဠသိင်္ဃာဏိကာဒီနိ မုခေန အပနေတွာ သံဝဍ္ဎိတဓီတရောပိ ဣမေ ရာဇာနော ဗလက္ကာရေန ဂဟေတွာ အတ္တနော ဃရေ တသေန္တီ”တိ ကုပိတာ ပစ္စန္တံ ပဝိသိတွာ စောရာ တ စောရသဟာယာ တ ဟုတွာ ဇနပဒံ ပဟရန္တိ။ ဧဝံ အကရောန္တာနံ ပန ဝိဇိတေ မနုဿာ အပ္ပောဿုက္ကာ သကာနိ ကမ္မာနိ ကရောန္တာ ရာဇကောသံ ဝဍ္ဎေန္တိ။ ဧဝမေတ္ထ ဝုဒ္ဓိဟာနိယော ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ဝဇ္ဇီနံ ဝဇ္ဇိစေတိယာနီ တိ ဝဇ္ဇိရာဇူနံ ဝဇ္ဇိရဋ္ဌေ စိတ္တီကတဋ္ဌေန စေတိယာနီတိ လဒ္ဓနာမာနိ ယက္ခဋ္ဌာနာနိ။ **အဗ္ဘန္တရာနီ** တိ အန္တောနဂရေ ဌိတာနိ။ ဗာဟိရာနီတိ ဗဟိနဂရေ ဌိတာနိ ။ **ဒိန္နပုဗ္ဗ** န္တိ ပုဗ္ဗေ ဒိန္နံ။ **ကတပုဗ္ဗ**န္တိ ပုဗ္ဗေ ကတံ။ **နော ပရိဟာပေဿန္တီ** တိ အပရိဟာပေတွာ ယထာပဝတ္တမေဝ ကရိဿန္တိ ဓမ္မိကံ ဗလိံ ပရိဟာပေန္တာနဉှိ ဒေဝတာ အာရက္ခံ သုသံဝိဟိတံ န ကရောန္တိ, အနုပ္ပန္နံ ဒုက္ခံ ဇနေတုံ အသက္ကောန္တာပိ ဥပ္ပန္နံ ကာသသီသရောဂါဒိံ ဝဍ္ဎေန္တိ, သင်္ဂါမေ ပတ္တေ သဟာယာ န ဟောန္တိ။ အပရိဟာပေန္တာနံ ပန အာရက္ခံ သုသံဝိဟိတံ ကရောန္တိ, အနုပ္ပန္နံ သုခံ ဥပ္ပာဒေတုံ အသက္ကောန္တာပိ ဥပ္ပန္နံ ကာသသီသရောဂါဒိံ ဟနန္တိ, သင်္ဂါမသီသေ သဟာယာ ဟောန္တီတိ ဧဝမေတ္ထ ဝုဒ္ဓိဟာနိယော ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ဓမ္မိကာ ရက္ခာဝရဏဂုတ္တီ တိ ဧတ္ထ ရက္ခာ ဧဝ ယထာ အနိစ္ဆိတံ န ဂစ္ဆတိ, ဧဝံ အာဝရဏတော အာဝရဏံ။ ယထာ ဣစ္ဆိတံ န ဝိနဿတိ, ဧဝံ ကေဟာယနတော ဂုတ္တိ။ တတ္ထ ဗလကာယေန ပရိတရေတွာ ရက္ခဏံ ပဗ္ဗဇိတာနံ ဓမ္မိကာ ရက္ခာဝရဏဂုတ္တိ နာမ န ဟောတိ။ ယထာ ပန ဝိဟာရဿ ဥပဝနေ ရုက္ခေ န ဆိန္ဒန္တိ, တဓိကာ ဝဇ္ဈံ န ကရောန္တိ, ဟောက္ခရဏီသု မစ္ဆေ န ဂဏှန္တိ, ဧဝံ ကရဏံ ဓမ္မိကာ ရက္ခာဝရဏဂုတ္တိ နာမ။ **ကိန္တိ အနာဂတာ စာ** တိ ကိမိနာ ပန နေသံ ဧဝံ ပစ္စုပဋ္ဌိတစိတ္တသန္တာနောတိ စိတ္တပ္ပဝတ္တိံ ပုစ္ဆတိ။

တတ္ထ ယေ အနာဂတာနံ အရဟန္တာနံ အာဂမနံ န ဣစ္ဆန္တိ, တေ အဿဒ္ဓါ ဟောန္တိ အပ္ပသန္နာ။ ပဗ္ဗဇိတေ စ သမ္ပတ္တေ ပစ္စုဂ္ဂမနံ န ကရောန္တိ, ဂန္တွာ န ပဿန္တိ, ပဋိသန္ထာရံ န ကရောန္တိ, ပဉှံ န ပုစ္ဆန္တိ, ဓမ္မံ န သုဏန္တိ, ဒါနံ န ဒေန္တိ, အနုမောဒနံ န သုဏန္တိ, နိတသနဋ္ဌာနံ န သံဝိဒဟန္တိ။ အထ နေသံ အဝဏ္ဏော အဗ္ဘုဂ္ဂစ္ဆတိ – “အသုကော နာမ ရာဇာ အဿဒ္ဓေါ အပ္ပသန္နော, ပဗ္ဗဇိတေ သမ္ပတ္တေ ပစ္စုဂ္ဂမနံ န ကရောတိ။ပေ.။ နိတသနဋ္ဌာနံ န သံဝိဒဟတီ”တိ။ တံ သုတွာ ပဗ္ဗဇိတာ တဿ နဂရဒွတရေန န ဂစ္ဆန္တိ, ဂစ္ဆန္တာပိ နဂရံ န ပဝိသန္တိ။ ဧဝံ အနာဂတာနံ အရဟန္တာနံ အနာဂမနမေဝ ဟောတိ။ အာဂတာနမ္ပိ ဖာသုဝိဟာရေ အသတိ ယေပိ အဇာနိတွာ အာဂတာ, တေ – “ဝသိဿာမာတိ တာဝ စိန္တေတွာ အာဂတမှာ, ဣမေသံ ပန ရာဇူနံ ဣမိနာ နီဟာရေန ကော ဝသိဿတီ”တိ နိက္ခမိတွာ ဂစ္ဆန္တိ။ ဧဝံ အနာဂတေသု အနာဂစ္ဆန္တေသု, အာဂတေသု ဒုက္ခံ ဝိဟရန္တေသု သော ဒေသော ပဗ္ဗဇိတာနံ အနာတသော ဟောတိ။ တတော ဒေဝတာရက္ခာ န ဟောတိ, ဒေဝတာရက္ခာယ အသတိ အမနုဿာ ဩကာသံ လဘန္တိ။ အမနုဿာ ဥဿန္နာ အနုပ္ပန္နံ ဗျာဓိံ ဥပ္ပာဒေန္တိ, သီလဝန္တာနံ ဒဿနပဉှပုစ္ဆနာဒိဝတ္ထုကဿ ပုညဿ အနာဂမော ဟောတိ။ ဝိပရိယာယေန ပန ယထာဝုတ္တကဏှပက္ခဝိပရီတဿ သုက္ကပက္ခဿ သမ္ဘတေ ဟောတီတိ ဧဝမေတ္ထ ဝုဒ္ဓိဟာနိယော ဝေဒိတဗ္ဗာ။

၁၃၅. ကေမိအာဟန္တိ ဣဒံ ဘဂဝတ ပုဗ္ဗေ ဝဇ္ဇီနံ ဣမဿ ဝဇ္ဇိသတ္တကဿ ဒေသိတဘာဝပ္ပကာသနတ္ထမာဟ ။ တတ္ထ **သာရန္ဒဒေ စေတိယေ** တိ ဧဝံနာမကေ ဝိဟာရေ။ အနုပ္ပန္နေ ကိရ ဗုဒ္ဓေ တတ္ထ သာရန္ဒဒဿ ယက္ခဿ နိတသနဋ္ဌာနံ စေတိယံ အဟောသိ။ အထေတ္ထ ဘဂဝတော ဝိဟာရံ ကာရာပေသုံ, သော သာရန္ဒဒေ စေတိယေ ကတတ္တာ သာရန္ဒဒစေတိယန္တွေဝ သင်္ခံ ဂတော။

အကရဏီယာတိ အကာတဗ္ဗာ, အဂ္ဂဟေတဗ္ဗာတိ အတ္ထော။ **ယဒိဒ**န္တိ နိဟာတမတ္တံ။ **ယုဒ္ဓဿာ** တိ ကရဏတ္ထေ သာမိဝစနံ, အဘိမုခယုဒ္ဓေန ဂဟေတုံ န သက္ကာတိ အတ္ထော။ **အညတြ ဥပလာပနာယာ** တိ ဌပေတွာ ဥပလာပနံ။ ဥပလာပနာ နာမ – “အလံ ဝိတဒေန, ဣဒါနိ သမဂ္ဂ ဟောမာ”တိ ဟတ္ထိအဿရထဟိရညသုဝဏ္ဏာဒီနိ ပေသေတွ

တ သင်္ဂဟကရဏံ။ ဝဇ္ဇီဟိ သင်္ဂဟံ ကတွာ ကေဝလံ ဝိဿာသေန သက္ကာ ဂဏှိတုန္တိ အတ္ထော။ **အညတြ မိထုဘေဒါယာ**တိ ဌပေတွာ မိထုဘေဒံ။ ဣမိနာ အညမညဘေဒံ ကတွာပိ သက္ကာ ဧတေ ဂဟေတုန္တိ ဒဿေတိ။ ဣဒံ ဗြာဟ္မဏော ဘဂဝတော ကထာယ နယံ လဘိတွာ အာဟ။

ကိံ ပန ဘဂဝါ ဗြာဟ္မဏဿ ဣမာယ ကထာယ နယလာဘံ န ဇာနာတီတိ? အာမ, ဇာနာတိ။ ဇာနန္တော ကသ္မာ ကထေသီတိ? အနုကမ္ပာယ။ ဧဝံ ကိရဿ အဟောသိ – ‘‘မယာ အကထိတေပိ ကတိပါဟေန ဂန္တွာ သဗ္ဗေ ဂဏှိဿတိ, ကထိတေ ပန သမဂ္ဂေ ဘိန္ဒန္တော တီဟိ သံဝစ္ဆရေဟိ ဂဏှိဿတိ, ဧတ္တကမ္ပိ ဇီဝိတမေဝ ဝရံ, ဧတ္တကဉှိ ဇီဝန္တာ အတ္တနော ပတိဋ္ဌာနဘူတံ ပုညံ ကရိဿန္တီ’’တိ။

အဘိနန္ဒိတွာတိ စိတ္တေန အဘိနန္ဒိတွာ။ **အနုမောဒိတွာ**တိ ‘‘ယာဝ သုဘာသိတမိဒံ ဘောတာ ဂေါတမေနာ’’တိ ဝါစာယ အနုမောဒိတွာ။ **ပက္ကာမီ**တိ ရညော သန္တိကံ ဂတော။ တတော နံ ရာဇာ – ‘‘ကိံ အာစရိယ, ဘဂဝါ အဝစာ’’တိ ပုစ္ဆိ။ သော – ‘‘ယထာ ဘော သမဏဿ ဂေါတမဿ ဝစနံ န သက္ကာ ဝဇ္ဇီ ကေနစိ ဂဟေတုံ, အပိ စ ဥပလာပနာယ ဝါ မိထုဘေဒေန ဝါ သက္ကာ’’တိ အာဟ။ တတော နံ ရာဇာ – ‘‘ဥပလာပနာယ အမှာကံ ဟတ္ထိအဿာဒယော နဿိဿန္တိ, ဘေဒေနေဝ ဧတေ ဂဟေဿာမိ, ကိံ ကရောမာ’’တိ ပုစ္ဆိ။ တေန ဟိ, မဟာရာဇ, တုမှေ ဝဇ္ဇီ အာရဗ္ဘ ပရိသတိ ကထံ သမုဋ္ဌာပေထ။ တတော အဟံ – ‘‘ကိံ တေ မဟာရာဇ တေဟိ, အတ္တနော သန္တကေဟိ ကသိဝါဏိဇ္ဇာဒီနိ ကတွာ ဇီဝန္တု ဧတေ ရာဇာနော’’တိ ဝတွာ ပက္ကမိဿာမိ။ တတော တုမှေ – ‘‘ကိန္နု ခေါ ဘော ဧသ ဗြာဟ္မဏော ဝဇ္ဇီ အာရဗ္ဘ ပဝတ္တံ ကထံ ပဋိဗာဟတီ’’တိ ဝဒေယျာထ, ဒိဝသဘာဂေ စ အဟံ တေသံ ပဏ္ဏာကာရံ ပေသေဿာမိ, တမ္ပိ ဂါဟာပေတွာ တုမှေပိ မမ ဒေါသံ အာရောပေတွာ ဗန္ဓနတာလနာဒီနိ အကတွာဝ ကေဝလံ ခုရမုဏ္ဍံ မံ ကတွာ နဂရာ နီဟရာပေထ။ အထာဟံ – ‘‘မယာ တေ နဂရေ ပါကာရော ပရိခါ စ ကာရိတာ, အဟံ ကိရ ဒုဗ္ဗလဋ္ဌာနဉ္စ ဥတ္တာနဂမ္ဘီရဋ္ဌာနဉ္စ ဇာနာမိ, န စိရဿေဝ ဒါနိ ဥဇုံ ကရိဿာမီ’’တိ ဝက္ခာမိ။ တံ သုတွာ တုမှေ – ‘‘ဂစ္ဆတူ’’တိ ဝဒေယျာထာတိ။ ရာဇာ သဗ္ဗံ အကာသိ။

လိစ္ဆဝီ တဿ နိက္ခမနံ သုတွာ – ‘‘သဌော ဗြာဟ္မဏော, မာ တဿ ဂင်္ဂံ ဥတ္တရိတုံ အဒတ္ထာ’’တိ အာဟံသု။ တတြ ဧကစ္စေဟိ – ‘‘အမှေ အာရဗ္ဘ ကထိတတ္တာ ကိရ သော ဧဝံ ကတော’’တိ ဝုတ္တေ ‘‘တေန ဟိ, ဘဏေ, ဧတူ’’တိ ဘဏိံသု။ သော ဂန္တွာ လိစ္ဆဝီ ဒိသွာ ‘‘ကိံ အာဂတတ္ထာ’’တိ ပုစ္ဆိတော တံ ပဝတ္တိံ အာရောစေသိ, လိစ္ဆဝိနော – ‘‘အပ္ပမတ္တကေန နာမ ဧဝံ ဂရုံ ဒဏ္ဍံ ကာတုံ န ယုတ္တ’’န္တိ ဝတွာ – ‘‘ကိံ တေ တတြ ဌာနန္တရ’’န္တိ ပုစ္ဆိံသု။ ‘‘ဝိနိစ္ဆယာမစ္စောဟမသ္မီ’’တိ။ တဒေဝ တေ ဌာနန္တရံ ဟောတူတိ။ သော သုဋ္ဌုတရံ ဝိနိစ္ဆယံ ကရောတိ, ရာဇကုမာရာ တဿ သန္တိကေ သိပ္ပံ ဥဂ္ဂဏှန္တိ။

သော ပတိဋ္ဌိတဂုဏော ဟုတွာ ဧကဒိဝသံ ဧကံ လိစ္ဆဝိံ ဂဟေတွာ ဧကမန္တံ ဂန္တွာ – အရကာ ကသန္တီတိ ပုစ္ဆိ။ အာမ, ကသန္တိ။ ဒွေ ဂေါဏေ ယောဇေတွာတိ? အာမ, ဒွေ ဂေါဏေ ယောဇေတွာတိ။ ဧတ္တကံ ဝတွာ နိဝတ္တော။ တတော တံ အညော – ‘‘ကိံ အာစရိယော အာဟာ’’တိ ပုစ္ဆိတွာ တေန ဝုတ္တံ အသဒ္ဒဟန္တော ‘‘န မေ ဧသ ယထာဘူတံ ကထေတီ’’တိ တေန သဒ္ဓိံ ဘိဇ္ဇိ။ ဗြာဟ္မဏော အညသ္မိံ ဒိဝသေ ဧကံ လိစ္ဆဝိံ ဧကမန္တံ နေတွာ – ‘‘ကေန ဗျဉ္ဇနေန ဘုတ္တောသီ’’တိ ပုစ္ဆိတွာ နိဝတ္တော။ တမ္ပိ အညော ပုစ္ဆိတွာ အသဒ္ဒဟန္တော တထေဝ ဘိဇ္ဇိ။ ဗြာဟ္မဏော အပရမ္ပိ ဒိဝသံ ဧကံ လိစ္ဆဝိံ ဧကမန္တံ နေတွာ – ‘‘အတိဒုဂ္ဂတောသိ ကိရာ’’တိ ပုစ္ဆိ။ ကော ဧဝမာဟာတိ ပုစ္ဆိတော အသုကော နာမ လိစ္ဆဝီတိ။ အပရမ္ပိ ဧကမန္တံ နေတွာ – ‘‘တွံ ကိရ ဘီရုကဇာတိကော’’တိ ပုစ္ဆိ။ ကော ဧဝမာဟာတိ? အသုကော နာမ လိစ္ဆဝီတိ။ ဧဝံ အညေန အကထိတမေဝ အညဿ ကထေန္တော တီဟိ သံဝစ္ဆရေဟိ တေ ရာဇာနော အညမညံ ဘိန္ဒိတွာ ယထာ ဒွေ ဧကမဂ္ဂေန န ဂစ္ဆန္တိ, တထာ ကတွာ သန္နိပာတဘေရိံ စရာပေသိ။ လိစ္ဆဝိနော – ‘‘ဣဿရာ သန္နိပတန္တု, သူရာ သန္နိပတန္တူ’’တိ ဝတွာ န သန္နိပတိံသု။

ဗြာဟ္မဏော – ‘‘အယံ ဒါနိ ကာလော, သီဃံ အာဂစ္ဆတူ’’တိ ရညော သာသနံ ပေသေသိ။ ရာဇာ သုတွာဝ ဗလဘေရိံ စရာပေတွာ နိက္ခမိ။ ဝေသာလိကာ သုတွာ – ‘‘ရညော ဂင်္ဂံ ဥတ္တရိတုံ န ဒဿာမာ’’တိ ဘေရိံ စရာပေသုံ။ တမ္ပိ သုတွာ – ‘‘ဂစ္ဆန္တု သူရရာဇာနော’’တိအာဒီနိ ဝတွာ န သန္နိပတိံသု။ ‘‘နဂရပ္ပဝေသနံ န ဒဿာမ, ဒွါရာနိ ပိဒဟိတွာ

ဌဿဿာမာ''တိ ဘေရိံ စရာပေသုံ။ ကောပိ န သန္နိပတိ။ ယထာဝိဝဋ္ဋေဟေဝ ဒွါရေဟိ ပဝိသိတွာ သဗ္ဗေ အနယဗျသနံ ဟာပေတွာ ဂတော။

ဘိက္ခုအပရိဟာနိယဓမ္မဝဏ္ဏနာ

၁၃၆. အထ ခေါ ဘဂဝါ အစိရပက္ကန္တေ တိအာဒိမှိ **သန္နိပါတေတွာ** တိ ဒူရဝိဟာရေသု ဣဒ္ဓိမန္တေ ပေသေတွာ သန္တိကဝိဟာရေသု သယံ ဂန္တွာ – ''သန္နိပတထ, အာယသ္မန္တော; ဘဂဝါ ဝေါ သန္နိပါတံ ဣစ္ဆတီ''တိ သန္နိပါတေတွာ။ **အပရိဟာနိယေ**တိ အပရိဟာနိကရေ, ဝုဍ္ဎိဟေတုဘူတေတိ အတ္ထော။ **ဓမ္မေ ဒေသေဿာမီ** တိ စန္ဒသဟဿံ သူရိယသဟဿံ ဥဋ္ဌပေန္တော ဝိယ စတုကုဋ္ဋကေ ဂေဟေ အန္တော တေလဒီပသဟဿံ ဥဇ္ဇာလေန္တော ဝိယ ဟာကပ္ပေ ကတွာ ကထယိဿာမီတိ။

တတ္ထ **အဘိဏှံ သန္နိပါတာ** တိ ဣဒံ ဝဇ္ဇိသတ္တကေ ဝုတ္တသဒိသမေဝ။ ဣဓာပိ စ အဘိဏှံ အသန္နိပတိတာ ဒိသာသု အာဂတသာသနံ န သုဏန္တိ။ တတော – ''အသုကဝိဟာရသီမာ အာကုလာ, ဥပေါသထပဝါရဏာ ဌိတာ, အသုကသ္မိံ ဌာနေ ဘိက္ခူ ဝေဇ္ဇကမ္မဒူတကမ္မာဒီနိ ကရောန္တိ, ဝိညတ္တိဗဟုလာ ပုပ္ဖအနာဒီဟိ ဇီဝိကံ ကပ္ပေန္တီ''တိအာဒီနိ န ဇာနန္တိ, ပာပဘိက္ခူပိ ''ပမတ္တော ဘိက္ခုသင်္ဃော''တိ ဉတွာ ရာသိဘူတာ သာသနံ ဩသက္ကာပေန္တိ။ အဘိဏှံ သန္နိပတိတာ ပန တံ တံ ပဝတ္တိံ သုဏန္တိ, တတော ဘိက္ခုသင်္ဃံ ပေသေတွာ သီမံ ဥဇုံ ကရောန္တိ, ဥပေါသထပဝါရဏာဒယော ပဝတ္တာပေန္တိ, မိစ္ဆာဇီဝါနံ ဉဿန္နဋ္ဌာနေ အရိယဝံသကေ ပေသေတွာ အရိယဝံသံ ကထာပေန္တိ, ပာပဘိက္ခူနံ ဝိနယဓရေဟိ နိဂ္ဂဟံ ကာရာပေန္တိ, ပာပဘိက္ခူပိ ''အပ္ပမတ္တော ဘိက္ခုသင်္ဃော, န သက္ကာ အမှေဟိ ဝဂ္ဂဗန္ဓေန ဝိစရိတု''န္တိ ဘိဇ္ဇိတွာ ပလာယန္တိ။ ဧဝမေတ္ထ ဟာနိဝုဍ္ဎိယော ဝေဒိတဗ္ဗာ။

သမဂ္ဂါ တိအာဒီသု စေတိယပဋိဇဂ္ဂနတ္ထံ ဝါ ဗောဓိဂေဟဥပေါသထာကရဏစ္ဆာဒနတ္ထံ ဝါ ကတိကဝတ္တံ ဝါ ဌပေတုကာမတာယ ဩဝါဒံ ဝါ အတုကာမတာယ – ''သင်္ဃော သန္နိပတတူ''တိ ဘေရိယာ ဝါ ဃဏ္ဍိယာ ဝါ အာကောဋိတာယ – ''မယှံ စီဝရကမ္မံ အတ္ထိ, မယှံ ပတ္တော ပစိတဗ္ဗော, မယှံ နဝကမ္မံ အတ္ထီ''တိ ဝိက္ခေပံ ကရောန္တာ န သမဂ္ဂါ သန္နိပတန္တိ နာမ။ သဗ္ဗံ ပန တံ ကမ္မံ ဌပေတွာ – ''အဟံ ပုရိမတရံ, အဟံ ပုရိမတရ''န္တိ ဧကပ္ပဟာရေနေဝ သန္နိပတန္တာ သမဂ္ဂါ သန္နိပတန္တိ နာမ။ သန္နိပတိတာ ပန စိန္တေတွာ မန္တေတွာ ကတ္တဗ္ဗံ ကတွာ ဧကတော အဝုဋ္ဌဟန္တာ သမဂ္ဂါ န ဝုဋ္ဌဟန္တိ နာမ။ ဧဝံ ဝုဋ္ဌိတေသု ဟိ ယေ ပဌမံ ဂစ္ဆန္တိ, တေသံ ဧဝံ ဟောတိ – ''အမှေဟိ ဗာဟိရကထာဝ သုတာ, ဣဒါနိ ဝိနိစ္ဆယကထာ ဘဝိဿတီ''တိ။ ဧကပ္ပဟာရေနေဝ ဝုဋ္ဌဟန္တာ ပန သမဂ္ဂါ ဝုဋ္ဌဟန္တိ နာမ။ အပိစ ''အသုကဋ္ဌာနေ ဝိဟာရသီမာ အာကုလာ, ဥပေါသထပဝါရဏာ ဌိတာ, အသုကဋ္ဌာနေ ဝေဇ္ဇကမ္မာဒိကာရကာ ပာပဘိက္ခူ ဉဿန္နာ''တိ သုတွာ – ''ကော ဂန္တွာ တေသံ နိဂ္ဂဟံ ကရိဿတီ''တိ ဝုတ္တေ – ''အဟံ ပဌမံ, အဟံ ပဌမ''န္တိ ဝတွာ ဂစ္ဆန္တာပိ သမဂ္ဂါ ဝုဋ္ဌဟန္တိ နာမ။

အာဂန္တုကံ ပန ဒိသွာ – ''ဣမံ ပရိဝေဏံ ယာဟိ, ဧတံ ပရိဝေဏံ ယာဟိ, အယံ ကော''တိ အဝတွာ သဗ္ဗေ ဝတ္တံ ကရောန္တာပိ, ဇိဏ္ဏပတ္တစီဝရကံ ဒိသွာ တဿ ဘိက္ခာစာရဝတ္တေန ပတ္တစီဝရံ ပရိယေသမာနာပိ, ဂိလာနဿ ဂိလာနဘေသဇ္ဇံ ပရိယေသမာနာပိ, ဂိလာနမေဝ အနာထံ – ''အသုကပရိဝေဏံ ယာဟိ, အသုကပရိဝေဏံ ယာဟီ''တိ အဝတွာ အတ္တနော အတ္တနော ပရိဝေဏေ ပဋိဇဂ္ဂန္တာပိ, ဧကော ဩလိယမာနကော ဂန္ထော ဟောတိ, ပညဝန္တေ ဘိက္ခူ သင်္ဂဏှိတွာ တေန တံ ဂန္ထံ ဥဂ္ဂဏှာပေန္တာပိ သမဂ္ဂါ သင်္ဃကရဏီယာနိ ကရောန္တိ နာမ။

အပညတ္တံ န္တိအာဒီသု နဝံ အဓမ္မိကံ ကတိကဝတ္တံ ဝါ သိက္ခာပဒံ ဝါ ဗန္ဓန္တာ အပညတ္တံ ပညပေန္တိ နာမ, ပုရာဏသန္ထတဝတ္ထုသ္မိံ သာဝတ္ထိယံ ဘိက္ခူ ဝိယ။ ဥဒ္ဓမ္မံ ဥဗ္ဗိနယံ သာသနံ ဒီပေန္တာ ပညတ္တံ သမုစ္ဆိန္ဒန္တိ နာမ, ဝဿသတပရိနိဗ္ဗုတေ ဘဂဝတိ ဝေသာလိကာ ဝဇ္ဇိပုတ္တကာ ဝိယ။ ခုဒ္ဒါနုခုဒ္ဒကာ ပန အာပတ္တိယော သဉ္စိစ္စ ဝီတိက္ကမန္တာ ယထာပညတ္တေသု သိက္ခာပဒေသု သမာဒါယ န ဝတ္တန္တိ နာမ, အဿဇိပုနဗ္ဗသုကာ ဝိယ။ နဝံ ပန ကတိကဝတ္တံ ဝါ သိက္ခာပဒံ ဝါ အဗန္ဓန္တာ, ဓမ္မဝိနယတော သာသနံ ဒီပေန္တာ, ခုဒ္ဒါနုခုဒ္ဒကာနိ သိက္ခာပဒာနိ အသမူဟနန္တာ အပညတ္တံ န ပညပေန္တိ, ပညတ္တံ န သမုစ္ဆိန္ဒန္တိ, ယထာပညတ္တေသု သိက္ခာပဒေသု သမာဒါယ ဝတ္တန္တိ နာမ, အာယသ္မာ ဥပသေနော ဝိယ, အာယသ္မာ ယသော ကာကဏ္ဍကပုတ္တော ဝိယ စ။

“သုဏာတု, မေ အာဝုသော သင်္ဃော, သန္တမှာကံ သိက္ခာပဒါနိ ဂိဟိဂတာနိ, ဂိဟိနောပိ ဇာနန္တိ, ‘ကပ္ပတိ ဝေါ သမဏာနံ သကျပုတ္တိယာနံ ကပ္ပတိ, ကပ္ပတိ ဝေါ န ကပ္ပတီ’တိ။ သစေ ဟိ မယံ ခုဒ္ဒါနုခုဒ္ဒကာနိ သိက္ခာပဒါနိ သမူဟနိဿာမ, ဘဝိဿန္တိ ဝတ္တာရော – ‘ဓူမကာလိကံ သမဏေန ဂေါတမေန သာဝကာနံ သိက္ခာပဒံ ပညတ္တံ, ယာဝိမေသံ သတ္ထာ အဋ္ဌာသိ, တာဝိမေ သိက္ခာပဒေသု သိက္ခိံသု။ ယတော ဣမေသံ သတ္ထာ ပရိနိဗ္ဗုတော, န ဒါနိမေ သိက္ခာပဒေသု သိက္ခန္တီ’တိ။ ယဒိ သံဃဿ ပတ္တကလ္လံ, သံဃော အပညတ္တံ န ပညပေယျ, ပညတ္တံ န သမုစ္ဆိန္ဒေယျ, ယထာပညတ္တေသု သိက္ခာပဒေသု သမာဒါယ ဝတ္တေယျာ”တိ (စူဠဝ. ၄၄၂) –

ဣမံ တန္တိံ ဌပယန္တော အာယသ္မာ မဟာကဿပော ဝိယ စ။ **ဝုဒ္ဓိယေဝ** တိ သီလာဒီဟိ ဂုဏေဟိ ဝုဍ္ဎိယေဝ, နော ပရိဟာနိ။

ထေရာတိ ထိရဘာဝပ္ပတ္တာ ထေရကာရကေဟိ ဂုဏေဟိ သမန္နာဂတာ။ ဗဟူ ရတ္တိယော ဇာနန္တီတိ **ရတ္တညူ။** စိရံ ပဗ္ဗဇိတာနံ ဧတေသန္တိ **စိရပဗ္ဗဇိတာ။** သံဃဿ ပိတုဋ္ဌာနေ ဌိတာတိ **သံဃပိတရော။** ပိတုဋ္ဌာနေ ဌိတတ္တာ သံဃံ ပရိနေန္တိ ပုဗ္ဗင်္ဂမာ ဟုတွာ တီသု သိက္ခာသု ပဝတ္တေန္တီတိ **သံဃပရိဏာယကာ။**

ယေ တေသံ သက္ကာရာဒီနိ န ကရောန္တိ, ဩဝါဒတ္ထာယ ဒွေဝ တယော ဝါရေ ဥပဋ္ဌာနံ န ဂစ္ဆန္တိ, တေပိ တေသံ ဩဝါဒံ န ဒေန္တိ, ပဝေဏိကထံ န ကထေန္တိ, သာရဘူတံ ဓမ္မပရိယာယံ န သိက္ခာပေန္တိ။ တေ တေဟိ ဝိဿဋ္ဌာ သီလာဒီဟိ ဓမ္မက္ခန္ဓေဟိ သတ္တဟိ စ အရိယဓနေဟီတိ ဧဝမာဒီဟိ ဂုဏေဟိ ပရိဟာယန္တိ။ ယေ ပန တေသံ သက္ကာရာဒီနိ ကရောန္တိ, ဥပဋ္ဌာနံ ဂစ္ဆန္တိ, တေပိ တေသံ ဩဝါဒံ ဒေန္တိ။ “ဧဝံ တေ အဘိက္ကမိတဗ္ဗံ, ဧဝံ တေ ပဋိက္ကမိတဗ္ဗံ, ဧဝံ တေ အာလောကိတဗ္ဗံ, ဧဝံ တေ ဝိလောကိတဗ္ဗံ, ဧဝံ တေ သမိဉ္ဇိတဗ္ဗံ, ဧဝံ တေ ပသာရိတဗ္ဗံ, ဧဝံ တေ သင်္ဃာဋိပတ္တစီဝရံ ဓာရေတဗ္ဗ”န္တိ ပဝေဏိကထံ ကထေန္တိ, သာရဘူတံ ဓမ္မပရိယာယံ သိက္ခာပေန္တိ, တေရသဟိ ဓုတင်္ဂေဟိ ဒသဟိ ကထာဝတ္ထူဟိ အနုသာသန္တိ။ တေ တေသံ ဩဝါဒေ ဌတွာ သီလာဒီဟိ ဂုဏေဟိ ဝဍ္ဎမာနာ သာမညတ္ထံ အနုပာပုဏန္တိ။ ဧဝမေတ္ထ ဟာနိဝုဒ္ဓိယော ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ပုနဗ္ဘဝဒါနံ ပုနဗ္ဘဝော, ပုနဗ္ဘဝေ သီလမဿာတိ ပောနောဗ္ဘဝိကာ, ပုနဗ္ဘဝဒါယိကာတိ အတ္ထော, တဿာ **ပောနောဗ္ဘဝိကာယ။ န ဝသံ ဂစ္ဆန္တီ** တိ ဧတ္ထ ယေ စတုန္နံ ပစ္စယာနံ ကာရဏာ ဥပဋ္ဌာကာနံ ပဒါနုပဒိကာ ဟုတွာ ဂါမတော ဂါမံ ဝိစရန္တိ, တေ တဿာ တဏှာယ ဝသံ ဂစ္ဆန္တိ နာမ, ဣတရေ န ဂစ္ဆန္တိ နာမ။ တတ္ထ ဟာနိဝုဒ္ဓိယော ပာကဋာယေဝ။

အာရညကေသူတိ ပဉ္စဓနုသတိကပစ္ဆိမေသု။ **သာပေက္ခာ** တိ သတဏှာ သာလယာ။ ဂါမန္တသေနာသနေသု ဟိ ဈာနံ အပ္ပေတွာပိ တတော ဝုဋ္ဌိတမတ္တောဝ ဣတ္ထိပုရိသအရိကာဒိသဒ္ဒံ သုဏာတိ, ယေနဿ အဓိဂတဝိသေသောပိ ဟာယတိယေဝ။ အရညေ ပန နိဒ္ဒာယိတွာ ပဋိဗုဒ္ဓမတ္တော သီဟဗျဂ္ဃမောရာဒီနံ သဒ္ဒံ သုဏာတိ, ယေန အာရညကံ ပီတိံ လဘိတွာ တမေဝ သမ္မသန္တော အဂ္ဂဖလေ ပတိဋ္ဌာတိ။ ဣတိ ဘဂဝါ ဂါမန္တသေနာသနေ ဈာနံ အပ္ပေတွာ နိသိန္နဘိက္ခုနော အရညေ နိဒ္ဒာယန္တမေဝ ပသံသတိ။ တသ္မာ တမေဝ အတ္ထဝသံ ပဋိစ္စ – “အာရညကေသု သေနာသနေသု သာပေက္ခာ ဘဝိဿန္တီ”တိ အာဟ။

ပစ္စတ္တညေဝ သတိံ ဥပဋ္ဌပေဿန္တီ တိ အတ္တနာဝ အတ္တနော အဗ္ဘန္တရေ သတိံ ဥပဋ္ဌပေဿန္တိ။ **ပေသလာ**တိ ပိယသီလာ။ ဣဓာပိ သဗ္ရဟ္မစာရီနံ အာဂမနံ အနိစ္ဆန္တာ နေဝသိကာ အဿဒ္ဓာ ဟောန္တိ အပ္ပသန္နာ ။ သမ္ပတ္တဘိက္ခူနံ ပစ္စုဂ္ဂမနပတ္တစီဝရပ္ပဋိဂ္ဂဟဏအာသနပညာပနတာလဝဏ္ဋဂ္ဂဟဏာဒီနိ န ကရောန္တိ, အထ နေသံ အဝဏ္ဏော ဥဂ္ဂစ္ဆတိ – “အသုကဝိဟာရဝါသိနော ဘိက္ခူ အဿဒ္ဓာ အပ္ပသန္နာ ဝိဟာရံ ပဝိဋ္ဌာနံ ဝတ္တပဋိဝတ္တံ န ကရောန္တီ”တိ။ တံ သုတွာ ပဗ္ဗဇိတာ ဝိဟာရဒွါရေန ဂစ္ဆန္တာပိ ဝိဟာရံ န ပဝိသန္တိ။ ဧဝံ အနာဂတာနံ အနာဂမနမေဝ ဟောတိ။ အာဂတာနံ ပန ဖာသုဝိဟာရေ အသတိ ယေပိ အဇာနိတွာ အာဂတာ, တေ – “ဝသိဿာမာတိ တာဝ စိန္တေတွာ အာဂတမှာ, ဣမေသံ ပန နေဝသိကာနံ ဣမိနာ နီဟာရေန ကော ဝသိဿတီ”တိ နိက္ခမိတွာ ဂစ္ဆန္တိ။ ဧဝံ သော ဝိဟာရော အညေသံ ဘိက္ခူနံ အနာဝါသောဝ ဟောတိ။ တတော နေဝသိကာ သီလဝန္တာနံ ဒဿနံ အလဘန္တ

တာ ကင္ခါဝိနောဒနံ တ အာစာရသိက္ခာပကံ တ မဓုရဓမ္မသ္သဝနံ တ န လဘန္တိ, တေသံ နေဝ အင္ဂဟိတဓမ္မင္ဂဟဏံ, န ဂဟိတသဇ္ဈာယကရဏံ ဟောတိ။ က္ကုတိ နေသံ ဟာနိယေဝ ဟောတိ, န ဝုဒ္ဓိ။

ယေ ပန သဗ္ရဟ္မစာရီနံ အာဂမနံ က္လစ္ဆန္တိ, တေ သဒ္ဓာ ဟောန္တိ ပသန္နာ, အာဂတာနံ သဗ္ရဟ္မစာရီနံ ပစ္စုဂ္ဂမနာဒီနိ ကတ္ဝာ သေနာသနံ ပညပေတ္ဝာ ဒေန္တိ, တေ ဂဟေတ္ဝာ ဘိက္ခာစာရံ ပဝိသန္တိ, ကင္ခံ ဝိနောဒေန္တိ, မဓုရဓမ္မံ သုဏန္တိ။ အထ နေသံ ကိတ္တိသဒ္ဒေါ ဥဂ္ဂစ္ဆတိ – "အသုကဝိဟာရေ ဘိက္ခူ ဧဝံ သဒ္ဓါ ပသန္နာ ဝတ္တသမ္ပန္နာ သင္ဂါဟကာ"တိ။ တံ သုတ္ဝာ ဘိက္ခူ ဒူရတောပိ ဧန္တိ, တေသံ နေဝာသိကာ ဝတ္တံ ကရောန္တိ, သမီပံ အာဂန္တွာ ဝုဍ္ဎတရံ အာဂန္တုကံ ဝန္ဒိတ္ဝာ နိသီဒန္တိ, နဝကတရဿ သန္တိကေ အာသနံ ဂဟေတ္ဝာ နိသီဒန္တိ။ နိသီဒိတ္ဝာ – "က္လမ သိံ ဝိဟာရေ ဝသိဿထ ဂမိဿထာ"တိ ပုစ္ဆန္တိ။ 'ဂမိဿာမီ'တိ ဝုတ္တေ – "သပ္ပာယံ သေနာသနံ, သုလဘာ ဘိက္ခာ"တိအာဒီနိ ဝတ္ဝာ ဂန္တုံ န ဒေန္တိ။ ဝိနယဓရော စေ ဟောတိ, တဿ သန္တိကေ ဝိနယံ သဇ္ဈာယန္တိ။ သုတ္တန္တာဒိဓရော စေ, တဿ သန္တိကေ တံ တံ ဓမ္မံ သဇ္ဈာယန္တိ။ အာဂန္တုကာနံ ထေရာနံ ဩဝါဒေ ဌတ္ဝာ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒါ အဟိ အရဟတ္တံ ပာပုဏန္တိ။ အာဂန္တုကာ "ဧဝံ ဒ္ဝေ ဒိဝသာနိ ဝသိဿာမာတိ အာဂတာမ္ဟ, က္လမေသံ ပန သုခသံဝာသတာယ ဒသဒ္ဝါဒသဝဿာနိ ဝသိဿာမာ"တိ ဝတ္တာရော ဟောန္တိ။ ဧဝမေတ္ထ ဟာနိဝုဒ္ဓိယော ဝေဒိတဗ္ဗာ။

၁၃၇. ဒုတိယသတ္တကေ ကမ္မံ အာရာမော ဧတေသန္တိ **ကမ္မာရာမာ** တိ။ ကမ္မေ ရတာတိ **ကမ္မရတာ။ ကမ္မာရာမတမနုယုတ္တာ**တိ ယုတ္တာ ပယုတ္တာ အနုယုတ္တာ။ တတ္ထ **ကမ္မန္တိ** က္လတိကာတဗ္ဗကမ္မံ ဝုစ္စတိ။ သေယျထိဒံ – စီဝရဝိစာရဏံ, စီဝရကရဏံ, ဥပတ္ထမ္ဘနံ, သူစိဃရံ, ပတ္တတ္ထဝိကံ, အသံဗဒ္ဓကံ, ကာယဗန္ဓနံ, ဓမကရဏံ, အာဓာရကံ, ပါဒကထလိကံ, သမ္မုဉ္ဇနီအာဒီနံ ကရဏန္တိ။ ဧကစ္စော ဟိ တာနိ ကရောန္တော သကလဒိဝသံ တာနေဝ ကရောတိ။ တံ သန္ဓာယေသ ပဋိက္ခေပေါ။ ယော ပန ဧတေသံ ကရဏဝေလာယမေဝ တာနိ ကရောတိ, ဥဒ္ဒေသဝေလာယံ ဥဒ္ဒေသံ ဂဏှာတိ, သဇ္ဈာယဝေလာယံ သဇ္ဈာယတိ, စေတိယင်္ဂဏဝတ္တဝေလာယံ စေတိယင်္ဂဏဝတ္တံ ကရောတိ, မနသိကာရဝေလာယံ မနသိကာရံ ကရောတိ, န သော ကမ္မာရာမော နာမ။

န ဘဿာရာမာ တိ ဧတ္ထ ယော ဣတ္ထိဝဏ္ဏပုရိသဝဏ္ဏာဒိဝသေန အာလာပသလ္လာပံ ကရောန္တောယေဝ ဒိဝသဥ္စ ရတ္တိဥ္စ ဝီတိနာမေတိ, ဧဝရူပေ ဘဿေ ပရိယန္တကာရီ န ဟောတိ, အယံ ဘဿာရာမော နာမ။ ယော ပန ရတ္တိန္ဒိဝံ ဓမ္မံ ကထေတိ, ပဉှံ ဝိဿဇ္ဇေတိ, အယံ အပ္ပဘဿော ဝ ဘဿေ ပရိယန္တကာရီယေဝ။ ကသ္မာ? "သန္နိပတိတာနံ ဝေါ, ဘိက္ခဝေ, ဒွယံ ကရဏီယံ – ဓမ္မီ ဝါ ကထာ, အရိယော ဝါ တုဏှီဘာဝေါ"တိ (မ. နိ. ၁.၂၇၃) ဝုတ္တတ္တာ။

န နိဒ္ဒာရာမာ တိ ဧတ္ထ ယော ဂစ္ဆန္တောပိ နိသိန္နောပိ နိပန္နောပိ ထိနမိဒ္ဓာဘိဘူတော နိဒ္ဒါယတိယေဝ, အယံ နိဒ္ဒာရာမော နာမ။ ယဿ ပန ကရဇကာယဂေလညေန စိတ္တံ ဘဝင်္ဂေ ဩတရတိ , နာယံ နိဒ္ဒာရာမော။ တေနေတဟ – "အဘိဇာနာမဟံ အဂ္ဂိဝေဿန, ဂိမ္ဟာနံ ပစ္ဆိမေ မာသေ ပစ္ဆာဘတ္တံ ပိဏ္ဍပာတပဋိက္ကန္တော စတုဂ္ဂုဏံ သင်္ဃာဋိံ ပညပေတ္ဝာ ဒက္ခိဏေန ပဿေန သတော သမ္ပဇာနော နိဒ္ဒံ ဩက္ကမိတာ"တိ (မ. နိ. ၁.၃၈၇)။

န သင်္ဂဏိကာရာမာ တိ ဧတ္ထ ယော ဧကဿ ဒုတိယော ဒ္ဝိန္နံ တတိယော တိဏ္ဏံ စတုတ္ထောတိ ဧဝံ သံသဋ္ဌော ဝ ဝိဟရတိ, ဧကကော အဿာဒံ န လဘတိ, အယံ သင်္ဂဏိကာရာမော။ ယော ပန စတူသု က္လရိယာပထေသု ဧကကော အဿာဒံ လဘတိ, နာယံ သင်္ဂဏိကာရာမောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

န ပာပိစ္ဆာ တိ ဧတ္ထ အသန္တသမ္ဘာဝနာယ က္လစ္ဆာယ သမန္နာဂတာ ဒုဿီလာ ပာပိစ္ဆာ နာမ။

န ပာပမိတ္တာ ဒီသု ပာပါ မိတ္တာ ဧတေသန္တိ **ပာပမိတ္တာ။** စတူသု က္လရိယာပထေသု သဟ အယနတော ပာပါ သဟာယာ ဧတေသန္တိ **ပာပသဟာယာ။** တန္နိန္နတပ္ပောဏတပ္ပဗ္ဘာရတာယ ပာပေသု သမ္ပဝင်္ကာတိ **ပာပသမ္ပဝင်္ကာ။**

ဩရမတ္တကေနာတိ အဝရမတ္တကေန အပ္ပမတ္တကေန။ **အန္တရာ** တိ အရဟတ္တံ အပတ္ဝာဝ ဧတ္ထန္တရေ။ **တေသာန** န္တိ ပရိနိဋ္ဌိတဘာဝံ – "အလမေတ္တာဝတာ"တိ ဩသက္ကနံ ဌိတကိစ္စတံ။ က္လဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – "ယာဝ သီလပာရိသုဒ္ဓိ

မတ္တေန တ ဝိပဿနာမတ္တေန တ ဈာနမတ္တေန တ သောတာပန္နဘာဝမတ္တေန တ သကဒာဂါမိဘာဝမတ္တေန တ အနာဂါမိဘာဝမတ္တေန တ တေသာနံ န အာပဇ္ဇိဿန္တိ, တာဝ ဝုဒ္ဓိယေဝ ဘိက္ခူနံ ပာဋိကင်္ခါ, နော ပရိဟာနီ''တိ။

၁၃၈. တတိယသတ္တကေ **သဒ္ဓာ** တိ သဒ္ဓာသမ္ပန္နာ။ တတ္ထ အာဂမနီယသဒ္ဓာ, အဓိဂမသဒ္ဓာ, ပသာဒသဒ္ဓာ, ဩကပ္ပနသဒ္ဓာတိ စတုဗ္ဗိဓာ သဒ္ဓာ။ တတ္ထ **အာဂမနီယသဒ္ဓာ** သဗ္ဗညုဗောဓိသတ္တာနံ ဟောတိ။ **အဓိဂမသဒ္ဓာ** အရိယပုဂ္ဂလာနံ။ ဗုဒ္ဓေ ဓမ္မေ သင်္ဃေတိ ဝုတ္တေ ပန ပသာဒေ **ပသာဒသဒ္ဓာ။** ဩကပ္ပေတွာ ပက္ခန္ဒိတွာ ပန သဒ္ဒဟနံ **ဩကပ္ပနသဒ္ဓာ။** သာ ဒုဝိဓာပိ ဣဓာဓိပ္ပေတာ။ တာယ ဟိ သဒ္ဓာယ သမန္နာဂတော သဒ္ဓါဝိမုတ္တော, ဝက္ကလိတ္ထေရသဒိသော ဟောတိ။ တဿ ဟိ စေတိယင်္ဂဏဝတ္တံ တ, ဗောဓိယင်္ဂဏဝတ္တံ တ ကတမေဝ ဟောတိ။ ဥပဇ္ဈာယဝတ္တအာစရိယဝတ္တာဒီနိ သဗ္ဗဝတ္တာနိ ပူရေတိ။ **ဟိရိမနာ**တိ ဟာပဇိဂုစ္ဆနလက္ခဏာယ ဟိရိယာ ယုတ္တစိတ္တာ။ **ဩတ္တပ္ပီ** တိ ဟာပတော ဘာယနလက္ခဏေန ဩတ္တပ္ပေန သမန္နာဂတာ။

ဗဟုဿုတာ တိ တွေ ပန ပရိယတ္တိဗဟုဿုတော, ပဋိဝေဓဗဟုဿုတောတိ ဒွေဝ ဗဟုဿုတာ။ **ပရိယတ္တီ** တိ တီဏိ ပိဋကာနိ။ **ပဋိဝေဓော**တိ သစ္စပ္ပဋိဝေဓော။ ဣမသ္မိံ ပန ဌာနေ ပရိယတ္တိ အဓိပ္ပေတာ။ သာ ယေန ဗဟု သုတာ, သော ဗဟုဿုတော။ သော ပနေသ နိဿယမုစ္စနကော, ပရိသုပဋ္ဌာကော, ဘိက္ခုနောဝါဒကော, သဗ္ဗတ္ထကဗဟုဿုတောတိ စတုဗ္ဗိဓော ဟောတိ။ တတ္ထ တယော ဗဟုဿုတာ သမန္တပါသာဒိကာယ ဝိနယဋ္ဌကထာယ ဩတဒဝဂ္ဂေ ဝုတ္တနယေန ဂဟေတဗ္ဗာ။ သဗ္ဗတ္ထကဗဟုဿုတာ ပန အာနန္ဒတ္ထေရသဒိသာ ဟောန္တိ။ တေ ဣဓ အဓိပ္ပေတာ။

အာရဒ္ဓဝီရိယာ တိ ယေသံ ကာယိကဉ္စ စေတသိကဉ္စ ဝီရိယံ အာရဒ္ဓံ ဟောတိ။ တတ္ထ ယေ ကာယသင်္ဂဏိကံ ဝိနောဒေတွာ စတူသု ဣရိယာပထေသု အဋ္ဌအာရဗ္ဘဝတ္ထုဝသေန ဧကကာ ဟောန္တိ, တေသံ ကာယိကဝီရိယံ အာရဒ္ဓံ နာမ ဟောတိ။ ယေ စိတ္တသင်္ဂဏိကံ ဝိနောဒေတွာ အဋ္ဌသမာပတ္တိဝသေန ဧကကာ ဟောန္တိ, ဂမနေ ဥပ္ပန္နကိလေသဿ ဌာနံ ပာပုဏိတုံ န ဒေန္တိ, ဌာနေ ဥပ္ပန္နကိလေသဿ နိသဇ္ဇံ, နိသဇ္ဇာယ ဥပ္ပန္နကိလေသဿ သယနံ ပာပုဏိတုံ န ဒေန္တိ, ဥပ္ပန္နုပ္ပန္နဋ္ဌာနေယေဝ ကိလေသေ နိဂ္ဂဏှန္တိ, တေသံ စေတသိကဝီရိယံ အာရဒ္ဓံ နာမ ဟောတိ။

ဥပဋ္ဌိတဿတီ တိ စိရကတာဒီနံ သရိတာ အနုဿရိတာ မဟာဂတိမ္ဗယအဘယတ္ထေရဒီဃဘာဏကအဘယတ္ထေရပိဋကစူဠာဘယတ္ထေရာ ဝိယ။ မဟာဂတိမ္ဗယအဘယတ္ထေရော ကိရ ဇာတပဉ္စမဒိဝသေ မင်္ဂလဟယာသေ တုဏ္ဏံ ပသာရေန္တံ တယသံ ဒိသွာ ဟံ ဟုန္တိ သဒ္ဒမကာသိ။ အထ သော ထေရကာလေ – ''ကဒာ ပဋ္ဌာယ, ဘန္တေ, သရထာ''တိ ဘိက္ခူဟိ ပုဋ္ဌော ''ဇာတပဉ္စမဒိဝသေ ကတသဒ္ဒတော ပဋ္ဌာယ အာဝုသော''တိ အာဟ။

ဒီဃဘာဏကအဘယတ္ထေရဿ ဇာတနဝမဒိဝသေ မာတာ စုမ္ဗိတ္វာမီတိ ဩနတာ တဿာ မောဠိ မုစ္စိတ္တ ။ တတော တုမ္ဗမတ္တာနိ သုမနပုပ္ဖာနိ အဝကဿ ဥရေ ပတိတွာ ဒုက္ခံ ဇနယိံသု။ သော ထေရကာလေ – ''ကဒာ ပဋ္ဌာယ, ဘန္တေ, သရထာ''တိ ပုဋ္ဌော – ''ဇာတနဝမဒိဝသတော ပဋ္ဌာယာ''တိ အာဟ။

တိပိဋကစူဠာဘယတ္ထေရော – ''အနုရာဓပုရေ တီဏိ ဒွါရာနိ ပိဒဟာပေတွာ မနုဿာနံ ဧကေန ဒွါရေန နိက္ခမနံ ကတွာ – 'တွံ ကိန္နာမော, တွံ ကိန္နာမော'တိ ပုစ္ဆိတွာ သာယံ ပုန အပုစ္ဆိတွာဝ တေသံ နာမာနိ သမ္ပဋိစ္ဆာပေတုံ – ''သက္ကာ အာဝုသော''တိ အာဟ။ ဝေဠုပေ ဘိက္ခူ သန္ဓာယ – ''ဥပဋ္ဌိတဿတီ''တိ ဝုတ္တံ။

ပညဝန္တော တိ ပဉ္စန္နံ ခန္ဓာနံ ဥဒယဗ္ဗယပရိဂ္ဂဟိကာယ ပညာယ သမန္နာဂတာ။ အပိ စ ဒွီဟိပိ ဧတေဟိ ပဒေဟိ ဝိပဿကာနံ ဘိက္ခူနံ ဝိပဿနာသမ္ဘာရဘူတာ သမ္မာသတိ စေဝ ဝိပဿနာပညာ စ ကထိတာ။

၁၃၉. စတုတ္ထသတ္တကေ သတိယေဝ သမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ **သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ** တိ။ ဧသ နယော သဗ္ဗတ္ထ။ တတ္ထ ဥပဋ္ဌာနလက္ခဏော သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ, ပဝိစယလက္ခဏော ဓမ္မဝိစယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ, ပဂ္ဂဟလက္ခဏော ဝီရိယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ, ဖရဏလက္ခဏော ပီတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ, ဥပသမလက္ခဏော ပဿဒ္ဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ, အဝိက္ခေပလက္ခဏော သမာဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ, ပဋိသင်္ခါနလက္ခဏော ဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ။ **ဘာဝေဿန္တီ** တိ သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂံ စတူဟိ ကာရဏေဟိ သမုဋ္ဌာပေန္တာ, ဆဟိ ကာရဏေဟိ ဓမ္မဝိစယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂံ သမုဋ္ဌာပေန္တာ

တာ, နဝဟိ ကာရဏေဟိ ဝီရိယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂံ သမုဋ္ဌာပေန္တော, ဒသဟိ ကာရဏေဟိ ပီတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂံ သမုဋ္ဌာပေန္တော, သတ္တဟိ ကာရဏေဟိ ပဿဒ္ဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂံ သမုဋ္ဌာပေန္တော, ဒသဟိ ကာရဏေဟိ သမာဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂံ သမုဋ္ဌာပေန္တော, ပဉ္စဟိ ကာရဏေဟိ ဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂံ သမုဋ္ဌာပေန္တော ဝဍ္ဎေယ္ယာတိ အတ္ထော။ ဣမိနာ ဝိပဿနာမဂ္ဂဖလသမ္ပယုတ္တေ လောကိယလောကုတ္တရမိဿကေ သမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေ ကထေသိ။

၁၄၀. ပဉ္စမသတ္တကေ **အနိစ္စသညာ**တိ အနိစ္စာနုပဿနာယ သဒ္ဓိံ ဥပ္ပန္နသညာ။ **အနတ္တသညာ**ဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ ဣမာ သတ္တ လောကိယဝိပဿနာပိ ဟောန္တိ။ ''ဧတံ သန္တံ, ဧတံ ပဏီတံ, ယဒိဒံ သဗ္ဗသင်္ခါရသမထော ဝိရာဂေါ နိရောဓော''တိ (အ. နိ. ၉.၃၆) အာဂတဝသေနေတ္ထ ဒွေ လောကုတ္တရာပိ ဟောန္တီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

၁၄၁. ဆက္ကေ **မေတ္တံ ကာယကမ္မ**န္တိ မေတ္တစိတ္တေန ကတ္တဗ္ဗံ ကာယကမ္မံ။ **ဝစီကမ္မမနောကမ္မေသု**ပိ ဧသေဝ နယော။ ဣမာနိ ပန ဘိက္ခူနံ ဝသေန အာဂတာနိ ဂိဟီသုပိ လဗ္ဘန္တိ။ ဘိက္ခူနဉှိ မေတ္တစိတ္တေန အာဘိသမာစာရိကဓမ္မပူရဏံ မေတ္တံ ကာယကမ္မံ နာမ။ ဂိဟီနံ စေတိယဝန္ဒနတ္ထာယ ဗောဓိဝန္ဒနတ္ထာယ သင်္ဃနိမန္တနတ္ထာယ ဂမနံ, ဂါမံ ပိဏ္ဍာယ ပဝိဋ္ဌေ ဘိက္ခူ ဒိသွာ ပစ္စုဂ္ဂမနံ, ပတ္တပဋိဂ္ဂဟဏံ, အာသနပညာပနံ, အနုဂမနန္တိ ဧဝမာဒိကံ မေတ္တံ ကာယကမ္မံ နာမ။

ဘိက္ခူနံ မေတ္တစိတ္တေန အာစာရပညတ္တိသိက္ခာပဒပညာပနံ, ကမ္မဋ္ဌာနကထနံ, ဓမ္မဒေသနာ, တေပိဋကမ္ပိ ဗုဒ္ဓဝစနံ မေတ္တံ ဝစီကမ္မံ နာမ။ ဂိဟီနံ စေတိယဝန္ဒနတ္ထာယ ဂစ္ဆာမ , ဗောဓိဝန္ဒနတ္ထာယ ဂစ္ဆာမ, ဓမ္မဿဝနံ ကရိဿာမ, ဒီပမာလပုပ္ဖပူဇံ ကရိဿာမ, တီဏိ သုစရိတာနိ သမာဒာယ ဝတ္တိဿာမ, သလာကဘတ္တာဒီနိ ဒဿာမ, ဝဿာဝါသိကံ ဒဿာမ, အဇ္ဇ သင်္ဃဿ စတ္တာရော ပစ္စယေ ဒဿာမ, သင်္ဃံ နိမန္တေတွာ ခါဒနီယာဒီနိ သံဝိဒဟထ, အာသနာနိ ပညာပေထ, ပာနီယံ ဥပဋ္ဌပေထ, သင်္ဃံ ပစ္စုဂ္ဂန္တွာ အာနေထ, ပညတ္တာသနေ နိသီဒါပေထ, ဆန္ဒဇာတာ ဥဿာဟဇာတာ ဝေယျာဝစ္စံ ကရောထာတိအာဒိကထနကာလေ မေတ္တံ ဝစီကမ္မံ နာမ။

ဘိက္ခူနံ ပာတောဝ ဥဋ္ဌာယ သရီရပ္ပဋိဇဂ္ဂနံ, စေတိယင်္ဂဏဝတ္တာဒီနိ စ ကတွာ ဝိဝိတ္တာသနေ နိသီဒိတွာ ဣမသ္မိံ ဝိဟာရေ ဘိက္ခူ သုခီ ဟောန္တု အဝေရာ အဗျာပဇ္ဇာတိ စိန္တနံ မေတ္တံ မနောကမ္မံ နာမ။ ဂိဟီနံ 'အယျာ သုခီ ဟောန္တု, အဝေရာ အဗျာပဇ္ဇာ'တိ စိန္တနံ မေတ္တံ မနောကမ္မံ နာမ။

အာဝိ စေဝ ရဟော စာတိ သမ္မုခါ စ ပရမ္မုခါ စ။ တတ္ထ နဝကာနံ စီဝရကမ္မာဒီသု သဟာယဘာဝဂမနံ သမ္မုခါ မေတ္တံ ကာယကမ္မံ နာမ။ ထေရာနံ ပန ပာဒဓောဝနဝန္ဒနဗီဇနအနာဒိဘေဒံ သဗ္ဗံ သာမီစိကမ္မံ သမ္မုခါ မေတ္တံ ကာယကမ္မံ နာမ။ ဥဘယေဟိပိ ဒုန္နိက္ခိတ္တာနံ အရုဘဏ္ဍာဒီနံ တေသု အဝမညံ အကတွာ အတ္တနာ ဒုန္နိက္ခိတ္တာနံ ဝိယ ပဋိသာမနံ ပရမ္မုခါ မေတ္တံ ကာယကမ္မံ နာမ။

ဒေဝတ္ထေရော တိဿတ္ထေရောတိ ဧဝံ ပဂ္ဂယှ ဝစနံ သမ္မုခါ မေတ္တံ ဝစီကမ္မံ နာမ။ ဝိဟာရေ အသန္တံ ပန ပဋိပုစ္ဆန္တဿ ကုဟိံ အမှာကံ ဒေဝတ္ထေရော, ကုဟိံ အမှာကံ တိဿတ္ထေရော, ကဒါ နု ခေါ အာဂမိဿတီတိ ဧဝံ မမာယနဝစနံ ပရမ္မုခါ မေတ္တံ ဝစီကမ္မံ နာမ။

မေတ္တာသိနေဟသိနိဒ္ဓါနိ ပန နယနာနိ ဥမ္မီလေတွာ ပသန္နေန မုခေန ဩလောကနံ သမ္မုခါ မေတ္တံ မနောကမ္မံ နာမ။ ဒေဝတ္ထေရော တိဿတ္ထေရော အရောဂေါ ဟောတု, အပ္ပာဗာဓောတိ သမန္နာဟရဏံ ပရမ္မုခါ မေတ္တံ မနောကမ္မံ နာမ။

လာဘာတိ စီဝရာဒယော လဒ္ဓပစ္စယာ။ **ဓမ္မိကာ**တိ ကုဟနာဒိဘေဒံ မိစ္ဆာဇီဝံ ဝဇ္ဇေတွာ ဓမ္မေန သမေန ဘိက္ခာစာရဝတ္တေန ဥပ္ပန္နာ။ **အန္တမသော ပတ္တပရိယာပန္နမတ္တမ္ပီ**တိ ပစ္ဆိမကောဋိယာ ပတ္တေ ပရိယာပန္နံ ပတ္တဿ အန္တောဂတံ ဒွိတိကဋစ္ဆုဘိက္ခာမတ္တမ္ပိ။ **အပ္ပဋိဝိဘတ္တဘောဂီ**တိ ဧတ္ထ ဒွေ ပဋိဝိဘတ္တာ နာမ – အာမိသပ္ပဋိဝိဘတ္တဉ္စ, ပုဂ္ဂလပ္ပဋိဝိဘတ္တဉ္စ။ တတ္ထ – ''ဧတ္တကံ ဒဿာမိ, ဧတ္တကံ န ဒဿာမီ''တိ ဧဝံ စိတ္တေန ဝိဘဇနံ **အာမိသပ္ပဋိဝိဘတ္တံ** နာမ။ ''အသုကဿ ဒဿာမိ, အသုကဿ န ဒဿာမီ''တိ ဧဝံ စိတ္တေန ဝိဘဇနံ ပန **ပုဂ္ဂလပ္ပဋိဝိဘတ္တံ** နာမ။ တဒုဘယမ္ပိ အကတွာ ယော အပ္ပဋိဝိဘတ္တံ ဘုဉ္ဇတိ, အယံ **အပ္ပဋိဝိဘတ္တဘောဂီ** နာမ။

သီလဝန္တေဟိ သဗ္ရဟ္မစာရီဟိ သာခာရဏာဘောဂီ တိ တွေ သာခာရဏာဘောဂိနော ကြာဒံ လက္ခဏံ, ယံ ယံ ပဏီတံ လဗ္ဘတိ, တံ တံ နေဝ လာဘေန လာဘံ နိဇိဂီသနတာမုခေန ဂိဟီနံ ဒေတိ, န အတ္တနာ ဘုဉ္ဇတိ, ပဋိဂ္ဂဏှာ ဟန္တော စ – "သင်္ဃေန သာခာရဏံ ဟောတူ"တိ ဂဟေတွာ ဃဏ္ဍိံ ပဟရိတွာ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ သင်္ဃသန္တကံ ဝိယ ပဿတိ။

ကြမံ ပန သာရဏီယဓမ္မံ ကော ပူရေတိ, ကော န ပူရေတီတိ? ဒုဿီလော တာဝ န ပူရေတိ။ န ဟိ တဿ သန္တကံ သီလဝန္တာ ဂဏှန္တိ။ ပရိသုဒ္ဓသီလော ပန ဝတ္တံ အခဏ္ဍေန္တော ပူရေတိ။ တတြိဒံ ဝတ္တံ – ယော ဟိ ဩဒိဿ ကံ ကတွာ မာတု ဝါ ပိတု ဝါ အာစရိယုပဇ္ဈာယာဒီနံ ဝါ ဒေတိ, သော ဒါတဗ္ဗံ ဒေတိ, သာရဏီယဓမ္မော ပနဿ န ဟောတိ, ပလိဗောဓဇဂ္ဂနံ နာမ ဟောတိ။ သာရဏီယဓမ္မော ဟိ မုတ္တပလိဗောဓဿေဝ ဝဋ္ဋတိ။ တေန ပန ဩဒိဿကံ ဒေန္တေန ဂိလာနဂိလာနုပဋ္ဌာကအာဂန္တုကဂမိကာနဉ္စေဝ နဝပဗ္ဗဇိတဿ စ သင်္ဃာဋိပတ္တဂ္ဂဟဏံ အဇာနန္တဿ ဒါတဗ္ဗံ။ ဧတေသံ ဒတွာ အဝသေသံ ထေရာသနတော ပဋ္ဌာယ ထောကံ အဒတွာ ယော ယတ္တကံ ဂဏှာတိ, တဿ တတ္တကံ ဒါတဗ္ဗံ။ အဝသိဋ္ဌေ အသတိ ပုန ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ ထေရာသနတော ပဋ္ဌာယ ယံ ယံ ပဏီတံ, တံ ဒတွာ သေသံ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ။ "သီလဝန္တေဟီ"တိ ဝစနတော ဒုဿီလဿ အဒါတုမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ။

အယံ ပန သာရဏီယဓမ္မော သုသိက္ခိတာယ ပရိသာယ သုပူရော ဟောတိ, နော အသိက္ခိတာယ ပရိသာယ။ သုသိက္ခိတာယ ဟိ ပရိသာယ ယော အညတော လဘတိ, သော န ဂဏှာတိ။ အညတော အလဘန္တောပိ ပမာဏယုတ္တမေဝ ဂဏှာတိ, နာတိရေကံ။ အယံ ပန သာရဏီယဓမ္မော ဧဝံ ပုနပ္ပုနံ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ လဒ္ဓံ လဒ္ဓံ ဒေန္တဿာပိ ဒွါဒသဟိ ဝဿေဟိ ပူရတိ, န တတော ဩရံ။ သစေ ဟိ ဒွါဒသမေ ဝဿေ သာရဏီယဓမ္မပူရကော ပိဏ္ဍပါတပူရံ ပတ္တံ အာသနသာလာယံ ဌပေတွာ နဟာယိတုံ ဂစ္ဆတိ, သင်္ဃတ္ထေရော စ ကဿေသော ပတ္တောတိ, "သာရဏီယဓမ္မပူရကဿာ"တိ ဝုတ္တေ "အာဟရထ န"န္တိ သဗ္ဗံ ပိဏ္ဍပါတံ ဝိစာရေတွာ ဘုဉ္ဇိတွာ စ ရိတ္တံ ပတ္တံ ဌပေတိ, အထ သော ဘိက္ခု ရိတ္တံ ပတ္တံ ဒိသွာ "မယှံ အနဝသေသေတွာဝ ပရိဘုဉ္ဇိံသူ"တိ ဒေါမနဿံ ဥပ္ပာဒေတိ, သာရဏီယဓမ္မော ဘိဇ္ဇတိ, ပုန ဒွါဒသဝဿာနိ ပူရေတဗ္ဗော ဟောတိ။ တိတ္ထိယပရိဝါသသဒိသော ဟေသ, သကိံ ခဏ္ဍေ ဇာတေ ပုန ပူရေတဗ္ဗောဝ။ ယော ပန – "လာဘာ ဝတ မေ, သုလဒ္ဓံ ဝတ မေ, ယဿ မေ ပတ္တဂတံ အနာပုစ္ဆာဝ သဗ္ရဟ္မစာရီ ပရိဘုဉ္ဇန္တီ"တိ သောမနဿံ ဇနေတိ, တဿ ပုဏ္ဏော နာမ ဟောတိ။

ဧဝံ ပူရိတသာရဏီယဓမ္မဿ ပန နေဝ ဣဿာ, န မစ္ဆရိယံ ဟောတိ။ သော မနုဿာနံ ပိယော ဟောတိ, သုလဘပစ္စယော စ, ပတ္တဂတမဿ ဒိယျမာနမ္ပိ န ခီယတိ, ဘာဇနီယဘဏ္ဍဋ္ဌာနေ အဂ္ဂဘဏ္ဍံ လဘတိ, ဘယေ ဝါ ဆာတကေ ဝါ သမ္ပတ္တေ ဒေဝတာ ဥဿုက္ကံ အာပဇ္ဇန္တိ။

တတြိမာနိ ဝတ္ထူနိ – သေနဂိရိဝါသီ တိဿတ္ထေရော ကိရ မဟာဂိရိဂါမံ ဥပနိဿာယ ဝိဟရတိ။ ပညာသ မဟာထေရာ နာဂဒီပံ စေတိယဝန္ဒနတ္ထာယ ဂစ္ဆန္တာ ဂိရိဂါမေ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ ကိဉ္စိ အလဒ္ဓာ နိက္ခမိံသု။ ထေရော ပန ပဝိသန္တော တေ ဒိသွာ ပုစ္ဆိ – "လဒ္ဓံ, ဘန္တေ"တိ? ဝိစရိမှ အာဝုသောတိ။ သော တေသံ အလဒ္ဓဘာဝံ ဉတွာ အာဟ – "ဘန္တေ ယာဝါဟံ အာဂစ္ဆာမိ, တာဝ ဣဓေဝ ဟောထာ"တိ။ မယံ, အာဝုသော, ပညာသ ဇနာ ပတ္တတေမနမတ္တမ္ပိ န လဘိမှာတိ။ ဘန္တေ, နေဝါသိကာ နာမ ပဋိဗလာ ဟောန္တိ, အလဘန္တာပိ ဘိက္ခာစာရမဂ္ဂသဘာဂံ ဇာနန္တီတိ။ ထေရာ အာဂမေသုံ။ ထေရော ဂါမံ ပါဝိသိ။ ဓုရဂေဟေယေဝ မဟာဥပာသိကာ ခီရဘတ္တံ သဇ္ဇေတွာ ထေရံ ဩလောကယမာနာ ဌိတာ။ အထ ထေရဿ ဒွါရံ သမ္ပတ္တဿေဝ ပတ္တံ ပူရေတွာ အဒါသိ, သော တံ အာဒါယ ထေရာနံ သန္တိကံ ဂန္တွာ ဂဏှထ, ဘန္တေတိ, သင်္ဃတ္ထေရံ အာဟ။ ထေရော – "အမှေဟိ ဧတ္တကေဟိ ကိဉ္စိ န လဒ္ဓံ, အယံ သီဃမေဝ ဂဟေတွာ အာဂတော, ကိံ နု ခော"တိ သေသာနံ မုခံ ဩလောကေသိ။ ထေရော ဩလောကနာကာရေနေဝ ဉတွာ "ဘန္တေ, ဓမ္မေန သမေန လဒ္ဓပိဏ္ဍပါတော, နိက္ကုက္ကုစ္စာ ဂဏှထာ"တိအာဒိတော ပဋ္ဌာယ သဗ္ဗေသံ ယာဝဒတ္ထံ ဒတွာ အတ္တနာပိ ယာဝဒတ္ထံ ဘုဉ္ဇိ။

အထ နံ ဘတ္တကိစ္စာဝသာနေ ထေရာ ပုစ္ဆိံသု – "ကဒါ, အာဝုသော, လောကုတ္တရဓမ္မံ ပဋိဝိဇ္ဈီ"တိ? နတ္ထိ မေ, ဘန္တေ, လောကုတ္တရဓမ္မောတိ။ ဈာနလာဘီသိ, အာဝုသောတိ? ဧတမ္ပိ မေ, ဘန္တေ, နတ္ထီတိ။ နနု, အာဝုသော, ပာဋိဟာရိယန္တိ? သာရဏီယဓမ္မော မေ, ဘန္တေ, ပူရိတော, တဿ မေ ဓမ္မဿ ပူရိတကာလတော ပဋ္ဌာယ သစေပိ

ဘိက္ခုသတသဟဿံ ဟောတိ, ပတ္တဂတံ န ခီယတီတိ။ တေ သုတွာ – ''သာဓု သာဓု သပ္ပုရိသ, အနုစ္ဆဝိကမိဒံ တုယှံ ဟ''န္တိ အာဟံသု။ ဣဒံ တာဝ – ''ပတ္တဂတံ န ခီယတီ''တိ ဧတ္ထ ဝတ္ထု။

အယမေဝ ပန ထေရော စေတိယပဗ္ဗတေ ဂိရိဘဏ္ဍမဟာပူဇာယ အနုဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ ဣမသ္မိံ ဌာနေ ကိံ ဝရဘဏ္ဍန္တိ ပုစ္ဆိ။ ဒွေ သာဋကာ, ဘန္တေတိ။ ဧတေ မယှံ ပာပုဏိဿန္တီတိ။ တံ သုတွာ အမစ္စော ရညော အာရောစေသိ – ''ဧကော ဒဟရော ဧဝံ ဝဒတီ''တိ။ ဒဟရဿ ဧဝံ စိတ္တံ, မဟာထေရာနံ ပန သုခုမသာဋကာ ဝဋ္ဋန္တီတိ ဝတွာ မဟာထေရာနံ ဒဿာမီတိ ဌပေတိ။ တဿ ဘိက္ခုသင်္ဃေ ပဋိပာဋိယာ ဌိတေ ဒေန္တဿ မတ္ထကေ ဌပိတာပိ တေ သာဋကာ ဟတ္ထံ နာရောဟန္တိ။ အညေ အာရောဟန္တိ။ ဒဟရဿ အနကာလေ ပန ဟတ္ထံ အာရုဠ္ဟာ။ သော တဿ ဟတ္ထေ ဟပေတွာ အမစ္စဿ မုခံ ဩလောကေတွာ ဒဟရံ နိသီဒာပေတွာ အနံ ဒတွာ သင်္ဃံ ဝိဿဇ္ဇေတွာ ဒဟရဿ သန္တိကေ နိသီဒိတွာ – ''ဘန္တေ, ဣမံ ဓမ္မံ ကအာ ပဋိဝိဇ္ဈိတ္ထာ''တိ အာဟ။ သော ပရိယာယေနာပိ အသန္တံ အဝဒန္တော – ''နတ္ထိ မယှံ မဟာရာဇ လောကုတ္တရဓမ္မော''တိ အာဟ။ နနု, ဘန္တေ, ပုဗ္ဗေ အဝစုတ္ထာတိ။ အာမ, မဟာရာဇ, သာရဏီယဓမ္မပူရကော အဟံ, တဿ မေ ဓမ္မဿ ပူရိတကာလတော ပဋ္ဌာယ ဘာဇနီယဘဏ္ဍဋ္ဌာနေ အဂ္ဂဘဏ္ဍံ ပာပုဏာတီတိ။ ''သာဓု သာဓု, ဘန္တေ, အနုစ္ဆဝိကမိဒံ တုယှ''န္တိ ဝန္ဒိတွာ ပက္ကာမိ။ ဣဒံ – ''ဘာဇနီယဘဏ္ဍဋ္ဌာနေ အဂ္ဂဘဏ္ဍံ ပာပုဏာတီ''တိ ဧတ္ထ ဝတ္ထု။

ဗြာဟ္မဏတိဿဘယေ ပန ဘာတရကမတသိနော နာဂတ္ထေရိယာ အနာရောစေတွာဝ ပလာယိံသု။ ထေရီ ပစ္စူသသမယေ – ''အတိဝိယ အပ္ပနိဃောသော ကမော, ဥပဓာရေထ တာတ''တိ ဒဟရဘိက္ခုနိယော အာဟ။ တာ ဂန္တွာ သဗ္ဗေသံ ဂတဘာဝံ ဉတွာ အာဂမ္မ ထေရိယာ အာရောစေသုံ။ သာ သုတွာ ''မာ တုမှေ ဟ တေသံ ဂတဘာဝံ စိန္တယိတ္ထ, အတ္တနော ဥဒ္ဒေသပရိပုစ္ဆာယောနိသောမနသိကာရေသုယေဝ ယောဂံ ကရောထာ''တိ ဝတွာ ဘိက္ခာစာရဝေလာယံ ဟာရုပိတွာ အတ္တဒွာဒသမာ ကမဒွာရေ နိဂြောဓမူလေ အဋ္ဌာသိ။ ရုက္ခေ အဓိဝတ္ထာဒေဝတာ ဒွာဒသန္နမ္ပိ ဘိက္ခုနီနံ ပိဏ္ဍပာတံ ဒတွာ ''အယျေ, မာ အညတ္ထ ဂစ္ဆထ, နိစ္စံ ဣဓေဝ ဧထာ''တိ အာဟ။ ထေရိယာ ပန ကနိဋ္ဌဘာတာ နာဂတ္ထေရော နာမ အတ္ထိ, သော – ''မဟန္တံ ဘယံ, န သက္ကာ ဣဓ ယာပေတုံ, ပရတီရံ ဂမိဿာမီ''တိ အတ္တဒွာဒသမော အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနာ နိက္ခန္တော ထေရိံ ဒိသွာ ဂမိဿာမီတိ ဘာတရကမံ အာဂတော။ ထေရီ – ''ထေရာ အာဂတာ''တိ သုတွာ တေသံ သန္တိကံ ဂန္တွာ ကိံ အယျာတိ ပုစ္ဆိ။ သော တံ ပဝတ္တိံ အာစိက္ခိ။ သာ – ''အဇ္ဇ ဧကဒိဝသံ ဝိဟာရေယေဝ ဝသိတွာ သွေ ဂမိဿထာ''တိ အာဟ။ ထေရာ ဝိဟာရံ အဂမံသု။

ထေရီ ပုနဒိဝသေ ရုက္ခမူလေ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ ထေရံ ဥပသင်္ကမိတွာ ''ဣမံ ပိဏ္ဍပာတံ ပရိဘုဉ္ဇထာ''တိ အာဟ။ ထေရော – ''ဝဋ္ဋိဿတိ ထေရီ''တိ ဝတွာ တုဏှီ အဋ္ဌာသိ။ ဓမ္မိကော တာတ ပိဏ္ဍပာတော , ကုက္ကုစ္စံ အကတွာ ပရိဘုဉ္ဇထာတိ။ ''ဝဋ္ဋိဿတိ ထေရီ''တိ။ သာ ပတ္တံ ဂဟေတွာ အာကာသေ ခိပိ။ ပတ္တော အာကာသေ အဋ္ဌာသိ။ ထေရော – ''သတ္တတာလမတ္တေ ဌိတမ္ပိ ဘိက္ခုနိဘတ္တမေဝ ထေရီ''တိ ဝတွာ – ''ဘယံ နာမ သဗ္ဗကာလံ န ဟောတိ, ဘယေ ဝူပသန္တေ အရိယဝံသံ ကထယမာနော, 'ဘော ပိဏ္ဍပာတိက, ဘိက္ခုနိဘတ္တံ ဘုဉ္ဇိတွာ ဝီတိနာမယိတ္ထာ'တိ စိတ္တေန အနုဝဒိယမာနော သန္ထမ္ဘေတုံ န သက္ခိဿာမိ, အပ္ပမတ္တာ ဟောထ ထေရိယော''တိ မဂ္ဂံ အာရုဟိ။

ရုက္ခဒေဝတာပိ – ''သစေ ထေရော ထေရိယာ ဟတ္ထတော ပိဏ္ဍပာတံ ပရိဘုဉ္ဇိဿတိ, န နံ နိဝတ္တေဿာမိ။ သစေ န ပရိဘုဉ္ဇိဿတိ, နိဝတ္တေဿာမီ''တိ စိန္တယမာနာ ဌတွာ ထေရဿ ဂမနံ ဒိသွာ ရုက္ခာ ဩရုယှ ပတ္တံ, ဘန္တေ, ဒေထာတိ ပတ္တံ ဂဟေတွာ ထေရံ ရုက္ခမူလံယေဝ အာနေတွာ အာသနံ ပညပေတွာ ပိဏ္ဍပာတံ ဒတွာ ကတဘတ္တကိစ္စံ ပဋိညံ ကာရေတွာ ဒွာဒသ ဘိက္ခုနိယော ဒွာဒသ ဘိက္ခူ စ သတ္တဝဿာနိ ဥပဋ္ဌဟိ။ ဣဒံ – ''ဒေဝတာ ဥဿုက္ကံ အာပဇ္ဇန္တီ''တိ ဧတ္ထ ဝတ္ထု။ တတ္ထ ဟိ ထေရီ သာရဏီယဓမ္မပူရိကာ အဟောသိ။

အခဏ္ဍာနီ တိအာဒီသု ယဿ သတ္တသု အာပတ္တိက္ခန္ဓေသု အာဒိမှိ ဝါ အန္တေ ဝါ သိက္ခာပဒံ ဘိန္နံ ဟောတိ, တဿ သီလံ ပရိယန္တေ ဆိန္နသာဋကော ဝိယ **ခဏ္ဍံ** နာမ။ ယဿ ပန ဝေမဇ္ဈေ ဘိန္နံ, တဿ မဇ္ဈေ ဆိဒ္ဒသာဋကော ဝိယ **ဆိဒ္ဒံ** နာမ ဟောတိ။ ယဿ ပန ပဋိပာဋိယာ ဒွေ တီဏိ ဘိန္နာနိ, တဿ ပိဋ္ဌိယံ ဝါ ကုစ္ဆိယံ ဝါ ဥဋ္ဌိတေန ဝိသဘာဂဝဏ္ဏေန ကာဠရတ္တာဒီနံ အညတရဝဏ္ဏာ ဂါဝီ ဝိယ **သဗလံ** နာမ ဟောတိ။ ယဿ ပန အန္တရန္တရာ ဝိ

သဘာဝဗိန္ဒုစိတ္တာ ကဝိ ဝိယ **ကမ္မာသံ** နာမ ဟောတိ။ ယည္ သု ပန သဗ္ဗေနသဗ္ဗံ အဘိန္နာနိ, တဿု တာနိ သီလာနိ **အခဏ္ဍာနိ အစ္ဆိဒ္ဒာနိ အသဗလာနိ အကမ္မာသာနိ** နာမ ဟောန္တိ။ တာနိ ပနေတာနိ တဏှာဟာအသဗ္ယတော မောစေတွာ ဘုဇိဿဘာဝကရဏတော **ဘုဇိဿာနိ။** ဗုဒ္ဓာဒီဟိ ဝိညူဟိ ပသတ္ထတ္တာ **ဝိညုပသတ္ထာနိ,** တဏှာဟာဒိဋ္ဌီဟိ အပရာမဋ္ဌတ္တာ – ''ဣဒံ နာမ တွံ အာပန္နပုဗ္ဗော''တိ ကေနစိ ပရာမဋ္ဌုံ အသက္ကုဏေယျတ္တာ စ **အပရာမဋ္ဌာနိ,** ဥပစာရသမာဓိံ တ အပ္ပနာသမာဓိံ တ သံဝတ္တယန္တီတိ **သမာဓိသံဝတ္တနိကာနီ** တိ ဝုစ္စန္တိ။

သီလသာမညဂတာ ဝိဟရိဿန္တီ တိ တေသု တေသု ဒိသာဘာဂေသု ဝိဟရန္တေဟိ ဘိက္ခူဟိ သဒ္ဓိံ သမာနဘာဝူပဂတသီလာ ဝိဟရိဿန္တိ။ သောတာပန္နာဒီနဥ္ဟိ သီလံ သမုဒ္ဒန္တရေပိ ဒေဝလောကေပိ ဝသန္တာနံ အညေသံ သောတာပန္နာဒီနံ သီလေန သမာနမေဝ ဟောတိ, နတ္ထိ မဂ္ဂသီလေ နာနတ္တံ။ တံ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။

ယာယံ ဒိဋ္ဌိ တိ မဂ္ဂသမ္မယုတ္တာ သမ္မာဒိဋ္ဌိ။ **အရိယာ**တိ နိဒ္ဒောသာ။ နိယျာတီတိ **နိယျာနိကာ။ တက္ကရဿ** တိ ယော တထာကာရီ ဟောတိ။ **သဗ္ဗဒုက္ခက္ခယာယာ** တိ သဗ္ဗဒုက္ခက္ခယတ္ထံ။ **ဒိဋ္ဌိသာမညဂတာ** တိ သမာနဒိဋ္ဌိဘာဝံ ဥပဂတာ ဟုတွာ ဝိဟရိဿန္တိ။ **ဝုဒ္ဓိယေဝ** တိ ဧဝံ ဝိဟရန္တာနံ ဝုဒ္ဓိယေဝ ဘိက္ခူနံ ဟဒ္ဒိကင်္ခာ, နော ပရိဟာနီတိ။

၁၄၂. တေဒေဝ ဗဟုလန္တိ အာသန္နပရိနိဗ္ဗာနတ္တာ ဘိက္ခူ ဩဝဒန္တော ပုနပ္ပုနံ ဧတံယေဝ ဓမ္မိံ ကထံ ကရောတိ။ **ဣတိ သီလ**န္တိ ဧဝံ သီလံ, ဧတ္တကံ သီလံ။ ဧတ္ထ စတုပာရိသုဒ္ဓိသီလံ **သီလံ** စိတ္တေကဂ္ဂတာ **သမာဓိ,** ဝိပဿနာ ပညာ **ပညာ**တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **သီလပရိဘာဝိတော**တိ အာဒီသု ယသ္မိံ သီလေ ဌတွာ မဂ္ဂသမာဓိံ ဖလသမာဓိံ နိဗ္ဗတ္တေန္တိ။ ဧသော တေန သီလေန ပရိဘာဝိတော မဟပ္ဖလော ဟောတိ, မဟာနိသံသော။ ယမှိ သမာဓိမှိ ဌတွာ မဂ္ဂပညံ ဖလပညံ နိဗ္ဗတ္တေန္တိ, သာ တေန သမာဓိနာ ပရိဘာဝိတာ မဟပ္ဖလာ ဟောတိ, မဟာနိသံသာ။ ယာယ ပညာယ ဌတွာ မဂ္ဂစိတ္တံ ဖလစိတ္တံ နိဗ္ဗတ္တေန္တိ, တံ တာယ ပရိဘာဝိတံ **သမ္မဒေဝ အာသဝေဟိ ဝိမုစ္စတိ။**

ယထာဘိရန္တ န္တိ ဗုဒ္ဓာနံ အနဘိရတိပရိတဿိတံ နာမ နတ္ထိ, ယထာရုစိ ယထာအဇ္ဈာသယန္တိ ပန ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **အာယာမာ**တိ ဧဟိ ယာမ။ ''အယာမာ''တိပိ ပာဌော, ဂစ္ဆာမာတိ အတ္ထော။ **အာနန္ဒာ**တိ ဘဂဝတ သန္တိကာဝစရတ္တာ ထေရံ အာလပတိ။ ထေရော ပန – ''ဂဏှထာဝုသော ပတ္တစီဝရာနိ, ဘဂဝတ အသုကဌာနံ ဂန္တုကာမော''တိ ဘိက္ခူနံ အာရောစေတိ။

၁၄၄. အမ္ဗလဋ္ဌိကာဂမနံ ဥတ္တာနမေဝ။ **အထ ခေါ အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော** တိအာဒိ (ဒီ. နိ. ၃.၁၄၁) သမ္ပသာဒနီယေ ဝိတ္ထာရိတံ။

ဒုဿီလအာဒီနဝဝဏ္ဏနာ

၁၄၈. ဟဋ္ဌလိဂါမေ **အာဝသထာဂာရ**န္တိ အာဂန္တုကာနံ အာဝသထဂေဟံ။ ဟဋ္ဌလိဂါမေ ကိရ နိစ္စကာလံ ဒွိန္နံ ရာဇူနံ သဟာယကာ အာဂန္တွာ ကုလာနိ ဂေဟတော နီဟရိတွာ မာသမ္ပိ အဍ္ဍမာသမ္ပိ ဝသန္တိ။ တေ မနုဿာ နိစ္စုပဒ္ဒုတာ – ''ဧတေသံ အာဂတကာလေ ဝသနဋ္ဌာနံ ဘဝိဿတီ''တိ နဂရမဇ္ဈေ မဟတိံ သာလံ ကရိတွာ တဿာ ဧကသ္မိံ ပဒေသေ ဘဏ္ဍပဋိသာမနဋ္ဌာနံ, ဧကသ္မိံ ပဒေသေ နိဝာသဋ္ဌာနံ အကံသု။ တေ – ''ဘဂဝါ အာဂတော''တိ သုတွာဝ – ''အမှေဟိ ဂန္တွာပိ ဘဂဝါ အာနေတဗ္ဗော သိယာ, သော သယမေဝ အမှာကံ ဝသနဋ္ဌာနံ သမ္ပတ္တော, အဇ္ဇ ဘဂဝန္တံ အာဝသထေ မင်္ဂလံ ဝဒာပေဿာမာ''တိ ဧတဒတ္ထမေဝ ဥပသင်္ကမန္တာ။ တသ္မာ ဧဝမာဟံသု။ **ယေန အာဝသထာဂာရ**န္တိ တေ ကိရ – ''ဗုဒ္ဓါ နာမ အရညဇ္ဈာသယာ အရညာရာမာ အန္တောဂါမေ ဝသိတုံ ဣစ္ဆေယျုံ ဝါ နော ဝါ''တိ ဘဂဝတော မနံ အဇာနန္တာ အာဝသထာဂာရံ အပ္ပဋိဇဂ္ဂိတွာဝ အာဂမံသု။ ဣဒါနိ ဘဂဝတော မနံ ဉတွာ ပုရေတရံ ဂန္တွာ တံ ပဋိဇဂ္ဂိဿာမာတိ ယေနာဝသထာဂါရံ, တေနုပသင်္ကမိံသု။ **သဗ္ဗသန္ထရိ** န္တိ ယထာ သဗ္ဗံ သန္ထတံ ဟောတိ, ဧဝံ သန္ထရိံ။

၁၄၉. ဒုဿီလော တိ အသီလော နိဿီလော။ **သီလဝိပန္နော** တိ ဝိပန္နသီလော ဘိန္နသံဝရော။ **ပမာဒာဓိကရဏ**န္တိ ပမာဒကာရဏာ။

ဣဒဉ္စ သုတ္တံ ဂဟဋ္ဌာနံ ဝသေန အာဂတံ ပဗ္ဗဇိတာနမ္ပိ ပန လဗ္ဘတေဝ။ ဂဟဋ္ဌော ဟိ ယေန ယေန သိပ္ပဋ္ဌာနေန ဇီဝိတံ ကပ္ပေတိ – ယဒိ ကသိယာ, ယဒိ ဝဏိဇ္ဇာယ, ပါဏာတိပါတာဒိဝသေန ပမတ္တော တံ တံ ယထာကာလံ သမ္ပာဒေတုံ န သက္ကောတိ, အထဿ မူလမ္ပိ ဝိနဿတိ။ မာဃာတကာလေ ပါဏာတိပါတံ ပန အဒိန္နာဒါနာဒီနိ စ ကရောန္တော ဒဏ္ဍဝသေန မဟတိံ ဘောဂဇာနိံ နိဂစ္ဆတိ။ ပဗ္ဗဇိတော ဒုဿီလော စ ပမာဒကာရဏာ သီလတော ဗုဒ္ဓဝစနတော ဈာနတော သတ္တအရိယဓနေတော စ ဇာနိံ နိဂစ္ဆတိ။

ဂဟဋ္ဌဿ – “အသုကော နာမ အသုကကုလေ ဇာတော ဒုဿီလော ပါပဓမ္မော ပရိစ္စတ္တဣဓလောကပရလောကော သလာကဘတ္တမတ္တမ္ပိ န ဒေတီ”တိ စတုပရိသမဇ္ဈေ ပါပကော ကိတ္တိသဒ္ဒော အဗ္ဘုဂ္ဂစ္ဆတိ။ ပဗ္ဗဇိတဿ ဝါ – “အသုကော နာမ နာသက္ခိ သီလံ ရက္ခိတုံ, န ဗုဒ္ဓဝစနံ ဥဂ္ဂဟေတုံ, ဝေဇ္ဇကမ္မာဒီဟိ ဇီဝတိ, ဆဟိ အဂါရဝေဟိ သမန္နာဂတော”တိ ဧဝံ အဗ္ဘုဂ္ဂစ္ဆတိ။

အဝိသာရဒောတိ ဂဟဋ္ဌော တာဝ – “အဝဿံ ဗဟူနံ သန္နိပါတဋ္ဌာနေ ကောစိ မမ ကမ္မံ ဇာနိဿတိ, အထ မံ နိဂ္ဂဏှိဿန္တိ”တိ ဝါ, “ရာဇကုလဿ ဝါ ဒဿန္တီ”တိ သဘယော ဥပသင်္ကမတိ, မင်္ကုဘူတော ပတ္တက္ခန္ဓော အဓောမုခော အင်္ဂုလိကေန ဘူမိံ ကသန္တော နိသီဒတိ, ဝိသာရဒော ဟုတွာ ကထေတုံ န သက္ကောတိ။ ပဗ္ဗဇိတောပိ – “ဗဟူ ဘိက္ခူ သန္နိပတိတာ, အဝဿံ ကောစိ မမ ကမ္မံ ဇာနိဿတိ, အထ မေ ဥပေါသထမ္ပိ ပဝါရဏမ္ပိ ဌပေတွာ သာမညတော စာဝေတွာ နိက္ကဍ္ဎိဿန္တီ”တိ သဘယော ဥပသင်္ကမတိ, ဝိသာရဒော ဟုတွာ ကထေတုံ န သက္ကောတိ။ ဧကစ္စော ပန ဒုဿီလောပိ ဒပ္ပိတော ဝိယ ဝိစရတိ, သောပိ အဇ္ဈာသယေန မင်္ကု ဟောတိယေဝ။

သမ္မူဠှော ကာလင်္ကရောတီတိ တဿ ဟိ မရဏမဉ္စေ နိပန္နဿ ဒုဿီလကမ္မေ သမာဒါယ ပဝတ္တိတဋ္ဌာနံ အာပါထမာဂစ္ဆတိ, သော ဥမ္မီလေတွာ ဣဓလောကံ ပဿတိ, နိမီလေတွာ ပရလောကံ ပဿတိ , တဿ စတ္တာရော အပါယာ ဥပဋ္ဌဟန္တိ, သတ္တိသတေန သီသေ ပဟရိယမာနော ဝိယ ဟောတိ။ သော – “ဝါရေထ, ဝါရေထာ”တိ ဝိရဝန္တော မရတိ။ တေန ဝုတ္တံ – “သမ္မူဠှော ကာလံ ကရောတီ”တိ။ ပဉ္စမပဒံ ဥတ္တာနမေဝ။

၁၅၀. **အာနိသံသကထာ** ဝုတ္တဝိပရိယာယေန ဝေဒိတဗ္ဗာ။

၁၅၁. **ဗဟုဒေဝ ရတ္တိံ ဓမ္မိယာ ကထာယာ**တိ အညာယ ပါဠိမုတ္တကာယ ဓမ္မိကထာယ စေဝ အာဝသထာနုမောဒနာယ စ အာကာသဂင်္ဂံ ဩတာရေန္တော ဝိယ ယောဇနပ္ပမာဏံ မဟာမဓုံ ပီဠေတွာ မဓုပါနံ ပါယေန္တော ဝိယ ဗဟုဒေဝ ရတ္တိံ သန္ဒဿေတွာ သမ္ပဟံသေတွာ ဥယျောဇေသိ။ **အဘိက္ကန္တာ**တိ အတိက္ကန္တာ ခီဏာ ခယဝယံ ဥပေတာ။ **သုညာဂါရ**န္တိ ပါဋိယေက္ကံ သုညာဂါရံ နာမ နတ္ထိ, တတ္ထေဝ ပန ဧကပဿေ သာဏိပါကာရေန ပရိက္ခိပိတွာ – “ဣဓ သတ္ထာ ဝိဿမိဿတီ”တိ မဉ္စကံ ပညပေသုံ။ ဘဂဝါ – “စတူဟိပိ ဣရိယာပထေဟိ ပရိဘုတ္တံ ဌာနံ မဟပ္ဖလံ ဘဝိဿတီ”တိ တတ္ထ သီဟသေယျံ ကပ္ပေသိ။ တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ – “သုညာဂါရံ ပါဝိသီ”တိ။

ပါဋလိပုတ္တနဂရမာပနဝဏ္ဏနာ

၁၅၂. **သုနိဓဝဿကာရာ**တိ သုနိဓော စ ဝဿကာရော စ ဒွေ ဗြာဟ္မဏာ။ **မဂဓမဟာမတ္တာ**တိ မဂဓရညော မဟာမတ္တာ မဟာအမစ္စာ, မဂဓရညော ဝါ မဟာမတ္တာ မဟတိယာ ဣဿရိယမတ္တာယ သမန္နာဂတာတိ **မဂဓမဟာမတ္တာ။ ပါဋလိဂါမေ နဂရ**န္တိ ပါဋလိဂါမံ နဂရံ ကတွာ မာပေန္တိ။ **ဝဇ္ဇီနံ ပဋိဗာဟာယာ**တိ ဝဇ္ဇိရာဇကုလာနံ အာယမုခပစ္ဆိန္ဒနတ္ထံ။ **သဟဿေဝ**တိ ဧကေကဝဂ္ဂဝသေန သဟဿံ သဟဿံ ဟုတွာ။ **ဝတ္ထူနီ**တိ ဃရဝတ္ထူနိ။ **စိတ္တာနိ နမန္တိ နိဝေသနာနိ မာပေတု**န္တိ ရညော စ ရာဇမဟာမတ္တာနဉ္စ နိဝေသနာနိ မာပေတုံ ဝတ္ထုဝိဇ္ဇာပါဌကာနံ စိတ္တာနိ နမန္တိ။ တေ ကိရ အတ္တနော သိပ္ပါနုဘာဝေန ဟေဋ္ဌာ ပထဝိယံ တိံသဟတ္ထမတ္တေ ဌာနေ – “ဣဓ နာဂဂ္ဂါဟော, ဣဓ ယက္ခဂ္ဂါဟော, ဣဓ ဘူတဂ္ဂါဟော, ပါသာဏော ဝါ ခာဏုကော ဝါ အတ္ထီ”တိ ပဿန္တိ။ တေ တဒါ သိပ္ပံ ဇပ္ပိတွာ ဒေဝတာဟိ သဒ္ဓိံ မန္တယမာနာ ဝိယ မာပေန္တိ။ အထဝါ နေသံ သရီရေ ဒေဝတာ အဓိမုစ္စိတွာ တတ္ထ တတ္ထ နိဝေသနာနိ မာပေတုံ စိတ္တံ နာမေန္တိ။ တာ စတူသု ကောဏေသု ခာဏုကေ ကောဋ္ဋေတွာ ဝတ္ထုမှိ ဂဟိတမတ္တေ ပဋိဝိဂစ္ဆန္တိ။ သဒ္ဓါနံ ကုလာနံ သဒ္ဓါ ဒေဝတာ တထာ ကရောန္တိ, အဿဒ္ဓါနံ ကုလာနံ အဿဒ္ဓါ ဒေဝတာ။ ကိံ ကာရဏာ? သဒ္ဓါနဉှိ ဧဝံ ဟောတိ – “ဣဓ မနုဿာ နိဝေသနံ မာပေတွာ ပဌမံ ဘိက္ခုသင်္ဃံ နိသီဒါပေတွာ

တ မင္ဂလံ ဝမှာပေသ္ဟတ္တိ။ အထ မယံ သီလဝန္တာနံ ဒဿနံ, ဓမ္မကထံ, ပဉှာဟာဝိဿဇ္ဇနံ , အနုမောဒနဥ္စ သောတုံ လဘိဿာမ, မနုဿာ အနံ ဒတွာ အမှဟာကံ ပတ္တံ ဒဿန္တိ''တိ။

တာဝတိံသေဟီတိ ယထာ ဟိ ကေသ္မိ ကုလေ ဇာဲ ပဏ္ဍိတမနုဿံ, ကေသ္မိ တ ဝိဟာရေ ဇာဲ ဗဟုဿုတဘိက္ခုံ ဥပဟာဒယ – ''အသုကကုလေ မနုဿာ ပဏ္ဍိတာ, အသုကဝိဟာရေ ဘိက္ခူ ဗဟုဿုတာ''တိ သဒ္ဒေါ အဗ္ဘုဂ္ဂစ္ဆတိ, ဧဝမေဝ သက္ကံ ဒေဝရာဇာနံ ဝိဿုကမ္မဥ္စ ဒေဝပုတ္တံ ဥပဟာဒယ – ''တာဝတိံသာ ပဏ္ဍိတာ''တိ သဒ္ဒေါ အဗ္ဘုဂ္ဂ တော။ တေနာဟ – ''တာဝတိံသေဟီ''တိ။ တာဝတိံသေဟိ သဒ္ဓိံ မန္တေတွာတပိ ဝိယ မာပေန္တီတိ အတ္ထော။

ယာဝတာ အရိယံ အာယတနန္တိ ယတ္တကံ အရိယကမနုဿာနံ သြသရဏဋ္ဌာနံ နာမ အတ္ထိ။ **ယာဝတာ ဝဏိပ္ပထော**တိ ယတ္တကံ တဏိဇာနံ အာဘတဘဏ္ဍဿ ရာသိဝသေနေဝ ကယဝိက္ကယဋ္ဌာနံ နာမ, တဏိဇာနံ ဝသနဋ္ဌာနံ တ အတ္ထိ။ **ဣဒံ အဂ္ဂနဂရ** န္တိ တေသံ အရိယာယတနဝဏိပ္ပထာနံ ဣဒံ အဂ္ဂနဂရံ ဇေဋ္ဌကံ ဟမောကဲ ဘဝိဿတီတိ။ **ပုဋ္ဌဘေဒန**န္တိ ဘဏ္ဍပုဋ္ဌဘေဒနဋ္ဌာနံ, ဘဏ္ဍဘဏ္ဍိကာနံ မောစနဋ္ဌာနန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ သကလဇမ္ဗုဒီပေ အ လဒ္ဓဘဏ္ဍမ္ပိ ဟိ ဣဓေဝ လဘိဿန္တိ, အညတ္ထ ဝိက္ကယေန အဂစ္ဆန္တမ္ပိ စ ဣဓေဝ ဂမိဿတိ။ တသ္မာ ဣ ဓေဝ ပုဋ္ဌံ ဘိန္ဒိဿန္တီတိ အတ္ထော။ စတူသု ဟိ ဒွာရေသု စတ္တာရိ သဘာယံ ဇေန္တိ ဇဲ ဒိဝသေ ဒိဝသေ ပဥ္စသ တသဟဿာနိ ဥဋ္ဌဟိဿန္တီတိ ဒဿေတိ။

အဂ္ဂိတော တ တိအာဒီသု စကာရတ္ထော တ-သဒ္ဒေါ။ အဂ္ဂိနာ စ ဥဒကေန စ မိထုဘေဒေန စ နဿိဿတီတိ အ တ္ထော။ ဧကောဋ္ဌာသော အဂ္ဂိနာ နဿိဿတိ, နိဗ္ဗာပေတုံ န သက္ခိဿန္တိ။ ဇာဲ ဂင်္ဂါ ဂဟေတွာ ဂမိဿ သတိ။ ဧကော – ''ဣမိနာ အကထိတံ အမုဿ, အမုနာ အကထိတံ ဣမဿာ''တိ ဝဒန္တာနံ ပိသုဏတစာနံ ဝသေန ဘိန္န နာနံ မနုဿာနံ အညမညဘေဒေနေဝ နဿိဿတီတိ အတ္ထော။ ဣတိ ဝတွာ ဘဂဝ ပစ္စူသကာလေ ဂင်္ဂါယ တီရံ ဂန္တွာ ကတမုခဓောဝနော ဘိက္ခာစာရဝေလံ အာဂမယမာနော နိသီဒိ။

၁၅၃. သုနိဓဝဿကာရာပိ – ''အမှဟာကံ ရာဇာ သမဏဿ ဂေါတမဿ ဥပဋ္ဌာကော, သော အမှေဟ ပုစ္ဆိဿ သတိ, 'သတ္ထာ ကိရ ပာဋလိဂါမံ အဂမာသိ, တဿ သန္တိကံ ဥပသင်္ကမိတ္ထ, န ဥပသင်္ကမိတ္ထာ'တိ။ ဥပသင်္ကမိမှ ဟာတိ စ ဝုတ္တေ – 'နိမန္တယိတ္ထ, န နိမန္တယိတ္ထာ'တိ စ ပုစ္ဆိဿတိ။ န နိမန္တယိမှဟာတိ စ ဝုတ္တေ အမှဟာ ကံ ဒောသံ အာရောပေတွာ နိဂ္ဂဏှိဿတိ။ ဣဒံ စာပိ မယံ အာဂတဋ္ဌာနေ နဂရံ မာပေမ, သမဏဿ ခော ပန ဂေါတ မဿ ဂတဂတဋ္ဌာနေ ကာဠကဏ္ဏိသတ္တာ ပဋိက္ကမန္တိ, တံ မယံ နဂရမင်္ဂလံ ဝဒာပေဿာမာ''တိ စိန္တေတွာ သတ္ထာရံ ဥပသင်္ကမိတွာ နိမန္တယိံသု။ တသ္မာ – ''အထ ခော သုနိဓဝဿကာရာ''တိအာဒိ ဝုတ္တံ။

ပုဗ္ဗဏှသမယ န္တိ ပုဗ္ဗဏှကာလေ။ **နိဝါသေတွာ**တိ ကမပ္ပဝေသနနိဝါသေနနီဟာရေန နိဝါသနံ နိဝါသေတွာ ကာယ ဗန္ဓနံ ဗန္ဓိတွာ။ **ပတ္တစီဝရမာဒါယာ** တိ ပတ္တဥ္စ စီဝရဥ္စ အာဒိယိတွာ ကာယပ္ပဋိဗဒ္ဓံ ကတွာ။

သီလဝန္တေတ္ထာ တိ သီလဝန္တေ ဧတ္ထ။ **သညတေ**တိ ကာယာဒီဟိ သညတေ။

တာသံ ဒက္ခိဏမာဒိသေတိ သင်္ဃဿ ဒိန္နေ စတ္တာရော ပစ္စယေ တာသံ ဃရဒေဝတာနံ အာဒိသေယျ, ပတ္တိံ ဒဒေယျ။ **ပူဇိတာ ပူဇယန္တိ** တိ – ''ဣမေ မနုဿာ အမှဟာကံ ဉာတကာပိ န ဟောန္တိ, ဧဝမ္ပိ နော ပတ္တိံ ဒေန္တီ''တိ အာရက္ခံ သုသံဝိဟိတံ ကရောထာတိ သုဋ္ဌု အာရက္ခံ ကရောန္တိ။ **မာနိတာ မာနယန္တိ** တိ ကာလာနုကာလံ ဗလိကမ္မကရ ဏေန မာနိတာ ''ဧတေ မနုဿာ အမှဟာကံ ဉာတကာပိ န ဟောန္တိ, စတုမာသဆမာသန္တရေ နော ဗလိကမ္မံ ကရောန္တီ''တိ မာနေန္တိ, မာနေန္တိယော ဥပ္ပန္နံ ပရိဿယံ ဟရန္တိ။

တတော နန္တိ တတော နံ ပဏ္ဍိတဇာတိကံ မနုဿံ။ **သြရသ**န္တိ ဥရေ ဌပေတွာ သံဝဍ္ဎိတံ, ယထာ မာတာ သြရသံ ပုတ္တံ အနုကမ္ပတိ, ဥပ္ပန္နပရိဿယဟရဏတ္ထမေဝ တဿ တထမတိ, ဇဲ အနုကမ္ပန္တီတိ အတ္ထော။ **ဘဒြာနိ ပဿတီ**တိ သုန္ဒရာနိ ပဿတိ။

၁၅၄. **ဥဠုမ္ပ**န္တိ ပါရဂမနတ္ထာယ အာဏိယော ကောဋ္ဋေတွာ ကတံ။ **ကုလ္လ**န္တိ ဝလ္လိအာဒီဟိ ဗန္ဓိတွာ ကတံ။

“ယေ တရန္တိ အဏ္ဏဝ”န္တိ ကထာယ **အဏ္ဏဝ**န္တိ သဗ္ဗန္တိမေန ပရိစ္ဆေဒေန ယောဇနမတ္တံ ဂမ္ဘီရဿ စ ပုထုလဿ စ ဥဒကဋ္ဌာနဿေတံ အဓိဝစနံ။ **သရ**န္တိ ဣဓ နဒီ အဓိပ္ပေတာ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ, ယေ ဂမ္ဘီရဝိတ္ထတံ တဏှာသရံ တရန္တိ, တေ အရိယမဂ္ဂသင်္ခါတံ သေတုံ ကတွာန။ **ဝိသဇ္ဇ ပလ္လလာနိ** အနာမသိတွာ ဥဒကဘရိတာနိ နိန္နဋ္ဌာနာနိ။ အယံ ပန ဣဒံ အပ္ပမတ္တကံ တရိတုကာမောပိ ကုလ္လဉှိ ဇနော ပဗန္ဓတိ။ ဗုဒ္ဓါ စ ဗုဒ္ဓသာဝကာ စ ဝိနာယေဝ ကုလ္လေန တိဏ္ဏာ မေဓာဝိနော ဇနာတိ။

ပဌမဘာဏဝါရဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အရိယသစ္စကထာဝဏ္ဏနာ

၁၅၅. **ကောဋိဂါမော**တိ မဟာပနာဒဿ ပါသာဒကောဋိယံ ကတဂါမော။ **အရိယသစ္စာန**န္တိ အရိယဘာဝကရာနံ သစ္စာနံ။ **အနနုဗောဓာ**တိ အဗုဇ္ဈနေန အဇာနနေန။ **အပ္ပဋိဝေဓာ**တိ အပ္ပဋိဝိဇ္ဈနေန။ **သန္ဓာဝိတ**န္တိ ဘဝတော ဘဝံ ဂမနဝသေန သန္ဓာဝိတံ။ **သံသရိတ**န္တိ ပုနပ္ပုနံ ဂမနာဂမနဝသေန သံသရိတံ။ **မမဉ္စေဝ တုမှာကဉ္စာ**တိ မယာ စ တုမှေဟိ စ။ အထ ဝါ **သန္ဓာဝိတံ သံသရိတ**န္တိ သန္ဓာဝနံ သံသရဏံ မမဉ္စေဝ တုမှာကဉ္စ အဟောသီတိ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ **ဘဝနေတ္တိ သမူဟတာ**တိ ဘဝတော ဘဝံ နယနသမတ္ထာ တဏှာရဇ္ဇု သုဋ္ဌု ဟတာ ဆိန္နာ အပ္ပဝတ္တိကတာ။

အနာဝတ္တိဓမ္မသမ္ဗောဓိပရာယဏဝဏ္ဏနာ

၁၅၆. **နာတိကာ**တိ ဧကံ တဠာကံ နိဿာယ ဒွိန္နံ စူဠပိတုမဟာပိတုပုတ္တာနံ ဒွေ ဂါမာ။ **နာတိကေ**တိ ဧကသ္မိံ ဉာတိကဂါမေ။ **ဂိဉ္ဇကာဝသထေ**တိ ဣဋ္ဌကာမယေ အာဝသထေ။

၁၅၇. **ဩရမ္ဘာဂိယာန**န္တိ ဟေဋ္ဌာဘာဂိယာနံ, ကာမဘဝေယေဝ ပဋိသန္ဓိဂ္ဂဟာပကာနန္တိ အတ္ထော။ ဩရန္တိ လဒ္ဓနာမေဟိ ဝါ တီဟိ မဂ္ဂေဟိ ပဟာတဗ္ဗာနီတိပိ **ဩရမ္ဘာဂိယာနိ**။ တတ္ထ ကာမစ္ဆန္ဒော, ဗျာပါဒောတိ ဣမာနိ ဒွေ သမာပတ္တိယာ ဝါ အဝိက္ခမ္ဘိတာနိ, မဂ္ဂေန ဝါ အသမုစ္ဆိန္နာနိ နိဗ္ဗတ္တဝသေန ဥဒ္ဓံ ဘာဂံ ရူပဘဝဉ္စ အရူပဘဝဉ္စ ဂန္တုံ န ဒေန္တိ။ သက္ကာယဒိဋ္ဌိအာဒီနိ တီဏိ တတ္ထ နိဗ္ဗတ္တမ္ပိ အာနေတွာ ပုန ဣဓေဝ နိဗ္ဗတ္တာပေန္တီတိ သဗ္ဗာနိပိ ဩရမ္ဘာဂိယာနေဝ။ **အနာဝတ္တိဓမ္မာ**တိ ပဋိသန္ဓိဝသေန အနာဂမနသဘာဝါ။

ရာဂဒောသမောဟာနံ တနုတ္တာတိ ဧတ္ထ ကဒါစိ ကရဟစိ ဥပ္ပတ္တိယာ စ, ပရိယုဋ္ဌာနမန္ဒတာယ စာတိ ဒွေဓာပိ တနုဘာဝေါ ဝေဒိတဗ္ဗော။ သကဒါဂါမိဿ ဟိ ပုထုဇ္ဇနာနံ ဝိယ အဘိဏှံ ရာဂါဒယော နုပ္ပဇ္ဇန္တိ, ကဒါစိ ကရဟစိ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ စ ပုထုဇ္ဇနာနံ ဝိယ ဗဟလဗဟလာ နုပ္ပဇ္ဇန္တိ, မက္ခိကာပတ္တံ ဝိယ တနုကတနုကာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ ဒီဃဘာဏကတိပိဋကမဟာသီဝတ္ထေရော ပနာဟ – “ယသ္မာ သကဒါဂါမိဿ ပုတ္တဓီတရော ဟောန္တိ, ဩရောဓာ စ ဟောန္တိ, တသ္မာ ဗဟလာ ကိလေသာ။ ဣဒံ ပန ဘဝတနုကဝသေန ကထိတ”န္တိ။ တံ အဋ္ဌကထာယံ – “သောတာပန္နဿ သတ္တ ဘဝေ ဌပေတွာ အဋ္ဌမေ ဘဝေ ဘဝတနုကံ နတ္ထိ။ သကဒါဂါမိဿ ဒွေ ဘဝေ ဌပေတွာ ပဉ္စသု ဘဝေသု ဘဝတနုကံ နတ္ထိ။ အနာဂါမိဿ ရူပါရူပဘဝေ ဌပေတွာ ကာမဘဝေ ဘဝတနုကံ နတ္ထိ။ ခီဏာသဝဿ ကိသ္မိဉ္စိ ဘဝေ ဘဝတနုကံ နတ္ထီ”တိ ဝုတ္တတ္တာ ပဋိက္ခိတ္တံ ဟောတိ။

ဣမံ လောကန္တိ ဣမံ ကာမာဝစရလောကံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ အယဉ္ဟေတ္ထ အဓိပ္ပါယော, သစေ ဟိ မနုဿေသု သကဒါဂါမိဖလံ ပတ္တော ဒေဝေသု နိဗ္ဗတ္တိတွာ အရဟတ္တံ သစ္ဆိကရောတိ, ဣစ္စေတံ ကုသလံ။ အသက္ကောန္တော ပန အဝဿံ မနုဿလောကံ အာဂန္တွာ သစ္ဆိကရောတိ။ ဒေဝေသု သကဒါဂါမိဖလံ ပတ္တောပိ သစေ မနုဿေသု နိဗ္ဗတ္တိတွာ အရဟတ္တံ သစ္ဆိကရောတိ, ဣစ္စေတံ ကုသလံ။ အသက္ကောန္တော ပန အဝဿံ ဒေဝလောကံ ဂန္တွာ သစ္ဆိကရောတီတိ။

အဝိနိပါတဓမ္မော တိ ဧတ္ထ ဝိနိပတနံ ဝိနိပါတော, နာဿ ဝိနိပါတော ဓမ္မောတိ အဝိနိပါတဓမ္မော။ စတူသု အပါယေသု အဝိနိပါတဓမ္မော စတူသု အပါယေသု အဝိနိပါတသဘာဝေါတိ အတ္ထော။ **နိယတော**တိ ဓမ္မနိယာမေန နိယတော။ **သမ္ဗောဓိပရာယဏော** တိ ဥပရိမဂ္ဂတ္တယသင်္ခါတာ သမ္ဗောဓိ ပရံ အယနံ အဿ ဂတိ ပဋိသရဏံ အဝဿံ ပတ္တဗ္ဗာတိ သမ္ဗောဓိပရာယဏော။

ဓမ္မာဒါသဓမ္မပရိယာယဝဏ္ဏနာ

၁၅၈. ဝိဟေသာတိ တေသံ တေသံ ဉာဏဂတိံ ဉာဏူပပတ္တိံ ဉာဏာဘိသမ္ပရာယံ ဩလောကေန္တဿ ကာယကိလမထောဝ သော, အာနန္ဒ, တထာဂတဿာတိ ဒီပေတိ, စိတ္တဝိဟေသာ ပန ဗုဒ္ဓါနံ နတ္ထိ။ **ဓမ္မာဒါသ** န္တိ ဓမ္မမယံ အာဒါသံ။ **ယေနာ**တိ ယေန ဓမ္မာဒါသေန သမန္နာဂတော။ **ခီဏာပါယဒုဂ္ဂတိဝိနိပါတော** တိ ဣဒံ နိရယာဒီနံယေဝ ဝေဝစနဝသေန ဝုတ္တံ။ နိရယာဒယော ဟိ ဝဍ္ဎိသင်္ခါတတော အယတော အပေတတ္တာ **အပါယာ**။ ဒုက္ခဿ ဂတိ ပဋိသရဏန္တိ **ဒုဂ္ဂတိ**။ ယေ ဒုက္ကဋကာရိနော, တေ ဧတ္ထ ဝိဝသာ နိပတန္တီတိ **ဝိနိပါတာ**။

အဝေစ္စပ္ပသာဒေနာ တိ ဗုဒ္ဓဂုဏာနံ ယထာဘူတတော ဉာတတ္တာ အစလေန အစ္စုတေန ပသာဒေန။ ဥပရိ ပဒဒွယေပိ ဧသေဝ နယော။ **ဣတိပိ သော ဘဂဝါ**တိအာဒီနံ ပန ဝိတ္ထာရော ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ ဝုတ္တော။

အရိယကန္တေဟီ တိ အရိယာနံ ကန္တေဟိ ပိယေဟိ မနာပေဟိ။ ပဉ္စ သီလာနိ ဟိ အရိယသာဝကာနံ ကန္တာနိ ဟောန္တိ, ဘဝန္တရေပိ အဝိဇဟိတဗ္ဗတော။ တာနိ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။ သဗ္ဗောပိ ပနေတ္ထ သံဝရော လဗ္ဘတိယေဝ။

သောတာပန္နောဟမသ္မီ တိ ဣဒံ ဒေသနာသီသမေဝ။ သကဒါဂါမိအာဒယောပိ ပန သကဒါဂါမီဟမသ္မီတိအာဒိနာ နယေန ဗျာကရောန္တိယေဝါတိ။ သဗ္ဗေသမ္ပိ ဟိ သိက္ခာပဒါဝိရောဓေန ယုတ္တဋ္ဌာနေ ဗျာကရဏံ အနုညာတမေဝ ဟောတိ။

အမ္ဗပါလီဂဏိကာဝတ္ထုဝဏ္ဏနာ

၁၆၁. ဝေသာလိယံ ဝိဟရတီတိ ဧတ္ထ တေန ခေါ ပန သမယေန ဝေသာလီ ဣဒ္ဓါ စေဝ ဟောတိ ဖီတာစာတိအာဒိနာ ခန္ဓကေ ဝုတ္တနယေန ဝေသာလိယာ သမ္ပန္နဘာဝေါ ဝေဒိတဗ္ဗော။ **အမ္ဗပါလိဝနေ** တိ အမ္ဗပါလိယာ ဂဏိကာယ ဥယျာနဘူတေ အမ္ဗဝနေ။ **သတော ဘိက္ခဝေ** တိ ဘဂဝါ အမ္ဗပါလိဒဿနေ သတိပစ္စုပဋ္ဌာနတ္ထံ ဝိသေသတော ဣဓ သတိပဋ္ဌာနဒေသနံ အာရဘိ။ တတ္ထ သရတီတိ **သတော**။ သမ္ပဇာနာတီတိ **သမ္ပဇာနော**။ သတိယာ စ သမ္ပဇညေန စ သမန္နာဂတော ဟုတွာ ဝိဟရေယျာတိ အတ္ထော။ **ကာယေ ကာယာနုပဿီ** တိအာဒီသု ယံ ဝတ္တဗ္ဗံ, တံ မဟာသတိပဋ္ဌာနေ ဝက္ခာမ။

နီလာတိ ဣဒံ သဗ္ဗသင်္ဂါဟကံ။ **နီလဝဏ္ဏာ** တိအာဒိ တဿေဝ ဝိဘာဂဒဿနံ။ တတ္ထ န တေသံ ပကတိဝဏ္ဏော နီလော, နီလဝိလေပနဝိလိတ္တတ္တာ ပနေတံ ဝုတ္တံ။ **နီလဝတ္ထာ** တိ ပဋဒုကူလကောသေယျာဒီနိပိ တေသံ နီလာနေဝ ဟောန္တိ။ **နီလာလင်္ကာရာ** တိ နီလမဏီဟိ နီလပုပ္ဖေဟိ အလင်္ကတာ, ရထာပိ တေသံ နီလမဏိခစိတာ နီလဝတ္ထပရိက္ခိတ္တာ နီလဒ္ဓဇာ နီလဝမ္မိကေဟိ နီလာဘရဏေဟိ နီလအဿေဟိ ယုတ္တာ, ပတောဒလဋ္ဌိယောပိ နီလာ ယေဝါတိ။ ဣမိနာ နယေန သဗ္ဗပဒေသု အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **ပရိဝဋ္ဋေသီ** တိ ပဟရိ။ **ကိံ ဇေ အမ္ဗပါလီ** တိ ဇေတိ အာလပနဝစနံ, ဘောတိ အမ္ဗပါလိ, ကိံ ကာရဏာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ "ကိဉ္စ"တိပိ ပါဌော, အယမေဝေတ္ထ အတ္ထော။ **သာဟာရ**န္တိ သဇနပဒံ။ **အင်္ဂုလိံ ဖောဋေသု** န္တိ အင်္ဂုလိံ စာလေသုံ။ **အမ္ဗကာယာ** တိ ဣတ္ထိကာယ။

ယေသန္တိ ကရဏတ္ထေ သာမိဝစနံ, ယေဟိ အဒိဋ္ဌာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ဩလောကေထာ**တိ ပဿထ။ **အဝလောကေထာ**တိ ပုနပ္ပုနံ ပဿထ။ **ဥပသံဟရထာ**တိ ဥပနေထ။ ဣမံ လိစ္ဆဝိပရိသံ တုမှာကံ စိတ္တေန တာဝတိံသသဒိသံ ဥပသံဟရထ ဥပနေထ အလ္လီယာပေထ။ ယထေဝ တာဝတိံသာ အဘိရူပါ ပါသာဒိကာ နီလာဒိနာနာဝဏ္ဏာ, ဧဝမိမေ လိစ္ဆဝိရာဇာနောပီတိ တာဝတိံသေဟိ သမကေ ကတွာ ပဿထာတိ အတ္ထော။

ကသ္မာ ပန ဘဂဝတ အနေကသတေဟိ သုတ္တေဟိ စက္ခာဒီနံ ရူပာဒီသု နိမိတ္တဂ္ဂါဟံ ပဋိသေဓေတွာ ဣဓ မဟန္တေန ဥဿာဟေန နိမိတ္တဂ္ဂါဟော ဥယျောဇေတီတိ? ဟိတကာမတာယ။ တတ္ထ ကိရ ဧကစ္စေ ဘိက္ခူ သြသန္နဝီရိယာ, တေသံ သမ္ပတ္တိယာ ပလောဘေန္တော – ''အပ္ပမာဒေန သမဏဓမ္မံ ကရောန္တာနံ ဧဝရူပာ ဣဿရိယသမ္ပတ္တိ သုလဘာ''တိ သမဏဓမ္မေ ဥဿာဟဇနနတ္ထံ အာဟ။ အနိစ္စလက္ခဏဝိဘာဝနတ္ထဉ္စာပိ ဧဝမာဟ။ နစိရသ္သေဝ ဟိ သဗ္ဗဗေပိမေ အဇာတသတ္တုဿ ဝသေန ဝိနာသံ ဟာပုဏိဿန္တိ။ အထ နေသံ ရဇ္ဇသိရိသမ္ပတ္တိံ ဒိသွာ ဌိတဘိက္ခူ – ''တထာရူပါယပိ နာမ သိရိသမ္ပတ္တိယာ ဝိနာသော ပညာယိဿတီ''တိ အနိစ္စလက္ခဏံ ဘာဝေတွာ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ အရဟတ္တံ ဟာပုဏိဿန္တီတိ အနိစ္စလက္ခဏဝိဘာဝနတ္ထံ အာဟ။

အဓိတသေတူတိ အမ္ဗပာလိယာ နိမန္တိတဘာဝံ ဥတွာပိ ကသ္မာ နိမန္တေန္တီတိ? အသဒ္ဒဟနတာယ စေဝ ဝတ္တသီသေန စ။ သာ ဟိ ဓုတ္တာ ဣတ္ထီ အနိမန္တေတွာပိ နိမန္တေမီတိ ဝဒေယျာတိ တေသံ စိတ္တံ အဟောသိ, ဓမ္မံ သုတွာ ဂမနကာလေ စ နိမန္တေတွာ ဂမနံ နာမ မနုဿာနံ ဝတ္တမေဝ။

ဝေဠုဝဂါမဝဿူပဂမနဝဏ္ဏနာ

၁၆၃. ဝေဠုဝဂါမကောတိ ဝေသာလိယာ သမီပေ ဝေဠုဝဂါမော။ **ယထာမိတ္တ** န္တိအာဒီသု မိတ္တာ မိတ္တာဝ။ **သန္ဒိဋ္ဌာ**တိ တတ္ထ တတ္ထ သင်္ဂမ္မ ဒိဋ္ဌမတ္တာ နာတိဒဠှမိတ္တာ။ **သမ္ဘတ္တာ** တိ သုဋ္ဌု ဘတ္တာ သိနေဟဝန္တော ဒဠှမိတ္တာ။ ယေသံ ယေသံ ယတ္ထ ယတ္ထ ဧဝရူပာ ဘိက္ခူ အတ္ထိ, တေ တေ တတ္ထ တတ္ထ ဝဿံ ဥပေထာတိ အတ္ထော။ ကသ္မာ ဧဝမာဟ? တေသံ ဖာသုဝိဟာရတ္ထာယ။ တေသဉှိ ဝေဠုဝဂါမကေ သေနာသနံ နပ္ပဟောတိ, ဘိက္ခာပိ မန္ဒာ။ သမန္တာ ဝေသာလိယာ ပန ဗဟူနိ သေနာသနာနိ, ဘိက္ခာပိ သုလဘာ, တသ္မာ ဧဝမာဟ။ အထ ကသ္မာ – ''ယထာသုခံ ဂစ္ဆထာ''တိ န ဝိဿဇ္ဇေသိ? တေသံ အနုကမ္ပာယ။ ဧဝံ ကိရဿ အဟောသိ – ''အဟံ ဒသမာသမတ္တံ ဌတွာ ပရိနိဗ္ဗာယိဿာမိ, သစေ ဣမေ ဒူရံ ဂစ္ဆိဿန္တိ, မမ ပရိနိဗ္ဗာနကာလေ ဒဋ္ဌုံ န သက္ခိဿန္တိ။ အထ နေသံ – ''သတ္ထာ ပရိနိဗ္ဗာယန္တော အမှာကံ သတိမတ္တမ္ပိ န အဒာသိ, သစေ ဇာနေယျာမ, ဧဝံ န ဒူရေ ဝသေယျာမာ''တိ ဝိပ္ပဋိသာရော ဘဝေယျ။ ဝေသာလိယာ သမန္တာ ပန ဝသန္တာ မာသဿ အဋ္ဌ ဝါရေ အာဂန္တွာ ဓမ္မံ သုဏိဿန္တိ, သုဂတောဝါဒံ လဘိဿန္တီ''တိ န ဝိဿဇ္ဇေသိ။

၁၆၄. ခရောတိ ဖရုသော။ **အာဗာဓော**တိ ဝိသဘာဂရောဂေါ။ **ဗာဠှာ**တိ ဗလဝတိယော။ **မာရဏန္တိကာ** တိ မရဏန္တံ မရဏသန္တိကံ ပာပနသမတ္ထာ။ **သတော သမ္ပဇာနော အဓိဝါသေသီ** တိ သတိံ သူပဋ္ဌိတံ ကတွာ ဉာဏေန ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ အဓိဝါသေသိ။ **အဝိဟညမာနော**တိ ဝေဒနာနုဝတ္တနဝသေန အပရာပရံ ပရိဝတ္တနံ အကရောန္တော အပီဠိယမာနော အဒုက္ခိယမာနောဝ အဓိဝါသေသိ ။ **အနာမန္တေတွာ** တိ အဇာနာပေတွာ။ **အနပလောကေတွာ**တိ န အပလောကေတွာ သြဝါဒါနုသာသနိံ အဒတွာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ဝီရိယေနာ**တိ ပုဗ္ဗဘာဂဝီရိယေန စေဝ ဖလသမာပတ္တိဝီရိယေန စ။ **ပဋိပဏာမေတွာ**တိ ဝိက္ခမ္ဘေတွာ။ **ဇီဝိတသင်္ခါရ** န္တိ ဧတ္ထ ဇီဝိတမ္ပိ ဇီဝိတသင်္ခါရော။ ယေန ဇီဝိတံ သင်္ခရိယတိ ဆိဇ္ဇမာနံ ဃဋေတွာ ဌပိယတိ, သော ဖလသမာပတ္တိဓမ္မောပိ ဇီဝိတသင်္ခါရော။ သော ဣဓ အဓိပ္ပေတော။ **အဓိဋ္ဌာယ**ာတိ အဓိဋ္ဌဟိတွာ ပဝတ္တေတွာ, ဇီဝိတဋ္ဌပနသမတ္ထံ ဖလသမာပတ္တိံ သမာပဇ္ဇေယျန္တိ အယမေတ္ထ သင်္ခေပတ္ထော။

ကိံ ပန ဘဂဝတ ဣတော ပုဗ္ဗေ ဖလသမာပတ္တိ န သမာပန္နပုဗ္ဗာတိ? သမာပန္နပုဗ္ဗာ။ သာ ပန ခဏိကသမာပတ္တိ။ ခဏိကသမာပတ္တိ စ အန္တောသမာပတ္တိယံယေဝ ဝေဒနံ ဝိက္ခမ္ဘေတိ, သမာပတ္တိတော ဝုဋ္ဌိတမတ္တဿ ကဋ္ဌပတေန တ ကဌလပတေန တ ဆိန္နသေတလော ဝိယ ဥဒကံ ပုန သရီရံ ဝေဒနာ အဇ္ဈောတ္ထရတိ။ ယာ ပန ရူပသတ္တကံ အရူပသတ္တကဉ္စ နိဂ္ဂုမ္ဗံ နိဇ္ဇဋံ ကတွာ မဟာဝိပဿနာဝသေန သမာပန္နာ သမာပတ္တိ, သာ သုဋ္ဌု ဝိက္ခမ္ဘေတိ။ ယထာ နာမ ပုရိသေန ပောက္ခရဏိံ သြဂါဟေတွာ ဟတ္ထေဟိ စ ပာဒေဟိ စ သုဋ္ဌု အပဗျူဠှေသ ေဟာ သေတလော စိရေန ဥဒကံ သြတ္ထရတိ; ဧဝမေဝ တတော ဝုဋ္ဌိတဿ စိရေန ဝေဒနာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ဣတိ ဘဂဝတ တံ ဒိဝသံ မဟာဗောဓိပလ္လင်္ကေ အဘိနဝဝိပဿနံ ပဋ္ဌပေန္တော ဝိယ ရူပသတ္တကံ အရူပသတ္တကံ နိဂ္ဂုမ္ဗံ နိဇ္ဇဋံ ကတွာ စုဒ္ဒသဟာကာရေဟိ သန္နေတွာ မဟာဝိပဿနာယ ဝေဒနံ ဝိက္ခမ္ဘေတွာ – ''ဒသမာသေ မာ ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ထာ''တိ သမာပတ္တိ သမာပဇ္ဇိ။ သမာပတ္တိဝိက္ခမ္ဘိတာ ဝေဒနာ ဒသမာသေ န ဥပ္ပဇ္ဇိ ယေဝ။

ဂိလာနာ ဝုဋ္ဌိတော တိ ဂိလာနော ဟုတွာ ပုန ဝုဋ္ဌိတော။ **မစိရကဇာတော ဝိယာ**တိ သဥ္ဇာတဂရုဘာဝေ သဥ္ဇာတ ထဒ္ဓဘာဝေ သူလေ ဥတ္တာသိတပုရိသော ဝိယ။ **န ပက္ခာယန္တိ** တိ နပ္ပကာသန္တိ, နာနာကာရတော န ဥပဋ္ဌဟန္တိ။ **ဓမ္မာပိ မံ န ပဋိဘန္တိ** တိ သတိပဋ္ဌာနာဒိဓမ္မာ မယှံ ပာကဋာ န ဟောန္တီတိ ဒီပေတိ။ တန္တိဓမ္မာ ပန ထေရဿ သုပဂုဏာ။ **န ဥဒာဟရတီ**တိ ပစ္ဆိမံ ဩဝါဒံ န ဒေတိ။ တံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။

၁၆၅. **အနန္တရံ အဗာဟိရန္တိ** ဓမ္မဝသေန စ ပုဂ္ဂလဝသေန စ ဥဘယံ အကတွာ။ "ဧတ္တကံ ဓမ္မံ ပရဿ န ဒေသေဿာမီ"တိ ဟိ စိန္တေန္တော ဓမ္မံ အဗ္ဘန္တရံ ကရောတိ နာမ။ "ဧတ္တကံ ပရဿ ဒေသေဿာမီ"တိ စိန္တေန္တော ဓမ္မံ ဗာဟိရံ ကရောတိ နာမ။ "ဣမဿ ပုဂ္ဂလဿ ဒေသေဿာမီ"တိ စိန္တေန္တော ပန ပုဂ္ဂလံ အဗ္ဘန္တရံ ကရောတိ နာမ။ "ဣမဿ န ဒေသေဿာမီ"တိ စိန္တေန္တော ပုဂ္ဂလံ ဗာဟိရံ ကရောတိ နာမ။ ဧဝံ အကတွာ ဒေသိတောတိ အတ္ထော။ **အာစရိယမုဋ္ဌိ** တိ ယထာ ဗာဟိရကာနံ အာစရိယမုဋ္ဌိ နာမ ဟောတိ။ ဒဟရကာလေ ကဿစိ အကထေတွာ ပစ္ဆိမကာလေ မရဏမဉ္စေ နိပန္နာ ပိယမနာပဿ အန္တေဝါသိကဿ ကထေန္တိ, ဧဝံ တထာဂတဿ – "ဣဒံ မဟလ္လကကာလေ ပစ္ဆိမဋ္ဌာနေ ကထေဿာမီ"တိ မုဋ္ဌိံ ကတွာ "ပရိဟရိဿာမီ"တိ ဌပိတံ ကိဉ္စိ နတ္ထီတိ ဒဿေတိ။

အဟံ ဘိက္ခုသင်္ဃ န္တိ အဟမေဝ ဘိက္ခုသင်္ဃံ ပရိဟရိဿာမီတိ ဝါ။ **မမုဒ္ဒေသိကော** တိ အဟံ ဥဒ္ဒိသိတဗ္ဗဋ္ဌေန ဥဒ္ဒေသော အဿာတိ မမုဒ္ဒေသိကော။ မံယေဝ ဥဒ္ဒိသိတွာ မမ ပစ္စာသီသမာနော ဘိက္ခုသင်္ဃော ဟောတု, မမ အစ္စယေန ဝါ မာ အဟေသုံ, ယံ ဝါ တံ ဝါ ဟောတူတိ ဣတိ ဝါ ယဿ အဿာတိ အတ္ထော။ **န ဧဝံ ဟောတီ**တိ ဗောဓိပလ္လင်္ကေယေဝ ဣဿာမစ္ဆရိယာနံ ဝိဟတတ္တာ ဧဝံ န ဟောတိ။ **သ ကိန္တိ** သော ကိံ။ **အာသီတိကော**တိ အသီတိသံဝစ္ဆရိကော။ ဣဒံ ပစ္ဆိမဝယအနုပ္ပတ္တဘာဝဒီပနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ **ဝေဌမိဿကေနာ** တိ ဗာဟဗန္ဓစက္ကဗန္ဓာဒိနာ ပဋိသင်္ခရဏေန ဝေဌမိဿကေန။ **မညေ**တိ ဇိဏ္ဏသကဋံ ဝိယ ဝေဌမိဿကေန မညေ ယာပေတိ။ အရဟတ္တဖလဝေဌနေန စ တုက္ကရိယာပထကပ္ပနံ တထာဂတဿ ဟောတီတိ ဒဿေတိ။

ဣဒါနိ တမတ္ထံ ပကာသေန္တော **ယသ္မိံ, အာနန္ဒ, သမယေ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **သဗ္ဗနိမိတ္တာန** န္တိ ရူပနိမိတ္တာဒီနံ။ **ဧကစ္စာနံ ဝေဒနာန** န္တိ လောကိယာနံ ဝေဒနာနံ။ **တသ္မာတိဟာနန္ဒာ** တိ ယသ္မာ ဣမိနာ ဖလသမာပတ္တိဝိဟာရေန ဖာသု ဟောတိ, တသ္မာ တုမှေပိ တဒတ္ထာယ ဧဝံ ဝိဟရထာတိ ဒဿေတိ။ **အတ္တဒီပာ**တိ မဟာသမုဒ္ဒဂတဒီပံ ဝိယ အတ္တာနံ ဒီပံ ပတိဋ္ဌံ ကတွာ ဝိဟရထ။ **အတ္တသရဏာ**တိ အတ္တဂတိကာဝ ဟောထ, မာ အညဂတိကာ။ **ဓမ္မဒီပဓမ္မသရဏာ**ပဒေသုပိ ဧသေဝ နယော။ **တမတဂ္ဂေ** တိ တမအဂ္ဂေ။ မဇ္ဈေ တကာရော ပဒသန္ဓိဝသေန ဝုတ္တော။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – "ဣမေ အဂ္ဂတမာတိ တမတဂ္ဂါ"တိ။ ဧဝံ သဗ္ဗံ တမယောဂံ ဆိန္ဒိတွာ အတိဝိယ အဂ္ဂေ ဥတ္တမဘာဝေ ဧတေ, အာနန္ဒ, မမ ဘိက္ခူ ဘဝိဿန္တိ။ တေသံ အတိအဂ္ဂေ ဘဝိဿန္တိ, ယေ ကေစိ သိက္ခာကာမာ, သဗ္ဗေပိ တေ စတုသတိပဋ္ဌာနဂောစရာဝ ဘိက္ခူ အဂ္ဂေ ဘဝိဿန္တီတိ အရဟတ္တနိကူဋေန ဒေသနံ သင်္ဂဏှာတိ။

ဒုတိယဘာဏဝါရဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

နိမိတ္တောဘာသကထာဝဏ္ဏနာ

၁၆၆. **ဝေသာလိံ ပိဏ္ဍာယ ပာဝိသီ** တိ ကဒါ ပာဝိသိ? ဥက္ကစေလတော နိက္ခမိတွာ ဝေသာလိံ ဂတကာလေ။ ဘဂဝါ ကိရ ဝုဋ္ဌဝဿော ဝေဠုဝဂါမကာ နိက္ခမိတွာ သာဝတ္ထိံ ဂမိဿာမီတိ အာဂတမဂ္ဂေနေဝ ပဋိနိဝတ္တန္တော အနုပုဗ္ဗေန သာဝတ္ထိံ ပတွာ ဇေတဝနံ ပာဝိသိ။ ဓမ္မသေနာပတိ ဘဂဝတော ဝတ္တံ ဒဿေတွာ ဒိဝါဋ္ဌာနံ ဂတော။ သော တတ္ထ အန္တေဝါသိကေသု ဝတ္တံ ဒဿေတွာ ပဋိက္ကန္တေသု ဒိဝါဋ္ဌာနံ သမ္မဇ္ဇိတွာ စမ္မက္ခဏ္ဍံ ပညပေတွာ ပါဒေ ပက္ခာလေတွာ ပလ္လင်္ကံ အာဘုဇိတွာ ဖလသမာပတ္တိံ ပာဝိသိ။ အထဿ ယထာပရိစ္ဆေဒေန တတော ဝုဋ္ဌိတဿ အယံ ပရိဝိတက္ကော ဥဒပါဒိ – "ဗုဒ္ဓါ နု ခေါ ပဌမံ ပရိနိဗ္ဗာယန္တိ, အဂ္ဂသာဝကာ နု ခေါ"တိ? တတော – "အဂ္ဂသာဝကာ ပဌမ"န္တိ ဉတွာ အတ္တနော အာယုသင်္ခါရံ ဩလောကေသိ။ သော – "သတ္တာဟမေဝ မေ အာယုသင်္ခါရော ပဝတ္တတီ"တိ ဉတွာ – "ကတ္ထ ပရိနိဗ္ဗာယိဿာမီ"တိ စိန္တေသိ။ တတော – "**ရာဟုလော** တာဝတိံသေသု ပရိနိဗ္ဗုတော, **အညာသိကောဏ္ဍညတ္ထေရော** ဆဒ္ဒန္တဒဟေ, အဟံ ကတ္ထ ပရိနိဗ္ဗာယိဿာမီ"တိ ပုန စိန္တေန္တော

တော မာတရံ အာရဗ္ဘ သတိံ ဥပ္ပာဒေသိ – ''မယှံ မာတာ သတ္တန္နံ အရဟန္တာနံ မာတာ ဟုတွာပိ ဗုဒ္ဓဓမ္မသင်္ဃေသု အပ္ပသန္နာ, အတ္ထိ နု ခေါ တဿာ ဥပနိဿယော, နတ္ထိ နု ခေါ''တိ အာဝဇ္ဇေန္တော သောတာပတ္တိမဂ္ဂဿ ဥပနိဿယံ ဒိသွာ – ''ကဿ ဒေသနာယ အဘိသမယော ဘဝိဿတီ''တိ ဩလောကေန္တော – ''မမေဝ ဓမ္မဒေသနာယ ဘဝိဿတိ, န အညဿ။ သစေ ခေါ ပနာဟံ အပ္ပေါဿုက္ကော ဘဝေယျံ, ဘဝိဿန္တိ မေ ဝတ္တာရော – 'သာရိပုတ္တတ္ထေရော အဝသေသဇနာနမ္ပိ အဝဿယော ဟောတိ။ တထာ ဟိဿ သမစိတ္တသုတ္တဒေသနာဒိဝသေ (အ. နိ. ၁.၃၇) ကောဋိသတသဟဿဒေဝတာ အရဟတ္တံ ပတ္တာ ။ တယော မဂ္ဂေ ပဋိဝိဒ္ဓဒေဝတာနံ ဂဏနာ နတ္ထိ။ အညေသု စ ဌာနေသု အနေကာ အဘိသမယာ ဒိဿန္တိ။ ထေရေဝ စိတ္တံ ပသာဒေတွာ သဂ္ဂေ နိဗ္ဗတ္တာနေဝ အသီတိကုလသဟဿာနိ။ သော အနိ သကမာတုမိစ္ဆာဒဿနမတ္တမ္ပိ ဟရိတုံ နာသက္ခီ'တိ။ တသ္မာ မာတရံ မိစ္ဆာဒဿနာ မောစေတွာ ဇာတောဝရကေယေဝ ပရိနိဗ္ဗာယိဿာမီ''တိ သန္နိဋ္ဌာနံ ကတွာ – ''အဇ္ဇေဝ ဘဂဝန္တံ အနုဇာနာပေတွာ နိက္ခမိဿာမီ''တိ စုန္ဒတ္ထေရံ အာမန္တေသိ။ ''အာဝုသော, စုန္ဒ, အမှာကံ ပဉ္စသတာယ ဘိက္ခုပရိသာယ သညံ ဒေဟိ – 'ဂဏှာဟထာဝုသော ပတ္တစီဝရာနိ, ဓမ္မသေနာပတိ နာဠကဂါမံ ဂန္တုကာမော'တိ''။ ထေရော တထာ အကာသိ။ ဘိက္ခူ သေနာသနံ သံသာမေတွာ ပတ္တစီဝရမာဒာယ ထေရဿ သန္တိကံ အာဂမံသု။ ထေရော သေနာသနံ သံသာမေတွာ ဒိဝါဋ္ဌာနံ သမ္မဇ္ဇိတွာ ဒိဝါဋ္ဌာနဒွါရေ ဌတွာ ဒိဝါဋ္ဌာနံ ဩလောကေန္တော – ''ဣဒံ အနိ ပစ္ဆိမဒဿနံ, ပုန အာဂမနံ နတ္ထီ''တိ ပဉ္စသတဘိက္ခုပရိဝုတော ဘဂဝန္တံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဝန္ဒိတွာ ဧတဒဝေါစ –

> ''ဆိန္နော အနိ ဘဝိဿာမိ၊ လောကနာထ မဟာမုနိ။
> ဂမနာဂမနံ နတ္ထိ၊ ပစ္ဆိမာ ဝန္ဒနာ အယံ။
>
> ဇီဝိတံ အပ္ပကံ မယှံ၊ ဣတော သတ္တာဟမစ္စယေ။
> နိက္ခိပေယျာမဟံ ဒေဟံ၊ ဘာရဝေါရောပနံ ယထာ။
>
> အနုဇာနာတု မေ ဘန္တေ၊ ဘဂဝါ၊ အနုဇာနာတု သုဂတော။
> ပရိနိဗ္ဗာနကာလော မေ၊ ဩဿဋ္ဌော အာယုသင်္ခါရော''တိ။

ဗုဒ္ဓါ ပန ယသ္မာ ''ပရိနိဗ္ဗာဟီ''တိ ဝုတ္တေ မရဏသံဝဏ္ဏနံ သံဝဏ္ဏေန္တိ နာမ, ''မာ ပရိနိဗ္ဗာဟီ''တိ ဝုတ္တေ ဝဋ္ဋဿ ဂုဏံ ကထေန္တီတိ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကာ ဒေါသံ အာရောပေဿန္တိ, တသ္မာ တဒုဘယမ္ပိ န ဝဒန္တိ။ တေန နံ ဘဂဝါ အာဟ – ''ကတ္ထ ပရိနိဗ္ဗာယိဿသိ သာရိပုတ္တာ''တိ? ''အတ္ထိ, ဘန္တေ, မဂဓေသု နာဠကဂါမေ ဇာတောဝရကော, တတ္ထာဟံ ပရိနိဗ္ဗာယိဿာမီ''တိ ဝုတ္တေ ''ယဿ ဒါနိ တွံ, သာရိပုတ္တ, ကာလံ မညသိ, ဣဒါနိ ပန တေ ဇေဋ္ဌကနိဋ္ဌဘာတိကာနံ တာဒိသဿ ဘိက္ခုနော ဒဿနံ ဒုလ္လဘံ ဘဝိဿတီတိ ဒေသေဟိ တေသံ ဓမ္မ''န္တိ အာဟ။

ထေရော – ''သတ္ထာ မယှံ ဣဒ္ဓိဝိကုဗ္ဗနပုဗ္ဗင်္ဂမံ ဓမ္မဒေသနံ ပစ္စာသီသတီ''တိ ဉတွာ ဘဂဝန္တံ ဝန္ဒိတွာ တာလပ္ပမာဏံ အဗ္ဘုဂ္ဂန္တွာ ပုန ဩရုယှ ဘဂဝန္တံ ဝန္ဒိတွာ သတ္တတာလပ္ပမာဏေ အန္တလိက္ခေ ဌိတော ဣဒ္ဓိဝိကုဗ္ဗနံ ဒဿေတွာ ဓမ္မံ ဒေသေသိ။ သကလနဂရံ သန္နိပတိ။ ထေရော ဩရုယှ ဘဂဝန္တံ ဝန္ဒိတွာ ''ဂမနကာလော မေ, ဘန္တေ''တိ အာဟ။ ဘဂဝါ ''ဓမ္မသေနာပတိံ ပဋိပာဒေဿာမီ''တိ ဓမ္မာသနာ ဥဋ္ဌာယ ဂန္ဓကုဋိအဘိမုခေါ ဂန္တွာ မဏိဖလကေ အဋ္ဌာသိ။ ထေရော တိက္ခတ္တုံ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ စတူသု ဌာနေသု ဝန္ဒိတွာ – ''ဘဂဝါ ဣတော ကပ္ပသတသဟဿာဓိကဿ အသင်္ချေယျဿ ဥပရိ အနောမဒဿိသမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ ပါဒမူလေ နိပတိတွာ တုမှာကံ ဒဿနံ ပတ္ထေသိံ။ သာ မေ ပတ္ထနာ သမိဒ္ဓါ, ဒိဋ္ဌာ တုမှေ, တံ ပဌမဒဿနံ, ဣဒံ ပစ္ဆိမဒဿနံ။ ပုန တုမှာကံ ဒဿနံ နတ္ထီ''တိ – ဝတွာ ဒသနခသမောဓာနသမုဇ္ဇလံ အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂယှ ယာဝ ဒဿနဝိသယော, တာဝ အဘိမုခေါဝ ပဋိက္ကမိတွာ ''ဣတော ပဋ္ဌာယ စုတိပဋိသန္ဓိဝသေန ကိသ္မိဉ္စိ ဌာနေ ဂမနာဂမနံ နာမ နတ္ထီ''တိ ဝန္ဒိတွာ ပက္ကာမိ။ ဥဒကပရိယန္တံ ကတွာ မဟာဘူမိစာလော အဟောသိ။ ဘဂဝါ ပရိဝါရေတွာ ဌိတေ ဘိက္ခူ အာဟ – ''အနုဂစ္ဆထ, ဘိက္ခဝေ, တုမှာကံ ဇေဋ္ဌဘာတိက''န္တိ။ ဘိက္ခူ ယာဝ ဒွါရကောဋ္ဌကာ အာဂမံသု။ ထေရော – ''တိဋ္ဌထ, တုမှေ အာဝုသော, အပ္ပမတ္တာ ဟောထာ''တိ နိဝတ္တာပေတွာ အတ္တနော ပရိသာယေဝ သဒ္ဓိံ ပက္ကာမိ။ မနုဿာ – ''ပုဗ္ဗေ အယျော ပစ္စာဂမနစာရိကံ စရတိ, ဣဒံ အနိ ဂမနံ န ပုန ပစ္စာဂမနာယာ''တိ ပရိဒေဝန္တာ အနုဗန္ဓိံသု။ တေပိ ''အပ္ပမတ္တာ ဟောထ အာဝုသော, ဧဝံဘာဝိနော နာမ သင်္ခါရာ''တိ နိဝတ္တာပေသိ။

အထ ခေါ အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော အန္တရာမဂ္ဂေ သတ္တာဟံ မနုဿာနံ အနုဂ္ဂဟံ ကရောန္တော သာယံ နာ
ဠကဂါမံ ပတွာ ဂါမဒွါရေ နိဂြောဓရုက္ခမူလေ အဋ္ဌာသိ။ အထ ဥပရေဝတော နာမ ထေရဿ ဘာဂိနေယျော ဗဟိဂါ
မံ ဂစ္ဆန္တော ထေရံ ဒိသွာ ဥပသင်္ကမိတွာ ဝန္ဒိတွာ အဋ္ဌာသိ။ ထေရော တံ အာဟ – “အတ္ထိ ဂေဟေ တေ အယျ
ယိကာ”တိ? အာမ, ဘန္တေတိ။ ဂစ္ဆ အမှာကံ ဣဓာဂတဘာဝံ အာရောစေဟိ။ “ကသ္မာ အာဂတော”တိ စ ဝုတ္တေ
“အဇ္ဇ ကိရ ဧကဒိဝသံ အန္တောဂါမေ ဘဝိဿတိ, ဇာတောဝရကံ ပဋိဇဂ္ဂထ, ပဉ္စန္နံ ဘိက္ခုသတာနံ နိဝါသနဋ္ဌာနံ ဇာ
နာထာ”တိ။ သော ဂန္တွာ “အယျိကေ, မယှံ မာတုလော အာဂတော”တိ အာဟ။ ဣဒါနိ ကုဟိံ? ဂါမဒွါရေတိ။
ဧကကောဝ, အညောပိ ကောစိ အတ္ထီတိ ? အတ္ထိ ပဉ္စသတာ ဘိက္ခူတိ။ ကိံ ကာရဏာ အာဂတောတိ? သော တံ ပဝတ္တိံ
အာရောစေသိ။ ဗြာဟ္မဏီ – “ကိံ နု ခေါ ဧတ္တကာနံ ဝသနဋ္ဌာနံ ပဋိဇဂ္ဂါပေတိ , ဒဟရကာလေ ပဗ္ဗဇိတွာ မဟလ္လ
ကကာလေ ဂိဟီ ဟောတုကာမော”တိ စိန္တေန္တီ ဇာတောဝရကံ ပဋိဇဂ္ဂါပေတွာ ပဉ္စသတာနံ ဘိက္ခူနံ ဝသနဋ္ဌာနံ ကာ
ရေတွာ ဒဏ္ဍဒီပိကာယော ဇာလေတွာ ထေရဿ ပါဟေသိ။

ထေရော ဘိက္ခူဟိ သဒ္ဓိံ ပါသာဒံ အဘိရုဟိ။ အဘိရုဟိတွာ စ ဇာတောဝရကံ ပဝိသိတွာ နိသီဒိ။ နိသဇ္ဇေဝ – “တု
မှာကံ ဝသနဋ္ဌာနံ ဂစ္ဆထာ”တိ ဘိက္ခူ ဥယျောဇေသိ။ တေသု ဂတမတ္တေသုယေဝ ထေရဿ ခရော အာဗာဓော ဥ
ပ္ပဇ္ဇိ, လောဟိတပက္ခန္ဒိကာ မာရဏန္တိကာ ဝေဒနာ ဝတ္တန္တိ, ဧကံ ဘာဇနံ ပဝိသတိ, ဧကံ နိက္ခမတိ။ ဗြာဟ္မဏီ –
“မမ ပုတ္တဿ ပဝတ္တိ မယှံ န ရုစ္စတီ”တိ အတ္တနော ဝသနဂဗ္ဘဒွါရံ နိဿာယ အဋ္ဌာသိ။ စတ္တာရော မဟာ
ရာဇာနော “ဓမ္မသေနာပတိ ကုဟိံ ဝိဟရတီ”တိ ဩလောကေန္တာ “နာဠကဂါမေ ဇာတောဝရကေ ပရိနိဗ္ဗာနမဉ္စေ နိပန္န
နော, ပစ္ဆိမဒဿနံ ဂမိဿာမာ”တိ အာဂမ္မ ဝန္ဒိတွာ အဋ္ဌံသု။ ထေရော – ကေ တုမှေတိ? မဟာရာဇာနော, ဘန္တေ
တိ။ ကသ္မာ အာဂတတ္ထာတိ? ဂိလာနုပဋ္ဌာကာ ဘဝိဿာမာတိ။ ဟောတု, အတ္ထိ ဂိလာနုပဋ္ဌာကော, ဂစ္ဆထ တုမှ
ေတိ ဥယျောဇေသိ။ တေသံ ဂတာဝသာနေ တေနေဝ နယေန သက္ကော ဒေဝါနမိန္ဒော, တသ္မိံ ဂတေ သုယာမာဒ
ယော မဟာဗြဟ္မာ စ အာဂမိံသု။ တေပိ တထေဝ ထေရော ဥယျောဇေသိ။

ဗြာဟ္မဏီ ဒေဝတာနံ အာဂမနဉ္စ ဂမနဉ္စ ဒိသွာ – “ကေ နု ခေါ ဧတေ မမ ပုတ္တံ ဝန္ဒိတွာ ဂစ္ဆန္တီ”တိ ထေရ
ဿ ဂဗ္ဘဒွါရံ ဂန္တွာ – “တာတ, စုန္ဒ, ကာ ပဝတ္တီ”တိ ပုစ္ဆိ။ သော တံ ပဝတ္တိံ အာစိက္ခိတွာ – “မဟာဥပါသိ
ကာ, ဘန္တေ အာဂတာ”တိ အာဟ။ ထေရော ကသ္မာ အဝေလာယ အာဂတတ္ထာတိ ပုစ္ဆိ။ သာ တုယှံ တာတ ဒဿန
တ္ထာယာတိ ဝတွာ “တာတ ကေ ပဌမံ အာဂတာ”တိ ပုစ္ဆိ။ စတ္တာရော မဟာရာဇာနော, ဥပါသိကေတိ။ တာတ, တွံ
စတူဟိ မဟာရာဇေဟိ မဟန္တတရောတိ? အာရာမိကသဒိသာ ဧတေ ဥပါသိကေ, အမှာကံ သတ္ထု ပဋိသန္ဓိဂ္ဂဟဏ
တော ပဋ္ဌာယ ခဂ္ဂဟတ္ထာ ဟုတွာ အာရက္ခံ အကံသူတိ။ တေသံ တာတ, ဂတာဝသာနေ ကော အာဂတောတိ? သက္ကော
ဒေဝါနမိန္ဒောတိ။ ဒေဝရာဇတောပိ တွံ တာတ, မဟန္တတရောတိ? ဘဏ္ဍကဂါဟကသာမဏေရသဒိသော ဧသ ဥပါ
သိကေ, အမှာကံ သတ္ထု တာဝတိံသတော ဩတရဏကာလေ ပတ္တစီဝရံ ဂဟေတွာ ဩတိဏ္ဏောတိ။ တဿ
တာတ ဂတာဝသာနေ ဇောတမာနော ဝိယ ကော အာဂတောတိ? ဥပါသိကေ တုယှံ ဘဂဝါ စ သတ္ထာ စ မဟာဗြဟ္မာ
နာမ ဧသောတိ။ မယှံ ဘဂဝတော မဟာဗြဟ္မတောပိ တွံ တာတ မဟန္တတရောတိ? အာမ ဥပါသိကေ, ဧတေ နာမ
ကိရ အမှာကံ သတ္ထု ဇာတဒိဝသေ စတ္တာရော မဟာဗြဟ္မာနော မဟာပုရိသံ သုဝဏ္ဏဇာလေန ပဋိဂ္ဂဏှိံသူတိ။

အထ ဗြာဟ္မဏိယာ – “ပုတ္တဿ တာဝ မေ အယံ အာနုဘာဝေါ, ကီဒိသော ဝတ မယှံ ပုတ္တဿ ဘဂဝ
တော သတ္ထု အာနုဘာဝေါ ဘဝိဿတီ”တိ စိန္တယန္တိယာ သဟသာ ပဉ္စဝဏ္ဏာ ပီတိ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ သကလသရီရေ
ဖရိ။ ထေရော – “ဥပ္ပန္နံ မေ မာတု ပီတိသောမနဿံ, အယံ ဒါနိ ကာလော ဓမ္မဒေသနာယာ”တိ စိန္တေတွာ – “ကိံ စိန္
တေသိ မဟာဥပါသိကေ”တိ အာဟ။ သာ – “ပုတ္တဿ တာဝ မေ အယံ ဂုဏော, သတ္ထု ပနဿ ကီဒိသော ဂုဏော ဘ
ဝိဿတီတိ ဣဒံ, တာတ, စိန္တေမီ”တိ အာဟ။ မဟာဥပါသိကေ, မယှံ သတ္ထု ဇာတက္ခဏေ, မဟာဘိနိက္ခမနေ, သမ္
ဗောဓိယံ, ဓမ္မစက္ကပ္ပဝတ္တနေ စ ဒသသဟဿီလောကဓာတု ကမ္ပိတ္ထ, သီလေန သမာဓိနာ ပညာယ ဝိမုတ္တိယာ
ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနေန သမော နာမ နတ္ထိ, ဣတိပိ သော ဘဂဝါတိ ဝိတ္ထာရေတွာ ဗုဒ္ဓဂုဏပ္ပဋိသံယုတ္တံ ဓမ္မဒေသနံ က
ထေသိ။

ဗြာဟ္မဏီ ပိယပုတ္တဿ ဓမ္မဒေသနာပရိယောသာနေ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌာယ ပုတ္တံ အာဟ –
“တာတ, ဥပတိဿ, ကသ္မာ ဧဝမကာသိ, ဧဝရူပံ နာမ အမတံ မယှံ ဧတ္တကံ ကာလံ န အဒါသီ”တိ။ ထေရော – “ဒိန္နံ

အနိ မေ မာတု ရူပသာရိယာ ဗ္ရာဟ္မဏိယာ ပေသာဝနိကမူလံ, တွေကေန ဝဋ္ဋိဿတီ''တိ စိန္တေတွာ ''ဂစ္ဆ မဟာဥပာသိကေ''တိ ဗ္ရာဟ္မဏိံ ဥယျောဇေတွာ ''စုန္ဒ ကာ ဝေလာ''တိ အာဟ။ ဗလဝပစ္စူသကာလော, ဘန္တေတိ။ တေနဟိ ဘိက္ခုသင်္ဃံ သန္နိပါတေဟီတိ။ သန္နိပတိတော, ဘန္တေ, သင်္ဃောတိ။ မံ ဥက္ခိပိတွာ နိသီဒါပေဟိ စုန္ဒာတိ ဥက္ခိပိတွာ နိသီဒါပေသိ။ ထေရော ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ – ''အာဝုသော စတုစတ္တာလီသံ ဝေ ဝဿာနိ မယာ သဒ္ဓိံ ဝိစရန္တာနံ ယံ မေ ကာယိကံ ဝါ ဝါစသိကံ ဝါ န ရောစေထ, ခမထ တံ အာဝုသော''တိ။ တွေကံ, ဘန္တေ, အမှာကံ ဆာယာဝိယ တုမှေ အမုဉ္စိတွာ ဝိစရန္တာနံ အရုစ္စနကံ နာမ နတ္ထိ, တုမှေ ပန အမှာကံ ခမထာတိ။ အထ ထေရော အရုဏသိခါယ ပညာယမာနာယ မဟာပထဝိံ ဥန္နာဒယန္တော အနုပါဒိသေသာယ နိဗ္ဗာနဓာတုယာ ပရိနိဗ္ဗာယိ။ ဗဟူ ဒေဝမနုဿာ ထေရဿ ပရိနိဗ္ဗာနေ သက္ကာရံ ကရိံသု။

အာယသ္မာ စုန္ဒော ထေရဿ ပတ္တစီဝရဉ္စ ဓာတုပရိဿာဝနဉ္စ ဂဟေတွာ ဇေတဝနံ ဂန္တွာ အာနန္ဒတ္ထေရံ ဂဟေတွာ ဘဂဝန္တံ ဥပသင်္ကမိ။ ဘဂဝါ ဓာတုပရိဿာဝနံ ဂဟေတွာ ပဉ္စဟိ ဂါထာသတေဟိ ထေရဿ ဂုဏံ ကထေတွာ ဓာတုစေတိယံ ကာရာပေတွာ ရာဇဂဟဂမနတ္ထာယ အာနန္ဒတ္ထေရဿ သညံ အဒါသိ။ ထေရော ဘိက္ခူနံ အာရောစေသိ။ ဘဂဝါ မဟာဘိက္ခုသင်္ဃပရိဝုတော ရာဇဂဟံ အဂမာသိ။ တတ္ထ ဂတကာလေ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနတ္ထေရော ပရိနိဗ္ဗာယိ။ ဘဂဝါ တဿ ဓာတုယော ဂဟေတွာ စေတိယံ ကာရာပေတွာ ရာဇဂဟတော နိက္ခမိတွာ အနုပုဗ္ဗေန ဂင်္ဂါဘိမုခေါ ဂန္တွာ ဥက္ကစေလံ အဂမာသိ။ တတ္ထ ဂင်္ဂါတီရေ ဘိက္ခုသင်္ဃပရိဝုတော နိသီဒိတွာ တတ္ထ သာရိပုတ္တမောဂ္ဂလ္လာနာနံ ပရိနိဗ္ဗာနပဋိသံယုတ္တံ သုတ္တံ ဒေသေတွာ ဥက္ကစေလတော နိက္ခမိတွာ ဝေသာလိံ အဂမာသိ။ ဧဝံ ဂတေ အထ ခေါ ဘဂဝါ ပုဗ္ဗဏှသမယံ နိဝါသေတွာ ပတ္တစီဝရမာဒါယ ဝေသာလိံ ပိဏ္ဍာယ ပာဝိသီတိ အယမေတ္ထ အနုပုဗ္ဗိ ကထာ။

နိသီဒနန္တိ စွေ စမ္မက္ခဏ္ဍံ အဓိပ္ပေတံ။ **ဥဒေနစေတိယန္တိ** ဥဒေနယက္ခဿ စေတိယဋ္ဌာနေ ကတဝိဟာရော ဝုစ္စတိ။ **ဂေါတမကာဒီသုပိ** ဧသေဝ နယော။ **ဘာဝိတာတိ** ဝဍ္ဎိတာ။ **ဗဟုလီကတာတိ** ပုနပ္ပုနံ ကတာ။ **ယာနီကတာတိ** ယုတ္တယာနံ ဝိယ ကတာ။ **ဝတ္ထုကတာတိ** ပတိဋ္ဌာနဋ္ဌေန ဝတ္ထု ဝိယ ကတာ။ **အနုဋ္ဌိတာ** တိ အဓိဋ္ဌိတာ။ **ပရိစိတာတိ** သမန္တတော စိတာ သုဝဍ္ဎိတာ။ **သုသမာရဒ္ဓာ** တိ သုဋ္ဌု သမာရဒ္ဓါ။

ဣတိ အနိယမေန ကထေတွာ ပုန နိယမေတွာ ဒဿေန္တော **တထာဂတဿ ခေါ** တိအာဒိမာဟ။ စွေ စ **ကပ္ပန္တိ** အာယုကပ္ပံ။ တသ္မိံ တသ္မိံ ကာလေ ယံ မနုဿာနံ အာယုပ္ပမာဏံ ဟောတိ, တံ ပရိပုဏ္ဏံ ကရောန္တော တိဋ္ဌေယျ။ **ကပ္ပာဝသေသံ ဝါ** တိ – ''အပ္ပံ ဝါ ဘိယျော''တိ (ဒီ. နိ. ၂.၇; အ. နိ. ၆.၇၄) ဝုတ္တဝဿသတတော အတိရေကံ ဝါ။ မဟာသီဝတ္ထေရော ပနာဟ – ''ဗုဒ္ဓါနံ အဋ္ဌာနေ ဂဇ္ဇိတံ နာမ နတ္ထိ။ ယထေဝ ဟိ ဝေဠုဝဂါမကေ ဥပ္ပန္နံ မာရဏန္တိကံ ဝေဒနံ ဒသ မာသေ ဝိက္ခမ္ဘေတိ, ဧဝံ ပုနပ္ပုနံ တံ သမာပတ္တိံ သမာပဇ္ဇိတွာ ဒသ ဒသ မာသေ ဝိက္ခမ္ဘေန္တော ဣမံ ဘဒ္ဒကပ္ပမေဝ တိဋ္ဌေယျ, ကသ္မာ ပန န ဌိတောတိ? ဥပါဒိန္နကသရီရံ နာမ ခဏ္ဍိစ္စာဒီဟိ အဘိဘုယျတိ, ဗုဒ္ဓါ စ ခဏ္ဍိစ္စာဒိဘာဝံ အပတွာ ပဉ္စမေ အာယုကောဋ္ဌာသေ ဗဟုဇနဿ ပိယမနာပကာလေယေဝ ပရိနိဗ္ဗာယန္တိ။ ဗုဒ္ဓါနုဗုဒ္ဓေသု စ မဟာသာဝကေသု ပရိနိဗ္ဗုတေသု ဧကကေနေဝ ခါဏုကေန ဝိယ ဌာတဗ္ဗံ ဟောတိ, ဒဟရသာမဏေရပရိဝါရိတေန ဝါ။ တတော – 'အဟော ဗုဒ္ဓါနံ ပရိသာ'တိ ဟီဠေတဗ္ဗတံ အာပဇ္ဇေယျ။ တသ္မာ န ဌိတော''တိ။ ဧဝံ ဝုတ္တေပိ သော န ရုစ္စတိ, ''အာယုကပ္ပော''တိ ဣဒမေဝ အဋ္ဌကထာယံ နိယမိတံ။

၁၆၇. ယထာ တံ မာရေန ပရိယုဋ္ဌိတစိတ္တော တိ ဧတ္ထ တန္တိ နိပါတမတ္တံ။ ယထာ မာရေန ပရိယုဋ္ဌိတစိတ္တော အဇ္ဈောတ္ထဋစိတ္တော အညောပိ ကောစိ ပုထုဇ္ဇနော ပဋိဝိဇ္ဈိတုံ န သက္ကုဏေယျ, ဧဝမေဝ နာသက္ခိ ပဋိဝိဇ္ဈိတုန္တိ အတ္ထော။ ကိံ ကာရဏာ? မာရော ဟိ ယဿ သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ ဒွါဒသ ဝိပလ္လာသာ အပ္ပဟီနာ, တဿ စိတ္တံ ပရိယုဋ္ဌာတိ။ ထေရဿ စတ္တာရော ဝိပလ္လာသာ အပ္ပဟီနာ, တေနဿ မာရော စိတ္တံ ပရိယုဋ္ဌာတိ။ သော ပန စိတ္တပရိယုဋ္ဌာနံ ကရောန္တော ကိံ ကရောတီတိ? ဘေရဝံ ရူပါရမ္မဏံ ဝါ ဒဿေတိ, သဒ္ဒါရမ္မဏံ ဝါ သာဝေတိ, တတော သတ္တာ တံ ဒိသွာ ဝါ သုတွာ ဝါ သတိံ ဝိဿဇ္ဇေတွာ ဝိဝဋမုခါ ဟောန္တိ။ တေသံ မုခေန ဟတ္ထံ ပဝေသေတွာ ဟဒယံ မဒ္ဒတိ။ တတော ဝိသညာဝ ဟုတွာ တိဋ္ဌန္တိ။ ထေရဿ ပနေသ မုခေန ဟတ္ထံ ပဝေသေတုံ ကိံ သက္ခိဿတိ ? ဘေရဝါရမ္မဏံ ပန ဒဿေတိ။ တံ ဒိသွာ ထေရော နိမိတ္တောဘာသံ န ပဋိဝိဇ္ဈိ။ ဘဂဝါ ဇာနန္တောယေဝ –

“ကိမတ္ထံ ယာ၀တတိယံ အာမန္တေသီ”တိ? ပရတော “တိဋ္ဌတု, ဘန္တေ, ဘဂဝါ”တိ ယာစိတေ “တုယှေ၀ဟဝေတံ ဒုက္ကဋံ, တုယှေ၀ဟဝေတံ အပရဒ္ဓ”န္တိ အေသာရောပနေန သောကတနုကရဏတ္ထံ။

မာရယာစနကထာဝဏ္ဏနာ

၁၆၈. မာရော ပာပိမာတိ ဧတ္ထ **မာရေ**တိ သတ္တေ အနတ္ထေ နိယောဇေန္တော မာရေတီတိ **မာရော။ ပာပိမာ**တိ တဿေ၀ ဝေဝစနံ။ သော ဟိ ပာပဓမ္မသမန္နာဂတတ္တာ “ပာပိမာ”တိ ဝုစ္စတိ။ ကဏှော, အန္တကော, နမုစိ, ပမတ္တဗန္ဓူတိပိ တဿေ၀ နာမာနိ။ **ဘာသိတာ ခော ပနေသာ**တိ အယဉှိ ဘဂဝတော သမ္ဗောဓိပတ္တိယာ အဋ္ဌမေ သတ္တာဟေ ဗောဓိမဏ္ဍေယေ၀ အာဂန္တွာ – “ဘဂဝါ ယဒတ္ထံ တုမှေ ပါရမိယော ပူရိတာ, သော ဝေ အတ္ထော အနုပ္ပတ္တော, ပဋိဝိဒ္ဓံ သဗ္ဗညုတညာဏံ, ကိံ တေ လောကဝိစာရဏေနာ”တိ ဝတွာ, ယထာ အဇ္ဇ , ဧဝမေ၀ “ပရိနိဗ္ဗာတု ဒါနိ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ”တိ ယာစိ။ ဘဂဝါ စဿ – “န တာဝါဟံ”န္တိအာဒီနိ ဝတွာ ပဋိက္ခိပိ။ တံ သန္ဓာယ “ဘာသိတာ ခော ပနေသာ ဘန္တေ”တိအာဒိမာဟ။

တတ္ထ **ဝိယတ္တာ**တိ မဂ္ဂဝသေန ဝိယတ္တာ။ တထေ၀ ဝိနီတာ တထာ ဝိသာရဒါ။ **ဗဟုဿုတာ**တိ တေပိဋကဝသေန ဗဟု သုတမေတေသန္တိ **ဗဟုဿုတာ။** တမေ၀ ဓမ္မံ ဓာရေန္တီတိ **ဓမ္မဓရာ။** အထဝါ ပရိယတ္တိဗဟုဿုတာ စေဝ ပဋိဝေဓဗဟုဿုတာ စ။ ပရိယတ္တိပဋိဝေဓဓမ္မာနံယေ၀ ဓာရဏတော ဓမ္မဓရာတိ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ **ဓမ္မာနုဓမ္မပဋိပန္နာ**တိ အရိယဓမ္မဿ အနုဓမ္မဘူတံ ဝိပဿနာဓမ္မံ ပဋိပန္နာ။ **သာမီစိပ္ပဋိပန္နာ**တိ အနုစ္ဆဝိကပဋိပဒံ ပဋိပန္နာ။ **အနုဓမ္မစာရိနော**တိ အနုဓမ္မစရဏသီလာ။ **သကံ အာစရိယက**န္တိ အတ္တနော အာစရိယဝါဒံ။ **အာစိက္ခိဿန္တီ**တိအာဒီနိ သဗ္ဗာနိ အညမညဿ ဝေဝစနာနိ။ **သဟဓမ္မေနာ**တိ သဟေတုကေန သကာရဏေန ဝစနေန။ **သပ္ပာဋိဟာရိယ**န္တိ ယာ၀ န နိယျာနိကံ ကတွာ ဓမ္မံ ဒေသေဿန္တိ။

ဗြဟ္မစရိယန္တိ သိက္ခတ္တယသင်္ဂဟိတံ သကလံ သာသနဗြဟ္မစရိယံ။ **ဣဒ္ဓ**န္တိ သမိဒ္ဓံ ဈာနဿာဒဝသေန။ **ဖီတ**န္တိ ဝုဒ္ဓိပ္ပတ္တံ သဗ္ဗဖာလိဖုလ္လံ ဝိယ အဘိညာယ သမ္ပတ္တိဝသေန။ **ဝိတ္ထာရိက**န္တိ ဝိတ္ထတံ တသ္မိံ တသ္မိံ ဒိသာဘာဂေ ပတိဋ္ဌိတဝသေန။ **ဗာဟုဇည**န္တိ ဗဟုဇနေဟိ ဉာတံ ပဋိဝိဒ္ဓံ မဟာဇနာဘိသမယဝသေန။ **ပုထုဘူတ**န္တိ သဗ္ဗာကာရဝသေန ပုထုလဘာဝပ္ပတ္တံ။ ကထံ? **ယာဝ ဒေဝမနုဿေဟိ သုပ္ပကာသိတ**န္တိ ယတ္တကာ ဝိညုဇာတိကာ ဒေဝာ စေဝ မနုဿာ စ အတ္ထိ သဗ္ဗေဟိ သုဋ္ဌု ပကာသိတန္တိ အတ္ထော။

အပ္ပောဿုက္ကောတိ နိရာလယော။ တွဉှိ ပါပိမ, အဋ္ဌမသတ္တာဟတော ပဋ္ဌာယ – “ပရိနိဗ္ဗာတု ဒါနိ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ ပရိနိဗ္ဗာတု, သုဂတော”တိ ဝိရဝန္တော အာဟိဏ္ဍိတ္ထ။ အဇ္ဇ ဒါနိ ပဋ္ဌာယ ဝိဂတုဿာဟော ဟောဟိ; မာ မယှံ ပရိနိဗ္ဗာနတ္ထံ ဝာယာမံ ကရောဟီတိ ဝဒတိ။

အာယုသင်္ခာရဩဿဇ္ဇနဝဏ္ဏနာ

၁၆၉. သတော သမ္ပဇာနော အာယုသင်္ခာရံ ဩဿဇီတိ သတိံ သူပဋ္ဌိတံ ကတွာ ဉာဏေန ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ အာယုသင်္ခာရံ ဝိဿဇ္ဇိ, ပဇဟိ။ တတ္ထ န ဘဂဝါ ဟတ္ထေန လေဍ္ဍုံ ဝိယ အာယုသင်္ခာရံ ဩဿဇိ, တေမာသမတ္တမေ၀ ပန သမာပတ္တိံ သမာပဇ္ဇိတွာ တတော ပရံ န သမာပဇ္ဇိဿာမီတိ စိတ္တံ ဥပ္ပာဒေသိ။ တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ – “ဩဿဇီ”တိ။ “ဥဿဇ္ဇီ”တိ ပိ ပါဌော။ **မဟာဘူမိစာလော**တိ မဟန္တော ပထဝိကမ္ပော။ တဒါ ကိရ ဒသသဟဿီ လောကဓာတု ကမ္ပိတ္ထ။ **ဘိံသနကော**တိ ဘယဇနကော။ **ဒေဝဒုန္ဒုဘိယော စ ဖလိံသု**တိ ဒေဝဘေရိယော ဖလိံသု, ဒေဝေ သုက္ခဂဇ္ဇိတံ ဂဇ္ဇိ, အကာလဝိဇ္ဇုလတာ နိစ္ဆရိံသု, ခဏိကဝဿံ ဝဿီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

ဥဒာနံ ဥဒာနေသီတိ ကသ္မာ ဥဒာနေသိ? ကောစိ နာမ ဝဒေယျ – “ဘဂဝါ ပစ္ဆတော ပစ္ဆတော အနုဗန္ဓိတွာ – ‘ပရိနိဗ္ဗာယထ, ဘန္တေ, ပရိနိဗ္ဗာယထ, ဘန္တေ’တိ ဥပဒ္ဒုတော ဘယေန အာယုသင်္ခာရံ ဝိဿဇ္ဇေသီ”တိ။ “တဿ ဩကာသော မာ ဟောတု, ဘီတဿ ဥဒာနံ နာမ နတ္ထီ”တိ ဧတဿ ဒီပနတ္ထံ ပီတိဝေဂဝိဿဋ္ဌံ ဥဒာနံ ဥဒာနေသိ။

တတ္ထ သဗ္ဗေသံ သောဏ္ဍသိင်္ဂါလာဒီနမ္ပိ ပစ္စက္ခဘာဝတော တုလိတံ ပရိစ္ဆိန္နန္တိ တုလံ။ ကိံ တံ? ကာမာဝစရကမ္မံ။ န တုလံ, န တေန တုလံ သဒိသမဿ အညံ လောကိယံ ကမ္မံ အတ္ထီတိ **အတုလံ။** ကိံ တံ? မဟဂ္ဂတကမ္မံ။ အထဝါ ကာမာဝစရရူပါဝစရံ တုလံ, အရူပါဝစရံ အတုလံ။ အပ္ပဝိပါကံ ဝါ တုလံ, ဗဟုဝိပါကံ အတုလံ။ **သမ္ဘဝ**န္တိ သမ္ဘဝဿ ဟေတုဘူတံ, ပိဏ္ဍကာရကံ ရာသိကာရကန္တိ အတ္ထော။ **ဘဝသင်္ခါရ**န္တိ ပုနဗ္ဘဝသင်္ခါရဏကံ။ **အဝဿဇိ** တိ ဝိဿဇ္ဇေသိ။ **မုနီ**တိ ဗုဒ္ဓမုနိ။ **အဇ္ဈတ္တရတော**တိ နိယကဇ္ဈတ္တရတော။ **သမာဟိတော**တိ ဥပစာရပ္ပနာသမာဓိဝသေန သမာဟိတော။ **အဘိန္ဒိ ကဝစမိဝါ** တိ ကဝစံ ဝိယ အဘိန္ဒိ။ **အတ္တသမ္ဘဝ**န္တိ အတ္တနိ သဉ္ဇာတံ ကိလေသံ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – “သဝိပါကဋ္ဌေန သမ္ဘဝံ, ဘဝါဘိသင်္ခါရဏဋ္ဌေန ဘဝသင်္ခါရန္တိ စ လဒ္ဓနာမံ တုလာတုလသင်္ခါတံ လောကိယကမ္မဉ္စ ဩဿဇိ။ သင်္ဂါမသီသေ မဟာယောဓော ကဝစံ ဝိယ အတ္တသမ္ဘဝံ ကိလေသဉ္စ အဇ္ဈတ္တရတော သမာဟိတော ဟုတွာ အဘိန္ဒီ”တိ။

အထ ဝါ **တုလ**န္တိ တုလေန္တော တီရေန္တော။ **အတုလဉ္စ သမ္ဘဝ**န္တိ နိဗ္ဗာနဉ္စေဝ သမ္ဘဝဉ္စ။ **ဘဝသင်္ခါရ**န္တိ ဘဝဂါမိကမ္မံ။ **အဝဿဇိ မုနီ** တိ “ပဉ္စက္ခန္ဓာ အနိစ္စာ, ပဉ္စန္နံ ခန္ဓာနံ နိရောဓော နိဗ္ဗာနံ နိစ္စ”န္တိအာဒိနာ (ပဋိ. မ. ၃.၃၈) နယေန တုလယန္တော ဗုဒ္ဓမုနိ ဘဝေ အာဒီနဝံ, နိဗ္ဗာနေ စ အာနိသံသံ ဒိသွာ တံ ခန္ဓာနံ မူလဘူတံ ဘဝသင်္ခါရကမ္မံ – “ကမ္မက္ခယာယ သံဝတ္တတီ”တိ (မ. နိ. ၂.၈၁) ဧဝံ ဝုတ္တေန ကမ္မက္ခယကရေန အရိယမဂ္ဂေန အဝဿဇိ။ ကထံ? အဇ္ဈတ္တရတော သမာဟိတော အဘိန္ဒိ ကဝစမိဝ အတ္တနိ သမ္ဘဝံ။ သော ဟိ ဝိပဿနာဝသေန အဇ္ဈတ္တရတော သမထဝသေန သမာဟိတောတိ ဧဝံ ပုဗ္ဗဘာဂတော ပဋ္ဌာယ သမထဝိပဿနာဗလေန ကဝစမိဝ အတ္တဘာဝံ ပရိယောနန္ဓိတွာ ဌိတံ, အတ္တနိ သမ္ဘဝတ္တာ “အတ္တသမ္ဘဝ”န္တိ လဒ္ဓနာမံ သဗ္ဗကိလေသဇာလံ အဘိန္ဒိ။ ကိလေသာဘာဝေန စ ကတကမ္မံ အပ္ပဋိသန္ဓိကတ္တာ အဝဿဋ္ဌံ နာမ ဟောတီတိ ဧဝံ ကိလေသပ္ပဟာနေန ကမ္မံ ပဇဟိ, ပဟီနကိလေသဿ စ ဘယံ နာမ နတ္ထိ, တသ္မာ အဘီတော ဝ အာယုသင်္ခါရံ ဩဿဇိ, အဘီတဘာဝဉာပနတ္ထဉ္စ ဥဒာနံ ဥဒာနေသီတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

မဟာဘူမိစာလဝဏ္ဏနာ

၁၇၁. ယံ မဟာဘူမိစာလော တိ ယေန သမယေန ယသ္မိံ ဝါ သမယေ မဟာဘူမိစာလော ...

မဟိဒ္ဓိကော မဟာနုဘာဝေ တိ ...

တေ, နာလတ္ထန္တိ။ အထ နံ ထေရော – ‘‘တာတ တုမ္ဟာဒိသေ အကမ္မေဝ္ဃန္တေ ကော အညော ကမ္မေဝ္ဃသတိ။ ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗံ တေ, တာတ, ဥဒကပိဋ္ဌေ ကေမယခဏ္ဍံ ပိလဝန္တံ, တာတ, ကပလ္လကပူဝံ ပစန္တာ အန္တန္တေန ပရိစ္ဆိန္ဒန္တိ, ဣမိနာ ဩပမ္မေန ဇာနာဟီ’’တိ အာဟ။ သော – ‘‘ဝဋ္ဋိဿတိ, ဘန္တေ, ဇတ္တကေနာ’’တိ ဝတ္တ ဟသာဒေန ပတိဋ္ဌိတော ကာသံ ဥဒကံ ဟောတူတိ အဓိဋ္ဌာယ ဝေဇယန္တာဘိမုခော အဂမာသိ။

ဒေဝဓိတရော တံ ဒိသ္ဝာ – ‘‘ကေတရံ လဖ္ဖိတ္တ ဂတော, ပုနပိ သာမဏေရော ဇေတိ, ပုနပိ ဇေတီ’’တိ ဝဒိံသု။ သက္ကော ဒေဝရာဇာ – ‘‘မာ မယှံ ပုတ္တေန သဒ္ဓိံ ကထယိတ္ထ, ဣဒါနိ တေန အာစရိယော လဒ္ဓော, ခဏေန ဟသာဒံ ကမ္ပေဿတီ’’တိ အာဟ။ သာမဏေရောပိ ဟဒင္ဂုဋ္ဌေန ဟသာဒထူပိကံ ပဟရိ။ ဟသာဒေ စတူဟိ ဒိသာဟိ ဩဏမတိ။ ဒေဝတာ – ‘‘ပတိဋ္ဌာတုံ ဒေဟိ, တာတ, ဟသာဒဿ ပတိဋ္ဌာတုံ ဒေဟိ, တာတ, ဟသာဒဿာ’’တိ ဝိရဝိံသု။ သာမဏေရော ဟသာဒံ ယထာဌာနေ ဌပေတ္တ ဟသာဒမတ္ထကေ ဌတ္တ ဥဒာနံ ဥဒာနေသိ –

‘‘အဇ္ဇေတဟံ ပဗ္ဗဇိတော၊ အဇ္ဇ ပတ္တာသဝက္ခယံ။
အဇ္ဇ ကမ္ပေမိ ဟသာဒံ၊ အဟော ဗုဒ္ဓဿုဠာရတာ။

အဇ္ဇေတဟံ ပဗ္ဗဇိတော။ပေ.။ အဟော ဓမ္မဿုဠာရတာ။
အဇ္ဇေတဟံ ပဗ္ဗဇိတော။ပေ.။ အဟော သင်္ဃဿုဠာရတာတိ။

ဣတော ပရေသု ဆသု ပထဝီကမ္မေသု ယံ ဝတ္တဗ္ဗံ, တံ မဟာပဒာနေ ဝုတ္တမေဝ။

ဣတိ ဣမေသု အဋ္ဌသု ပထဝီကမ္မေသု ပဌမော ဓာတုကောပေန, ဒုတိယော ဣဒ္ဓါနုဘာဝေန, တတိယစတုတ္ထာ ပုညတေဇေန, ပဉ္စမော ဉာဏတေဇေန, ဆဋ္ဌော သာဓုကာရဒာနဝသေန, သတ္တမော ကာရုညဘာဝေန, အဋ္ဌမော အာရောဒနေန။ မာတုကုစ္ဆိံ ဩက္ကမန္တေ စ တတော နိက္ခမန္တေ စ မဟာသတ္တေ တဿ ပုညတေဇေန ပထဝီ အကမ္ပိတ္ထ။ အဘိသမ္ဗောဓိယံ ဉာဏတေဇေန အဘိဟတာ ဟုတွာ အကမ္ပိတ္ထ။ ဓမ္မစက္ကပ္ပဝတ္တနေ သာဓုကာရဘာဝသဏ္ဌိတာ သာဓုကာရံ ဒဒမာနာ အကမ္ပိတ္ထ။ အာယုသင်္ခါရောဿဇ္ဇနေ ကာရုညသဘာဝသဏ္ဌိတာ စိတ္တသင်္ခောဘံ အသဟမာနာ အကမ္ပိတ္ထ။ ပရိနိဗ္ဗာနေ အာရောဒနဝေဂတုန္နာ ဟုတွာ အကမ္ပိတ္ထ။ အယံ ပနတ္ထော ပထဝီဒေဝတာယ ဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗော, မဟာဘူတပထဝိယာ ပနေတံ နတ္ထိ အစေတနတ္တာတိ။

ဣမေ ခေါ, အာနန္ဒ, အဋ္ဌ ဟေတူ တိ ဇတ္ထေ **ဣမေ**တိ နိဒ္ဒိဋ္ဌနိဒဿနံ။ ဇတ္တာဝတာ စ ပနာယသ္မာ အာနန္ဒော – ‘‘အဒ္ဓာ အဇ္ဇ ဘဂဝတာ အာယုသင်္ခါရော ဩဿဋ္ဌော’’တိ သလ္လက္ခေသိ။ ဘဂဝါ ပန သလ္လက္ခိတဘာဝံ ဇာနန္တောပိ ဩကာသံ အဒတွာဝ အညာနိပိ အဋ္ဌကာနိ သမ္ပိဏ္ဍေန္တော – ‘‘အဋ္ဌ ခေါ ဣမာ’’တိအာဒိမာဟ။

အဋ္ဌပရိသဝဏ္ဏနာ

၁၇၂. တတ္ထ **အနေကသတံ ခတ္တိယပရိသ**န္တိ ဗိမ္ဗိသာရသမာဂမဉာတိသမာဂမလိစ္ဆဝီသမာဂမာဒိသဒိသံ, သာ ပန အညေသု စက္ကဝါဠေသုပိ လဗ္ဘတေယေဝ။ **သလ္လပိတပုဗ္ဗ**န္တိ အာလာပသလ္လာပေါ ကတပုဗ္ဗော။ **သာကစ္ဆာ** တိ ဓမ္မသာကစ္ဆာပိ သမာပဇ္ဇိတပုဗ္ဗာ။ **ယာဒိသကော တေသံ ဝဏ္ဏော**တိ တေ ဩဒာတာပိ ဟောန္တိ ကာဠာပိ မင်္ဂုရစ္ဆဝီပိ, သတ္ထာ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏောဝ။ ဣဒံ ပန သဏ္ဌာနံ ပဋိစ္စ ကထိတံ။ သဏ္ဌာနမ္ပိ စ ကေဝလံ တေသံ ပညာယတိယေဝ, န ပန ဘဂဝါ မိလက္ခုသဒိသော ဟောတိ, နာပိ အာမုတ္တမဏိကုဏ္ဍလော, ဗုဒ္ဓဝေသေနေဝ နိသီဒတိ။ တေ ပန အတ္တနော သမာနသဏ္ဌာနမေဝ ပဿန္တိ။ **ယာဒိသကော တေသံ သရော**တိ တေ ဆိန္နဿရာပိ ဟောန္တိ ဂဂ္ဂရဿရာပိ ကာကဿရာပိ, သတ္ထာ ဗြဟ္မဿရောဝ။ ဣဒံ ပန ဘာသန္တရံ သန္ဓာယ ကထိတံ။ သစေပိ ဟိ သတ္ထာ ရာဇာသနေ နိသိန္နော ကထေတိ, ‘‘အဇ္ဇ ရာဇာ မဓုရေန သရေန ကထေတီ’’တိ တေသံ ဟောတိ။ ကထေတွာ ပက္ကန္တေ ပန ဘဂဝတိ ပုန ရာဇာနံ အာဂတံ ဒိသွာ – ‘‘ကော နု ခေါ အယ’’န္တိ ဝီမံသာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ တတ္ထ **ကော နု ခေါ အယ**န္တိ ဣမသ္မိံ ဌာနေ ဣဒါနေဝ မာဂဓဘာသာယ သီဟဠဘာသာယ မဓုရေနာကာရေန ကထေန္တော ကော နု ခေါ အယံ အန္တရဟိတော, ကိံ ဒေဝေါ, ဥဒာဟု မနုဿောတိ ဧဝံ ဝီမံသန္တာပိ န ဇာနန္တီတိ အတ္ထော။ ကိမတ္ထံ ပနေဝံ အဇာနန္တာနံ ဓမ္မံ ဒေသေတီတိ? ဝါသနတ္ထာယ ။ ဧဝံ သုတောပိ ဟိ ဓမ္မော အနာဂတေ ပစ္စယော ဟောတိ ယေဝါတိ အနာဂတံ ပဋိစ္စ ဒေသေတိ။ **အနေကသတံ**

ဗ္ရာဟ္မဏပရိသန္တိအာဒီနမ္ပိ သောဏဒဏ္ဍကူဋဒန္တသမာဂမာဒိဝသေန စေဝ အညစက္ကဝါဠဝသေန စ သမ္ဘဝေါ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဣမာ ပန အဋ္ဌ ပရိသာ ဘဂဝတ ကိမတ္ထံ အာဟရိ? အဘီတဘာဝဒဿနတ္ထမေဝ။ ဣမာ ကိရ အာဟရိတွာ ဧဝ မာဟ – ''အာနန္ဒ, ဣမာပိ အဋ္ဌ ပရိသာ ဥပသင်္ကမိတွာ ဓမ္မံ ဒေသေန္တဿ တထာဂတဿ ဘယံ ဝါ သာရဇ္ဇံ ဝါ နတ္ထိ, မာရံ ပန ဧကကံ ဒိသွာ တထာဂတော ဘာယေယျာတိ ကော ဧဝံ သညံ ဥပ္ပာဒေတုမရဟတိ။ အဘီတော, အာနန္ဒ, တထာဂတော အစ္ဆမ္ဘီ, သတော သမ္ပဇာနော အာယုသင်္ခါရံ ဩဿဇီ''တိ။

အဋ္ဌအဘိဘာယတနဝဏ္ဏနာ

၁၇၃. **အဘိဘာယတနာနီ**တိ အဘိဘဝနကာရဏာနိ။ ကိံ အဘိဘဝန္တိ? ပစ္စနီကဓမ္မေပိ အာရမ္မဏာနိပိ။ တာနိ ဟိ ပဋိပက္ခဘာဝေန ပစ္စနီကဓမ္မေ အဘိဘဝန္တိ, ပုဂ္ဂလဿ ဉာဏုတ္တရိယတာယ အာရမ္မဏာနိ။

အဇ္ဈတ္တံ ရူပသညီ တိအာဒီသု ပန အဇ္ဈတ္တရူပေ ပရိကမ္မဝသေန အဇ္ဈတ္တံ ရူပသညီ နာမ ဟောတိ။ အဇ္ဈတ္တဉှိ နီလပရိကမ္မံ ကရောန္တော ကေသေ ဝါ ပိတ္တေ ဝါ အက္ခိတာရကာယ ဝါ ကရောတိ။ ပီတပရိကမ္မံ ကရောန္တော မေဒေ ဝါ ဆဝိယာ ဝါ ဟတ္ထပာဒပိဋ္ဌေသု ဝါ အက္ခီနံ ပီတကဋ္ဌာနေ ဝါ ကရောတိ။ လောဟိတပရိကမ္မံ ကရောန္တော မံသေ ဝါ လောဟိတေ ဝါ ဇိဝှာယ ဝါ အက္ခီနံ ရတ္တဋ္ဌာနေ ဝါ ကရောတိ။ ဩဒါတပရိကမ္မံ ကရောန္တော အဋ္ဌိမှိ ဝါ ဒန္တေ ဝါ နခေ ဝါ အက္ခီနံ သေတဋ္ဌာနေ ဝါ ကရောတိ။ တံ ပန သုနီလံ သုပီတံ သုလောဟိတကံ သုဩဒါတကံ န ဟောတိ, အဝိသုဒ္ဓမေဝ ဟောတိ။

ဧကော ဗဟိဒ္ဓာ ရူပာနိ ပဿတီ တိ ယဿေဝံ ပရိကမ္မံ အဇ္ဈတ္တံ ဥပ္ပန္နံ ဟောတိ, နိမိတ္တံ ပန ဗဟိဒ္ဓာ, သော ဧဝံ အဇ္ဈတ္တံ ပရိကမ္မဿ ဗဟိဒ္ဓာ စ အပ္ပနာယ ဝသေန – ''အဇ္ဈတ္တံ ရူပသညီ ဧကော ဗဟိဒ္ဓာ ရူပာနိ ပဿတီ''တိ ဝုစ္စတိ။ **ပရိတ္တာနီ** တိ အဝဍ္ဎိတာနိ။ **သုဝဏ္ဏဒုဗ္ဗဏ္ဏာနီ** တိ သုဝဏ္ဏာနိ ဝါ ဟောန္တု, ဒုဗ္ဗဏ္ဏာနိ ဝါ။ ပရိတ္တဝသေနေဝ ဣဒံ အဘိဘာယတနံ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **တာနိ အဘိဘုယျာ** တိ ယထာ နာမ သမ္ပန္နဂဟဏိကော ကဋစ္ဆုမတ္တံ ဘတ္တံ လဘိတွာ – ''ကိံ ဧတ္ထ ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ အတ္ထီ''တိ သင်္ကဍ္ဎိတွာ ဧကကဗဠမေဝ ကရောတိ, ဧဝမေဝ ဉာဏုတ္တရိကော ပုဂ္ဂလော ဝိသဒဉာဏော – ''ကိံ ဧတ္ထ ပရိတ္တကေ အာရမ္မဏေ သမာပဇ္ဇိတဗ္ဗံ အတ္ထိ, နာယံ မမ ဘာရော''တိ တာနိ ရူပာနိ အဘိဘဝိတွာ သမာပဇ္ဇတိ, သဟ နိမိတ္တုပ္ပာဒေနေဝေတ္ထ အပ္ပနံ ပာပေတီတိ အတ္ထော။ **ဇာနာမိ ပဿာမီ** တိ ဣမိနာ ပနဿ အာဘောဂေါ ကထိတော။ သော စ ခေါ သမာပတ္တိတော ဝုဋ္ဌိတဿ, န အန္တောသမာပတ္တိယံ။ **ဧဝံသညီ ဟောတီ**တိ အာဘောဂသညာယပိ ဈာနသညာယပိ ဧဝံသညီ ဟောတိ။ အဘိဘဝနသညာ ဟိဿ အန္တောသမာပတ္တိယမ္ပိ အတ္ထိ, အာဘောဂသညာ ပန သမာပတ္တိတော ဝုဋ္ဌိတဿေဝ။

အပ္ပမာဏာနီတိ ဝဍ္ဎိတပ္ပမာဏာနိ, မဟန္တာနီတိ အတ္ထော။ **အဘိဘုယျာ** တိ ဧတ္ထ ပန ယထာ မဟဂ္ဃသော ပုရိသော ဧကံ ဘတ္တဝဍ္ဎိတကံ လဘိတွာ – ''အညမ္ပိ ဟောတု, ကိံ ဧတံ မယှံ ကရိဿတီ''တိ တံ န မဟန္တတော ပဿတိ, ဧဝမေဝ ဉာဏုတ္တရော ပုဂ္ဂလော ဝိသဒဉာဏော ''ကိံ ဧတ္ထ သမာပဇ္ဇိတဗ္ဗံ, နယိဒံ အပ္ပမာဏံ, န မယှံ စိတ္တေကဂ္ဂတာကရဏေ ဘာရော အတ္ထီ''တိ တာနိ အဘိဘဝိတွာ သမာပဇ္ဇတိ, သဟ နိမိတ္တုပ္ပာဒေနေဝေတ္ထ အပ္ပနံ ပာပေတီတိ အတ္ထော။

အဇ္ဈတ္တံ အရူပသညီ တိ အလာဘိတာယ ဝါ အနတ္ထိကတာယ ဝါ အဇ္ဈတ္တရူပေ ပရိကမ္မသညာဝိရဟိတော။

ဧကော ဗဟိဒ္ဓာ ရူပာနိ ပဿတီ တိ ယဿ ပရိကမ္မမ္ပိ နိမိတ္တမ္ပိ ဗဟိဒ္ဓာဝ ဥပ္ပန္နံ, သော ဧဝံ ဗဟိဒ္ဓာ ပရိကမ္မဿ စေဝ အပ္ပနာယ စ ဝသေန – ''အဇ္ဈတ္တံ အရူပသညီ ဧကော ဗဟိဒ္ဓာ ရူပာနိ ပဿတီ''တိ ဝုစ္စတိ။ သေသမေတ္ထ စတုတ္ထာဘိဘာယတနေ ဝုတ္တနယမေဝ။ ဣမေသု ပန စတူသု ပရိတ္တံ ဝိတက္ကစရိတဝသေန အာဂတံ, အပ္ပမာဏံ မောဟစရိတဝသေန, သုဝဏ္ဏံ ဒောသစရိတဝသေန, ဒုဗ္ဗဏ္ဏံ ရာဂစရိတဝသေန။ ဧတေသဉှိ ဧတာနိ သပ္ပာယာနိ။ သာ စ နေသံ သပ္ပာယတာ ဝိတ္ထာရတော ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ စရိတနိဒ္ဒေသေ ဝုတ္တာ။

ပဌမအဘိဘာယတနာဒီသု **နီလာနီ**တိ သဗ္ဗသင်္ဂါဟကဝသေန ဝုတ္တံ။ **နီလဝဏ္ဏာနီ** တိ ဝဏ္ဏဝသေန။ **နီလနိဒဿနာနီ**တိ နိဒဿနဝသေန, အပညာယ မာနဝိဝရာနိ အသမ္ဘိန္နဝဏ္ဏာနိ ဧကနီလာနေဝ ဟုတွာ ဒိဿန္တီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **နီလနိဘာသာနီ**တိ ဣဒံ ပန ဩဘာသဝသေန ဝုတ္တံ, နီလောဘာသာနိ နီလပ္ပဘာယုတ္တာနီတိ အတ္ထော။ ဧတေန နေသံ ဝိသုဒ္ဓတံ ဒဿေတိ။ ဝိသုဒ္ဓဝဏ္ဏဝသေနေဝ ဟိ ဣမာနိ စတ္တာရိ အဘိဘာယတနာနိ ဝုတ္တာနိ။ **ဥမာပုပ္ဖ** န္တိ ဧတဉ္ဟိ ပုပ္ဖံ သိနိဒ္ဓံ မုဒု, ဒိဿမာနမ္ပိ နီလမေဝ ဟောတိ။ ဂိရိကဏ္ဏိကပုပ္ဖာဒီနိ ပန ဒိဿမာနာနိ သေတဓာတုကာနေဝ ဟောန္တိ။ တသ္မာ ဣဒမေဝ ဂဟိတံ, န တာနိ။ **ဗာရာဏသေယျက** န္တိ ဗာရာဏသိသမ္ဘဝံ။ တတ္ထ ကိရ ကဟာသောပိ မုဒု, သုတ္တကန္တိကာယောပိ တန္တဝါယာပိ ဆေကာ, ဥဒကမ္ပိ သုစိ သိနိဒ္ဓံ။ တသ္မာ တံ ဝတ္ထံ ဥဘတောဘာဂဝိမဇ္ဇံ ဟောတိ; ဒွီသုပိ ပဿေသု မဋ္ဌံ မုဒု သိနိဒ္ဓံ ခါယတိ။

ပီတာနီတိအာဒီသုပိ ဣမိနာဝ နယေန အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ "နီလကသိဏံ ဥဂ္ဂဏှန္တော နီလသ္မိံ နိမိတ္တံ ဂဏှာတိ ပုပ္ဖသ္မိံ ဝါ ဝတ္ထသ္မိံ ဝါ ဝဏ္ဏဓာတုယာ ဝါ"တိအာဒိကံ ပနေတ္ထ ကသိဏကရဏဉ္စ ပရိကမ္မဉ္စ အပ္ပနာဝိဓာနဉ္စ သဗ္ဗံ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ ဝိတ္ထာရတော ဝုတ္တမေဝ။ ဣမာနိပိ အဋ္ဌ အဘိဘာယတနာနိ အဘိဏှဘာဝဒဿနတ္ထမေဝ အာနီတာနိ။ ဣမာနိ ကိရ ဝတွာ ဧဝမာဟ – "အာနန္ဒ, ဧဝရူပါပိ သမာပတ္တိယော သမာပဇ္ဇန္တဿ စ ဝုဋ္ဌဟန္တဿ စ တထာဂတဿ ဘယံ ဝါ သာရဇ္ဇံ ဝါ နတ္ထိ, မာရံ ပန ဧကကံ ဒိသွာ တထာဂတော ဘာယေယျာတိ ကော ဧဝံ သညံ ဥပ္ပာဒေတုမရဟတိ။ အဘီတော, အာနန္ဒ, တထာဂတော အစ္ဆမ္ဘီ, သတော သမ္ပဇာနော အာယုသင်္ခါရံ ဩဿဇီ"တိ။

အဋ္ဌဝိမောက္ခဝဏ္ဏနာ

၁၇၄. ဝိမောက္ခကထာ ဥတ္တာနတ္ထာယေဝ။ ဣမေပိ အဋ္ဌ ဝိမောက္ခာ အဘီတဘာဝဒဿနတ္ထမေဝ အာနီတာ။ ဣမေပိ ကိရ ဝတွာ ဧဝမာဟ – "အာနန္ဒ, ဧတာပိ သမာပတ္တိယော သမာပဇ္ဇန္တဿ စ ဝုဋ္ဌဟန္တဿ စ တထာဂတဿ ဘယံ ဝါ သာရဇ္ဇံ ဝါ နတ္ထိ။ပေ.။ ဩဿဇီ"တိ။

၁၇၅. ဣဒာနိပိ ဘဂဝါ အာနန္ဒဿ ဩကာသံ အဒတွာဝ **ဧကမိဒာဟ**န္တိအာဒိနာ နယေန အပရမ္ပိ ဒေသနံ အာရဘိ။ တတ္ထ **ပဌမာဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါ** တိ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါ ဟုတွာ ပဌမမေဝ အဋ္ဌမေ သတ္တာဟေ။

၁၇၇. **ဩဿဇ္ဇော** တိ ဝိဿဇ္ဇိတော ပရိစ္စတ္တော, ဧဝံ ကိရ ဝတွာ – "တေနာယံ ဒသသဟဿီ လောကဓာတု ကမ္ပိတ္ထာ"တိ အာဟ။

အာနန္ဒယာစနကထာ

၁၇၈. **အလန္တိ** ပဋိက္ခေပဝစနမေတံ။ **ဗောဓိန္တိ** စတုမဂ္ဂဉာဏပဋိဝေဓံ။ **သဒ္ဒဟသိ တွံ** န္တိ ဧဝံ ဝုတ္တဘာဝံ တထာဂတဿ သဒ္ဒဟသီတိ ဝဒတိ။ **တသ္မာတိဟာနန္ဒာ** တိ ယသ္မာ ဣဒံ ဝစနံ သဒ္ဒဟသိ, တသ္မာ တုယှေဝေတံ ဒုက္ကဋန္တိ ဒဿေတိ။

၁၇၉. **ဧကမိဒာဟန္တိ** ဣဒံ ဘဂဝါ – "န ကေဝလံ အဟံ ဣဒါနေဝ တံ အာမန္တေသိံ, အညဒါပိ အာမန္တေတွာ ဩဠာရိကံ နိမိတ္တံ အကာသိံ, တမ္ပိ တယာ န ပဋိဝိဒ္ဓံ, တဝေဝေတံ အပရာဓော"တိ ဧဝံ သောကဝိနောဒနတ္ထာယ နာနပ္ပကာရတော ထေရဿေဝ ဒေါသာရောပနတ္ထံ အာရဘိ။

၁၈၃. **ပိယေဟိ မနာပေဟီ**တိ မာတာပိတာဘာတာဘဂိနိအာဒိကေဟိ ဇာတိယာ **နာနာဘာဝေ,** မရဏေန **ဝိနာဘာဝေ,** ဘဝေန **အညထာဘာဝေ။ တံ ကုတေတ္ထ လဗ္ဘာ** တိ **တ**န္တိ တသ္မာ, ယသ္မာ သဗ္ဗေဟေဝ ပိယေဟိ မနာပေဟိ နာနာဘာဝေ, တသ္မာ ဒသ ပါရမိယော ပူရေတွာပိ, သမ္ဗောဓိံ ပတွာပိ, ဓမ္မစက္ကံ ပဝတ္တေတွာပိ, ယမကပါဋိဟာရိယံ ဒဿေတွာပိ, ဒေဝေါရောဟဏံ ကတွာပိ, ယံ တံ ဇာတံ ဘူတံ သင်္ခတံ ပလောကဓမ္မံ, တံ ဝတ တထာဂတဿာပိ သရီရံ မာ ပလုဇ္ဇီတိ နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ, ရောဒန္တေနာပိ ကန္ဒန္တေနာပိ န သက္ကာ တံ ကာရဏံ လဒ္ဓုန္တိ။ **ပုန ပစ္စာဝမိဿတီ**တိ ယံ စတ္တံ ဝန္တံ, တံ ဝတ ပုန ပဋိခါဒိဿတီတိ အတ္ထော။

၁၈၄. ယထယိဒံ ဗြဟ္မစရိယန္တိ ယထာ ဣဒံ သိက္ခာတ္တယသင်္ဂဟံ သာသနဗြဟ္မစရိယံ။ **အဒ္ဓနိယ**န္တိ အဒ္ဓါနက္ခမံ။ **စိရဋ္ဌိတိက**န္တိ စိရပ္ပဝတ္တိဝသေန စိရဋ္ဌိတိကံ။ **စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ**တိအာဒိ သဗ္ဗံ လောကိယလောကုတ္တရဝသေနေဝ ကထိတံ။ ဧတေသံ ပန ဗောဓိပက္ခိယာနံ ဓမ္မာနံ ဝိနိစ္ဆယော သဗ္ဗာကာရေန ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ ပဋိပဒာဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိနိဒ္ဒေသေ ဝုတ္တော။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

တတိယဘာဏဝါရဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

နာဂါပလောကိတဝဏ္ဏနာ

၁၈၆. နာဂါပလောကိတန္တိ ယထာ ဟိ မဟာဇနဿ အဋ္ဌီနိ ကောဋိယာ ကောဋိံ အာဟစ္စ ဌိတာနိ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနံ, အင်္ကုသကလဂ္ဂါနိ ဝိယ, န ဧဝံ ဗုဒ္ဓါနံ။ ဗုဒ္ဓါနံ ပန သင်္ခလိကာနိ ဝိယ ဧကာဗဒ္ဓါနိ ဟုတွာ ဌိတာနိ, တသ္မာ ပစ္ဆတော အပလောကနကာလေ န သက္ကာ ဟောတိ ဂီဝံ ပရိဝတ္တေတုံ။ ယထာ ပန ဟတ္ထိနာဂေါ ပစ္ဆာဘာဂံ အပလောကေတုကာမော သကလသရီရေနေဝ ပရိဝတ္တတိ, ဧဝံ ပရိဝတ္တိတဗ္ဗံ ဟောတိ။ ဘဂဝတော ပန နဂရဒွါရေ ဌတွာ – ''ဝေသာလိံ အပလောကေဿာမီ''တိ စိတ္တေ ဥပ္ပန္နမတ္တေ – ''ဘဂဝတာ အနေကာနိ ကပ္ပကောဋိသဟဿာနိ ပါရမိယော ပူရေန္တေန ဟိ တုမှေဟိ န ဂီဝံ ပရိဝတ္တေတွာ အပလောကနကမ္မံ ကတ''န္တိ အယံ ပထဝီ ကုလာလစက္ကံ ဝိယ ပရိဝတ္တေတွာ ဘဂဝန္တံ ဝေသာလိနဂရာဘိမုခံ အကာသိ။ တံ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။

နနု စ န ကေဝလံ ဝေသာလိယာဝ, သာဝတ္ထိရာဇဂဟနာဠန္ဒပါဋလိကမကောဋိကမနာတိကကမကေသုပိ တတော တတော နိက္ခန္တကာလေ တံ တံ သဗ္ဗံ ပစ္ဆိမဒဿနမေဝ, တတ္ထ တတ္ထ ကသ္မာ နာဂါပလောကိတံ နာပလောကေသီတိ? အနစ္ဆရိယတ္တာ။ တတ္ထ တတ္ထ ဟိ နိဝတ္တေတွာ အပလောကေန္တဿေတံ န အစ္ဆရိယံ ဟောတိ, တသ္မာ နာပလောကေသိ။ အပိ စ ဝေသာလိရာဇာနော အာသန္နဝိနာသာ, တိဏ္ဏံ ဝဿာနံ ဥပရိ ဝိနဿိဿန္တိ။ တေ တံ န ဂရဒွါရေ **နာဂါပလောကိတံ** နာမ စေတိယံ ကတွာ ဂန္ဓမာလာဒီဟိ ပူဇေဿန္တိ, တံ နေသံ ဒီဃရတ္တံ ဟိတာယ သုခါယ ဘဝိဿတီတိ တေသံ အနုကမ္ပာယ အပလောကေသိ။

ဒုက္ခဿန္တကရောတိ ဝဋ္ဋဒုက္ခဿ အန္တကရော။ **စက္ခုမာ**တိ ပဉ္စဟိ စက္ခူဟိ စက္ခုမာ။ **ပရိနိဗ္ဗုတော**တိ ကိလေသပရိနိဗ္ဗာနေန ပရိနိဗ္ဗုတော။

စတုမဟာပဒေသဝဏ္ဏနာ

၁၈၇. မဟာပဒေသေတိ မဟာဩကာသေ, မဟာအပဒေသေ ဝါ, ဗုဒ္ဓါဒယော မဟန္တေ မဟန္တေ အပဒိသိတွာ ဝုတ္တာနိ မဟာကာရဏာနီတိ အတ္ထော။

၁၈၈. နေဝ အဘိနန္ဒိတဗ္ဗန္တိ ဟဋ္ဌတုဋ္ဌေဟိ သာဓုကာရံ ဒတွာ ပုဗ္ဗေဝ န သောတဗ္ဗံ, ဧဝံ ကတေ ဟိ ပစ္ဆာ ''ဣဒံ န သမေတီ''တိ ဝုစ္စမာနော – ''ကိံ ပုဗ္ဗေဝ အယံ ဓမ္မော, ဣဒါနိ န ဓမ္မော''တိ ဝတွာ လဒ္ဓိံ န ဝိဿဇ္ဇေတိ။ **နပ္ပဋိက္ကောသိတဗ္ဗ**န္တိ – ''ကိံ ဧသ ဗာလော ဝဒတီ''တိ ဧဝံ ပုဗ္ဗေဝ န ဝတ္တဗ္ဗံ, ဧဝံ ဝုတ္တေ ဟိ ဝတ္တုံ ယုတ္တမ္ပိ န ဝက္ခတိ။ တေနာဟ – ''အနဘိနန္ဒိတွာ အပ္ပဋိက္ကောသိတွာ''တိ။ **ပဒဗျဉ္ဇနာနီ**တိ ပဒသင်္ခါတာနိ ဗျဉ္ဇနာနိ။ **သာဓုကံ ဥဂ္ဂဟေတွာ**တိ ဣမသ္မိံ ဌာနေ ပါဠိ ဝုတ္တာ, ဣမသ္မိံ ဌာနေ အတ္ထော ဝုတ္တော, ဣမသ္မိံ ဌာနေ အနုသန္ဓိ ကထိတော, ဣမသ္မိံ ဌာနေ ပုဗ္ဗာပရံ ကထိတန္တိ သုဋ္ဌု ဂဟေတွာ။ **သုတ္တေ ဩသာရေတဗ္ဗာနီ**တိ သုတ္တေ ဩတာရေတဗ္ဗာနိ။ **ဝိနယေ သန္ဒဿေတဗ္ဗာနီ**တိ ဝိနယေ သံသန္ဒေတဗ္ဗာနိ။

ဧတ္ထ စ **သုတ္တ**န္တိ ဝိနယော။ ယထာဟ – ''ကတ္ထ ပဋိက္ခိတ္တံ? သာဝတ္ထိယံ သုတ္တဝိဘင်္ဂေ''တိ (စူဠဝ. ၄၅၇)။ **ဝိနယော**တိ ခန္ဓကော။ ယထာဟ – ''ဝိနယာတိသာရေ''တိ။ ဧဝံ ဝိနယပိဋကမ္ပိ န ပရိယာဒိယတိ။ ဥဘတောဝိဘင်္ဂါ ပန သုတ္တံ, ခန္ဓကပရိဝါရာ ဝိနယောတိ ဧဝံ ဝိနယပိဋကံ ပရိယာဒိယတိ။ အထဝါ သုတ္တန္တပိဋကံ သုတ္တံ, ဝိနယပိဋကံ ဝိနယောတိ ဧဝံ ဒွေဝယေဝ ပိဋကာနိ ပရိယာဒိယန္တိ။ သုတ္တန္တာဘိဓမ္မပိဋကာနိ ဝါ သုတ္တံ, ဝိနယပိဋကံ ဝိနယောတိ ဧဝမ္ပိ တီဏိ ပိဋကာနိ န တာဝ ပရိယာဒိယန္တိ။ အသုတ္တနာမကဉ္ဟိ ဗုဒ္ဓဝစနံ နာမ အတ္ထိ။ သေယျထိဒံ – ဇာတကံ, ပဋိသမ္ဘိ

ဘိအ, နိဒ္ဒေသော, သုတ္တနိပါတော, ဓမ္မပဒံ, ဥဒါနံ, ဣတိဝုတ္တကံ, ဝိမာနဝတ္ထု, ပေတဝတ္ထု, ထေရဂါထာ, ထေရီဂါထာ, အပဒါနန္တိ။

သုဒိန္နတ္ထေရော ပန – ''အသုတ္တနာမကံ ဗုဒ္ဓဝစနံ နာ အတ္ထီ''တိ တံ သဗ္ဗံ ပဋိက္ခိပိတွာ – ''တီဏိ ပိဋကာနိ သုတ္တံ, ဝိနယော ပန ကာရဏ''န္တိ အာဟ။ တတော တံ ကာရဏံ ဒဿေန္တော ဣဒံ သုတ္တမာဟရိ –

''ယေ ခော တွံ, ဂေါတမိ, ဓမ္မေ ဇာနေယျာသိ, ဣမေ ဓမ္မာ သရာဂါယ သံဝတ္တန္တိ နော ဝိရာဂါယ, သညောဂါယ သံဝတ္တန္တိ နော ဝိသညောဂါယ, အာစယာယ သံဝတ္တန္တိ နော အပစယာယ, မဟိစ္ဆတာယ သံဝတ္တန္တိ နော အပ္ပိစ္ဆတာယ, အသန္တုဋ္ဌိယာ သံဝတ္တန္တိ နော သန္တုဋ္ဌိယာ, သင်္ဂဏိကာယ သံဝတ္တန္တိ နော ပဝိဝေကာယ, ကောသဇ္ဇာယ သံဝတ္တန္တိ နော ဝီရိယာရမ္ဘာယ, ဒုဗ္ဘရတာယ သံဝတ္တန္တိ နော သုဘရတာယ။ ဧကံသေန, ဂေါတမိ, ဓာရေယျာသိ – 'နေသော ဓမ္မော, နေသော ဝိနယော, နေတံ သတ္ထုသာသန'န္တိ။ ယေ စ ခော တွံ, ဂေါတမိ, ဓမ္မေ ဇာနေယျာသိ, ဣမေ ဓမ္မာ ဝိရာဂါယ သံဝတ္တန္တိ နော သရာဂါယ, ဝိသညောဂါယ သံဝတ္တန္တိ နော သညောဂါယ, အပစယာယ သံဝတ္တန္တိ နော အာစယာယ, အပ္ပိစ္ဆတာယ သံဝတ္တန္တိ နော မဟိစ္ဆတာယ, သန္တုဋ္ဌိယာ သံဝတ္တန္တိ နော အသန္တုဋ္ဌိယာ, ပဝိဝေကာယ သံဝတ္တန္တိ နော သင်္ဂဏိကာယ , ဝီရိယာရမ္ဘာယ သံဝတ္တန္တိ နော ကောသဇ္ဇာယ, သုဘရတာယ သံဝတ္တန္တိ နော ဒုဗ္ဘရတာယ။ ဧကံသေန, ဂေါတမိ, ဓာရေယျာသိ – 'ဧသော ဓမ္မော, ဧသော ဝိနယော, ဧတံ သတ္ထုသာသန'န္တိ'' (အ. နိ. ၈.၅၃)။

တသ္မာ **သုတ္တေ** တိ တေပိဋကေ ဗုဒ္ဓဝစနေ ဩတာရေတဗ္ဗာနိ။ **ဝိနယေ**တိ ဧတသ္မိံ ရာဂါဒိဝိနယကာရဏေ သံသန္ဒေတဗ္ဗာနီတိ အယမေတ္ထ အတ္ထော။ **န စေဝ သုတ္တေ ဩသရန္တိ** တိ သုတ္တပဋိပာဋိယာ ကတ္ထစိ အနာဂန္တွာ ဆလ္လိံ ဥဋ္ဌပေတွာ ဂုဠ္ဟဝေဿန္တရ-ဂုဠ္ဟဥမ္မင်္ဂ-ဂုဠ္ဟဝိနယ-ဝေဒလ္လပိဋကာနံ အညတရတော အာဂတာနိ ပညာယန္တီတိ အတ္ထော။ ဧဝံ အာဂတာနိ ဟိ ရာဂါဒိဝိနယေ စ န ပညာယမာနာနိ ဆဍ္ဍေတဗ္ဗာနိ ဟောန္တိ။ တေန ဝုတ္တံ – ''ဣတိ ဟေတံ, ဘိက္ခဝေ, ဆဍ္ဍေယျာထာ''တိ။ ဧတေနုပါယေန သဗ္ဗတ္ထ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဣဒံ , ဘိက္ခဝေ, စတုတ္ထံ မဟာပဒေသံ ဓာရေယျာထာ တိ ဣဒံ စတုတ္ထံ ဓမ္မဿ ပတိဋ္ဌာနောကာသံ ဓာရေယျာထ။

ဣမသ္မိံ ပန ဌာနေ ကိဉ္စိ ပကိဏ္ဏကံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ သုတ္တေ စတ္တာရော မဟာပဒေသာ, ခန္ဓကေ စတ္တာရော မဟာပဒေသာ, စတ္တာရိ ပဉှာဗျာကရဏာနိ, သုတ္တံ, သုတ္တာနုလောမံ, အာစရိယဝါဒော, အတ္တနောမတိ, တိဿော သင်္ဂီတိယောတိ။

တတ္ထ – ''အယံ ဓမ္မော, အယံ ဝိနယော''တိ ဓမ္မဝိနိစ္ဆယေ ပတ္တေ ဣမေ စတ္တာရော မဟာပဒေသာ ပမာဏံ။ ယံ ဧတ္ထ သမေတိ တဒေဝ ဂဟေတဗ္ဗံ, ဣတရံ ဝိရဝန္တဿာပိ န ဂဟေတဗ္ဗံ။

''ဣဒံ ကပ္ပတိ, ဣဒံ န ကပ္ပတီ''တိ ကပ္ပိယာကပ္ပိယဝိနိစ္ဆယေ ပတ္တေ – ''ယံ, ဘိက္ခဝေ, မယာ ဣဒံ န ကပ္ပတီတိ အပ္ပဋိက္ခိတ္တံ, တံ စေ အကပ္ပိယံ အနုလောမေတိ, ကပ္ပိယံ ပဋိဗာဟတိ, တံ ဝော န ကပ္ပတီ''တိအာဒိနာ (မဟာဝ. ၃၀၅) နယေန ခန္ဓကေ ဝုတ္တာ စတ္တာရော မဟာပဒေသာ ပမာဏံ။ တေသံ ဝိနိစ္ဆယကထာ **သမန္တပါသာဒိကာယံ** ဝုတ္တာ။ တတ္ထ ဝုတ္တနယေန ယံ ကပ္ပိယံ အနုလောမေတိ, တဒေဝ ကပ္ပိယံ, ဣတရံ အကပ္ပိယန္တိ ဧဝံ သန္နိဋ္ဌာနံ ကာတဗ္ဗံ။

ဧကံသဗျာကရဏီယော ပဉှော, ဝိဘဇ္ဇဗျာကရဏီယော ပဉှော, ပဋိပုစ္ဆာဗျာကရဏီယော ပဉှော, ဌပနီယော ပဉှောတိ ဣမာနိ **စတ္တာရိ ပဉှာဗျာကရဏာနိ** နာမ။ တတ္ထ ''စက္ခုံ အနိစ္စ''န္တိ ပုဋ္ဌေန – ''အာမ အနိစ္စ''န္တိ ဧကံသေနေဝ ဗျာကာတဗ္ဗံ ။ သေသ နယော သောတာဒီသု။ အယံ **ဧကံသဗျာကရဏီယော** ပဉှော။ ''အနိစ္စံ နာမ စက္ခု''န္တိ ပုဋ္ဌေန – ''န စက္ခုမေဝ, သောတမ္ပိ အနိစ္စံ ဃာနမ္ပိ အနိစ္စ''န္တိ ဧဝံ ဝိဘဇိတွာ ဗျာကာတဗ္ဗံ။ အယံ **ဝိဘဇ္ဇဗျာကရဏီယော** ပဉှော။ ''ယထာ စက္ခု တထာ သောတံ, ယထာ သောတံ တထာ စက္ခု''န္တိ ပုဋ္ဌေန ''ကေနဋ္ဌေန ပုစ္ဆသီ''တိ ပဋိပုစ္ဆိတွာ ''ဒဿနဋ္ဌေန ပုစ္ဆာမီ''တိ ဝုတ္တေ ''န ဟီ''တိ ဗျာကာတဗ္ဗံ, ''အနိစ္စဋ္ဌေန ပုစ္ဆာမီ''တိ ဝု

တ္တေ အာမာတိ ဗျာကာတဗ္ဗံ။ အယံ **ပဋိပုစ္ဆာဗျာကရဏီယော** ပဉှော။ ''တံ ဇီဝံ တံ သရီရ''န္တိအာဒီနိ ပုဋ္ဌေန ပန ''အဗျာကတမေတံ ဘဂဝတာ''တိ ဌပေတဗ္ဗော, ဧသ ပဉှော န ဗျာကာတဗ္ဗော။ အယံ **ဌပနီယော** ပဉှော။ ဣတိ တေနာကာရေန ပဉှေ သမ္ပတ္တေ ဣမာနိ စတ္တာရိ ပဉှဗျာကရဏာနိ ပမာဏံ။ ဣမေသံ ဝသေန သော ပဉှော ဗျာကာတဗ္ဗော။

သုတ္တာဒီသု ပန **သုတ္တံ** နာမ တိဿော သင်္ဂီတိယော အာရူဠ္ဟာနိ တီဏိ ပိဋကာနိ။ **သုတ္တာနုလောမံ** နာမ အနုလောမကပ္ပိယံ။ **အာစရိယဝါဒေ** နာမ အဋ္ဌကထာ။ **အတ္တနောမတိ** နာမ နယဂ္ဂါဟေန အနုဗုဒ္ဓိယာ အတ္တနော ပဋိဘာနံ။ တတ္ထ သုတ္တံ အပ္ပဋိဗာဟိယံ, တံ ပဋိဗာဟန္တေန ဗုဒ္ဓေါဝ ပဋိဗာဟိတော ဟောတိ။ အနုလောမကပ္ပိယံ ပန သုတ္တေန သမေန္တမေဝ ဂဟေတဗ္ဗံ, န ဣတရံ။ အာစရိယဝါဒေပိ သုတ္တေန သမေန္တောယေဝ ဂဟေတဗ္ဗော, န ဣတရော။ အတ္တနောမတိ ပန သဗ္ဗဒုဗ္ဗလာ, သာပိ သုတ္တေန သမေန္တာယေဝ ဂဟေတဗ္ဗာ, န ဣတရာ။ ပဉ္စသတိကာ, သတ္တသတိကာ, သဟဿိကာတိ ဣမာ ပန **တိဿော သင်္ဂီတိယော။** သုတ္တမ္ပိ တာသု အာဂတမေဝ ပမာဏံ, ဣတရံ ကရဟ္ယဟ သုတ္တံ န ဂဟေတဗ္ဗံ။ တတ္ထ ဩတရန္တာနိပိ ဟိ ပဒဗျဉ္ဇနာနိ န စေဝ သုတ္တေ ဩတရန္တိ, န စ ဝိနယေ သန္ဒိဿန္တိ။ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။

ကမ္မာရပုတ္တစုန္ဒဝတ္ထုဝဏ္ဏနာ

၁၈၉. ကမ္မာရပုတ္တဿာ တိ သုဝဏ္ဏကာရပုတ္တဿ။ သော ကိရ အဍ္ဍော မဟာကုဋုမ္ဗိကော ဘဂဝတော ပဌမ ဒဿနေနေဝ သောတာပန္နော ဟုတွာ အတ္တနော အမ္ဗဝနေ ဝိဟာရံ ကာရာပေတွာ နိယျာတေသိ။ တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ – ''အမ္ဗဝနေ''တိ။

သူကရမဒ္ဒဝ န္တိ နာတိတရုဏဿ နာတိဇိဏ္ဏဿ ဧကဇေဋ္ဌကသူကရဿ ပဝတ္တမံသံ။ တံ ကိရ မုဒု စေဝ သိနိဒ္ဓဉ္စ ဟောတိ, တံ ပဋိယာဒာပေတွာ သာဓုကံ ပစာပေတွာတိ အတ္ထော။ ဧကေ ဘဏန္တိ – **''သူကရမဒ္ဒဝ** န္တိ ပန မုဒုဩဒနဿ ပဉ္စဂေါရသယူသပါစနဝိဓာနဿ နာမေတံ, ယထာ ဂဝပါနံ နာမ ပါကနာမ''န္တိ။ ကေစိ ဘဏန္တိ – **''သူကရမဒ္ဒဝံ** နာမ ရသာယနဝိဓိ, တံ ပန ရသာယနသတ္ထေ အာဂစ္ဆတိ, တံ စုန္ဒေန – 'ဘဂဝတော ပရိနိဗ္ဗာနံ န ဘဝေယျာ'တိ ရသာယနံ ပဋိယတ္တ''န္တိ။ တတ္ထ ပန ဒွိသဟဿဒီပပရိဝါရေသု စတူသု မဟာဒီပေသု ဒေဝတာ ဩဇံ ပက္ခိပိံသု။

နာဟံ တ န္တိ ဣမံ သီဟနာဒံ ကိမတ္ထံ နဒတိ? ပရူပဝါဒမောစနတ္ထံ။ အတ္တနာ ပရိဘုတ္တာဝသေသံ နေဝ ဘိက္ခူနံ, န မနုဿာနံ အဒတွာ အာဝါဋေ နိခဏာပေတွာ ဝိနာသေသီတိ ဟိ ဝတ္တုကာမာနံ ဣဒံ သုတွာ ဝစနောကာသော န ဘဝိဿတီတိ ပရေသံ ဥပဝါဒမောစနတ္ထံ သီဟနာဒံ နဒတီတိ။

၁၉၀. ဘုတ္တဿ စ သူကရမဒ္ဒဝေန တိ ဘုတ္တဿ ဥဒပါဒိ, န ပန ဘုတ္တပစ္စယာ။ ယဒိ ဟိ အဘုတ္တဿ ဥပ္ပဇ္ဇိဿထ, အတိခရော ဘဝိဿတိ။ သိနိဒ္ဓဘောဇနံ ဘုတ္တတ္တာ ပနဿ တနုဝေဒနာ အဟောသိ။ တေနေဝ ပဒ သာ ဂန္တုံ အသက္ခိ။ **ဝိရေစမာနော**တိ အဘိဏှံ ပဝတ္တလောဟိတဝိရေစနောဝ သမာနော ။ **အဝေစာ**တိ အတ္တနာ ပတ္ထိတဋ္ဌာနေ ပရိနိဗ္ဗာနတ္ထာယ ဧဝမာဟ။ ဣမာ ပန ဓမ္မသင်္ဂါဟကတ္ထေရေဟိ ဌပိတဂါထာယောတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ပါနီယာဟရဏဝဏ္ဏနာ

၁၉၁. ဣင္ဃာ တိ စောဒနတ္ထေ နိပါတော။ **အစ္ဆောဒကာ** တိ ပသန္နောဒကာ။ **သာတောဒကာ**တိ မဓုရောဒကာ။ **သီတောဒကာ**တိ တနုသီတလသလိလာ။ **သေတကာ**တိ နိက္ကဒ္ဒမာ။ **သုပ္ပတိတ္ထာ** တိ သုန္ဒရတိတ္ထာ။

ပုက္ကုသမလ္လပုတ္တဝတ္ထုဝဏ္ဏနာ

၁၉၂. ပုက္ကုသော တိ တဿ နာမံ။ **မလ္လပုတ္တော** တိ မလ္လရာဇပုတ္တော။ မလ္လာ ကိရ တရေန ရဇ္ဇံ ကာရေန္တိ။ ယာဝ နေသံ တရော န ဟာပုဏာတိ, တာဝ ဝဏိဇ္ဇံ ကရောန္တိ။ အယမ္ပိ ဝဏိဇ္ဇမေဝ ကရောန္တော ပဉ္စ သကဋသတာနိ

ယောဇာပေတ္တတ ခုရတတေ တယန္တေ ပုရတော ဂစ္ဆတိ, ပစ္ဆာ တတေ တယန္တေ သတ္တတဟံ ပုရတော ပေသေတ္တ တ သယံ ပစ္ဆာ ဂစ္ဆတိ။ တအ ပန ပစ္ဆာ တတော တယိ, တသ္မာ ဧသ ပုရတော သတ္တတဟံ ပေသေတ္တတ သဗ္ဗရတန ယာနေ နိသီဒိတ္တတ ကုသိနာရတော နိက္ခမိတ္တတ ''ဟာဝံ ဂမိဿာမီ''တိ မဂ္ဂံ ပဋိပဇ္ဇိ။ တေန ဝုတ္တံ – ''ကုသိနာရာယ ဟ ဝံ အဒ္ဓာနမဂ္ဂပ္ပဋိပန္နော ဟောတီ''တိ။

အာဋ္ဌာရောတိ တဿ နာမံ။ ဒီဃပိင်္ဂလော ကိရေသော, တေနဿ အာဋ္ဌာရောတိ နာမံ အဟောသိ။ **ကာလာမောတိ** ကေတ္တံ။ **ယတ္ထ ဟိ နာမာ** တိ ယော နာမ။ **နေဝ ဒက္ခတီ** တိ န အဒ္ဒသ။ ယတ္ထသဒ္ဒယုတ္တတ္တာ ပနေတံ အနာဂတဝ သေန ဝုတ္တံ။ ဧဝရူပဥ္ဟိ ဤဒိသေသု ဌာနေသု သဒ္ဒလက္ခဏံ။

၁၉၃. နိစ္ဆရန္တီသူ တိ ဝိစရန္တီသု။ **အသနိယာ ဖလန္တိယာ** တိ နဝဝိဓာယ အသနိယာ ဘိဇ္ဇမာနာယ ဝိယ မဟာရဝံ ရဝန္တိယာ။ နဝဝိဓာ ဟိ အသနိယော – အသညာ, ဝိစက္ကာ, သတေရာ, ဂဂ္ဂရာ, ကပိသီသာ, မစ္ဆဝိလောလိကာ, ကုက္ကုဋ္ဋကာ, ဒဏ္ဍမဏိကာ, သုက္ခာသနီတိ။ တတ္ထ အသညာ အသညံ ကရောတိ။ ဝိစက္ကာ ဧကံ စက္ကံ ကရောတိ။ သတေရာ သတေရသဒိသာ ဟုတ္တတ ပတတိ။ ဂဂ္ဂရာ ဂဂ္ဂရာယမာနာ ပတတိ။ ကပိသီသာ ဘမုကံ ဥက္ခိပေန္တော မက္ကဋော ဝိယ ဟောတိ။ မစ္ဆဝိလောလိကာ ဝိလောလိတမစ္ဆော ဝိယ ဟောတိ။ ကုက္ကုဋ္ဋကာ ကုက္ကုဋ္ဋသဒိသာ ဟုတ္တတ ပတတိ။ ဒဏ္ဍမဏိကာ နင်္ဂလသဒိသာ ဟုတ္တတ ပတတိ။ သုက္ခာသနိ ပတိတဋ္ဌာနံ သမုဂ္ဃာဋေတိ။

ဒေဝေ ဝဿန္တေ တိ သုက္ခဂဇ္ဇိတံ ဂဇ္ဇိတ္တတ အန္တရန္တရာ ဝဿန္တေ။ **အာတုမာယန္တိ** အာတုမံ နိဿာယ ဝိဟရာမိ။ **ဘုသာဂါရေတိ** ခလသာလာယံ။ **ဧတ္ထေသော** တိ ဧတသ္မိံ ကာရဏေ ဧသော မဟာဇနကာယော သန္နိပတိ တော။ **ကွဝ အဟောသီ**တိ ကုဟိံ အဟောသိ။ **သော တံ ဘန္တေ** တိ သော တွံ ဘန္တေ။

၁၉၄. သိင်္ဂီဝဏ္ဏံ န္တိ သိင်္ဂီသုဝဏ္ဏဝဏ္ဏံ။ **ယုဂမဋ္ဌ** န္တိ မဋ္ဌယုဂံ, သဏှဟသာဋကယုဂန္တိ အတ္ထော။ **ဓာရဏီ ယ**န္တိ အန္တရန္တရာ မယာ ဓာရေတဗ္ဗံ, ပရိဒဟိတဗ္ဗန္တိ အတ္ထော။ တံ ကိရ သော တထာရူပေ ဆဏဒိဝသေယေဝ ဓာ ရေတ္တတ သေသကာလေ နိက္ခိပတိ။ ဧဝံ ဥတ္တမံ မင်္ဂလဝတ္ထယုဂံ သန္ဓာယာဟ။ **အနုကမ္ပံ ဥပာဒါယာ** တိ မယိ အနုက မ္ပံ ပဋိစ္စ။ **အစ္ဆာဒေဟီ** တိ ဥပစာရဝစနမေတံ – ဧကံ မယှံ ဒေဟိ, ဧကံ အာနန္ဒဿာတိ အတ္ထော။ ကိံ ပန ထေရော တံ ဂဏှိတိ? အာမ ဂဏှိ။ ကသ္မာ? မတ္ထကပ္ပတ္တကိစ္စတ္တာ။ ကိဥ္စာပိ ဟောသ ဧဝရူပံ လာဘံ ပဋိက္ခိပိတ္တတ ဥပ ဋ္ဌာကဋ္ဌာနံ ပဋိပန္နော။ တံ ပနဿ ဥပဋ္ဌာကကိစ္စံ မတ္ထကံ ပတ္တံ။ တသ္မာ အဂ္ဂဟေသိ။ ယေ စာပိ ဧဝံ ဝဒေယ္ယုံ – ''အနာရာဓကော မညေ အာနန္ဒော ပဉ္စဝီသတိ ဝဿာနိ ဥပဋ္ဌဟန္တေန န ကိဉ္စိ ဘဂဝတော သန္တိကာ တေန လဒ္ဓ ပုဗ္ဗ''န္တိ။ တေသံ ဝစနောကာသစ္ဆေဒနတ္ထမ္ပိ အဂ္ဂဟေသိ။ အပိ စ ဇာနာတိ ဘဂဝတ – ''အာနန္ဒော ဂဟေတ္တတပိ အတ္တနာ န ဓာရေဿတိ, မယှံယေဝ ပူဇံ ကရိဿတိ။ မလ္လပုတ္တေန ပန အာနန္ဒံ ပူဇေန္တေန သတ္ထာပိ ပူဇိတော ဘဝိဿ သတိ, ဧဝမဿ မဟာပုညရာသိ ဘဝိဿတီ''တိ ထေရဿ ဧကံ အာပေသိ။ ထေရောပိ တေနေဝ ကာရဏေန အဂ္ဂဟေ သီတိ။ **ဓမ္မိယာ ကထာယာ** တိ ဝတ္ထာနုမောဒနကထာယ။

၁၉၅. ဘဂဝတော ကာယံ ဥပနာမိတန္တိ နိဝတ္ထသနပာရုပနဝသေန အလ္လီယာပိတံ။ ဘဂဝတာပိ တတော ဧကံ နိဝာသေ သိ, ဧကံ ပာရုပိ။ **ဟတစ္စိကံ ဝိယာ** တိ ယထာ ဟတစ္စိကော အင်္ဂါရော အန္တန္တေနေဝ ဇောတတိ, ဗဟိ ပနဿ ပဘာ နတ္ထိ, ဧဝံ ဗဟိ ပဋိစ္ဆန္နပ္ပဘံ ဟုတ္တတ ခာယတီတိ အတ္ထော။

ဣမေသု ခော, အာနန္ဒ, ဒွီသု ကာလေသူ တိ ကသ္မာ ဣမေသု ဒွီသု ကာလေသု ဧဝံ ဟောတိ? အာဟာရဝိသေ သေန စေဝ ဗလဝသောမနဿေန စ။ ဧတေသု ဟိ ဒွီသု ကာလေသု သကလစက္ကဝာဠေ ဒေဝတာ အာဟာရေ ဩဇံ ပက္ခိပန္တိ, တံ ပဏီတဘောဇနံ ကုစ္ဆိံ ပဝိသိတ္တတ ပသန္နရူပံ သမုဋ္ဌာပေတိ။ အာဟာရသမုဋ္ဌာနရူပဿ ပသန္နတ္တာ မန စ္ဆဋ္ဌာနိ ဣန္ဒြိယာနိ အတိဝိယ ဝိရောစန္တိ။ သမ္ဗောဓိဒိဝသေ စဿ – ''အနေကကပ္ပကောဋိသတသဟဿသဉ္စိ တော ဝတ မေ ကိလေသရာသိ အဇ္ဇ ပဟီနော''တိ အာဝဇ္ဇန္တဿ ဗလဝသောမနဿံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, စိတ္တံ ပသီဒတိ, စိ တ္တေ ပသန္နေ လောဟိတံ ပသီဒတိ, လောဟိတေ ပသန္နေ မနစ္ဆဋ္ဌာနိ ဣန္ဒြိယာနိ အတိဝိယ ဝိရောစန္တိ။ ပရိနိဗ္ဗာန ဒိဝသေပိ – ''အဇ္ဇ, အနာဂတံ, အနေကေဟိ ဗုဒ္ဓသတသဟဿေဟိ ပဝိဋ္ဌံ **အမတမဟာနိဗ္ဗာနံ** နာမ နဂရံ ပဝိသိဿ သာမီ''တိ အာဝဇ္ဇန္တဿ ဗလဝသောမနဿံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, စိတ္တံ ပသီဒတိ, စိတ္တေ ပသန္နေ လောဟိတံ ပသီဒတိ,

လောဟိတေ ပသန္နေ မနုဿာနိ ကုန္ဒိယာနိ အတိဝိယ ဝိရောစန္တိ။ ကုတိ အာဟာရဝိသေသေန စေဝ ဖလဝိသေသောမန
သ္သေန စ ကုမေသု ဒွီသု ကာလေသု ဇဝံ ဟောတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **ဥပဝတ္တနေ** တိ ဟစိနတော နိဝတ္တနသာလဝနေ။ **အန္ဓ**
တရေန ယမကသာလာနန္တိ ယမကသာလရုက္ခာနံ မဇ္ဈေ။

သိင်္ဂီဝဏ္ဏ န္တိ ကထာ သင်္ဂီတိကာလေ ဌပိတာ။

၁၉၆. နှုဟတ္တတ စ ပိဝိတ္တတ စာတိ ဇွေ တအ ကိရ ဘဂဝတိ နဟာယန္တေ အန္တောနဒိယံ မစ္ဆကစ္ဆပ စ ဥဘ
တောတီရေသု ဝနသဏ္ဍော စ သဗ္ဗံ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏမေဝ ဟောတိ။ **အမ္ဗဝန** န္တိ တသ္သာယေဝ နဒိယာ တီရေ အမ္ဗဝနံ။ **အာ**
ယသ္မန္တံ စုန္ဒကန္တိ တသ္မိံ ကိရ ခဏေ အာနန္ဒတ္ထေရော ဥဒကသာဋကံ ပီဠေန္တော ဩဟီယိ, စုန္ဒတ္ထေရော သမီ
ပေ အဟောသိ။ တံ ဘဂဝါ အာမန္တေသိ။

ဂန္တွာန ဗုဒ္ဓေါ နဒိကံ ကကုဓ န္တိ ကုမာပိ ကထာ သင်္ဂီတိကာလေယေဝ ဌပိတာ။ တတ္ထ **ပဝတ္တာ ဘဂဝါ ကုဓ**
ဓမ္မေတိ ဘဂဝါ ကုဓ သာသနေ ဓမ္မေ ပဝတ္တာ, စတုရာသီတိ ဓမ္မက္ခန္ဓသဟဿာနိ ပဝတ္တာနီတိ အတ္ထော။ **ပမု**
ခေ နိသီဒီတိ သတ္ထု ပုရတောဝ နိသီဒိ။ ဇွေတ္တာဝတာ စ ထေရော အနုပ္ပတ္တော။ ဇဝံ အနုပ္ပတ္တံ အထ ခေါ ဘဂဝါ အာ
ယသ္မန္တံ အာနန္ဒံ အာမန္တေသိ။

၁၉၇. အလာဘာတိ ယေ အညေသံ အနာနိသံသသင်္ခာတာ လာဘာ ဟောန္တိ, တေ အလာဘာ။ **ဒုလ္လဒ္ဓ** န္တိ ပုညဝိ
သေသေန လဒ္ဓမ္ပိ မနုဿတ္တံ ဒုလ္လဒ္ဓံ။ **ယဿ တေ** တိ ယဿ တဝ။ ဥတ္တဏ္ဍုလံ တ အတိကိလိန္နံ တ ကော
ဇာနာတိ, ကီဒိသမ္ပိ ပစ္ဆိမံ ပိဏ္ဍပာတံ ပရိဘုဉ္ဇိတွာ တထာဂတော ပရိနိဗ္ဗုတော, အဒ္ဓါ တေ ယံ တ တံ တ ဒိန္နံ ဘဝိ
ဿတီတိ။ **လာဘာ**တိ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကသမ္ပရာယိကအနာနိသံသသင်္ခာတာ လာဘာ။ **သုလဒ္ဓ** န္တိ တုယှံ မနုဿတ္တံ သု
လဒ္ဓံ။ **သမသမဖလာ**တိ သဗ္ဗာကာရေန သမာနဖလာ။

နနု စ ယံ သုဇာတာယ ဒိန္နံ ပိဏ္ဍပာတံ ဘုဉ္ဇိတွာ တထာဂတော အဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါ, သော သရာဂသဒေါသသမောဟ
ကာလေ ပရိဘုတ္တော, အယံ ပန စုန္ဒေန ဒိန္နော ဝီတရာဂဝီတဒေါသဝီတမောဟကာလေ ပရိဘုတ္တော, ကသ္မာ ဇတေ
သမဖလာတိ? ပရိနိဗ္ဗာနသမတာယ စ သမာပတ္တိသမတာယ စ အနုဿရဏသမတာယ စ။ ဘဂဝါ ဟိ သုဇာတာယ ဒိန္နံ
ပိဏ္ဍပာတံ ပရိဘုဉ္ဇိတွာ သဥပာဒိသေသာယ နိဗ္ဗာနဓာတုယာ ပရိနိဗ္ဗုတော, စုန္ဒေန ဒိန္နံ ပရိဘုဉ္ဇိတွာ အနုပာဒိသေ
သာယ နိဗ္ဗာနဓာတုယာ ပရိနိဗ္ဗုတောတိ ဇဝံ **ပရိနိဗ္ဗာနသမတာယ** ပိ သမဖလာ။ အဘိသမ္ဗုဇ္ဈနဒိဝသေ စ စတုဝီသတိ
ကောဋိသတသဟဿသင်္ချာ သမာပတ္တိယော သမာပဇ္ဇိ, ပရိနိဗ္ဗာနဒိဝသေပိ သဗ္ဗာ တာ သမာပဇ္ဇီတိ ဇဝံ **သမာပ**
တ္တိသမတာယပိ သမဖလာ။ သုဇာတာ စ အပရဘာဂေ အဿောသိ – "န ကိရေသာ ရုက္ခဒေဝတာ, ဗောဓိသတ္တော ကိ
ရေသ, တံ ကိရ ပိဏ္ဍပာတံ ပရိဘုဉ္ဇိတွာ အနုတ္တရံ သမ္မာသမ္ဗောဓိံ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါ , သတ္တသတ္တာဟံ ကိရဿ
တေန ယာပနံ အဟောသီ"တိ။ တဿာ ဣဒံ သုတွာ – "လာဘာ ဝတ မေ"တိ အနုဿရန္တိယာ ဗလဝပီတိသောမနဿ
သံ ဥဒပါဒိ။ စုန္ဒဿာပိ အပရဘာဂေ – "အဝသာနပိဏ္ဍပာတော ကိရ မယာ ဒိန္နော, ဓမ္မသီသံ ကိရ မေ ဂဟိတံ, မယှံ
ကိရ ပိဏ္ဍပာတံ ပရိဘုဉ္ဇိတွာ သတ္ထာ အနုပာဒိသေသာယ နိဗ္ဗာနဓာတုယာ ပရိနိဗ္ဗုတော"တိ သုတွာ "လာဘာ ဝတ
မေ"တိ အနုဿရတော ဗလဝသောမနဿံ ဥဒပါဒီတိ ဇဝံ **အနုဿရဏသမတာယ** ပိ သမဖလာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ယသသံဝတ္တနိက န္တိ ပရိဝါရသံဝတ္တနိကံ။ **အာဓိပတေယျသံဝတ္တနိက** န္တိ ဇေဋ္ဌကဘာဝသံဝတ္တနိကံ။

သံယမတောတိ သီလသံယမေန သံယမန္တဿ, သံဝရေ ဌိတဿာတိ အတ္ထော။ **ဝေရံ န စီယတီ**တိ ပဉ္စဝိဓံ ဝေရံ
န ဝဍ္ဎတိ။ **ကုသလော စ ဇဟာတိ ပာပက**န္တိ ကုသလော ပန ဉာဏသမ္ပန္နော အရိယမဂ္ဂေန အနဝသေသံ ပာပကံ လာမ
ကံ အကုသလံ ဇဟာတိ။ **ရာဂဒေါသမောဟက္ခယာ သ နိဗ္ဗုတော** တိ သော ဣမံ ပာပကံ ဇဟိတွာ ရာဂါဒီနံ ခယာ ကိလေ
သနိဗ္ဗာနေန နိဗ္ဗုတောတိ။ ဣတိ စုန္ဒဿ စ ဒက္ခိဏံ, အတ္တနော စ ဒက္ခိဏေယျသမ္ပတ္တိံ သမ္ပဿမာနော ဥဒာနံ
ဥဒာနေသီတိ။

စတုတ္ထဘာဏဝါရဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၉၈. မဟတာ ဘိက္ခုသင်္ဃေန သဒ္ဓိံ န္တိ ဣမိနာ ဘိက္ခူနံ ဂဏနပရိစ္ဆေဒေါ နတ္ထိ။ ဝေဠုဝဂါမေ ဝေဒနာဝိက္ခမ္ဘန တော ပဋ္ဌာယ ဟိ – “န စိရေန ဘဂဝါ ပရိနိဗ္ဗာယိဿတီ”တိ သုတွာ တတော တတော အာဂတေသု ဘိက္ခူသု ဧကေ ဘိက္ခုပိ ပက္ကန္တော နာမ နတ္ထိ။ တသ္မာ ဂဏနဝီတိဝတ္တော သင်္ဃော အဟောသိ။ **ဥပဝတ္တနံ မလ္လာနံ သာလဝန** န္တိ ယထေဝ ဟိ ကလမ္ဗနဒီတီရတော ရာဇမာတုဝိဟာရဒွါရေန ထူပါရာမံ ဂန္တဗ္ဗံ ဟောတိ, ဧဝံ ဟိရညဝတိယာ ပါရိမတီရ တော သာလဝနုယျာနံ, ယထာ အနုရာဓပုရဿ ထူပါရာမော, ဧဝံ တံ ကုသိနာရာယံ ဟောတိ။ ယထာ ထူပါရာမတော ဒက္ခိဏဒွါရေန နဂရံ ပဝိသနမဂ္ဂေါ ပာစီနမုခေါ ဂန္တွာ ဥတ္တရေန နိဝတ္တော, ဧဝံ ဥယျာနတော သာလဝနံ ပာစီနမုခံ ဂန္တွာ ဥတ္တရေန နိဝတ္တံ။ တသ္မာ တံ – “ဥပဝတ္တန”န္တိ ဝုစ္စတိ။ **အန္တရေန ယမကသာလာနံ ဥတ္တရသီသက** န္တိ တဿ ကိရ မဉ္စကဿ ဧကာ သာလပန္တိ သီသဘာဂေ ဟောတိ, ဧကာ ပါဒဘာဂေ။ တတြာပိ ဧကော တရုဏသာ လော သီသဘာဂဿ အာသန္နော ဟောတိ, ဧကော ပါဒဘာဂဿ။ အပိ စ **ယမကသာလာ** နာမ မူလခန္ဓဝိဋပပတ္တေဟိ အညမညံ သံသိဗ္ဗိတွာ ဌိတသာလာတိ ဝုတ္တံ။ **မဉ္စကံ ပညပေဟီ** တိ တသ္မိံ ကိရ ဥယျာနေ ရာဇကုလဿ သယနမဉ္စော အတ္ထိ, တံ သန္ဓာယ ပညပေဟီတိ အာဟ။ ထေရောပိ တံယေဝ ပညပေတွာ အဒါသိ။

ကိလန္တောသ္မိ, အာနန္ဒ, နိပဇ္ဇိဿာမီ တိ တထာဂတဿ ဟိ –

“ကေစရိ ကဋ္ဌာဟော ဂင်္ဂေယျော၊ ပိင်္ဂလော ပဗ္ဗတေယျကော။
ဟေမဝတော စ တမ္ဗော စ၊ မန္ဒာကိနိ ဥပေါသထော။
ဆဒ္ဒန္တောယေဝ ဒသမော၊ ဧတေ နာကနမုတ္တမာ”တိ။ –

ဧတ္ထ ယံ ဒသန္နံ ကေစရိသင်္ခါတာနံ ပကတိဟတ္ထီနံ ဗလံ, တံ ဧကဿ ကဋ္ဌာပဿာတိ။ ဧဝံ ဒသဂုဏာဝမိတာ ယ ဂဏနာယ ပကတိဟတ္ထီနံ ကောဋိသဟဿဗလပ္ပမာဏံ ဗလံ, တံ သဗ္ဗမ္ပိ စုန္ဒဿ ပိဏ္ဍပါတံ ပရိဘုတ္တကာလ တော ပဋ္ဌာယ စင်္ဂတရေ ပက္ခိတ္တဥဒကံ ဝိယ ပရိက္ခယံ ဂတံ။ ပါဝါနဂရတော တီဏိ ဂါဝုတာနိ ကုသိနာရာနဂရံ, ဧတ သ္မိံ အန္တရေ ပဉ္စဝီသတိယာ ဌာနေသု နိသီဒိတွာ မဟတာ ဥဿာဟေန အာဂစ္ဆန္တောပိ သူရိယဿ အတ္ထင်္ဂမိတ ဝေလာယံ သဉ္ဈာသမယေ ဘဂဝါ သာလဝနံ ပဝိဋ္ဌော။ ဧဝံ ရောဂေါ သဗ္ဗံ အာရောဂျံ မဒ္ဒန္တော အာဂစ္ဆတိ။ ဧတမတ္ထံ ဒဿေန္တော ဝိယ သဗ္ဗလောကဿ သံဝေဂကရံ ဝါစံ ဘာသန္တော – “ကိလန္တောသ္မိ, အာနန္ဒ, နိပဇ္ဇိဿာမီ”တိ အာဟ။

ကသ္မာ ပန ဘဂဝါ ဧဝံ မဟန္တေန ဥဿာဟေန ဣဓာဂတော, ကိံ အညတ္ထ န သက္ကာ ပရိနိဗ္ဗာယိတုန္တိ? ပရိ နိဗ္ဗာယိတုံ နာမ န ကတ္ထစိ န သက္ကာ, တီဟိ ပန ကာရဏေဟိ ဣဓာဂတော, ဣဒဉှိ ဘဂဝါ ဧဝံ ပဿတိ – “မယိ အ ညတ္ထ ပရိနိဗ္ဗာယန္တေ မဟာသုဒဿနသုတ္တဿ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိ န ဘဝိဿတိ, ကုသိနာရာယံ ပန ပရိနိဗ္ဗာယန္တေ ယမဟံ ဒေဝလောကေ အနုဘဝိတဗ္ဗံ သမ္ပတ္တိံ မနုဿလောကေယေဝ အနုဘဝိံ, တံ ဒွီဟိ ဘာဏဝါရေဟိ မဏ္ဍေတွာ ဒေသေဿာမိ, တံ မေ သုတွာ ဗဟူ ဇနာ ကုသလံ ကာတဗ္ဗံ မညိဿန္တီ”တိ။

အပရမ္ပိ ပဿတိ – “မံ အညတ္ထ ပရိနိဗ္ဗာယန္တံ သုဘဒ္ဒော န ပဿိဿတိ, သော စ ဗုဒ္ဓဝေနေယျော , န သာဝကဝေနေယျော; န တံ သာဝကာ ဝိနေတုံ သက္ကောန္တိ။ ကုသိနာရာယံ ပရိနိဗ္ဗာယန္တံ ပန မံ သော ဥပသင်္ကမိတွာ ပဉှံ ပုစ္ဆိဿတိ, ပဉှာဝိဿဇ္ဇနပရိယောသာနေ စ သရဏေသု ပတိဋ္ဌာယ မမ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇ္ဇဉ္စ ဥပသမ္ပဒဉ္စ လဘိတွာ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ မယိ ဓရမာနေယေဝ အရဟတ္တံ ပတွာ ပစ္ဆိမသာဝကော ဘဝိဿတီ”တိ။

အပရမ္ပိ ပဿတိ – “မယိ အညတ္ထ ပရိနိဗ္ဗာယန္တေ ဓာတုဘာဇနီယေ မဟာကလဟော ဘဝိဿတိ, လောဟိတံ နဒီ ဝိယ သန္ဒိဿတိ။ ကုသိနာရာယံ ပရိနိဗ္ဗုတေ ဒောဏဗြာဟ္မဏော တံ ဝိဝါဒံ ဝူပသမေတွာ ဓာတုယော ဝိဘဇိဿ သတီ”တိ။ ဣမေဟိ တီဟိ ကာရဏေဟိ ဘဂဝါ ဧဝံ မဟန္တေန ဥဿာဟေန ဣဓာဂတောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

သီဟသေယျ န္တိ ဧတ္ထ ကာမဘောဂီသေယျာ, ပေတသေယျာ, သီဟသေယျာ, တထာဂတသေယျာတိ စ တဿော သေယျာ။

တတ္ထ – ‘‘ယေဘုယျေန, ဘိက္ခဝေ, ကာမဘောဂီ သတ္တာ တမေန ပဿေန သေန္တီ’’တိ အယံ **ကာမဘောဂီ သေယျာ**။ တေသု ဟိ ယေဘုယျေန ဒက္ခိဏေန ပဿေန သယန္တာ နာမ နတ္ထိ။

‘‘ယေဘုယျေန, ဘိက္ခဝေ, ပေတာ ဥတ္တာနာ သေန္တီ’’တိ အယံ **ပေတသေယျာ**။ အပ္ပမံသလောဟိတတ္တာ ဟိ ပေတာ အဋ္ဌိသင်္ဃာဋဇဋိတာ ဧကေန ပဿေန သယိတုံ န သက္ကောန္တိ, ဥတ္တာနာဝ သေန္တိ။

‘‘သီဟော, ဘိက္ခဝေ, မိဂရာဇာ ဒက္ခိဏေန ပဿေန သေယျံ ကပ္ပေတိ။ပေ.။ အတ္တမနော ဟောတီ’’တိ (အ. နိ. ၄.၂၄၆) အယံ **သီဟသေယျာ**။ တေဇုဿဒတ္တာ ဟိ သီဟော မိဂရာဇာ ဒွေ ပုရိမပာဒေ ဧကသ္မိံ ဌာနေ, ပစ္ဆိမပာဒေ ဧကသ္မိံ ဌာနေ ဌပေတွာ နင်္ဂုဋ္ဌံ အန္တရသတ္ထိမှိ ပက္ခိပိတွာ ပုရိမပာဒပစ္ဆိမပာဒနင်္ဂုဋ္ဌာနံ ဌိတောကာသံ သလ္လက္ခေတွာ ဒွိန္နံ ပုရိမပာဒာနံ မတ္ထကေ သီသံ ဌပေတွာ သယတိ။ ဒိဝသံ သယိတွာပိ ပဗုဇ္ဈမာနော န ဥတ္တသန္တော ပဗုဇ္ဈတိ, သီသံ ပန ဥက္ခိပိတွာ ပုရိမပာဒာဒီနံ ဌိတောကာသံ သလ္လက္ခေတိ။ သစေ ကိဉ္စိ ဌာနံ ဝိဇဟိတွာ ဌိတံ ဟောတိ – ‘‘န ယိဒံ တုယှံ ဇာတိယာ သူရဘာဝဿ စ အနုရူပ’’န္တိ အနတ္တမနော ဟုတွာ တတ္ထေဝ သယတိ, န ဂောစရာယ ပက္ကမတိ။ အဝိဇဟိတွာ ဌိတေ ပန – ‘‘တုယှံ ဇာတိယာ စ သူရဘာဝဿ စ အနုရူပမိဒ’’န္တိ ဟဋ္ဌတုဋ္ဌော ဥဋ္ဌာယ သီဟဝိဇမ္ဘိတံ ဝိဇမ္ဘိတွာ ကေသရဘာရံ ဝိဓုနိတွာ တိက္ခတ္တုံ သီဟနာဒံ နဒိတွာ ဂောစရာယ ပက္ကမတိ။

‘‘စတုတ္ထဇ္ဈာနသေယျာ ပန **တထာဂတဿ သေယျာ**’’တိ ဝုစ္စတိ’’ (အ. နိ. ၄.၂၄၆)။ တာသု ဣဓ သီဟသေယျာ အာဂတာ။ အယဉှိ တေဇုဿဒဣရိယာပထတ္တာ ဥတ္တမသေယျာ နာမ။

ပာဒေ ပါဒန္တိ ဒက္ခိဏပါဒေ ဝါမပါဒံ။ **အစ္စာဓာယာ**တိ အတိအာဓာယ, ဤသကံ အတိက္ကမ္မ ဌပေတွာ။ ဂေါပ္ဖကေန ဟိ ဂေါပ္ဖကေ, ဇာဏုနာ ဝါ ဇာဏုမှိ သင်္ဃဋ္ဋိယမာနေ အဘိဏှံ ဝေဒနာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, စိတ္တံ ဧကဂ္ဂံ န ဟောတိ, သေယျာ အဖာသုကာ ဟောတိ။ ယထာ ပန န သင်္ဃဋ္ဋေတိ, ဧဝံ အတိက္ကမ္မ ဌပိတေ ဝေဒနာ နုပ္ပဇ္ဇတိ, စိတ္တံ ဧကဂ္ဂံ ဟောတိ, သေယျာ ဖာသု ဟောတိ။ တသ္မာ ဧဝံ နိပဇ္ဇိ။ အနုဋ္ဌာနသေယျံ ဥပဂတတ္တာ ပနေတ္ထ – ‘‘ဥဋ္ဌာနသညံ မနသိ ကရိတွာ’’တိ န ဝုတ္တံ။ ကာယဝသေန စေတ္ထ အနုဋ္ဌာနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ, နိဒ္ဒါဝသေန ပန တံ ရတ္တိံ ဘဂဝတော ဘဝင်္ဂဿ ဩက္ကာသောယေဝ နာဟောသိ။ ပဌမယာမသ္မိဉှိ မလ္လာနံ ဓမ္မဒေသနာ အဟောသိ, မဇ္ဈိမယာမေ သုဘဒ္ဒဿ ပစ္ဆိမယာမေ ဘိက္ခုသင်္ဃံ ဩဝဒိ, ဗလဝပစ္စူသေ ပရိနိဗ္ဗာယိ။

သဗ္ဗဖာလိဖုလ္လာတိ သဗ္ဗေ သမန္တတော ပုပ္ဖိတာ မူလတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ အဂ္ဂါ ဧကစ္ဆန္နာ အဟေသုံ, န ကေဝလဉ္စ ယမကသာလာယေဝ, သဗ္ဗေပိ ရုက္ခာ သဗ္ဗဖာလိဖုလ္လာဝ အဟေသုံ။ န ကေဝလဉှိ တသ္မိံယေဝ ဥယျာနေ, သကလဉှိပိ ဒသသဟဿစက္ကဝါဠေ ပုပ္ဖူပဂါ ပုပ္ဖံ ဂဏှိံသု, ဖလူပဂါ ဖလံ ဂဏှိံသု, သဗ္ဗရုက္ခာနံ ခန္ဓေသု ခန္ဓပဒုမာနိ, သာခာသု သာခါပဒုမာနိ, ဝလ္လီသု ဝလ္လိပဒုမာနိ, အာကာသေသု အာကာသပဒုမာနိ ပထဝီတလံ ဘိန္ဒိတွာ ဒဏ္ဍပဒုမာနိ ပုပ္ဖိံသု။ သဗ္ဗော မဟာသမုဒ္ဒော ပဉ္စဝဏ္ဏပဒုမသဉ္ဆန္နော အဟောသိ။ တိယောဇနသဟဿဝိတ္ထတော ဟိမဝါ ဃနဗဒ္ဓမောရပိဉ္ဆကလာပော ဝိယ, နိရန္တရံ မာလာဒာမဂဝစ္ဆိကော ဝိယ, သုဋ္ဌု ပီဠေတွာ အာဗဒ္ဓပုပ္ဖဝဋံသကော ဝိယ, သုပူရိတံ ပုပ္ဖစင်္ကောဋကံ ဝိယ စ အတိရမဏီယော အဟောသိ။

တေ တထာဂတဿ သရီရံ ဩကိရန္တီတိ တေ ယမကသာလာ ဘုမ္မဒေဝတာဟိ သဉ္စလိတခန္ဓသာခဝိဋပါ တထာဂတဿ သရီရံ အဝကိရန္တိ, သရီရဿ ဥပရိ ပုပ္ဖာနိ ဝိကိရန္တီတိ အတ္ထော။ **အဇ္ဈောကိရန္တီ**တိ အဇ္ဈောတ္ထရန္တာ ဝိယ ကိရန္တိ။ **အဘိပ္ပကိရန္တီ**တိ အဘိဏှံ ပုနပ္ပုနံ ပကိရန္တိယေဝ။ **ဒိဗ္ဗာနီ**တိ ဒေဝလောကေ နန္ဒပေါက္ခရဏီသမ္ဘူတာနိ, တာနိ ဟောန္တိ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏာနိ ပဏ္ဏစ္ဆတ္တပ္ပမာဏပတ္တာနိ, မဟာတုမ္ဗမတ္တံ ရေဏုံ ဂဏှန္တိ။ န ကေဝလဉ္စ မန္ဒာရဝပုပ္ဖာနေဝ, အညာနိပိ ပန ဒိဗ္ဗာနိ ပါရိစ္ဆတ္တကကောဝိဠာရပုပ္ဖာဒီနိ သုဝဏ္ဏစင်္ကောဋကာနိ ပူရေတွာ စက္ကဝါဠမုခဝဋ္ဋိယမ္ပိ တိဒသပုရေပိ ဗြဟ္မလောကေပိ ဌိတာဟိ ဒေဝတာဟိ ပဝိဋ္ဌာနိ, အန္တလိက္ခာ ပတန္တိ။ **တထာဂတဿ သရီရ**န္တိ အန္တရာ အဝိကိဏ္ဏာနေဝ အာဂန္တွာ ပတ္တကိဉ္ဇက္ခရေဏုစုဏ္ဏေဟိ တထာဂတဿ သရီရမေဝ ဩကိရန္တိ။

ဒိဗ္ဗာနိပိ စန္ဒနစုဏ္ဏာနီတိ ဒေဝတာနံ ဥပကပ္ပနစန္ဒနစုဏ္ဏာနိ။ န ကေဝလဉ္စ ဒေဝတာနံယေဝ, နာဂသုပဏ္ဏမနုဿာနမ္ပိ ဥပကပ္ပနစန္ဒနစုဏ္ဏာနိ။ န ကေဝလဉ္စ စန္ဒနစုဏ္ဏာနေဝ, ကာဠာနုသာရိကလောဟိတစန္ဒနာဒိသဗ္ဗဒိဗ္ဗဂန္ဓ

ဇာလစုဏ္ဏာနိ, ဟရိတာလအဉ္ဇနသုဝဏ္ဏရဇတစုဏ္ဏာနိ သဗ္ဗဒိဗ္ဗဂန္ဓတသဝိကတိယော သုဝဏ္ဏရဇတာဒိသမုဂ္ဂေ ပူရေတွာ စက္ကဝါဠမုခဝဋ္ဋိအာဒီသု ဌိတာဟိ ဒေဝတာဟိ ပဝိဋ္ဌာနိ အန္တရာ အဝိပ္ပကိရိတွာ တထာဂတဿေဝ သရီရံ ဩကိရန္တိ။

ဒိဗ္ဗာနိပိ တူရိယာနီ တိ ဒေဝတာနံ ဥပကပ္ပနတူရိယာနိ။ န ကေဝလဉ္စ တာနိယေဝ, သဗ္ဗာနိပိ တန္တိဗဒ္ဓစမ္မပရိယောနဒ္ဓဃနသုသိရဘေဒာနိ ဒသသဟဿစက္ကဝါဠေသု ဒေဝနာဂသုပဏ္ဏမနုဿာနံ တူရိယာနိ ဧကစက္ကဝါဠေ သန္နိပတိတွာ အန္တလိက္ခေ ဝဇ္ဇန္တီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။

ဒိဗ္ဗာနိပိ သင်္ဂီတာနီ တိ ဝရုဏဝါရုဏဒေဝတာ ကိရ နာမေတာ ဒီဃာယုကာ ဒေဝတာ – "မဟာပုရိသော မနုဿပထေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿတီ"တိ သုတွာ "ပဋိသန္ဓိဂ္ဂဟဏဒိဝသေ နံ ဂဟေတွာ ဂမိဿာမာ"တိ မာလံ ဂန္ထေတုမာရဘိံသု။ တာ ဂန္ထမာနာဝ – "မဟာပုရိသော မာတုကုစ္ဆိယံ နိဗ္ဗတ္တော"တိ သုတွာ "တုမှေ ကဿ ဂန္ထထာ"တိ ဝုတ္တာ "န တာဝ နိဋ္ဌာတိ, ကုစ္ဆိတော နိက္ခမနဒိဝသေ ဂဏှိတွာ ဂမိဿာမာ"တိ အာဟံသု။ ပုနပိ "နိက္ခန္တော"တိ သုတွာ "မဟာဘိနိက္ခမနဒိဝသေ ဂမိဿာမာ"တိ။ ဧကူနတိံသဝဿာနိ ဃရေ ဝသိတွာ "အဇ္ဇ မဟာဘိနိက္ခမနံ နိက္ခန္တော"တိပိ သုတွာ "အဘိသမ္ဗောဓိဒိဝသေ ဂမိဿာမာ"တိ။ ဆဗ္ဗဿာနိ ပဓာနံ ကတွာ "အဇ္ဇ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါ"တိပိ သုတွာ "ဓမ္မစက္ကပ္ပဝတ္တနဒိဝသေ ဂမိဿာမာ"တိ။ "သတ္တသတ္တာဟာနိ ဗောဓိမဏ္ဍေ ဝီတိနာမေတွာ ဣသိပတနံ ဂန္တွာ ဓမ္မစက္ကံ ပဝတ္တိတ"န္တိပိ သုတွာ "ယမကပါဋိဟာရိယဒိဝသေ ဂမိဿာမာ"တိ။ "အဇ္ဇ ယမကပါဋိဟာရိယံ ကရီ"တိပိ သုတွာ "ဒေဝေါရောဟဏဒိဝသေ ဂမိဿာမာ"တိ။ "အဇ္ဇ ဒေဝေါရောဟဏံ ကရီ"တိပိ သုတွာ "အာယုသင်္ခါရောဿဇ္ဇနေ ဂမိဿာမာ"တိ။ "အဇ္ဇ အာယုသင်္ခါရံ ဩဿဇီ"တိပိ သုတွာ "န တာဝ နိဋ္ဌာတိ, ပရိနိဗ္ဗာနဒိဝသေ ဂမိဿာမာ"တိ။ "အဇ္ဇ ဘဂဝါ ယမကသာလာနမန္တရေ ဒက္ခိဏေန ပဿေန သတော သမ္ပဇာနော သီဟသေယျံ ဥပဂတော ဗလဝပစ္စူသသမယေ ပရိနိဗ္ဗာယိဿတိ။ တုမှေ ကဿ ဂန္ထထာ"တိ သုတွာ ပန – "ကိန္နာမေတံ, 'အဇ္ဇေဝ မာတုကုစ္ဆိယံ ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှိ, အဇ္ဇေဝ မာတုကုစ္ဆိတော နိက္ခမိ, အဇ္ဇေဝ မဟာဘိနိက္ခမနံ နိက္ခမိ, အဇ္ဇေဝ ဗုဒ္ဓေါ အဟောသိ, အဇ္ဇေဝ ဓမ္မစက္ကံ ပဝတ္တယိ, အဇ္ဇေဝ ယမကပါဋိဟာရိယံ အကာသိ, အဇ္ဇေဝ ဒေဝလောကာ ဩတိဏ္ဏော, အဇ္ဇေဝ အာယုသင်္ခါရံ ဩဿဇိ, အဇ္ဇေဝ ကိရ ပရိနိဗ္ဗာယိဿတီ'တိ။ နနု နာမ ဒုတိယဒိဝသေ ယာဂုပါနကာလမတ္တမ္ပိ ဌာတဗ္ဗံ အဿ။ ဒသ ပါရမိယော ပူရေတွာ ဗုဒ္ဓတ္တံ ပတ္တဿ နာမ အနနုစ္ဆဝိကမေတ"န္တိ အပရိနိဋ္ဌိတာဝ မာလာယော ဂဟေတွာ အာဂမ္မ အန္တော စက္ကဝါဠေ ဩကာသံ အလဘမာနာ စက္ကဝါဠမုခဝဋ္ဋိယံ လမ္ဗိတွာ စက္ကဝါဠမုခဝဋ္ဋိယာဝ အာဓာဝန္တိယော ဟတ္ထေန ဟတ္ထံ ဂီဝါယ ဂီဝံ ဂဟေတွာ တီဏိ ရတနာနိ အာရဗ္ဘ ဒွတ္တိံသ မဟာပုရိသလက္ခဏာနိ ဆဗ္ဗဏ္ဏရသ္မိယော ဒသ ပါရမိယော အဍ္ဎဆဋ္ဌာနိ ဇာတကသတာနိ စုဒ္ဒသ ဗုဒ္ဓဉာဏာနိ အာရဗ္ဘ ဂါယိတွာ တဿ တဿ အဝသာနေ "မဟာယသော, မဟာယသော"တိ ဝဒန္တိ။ ဣဒမေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ – "ဒိဗ္ဗာနိပိ သင်္ဂီတာနိ အန္တလိက္ခေ ဝတ္တန္တိ တထာဂတဿ ပူဇာယာ"တိ။

၁၉၉. ဘဂဝါ ပန ယမကသာလာနံ အန္တရာ ဒက္ခိဏေန ပဿေန နိပန္နောယေဝ ပထဝီတလတော ယာဝ စက္ကဝါဠမုခဝဋ္ဋိယာ, စက္ကဝါဠမုခဝဋ္ဋိတော စ ယာဝ ဗြဟ္မလောကာ သန္နိပတိတာယ ပရိသာယ မဟန္တံ ဥဿာဟံ ဒိသွာ အာယသ္မတော အာနန္ဒဿ အာရောစေသိ။ တေန ဝုတ္တံ – "အထ ခေါ ဘဂဝါ အာယသ္မန္တံ အာနန္ဒံ။ပေ.။ တထာဂတဿ ပူဇာယာ"တိ။ ဇံ မဟာသက္ကာရံ ဒဿေတွာ တေနာပိ အတ္တနော အသက္ကတဘာဝမေဝ ဒဿေန္တော **န ခေါ, အာနန္ဒ, ဧတ္တာဝတာ**တိအာဒိမာဟ။

ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – "အာနန္ဒ, မယာ ဒီပင်္ကရပါဒမူလေ နိပန္နေန အဋ္ဌ ဓမ္မေ သမောဓာနေတွာ အဘိနီဟာရံ ကရောန္တေန န မာလာဂန္ဓတူရိယသင်္ဂီတာနံ အတ္ထာယ အဘိနီဟာရော ကတော, န ဧတဒတ္ထာယ ပါရမိယော ပူရိတာ။ တသ္မာ န ခေါ အဟံ ဧတာယ ပူဇာယ ပူဇိတော နာမ ဟောမီ"တိ။

ကသ္မာ ပန ဘဂဝါ အညတ္ထ ဧကံ ဥမာပုပ္ဖမတ္တမ္ပိ ဂဟေတွာ ဗုဒ္ဓဂုဏေ အာဝဇ္ဇေတွာ ကတာယ ပူဇာယ ဗုဒ္ဓဉာဏေနာပိ အပရိစ္ဆိန္နံ ဝိပါကံ ဝဏ္ဏေတွာ ဣဓ ဇံ မဟန္တံ ပူဇံ ပဋိက္ခိပတီတိ? ပရိသာနုဂ္ဂဟေန စေဝ သာသနဿ စ စိရဋ္ဌိတိကာမတာယ။ သစေ ဟိ ဘဂဝါ ဇံ န ပဋိက္ခိပေယျ, အနာဂတေ သီလဿ အာဂတဋ္ဌာနေ သီလံ န ပရိပူ

ရေသ္သန္တိ, သမာဓိသ္သ အာဂတဋ္ဌာနေ သမာဓိံ န ပရိပူရေသ္သန္တိ, ဝိပဿနာယ အာဂတဋ္ဌာနေ ဝိပဿနာဂဗ္ဘံ န ကဟာပေသ္သန္တိ။ ဥပဋ္ဌာကေ သမာဒပေတွာ ပူဇံယေဝ ကာရေန္တာ ဝိဟရိသ္သန္တိ။ အာမိသပူဇာ စ နာမေသာ သာသနံ ကောဒိဝသမ္ပိ ဧကေယာဂုပါနကာလမတ္တမ္ပိ သန္ဓာရေတုံ န သက္ကောတိ။ မဟာဝိဟာရသဒိသဥ္ဟိ ဝိဟာရသဟဿံ မဟာစေတိယသဒိသဉ္စ စေတိယသဟဿမ္ပိ သာသနံ ဓာရေတုံ န သက္ကောန္တိ။ ယေန ကမ္မံ ကတံ, တဿေဝ ဟောတိ။ သမ္မာပဋိပတ္တိ ပန တထာဂတဿ အနုစ္ဆဝိကာ ပူဇာ။ သာ ဟိ တေန ပတ္ထိတာ စေဝ, သက္ကောတိ သာသနဉ္စ သန္ဓာရေတုံ, တသ္မာ တံ ဒဿေန္တော **ယော ခော အာနန္ဒာ**တိအာဒိမာဟ။

တတ္ထ **ဓမ္မာနုဓမ္မပ္ပဋိပန္နော**တိ နဝဝိဓဿ လောကုတ္တရဓမ္မဿ အနုဓမ္မံ ပုဗ္ဗဘာဂပဋိပဒံ ပဋိပန္နော။ သာယေဝ ပန ပဋိပဒာ အနုစ္ဆဝိကတ္တာ "သာမီစီ"တိ ဝုစ္စတိ။ တံ သာမီစိံ ပဋိပန္နောတိ **သာမီစိပ္ပဋိပန္နော။** တမေဝ ပုဗ္ဗဘာဂပဋိပဒါသင်္ခါတံ အနုဓမ္မံ စရတိ ပူရေတီတိ **အနုဓမ္မစာရီ။**

ပုဗ္ဗဘာဂပဋိပဒာတိ စ သီလံ အာစာရပညတ္တိ ဓုတင်္ဂသမာဒာနံ ယာဝ ဂောတြဘုတော သမ္မာပဋိပဒါ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ တသ္မာ ယော ဘိက္ခု ဆသု အဂါရဝေသု ပတိဋ္ဌာယ ပညတ္တိံ အတိက္ကမတိ, အနေသနာယ ဇီဝိကံ ကပ္ပေတိ, အယံ န ဓမ္မာနုဓမ္မပ္ပဋိပန္နော။ ယော ပန သဗ္ဗံ အတ္တနော ပညတ္တံ သိက္ခာပဒံ ဇိနဝေလံ ဇိနမရိယာဒံ ဇိနကာဠသုတ္တံ အဏုမတ္တမ္ပိ န ဝီတိက္ကမတိ, အယံ ဓမ္မာနုဓမ္မပ္ပဋိပန္နော နာမ။ ဘိက္ခုနိယာပိ ဧသေဝ နယော။ ယော ဥပါသကော ပဉ္စ ဝေရာနိ ဒသ အကုသလကမ္မပထေ သမာဒာယ ဝတ္တတိ အပ္ပေတိ, အယံ န ဓမ္မာနုဓမ္မပ္ပဋိပန္နော။ ယော ပန တီသု သရဏေသု, ပဉ္စသုပိ သီလေသု, ဒသသု သီလေသု ပရိပူရကာရီ ဟောတိ, မာသဿ အဋ္ဌ ဥပောသထေ ကရောတိ, အန္နံ ဒေတိ, ဂန္ဓပူဇံ မာလာပူဇံ ကရောတိ, မာတရံ ပိတရံ ဥပဋ္ဌာတိ, ဓမ္မိကေ သမဏဗြာဟ္မဏေ ဥပဋ္ဌာတိ, အယံ ဓမ္မာနုဓမ္မပ္ပဋိပန္နော နာမ။ ဥပါသိကာယပိ ဧသေဝ နယော။

ပရမာယ ပူဇာယာတိ ဥတ္တမာယ ပူဇာယ။ အယဉ္ဟိ နိရာမိသပူဇာ နာမ သက္ကောတိ မမ သာသနံ သန္ဓာရေတုံ။ ယာဝ ဟိ ဣမာ စတဿော ပရိသာ မံ ဣမာယ ပူဇေသ္သန္တိ, တာဝ မမ သာသနံ မဇ္ဈေ နဘဿ ပုဏ္ဏစန္ဒော ဝိယ ဝိရောစိသ္သတီတိ ဒဿေတိ။

ဥပဝါဏတ္ထေရဝဏ္ဏနာ

၂၀၀. **အပသာရေသီ**တိ အပနေသိ။ **အပေဟီ**တိ အပဂစ္ဆ။ ထေရော ကေဝစနေနေဝ တာလဝဏ္ဋံ နိက္ခိပိတွာ ဧကမန္တံ အဋ္ဌာသိ။ **ဥပဋ္ဌာကော** တိအာဒိ ပဌမဗောဓိယံ အနိဗဒ္ဓုပဋ္ဌာကဘာဝံ သန္ဓာယာဟ။ **အယံ, ဘန္တေ, အာယသ္မာ ဥပဝါဏော**တိ ဇဝံ ထေရေန ဝုတ္တေ အာနန္ဒော ဥပဝါဏဿ သဒောသဘာဝံ သလ္လက္ခေတိ, 'ဟန္ဒဿ နိဒ္ဒောသဘာဝံ ကထေဿာမီ'တိ ဘဂဝတ **ယေဘုယျေန အာနန္ဒာ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ယေဘုယျေနာ** တိ ဣက္ခံ အသညသတ္တာနဉ္စေဝ အရူပဒေဝတာနဉ္စ ဩဟီနဘာဝံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **အပ္ပမေ္ဗာ** တိ အသမ္ဗုဒ္ဓော အဘာရိတော တ။ ဘဂဝတော ကိရ အာသန္နပဒေသေ တလဂ္ဂမတ္တေ ဩကာသေ သုခုမတ္တဘာဝံ မာပေတွာ ဒသ ဒသ မဟေသက္ခာ ဒေဝတာ အဋ္ဌံသု။ တာသံ ပရတော ဝီသတိ ဝီသတိ။ တာသံ ပရတော တိံသတိ တိံသတိ။ တာသံ ပရတော စတ္တာလီသံ စတ္တာလီသံ။ တာသံ ပရတော ပညာသံ ပညာသံ။ တာသံ ပရတော သဋ္ဌိ သဋ္ဌိ ဒေဝတာ အဋ္ဌံသု။ တာ အညမညံ ဟတ္ထေန တ ဟဒေန တ ဝတ္ထေန တ န ဗျာဗာဓေန္တိ။ "အပေဟိ မံ, မာ ဃဋ္ဋေဟီ"တိ ဝတ္တဗ္ဗာကာရံ နာမ နတ္ထိ။ "တာ ခော ပန ဒေဝတာယော ဒသပိ ဟုတွာ ဝီသတိပိ ဟုတွာ တိံသမ္ပိ ဟုတွာ စတ္တာလီသမ္ပိ ဟုတွာ ပညာသမ္ပိ ဟုတွာ အာရဂ္ဂကောဋိနိတုဒနမတ္တေပိ တိဋ္ဌန္တိ, န စ အညမညံ ဗျာဗာဓေန္တိ"တိ (အ. နိ. ၁.၃၇) ဝုတ္တသဒိသာဝ အဟေသုံ။ **ဩဝတရေန္တော**တိ အာတရေန္တော။ ထေရော ကိရ ပကတိယာပိ မဟာသရီရော ဟတ္ထိပောတကသဒိသော။ သော ပံသုကူလစီဝရံ ပာရုပိတွာ အတိမဟာ ဝိယ အဟောသိ။

တထာဂတံ ဒဿနာယာ တိ ဘဂဝတော မုခံ ဒဋ္ဌုံ အလဘမာနာ ဇဝံ ဥဇ္ဈာယိံသု။ ကိံ ပန တာ ထေရံ ဝိနိဝိဇ္ဈ ပဿိတုံ န သက္ကောန္တီတိ? အာမ, န သက္ကောန္တိ။ ဒေဝတာ ဟိ ပုထုဇ္ဇနေ ဝိနိဝိဇ္ဈ ပဿိတုံ သက္ကောန္တိ, န ခီဏာသဝေ။ ထေရဿ စ မဟေသက္ခတာယ တေဇုဿဒတာယ ဥပဂန္တုမ္ပိ န သက္ကောန္တိ။ ကသ္မာ ပန ထေရောဝ တေဇုဿဒော, န အညေ အရဟန္တောတိ? ယသ္မာ ကဿပဗုဒ္ဓဿ စေတိယေ အာရက္ခဒေဝတာ အဟောသိ။

ဝိပဿိမှိ ကိရ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေ ပရိနိဗ္ဗုတေ ဧကေဠနသုဝဏ္ဏကက္ခန္ဓသဒိသဿ ဓာတုသရီရဿ ဧကမေဝ စေတိယံ အကံသု, ဒီဃာယုကဗုဒ္ဓာနဥ္ဟိ ဧကမေဝ စေတိယံ ဟောတိ။ တံ မနုဿာ ရတနာယာမာဟိ ဝိဒတ္ထိဝိတ္ထတာဟိ ဒ္ဝင်္ဂုလဗဟလာဟိ သုဝဏ္ဏိဋ္ဌကာဟိ ဟရိတာလေန စ မနောသိလာယ စ မတ္တိကာကိစ္စံ တိလတေလေနေဝ ဥဒကကိစ္စံ သာဓေတွာ ယောဇနုဗ္ဗေဓံ ဥဋ္ဌပေသုံ။ တတော ဘုမ္မာ ဒေဝတာ ယောဇနုဗ္ဗေဓံ, တတော အာကာသဋ္ဌကဒေဝတာ, တတော ဥဏှဝလာဟကဒေဝတာ, တတော အဗ္ဘဝလာဟကဒေဝတာ, တတော စာတုမဟာရာဇိကာ ဒေဝတာ, တတော တာဝတိံသာ ဒေဝတာ ယောဇနုဗ္ဗေဓံ ဥဋ္ဌပေသုန္တိ ဧဝံ သတ္တယောဇနိကံ စေတိယံ အဟောသိ။ မနုဿေသု မာလာဂန္ဓဝတ္ထာဒီနိ ဂဟေတွာ အာဂတေသု အာရက္ခဒေဝတာ ဂဟေတွာ တေသံ ပဿန္တာနံယေဝ စေတိယံ ပူဇေသိ။

တဒါ အယံ ထေရော ဗြာဟ္မဏမဟာသာလော ဟုတွာ ဧကံ ပီတကံ ဝတ္ထံ အာဒါယ ဂတော။ ဒေဝတာ တဿ ဟတ္ထတော ဝတ္ထံ ဂဟေတွာ စေတိယံ ပူဇေသိ။ ဗြာဟ္မဏော တံ ဒိသွာ ပသန္နစိတ္တော ''အဟမ္ပိ အနာဂတေ ဝေရူပဿ ဗုဒ္ဓဿ စေတိယေ အာရက္ခဒေဝတာ ဟောမိ''တိ ပတ္ထနံ ကတွာ တတော စုတော ဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တိ။ တဿ ဒေဝလောကေ စ မနုဿလောကေ စ သံသရန္တဿေဝ ကဿပေ ဘဂဝတိ လောကေ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ ပရိနိဗ္ဗာယိ။ တဿာပိ ဧကမေဝ ဓာတုသရီရံ အဟောသိ။ တံ ဂဟေတွာ ယောဇနိကံ စေတိယံ ကာရေသုံ။ သော တတ္ထ အာရက္ခဒေဝတာ ဟုတွာ သာသနေ အန္တရဟိတေ သဂ္ဂေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ အမှာကံ ဘဂဝတော ကာလေ တတော စုတော မဟာကုလေ ပဋိသန္ဓိံ ဂဟေတွာ နိက္ခမ္မ ပဗ္ဗဇိတွာ အရဟတ္တံ ပတ္တော။ ဣတိ စေတိယေ အာရက္ခဒေဝတာ ဟုတွာ အာဂတတ္တာ ထေရော တေဇုဿဒေါတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဒေဝတာ , အာနန္ဒ, ဥဇ္ဈာယန္တီ တိ ဣတိ အာနန္ဒ, ဒေဝတာ ဥဇ္ဈာယန္တိ, န မယှံ ဖုတ္တဿ အဥ္ဈော ကောစိ အဝသော အတ္ထီတိ ဒဿေတိ။

၂၀၁. **ကထံဘူတာ ပန, ဘန္တေ** တိ ကသ္မာ အာဟ? ဘဂဝတ တုမှေဟ – ''ဒေဝတာ ဥဇ္ဈာယန္တီ''တိ ဝဒထ, ကထံဘူတာ ပန တာ တုမှေဟ မနသိ ကရောထ , ကိံ တုမှာကံ ပရိနိဗ္ဗာနံ အဓိဝာသေန္တီတိ ပုစ္ဆတိ။ အထ ဘဂဝတ – ''နာဟံ အဓိဝါသနကာရဏံ ဝဒာမိ''တိ တာသံ အနဓိဝါသနဘာဝံ ဒဿေန္တော **သန္တာနန္ဒာ** တိအာဒိမာဟ။

တတ္ထ **အာကာသေ ပထဝီသညိနိယော**တိ အာကာသေ ပထဝိံ မာပေတွာ တတ္ထ ပထဝီသညိနိယော။ **ကန္ဒန္တီ** တိ ရောဒန္တိ။ **ဆိန္နပာတံ ပပတန္တီ** တိ မဇ္ဈေ ဆိန္နာ ဝိယ ဟုတွာ ယတော တ တတော တ ပပတန္တိ။ **အာဝဋ္ဋန္တီ** တိ အာဝဋ္ဋန္တိယော ပတိတဋ္ဌာနမေဝ အာဂစ္ဆန္တိ။ **ဝိဝဋ္ဋန္တီ** တိ ပတိတဋ္ဌာနတော ပရဘာဂံ ဝဋ္ဋမာနာ ဂစ္ဆန္တိ။ အပိစ ဒွေဝ ဟဒေ ပသာရေတွာ သကိံ ပုရတော သကိံ ပစ္ဆတော သကိံ တမတော သကိံ ဒက္ခိဏတော သံပရိဝတ္တမာနာပိ – ''အာဝဋ္ဋန္တိ ဝိဝဋ္ဋန္တီ''တိ ဝုစ္စန္တိ။ **သန္တာနန္ဒ, ဒေဝတာ ပထဝိယံ ပထဝီသညိနိယော** တိ ပကတိပထဝီ ကိရ ဒေဝတာ ဓာရေတုံ န သက္ကောတိ။ တတ္ထ ဟတ္ထကော ဗြဟ္မာ ဝိယ ဒေဝတာ သြသီဒန္တိ။ တေနာဟ ဘဂဝ – ''သြဋ္ဌာရိကံ ဟတ္ထက, အတ္တဘာဝံ အဘိနိမ္မိနာဟီ''တိ (အ. နိ. ၃.၁၂၈)။ တသ္မာ ယာ ဒေဝတာ ပထဝိယံ ပထဝိံ မာပေသုံ, တာ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ – ''ပထဝိယံ ပထဝီသညိနိယော''တိ။

ဝီတရာဂာတိ ပဟီနဒေါမနဿာ သိလာထမ္ဘသဒိသာ အနာဂာမိခီဏာသဝဒေဝတာ။

စတုသံဝေဇနီယဋ္ဌာနဝဏ္ဏနာ

၂၀၂. **ဝဿံဝုဋ္ဌာ** တိ ဗုဒ္ဓကာလေ ကိရ ဒွီသု ကာလေသု ဘိက္ခူ သန္နိပတန္တိ ဥပကဋ္ဌာယ ဝဿူပနာယိကာယ ကမ္မဋ္ဌာနဂ္ဂဟဏတ္ထံ, ဝုဋ္ဌဝဿာ စ ဂဟိတကမ္မဋ္ဌာနာနုယောဂေန နိဗ္ဗတ္တိတဝိသေသာရောစနတ္ထံ။ ယထာ စ ဗုဒ္ဓကာလေ, ဧဝံ တမ္ဗပဏ္ဏိဒီပေပိ အဟရဂင်္ဂာယ ဘိက္ခူ လောဟပါသာဒေ သန္နိပတိံသု, ဟရဂင်္ဂာယ ဘိက္ခူ တိဿမဟာဝိဟာရေ။ တေသု အဟရဂင်္ဂာယ ဘိက္ခူ သင်္ဂါရဆဥ္ဇကသမ္မဇ္ဇနိယော ဂဟေတွာ အာဂန္တွာ မဟာဝိဟာရေ သန္နိပတိတွာ စေတိယေ သုဓာကမ္မံ ကတွာ – ''ဝုဋ္ဌဝဿာ အာဂန္တွာ လောဟပါသာဒေ သန္နိပတထာ''တိ ဝတ္တံ ကတွာ ဖာသုကဋ္ဌာနေသု ဝသိတွာ ဝုဋ္ဌဝဿာ အာဂန္တွာ လောဟပါသာဒေ ပဉ္စနိကာယမဏ္ဍလေ, ယေသံ ဟတ္ထေ ပဂုဏာ, တေ ဟတ္ထံ သဇ္ဈာယန္တိ။ ယေသံ အဋ္ဌကထာ ပဂုဏာ, တေ အဋ္ဌကထံ သဇ္ဈာယန္တိ။ ယော ဟတ္ထံ တ အဋ္ဌကထံ တ ဝိရာဓေတိ , တံ – ''ကဿ သန္တိကေ တယာ ဂဟိတ''န္တိ ဝိစာရေတွာ ဥဇုံ ကတွာ ကဟာပေန္တိ။ ဟရဂင်္ဂာ

တသိနောပိ တိဿမဟာဝိဟာရေ ဝေမေဝ ကရောန္တိ။ ဧဝံ ဒ္ဝီသု ကာလေသု သန္နိပတိတေသု ဘိက္ခူသု ယေ ပုရေ ဝသ္သူပနာယိကာယ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ ဂတာ ဝိသေသာရောစနတ္ထံ အာဂစ္ဆန္တိ, ဝေရူပေ သန္ဓာယ ''ပုဗ္ဗေ ဘန္တေ ဝသ္သံဝုဋ္ဌာ''တိအာဒိမာဟ။

မနောဘာဝနီယေတိ မနသာ ဘာဝိတေ သမ္ဘာဝိတေ။ ယေ တ မနော မနံ ဘာဝေန္တိ ဝဍ္ဎေန္တိ ရာဂရဇာဒီနိ ပတာဟေန္တိ, ဝေရူပေတိ အတ္ထော။ ထေရော ကိရ ဝတ္တသမ္ပန္နော မဟလ္လကံ ဘိက္ခုံ ဒိသွာ ထဒ္ဓော ဟုတွာ န နိသီဒတိ, ပစ္စုဂ္ဂမနံ ကတွာ ဟတ္ထတော ဆတ္တဉ္စ ပတ္တစီဝရဉ္စ ဂဟေတွာ ပီဌံ ပပ္ဖောဋေတွာ ဒေတိ, တတ္ထ နိသိန္နဿ ဝတ္တံ ကတွာ သေနာသနံ ပဋိဇဂ္ဂိတွာ ဒေတိ။ နဝကံ ဘိက္ခုံ ဒိသွာ တုဏှီဘူတော န နိသီဒတိ, သမီပေ ဌတွာ ဝတ္တံ ကရောတိ။ သော တာယ ဝတ္တပဋိပတ္တိယာ အပရိဟာနိံ ပတ္ထယမာနော ဝေမာဟ။

အထ ဘဂဝါ – ''အာနန္ဒော မနောဘာဝနီယာနံ ဒဿနံ န လဘိဿာမီ''တိ စိန္တေတိ, ဟန္ဒဿ, မနောဘာဝနီယာနံ ဒဿနဋ္ဌာနံ အာစိက္ခိဿာမိ, ယတ္ထ ဝသန္တော ကာလေန ကာလံ စိတော စ အနာဟိဏ္ဍိတွာဝ လစ္ဆတိ မနောဘာဝနီယေ ဘိက္ခူ ဒဿနာယာတိ စိန္တေတွာ **စတ္တာရိမာနိ** တိအာဒိမာဟ။

တတ္ထ **သဒ္ဓဿာ** တိ ဗုဒ္ဓာဒီသု ပသန္နစိတ္တဿ ဝတ္တသမ္ပန္နဿ, ယဿ ဟတော ပဋ္ဌာယ စေတိယင်္ဂဏဝတ္တာဒီနိ သဗ္ဗဝတ္တာနိ ကတာနေဝ ပညာယန္တိ။ **ဒဿနီယာနီ** တိ ဒဿနာရဟာနိ ဒဿနတ္ထာယ ဂန္တဗ္ဗာနိ။ **သံဝေဇနီယာနီ**တိ သံဝေဂဇနကာနိ။ **ဌာနာနီ**တိ ကာရဏာနိ, ပဒေသဋ္ဌာနာနေဝ တ။

ယေ ဟိ ကေစီတိ ဣဒံ စေတိယစာရိကာယ သတ္တကဘာဝဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **စေတိယစာရိကံ အာဟိဏ္ဍန္တာ**တိ ယေ စ တာဝ တတ္ထ တတ္ထ စေတိယင်္ဂဏံ သမ္မဇ္ဇန္တာ, အာသနာနိ ဓောဝန္တာ ဗောဓိမ္ဟိ ဥဒကံ သိဉ္စန္တာ အာဟိဏ္ဍန္တိ, တေသု ဝတ္တဗ္ဗမေဝ နတ္ထိ အသုကဝိဟာရေ ''စေတိယံ ဝန္ဒိဿာမာ''တိ နိက္ခမိတွာ ပသန္နစိတ္တာ အန္တရာ ကာလင်္ကရောန္တာပိ အနန္တရာယေန သဂ္ဂေ ပတိဋ္ဌဟိဿန္တိ ယေဝါတိ ဒဿေတိ။

အာနန္ဒပုစ္ဆာကထာဝဏ္ဏနာ

၂၀၃. **အဒဿနံ** , **အာနန္ဒာ**တိ ယဒေတံ မာတုဂါမဿ အဒဿနံ, အယမေတ္ထ ဥတ္တမာ ပဋိပတ္တီတိ ဒဿေတိ။ ဒွာရံ ပိဒဟိတွာ သေနာသနေ နိသိန္နော ဟိ ဘိက္ခု အာဂန္တွာ ဒွာရေ ဌိတမ္ပိ မာတုဂါမံ ယာဝ န ပဿတိ, တာဝဿ ဧကံသေနေဝ န လောဘော ဥပ္ပဇ္ဇတိ, န စိတ္တံ စလတိ။ ဒဿနေ ပန သတိယေဝ တဒုဘယမ္ပိ အဿ။ တေနာဟ – ''အဒဿနံ အာနန္ဒာ''တိ။ **ဒဿနေ ဘဂဝါ သတိ ကထ** န္တိ ဘိက္ခံ ဂဟေတွာ ဥပဂတဋ္ဌာနာဒီသု ဒဿနေ သတိ ကထံ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗန္တိ ပုစ္ဆတိ။ အထ ဘဂဝါ ယသ္မာ ခဂ္ဂံ ဂဟေတွာ – ''သစေ မယာ သဒ္ဓိံ အာလပသိ, တေ့ ထေဝ တေ သီသံ ပာတေဿာမီ''တိ ဌိတပုရိသေန တ, ''သစေ မယာ သဒ္ဓိံ အာလပသိ, ဧတ္ထေဝ တေ မံသံ မုရုမုရာပေတွာ ခါဒိဿာမီ''တိ ဌိတယက္ခိနိယာ တ အာလပိတုံ ဝရံ။ ဧကေဿဝ ဟိ အတ္တဘာဝဿ တပ္ပစ္စယာ ဝိနာသော ဟောတိ, န အပာယေသု အပရိစ္ဆိန္နဒုက္ခာနုဘဝနံ။ မာတုဂါမေန ပန အာလာပသလ္လာပေ သတိ ဝိဿာသော ဟောတိ, ဝိဿာသေ သတိ ဩတာရော ဟောတိ, ဩတိဏ္ဏစိတ္တော သီလဗျသနံ ပတွာ အပာယပူရကော ဟောတိ; တသ္မာ **အနာလာပေ**တိ အာဟ။ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ –

> ''သလ္လပေ အသိဟတ္ထေန, ပိသာစေနာပိ သလ္လပေ။
> အာသီဝိသမ္ပိ အာသီဒေ, ယေန ဒဋ္ဌော န ဇီဝတိ။
> န တွေဝ ဧကော ဧကာယ, မာတုဂါမေန သလ္လပေ''တိ။ (အ. နိ. ၅.၅၅)။

အာလပန္တေန ပနာ တိ သစေ မာတုဂါမော ဒိဝသံ တ ပုစ္ဆတိ, သီလံ တ ယာစတိ, ဓမ္မံ တ သောတုကာမော ဟောတိ, ပဉှံ တ ပုစ္ဆတိ, တထာရူပံ တ ပနဿ ပဗ္ဗဇိတေဟိ ကတ္တဗ္ဗကမ္မံ ဟောတိ, ဝေရူပေ ကာလေ အနာလပန္တံ ''မူဂေ အယံ, ဗဓိရော အယံ, ဘုတွာဝ ဗဒ္ဓမုခော နိသီဒတီ''တိ ဝဒတိ, တသ္မာ အဝဿံ အာလပိတဗ္ဗံ ဟောတိ။ ဧဝံ အာလပန္တေန ပန ကထံ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗန္တိ ပုစ္ဆတိ။ အထ ဘဂဝါ – ''ထေ တုမှေ့ ဟ, ဘိက္ခဝေ, မာတုမတ္တီသု မာတုစိ

တ္တံ ဥပဋ္ဌပေထ, ဘဂိနိမတ္တီသု ဘဂိနိစိတ္တံ ဥပဋ္ဌပေထ, ဓီတုမတ္တီသု ဓီတုစိတ္တံ ဥပဋ္ဌပေထာ''တိ (သံ. နိ. ၄.၁၂၇) ဣမံ ဩဝါဒံ သန္ဓာယ **သတိ, အာနန္ဒ, ဥပဋ္ဌပေတဗ္ဗာ** တိ အာဟ။

၂၀၄. **အဗ္ဘာဝဋာ** တိ အတန္တိဗဒ္ဓာ နိရုဿုက္ကာ ဟောထ။ **သာရတ္ထေ ဃဋထာ** တိ ဥတ္တမတ္ထေ အရဟတ္တေ ဃဋေထ။ **အနုယုဉ္ဇထာ** တိ တဒဓိဂမာယ အနုယောဂံ ကရောထ။ **အပ္ပမတ္တာ** တိ တတ္ထ အဝိပ္ပမုဋ္ဌသတိ။ ဝီရိယာတာပယောဂေန **အာတာပိနော**။ ကာယေ စ ဇီဝိတေ စ နိရပေက္ခတာယ **ပဟိတတ္တာ** ပေသိတစိတ္တာ ဝိဟရထ။

၂၀၅. **ကထံ ပန, ဘန္တေ** တိ ဧတေဟိ ခတ္တိယပဏ္ဍိတာဒီဟိ ကထံ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗံ။ အဒ္ဓာ မံ တေ ပဋိပုစ္ဆိဿန္တိ – ''ကထံ, ဘန္တေ, အာနန္ဒ တထာဂတဿ သရီရေ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗ''န္တိ; ''တေသာဟံ ကထံ ပဋိဝစနံ ဒေမီ''တိ ပုစ္ဆတိ။ **အဟတေန ဝတ္ထေနာ** တိ နဝေန ကာသိကဝတ္ထေန။ **ဝိဟတေန ကပ္ပာသေနာ** တိ သုဟတထိတေန ကပ္ပာသေန။ ကာသိကဝတ္ထဉှိ သုခုမတ္တာ တေလံ န ဂဏှာတိ, ကပ္ပာသော ပန ဂဏှာတိ။ တသ္မာ ''ဝိဟတေန ကပ္ပာသေနာ''တိ အာဟ။ **အာယသာယာ**တိ သောဝဏ္ဏာယ။ သောဝဏ္ဏဉှိ ဣဓ ''အယသ''န္တိ အဓိပ္ပေတံ။

ထူပာရဟပုဂ္ဂလဝဏ္ဏနာ

၂၀၆. **ရာဇာ စက္ကဝတ္တီ** တိ ဧတ္ထ ကသ္မာ ဘဂဝါ အဂါရမဇ္ဈေ ဝသိတွာ ကာလင်္ကတဿ ရညော ထူပာရဟတံ အနုဇာနာတိ, န သီလဝတော ပုထုဇ္ဇနဿ ဘိက္ခုဿာတိ? အနစ္ဆရိယတ္တာ။ ပုထုဇ္ဇနဘိက္ခူနဉှိ ထူပေ အနုညာယမာနေ တမ္ဗပဏ္ဏိဒီပေ တာဝ ထူပာနံ ဩကာသော န ဘဝေယျ, တထာ အညေသု ဌာနေသု။ တသ္မာ ''အနစ္ဆရိယာ တေ ဘဝိဿန္တီ''တိ နာနုဇာနာတိ။ ရာဇာ စက္ကဝတ္တီ ဧကောဝ နိဗ္ဗတ္တတိ, တေနဿ ထူပေ အစ္ဆရိယော ဟောတိ။ ပုထုဇ္ဇနသီလဝတော ပန ပရိနိဗ္ဗုတဘိက္ခုနော ဝိယ မဟန္တမ္ပိ သက္ကာရံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိယေဝ။

အာနန္ဒအစ္ဆရိယဓမ္မဝဏ္ဏနာ

၂၀၇. **ဝိဟာရ**န္တိ ဣဓ မဏ္ဍလမာလော ဝိဟာရောတိ အဓိပ္ပေတော, တံ ပဝိသိတွာ။ **ကပိသီသ**န္တိ ဒွါရဗာဟကောဋိယံ ဌိတံ အဂ္ဂဠရုက္ခံ။ **ရောဒမာနော အဋ္ဌာသီ** တိ သော ကိရာယသ္မာ စိန္တေသိ – ''သတ္ထာရာ မမ သံဝေဂဇနကံ ဝသနဋ္ဌာနံ ကထိတံ, စေတိယစာရိကာယ သာတ္ထကဘာဝေ ကထိတော, မာတုကမေ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗပဋိပတ္တိ ကထိတာ, စတ္တာရော ထူပာရဟာ ကထိတာ, ဓုဝံ အဇ္ဇ ဘဂဝါ ပရိနိဗ္ဗာယိဿတီ''တိ, တဿေဝံ စိန္တယတော ဗလဝဒေါမနဿံ ဥပ္ပဇ္ဇိ။ အထဿ ဧတဒဟောသိ – ''ဘဂဝတော သန္တိကေ ရောဒနံ နာမ အဖာသုကံ, ဧကမန္တံ ဂန္တွာ သောကံ တနုကံ ကရိဿာမီ''တိ, သော တထာ အကာသိ။ တေန ဝုတ္တံ – ''ရောဒမာနော အဋ္ဌာသီ''တိ။

အဟဉ္စ ဝတမှိ တိ အဟဉ္စ ဝတ အမှိ, အဟံ ဝတမှီတိပိ ပါဌော။ **ယော မမ အနုကမ္ပကော** တိ ယော မံ အနုကမ္ပတိ အနုသာသတိ, သွေ ဝ အနိ ပဋ္ဌာယ ကဿ မုခဓောဝနံ ဒဿာမိ, ကဿ ပာဒေ ဓောဝိဿာမိ, ကဿ သေနာသနံ ပဋိဇဂ္ဂိဿာမိ, ကဿ ပတ္တစီဝရံ ဂဟေတွာ ဝိစရိဿာမီတိ ဗဟုံ ဝိလပိ။ **အာမန္တေသီ** တိ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ အန္တရေ ထေရံ အဒိသွာ အာမန္တေသိ။

မေတ္တေန ကာယကမ္မေနာ တိ မေတ္တစိတ္တဝသေန ပဝတ္တိတေန မုခဓောဝနအာနာဒိကာယကမ္မေန။ **ဟိတေနာ**တိ ဟိတဝုဍ္ဎိယာ ကတေန။ **သုခေနာ**တိ သုခသောမနဿေနေဝ ကတေန, န ဒုက္ခိနာ ဒုမ္မနေန ဟုတွာတိ အတ္ထော။ **အဒ္ဝယေနာ**တိ ဒွေဝ ကောဋ္ဌာသေ ကတွာ အကတေန။ ယထာ ဟိ ဧကော သမ္မုခါဝ ကရောတိ န ပရမ္မုခါ, ဧကော ပရမ္မုခါဝ ကရောတိ န သမ္မုခါ ဧဝံ ဝိဘာဂံ အကတွာ ကတေနာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **အပ္ပမာဏေနာ**တိ ပမာဏဝိရဟိတေန။ စက္ကဝာဠမ္ပိ ဟိ အတိသမ္ဗာဓံ, ဘဝဂ္ဂမ္ပိ အတိနီစံ, တယာ ကတံ ကာယကမ္မမေဝ ဗဟုန္တိ ဒဿေတိ။

မေတ္တေန ဝစီကမ္မေနာ တိ မေတ္တစိတ္တဝသေန ပဝတ္တိတေန မုခဓောဝနကာလာရောစနာဒိနာ ဝစီကမ္မေန။ အပိ စ ဩဝါဒံ သုတွာ – ''သာဓု, ဘန္တေ''တိ ဝစနမ္ပိ မေတ္တံ ဝစီကမ္မမေဝ။ **မေတ္တေန မနောကမ္မေနာ** တိ ကာလဿေဝ သရီရပဋိဇဂ္ဂနံ ကတွာ ဝိဝိတ္တာသနေ နိသီဒိတွာ – ''သတ္ထာ အရောဂေါ ဟောတု, အဗျာပဇ္ဇော သုခီ''တိ ဧဝံ

ပဝတ္တိတေန မနောကမ္မေန။ **ကတပုညောသီ**တိ ကပ္ပသတသဟဿံ အဘိနီဟာရသမ္ပန္နောသီတိ ဒဿေတိ။ ကတပု ညောသီတိ စ တွေ့ာဝတာ ဝိဿတ္တော မာ ပမာဒမာပဇ္ဇိ, အထ ခေါ ပဓာနမနုယုဉ္ဇ။ ဧဝဉှိ အနုယုတ္တော ခိပ္ပံ ဟောဟိသိ အနာသဝေါ, ဓမ္မသင်္ဂီတိကာလေ အရဟတ္တံ ပာပုဏိဿသိ။ န ဟိ မာဒိသဿ ကတပာရိစရိယာ နိပ္ဖလာ နာမ ဟောတီတိ ဒဿေတိ။

၂၀၈. ဧဝဉ္စ ပန ဝတွာ မဟာပထဝိံ ပတ္ထရန္တော ဝိယ အာကာသံ ဝိတ္ထာရေန္တော ဝိယ စက္ကဝါဠဂိရိံ ဩသာ ရေန္တော ဝိယ သိနေရုံ ဥက္ခိပေန္တော ဝိယ မဟာဇမ္ဗုံ ခန္ဓေ ဂဟေတွာ စာလေန္တော ဝိယ အာယသ္မတော အာနန္ဒဿ ဂုဏကထံ အာရဘန္တော အထ ခေါ ဘဂဝါ ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ။ တတ္ထ ''ယေပိ တေ, ဘိက္ခဝေ, တေရဟိ''တိ က သ္မာ န ဝုတ္တံ? အညဿ ဗုဒ္ဓဿ နတ္ထိတာယ။ ဧတေနေဝ စေတံ ဝေဒိတဗ္ဗံ – ''ယထာ စက္ကဝါဠန္တရေပိ အညော ဗုဒ္ဓေါ နတ္ထီ''တိ။ **ပဏ္ဍိတော** တိ ဗျတ္တော။ **မေဓာဝီ**တိ ခန္ဓဓာတုအာယတနာဒီသု ကုသလော။

၂၀၉. **ဘိက္ခုပရိသာ အာနန္ဒံ ဒဿနာယာ** တိ ယေ ဘဂဝန္တံ ပဿိတုကာမာ ထေရံ ဥပသင်္ကမန္တိ, ယေ စ ''အာ ယသ္မာ ကိရာနန္ဒော သမန္တပါသာဒိကော အဘိရူပော ဒဿနီယော ဗဟုဿုတော သင်္ဃသောဘနော''တိ ထေရဿ ဂုဏေ သုတွာ အာဂစ္ဆန္တိ, တေ သန္ဓာယ ''ဘိက္ခုပရိသာ အာနန္ဒံ ဒဿနာယ ဥပသင်္ကမန္တိ''တိ ဝုတ္တံ။ သေ န ယော သဗ္ဗတ္ထ။ **အတ္တမနာ**တိ သဝနေန ဒဿနံ သမေတီတိ သကမနာ တုဋ္ဌစိတ္တာ။ **ဓမ္မန္တိ** ''ကစ္စိ, အာဝုသော, ခမနီယံ, ကစ္စိ ယာပနီယံ, ကစ္စိ ယောနိသော မနသိကာရေန ကမ္မံ ကရောထ, အာစရိယုပဇ္ဈာယေ ဝတ္တံ ပူရေထာ''တိ ဧဝရူပံ ပဋိသန္ထာရဓမ္မံ။ တတ္ထ ဘိက္ခုနီသု – ''ကစ္စိ, ဘဂိနိယော, အဋ္ဌ ဂရုဓမ္မေ သမာဒါယ ဝတ္တထာ''တိ ဣဒမ္ပိ နာနာကရဏံ ဟောတိ။ ဥပါသကေသု အာဂတေသု ''ဥပါသက, န တေ ကစ္စိ သီသံ ဝါ အင်္ဂံ ဝါ ရုဇ္ဇတိ, အရောဂါ တေ ပု တ္တဘာတရော''တိ န ဧဝံ ပဋိသန္ထာရံ ကရောတိ။ ဧဝံ ပန ကရောတိ – ''ကထံ ဥပါသကာ တီဏိ သရဏာနိ ပဉ္စ သီလာနိ ရ က္ခထ, မာသဿ အဋ္ဌ ဥပေါသထေ ကရောထ, မာတာပိတူနံ ဥပဋ္ဌာနဝတ္တံ ပူရေထ, ဓမ္မိကသမဏဗြာဟ္မဏေ ပဋိ ဇဂ္ဂထာ''တိ။ ဥပါသိကာသုပိ ဧသေဝ နယော။

ဣာအနိ အာနန္ဒတ္ထေရဿ စက္ကဝတ္တိနာ သဒ္ဓိံ ဥပမံ ကရောန္တော **စတ္တာရောမေ ဘိက္ခဝေ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ခတ္တိယာ** တိ အဘိသိတ္တာ စ အနဘိသိတ္တာ စ ခတ္တိယဇာတိကာ။ တေ ကိရ – ''ရာဇာ စက္ကဝတ္တီ နာမ အဘိရူပော ဒဿနီယော ပါသာဒိကော အာကာသေန ဝိစရန္တော ရဇ္ဇံ အနုသာသတိ ဓမ္မိကော ဓမ္မရာဇာ''တိ တဿ ဂု ဏကထံ သုတွာ ''သဝနေန ဒဿနမ္ပိ သမ''န္တိ အတ္တမနာ ဟောန္တိ။ **ဘာသတီ**တိ ကထေန္တော – ''ကထံ, တာတာ, ရာဇဓမ္မံ ပူရေထ, ပဝေဏိံ ရက္ခထာ''တိ ပဋိသန္ထာရံ ကရောတိ။ ဗြာဟ္မဏေသု ပန – ''ကထံ အာစရိယာ မန္တေ ဝါစေ ထ, ကထံ အန္တေဝါသိကာ မန္တေ ဂဏှန္တိ, ဒက္ခိဏံ ဝါ ဝတ္ထာနိ ဝါ ကပိလံ ဝါ အလတ္ထာ''တိ ပဋိသန္ထာရံ က ရောတိ။ ဂဟပတီသု – ''ကထံ တာတာ, န တေ ရာဇကုလတော ဒဏ္ဍေန ဝါ ဗလိနာ ဝါ ပီဠာ အတ္ထိ, သမ္မာ ဒေဝေါ ဓာရံ အနုပဝေစ္ဆတိ, သဿာနိ သမ္ပဇ္ဇန္တီ''တိ ဧဝံ ပဋိသန္ထာရံ ကရောတိ။ သမဏေသု – ''ကထံ, ဘန္တေ, ပဗ္ဗဇိတပ ရိက္ခာရာ သုလဘာ, သမဏဓမ္မေ န ပမဇ္ဇထာ''တိ ဧဝံ ပဋိသန္ထာရံ ကရောတိ။

မဟာသုဒဿနသုတ္တဒေသနာဝဏ္ဏနာ

၂၁၀. **ခုဒ္ဒကနဂရကေ** တိ နဂရပတိရူပကေ သမ္ဗာဓေ ခုဒ္ဒကနဂရကေ။ **ဥဇ္ဇင်္ဂလနဂရကေ** တိ ဝိသမနဂရကေ။ **သာ ခါနဂရကေ**တိ ယထာ ရုက္ခာနံ သာခါ နာမ ခုဒ္ဒကာ ဟောန္တိ, ဧဝမေဝ အညေသံ မဟာနဂရာနံ သာခါသဒိသေ ခုဒ္ဒကနဂ ရကေ။ **ခတ္တိယမဟာသာလာ**တိ ခတ္တိယမဟာသာရပ္ပတ္တာ မဟာခတ္တိယာ။ သေ န ယော သဗ္ဗတ္ထ။

တေသု **ခတ္တိယမဟာသာလာ** နာမ ယေသံ ကောဋိသတမ္ပိ ကောဋိသဟဿမ္ပိ ဓနံ နိခဏိတွာ ဌပိတံ, ဒိဝသပရိဗ္ဗ ယော ဧကံ ကဟာပဏသကဋံ နိဂစ္ဆတိ, သာယံ ဒွေ ပဝိသန္တိ။ **ဗြာဟ္မဏမဟာသာလာ** နာမ ယေသံ အသီတိကောဋိဓနံ နိဟိတံ ဟောတိ, ဒိဝသပရိဗ္ဗယော ဧကော ကဟာပဏကုမ္ဘော နိဂစ္ဆတိ, သာယံ ဧကေသကဋံ ပဝိသတိ။ **ဂဟပတိမဟာ သာလာ** နာမ ယေသံ စတ္တာလီသကောဋိဓနံ နိဟိတံ ဟောတိ, ဒိဝသပရိဗ္ဗယော ပဉ္စ ကဟာပဏမ္ဗဏာနိ နိဂစ္ဆန္တိ, သာ ယံ ကုမ္ဘော ပဝိသတိ။

မာ ဟောဝံ, အာနန္ဒ, အဝစာ တိ အာနန္ဒ, မာ ဧဝံ အဝစ, န ဣမံ "ခုဒ္ဒကနဂရ"န္တိ ဝတ္တဗ္ဗံ။ အဟဉှိ ဣမဿ ဝ နဂရဿ သမ္ပတ္တိံ ကထေတုံ – "အနေကတာရံ တိဂ္ဃံ နိသီဒိံ မဟာန္တေန ဥဿာဟေန, မဟန္တေန ပရက္ကမေန ဣဓာဂတော"တိ ဝတွာ **ဘူတပုဗ္ဗန္တိအာဒိမာဟ။** **သုဘိက္ခာ** တိ ခဇ္ဇဘောဇ္ဇသမ္ပန္နာ။ **ဟတ္ထိသဒ္ဒေနာ** တိ ဧကသ္မိံ ဟတ္ထိမှိ သဒ္ဒံ ကရောန္တေ စတုရာသီတိဟတ္ထိသဟဿာနိ သဒ္ဒံ ကရောန္တိ, ဣတိ ဟတ္ထိသဒ္ဒေန အဝိဝိတ္တာ, ဟောတိ, တထာ အဿသဒ္ဒေန။ ပုညဝန္တော ပနေတ္ထ သတ္တာ စတုသိန္ဓဝယုတ္တေဟိ ရထေဟိ အညမညံ အနုဗန္ဓမာနာ အန္တရဝီထီသု ဝိစရန္တိ, ဣတိ ရထသဒ္ဒေန အဝိဝိတ္တာ ဟောတိ။ နိစ္စံ ပယောဇိတာနေဝ ပနေတ္ထ ဘေရိအာဒီနိ တူရိယာနိ, ဣတိ ဘေရိသဒ္ဒါဒီဟိပိ အဝိဝိတ္တာ ဟောတိ။ တတ္ထ **သမ္မသဒ္ဒော** တိ ကံသတာဠသဒ္ဒော။ **ပါဏိတာဠသဒ္ဒေါ**တိ ပါဏိနာ စတုရဿအမ္ဗဏတာဠသဒ္ဒော။ ကုဋဘေရိသဒ္ဒောတိပိ ဝဒန္တိ။

အသ္နာထ ပိဝထ ခါဒထာတိ အသ္နာထ ပိဝထ ခါဒထ။ အယံ ပနေတ္ထ သင်္ခေပေါ, ဘုဉ္ဇထ ဘောတိ ဣမိနာ ဒသမေန သဒ္ဒေန အဝိဝိတ္တာ ဟောတိ အနုပစ္ဆိန္နသဒ္ဒါ။ ယထာ ပန အညေသု နဂရေသု "ကစဝရံ ဆဍ္ဍေထ, ကုဒါလံ ဂဏှထ, ပစ္ဆိံ ဂဏှထ, ပဝါသံ ဂမိဿာမ, တဏ္ဍုလပုဋံ ဂဏှထ, ဘတ္တပုဋံ ဂဏှထ, ဖလကာဝုဓာဒီနိ သဇ္ဇာနိ ကရောထာ"တိ ဧဝရူပာ သဒ္ဒါ ဟောန္တိ, န ယိဓ ဧဝံ အဟောသီတိ ဒဿေတိ။

"ဒသမေန သဒ္ဒေနာ"တိ စ ဝတွာ "ကုသာဝတီ, အာနန္ဒ, ရာဇဓာနီ သတ္တဟိ ပာကာရေဟိ ပရိက္ခိတ္တာ အဟောသီ"တိ သဗ္ဗံ **မဟာသုဒဿနသုတ္တံ** နိဋ္ဌာပေတွာ **ဂစ္ဆ တွံ အာနန္ဒာ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **အဘိက္ကမထာ** တိ အဘိမုခာ ကမထ, အာဂစ္ဆထာတိ အတ္ထော။ ကိံ ပန တေ ဘဂဝတော အာဂတဘာဝံ န ဇာနန္တီတိ? ဇာနန္တိ။ ဗုဒ္ဓာနံ ဂတဂတဋ္ဌာနံ နာမ မဟန္တံ ကောလာဟလံ ဟောတိ, ကေနစိဒေဝ ကရဏီယေန နိသိန္နတ္တာ န အာဂတာ။ "တေ အာဂန္တွာ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ ဌာနနိသဇ္ဇောကာသံ သံဝိဒဟိတွာ ဒဿန္တီ"တိ တေသံ သန္တိကေ အဝေလာယမ္ပိ ဘဂဝါ ပေသေသိ။

မလ္လာနံ ဝန္ဒနာဝဏ္ဏနာ

၂၁၁. **အမ္ဗဟာကဠ္ဌ နော** တိ တွေ **နော** ကာရော နိပါတမတ္တံ။ **အဃာဝိနော**တိ ဥပ္ပန္နဒုက္ခာ။ **ဒုမ္မနာ** တိ အနတ္တမနာ။ **စေတောဒုက္ခသမပ္ပိတာ** တိ ဒောမနဿသမပ္ပိတာ။ **ကုလပရိဝတ္တသော ကုလပရိဝတ္တသော ဌပေတွာ** တိ ဧကေကံ ကုလပရိဝတ္တံ ကုလသင်္ခေပံ ဝီထိသဘာဂေန စေဝ ရစ္ဆာသဘာဂေန စ ဝိသုံ ဝိသုံ ဌပေတွာ။

သုဘဒ္ဒပရိဗ္ဗာဇကဝတ္ထုဝဏ္ဏနာ

၂၁၂. **သုဘဒ္ဒော နာမ ပရိဗ္ဗာဇကော** တိ ဥဒိစ္စဗြာဟ္မဏမဟာသာလကုလာ ပဗ္ဗဇိတော ဆန္နပရိဗ္ဗာဇကော။ **ကင်္ခာဓမ္မော**တိ ဝိမတိဓမ္မော။ ကသ္မာ ပနဿ အဇ္ဇ ဧဝံ အဟောသီတိ? တထာဝိဓုပနိဿယတ္တာ။ ပုဗ္ဗေ ကိရ ပုည ကရဏကာလေ ဒွေ ဘာတရော အဟေသုံ။ တေ ဧကတောဝ သဿံ အကံသု။ တတ္ထ ဇေဋ္ဌကဿ – "ဧကသ္မိံ သဿေ နဝတရေ အဂ္ဂသဿဒါနံ မယာ အတဗ္ဗ"န္တိ အဟောသိ။ သော ဝပ္ပကာလေ ဗီဇဂ္ဂံ နာမ ဒတွာ ဂဗ္ဘကာလေ ကနိဋ္ဌေန သဒ္ဓိံ မန္တေသိ – "ဂဗ္ဘကာလေ ဂဗ္ဘံ ဖာလေတွာ ဒဿာမာ"တိ ကနိဋ္ဌော – "တရုဏသဿံ နာသေတုကာမောသီ"တိ အာဟ။ ဇေဋ္ဌော ကနိဋ္ဌဿ အနနုဝတ္တနဘာဝံ ဉတွာ ခေတ္တံ ဝိဘဇိတွာ အတ္တနော ကောဋ္ဌာသတော ဂဗ္ဘံ ဖာလေတွာ ခီရံ နီဟရိတွာ သပ္ပိနဝနီတေန သံယောဇေတွာ အဒါသိ, ပုထုကကာလေ ပုထုကံ ကာရေတွာ အဒါသိ, လာယနကာလေ လာယနဂ္ဂံ, ဝေဏိကရဏေ ဝေဏဂ္ဂံ, ကလာပါဒီသု ကလာပဂ္ဂံ, ခလဂ္ဂံ, ခလဘဏ္ဍဂ္ဂံ, ကောဋ္ဌဂ္ဂန္တိ ဧဝံ ဧကသဿေ နဝတရေ အဂ္ဂဒါနံ အဒါသိ။ ကနိဋ္ဌော ပန ဥဒ္ဓရိတွာ အဒါသိ။

တေသု ဇေဋ္ဌကော **အညာသိကောဏ္ဍညတ္ထေရော** ဇာတော။ ဘဂဝါ – "ကဿ နု ခေါ အဟံ ပဌမံ ဓမ္မံ ဒေသေယျ"န္တိ ဩလောကေန္တော "အညာသိကောဏ္ဍညော ဧကသ္မိံ သဿေ နဝ အဂ္ဂဒါနာနိ အဒါသိ, ဣမံ အဂ္ဂဓမ္မံ တဿ ဒေသေဿာမီ"တိ သဗ္ဗပဌမံ ဓမ္မံ ဒေသေသိ။ သော အဋ္ဌာရသဟိ ဗြဟ္မကောဋီဟိ သဒ္ဓိံ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌာသိ။ ကနိဋ္ဌော ပန ဩဟီယိတွာ ပစ္ဆာ အနဿ ဒိန္နတ္တာ သတ္ထု ပရိနိဗ္ဗာနကာလေ ဧဝံ စိန္တေတွာ သတ္ထာရံ ဒဋ္ဌုကာမော အဟောသိ။

မာ တထာဂတံ ဝိဟေဌေသီတိ ထေရော ကိရ – ‘‘တေ အညတိတ္ထိယာ နာမ အတ္တနော ဂဟဏမေဝ ဂဏှန္တိ, တသ္သ ဝိသ္သဇ္ဇာပနတ္ထာယ ဘဂဝတော ဗဟုံ ဘာသမာနဿ ကာယတစာဝိဟေသာ ဘဝိဿတိ, ပကတိယာပိ စ ကိလန္တော ယေဝ ဘဂဝါ’’တိ မညမာနော ဝေမာဟ။ ပရိဗ္ဗာဇကော – ‘‘န မေ အယံ ဘိက္ခု ဩကာသံ ကရောတိ, အတ္ထိကေန ပန အနုဝတ္တိတဗ္ဗော’’တိ ထေရံ အနုဝတ္တန္တော ဒုတိယမ္ပိ တတိယမ္ပိ အာဟ။

၂၁၃. အဒ္ဓေဿသိ ခေါတိ သာဏိဒ္ဝါရေ ဌိတဿ ဘာသတော ပကတိသောတေနေဝ အဒ္ဓေဿသိ, သုတွာ စ ပန သုဘဒ္ဒဿေဝ အတ္ထာယ မဟာတာ ဥဿာဟေန အာဂတတ္တာ **အလံ အာနန္ဒာ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **အလ**န္တိ ပဋိက္ခေပတ္ထေ နိပါတော။ **အညာပေက္ခောဝ** တိ အညာတုကာမောဝ ဟုတွာ။ **အဗ္ဘညိံသု** တိ ယထာ တေသံ ပဋိညာ, တထေဝ ဇာနိံသု။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – သစေ နေသံ သာ ပဋိညာ နိယျာနိကာ, သဗ္ဗေ အဗ္ဘညံသု, နော စေ, န အဗ္ဘညံသု။ တသ္မာ ကိံ တေသံ ပဋိညာ နိယျာနိကာ, အနိယျာနိကာတိ အယမေဝ တဿ ပဉှဿ အတ္ထော။ အထ ဘဂဝါ တေသံ အနိယျာနိကဘာဝကထနေန အတ္ထာဘာဝတော စေဝ ဩကာသာဘာဝတော စ ‘‘အလ’’န္တိ ပဋိက္ခိပိတွာ ဓမ္မမေဝ ဒေသေသိ။ ပဌမယာမသ္မိဉှိ မလ္လာနံ ဓမ္မံ ဒေသေတွာ မဇ္ဈိမယာမေ သုဘဒ္ဒဿ, ပစ္ဆိမယာမေ ဘိက္ခုသင်္ဃံ ဩဝဒိတွာ ဗလဝပစ္စူသသမယေ ပရိနိဗ္ဗာယိဿာမိစ္စေဝ ဘဂဝါ အာဂတော။

၂၁၄. သမဏောပိ တတ္ထ န ဥပလဗ္ဘတီ တိ ပဌမော သောတာပန္နသမဏောပိ တတ္ထ နတ္ထိ, ဒုတိယော သကဒါဂါမိသမဏောပိ, တတိယော အနာဂါမိသမဏောပိ, စတုတ္ထော အရဟတ္တသမဏောပိ တတ္ထ နတ္ထီတိ အတ္ထော။ ‘‘ဣမေ သ္မိံ ခေါ’’တိ ပုရိမဒေသနာယ အနိယမတော ဝတွာ ဣဒါနိ အတ္တနော သာသနံ နိယမေန္တော အာဟ။ **သုညာ ပရပ္ပဝါဒါ သမဏေဘီ**တိ စတုန္နံ မဂ္ဂါနံ အတ္ထာယ အာရဒ္ဓဝိပဿကေဟိ စတူဟိ, မဂ္ဂဋ္ဌေဟိ စတူဟိ, ဖလဋ္ဌေဟိ စတူဟီတိ ဒွါဒသဟိ သမဏေဟိ သုညာ ပရပ္ပဝါဒါ တုစ္ဆာ ရိတ္တကာ။ **ဣမေ စ သုဘဒ္ဒ** တိ ဣမေ ဒွါဒသ ဘိက္ခူ။ **သမ္မာ ဝိဟရေယျု**န္တိ ဧတ္ထ သောတာပန္နော အတ္တနော အဓိဂတဋ္ဌာနံ အညဿ ကထေတွာ တံ သောတာပန္နံ ကရောန္တော သမ္မာ ဝိဟရတိ နာမ။ ဧသ နယော သကဒါဂါမိအာဒီသု။ သောတာပတ္တိမဂ္ဂဋ္ဌော အညမ္ပိ သောတာပတ္တိမဂ္ဂဋ္ဌံ ကရောန္တော သမ္မာ ဝိဟရတိ နာမ။ ဧသ နယော သေသမဂ္ဂဋ္ဌေသု။ သောတာပတ္တိမဂ္ဂတ္ထာယ အာရဒ္ဓဝိပဿကော အတ္တနော ပဂုဏံ ကမ္မဋ္ဌာနံ ကထေတွာ အညမ္ပိ သောတာပတ္တိမဂ္ဂတ္ထာယ အာရဒ္ဓဝိပဿကံ ကရောန္တော သမ္မာ ဝိဟရတိ နာမ။ ဧသ နယော သေသမဂ္ဂတ္ထာယ အာရဒ္ဓဝိပဿကေသု။ ဣဒံ သန္ဓာယာဟ – ‘‘သမ္မာ ဝိဟရေယျု’’န္တိ။ **အသုညော လောကော အရဟန္တေဟိ အဿာ** တိ နဠဝနံ သရဝနံ ဝိယ နိရန္တရော အဿ။

ဧကူနတိံသော ဝယသာတိ ဝယေန ဧကူနတိံသဝဿော ဟုတွာ။ **ယံ ပဗ္ဗဇိံ** န္တိ ဧတ္ထ ယန္တိ နိပါတမတ္တံ။ **ကိံ ကုသလာနုဧသီ**တိ ‘‘ကိံ ကုသလ’’န္တိ အနုဧသန္တော ပရိယေသန္တော။ တတ္ထ – ‘‘ကိံ ကုသလ’’န္တိ သဗ္ဗညုတညာဏံ အဓိပ္ပေတံ, တံ ဂဝေသန္တောတိ အတ္ထော။ **ယတော အဟ**န္တိ ယတော ပဋ္ဌာယ အဟံ ပဗ္ဗဇိတော, ဧတ္ထန္တရေ သ မဓိကာနိ ပညာသ ဝဿာနိ ဟောန္တီတိ ဒဿေတိ။ **ဉာယဿ ဓမ္မဿာ** တိ အရိယမဂ္ဂဓမ္မဿ။ **ပဒေသဝတ္တီ** တိ ပဒေသေ ဝိပဿနာမဂ္ဂေ ပဝတ္တန္တော။ **ဣတော ဗဟိဒ္ဓါ** တိ မမ သာသနတော ဗဟိဒ္ဓါ။ **သမဏောပိ နတ္ထီ** တိ ပဒေသဝတ္တိဝိပဿကောပိ နတ္ထိ, ပဌမသမဏော သောတာပန္နောပိ နတ္ထီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

ယေ ဧတ္ထ တိ ယေ တုမှေ ဧတ္ထ သာသနေ သတ္ထာရာ သမ္မုခါ အန္တေဝါသိကာဘိသေကေန အဘိသိတ္တာ, တေသံ ဝေါ လာဘာ တေသံ ဝေါ သုလဒ္ဓန္တိ။ ဗာဟိရသမယေ ကိရ ယံ အန္တေဝါသိကံ အာစရိယော – ‘‘ဣမံ ပဗ္ဗာဇေဟိ , ဣမံ ဩဝဒ, ဣမံ အနုသာသာ’’တိ ဝဒတိ, သော တေန အတ္တနော ဌာနေ ဌပိတော ဟောတိ, တသ္မာ တဿ – ‘‘ဣမံ ပဗ္ဗာဇေဟိ, ဣမံ ဩဝဒ, ဣမံ အနုသာသာ’’တိ ဣမေ လာဘာ ဟောန္တိ။ ထေရမ္ပိ သုဘဒ္ဒော တမေဝ ဗာဟိရသမယံ ဂဟေတွာ ဝေမာဟ။

အလတ္ထ ခေါ တိ ကထံ အလတ္ထ? ထေရော ကိရ နံ ဧကမန္တံ နေတွာ ဥဒကတုမ္ဗတော ပါနီယေန သီသံ တေမေတွာ တစပဉ္စကကမ္မဋ္ဌာနံ ကထေတွာ ကေသမဿုံ ဩဟာရေတွာ ကာသာယာနိ ဝတ္ထာနိ အစ္ဆာဒေတွာ သရဏာနိ ဒတွာ ဘဂဝတော သန္တိကံ အာနေသိ။ ဘဂဝါ ဥပသမ္ပာဒေတွာ ကမ္မဋ္ဌာနံ အာစိက္ခိ။ သော တံ ဂဟေတွာ ဥယျာနဿ ဧကမန္တေ စင်္ကမံ အဓိဋ္ဌာယ ဃဋေန္တော ဝါယမန္တော ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေန္တော သဟ ပဋိသမ္ဘိ

အဟိ အရဟတ္တံ ပတ္တာ အာဂမ္မ ဘဂဝန္တံ ဝန္ဒိတ္ဝာ နိသီဒိ။ တံ သန္ဓာယ – ''အစိရူပသမ္ပန္နော ခော ပနာ''တိအာဒိ ဝုတ္တံ။

သော စ ဘဂဝတော ပစ္ဆိမော သက္ခိသာဝကော အဟောသီ တိ သင်္ဂီတိကာရကာနံ ဝစနံ။ တတ္ထ ယော ဘဂဝတိ ဓရမာနေ ပဗ္ဗဇိတ္ဝာ အပရဘာဂေ ဥပသမ္ပဒံ လဘိတွာ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ အရဟတ္တံ ပာပုဏာတိ, ဥပသမ္ပဒမ္ပိ တ ဓရမာနေယေဝ လဘိတွာ အပရဘာဂေ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ အရဟတ္တံ ပာပုဏာတိ, ကမ္မဋ္ဌာနမ္ပိ တ ဓရမာနေ ယေဝ ဂဟေတွာ အပရဘာဂေ အရဟတ္တမေဝ ပာပုဏာတိ, သဗ္ဗောပိ သော ပစ္ဆိမော သက္ခိသာဝကော။ အယံ ပန ဓ ရမာနေယေဝ ဘဂဝတိ ပဗ္ဗဇိတော စ ဥပသမ္ပန္နော စ ကမ္မဋ္ဌာနဉ္စ ဂဟေတွာ အရဟတ္တံ ပတ္တောတိ။

ပဥ္စမဘာဏဝါရဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

တထာဂတပစ္ဆိမဝါစာဝဏ္ဏနာ

၂၁၆. ဣဒါနိ ဘိက္ခူသင်္ဃဿ ဩဝါဒံ အာရဘိ, တံ ဒဿေတုံ **အထ ခော ဘဂဝါ**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **ဒေသိ တော ပညတ္တော**တိ ဓမ္မောပိ ဒေသိတော စေဝ ပညတ္တော စ, ဝိနယောပိ ဒေသိတော စေဝ ပညတ္တော စ။ **ပညတ္တော** စ နာမ ဌပိတော ပဋ္ဌပိတောတိ အတ္ထော။ **သော ဝေါ မမစ္စယေနာ** တိ သော ဝေါ ဓမ္မဝိနယော တုမှာကံ မမစ္စယေန သတ္ထာ။ မယာ ဟိ ဝေါ ဌိတေနေဝ – ''ဣဒံ လဟုကံ, ဣဒံ ဂရုကံ, ဣဒံ သတေကိစ္ဆံ, ဣဒံ အတေကိစ္ဆံ, ဣဒံ လောကဝဇ္ဇံ, ဣဒံ ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇံ, အယံ အာပတ္တိ ပုဂ္ဂလဿ သန္တိကေ ဝုဋ္ဌာတိ, အယံ အာပတ္တိ ဂဏဿ သန္တိကေ ဝုဋ္ဌာတိ, အယံ သင်္ဃဿ သန္တိကေ ဝုဋ္ဌာတီ''တိ သတ္တာပတ္တိက္ခန္ဓဝသေန ဩတိဏ္ဏေ ဝတ္ထုသ္မိံ သခန္ဓက ပရိဝါရော ဥဘတောဝိဘင်္ဂေါ **ဝိနယော** နာမ ဒေသိတော, တံ သကလမ္ပိ ဝိနယပိဋကံ မယိ ပရိနိဗ္ဗုတေ တုမှာကံ သတ္ထုကိစ္စံ သာဓေဿတိ။

ဌိတေနေဝ စ မယာ – ''ဣမေ စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ, စတ္တာရော သမ္မပ္ပဓာနာ, စတ္တာရော ဣဒ္ဓိပါဒါ, ပဉ္စိန္ဒြိယာနိ, ပဉ္စ ဗလာနိ, သတ္တ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ, အရိယော အဋ္ဌင်္ဂိကော မဂ္ဂေါ''တိ တေန တေနာကာရေန ဣမေ ဓမ္မေ ဝိဘဇိတွာ ဝိဘဇိတွာ သုတ္တန္တပိဋကံ ဒေသိတံ, တံ သကလမ္ပိ သုတ္တန္တပိဋကံ မယိ ပရိနိဗ္ဗုတေ တုမှာကံ သတ္ထုကိစ္စံ သာဓေဿတိ။ ဌိတေနေဝ စ မယာ – ''ဣမေ ပဉ္စက္ခန္ဓာ, ဒွါဒသာယတနာနိ, အဋ္ဌာရသ ဓာတုယော, စတ္တာရိ သစ္စာနိ, ဗာဝီသတိန္ဒြိယာနိ, နဝ ဟေတူ, စတ္တာရော အာဟာရာ, သတ္တ ဖဿာ, သတ္တ ဝေဒနာ, သတ္တ သညာ, သတ္တ သဉ္စေတနာ, သတ္တ စိတ္တာနိ။ တတြာပိ 'ဧတ္တကာ ဓမ္မာ ကာမာဝစရာ, ဧတ္တကာ ရူပါဝစရာ, ဧတ္တကာ အရူပါဝစရာ, ဧတ္တကာ ပရိယာပန္နာ, ဧတ္တကာ အပရိယာပန္နာ, ဧတ္တကာ လောကိယာ, ဧတ္တကာ လောကုတ္တရာ'တိ'' ဣမေ ဓမ္မေ ဝိဘဇိတွာ ဝိဘဇိတွာ စတုဝီသတိသမန္တပဋ္ဌာနအနန္တနယမဟာပဋ္ဌာနပဋိမဏ္ဍိတံ အဘိဓမ္မပိဋကံ ဒေသိတံ, တံ သကလမ္ပိ အဘိဓမ္မပိဋကံ မယိ ပရိနိဗ္ဗုတေ တုမှာကံ သတ္ထုကိစ္စံ သာဓေဿတိ။

ဣတိ သဗ္ဗမ္ပေတံ အဘိသမ္ဗောဓိတော ယာဝ ပရိနိဗ္ဗာနာ ပဉ္စစတ္တာလီသဝဿာနိ ဘာသိတံ လပိတံ – ''တီဏိ ပိဋကာနိ, ပဉ္စ နိကာယာ, နဝင်္ဂါနိ, စတုရာသီတိ ဓမ္မက္ခန္ဓသဟဿာနီ''တိ ဧဝံ မဟာပဘေဒံ ဟောတိ။ ဣတိ ဣမာနိ စတုရာသီတိ ဓမ္မက္ခန္ဓသဟဿာနိ တိဋ္ဌန္တိ, အဟံ ဧကောဝ ပရိနိဗ္ဗာယာမိ။ အဟဉ္စ ခော ပန ဒါနိ ဧကကောဝ ဩဝဒါမိ အနုသာသာမိ, မယိ ပရိနိဗ္ဗုတေ ဣမာနိ စတုရာသီတိ ဓမ္မက္ခန္ဓသဟဿာနိ တုမှေ ဩဝဒိဿန္တိ အနုသာသိဿန္တီတိ ဧဝံ ဘဂဝါ ဗဟူနိ ကာရဏာနိ ဒဿေန္တော – ''သော ဝေါ မမစ္စယေန သတ္ထာ''တိ ဩဝဒိတွာ ပုန အနာဂတေ စာရိတ္တံ ဒဿေန္တော **ယထာ ခော ပနာ**တိအာဒိမာဟ။

တတ္ထ **သမုဒာစရန္တီ** တိ ကထေန္တိ ဝေါဟရန္တိ။ **နာမေန ဝါ ဂေါတ္တေန ဝါ** တိ နဝကာ ဘိ အဝတွာ ''တိဿ, နာဂါ''တိ ဧဝံ နာမေန ဝါ, ''ကဿပ, ဂေါတမာ''တိ ဧဝံ ဂေါတ္တေန ဝါ, ''အာဝုသော တိဿ, အာဝုသော ကဿ ပါ''တိ ဧဝံ အာဝုသောဝါဒေန ဝါ သမုဒာစရိတဗ္ဗော။ **ဘန္တေတိ ဝါ အာယသ္မာတိ ဝါ** တိ ဘန္တေ တိဿ, အာယသ္မာ တိဿာတိ ဧဝံ သမုဒာစရိတဗ္ဗော။ **သမူဟနတူ**တိ အာကင်္ခမာနော သမူဟနတု, ယဒိ ဣစ္ဆတိ သမူဟနေယျာတိ အတ္ထော။ ကသ္မာ ပန သမူဟနထာတိ ဧကံသေနေဝ အဝတွာ ဝိကပ္ပဝစနေနေဝ ဌပေသီတိ? မဟာကဿပဿ ဗလံ ဒိဋ္ဌ

တ္တာ။ ပသ္သတိ ဟိ ဘဂဝါ – ''သမူဟနထာတိ ဝုတ္တေပိ သင်္ဂီတိကာလေ ကဿပေါ န သမူဟနိဿတီ''တိ။ တသ္မာ ဝိကပ္ပေနေဝ ဌပေသိ။

တတ္ထ – ''ကေစိ ထေရာ ဧဝမာဟံသု – စတ္တာရိ ပါရာဇိကာနိ ဌပေတွာ အဝသေသာနိ ခုဒ္ဒါနုခုဒ္ဒကာနီ''တိ အာဒိနာ နယေန ပဉ္စသတိကသင်္ဂီတိယံ **ခုဒ္ဒါနုခုဒ္ဒကကထာ** အာဂတာဝ ဝိနိစ္ဆယော ပနေတ္ထ **သမန္တပါသာဒိကာယံ** ဝုတ္တော။ ကေစိ ပနာဟု – ''ဘန္တေ, နာဂသေန, ကတမံ ခုဒ္ဒကံ, ကတမံ အနုခုဒ္ဒက''န္တိ မိလိန္ဒေန ရညာ ပုဋ္ဌော။ ''ဒုက္ကဋံ, မဟာရာဇ, ခုဒ္ဒကံ, ဒုဗ္ဘာသိတံ အနုခုဒ္ဒက''န္တိ ဝုတ္တတ္တာ နာဂသေနတ္ထေရော ခုဒ္ဒါနုခုဒ္ဒကံ ဇာနာတိ။ မဟာကဿပော ပန တံ အဇာနန္တော –

''သုဏာတု မေ, အာဝုသော, သင်္ဃော သန္တမှာကံ သိက္ခာပဒါနိ ဂိဟိဂတာနိ, ဂိဟိနောပိ ဇာနန္တိ – ''ဣဒံ ဝေါ သမဏာနံ သက်ျပုတ္တိယာနံ ကပ္ပတိ, ဣဒံ ဝေါ န ကပ္ပတီ''တိ။ သစေ မယံ ခုဒ္ဒါနုခုဒ္ဒကာနိ သိက္ခာပဒါနိ သမူဟနိဿာမ, ဘဝိဿန္တိ ဝတ္တာရော – ''ဓူမကာလိကံ သမဏေန ဂေါတမေန သာဝကာနံ သိက္ခာပဒံ ပညတ္တံ, ယာဝ နေသံ သတ္ထာ အဋ္ဌာသိ, တာဝိမေ သိက္ခာပဒေသု သိက္ခိံသု, ယတော ဣမေသံ သတ္ထာ ပရိနိဗ္ဗုတော, န ဒါနိမေ သိက္ခာပဒေသု သိက္ခန္တီ''တိ။ ယဒိ သင်္ဃဿ ပတ္တကလ္လံ, သင်္ဃော အပညတ္တံ န ပညပေယျ, ပညတ္တံ န သမုစ္ဆိန္ဒေယျ, ယထာပညတ္တေသု သိက္ခာပဒေသု သမာဒါယ ဝတ္တေယျ။ ဧသာ ဉတ္တီတိ –

ကမ္မဝါစံ သာဝေသီတိ။ န တံ ဧဝံ ဂဟေတဗ္ဗံ။ နာဂသေနတ္ထေရော ဟိ – ''ပရေသံ ဝါဒိနော ဩကာသော မာ အဟောသီ''တိ ဧဝမာဟ။ မဟာကဿပတ္ထေရော ''ခုဒ္ဒါနုခုဒ္ဒကာပတ္တိံ န သမူဟနိဿာမီ''တိ ကမ္မဝါစံ သာဝေသိ။

ဗြဟ္မဒဏ္ဍကထာပိ သင်္ဂီတိယံ အာဂတတ္တာ သမန္တပါသာဒိကာယံ ဝိနိစ္ဆိတာ။

ကင်္ခါ တိ ဒွေဝဠှကာကံ။ **ဝိမတီ**တိ ဝိနိစ္ဆိတုံ အသမတ္ထတာ, ဗုဒ္ဓေါ နု ခေါ, န ဗုဒ္ဓေါ နု ခေါ, ဓမ္မော နု ခေါ, န ဓမ္မော နု ခေါ, သင်္ဃော နု ခေါ, န သင်္ဃော နု ခေါ, မဂ္ဂေါ နု ခေါ, န မဂ္ဂေါ နု ခေါ, ပဋိပဒါ နု ခေါ, န ပဋိပဒါ နု ခေါတိ ယဿ သံသယော ဥပ္ပဇ္ဇေယျ, တံ ဝေါ ဝဒါမိ ''ပုစ္ဆထ ဘိက္ခဝေ''တိ အယမေတ္ထ သင်္ခေပတ္ထော။ **သတ္ထုဂါရဝေနာပိ န ပုစ္ဆေယျာထာ**တိ မယံ သတ္ထုသန္တိကေ ပဗ္ဗဇိမှာ, စတ္တာရော ပစ္စယာပိ နော သတ္ထု သန္တကာဝ, တေ မယံ တွေက္ကာံ ကာလံ ကင်္ခံ အကတွာ န အရဟာမ အဇ္ဇ ပစ္ဆိမကာလေ ကင်္ခံ ကာတုန္တိ သစေ ဧဝံ သတ္ထရိ ဂါရဝေန န ပုစ္ဆထ။ **သဟာယကောပိ ဘိက္ခဝေ သဟာယကဿ အာရောစေတူ** တိ တုမှာကံ ယော ယဿ ဘိက္ခုနော သန္ဒိဋ္ဌော သမ္ဘတ္တော, သော တဿ အာရောစေတု, အဟံ ဧတဿ ဘိက္ခုဿ ကထေဿာမိ, တဿ ကထံ သုတွာ သဗ္ဗေ နိက္ကင်္ခါ ဘဝိဿထာတိ ဒဿေတိ။

ဧဝံ ပသန္နော တိ ဧဝံ သဒ္ဒဟာမိ အဟန္တိ အတ္ထော။ **ဉာဏမေဝ**တိ နိက္ကင်္ခဘာဝပစ္စက္ခကရဏဉာဏံယေဝ, ဧတ္ထ တထာဂတဿ န သဒ္ဓါမတ္တန္တိ အတ္ထော။ **ဣမေသဉှိ, အာနန္ဒာ**တိ ဣမေသံ အန္တောသာဏိယံ နိသိန္နာနံ ပဉ္စန္နံ ဘိက္ခုသတာနံ။ **ယော ပစ္ဆိမကော**တိ ယော ဂုဏေဝသေန ပစ္ဆိမကော။ အာနန္ဒတ္ထေရံယေဝ သန္ဓာယာဟ။

၂၁၈. **အပ္ပမာဒေန သမ္ပာဒေထာ** တိ သတိအဝိပ္ပဝါသေန သဗ္ဗကိစ္စာနိ သမ္ပာဒေယျာထ။ ဣတိ ဘဂဝါ ပရိနိဗ္ဗာနမဉ္စေ နိပန္နော ပဉ္စစတ္တာလီသ ဝဿာနိ ဒိန္နံ ဩဝါဒံ သဗ္ဗံ ဧကသ္မိံ အပ္ပမာဒပဒေယေဝ ပက္ခိပိတွာ အဒါသိ။ **အယံ တထာဂတဿ ပစ္ဆိမာ ဝါစာ**တိ ဣဒံ ပန သင်္ဂီတိကာရကာနံ ဝစနံ။

ပရိနိဗ္ဗုတကထာဝဏ္ဏနာ

၂၁၉. ဣတော ပရံ ယံ ပရိနိဗ္ဗာနပရိကမ္မံ ကတွာ ဘဂဝါ ပရိနိဗ္ဗုတော, တံ ဒဿေတုံ **အထ ခေါ ဘဂဝါ ပဌမံ ဈာနန္တိ**အာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **ပရိနိဗ္ဗုတော ဘန္တေ** တိ နိရောဓံ သမာပန္နဿ ဘဂဝတော အဿာသပဿာသာနံ အဘာဝံ ဒိသွာ ပုစ္ဆတိ။ **န အာဝုသော**တိ ထေရော ကထံ ဇာနာတိ? ထေရော ကိရ သတ္ထာရာ သဒ္ဓိံယေဝ တံ တံ သမာပ

တ္တိံ သမာပဇ္ဇန္တော ယာဝ နေဝသညာနာသညာယတနာ ဝုဋ္ဌာနံ, တာဝ ဂန္တွာ ဣ္တအနိ ဘဂဝတ နိရောဓံ သမာပန္နော, အန္တောနိရောဓေ စ ကာလင်္ကိရိယာ နာမ နတ္ထီတိ ဇာနာတိ။

အထ ခေါ ဘဂဝတ သညာဝေဒယိတနိရောဓသမာပတ္တိယာ ဝုဋ္ဌဟိတွာ နေဝသညာနာသညာယတနံ သမာပဇ္ဇိ။ ပေ။ တတိယဇ္ဈာနာ ဝုဋ္ဌဟိတွာ စတုတ္ထဇ္ဈာနံ သမာပဇ္ဇီတိ ဧတ္ထ ဘဂဝတ စတုဝီသတိယာ ဌာနေသု ပဌမဇ္ဈာနံ သမာပဇ္ဇိ, တေရသသု ဌာနေသု ဒုတိယဇ္ဈာနံ, တထာ တတိယဇ္ဈာနံ, ပန္နရသသု ဌာနေသု စတုတ္ထဇ္ဈာနံ သမာပဇ္ဇိ။ ကထံ? ဒသသု အသုဘေသု, ဒ္ွတ္တိံသာကာရေ အဋ္ဌသု ကသိဏေသု, မေတ္တာကရုဏာမုဒိတာသု, အာနာပာနေ, ပရိစ္ဆေဒအာကာသေတိ ဣမေသု တာဝ စတုဝီသတိယာ ဌာနေသု ပဌမဇ္ဈာနံ သမာပဇ္ဇိ။ ဌပေတွာ ပန ဒ္ွတ္တိံသာကာရဉ္စ ဒသ အသုဘာနိ စ သေသေသု တေရသသု ဒုတိယဇ္ဈာနံ , တေသုယေဝ စ တတိယဇ္ဈာနံ သမာပဇ္ဇိ။ အဋ္ဌသု ပန ကသိဏေသု, ဥပေက္ခာဗြဟ္မဝိဟာရေ, အာနာပာနေ, ပရိစ္ဆေဒအာကာသေ, စတူသု အရူပေသူတိ ဣမေသု ပန္နရသသု ဌာနေသု စတုတ္ထဇ္ဈာနံ သမာပဇ္ဇိ။ အယမ္ပိ စ သင်္ခေပကထာဝ။ နိဗ္ဗာနပုရံ ပဝိသန္တော ပန ဘဂဝတ ဓမ္မဿာမီ သဗ္ဗာပိ စတုဝီသတိ ကောဋိသတသဟဿသင်္ချာ သမာပတ္တိယော ပဝိသိတွာ ဝိဒေသံ ဂစ္ဆန္တော ဉာတိဇနံ အာလိင်္ဂေတွာ ဝိယ သဗ္ဗ သမာပတ္တိသုခံ အနုဘဝိတွာ ပဝိဋ္ဌော။

စတုတ္ထဇ္ဈာနာ ဝုဋ္ဌဟိတွာ သမနန္တရာ ဘဂဝတ ပရိနိဗ္ဗာယီ တိ ဧတ္ထ ဈာနသမနန္တရံ, ပစ္စဝေက္ခဏာသမနန္တရန္တိ ဒ္ွေ သမနန္တရာနိ။ တတ္ထ ဈာနာ ဝုဋ္ဌာယ ဘဝင်္ဂံ ဩတိဏ္ဏဿ တတ္ထေဝ ပရိနိဗ္ဗာနံ **ဈာနသမနန္တရံ** နာမ။ ဈာနာ ဝုဋ္ဌဟိတွာ ပုန ဈာနင်္ဂါနိ ပစ္စဝေက္ခိတွာ ဘဝင်္ဂံ ဩတိဏ္ဏဿ တတ္ထေဝ ပရိနိဗ္ဗာနံ **ပစ္စဝေက္ခဏာသမနန္တရံ** နာမ။ ဣမာနိပိ ဒ္ွေ သမနန္တရာနေဝ။ ဘဂဝတ ပန ဈာနံ သမာပဇ္ဇိတွာ ဈာနာ ဝုဋ္ဌာယ ဈာနင်္ဂါနိ ပစ္စဝေက္ခိတွာ ဘဝင်္ဂစိတ္တေန အဗျာကတေန ဒုက္ခသစ္စေန ပရိနိဗ္ဗာယိ။ ယေ ဟိ ကေစိ ဗုဒ္ဓါ ဝါ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ ဝါ အရိယသာဝကာ ဝါ အန္တမသော ကုန္ထကိပိလ္လိကံ ဥပါဒါယ သဗ္ဗေ ဘဝင်္ဂစိတ္တေနေဝ အဗျာကတေန ဒုက္ခသစ္စေန ကာလင်္ကရောန္တီတိ။ **မဟာဘူမိစာလာဒီနိ** ဝုတ္တနယာနေဝတိ။

၂၂၀. **ဘူတာ**တိ သတ္တာ။ **အပ္ပဋိပုဂ္ဂလော** တိ ပဋိဘာဂပုဂ္ဂလဝိရဟိတော။ **ဗလပ္ပတ္တော** တိ ဒသဝိဓဉာဏဗလံ ပတ္တော။

၂၂၁. **ဥပ္ပာဒဝယဓမ္မိနော** တိ ဥပ္ပာဒဝယသဘာဝါ။ **တေသံ ဝူပသမော**တိ တေသံ သင်္ခါရာနံ ဝူပသမော, အသင်္ခတံ နိဗ္ဗာနမေဝ သုခန္တိ အတ္ထော။

၂၂၂. **နာဟု အဿာသပဿာသော** တိ န ဇာတော အဿာသပဿာသော။ **အနေဇော**တိ တဏှာသင်္ခါတာယ ဧဇာယ အဘာဝေန အနေဇော။ **သန္တိမာရဗ္ဘ** တိ အနုပါဒိသေသံ နိဗ္ဗာနံ အာရဗ္ဘ ပဋိစ္စ သန္ဓာယ။ **ယံ ကာလမကရီ** တိ ယော ကာလံ အကရိ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ''အာဝုသော, ယော မမ သတ္ထာ ဗုဒ္ဓမုနိ သန္တိံ ဂမိဿာမီတိ, သန္တိံ အာရဗ္ဘ ကာလမကရိ, တဿ ဌိတစိတ္တဿ တာဒိနော ဣ္တအနိ အဿာသပဿာသော န ဇာတော, နတ္ထိ, နပ္ပဝတ္တတီ''တိ။

အသလ္လီနေန တိ အလီနေန အသင်္ကုဋိတေန သုဝိကသိတေနေဝ စိတ္တေန။ **ဝေဒနံ အဇ္ဈဝါသယီ** တိ ဝေဒနံ အဓိဝါသေသိ, န ဝေဒနာနုဝတ္တီ ဟုတွာ ဣတော စိတော စ သမ္ပရိဝတ္တိ။ **ဝိမောက္ခော** တိ ကေနစိ ဓမ္မေန အနာဝရဏဝိမောက္ခော သဗ္ဗသော အပညတ္တိဘာဝူပဂမော ပဇ္ဇောတနိဗ္ဗာနသဒိသော ဇာတော။

၂၂၃. **တဒါသိ**တိ ''သဟ ပရိနိဗ္ဗာနာ မဟာဘူမိစာလော''တိ ဧဝံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တံ ဘူမိစာလမေဝ သန္ဓာယာဟ။ တဥ္ဟိ လောမဟံသနဉ္စ ဘိံသနကဉ္စ အာသိ။ **သဗ္ဗာကာရဝရူပေတေ** တိ သဗ္ဗဝရကာရဏူပေတေ။

၂၂၄. **အဝီတရာဂါ**တိ ပုထုဇ္ဇနာ စေဝ သောတာပန္နသကဒါဂါမိနော စ။ တေသဥ္ဟိ ဒေါမနဿံ အပ္ပဟီနံ။ တသ္မာ တေပိ ဗာဟာ ပဂ္ဂယှ ကန္ဒန္တိ။ ဥဘောပိ ဟတ္ထေ သီသေ ဌပေတွာ ရောဒန္တီတိ သဗ္ဗံ ပုရိမနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၂၂၅. **ဥဇ္ဈာယန္တိ** တိ "အယ္ယာ အတ္တနာပိ အဓိတသေတုံ န သက္ကောန္တိ, သေသဇနံ ကထံ သမဿာသေဿန္တီ"တိ ဝဒန္တိယော ဥဇ္ဈာယန္တိ။ **ကထံဘူတာ ပန ဘန္တေ အာယသ္မာ အနုရုဒ္ဓေါ ဒေဝတာ မနသိကရောတီ** တိ ဒေဝတာ, ဘန္တေ, ကထံဘူတာ အာယသ္မာ အနုရုဒ္ဓေါ သလ္လက္ခေတိ, ကိံ တာ သတ္တု ပရိနိဗ္ဗာနံ အဓိတသေန္တီတိ?

အထ တာသံ ပဝတ္တိဒဿနတ္ထံ ထေရော **သန္တာဝုသော** တိအာဒိမာဟ။ တံ ဝုတ္တတ္ထမေဝ။ **ရတ္တာဝသေသ** န္တိ ဗလဝပစ္စူသေ ပရိနိဗ္ဗုတတ္တာ ရတ္တိယာ အဝသေသံ စုလ္လကဒ္ဓာနံ။ **ဓမ္မိယာ ကထာယာ** တိ အညာ ဟဒိ့ယေက္ကာ ဓမ္မကထာ နာမ နတ္ထိ, "အာဝုသော သဒေဝကေ နာမ လောကေ အပ္ပဋိပုဂ္ဂလဿ သတ္တုနော အယံ မစ္စုရာဇာ န လဇ္ဇတိ, ကိမင်္ဂ ပန လောကိယမဟာဇနဿ လဇ္ဇိဿတီ"တိ ဧဝရူပာယ ပန မရဏပဋိသံယုတ္တာယ ကထာယ ဝီတိနာမေသုံ။ တေသဉှိ တံ ကထံ ကထေန္တာနံ မုဟုတ္တေနေဝ အရုဏံ ဥဂ္ဂစ္ဆိ။

၂၂၆. **အထ ခေါ** တိ အရုဏုဂ္ဂံ ဒိသွာ တံ ထေရော ထေရံ တေဒဝဝေစ။ **တေနေဝ ကရဏီယေနာ**တိ ကီဒိသေန နု ခေါ ပရိနိဗ္ဗာနဋ္ဌာနေ မာလာဂန္ဓာဒိသက္ကာရေန ဘဝိတဗ္ဗံ, ကီဒိသေန ဘိက္ခုသင်္ဃဿ နိသဇ္ဇဋ္ဌာနေန ဘဝိတဗ္ဗံ, ကီဒိသေန ခာဒနီယဘောဇနီယေန ဘဝိတဗ္ဗန္တိ, ဧဝံ ယံ ဘဂဝတော ပရိနိဗ္ဗုတဘာဝံ သုတွာ ကတ္တဗ္ဗံ တေနေဝ ကရဏီယေန။

ဗုဒ္ဓသရီရပူဇာဝဏ္ဏနာ

၂၂၇. **သဗ္ဗဉ္စ တာဠာဝစရ** န္တိ သဗ္ဗံ တူရိယဘဏ္ဍံ။ **သန္နိပါတေထာ** တိ ဘေရိံ စရာပေတွာ သမာဟရထ။ တေ တထေဝ အကံသု။ **မဏ္ဍလမာဠေ** တိ ဒုဿမဏ္ဍလမာဠေ။ **ပဋိယာဒေန္တာ** တိ သဇ္ဇေန္တာ။

ဒက္ခိဏေန ဒက္ခိဏံ န္တိ နဂရဿ ဒက္ခိဏဒိသာဘာဂေနေဝ ဒက္ခိဏဒိသာဘာဂံ။ **ဗာဟိရေန ဗာဟိရ** န္တိ အန္တောနဂရံ အပ္ပဝေသေတွာ ဗာဟိရေနေဝ နဂရဿ ဗာဟိရပဿံ ဟရိတွာ။ **ဒက္ခိဏတော နဂရဿာ** တိ အနုရာဓပုရဿ ဒက္ခိဏဒွာရသဒိသေ ဌာနေ ဌပေတွာ သက္ကာရသမ္မာနံ ကတွာ ဇေတဝနသဒိသေ ဌာနေ ဈာပေဿာမာတိ အတ္ထော။

၂၂၈. **အဋ္ဌ မလ္လပာမောက္ခာ** တိ မဇ္ဈိမဝယာ ထာမသမ္ပန္နာ အဋ္ဌမလ္လရာဇာနော။ **သီသံ နှာတာ**တိ သီသံ ခေါ ဝိတွာ နှာတာ။ **အာယသ္မန္တံ အနုရုဒ္ဓ** န္တိ ထေရောဝ ဒိဗ္ဗစက္ခုကောတိ ဟကဋ္ဌော, တသ္မာ တေ သန္တေသုပိ အညေသု မဟာထေရေသု – "အယံ နော ဟကင်္ခံ ကတွာ ကထေဿတီ"တိ ထေရံ ပုစ္ဆိံသု။ **ကထံ ပန, ဘန္တေ, ဒေဝတာနံ အဓိပ္ပာယော**တိ ဘန္တေ, အမှာကံ တာဝ အဓိပ္ပာယံ ဇာနာမ။ ဒေဝတာနံ ကထံ အဓိပ္ပာယောတိ ပုစ္ဆန္တိ။ ထေရော ပဌမံ တေသံ အဓိပ္ပာယံ ဒဿေန္တော **တုမှာကံ ခေါ**တိအာဒိမာဟ။ **မကုဋဗန္ဓနံ နာမ မလ္လာနံ စေတိယ** န္တိ မလ္လရာဇူနံ ပသာဓနမင်္ဂလသာလာယ ဧတံ နာမံ။ စိတ္တီကတဋ္ဌေန ပနေသာ "စေတိယ"န္တိ ဝုစ္စတိ။

၂၂၉. **ယာဝ သန္ဓိသမလသင်္ကဋီရာ** တိ ဧတ္တ **သန္ဓိ** နာမ ဃရသန္ဓိ။ **သမလံ** နာမ ဂူထရာသိနိဒ္ဓမနပနာဠိ။ **သင်္ကဋီရံ** နာမ သင်္ကာရဋ္ဌာနံ။ **ဒိဗ္ဗေဟိ စ မာနုသကေဟိ စ နစ္စေဟီ** တိ ဥပရိ ဒေဝတာနံ နစ္စာနိ ဟောန္တိ, ဟေဋ္ဌာ မနုဿာနံ။ ဧသ နယော ဂီတာဒီသု။ အပိစ ဒေဝတာနံ အန္တရေ မနုဿာ, မနုဿာနံ အန္တရေ ဒေဝတာတိ ဧဝမ္ပိ သက္ကရောန္တာ ပူဇေန္တာ အဂမံသု။ **မဇ္ဈေန မဇ္ဈံ နဂရဿ ဟရိတွာ** တိ ဧဝံ ဟရိယမာနေ ဘဂဝတော သရီရေ ဗန္ဓုလမလ္လသေနာပတိဘရိယာ **မလ္လိကာ** နာမ – "ဘဂဝတော သရီရံ အာဟရန္တီ"တိ သုတွာ အတ္တနော သာမိကဿ ကာလံ ကိရိယတော ပဋ္ဌာယ အပရိဘုဉ္ဇိတွာ ဌပိတံ ဝိသာခာယ ပသာဓနသဒိသံ **မဟာလတာပသာဓနံ** နီဟရာပေတွာ – "ဣမိနာ သတ္ထာရံ ပူဇေဿာမီ"တိ တံ မဇ္ဇာပေတွာ ဂန္ဓောဒကေန ခေါဝိတွာ ဒွာရေ ဌိတာ။

တံ ကိရ ပသာဓနံ တာသဉ္စ ဒွိန္နံ ဣတ္ထီနံ, ဒေဝအနိယစောရဿ ဂေဟေတိ တီသုယေဝ ဌာနေသု အဟောသိ။ သာ စ သတ္ထု သရီရေ ဒွာရံ သမ္ပတ္တေ – "ဩတာရေထ, တာတာ, သတ္ထုသရီရ"န္တိ ဝတွာ တံ ပသာဓနံ သတ္ထု သရီရေ ပဋိမုဉ္စိ။ တံ သီသတော ပဋ္ဌာယ ပဋိမုက္ကံ ယာဝပာဒတလာဂတံ။ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏံ ဘဂဝတော သရီရံ သတ္တရတနမယေန မဟာပသာဓနေန ပသာဓိတံ အတိဝိယ ဝိရောစိတ္ထ။ တံ သာ ဒိသွာ ပသန္နစိတ္တာ ပတ္ထနံ အကာသိ – "ဘဂဝတ ယာဝ ဝဋ္ဋေ သံသရိဿာမိ, တာဝ မေ ဟဒိ့ယေက္ကံ ပသာဓနကိစ္စံ မာ ဟောတု, နိစ္စံ ပဋိမုက္ကပသာဓနသဒိသမေဝ သရီရံ ဟောတူ"တိ။

အထ ဘဂဝန္တံ သတ္တရတနမယေန မဟာပသာဓနေန ဥက္ခိပိတွာ ပုရတ္ထိမေန ဒွါရေန နီဟရိတွာ ပုရတ္ထိမေန နဂရဿ မကုဋဗန္ဓနံ မလ္လာနံ စေတိယံ, ဧတ္ထ ဘဂဝတော သရီရံ နိက္ခိပိံသု။

မဟာကဿပတ္ထေရဝတ္ထုဝဏ္ဏနာ

၂၃၁. **ပါဝါယ ကုသိနာရန္တိ** ပါဝါနဂရေ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ "ကုသိနာရံ ဂမိဿာမီ"တိ အဒ္ဓါနမဂ္ဂပ္ပဋိပန္နော ဟောတိ။ **ရုက္ခမူလေ နိသီဒီ**တိ ဧတ္ထ ကသ္မာ ဒိဝါဝိဟာရန္တိ န ဝုတ္တံ? ဒိဝါဝိဟာရတ္ထာယ အနိသိန္နတ္တာ။ ထေရဿ ဟိ ပရိဝါရာ ဘိက္ခူ သဗ္ဗေ သုခသံဝဍ္ဎိတာ မဟာပုညာ။ တေ မဇ္ဈန္ဟိကသမယေ တတ္တပါသာဏသဒိသာယ ဘူမိယာ ပဒသာ ဂစ္ဆန္တာ ကိလမိံသု။ ထေရော တေ ဒိသွာ – "ဘိက္ခူ ကိလန္တာ, ဂန္တဗ္ဗဋ္ဌာနဉ္စ န ဒူရံ, ထောကံ ဝိဿမိတွာ ဒရထံ ပဋိပ္ပဿမ္ဘေတွာ သာယန္ဟသမယေ ကုသိနာရံ ဂန္တွာ ဒသဗလံ ပဿိဿာမီ"တိ မဂ္ဂါ ဩက္ကမ္မ အညတရသ္မိံ ရုက္ခမူလေ သင်္ဃာဋိံ ပညပေတွာ ဥဒကတုမ္ဗတော ဥဒကေန ဟတ္ထပါဒေ သီတလေ ကတွာ နိသီဒိ။ ပရိဝါရဘိက္ခူပိဿ ရုက္ခမူလေ နိသီဒိတွာ ယောနိသော မနသိကာရေ ကမ္မံ ကုရုမာနာ တိဏ္ဏံ ရတနာနံ ဝဏ္ဏံ ဘဏမာနာ နိသီဒိံသု။ ဣတိ ဒရထဝိနောဒနတ္ထာယ နိသိန္နတ္တာ "ဒိဝါဝိဟာရ"န္တိ န ဝုတ္တံ။

မန္ဒာရဝပုပ္ဖံ ဂဟေတွာ တိ မဟာပါတိပ္ပမာဏံ ပုပ္ဖံ အာဂန္တုကဒဏ္ဍကေ ဌပေတွာ ဆတ္တံ ဝိယ ဂဟေတွာ။ **အဒ္ဒသ ခေါ** တိ အာဂစ္ဆန္တံ ဒူရတော အဒ္ဒသ။ ဒိသွာ စ ပန စိန္တေသိ –

"ဧတံ အာဇီဝကဿ ဟတ္ထေ မန္ဒာရဝပုပ္ဖံ ပညာယတိ, ဧတဉ္စ န သဗ္ဗဒါ မနုဿပထေ ပညာယတိ, ယဒါ ပန ကောစိ ဣဒ္ဓိမာ ဣဒ္ဓိံ ဝိကုဗ္ဗတိ, တဒါ သဗ္ဗညုဗောဓိသတ္တဿ စ မာတုကုစ္ဆိဩက္ကမနာဒီသု ဟောတိ။ န ခေါ ပန အဇ္ဇ ကေနစိ ဣဒ္ဓိဝိကုဗ္ဗနံ ကတံ, န မေ သတ္ထာ မာတုကုစ္ဆိံ ဩက္ကန္တော, န ကုစ္ဆိတော နိက္ခမန္တော, နာပိဿ အဇ္ဇ အဘိသမ္ဗောဓိ, န ဓမ္မစက္ကပ္ပဝတ္တနံ, န ယမကပါဋိဟာရိယံ, န ဒေဝေါရောဟဏံ, န အာယုသင်္ခါရောဿဇ္ဇနံ။ မဟလ္လကော ပန မေ သတ္ထာ ဓုဝံ ပရိနိဗ္ဗုတော ဘဝိဿတီ"တိ။

တတော – "ပုစ္ဆာမိ န"န္တိ စိတ္တံ ဥပ္ပါဒေတွာ – "သစေ ခေါ ပန နိသိန္နကောဝ ပုစ္ဆာမိ, သတ္ထရိ အဂါရဝေါ ကတော ဘဝိဿတီ"တိ ဥဋ္ဌဟိတွာ ဌိတဋ္ဌာနတော အပက္ကမ္မ ဆဒ္ဒန္တော နာဂရာဇာ မဏိစမ္မံ ဝိယ ဒသဗလဒတ္တိယံ မေဃဝဏ္ဏံ ပံသုကူလစီဝရံ ပါရုပိတွာ ဒသနခသမောဓာနသမုဇ္ဇလံ အဉ္ဇလိံ သိရသ္မိံ ပတိဋ္ဌပေတွာ သတ္ထရိ ကတေန ဂါရဝေန အာဇီဝကဿ အဘိမုခေါ ဟုတွာ – "အာဝုသော, အမှာကံ သတ္ထာရံ ဇာနာသီ"တိ အာဟ။ ကိံ ပန သတ္ထု ပရိနိဗ္ဗာနံ ဇာနန္တော ပုစ္ဆိ အဇာနန္တောတိ? အာဝဇ္ဇနပဋိဗဒ္ဓံ ခီဏာသဝါနံ ဇာနနံ, အနာဝဇ္ဇိတတ္တာ ပနေသ အဇာနန္တော ပုစ္ဆီတိ ဧကေ။ ထေရော သမာပတ္တိဗဟုလော, ရတ္တိဋ္ဌာနဒိဝါဋ္ဌာနလေဏမဏ္ဍပါဒီသု နိစ္စံ သမာပတ္တိဗလေနေဝ ယာပေတိ, ကုလသန္တကမ္ပိ ဂါမံ ပဝိသိတွာ ဒွါရေ သမာပတ္တိံ သမာပဇ္ဇိတွာ သမာပတ္တိတော ဝုဋ္ဌိတောဝ ဘိက္ခံ ဂဏှာတိ။ ထေရော ကိရ ဣမိနာ ပစ္ဆိမေန အတ္တဘာဝေန မဟာဇနာနုဂ္ဂဟံ ကရိဿာမိ – "ယေ မယှံ ဘိက္ခံ ဝါ ဒေန္တိ ဂန္ဓမာလာဒီဟိ ဝါ သက္ကာရံ ကရောန္တိ, တေသံ တံ မဟပ္ဖလံ ဟောတူ"တိ ဧဝံ ကရောတိ။ တသ္မာ သမာပတ္တိဗဟုလတာယ န ဇာနာတိ။ ဣတိ အဇာနန္တောဝ ပုစ္ဆတီတိ ဝဒန္တိ, တံ န ဂဟေတဗ္ဗံ။

န ဟေတ္ထ အဇာနနကာရဏံ အတ္ထိ။ အဘိလက္ခိတံ သတ္ထု ပရိနိဗ္ဗာနံ အဟောသိ, ဒသသဟဿိလောကဓာတုကမ္ပနာဒီဟိ နိမိတ္တေဟိ။ ထေရဿ ပန ပရိသာယ ကေဟိစိ ဘိက္ခူဟိ ဘဂဝါ ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗော, ကေဟိစိ န ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗော, တတ္ထ ယေဟိပိ ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗော, တေပိ ပဿိတုကာမာဝ, ယေဟိပိ အဒိဋ္ဌပုဗ္ဗော, တေပိ ပဿိတုကာမာဝ။ တတ္ထ ယေဟိ န ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗော, တေ အတိဒဿနကာမတာယ ဂန္တွာ "ကုဟိံ ဘဂဝါ"တိ ပုစ္ဆန္တာ "ပရိနိဗ္ဗုတော"တိ သုတွာ သန္ဓာရေတုံ နာသက္ခိဿန္တိ။ စီဝရဉ္စ ပတ္တဉ္စ ဆဍ္ဍေတွာ ဧကဝတ္ထာ ဝါ ဒုန္နိဝတ္ထာ ဝါ ဒုပ္ပါရုတာ ဝါ ဥရာနိ ပဋိပိသန္တာ ပရောဒိဿန္တိ။ တတ္ထ မနုဿာ – "မဟာကဿပတ္ထေရေန သဒ္ဓိံ အာဂတာ ပံသုကူလိကာ သယမ္ပိ ဣတ္ထိယော ဝိယ ပရောဒန္တိ, တေ ကိံ အမှေ သမဿာသေဿန္တီ"တိ မယှံ ဒောသံ ဒဿန္တိ။ ဣဒံ ပန သုညံ မဟာအရညံ, ဣဓ ယထာ တထာ ရောဒန္တေသု ဒောသော နတ္ထိ။ ပုရိမတရံ သုတွာ နာမ သောကောပိ တနုကော ဟောတီတိ ဘိက္ခူနံ သတုပ္ပါဒနတ္ထာယ ဇာနန္တောဝ ပုစ္ဆိ။

အဇ္ဇ သတ္တာဟပရိနိဗ္ဗုတော သမဏော ဂေါတမော တိ အဇ္ဇ သမဏော ဂေါတမော သတ္တာဟပရိနိဗ္ဗုတော။ **တတော မေ ဣဒန္တိ** တတော သမဏဿ ဂေါတမဿ ပရိနိဗ္ဗုတဋ္ဌာနတော။

၂၃၂. သုဘဒ္ဒော နာမ ဝုဍ္ဎပဗ္ဗဇိတော တိ “သုဘဒ္ဒော”တိ တဿ နာမံ။ ဝုဍ္ဎကာလေ ပန ပဗ္ဗဇိတတ္တာ “ဝုဍ္ဎပဗ္ဗဇိတော”တိ ဝုတ္တံ။ ကသ္မာ ပန သော ဧဝမာဟ? ဘဂဝတိ အာဃာတေန။ အယံ ကိရေသော ခန္ဓကေ အာဂတေ အာတုမာဝတ္ထုသ္မိံ နှာပိတပုဗ္ဗကော ဝုဍ္ဎပဗ္ဗဇိတော ဘဂဝတိ ကုသိနာရတော နိက္ခမိတွာ အဍ္ဎတေဠသေဟိ ဘိက္ခုသတေဟိ သဒ္ဓိံ အာတုမံ အာဂစ္ဆန္တေ ဘဂဝါ အာဂစ္ဆတီတိ သုတွာ – “အာဂတကာလေ ယာဂုပါနံ ကရိဿာမီ”တိ သာမဏေရဘူမိယံ ဌိတေ ဒွေ ပုတ္တေ ဧတဒဝေါစ – “ဘဂဝါ ကိရ, တာတာ, အာတုမံ အာဂစ္ဆတိ မဟတာ ဘိက္ခုသင်္ဃေန သဒ္ဓိံ အဍ္ဎတေဠသေဟိ ဘိက္ခုသတေဟိ; ဂစ္ဆထ တုမှေ, တာတာ, ခုရဘဏ္ဍံ အာဒါယ နာဠိယာဝါပကေန အနုဃရကံ အနုဃရကံ အာဟိဏ္ဍထ လောဏမ္ပိ တေလမ္ပိ တဏ္ဍုလမ္ပိ ခါဒနီယမ္ပိ သံဟရထ ဘဂဝတော အာဂတဿ ယာဂုပါနံ ကရိဿာမာ”တိ (မဟာဝ. ၃၀၃)။ တေ တထာ အကံသု။

မနုဿာ တေ ဒါရကေ မဉ္ဇုကေ ပဋိဘာနေယျကေ ဒိသွာ ကာရေတုကာမာပိ အကာရေတုကာမာပိ ကာရေန္တိယေဝ။ ကတကာလေ – “ကိံ ဂဏှိဿထ တာတာ”တိ ပုစ္ဆန္တိ။ တေ ဝဒန္တိ – “န အမှာကံ အညေန ကေနစိ အတ္ထော, ပိတာ ပန နော ဘဂဝတော, အာဂတကာလေ ယာဂုဒါနံ ဒါတုကာမော”တိ။ တံ သုတွာ မနုဿာ အပရိဂဏေတွာဝ ယံ တေ သက္ကောန္တိ အာဟရိတုံ, သဗ္ဗံ ဒေန္တိ။ ယမ္ပိ န သက္ကောန္တိ, မနုဿေဟိ ပေသေန္တိ။ အထ ဘဂဝတိ အာတုမံ အာဂန္တွာ ဘုသာဂါရံ ပဝိဋ္ဌေ သုဘဒ္ဒော သာယန္ဟသမယံ ဂါမဒွါရံ ဂန္တွာ မနုဿေ အာမန္တေသိ – “ဥပါသကာ, နာဟံ တုမှာကံ သန္တိကာ အညံ ကိဉ္စိ ပစ္စာသီသာမိ, မယှံ ဒါရကေဟိ အာဘတာနိ တဏ္ဍုလာဒီနိယေဝ သင်္ဃဿ ပဟောန္တိ။ ယံ ဟတ္ထကမ္မံ, တံ မေ ဒေထာ”တိ။ “ဣဒဉ္စိဒဉ္စ ဂဏှထာ”တိ သဗ္ဗူပကရဏာနိ ဂါဟာပေတွာ ဝိဟာရေ ဥဒ္ဓနာနိ ကာရေတွာ ဧကံ ကာဠကံ ကာသာဝံ နိဝါသေတွာ တာဒိသမေဝ ပါရုပိတွာ – “ဣဒံ ကရောထ, ဣဒံ ကရောထာ”တိ သဗ္ဗရတ္တိံ ဝိစာရေန္တော သတသဟဿံ ဝိဿဇ္ဇေတွာ ဘောဇ္ဇယာဂုဉ္စ မဓုဂေါဠကဉ္စ ပဋိယာဒါပေသိ။ ဘောဇ္ဇယာဂု နာမ ဘုဉ္ဇိတွာ ပါတဗ္ဗယာဂု, တတ္ထ သပ္ပိမဓုဖာဏိတမစ္ဆမံသပုပ္ဖဖလရသာဒိ ယံ ကိဉ္စိ ခါဒနီယံ နာမ သဗ္ဗံ ပက္ခိပတိ ကီဠိတုကာမာနံ သီသမက္ခနယောဂ္ဂါ ဟောတိ သုဂန္ဓဂန္ဓာ။

အထ ဘဂဝါ ကာလဿေဝ သရီရပဋိဇဂ္ဂနံ ကတွာ ဘိက္ခုသင်္ဃပရိဝုတော ပိဏ္ဍာယ စရိတုံ အာတုမနဂရာဘိမုခော ပါယာသိ။ မနုဿာ တဿ အာရောစေသုံ – “ဘဂဝါ ပိဏ္ဍာယ ဂါမံ ပဝိသတိ, တယာ ကဿ ယာဂု ပဋိယာဒိတာ”တိ။ သော ယထာနိဝတ္ထပါရုတေဟေဝ တေဟိ ကာဠကကာသာဝေဟိ ဧကေန ဟတ္ထေန ဒဗ္ဗိဉ္စ ကဋစ္ဆုဉ္စ ဂဟေတွာ ဗြဟ္မာ ဝိယ ဒက္ခိဏဇာဏုမဏ္ဍလံ ဘူမိယံ ပတိဋ္ဌပေတွာ ဝန္ဒိတွာ – “ပဋိဂ္ဂဏှာတု မေ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ ယာဂု”န္တိ အာဟ။

တတော “ဇာနန္တာပိ တထာဂတာ ပုစ္ဆန္တီ”တိ ခန္ဓကေ အာဂတနယေန ဘဂဝါ ပုစ္ဆိတွာ စ သုတွာ စ တံ ဝုဍ္ဎပဗ္ဗဇိတံ ဝိဂရဟိတွာ တသ္မိံ ဝတ္ထုသ္မိံ အကပ္ပိယသမာဒါနသိက္ခာပဒဉ္စ, ခုရဘဏ္ဍပရိဟရဏသိက္ခာပဒဉ္စာတိ ဒွေ သိက္ခာပဒါနိ ပညပေတွာ – “ဘိက္ခဝေ, အနေကကပ္ပကောဋိယော ဘောဇနံ ပရိယေသန္တေဟေဝ ဝီတိနာမိတာ, ဣဒံ ပန တုမှာကံ အကပ္ပိယံ အဓမ္မေန ဥပ္ပန္နံ ဘောဇနံ, ဣမံ ပရိဘုတ္တာနံ အနေကာနိ အတ္တဘာဝသဟဿာနိ အပါယေသွေဝ နိဗ္ဗတ္တိဿန္တိ, အပေထ မာ ဂဏှထာ”တိ ဘိက္ခာစာရာဘိမုခော အဂမာသိ။ ဧကဘိက္ခုနာပိ န ကိဉ္စိ ဂဟိတံ။

သုဘဒ္ဒော အနတ္တမနော ဟုတွာ အယံ “သဗ္ဗံ ဇာနာမီ”တိ အာဟိဏ္ဍတိ။ သစေ န ဂဏှိတုကာမော, ပေသေတွာ အာရောစေတဗ္ဗံ။ အယံ ပက္ကာဟာရော နာမ သဗ္ဗစိရံ တိဋ္ဌန္တော သတ္တာဟမတ္တံ တိဋ္ဌေယျ။ ဣဒဉှိ မမ ယာဝဇီဝံ ပရိယတ္တံ အဿ။ သဗ္ဗံ တေန နာသိတံ, အဟိတကာမော အယံ မယှန္တိ ဘဂဝတိ အာဃာတံ ဗန္ဓိတွာ ဒသဗလေ ဓရန္တေ ကိဉ္စိ ဝတ္တုံ နာသက္ခိ။ ဧဝံ ကိရဿ အဟောသိ – “အယံ ဥစ္စာ ကုလာ ပဗ္ဗဇိတော မဟာပုရိသော, သစေ ကိဉ္စိ ဝက္ခာမိ, မံယေဝ သန္တဇ္ဇေဿတီ”တိ။ သွာယံ အဇ္ဇ “ပရိနိဗ္ဗုတော ဘဂဝါ”တိ သုတွာ လဒ္ဓဿာသော ဝိယ ဟဋ္ဌတုဋ္ဌော ဧဝမာဟ။

ထေရော တံ သုတွာ ဟဒယေ ပဟာရဒာနံ ဝိယ မတ္တကေ ပတိတသုက္ခာသနိ ဝိယ မညိ, ဓမ္မသံဝေဂေ စသ္သ ဥပ္ပဇ္ဇိ – ''သတ္တာဟမတ္တပရိနိဗ္ဗုတော ဘဂဝတ, အဇ္ဇာပိဿ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏံ သရီရံ ဓရတိယေဝ, ဒုက္ခေန ဘဂဝတာ အာရာဓိတသာသနေ နာမ ဧဝံ လဟု မဟန္တံ ဟာပကသင်္ဃံ ကဏ္ဍကော ဥပ္ပန္နော, အလံ ခေါ ပနေသ ဟာပေ ဝဍ္ဎမာနော အညေပိ ဧဝရူပေ သဟာယေ လဘိတွာ သက္ကာ သာသနံ ဩသက္ကာပေတုံ''န္တိ။ တတော ထေရော စိန္တေသိ –

''သစေ ခေါ ပနာဟံ က္လမံ မဟလ္လကံ က္လဓေဝ ပိလောတိကံ နိတသာပေတွာ ဆာရိကာယ ဩကိရာပေတွာ နီဟရာပေဿာမိ, မနုဿာ 'သမဏဿ ဂေတမဿ သရီရေ ဓရမာနေယေဝ သာဝကာ ဝိဝဒန္တီ'တိ အမှာကံ ဒေါသံ ဒဿေဿန္တိ အဓိတသေမိ တာဝ။

ဘဂဝတာ ဟိ ဒေသိတော ဓမ္မော အသင်္ဂဟိတပုပ္ဖရာသိသဒိသော။ တတ္ထ ယထာ တတေန ပဟာဋ္ဌပုပ္ဖာနိ ယတော တ တတော တ ဂစ္ဆန္တိ, ဧဝမေဝ ဧဝရူပါနံ ဟာပပုဂ္ဂလာနံ ဝသေန ဂစ္ဆန္တေ ဂစ္ဆန္တေ ကာလေ ဝိနယေ ဧကံ ဒွေ သိက္ခာပဒါနိ နဿိဿန္တိ, သုတ္တေ ဧကော ဒွေ ပဉှာတရာ နဿိဿန္တိ, အဘိဓမ္မေ ဧကံ ဒွေ ဘူမန္တရာနိ နဿိဿန္တိ, ဧဝံ အနုက္ကမေန မူလေ နဋ္ဌေ ပိသာစသဒိသာ ဘဝိဿာမ; တသ္မာ ဓမ္မဝိနယသင်္ဂဟံ ကရိဿာမ။ ဧဝဉှိ သတိ ဒဠှံ သုတ္တေန သင်္ဂဟိတာနိ ပုပ္ဖာနိ ဝိယ အယံ ဓမ္မဝိနယော နိစ္စလော ဘဝိဿတိ။

ဧတဒတ္ထဉှိ ဘဂဝတ မယှံ တီဏိ ကဝုတာနိ ပစ္စုဂ္ဂမနံ အကာသိ, တီဟိ ဩဝဒေဟိ ဥပသမ္ပဒံ အဒါသိ, ကာယတော အပနေတွာ ကာယေ စီဝရပရိဝတ္တနံ အကာသိ, အာကာသေ ဟတ္ထံ စာလေတွာ စန္ဒူပမံ ပဋိပဒံ ကထေန္တော မံ ကာယသက္ခိံ ကတွာ ကထေသိ, တိက္ခတ္တုံ သကလသာသနဒာယဇ္ဇံ ပဋိစ္ဆာပေသိ။ မာဒိသေ ဘိက္ခုမှိ တိဋ္ဌမာနေ အယံ ဟာပေ သာသနေ ဝုမိံ မာ အလတ္ထ။ ယာဝ အဓမ္မော န ဒိပ္ပတိ, ဓမ္မော န ပဋိဗာဟိယတိ။ အဝိနယော န ဒိပ္ပတိ ဝိနယော န ပဋိဗာဟိယတိ။ အဓမ္မဝါဒိနော န ဗလဝန္တော ဟောန္တိ, ဓမ္မဝါဒိနော န ဒုဗ္ဗလာ ဟောန္တိ; အဝိနယဝါဒိနော န ဗလဝန္တော ဟောန္တိ, ဝိနယဝါဒိနော န ဒုဗ္ဗလာ ဟောန္တိ။ တာဝ ဓမ္မဉ္စ ဝိနယဉ္စ သင်္ဂါယိဿာမိ။ တတော ဘိက္ခူ အတ္တနော အတ္တနော ပဟောနကံ ဂဟေတွာ ကပ္ပိယာကပ္ပိယံ ကထေဿန္တိ။ အထာယံ ဟာပေ သယမေဝ နိဂ္ဂဟံ ဟာပုဏိဿတိ, ပုန သီသံ ဥက္ခိပိတုံ န သက္ခိဿတိ, သာသနံ က္လဒ္ဓဋ္ဌေ ဖီတဉ္စ ဘဝိဿတီ''တိ။

သော ဧဝံ နာမ မယှံ စိတ္တံ ဥပ္ပန္နန္တိ ကဿစိ အနာရောစေတွာ ဘိက္ခုသင်္ဃံ သမဿာသေသိ။ တေန ဝုတ္တံ – ''အထ ခေါ အာယသ္မာ မဟာကဿပော။ပေ.။ နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတီ''တိ။

၂၃၃. **စိတကန္တိ** ဝီသရတနသတိကံ စန္ဒနစိတကံ။ **အာဠိမ္ပေဿာမာ** တိ အဂ္ဂိံ ကဟာပေဿာမ။ **န သက္ကောန္တိ အာဠိမ္ပေတုန္တိ** အဋ္ဌပိ သောဠသပိ ဒွတ္တိံသပိ ဇနာ ဇာလနတ္ထာယ ယမကယမကဥက္ကာယော ဂဟေတွာ တာလဝဏ္ဋေဟိ ဗီဇန္တာ ဘသ္တာဟိ ဓမန္တာ တာနိ တာနိ ကာရဏာနိ ကရောန္တာပိ န သက္ကောန္တိယေဝ အဂ္ဂိံ ကဟာပေတုံ။ **ဒေဝတာနံ အဓိပ္ပာယော** တိ ဧတ္ထ တာ ကိရ ဒေဝတာ ထေရဿ ဥပဋ္ဌာကဒေဝတာဝ။ အသီတိမဟာသာဝကေသု ဟိ စိတ္တာနိ ပသာဒေတွာ တေသံ ဥပဋ္ဌာကာနိ အသီတိကုလသဟဿာနိ သဂ္ဂေ နိဗ္ဗတ္တာနိ။ တတ္ထ ထေရေ စိတ္တံ ပသာဒေတွာ သဂ္ဂေ နိဗ္ဗတ္တာ ဒေဝတာ တသ္မိံ သမာဂမေ ထေရံ အဒိသွာ – ''ကုဟိံ နု ခေါ အမှာကံ ကုလူပက ထေရော''တိ အန္တရာမဂ္ဂေ ပဋိပန္နံ ဒိသွာ ''အမှာကံ ကုလူပကထေရေန အဝန္ဒိတေ စိတကော မာ ပဇ္ဇလိတ္ထာ''တိ အဓိဋ္ဌဟိံသု။

မနုဿာ တံ သုတွာ – ''မဟာကဿပေ ကိရ နာမ ဘော ဘိက္ခု ပဉ္စဟိ ဘိက္ခုသတေဟိ သဒ္ဓိံ 'ဒသဗလဿ ဟဒေ ဝန္ဒိဿာမီ'တိ အာဂစ္ဆတိ။ တသ္မိံ ကိရ အနာဂတေ စိတကော န ပဇ္ဇလိဿတိ။ ကီဒိသော ဘော သော ဘိက္ခု ကာဠော ဩဒာတော ဒီဃော ရဿော, ဧဝရူပေ နာမ ဘော ဘိက္ခုမှိ ဌိတေ ကိံ ဒသဗလဿ ပရိနိဗ္ဗာနံ နာမာ''တိ ကေစိ ဂန္ဓမာလာဒိဟတ္ထာ ပဋိပထံ ဂစ္ဆိံသု။ ကေစိ ဝီထိယော ဝိစိတ္တာ ကတွာ အာဂမနမဂ္ဂံ ဩလောကယမာနာ အဋ္ဌံသု။

၂၃၄. **အထ ခေါ အာယသ္မာ မဟာကဿပော ယေန ကုသိနာရာ။ပေ.။ သိရသာ ဝန္ဒီ** တိ ထေရော ကိရ စိတကံ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ အာဝဇ္ဇန္တောဝ သလ္လက္ခေသိ – ''က္လမသ္မိံ ဌာနေ သီသံ, က္လမသ္မိံ ဌာနေ ပါဒါ''တိ။ တတော ပါဒါနံ သမီပေ ဌတွာ အဘိညာပါဒကံ စတုတ္ထဇ္ဈာနံ သမာပဇ္ဇိတွာ ဝုဋ္ဌာယ – ''အရာသဟဿပဋိမဏ္ဍိတစက္ကလက္ခဏပတိဋ္ဌိတာ ဒသဗလဿ ပါဒါ သဒ္ဓိံ ကပ္ပာသပဋလေဟိ ပဉ္စ ဒုဿယုဂသတာနိ သုဝဏ္ဏဒောဏိံ စန္ဒနစိတကဉ္စ

ဒွေဝါစာ ကတွာ မယှံ ဥတ္တမင္ဂေ သိရသ္မိံ ပတိဋ္ဌဟန္တု”တိ အဓိဋ္ဌာသိ။ သဟ အဓိဋ္ဌာနစိတ္တေန တာနိ ပဉ္စ ဒုဿ သယုဂဿတာနိ ဒွေဝါစာ ကတွာ ဝလာဟကန္တရာ ပုဏ္ဏစန္ဒော ဝိယ ဟာအာ နိက္ခမိံသု။ ထေရော ဝိကသိတရတ္တပဒုမသဒိသေ ဟတ္ထေ ပသာရေတွာ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏေ သတ္ထုပါဒေ ယာဝ ဂေါပ္ဖကာ ဒဠှံ ဂဟေတွာ အတ္တနော သိရဝရေ ပတိဋ္ဌပေသိ။ တေန ဝုတ္တံ – “ဘဂဝတော ပါဒေ သိရသာ ဝန္ဒီ”တိ။

မဟာဇနော တံ အစ္ဆရိယံ ဒိသွာ ဧကပ္ပဟာရေနေဝ မဟာနာဒံ နဒိ, ဂန္ဓမာလာဒီဟိ ပူဇေတွာ ယထာရုစိ ဝန္ဒိ။ ဧဝံ ပန ထေရေန စ မဟာဇနေန စ တေဟိ စ ပဉ္စဟိ ဘိက္ခုသတေဟိ ဝန္ဒိတမတ္တေ ပုန အဓိဋ္ဌာနကိစ္စံ နတ္ထိ။ ပကတိအဓိဋ္ဌာနဝသေနေဝ ထေရဿ ဟတ္ထတော မုစ္စိတွာ အလတ္တကဝဏ္ဏာနိ ဘဂဝတော ပါဒတလာနိ စန္ဒနအရုအာဒီသု ကိဉ္စိ အစာလေတွာဝ ယထာဌာနေ ပတိဋ္ဌဟိံသု, ယထာဌာနေ ဌိတာနေဝ အဟေသုံ။ ဘဂဝတော ဟိ ပါဒေသု နိက္ခမန္တေသု တ ပဝိသန္တေသု တ ကပ္ပာသအံသု တ ဒသိကတန္တံ တ တေလဗိန္ဒု တ အရုက္ခန္ဓံ တ ဌာနာ စလိတံ နာမ နာဟောသိ။ သဗ္ဗံ ယထာဌာနေ ဌိတမေဝ အဟောသိ။ ဥဋ္ဌဟိတွာ ပန အတ္ထင်္ဂတေ စန္ဒေ ဝိယ သူရိယေ ဝိယ စ တထာဂတဿ ပါဒေသု အန္တရဟိတေသု မဟာဇနော မဟာကန္ဒိတံ ကန္ဒိ။ ပရိနိဗ္ဗာနကာလတော အဓိကတရံ ကာရုညံ အဟောသိ။

သယမေဝ ဘဂဝတော စိတကော ပဇ္ဇလိ တိ ဣဒံ ပန ကဿစိ ပဇ္ဇာလာပေတုံ တယမန္တဿ အဒဿနဝသေန ဝုတ္တံ။ ဒေဝတာနုဘာဝေန ပနေသ သမန္တတော ဧကပ္ပဟာရေနေဝ ပဇ္ဇလိ။

၂၃၅. သရီရာနေဝ အဝသိဿိံသူ တိ ပုဗ္ဗေ ဧကဃနေန ဌိတတ္တာ သရီရံ နာမ အဟောသိ။ ဣဒါနိ ဝိပ္ပကိဏ္ဏတ္တာ သရီရာနီတိ ဝုတ္တံ သုမနမကုဠသဒိသာ စ ဓောတမုတ္တသဒိသာ စ သုဝဏ္ဏသဒိသာ စ ဓာတုယော အဝသိဿိံသူတိ အတ္ထော။ ဒီဃာယုကဗုဒ္ဓါနဉှိ သရီရံ သုဝဏ္ဏက္ခန္ဓသဒိသံ ဧကမေဝ ဟောတိ။ ဘဂဝါ ပန – “အဟံ န စိရံ ဌတွာ ပရိနိဗ္ဗာယာမိ, မယှံ သာသနံ တာဝ သဗ္ဗတ္ထ န ဝိတ္ထာရိတံ, တသ္မာ ပရိနိဗ္ဗုတဿာပိ မေ သာသပမတ္တမ္ပိ ဓာတုံ ဂဟေတွာ အတ္တနော အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနေ စေတိယံ ကတွာ ပရိစရန္တော မဟာဇနော သဂ္ဂပရာယဏော ဟောတူ”တိ ဓာတူနံ ဝိကိရဏံ အဓိဋ္ဌာသိ။ ကတိ, ပနဿ ဓာတုယော ဝိပ္ပကိဏ္ဏာ, ကတိ န ဝိပ္ပကိဏ္ဏာတိ။ စတဿော အဌာ, ဒွေ အက္ခကာ, ဥဏှီသန္တိ ဣမာ သတ္တ ဓာတုယော န ဝိပ္ပကိရိံသု, သေသာ ဝိပ္ပကိရိံသူတိ။ တတ္ထ သဗ္ဗခုဒ္ဒကာ ဓာတု သာသပဗီဇမတ္တာ အဟောသိ, မဟာဓာတု မဇ္ဈေ ဘိန္နတဏ္ဍုလမတ္တာ, အတိမဟတီ မဇ္ဈေ ဘိန္နမုဂ္ဂမတ္တာတိ။

ဥဒကဓာရာတိ အင်္ဂုဗာဟုမတ္တာပိ ဇင်္ဃမတ္တာပိ တာလက္ခန္ဓမတ္တာပိ ဥဒကဓာရာ အာကာသတော ပတိတွာ နိဗ္ဗာပေသိ။ **ဥဒကသာလတော**တိ ပရိတရေတွာ ဌိတသာလရုက္ခေ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ, တေသမ္ပိ ဟိ ခန္ဓန္တရဝိဋပန္တရေဟိ ဥဒကဓာရာ နိက္ခမိတွာ နိဗ္ဗာပေသုံ။ ဘဂဝတော စိတကော မဟန္တော။ သမန္တာ ပထဝိံ ဘိန္ဒိတွာပိ နင်္ဂလသီသမတ္တာ ဥဒကဝဋ္ဋိ ဖလိကဝဋ္ဋိသဒိသာ ဥဂ္ဂန္တွာ စိတကမေဝ ဂဏှန္တိ။ **ဂန္ဓောဒကေနာ** တိ သုဝဏ္ဏဃဋေ ရဇတဃဋေ စ ပူရေတွာ အာဘတနာနာဂန္ဓောဒကေန။ **နိဗ္ဗာပေသု** န္တိ သုဝဏ္ဏမယရဇတမယေဟိ အဋ္ဌဒန္တကေဟိ ဝိကိရိတွာ စန္ဒနစိတကံ နိဗ္ဗာပေသုံ။

ဧတ္ထ စ စိတကေ ဈာယမာနေ ပရိတရေတွာ ဌိတသာလရုက္ခာနံ သာခန္တရေဟိ ဝိဋပန္တရေဟိ ပတ္တန္တရေဟိ ဇာလာ ဥဂ္ဂစ္ဆန္တိ, ပတ္တံ တ သာခာ တ ပုပ္ဖံ တ ဒဍ္ဎာ နာမ နတ္ထိ, ကိပိလ္လိကာပိ မက္ကဋကာပိ ဇာလာနံ အန္တရေနေဝ ဝိစရန္တိ။ အာကာသတော ပတိတဥဒကဓာရာသုပိ သာလရုက္ခေဟိ နိက္ခန္တဥဒကဓာရာသုပိ ပထဝိံ ဘိန္ဒိတွာ နိက္ခန္တဥဒကဓာရာသုပိ ဓမ္မတာဝ ပမာဏံ။ ဧဝံ စိတကံ နိဗ္ဗာပေတွာ ပန မလ္လရာဇာနော သန္ထာဂါရေ စတုဇ္ဇာတိယဂန္ဓပရိဘဏ္ဍံ ကာရေတွာ လာဇပဉ္စမာနိ ပုပ္ဖာနိ ဝိကိရိတွာ ဥပရိ စေလဝိတာနံ ဗန္ဓိတွာ သုဝဏ္ဏတာရကာဒီဟိ ခစိတွာ တတ္ထ ဂန္ဓအာမမာလာအာမရတနအာမာနိ ဩလမ္ဗေတွာ သန္ထာဂါရတော ယာဝ မကုဋဗန္ဓနသင်္ခါတာ သီသပသာဓနမင်္ဂလသာလာ, တာဝ ဥဘောဟိ ပဿေဟိ သာဏိကိလဉ္ဇပရိက္ခေပံ ကာရေတွာ ဥပရိ စေလဝိတာနံ ဗန္ဓာပေတွာ သုဝဏ္ဏတာရကာဒီဟိ ခစိတွာ တတ္ထပိ ဂန္ဓအာမမာလာအာမရတနအာမာနိ ဩလမ္ဗေတွာ မဏိဒဏ္ဍဝဏ္ဏေဟိ ဝေဏူဟိ စ ပဉ္စဝဏ္ဏဒ္ဓဇေ ဥဿာပေတွာ သမန္တာ တတပဋ္ဌာကာ ပရိက္ခိပိတွာ သုသမ္မဋ္ဌာသု ဝီထီသု ကဒလိယော စ ပုဏ္ဏဃဋေ စ ဌပေတွာ ဒဏ္ဍဒီပိကာ ဇာလေတွာ အလင်္ကတဟတ္ထိက္ခန္ဓေ သဟ ဓာတူဟိ သုဝဏ္ဏအောဏိံ ဌပေတွာ မာလာဂန္ဓာဒီဟိ ပူဇေန္တာ သာဓုကီဠိတံ ကီဠန္တာ အန္တောနဂရံ ပဝေသေတွာ သန္ထာဂါရေ သရဘမယပလ္လင်္ကေ ဌပေတွ

တ ဥပရိ သေတစ္ဆတ္တံ ဓာရေသုံ။ ဇေ၀ံ ကတ္ပတ – ''အထ ခေါ ကောသိနာရကာ မလ္လာ ဘဂဝတော သရီရာနိ သတ္တာဟံ သန္ထာကရေ သတ္တိပဥ္ဇရံ ကရိတ္ပတ''တိ သဗ္ဗံ ၀ေဒိတဗ္ဗံ။

တတ္ထ **သတ္တိပဥ္ဇရံ ကရိတွတ** တိ သတ္တိဟတ္ထေဟိ ပုရိသေဟိ ပရိက္ခိပါပေတွာ။ **ဓနုပာကာရန္တိ** ပဌမံ တာဝ ဟတ္ထိကုမ္ဘေန ကုမ္ဘံ ပဟရန္တေ ပရိက္ခိပါပေသုံ, တတော အဿေ ဂီဝာယ ဂီဝံ ပဟရန္တေ, တတော ရထေ အာဏိကောဋိယာ အာဏိကောဋိံ ပဟရန္တေ, တတော ယောဓေ ဗာဟုနာ ဗာဟုံ ပဟရန္တေ။ တေသံ ပရိယန္တေ ကောဋိယာ ကောဋိံ ပဟရမာနာနိ ဓနူနိ ပရိက္ခိပါပေသုံ။ ဣတိ သမန္တာ ယောဇနပ္ပမာဏံ ဌာနံ သတ္တာဟံ သန္နာဟဂဝစ္ဆိကံ ဝိယ ကတွာ အာရက္ခံ သံဝိဒဟိံသု။ တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ – ''ဓနုပာကာရံ ပရိက္ခိပါပေတွာ''တိ။

ကသ္မာ ပနေတေ ဧဝမကံသူတိ? ဣတော ပုရိမေသု ဟိ ဒွီသု သတ္တာဟေသု တေ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ ဌာနနိသဇ္ဇောကာသံ ကရောန္တာ ခါဒနီယံ ဘောဇနီယံ သံဝိဒဟန္တာ သာဓုကီဠိကာယ ဩကာသံ န လဘိံသု။ တတော နေသံ အဟောသိ – ''ဣမံ သတ္တာဟံ သာဓုကီဠိတံ ကီဠိဿာမ, ဌာနံ ခေါ ပနေတံ ဝိဇ္ဇတိ ယံ အမှာကံ ပမတ္တဘာဝံ ဥတွာ ကောစိဒေဝ အာဂန္တွာ ဓာတုယော ဂဏှေယျ, တသ္မာ အာရက္ခံ ဌပေတွာ ကီဠိဿာမာ''တိ။ တေ တထာ ဧဝမကံသု။

သရီရဓာတုဝိဘဇနဝဏ္ဏနာ

၂၃၆. အဿောသိ ခေါ ရာဇာတိ ကထံ အဿောသိ? ပဌမမေဝ ကိရဿ အမစ္စာ သုတွာ စိန္တယိံသု – ''သတ္ထာ နာမ ပရိနိဗ္ဗုတော, န သော သက္ကာ ပုန အာဟရိတုံ။ ပေါထုဇ္ဇနိကသဒ္ဓာယ ပန အမှာကံ ရညာ သဒိသော နတ္ထိ, သစေ သေ ဣမိနာဝ နိယာမေန သုဏိဿတိ, ဟဒယမဿ ဖလိဿတိ။ ရာဇာ ခေါ ပန အမှေဟိ အနုရက္ခိတဗ္ဗော''တိ တေ တိဿော သုဝဏ္ဏဒောဏိယော အာဟရိတွာ စတုမဓုရဿ ပူရေတွာ ရညော သန္တိကံ ဂန္တွာ ဧတဒဝေစုံ – ''ဒေဝ , အမှေဟိ သုပိနကော ဒိဋ္ဌော, တဿ ပဋိဃာတတ္ထံ တုမှေဟိ ဒုကူလဒုပဋ္ဋံ နိဝါသေတွာ ယထာ နာသာပုဋမတ္တံ ပညာယတိ, ဇေ၀ံ စတုမဓုရဒောဏိယာ နိပဇ္ဇိတုံ ၀ဋ္ဋတီ''တိ။ ရာဇာ အတ္ထစရာနံ အမစ္စာနံ ဝစနံ သုတွာ ''ဇေ၀ံ ဟောတု တာတာ''တိ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ တထာ အကာသိ။

အထေကော အမစ္စော အလင်္ကာရံ ဩမုဉ္စိတွာ ကေသေ ပကိရိယ ယာယ ဒိသာယ သတ္ထာ ပရိနိဗ္ဗုတော, တဒဘိမုခေါ ဟုတွာ အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂယှ ရာဇာနံ အာဟ – ''ဒေဝ, မရဏတော မုစ္စနကသတ္တော နာမ နတ္ထိ, အမှာကံ အာယုဝဍ္ဎနော စေတိယဋ္ဌာနံ ပုညက္ခေတ္တံ အဘိသေကသိဉ္စကော သော ဘဂဝါ သတ္ထာ ကုသိနာရာယ ပရိနိဗ္ဗုတော''တိ။ ရာဇာ သုတွာဝ ဝိသညီဇာတော စတုမဓုရဒောဏိယံ ဥသုမံ မုဉ္စိ။ အထ နံ ဥက္ခိပိတွာ ဒုတိယာယ ဒောဏိယာ နိပဇ္ဇာပေသုံ။ သော ပုန သညံ လဘိတွာ – ''တာတာ, ကိံ ဝဒေထာ''တိ ပုစ္ဆိ။ ''သတ္ထာ, မဟာရာဇ, ပရိနိဗ္ဗုတော''တိ။ ရာဇာ ပုနပိ ဝိသညီဇာတော စတုမဓုရဒောဏိယာ ဥသုမံ မုဉ္စိ။ အထ နံ တတောပိ ဥက္ခိပိတွာ တတိယာယ ဒောဏိယာ နိပဇ္ဇာပေသုံ။ သော ပုန သညံ လဘိတွာ ''တာတာ, ကိံ ဝဒေထာ''တိ ပုစ္ဆိ။ ''သတ္ထာ, မဟာရာဇ, ပရိနိဗ္ဗုတော''တိ။ ရာဇာ ပုနပိ ဝိသညီဇာတော, အထ နံ ဥက္ခိပိတွာ နဟာပေတွာ မတ္ထကေ ဃဋေဟိ ဥဒကံ အာသိဉ္စိံသု။

ရာဇာ သညံ လဘိတွာ အာသနာ ဝုဋ္ဌာယ ဂန္ဓပရိဘာဝိတေ မဏိဝဏ္ဏေ ကေသေ ဝိကိရိတွာ သုဝဏ္ဏဖလကဝဏ္ဏာယ ပိဋ္ဌိယံ ပကိရိတွာ ဟတ္ထေန ဥရံ ပဟရိတွာ ပဝါဠင်္ကုရဝဏ္ဏာဟိ သုဝဋ္ဋိတင်္ဂုလီဟိ သုဝဏ္ဏဗိမ္ဗိသကဝဏ္ဏံ ဥရံ သိဗ္ဗန္တော ဝိယ ဂဟေတွာ ပရိဒေဝမာနော ဥမ္မတ္တကဝေသေန အန္တရဝီထိံ ဩတိဏ္ဏော, သော အလင်္ကတနာဋကပရိဝုတော နဂရတော နိက္ခမ္မ ဇီဝကမ္ဗဝနံ ဂန္တွာ ယသ္မိံ ဌာနေ နိသိန္နေန ဘဂဝတာ ဓမ္မော ဒေသိတော တံ ဩလောကေတွာ – ''ဘဂဝါ သဗ္ဗညု, နနု ဣမသ္မိံ ဌာနေ နိသီဒိတွာ ဓမ္မံ ဒေသယိတ္ထ, သောကသလ္လံ မေ ဝိနောဒယိတ္ထ, တုမှေ မယှံ သောကသလ္လံ နီဟရိတ္ထ, အဟံ တုမှာကံ သရဏံ ဂတော, ဣဒါနိ ပန မေ ပဋိဝစနမ္ပိ န ဒေထ, ဘဂဝါ''တိ ပုနပ္ပုနံ ပရိဒေဝိတွာ ''နနု ဘဂဝါ အဟံ အညဒါ ဧဝရူပေ ကာလေ 'တုမှေ မဟာဘိက္ခုသင်္ဃပရိဝါရာ ဇမ္ဗုဒီပတလေ စာရိကံ စရထာ'တိ သုဏောမိ, ဣဒါနိ ပနာဟံ တုမှာကံ အနနုရူပံ အယုတ္တံ ပဝတ္တိံ သုဏောမီ''တိ ဧဝမာဒီနိ စ ၀တွာ သဋ္ဌိမတ္တာဟိ ဂါထာဟိ ဘဂဝတော ဂုဏံ အနုဿရိတွာ စိန္တေသိ – ''မမ ပရိဒေဝိတေနေဝ န သိဇ္ဈတိ, ဒသ

ဗလဿ ဓာတုယော အာဟာရာပေဿာမီ''တိ ဧဝံ အဿောသိ။ သုတွာ စ ဣမိဿာ ဝိသညိဘာတဒိပဝတ္တိယာ အဝသာနေ ဒူတံ ပာဟေသိ။ တံ သန္ဓာယ **အထ ခော ရာဇာ**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။

တတ္ထ **ဒူတံ ပာဟေသီ**တိ ဒူတဉ္စ ပဏ္ဏဉ္စ ပေသေသိ။ ပေသေတွာ စ ပန – ''သစေ ဒဿန္တိ, သုန္ဒရံ။ နော စေ ဒဿန္တိ, အာဟရဏုပာယေန အာဟရိဿာမီ''တိ စတုရင်္ဂိနိံ သေနံ သန္နယှိတွာ သယမ္ပိ နိက္ခန္တောယေဝ။ ယထာ စ အဇာတသတ္တု, ဧဝံ လိစ္ဆဝီအာဒယောပိ ဒူတံ ပေသေတွာ သယမ္ပိ စတုရင်္ဂိနိယာ သေနာယ နိက္ခမိံသုယေဝ။ တတ္ထ ပာဝေယျကာ သဗ္ဗေပိ အာသန္နတရာ ကုသိနာရတော တိဂါဝုတန္တရေ နဂရေ ဝသန္တိ, ဘဂဝါပိ ပာဝံ ပဝိသိတွာ တဝ ကုသိနာရံ ဂတော။ အထ ကသ္မာ ပဌမတရံ န အာဂတာတိ စေ? မဟာပရိဝါရာ ပနေတေ ရာဇာနော မဟာပရိဝါရံ ကရောန္တာဝ ပစ္ဆတော ဇာတာ။

တေ သင်္ဃေ ဂဏေ ဧတဒဝေါစုံန္တိ သဗ္ဗေပိ တေ သတ္တနဂရဝါသိနော အာဂန္တွာ – ''အမှာကံ ဓာတုယော ဝါ ဒေန္တု, ယုဒ္ဓံ ဝါ''တိ ကုသိနာရာနဂရံ ပရိဝါရေတွာ ဌိတေ – ''ဧတံ ဘဂဝါ အမှာကံ ဂါမက္ခေတ္တေ''တိ ပဋိဝစနံ အဝေါစုံ။ တေ ကိရ ဧဝမာဟံသု – ''န မယံ သတ္ထု သာသနံ ပဟိဏိမှ, နာပိ ဂန္တွာ အာနယိမှ။ သတ္ထာ ပန သယမေဝ အာဂန္တွာ သာသနံ ပေသေတွာ အမှေ ပက္ကောသာပေသိ။ တုမှေပိ ခော ပန ယံ တုမှာကံ ဂါမက္ခေတ္တေ ရတနံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, န တံ အမှာကံ ဒေထ။ သဒေဝကေ စ လောကေ ဗုဒ္ဓရတနသမံ ရတနံ နာမ နတ္ထိ, ဧဝရူပံ ဥတ္တမရတနံ လဘိတွာ မယံ န ဒဿာမ။ န ခော ပန တုမှေဟိယေဝ မာတုထနတော ခီရံ ပီတံ, အမှေဟိပိ မာတုထနတော ခီရံ ပီတံ။ န တုမှေယေဝ ပုရိသာ, အမှေပိ ပုရိသာ ဟောတူ''တိ အညမညံ အဟံကာရံ ကတွာ သာသနပဋိသာသနံ ပေသေန္တိ, အညမညံ မာနဂဇ္ဇိတံ ဂဇ္ဇန္တိ။ ယုဒ္ဓေ ပန သတိ ကောသိနာရကာနံယေဝ ဇယော အဘဝိဿ။ ကသ္မာ? ယသ္မာ ဓာတုပာသနတ္ထံ အာဂတာ ဒေဝတာ နေသံ ပက္ခာ အဟေသုံ။ ပာဠိယံ ပန – ''ဘဂဝါ အမှာကံ ဂါမက္ခေတ္တေ ပရိနိဗ္ဗုတော, န မယံ ဒဿာမ ဘဂဝတော သရီရာနံ ဘာဂ''န္တိ ဧတ္တကမေဝ အာဂတံ။

၂၃၇. **ဧဝံ ဝုတ္တေ ဒေါဏော ဗြာဟ္မဏော**တိ ဒေါဏဗြာဟ္မဏော ဣမံ တေသံ ဝိဝါဒံ သုတွာ – ''ဧတေ ရာဇာနော ဘဂဝတော ပရိနိဗ္ဗုတဋ္ဌာနေ ဝိဝါဒံ ကရောန္တိ, န ခော ပနေတံ ပတိရူပံ, အလံ ဣမိနာ ကလဟေန, ဝူပသမေဿာမိ န''န္တိ သော ဂန္တွာ တေ သင်္ဃေ ဂဏေ ဧတဒဝေါစ။ ကိမဝေါစ? ဥန္နတပ္ပဒေသေ ဌတွာ ဒွိဘာဏဝါရပရိမာဏံ ဒေါဏဂဇ္ဇိတံ နာမ အဝေါစ။ တတ္ထ ပဌမဘာဏဝါရေ တာဝ ဧကပဒမ္ပိ တေ န ဇာနိံသု။ ဒုတိယဘာဏဝါရပရိယောသာနေ – ''အာစရိယဿ ဝိယ ဘော သဒ္ဒော, အာစရိယဿ ဝိယ ဘော သဒ္ဒော''တိ သဗ္ဗေ နိရဝါ အဟေသုံ။ ဇမ္ဗုဒီပတလေ ကိရ ကုလဃရေ ဇာတာ ယေဘုယျေန တဿ န အန္တေဝါသိကော နာမ နတ္ထိ။ အထ သော တေ အတ္တနော ဝစနံ သုတွာ နိရဝေ တုဏှီဘူတေ ဝိဒိတွာ ပုန ဧတဒဝေါစ – ''သုဏန္တု ဘောန္တော''တိ ဧတံ ကထာဒွယံ အဝေါစ။

တတ္ထ **အမှာကံ ဗုဒ္ဓေါ**တိ အမှာကံ ဗုဒ္ဓေါ။ **အဟု ခန္တိဝါဒေါ**တိ ဗုဒ္ဓဘူမိံ အပ္ပတွာပိ ပာရမိယော ပူရေန္တော ခန္တိဝါဒိတာပသကာလေ ဓမ္မပါလကုမာရကာလေ ဆဒ္ဒန္တဟတ္ထိကာလေ ဘူရိဒတ္တနာဂရာဇကာလေ စမ္ပေယျနာဂရာဇကာလေ သင်္ခပါလနာဂရာဇကာလေ မဟာကပိကာလေ အညေသု စ ဗဟူသု ဇာတကေသု ပရေသု ကောပံ အကတွာ ခန္တိမေဝ အကာသိ။ ခန္တိမေဝ ဝဏ္ဏယိ။ ကိမင်္ဂ ပန ဧတရဟိ ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌေသု တာဒိလက္ခဏံ ပတ္တော, သဗ္ဗထာပိ အမှာကံ ဗုဒ္ဓေါ ခန္တိဝါဒေါ အဟောသိ, တဿ ဧဝံဝိဓဿ။ **န ဟိ သာဓု ယံ ဥတ္တမပုဂ္ဂလဿ, သရီရဘာဂေ သိယာ သမ္ပဟာရော**တိ **န ဟိ သာဓုယ**န္တိ န ဟိ သာဓု အယံ။ **သရီရဘာဂေ**တိ သရီရဝိဘာဂနိမိတ္တံ, ဓာတုကောဋ္ဌာသဟေတူတိ အတ္ထော။ **သိယာ သမ္ပဟာရော**တိ အာဝုဓသမ္ပဟာရော သာဓု န သိယာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

သဗ္ဗေဝ ဘောန္တော သဟိတာတိ သဗ္ဗေဝ ဘောန္တော သဟိတာ ဟောထ, မာ ဘိဇ္ဇထ။ **သမဂ္ဂါ**တိ ကာယေန စ ဝါစာယ စ ဧကသန္နိပါတာ ဧကဝစနာ သမဂ္ဂါ ဟောထ။ **သမ္မောဒမာနာ**တိ စိတ္တေနာပိ အညမညံ သမ္မောဒမာနာ ဟောထ။ **ကရောမဋ္ဌဘာဂေ**တိ ဘဂဝတော သရီရာနိ အဋ္ဌ ဘာဂေ ကရောမ ။ **ဝိတ္ထာရိကာ ဟောန္တု ဒိသာသု ထူပါ**တိ ပန ပဟိ ... စက္ခုမတော

၂၃၈. တေသံ သင်္ဃာနံ ဂဏာနံ ပဋိဿုတွာ တိ တေသံ တေသံ တတော တတော သမာဂတသင်္ဃာနံ သမာဂတဂဏာနံ ပဋိဿုဏိတွာ။ **ဘဂဝတော သရီရာနိ အဋ္ဌဓာ သမံ သုဝိဘတ္တံ ဝိဘဇိတွာ** တိ ဧတ္ထ အယမနုက္ကမော – ဒေါဏော ကိရ တေသံ ပဋိဿုဏိတွာ သုဝဏ္ဏဒေါဏိံ ဝိဝရာပေသိ။ ရာဇာနော အာဂန္တွာ ဒေါဏိယံယေဝ ဌိတာ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏာ ဓာတုယော ဒိသွာ – "ဘဂဝါ သဗ္ဗညု ပုဗ္ဗေ မယံ တုမှာကံ ဒွတ္တိံသမဟာပုရိသလက္ခဏပဋိမဏ္ဍိတံ ဆဗ္ဗဏ္ဏဗုဒ္ဓရသ္မိခစိတံ အသီတိအနုဗျဉ္ဇနသမုဇ္ဇလိတသောဘံ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏံ သရီရံ အဒ္ဒသာမ, ဣဒါနိ ပန သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏာဝ ဓာတုယော အဝသိဋ္ဌာ ဇာတာ, န ယုတ္တမိဒံ ဘဂဝါ တုမှာက"န္တိ ပရိဒေဝိံသု။

ဗြာဟ္မဏောပိ တသ္မိံ သမယေ တေသံ ပမတ္တဘာဝံ ဉတွာ ဒက္ခိဏဒာဌံ ဂဟေတွာ ဝေဌနန္တရေ ဌပေသိ, အထ ပစ္ဆာ အဋ္ဌဓာ သမံ သုဝိဘတ္တံ ဝိဘဇိ, သဗ္ဗာပိ ဓာတုယော ပါကတိကနာဠိယာ သောဠသ နာဠိယော အဟေသုံ, ဧကေကနဂရဝါသိနော ဒွေ ဒွေ နာဠိယော လဘိံသု။ ဗြာဟ္မဏဿ ပန ဓာတုယော ဝိဘဇန္တဿေဝ သက္ကော ဒေဝါနမိန္ဒော – "ကေန နု ခေါ သဒေဝကဿ လောကဿ ကင်္ခစ္ဆေဒနတ္တာယ စတုသစ္စကထာယ ပစ္စယဘူတာ ဘဂဝတော ဒက္ခိဏဒာဌာ ဂဟိတာ"တိ ဩလောကေန္တော "ဗြာဟ္မဏေန ဂဟိတာ"တိ ဒိသွာ – "ဗြာဟ္မဏောပိ ဒါဌာယ အနုစ္ဆဝိကံ သက္ကာရံ ကာတုံ န သက္ခိဿတိ, ဂဏှာမိ န"န္တိ ဝေဌနန္တရတော ဂဟေတွာ သုဝဏ္ဏစင်္ကောဋကေ ဌပေတွာ ဒေဝလောကံ နေတွာ စူဠာမဏိစေတိယေ ပတိဋ္ဌပေသိ။

ဗြာဟ္မဏောပိ ဓာတုယော ဝိဘဇိတွာ ဒါဌံ အပဿန္တော စောရိကာယ ဂဟိတတ္တာ – "ကေန မေ ဒါဌာ ဂဟိတာ"တိ ပုစ္ဆိတုမ္ပိ နာသက္ခိ။ "နနု တယာဝ ဓာတုယော ဘာဇိတာ, ကိံ တွံ ပဌမံယေဝ အတ္တနော ဓာတုယာ အတ္ထိဘာဝံ န အညာသီ"တိ အတ္တနိ ဒောသာရောပနံ သမ္ပဿန္တော – "မယှမ္ပိ ကောဋ္ဌာသံ ဒေထာ"တိ ဝတ္တုမ္ပိ နာသက္ခိ။ တတော – "အယမ္ပိ သုဝဏ္ဏတုမ္ဗော ဓာတုဂတိကောဝ, ယေန တထာဂတဿ ဓာတုယော မိတာ, ဣမဿာဟံ ထူပံ ကရိဿာမီ"တိ စိန္တေတွာ **ဣမံ မေ ဘောန္တော တုမ္ဗံ ဒဒန္တု** တိ အာဟ။

ပိပ္ဖလိဝနိယာ မောရိယာပိ အဇာတသတ္တုအာဒယော ဝိယ ဒူတံ ပေသေတွာ ယုဒ္ဓသဇ္ဇာဝ နိက္ခမိံသု။

ဓာတုထူပပူဇာဝဏ္ဏနာ

၂၃၉. ရာဇဂဟေ ဘဂဝတော သရီရာနံ ထူပဉ္စ မဟဉ္စ အကာသီ တိ ကထံ အကာသိ? ကုသိနာရတော ယာဝ ရာဇဂဟံ ပဉ္စဝီသတိ ယောဇနာနိ, ဧတ္ထန္တရေ အဋ္ဌဥသဘဝိတ္ထတံ သမတလံ မဂ္ဂံ ကာရေတွာ ယာဒိသံ မလ္လရာဇာနော မကုဋဗန္ဓနဿ စ သဏ္ဌာဂါရဿ စ အန္တရေ ပူဇံ ကာရေသုံ။ တာဒိသံ ပဉ္စဝီသတိယောဇနေပိ မဂ္ဂေ ပူဇံ ကာရေတွာ လောကဿ အနုက္ကဏ္ဌနတ္ထံ သဗ္ဗတ္ထ အန္တရာပဏေ ပသာရေတွာ သုဝဏ္ဏဒေါဏိယံ ပက္ခိတ္တဓာတုယော သတ္တိပဉ္ဇရေန ပရိက္ခိပါပေတွာ အတ္တနော ဝိဇိတေ ပဉ္စယောဇနသတပရိမဏ္ဍလေ မနုဿေ သန္နိပါတာပေသိ။ တေ ဓာတုယော ဂဟေတွာ ကုသိနာရတော သာဓုကီဠိတံ ကီဠန္တာ နိက္ခမိတွာ ယတ္ထ ယတ္ထ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏာနိ ပုပ္ဖာနိ ပဿန္တိ, တတ္ထ တတ္ထ ဓာတုယော သတ္တိအန္တရေ ဌပေတွာ ပူဇံ အကံသု။ တေသံ ပုပ္ဖာနံ ခီဏကာလေ ဂစ္ဆန္တိ, ရထဿ ဓုရဋ္ဌာနံ ပစ္ဆိမဋ္ဌာနေ သမ္ပတ္တေ သတ္တ ဒိဝသေ သာဓုကီဠိတံ ကီဠန္တိ။ ဧဝံ ဓာတုယော ဂဟေတွာ အာဂစ္ဆန္တာနံ သတ္တ ဝဿာနိ သတ္တ မာသာနိ သတ္တ ဒိဝသာနိ ဝီတိဝတ္တာနိ။

မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကာ – "သမဏဿ ဂောတမဿ ပရိနိဗ္ဗုတကာလတော ပဋ္ဌာယ ဗလက္ကာရေန သာဓုကီဠိတာယ ဥပဒ္ဒုတမှ သဗ္ဗေ နော ကမ္မန္တာ နဋ္ဌာ"တိ ဥဇ္ဈာယန္တာ မနံ ပဒောသေတွာ ဆဠာသီတိသဟဿမတ္တာ အပါယေ နိဗ္ဗတ္တာ။ ခီဏာသဝါ အာဝဇ္ဇိတွာ "မဟာဇနော မနံ ပဒောသေတွာ အပါယေ နိဗ္ဗတ္တော"တိ ဒိသွာ – "သက္ကံ ဒေဝရာဇာနံ ဓာတုအာဟရဏူပါယံ ကာရေဿာမာ"တိ တဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ တမတ္ထံ အာရောစေတွာ – "ဓာတုအာဟရဏူပါယံ ကရောဟိ မဟာရာဇာ"တိ အာဟံသု။ သက္ကော အာဟ – "ဘန္တေ, ပုထုဇ္ဇနော နာမ အဇာတသတ္တုနာ သမော သဒ္ဓေါ နတ္ထိ, န သော မမ ဝစနံ ကရိဿတိ, အပိစ ခေါ မာရဝိဘိံသကသဒိသံ ဝိဘိံသကံ ဒဿေဿာမိ, မဟာသဒ္ဒံ သာဝေဿာမိ, ယက္ခဂဟကခိပိတကအရောစကေ ကရိဿာမိ, တုမှေဟိ 'အမနုဿာ မဟာရာဇ ကုပိတာ ဓာတုယော အာဟရာပေထာ'တိ ဝဒေယျာထ, ဧဝံ သော အာဟရာပေဿတီ"တိ။ အထ ခေါ သက္ကော တံ သဗ္ဗံ အကာသိ။

ထေရာပိ ရာဇာနံ ဥပသင်္ကမိတွာ – “မဟာရာဇ, အမနုဿာ ကုပိတာ, ဓာတုယော အာဟရာပေဟီ”တိ ဘဏိံသု။ ရာဇာ – “န တာဝ, ဘန္တေ, မယှံ စိတ္တံ တုဿတိ, ဧဝံ သန္တေပိ အာဟရန္တူ”တိ အာဟ။ သတ္တမဒိဝသေ ဓာတုယော အာဟရိံသု။ ဧဝံ အာဟတာ ဓာတုယော ဂဟေတွာ ရာဇဂဟေ ထူပဉ္စ မဟဉ္စ အကာသိ။ ဣတရေပိ အတ္တနော အတ္တနော ဗလာနုရူပေန အာဟရိတွာ သကသကဋ္ဌာနေသု ထူပဉ္စ မဟဉ္စ အကံသု။

၂၄၀. **ဧဝမေတံ ဘူတပုဗ္ဗန္တိ** ဧဝံ ဧတံ ဓာတုဘာဇနဉ္စေဝ ဒသထူပကရဏဉ္စ ဇမ္ဗုဒီပေ ဘူတပုဗ္ဗန္တိ ပစ္ဆာ သင်္ဂီတိကာရကာ အာဟံသု။ ဧဝံ ပတိဋ္ဌိတေသု ပန ထူပေသု မဟာကဿပတ္ထေရော ဓာတူနံ အန္တရာယံ ဒိသွာ ရာဇာနံ အဇာတသတ္တုံ ဥပသင်္ကမိတွာ “မဟာရာဇ, ဧကံ ဓာတုနိဓာနံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ အာဟ။ သာဓု, ဘန္တေ, နိဓာနကမ္မံ တာဝ မမ ဟောတု, သေသဓာတုယော ပန ကထံ အာဟရာမီတိ? န, မဟာရာဇ, ဓာတုအာဟရဏံ တုယှံ ဘာရော, အမှာကံ ဘာရောတိ။ သာဓု, ဘန္တေ, တုမှေ ဟ ဓာတုယော အာဟရထ, အဟံ ဓာတုနိဓာနံ ကရိဿာမီတိ။ ထေရော တေသံ တေသံ ရာဇကုလာနံ ပရိစရဏမတ္တမေဝ ဌပေတွာ သေသဓာတုယော အာဟရိ။ ရာမဂါမေ ပန ဓာတုယော နာဂါ ပရိဂ္ဂဏှိံသု, တာသံ အန္တရာယော နတ္ထိ။ “အနာဂတေ လင်္ကာဒီပေ မဟာဝိဟာရေ မဟာစေတိယမှိ နိဒဟိဿန္တီ”တိ တာ န အာဟရိတွာ သေသေဟိ သတ္တဟိ နဂရေဟိ အာဟရိတွာ ရာဇဂဟဿ ပာစီနဒက္ခိဏဒိသာဘာဂေ ဌတွာ – “ဣမသ္မိံ ဌာနေ ယော ပါသာဏော အတ္ထိ, သော အန္တရဓာယတု, ပံသု သုဝိသုဒ္ဓါ ဟောတု, ဥဒကံ မာ ဥဋ္ဌဟတူ”တိ အဓိဋ္ဌာသိ။

ရာဇာ တံ ဌာနံ ခဏာပေတွာ တတော ဥဒ္ဓတပံသုနာ ဣဋ္ဌကာ ကာရေတွာ အသီတိမဟာသာဝကာနံ စေတိယာနိ ကာရေတိ။ “ဣဓ ရာဇာ ကိံ ကာရေတီ”တိ ပုစ္ဆန္တာနမ္ပိ “မဟာသာဝကာနံ စေတိယာနီ”တိ ဝဒန္တိ, န ကောစိ ဓာတုနိဓာနဘာဝံ ဇာနာတိ။ အသီတိဟတ္ထဂမ္ဘီရေ ပန တသ္မိံ ပဒေသေ ဇာတေ ဟေဋ္ဌာ လောဟသန္ထာရံ သန္ထရာပေတွာ တတ္ထ ထူပါရာမေ စေတိယဃရပ္ပမာဏံ တမ္ဗလောဟမယံ ဂေဟံ ကာရာပေတွာ အဋ္ဌ အဋ္ဌ ဟရိစန္ဒနာဒိမယေ ကရဏ္ဍေ စ ထူပေ စ ကာရာပေသိ။ အထ ဘဂဝတော ဓာတုယော ဟရိစန္ဒနကရဏ္ဍေ ပက္ခိပိတွာ တံ ဟရိစန္ဒနကရဏ္ဍကမ္ပိ အညသ္မိံ ဟရိစန္ဒနကရဏ္ဍကေ, တမ္ပိ အညသ္မိန္တိ ဧဝံ အဋ္ဌ ဟရိစန္ဒနကရဏ္ဍေ ဧကတော ကတွာ ဧတေနေဝ ဥပါယေန တေ အဋ္ဌ ကရဏ္ဍေ အဋ္ဌသု ဟရိစန္ဒနထူပေသု, အဋ္ဌ ဟရိစန္ဒနထူပေ အဋ္ဌသု လောဟိတစန္ဒနကရဏ္ဍေသု, အဋ္ဌ လောဟိတစန္ဒနကရဏ္ဍေ အဋ္ဌသု လောဟိတစန္ဒနထူပေသု, အဋ္ဌ လောဟိတစန္ဒနထူပေ အဋ္ဌသု ဒန္တကရဏ္ဍေသု , အဋ္ဌ ဒန္တကရဏ္ဍေ အဋ္ဌသု ဒန္တထူပေသု, အဋ္ဌ ဒန္တထူပေ အဋ္ဌသု သဗ္ဗရတနကရဏ္ဍေသု, အဋ္ဌ သဗ္ဗရတနကရဏ္ဍေ အဋ္ဌသု သဗ္ဗရတနထူပေသု, အဋ္ဌ သဗ္ဗရတနထူပေ အဋ္ဌသု သုဝဏ္ဏကရဏ္ဍေသု, အဋ္ဌ သုဝဏ္ဏကရဏ္ဍေ, အဋ္ဌသု သုဝဏ္ဏထူပေသု, အဋ္ဌ သုဝဏ္ဏထူပေ အဋ္ဌသု ရဇတကရဏ္ဍေသု, အဋ္ဌ ရဇတကရဏ္ဍေ အဋ္ဌသု ရဇတထူပေသု, အဋ္ဌ ရဇတထူပေ, အဋ္ဌသု မဏိကရဏ္ဍေသု, အဋ္ဌ မဏိကရဏ္ဍေ အဋ္ဌသု မဏိထူပေသု, အဋ္ဌ မဏိထူပေ အဋ္ဌသု လောဟိတင်္ကကရဏ္ဍေသု, အဋ္ဌ လောဟိတင်္ကကရဏ္ဍေ အဋ္ဌသု လောဟိတင်္ကထူပေသု, အဋ္ဌ လောဟိတင်္ကထူပေ အဋ္ဌသု မသာရဂလ္လကရဏ္ဍေသု, အဋ္ဌ မသာရဂလ္လကရဏ္ဍေ အဋ္ဌသု မသာရဂလ္လထူပေသု, အဋ္ဌ မသာရဂလ္လထူပေ အဋ္ဌသု ဖလိကကရဏ္ဍေသု, အဋ္ဌ ဖလိကကရဏ္ဍေ အဋ္ဌသု ဖလိကမယထူပေသု ပက္ခိပိ။

သဗ္ဗေသံ ဥပရိမံ ဖလိကစေတိယံ ထူပါရာမစေတိယပ္ပမာဏံ အဟောသိ, တဿ ဥပရိ သဗ္ဗရတနမယံ ဂေဟံ ကာရေသိ, တဿ ဥပရိ သုဝဏ္ဏမယံ, တဿ ဥပရိ ရဇတမယံ, တဿ ဥပရိ တမ္ဗလောဟမယံ ဂေဟံ။ တတ္ထ သဗ္ဗရတနမယံ ဝါလိကံ ဩကိရိတွာ ဇလဇထလဇပုပ္ဖာနံ သဟဿာနိ ဝိပ္ပကိရိတွာ အဍ္ဎဆဋ္ဌာနိ ဇာတကသတာနိ အသီတိမဟာထေရေ သုဒ္ဓောဒနမဟာရာဇာနံ မဟာမာယာဒေဝိံ သတ္တ သဟဇာတေတိ သဗ္ဗာနေတာနိ သုဝဏ္ဏမယာနေဝ ကာရေသိ။ ပဉ္စ ပဉ္စသတေ သုဝဏ္ဏရဇတမယေ ပုဏ္ဏဃဋေ ဌပါပေသိ, ပဉ္စ သုဝဏ္ဏဒ္ဓဇသတေ ဥဿာပေသိ။ ပဉ္စသတေ သုဝဏ္ဏဒီပေ, ပဉ္စသတေ ရဇတဒီပေ ကာရာပေတွာ သုဂန္ဓတေလဿ ပူရေတွာ တေသု ဒုကူလဝဋ္ဋိယော ဌပေသိ။

အထာယသ္မာ မဟာကဿပော – “မာလာ မာ မိလာယန္တု, ဂန္ဓာ မာ ဝိနဿန္တု, ဒီပါ မာ ဝိဇ္ဈာယန္တူ”တိ အဓိဋ္ဌဟိတွာ သုဝဏ္ဏပဋ္ဋေ အက္ခရာနိ ဆိန္ဒာပေသိ –

“အနာဂတေ ပိယဒါသော နာမ ကုမာရော ဆတ္တံ ဥဿာပေတွာ အသောကော ဓမ္မရာဇာ ဘဝိဿတိ။ သော ဣမာ ဓာတုယော ဝိတ္ထာရိကာ ကရိဿတီ”တိ။

ရာဇာ သဗ္ဗပသာဓနေဟိ ပူဇေတွာ အာဒိတော ပဋ္ဌာယ ဒွါရံ ပိဒဟန္တော နိက္ခမိ, သော တမ္ဗလောဟဒွါရံ ပိဒဟိ
တွာ အာဝိဉ္ဆနရဇ္ဇုယံ ကုဉ္စိကမုဒ္ဒိကံ ဗန္ဓိတွာ တတ္ထေဝ မဟန္တံ မဏိက္ခန္ဓံ ဌပေတွာ – “အနာဂတေ ဒလိဒ္ဒ
ရာဇာ ဣမံ မဏိံ ဂဟေတွာ ဓာတူနံ သက္ကာရံ ကရောတူ”တိ အက္ခရံ ဆိန္ဒာပေသိ။

သက္ကော ဒေဝရာဇာ ဝိဿကမ္မံ အာမန္တေတွာ – “တာတ, အဇာတသတ္တုနာ ဓာတုနိဓာနံ ကတံ, ဧတ္ထ အာရက္
ခံ ပဋ္ဌပေဟီ”တိ ပဟိဏိ။ သော အာဂန္တွာ ဝါဠသင်္ဃာဋယန္တံ ယောဇေသိ, ကဋ္ဌရူပကာနိ တသ္မိံ ဓာတုဂဗ္ဘေ ဖလိ
ကဝဏ္ဏခဂ္ဂေ ဂဟေတွာ ဝါတသဒိသေန ဝေဂေန အနုပရိယာယန္တံ ယန္တံ ယောဇေတွာ ဧကာယ ဧဝ အာဏိယာ ဗန္ဓိ
တွာ သမန္တတော ဂိဉ္ဇကာဝသထာကာရေန သိလာပရိက္ခေပံ ကတွာ ဥပရိ ဧကာယ ပိဒဟိတွာ ပံသုံ ပက္ခိပိတွာ ဘူ
မိံ သမံ ကတွာ တဿ ဥပရိ ပါသာဏထူပံ ပတိဋ္ဌပေသိ။ ဧဝံ နိဋ္ဌိတေ ဓာတုနိဓာနေ ယာဝတာယုကံ ဌတွာ ထေရောပိ ပ
ရိနိဗ္ဗုတော, ရာဇာပိ ယထာကမ္မံ ဂတော, တေပိ မနုဿာ ကာလင်္ကတာ။

အပရဘာဂေ ပိယဒါသော နာမ ကုမာရော ဆတ္တံ ဥဿာပေတွာ အသောကော နာမ ဓမ္မရာဇာ ဟုတွာ တာ ဓာတု
ယော ဂဟေတွာ ဇမ္ဗုဒီပေ ဝိတ္ထာရိကာ အကာသိ။ ကထံ? သော နိဂြောဓသာမဏေရံ နိဿာယ သာသနေ လဒ္ဓပ္ပသာ
ဒော စတုရာသီတိ ဝိဟာရသဟဿာနိ ကာရေတွာ ဘိက္ခုသင်္ဃံ ပုစ္ဆိ – “ဘန္တေ, မယာ စတုရာသီတိ ဝိဟာရသဟဿ
သာနိ ကာရိတာနိ, ဓာတုယော ကုတော လဘိဿာမီ”တိ? မဟာရာဇ, – “ဓာတုနိဓာနံ နာမ အတ္ထီ”တိ သုဏာမ, န ပန
ပညာယတိ – “အသုကသ္မိံ ဌာနေ”တိ။ ရာဇာ ရာဇဂဟေ စေတိယံ ဘိန္ဒာပေတွာ ဓာတုံ အပဿန္တော ပဋိပါကတိကံ
ကာရေတွာ ဘိက္ခုဘိက္ခုနိယော ဥပါသကဥပါသိကာယောတိ စတဿော ပရိသာ ဂဟေတွာ ဝေသာလိံ ဂတော။ တတြာ
ပိ အလဘိတွာ ကပိလဝတ္ထုံ။ တတြာပိ အလဘိတွာ ရာမဂါမံ ဂတော။ ရာမဂါမေ နာဂါ စေတိယံ ဘိန္ဒိတုံ န အဒံသု,
စေတိယေ နိပတိတကုဒါလော ခဏ္ဍာခဏ္ဍံ ဟောတိ။ ဧဝံ တတြာပိ အလဘိတွာ အလ္လကပ္ပံ ဝေဋ္ဌဒီပံ ပါဝံ ကုသိနာရန္
တိ သဗ္ဗတ္ထ စေတိယာနိ ဘိန္ဒိတွာ ဓာတုံ အလဘိတွာဝ ပဋိပါကတိကာနိ ကတွာ ပုန ရာဇဂဟံ ဂန္တွာ စတဿော
ပရိသာ သန္နိပါတာပေတွာ – “အတ္ထိ ကေနစိ သုတပုဗ္ဗံ ‘အသုကဋ္ဌာနေ နာမ ဓာတုနိဓာန’န္တိ” ပုစ္ဆိ။

တတြေကော ဝီသဝဿသတိကော ထေရော – “အသုကဋ္ဌာနေ ဓာတုနိဓာန”န္တိ န ဇာနာမိ, မယှံ ပန ပိတာ
မဟာထေရော မံ သတ္တဝဿကာလေ မာလာစင်္ကောဋကံ ဂါဟာပေတွာ – “ဧဟိ သာမဏေရ, အသုကဂစ္ဆန္တရေ ပါ
သာဏထူပော အတ္ထိ, တတ္ထ ဂစ္ဆာမာ”တိ ဂန္တွာ ပူဇေတွာ – “ဣမံ ဌာနံ ဥပဓာရေတုံ ဝဋ္ဋတိ သာမဏေရာ”တိ
အာဟ။ အဟံ ဧတ္တကံ ဇာနာမိ မဟာရာဇာတိ အာဟ။ ရာဇာ “ဧတဒေဝ ဌာန”န္တိ ဝတွာ ဂစ္ဆေ ဟာရေတွာ ပါသာဏ
ထူပဉ္စ ပံသုဉ္စ အပနေတွာ ဟေဋ္ဌာ သုဓာဘူမိံ အဒ္ဒသ။ တတော သုဓဉ္စ ဣဋ္ဌကာယော စ ဟာရေတွာ အနုပုဗ္ဗေန ပရိ
ဝေဏံ ဩရုယှ သတ္တရတနဝါလုကံ အသိဟတ္ထာနိ စ ကဋ္ဌရူပကာနိ သမ္ပရိဝတ္တကာနိ အဒ္ဒသ။ သော ယက္ခဒါသ
ကေ ပက္ကောသာပေတွာ ဗလိကမ္မံ ကာရေတွာပိ နေဝ အန္တံ န ကောဋိံ ပဿန္တော ဒေဝတာနံ နမဿမာနော –
“အဟံ ဣမာ ဓာတုယော ဂဟေတွာ စတုရာသီတိယာ ဝိဟာရသဟဿေသု နိဒဟိတွာ သက္ကာရံ ကရောမိ, မာ မေ ဒေ
ဝတာ အန္တရာယံ ကရောန္တူ”တိ အာဟ။

သက္ကော ဒေဝရာဇာ စာရိကံ စရန္တော တံ ဒိသွာ ဝိဿကမ္မံ အာမန္တေသိ – “တာတ, အသောကော ဓမ္မရာဇာ
‘ဓာတုယော နီဟရိဿာမီ’တိ ပရိဝေဏံ ဩတိဏ္ဏော, ဂန္တွာ ကဋ္ဌရူပကာနိ ဟာရေဟီ”တိ။ သော ပဉ္စစူဠကဂါမဒါရ
ကဝေသေန ဂန္တွာ ရညော ပုရတော ဓနုဟတ္ထော ဌတွာ – “ဟရာမိ မဟာရာဇာ”တိ အာဟ။ “ဟရ, တာတာ”တိ သရံ
ဂဟေတွာ သန္ဓိမ္ဟိယေဝ ဝိဇ္ဈိ, သဗ္ဗံ ဝိပ္ပကိရိယိတ္ထ။ အထ ရာဇာ အာဝိဉ္ဆနေ ဗန္ဓံ ကုဉ္စိကမုဒ္ဒိကံ ဂဏှိ, မဏိ
က္ခန္ဓံ ပဿိ။ “အနာဂတေ ဒလိဒ္ဒရာဇာ ဣမံ မဏိံ ဂဟေတွာ ဓာတူနံ သက္ကာရံ ကရောတူ”တိ ပုန အက္ခရာနိ ဒိသွာ
ကုဇ္ဈိတွာ – “မာဒိသံ နာမ ရာဇာနံ ဒလိဒ္ဒရာဇာတိ ဝတ္တုံ အယုတ္တ”န္တိ ပုနပ္ပုနံ ဃဋ္ဋေတွာ ဒွါရံ ဝိဝရာပေတွာ အ
န္တောဂေဟံ ပဝိဋ္ဌော။

အဋ္ဌာရသဝဿာဓိကာနံ ဒွိန္နံ ဝဿသတာနံ ဥပရိ အာရောပိတဒီပါ တထေဝ ပဇ္ဇလန္တိ။ နီလုပ္ပလပုပ္ဖာနိ တင်္ခ
ဏံ အာဟရိတွာ အာရောပိတာနိ ဝိယ, ပုပ္ဖသန္ထာရော တင်္ခဏံ သန္ထတော ဝိယ, ဂန္ဓာ တံ မုဟုတ္တံ ပိသိတွာ ဌ
ပိတာ ဝိယ ရာဇာ သုဝဏ္ဏပဋ္ဋံ ဂဟေတွာ – “အနာဂတေ ပိယဒါသော နာမ ကုမာရော ဆတ္တံ ဥဿာပေတွာ အသော
ကော နာမ ဓမ္မရာဇာ ဘဝိဿတိ သော ဣမာ ဓာတုယော ဝိတ္ထာရိကာ ကရိဿတီ”တိ ဝါစေတွာ – “ဒိဋ္ဌော ဘော,

အဟံ အယ္ယေန မဟာကဿပတ္ထေရေန''တိ ဝတွာ တမဟတ္တံ အာဘုဇိတွာ ဒက္ခိဏေန ဟတ္ထေန အဖ္ဖောဋေသိ။ သော တသ္မိံ ဌာနေ ပရိစရဏဓာတုမတ္တမေဝ ဌပေတွာ သေသာ ဓာတုယော ဂဟေတွာ ဓာတုဂေဟံ ပုဗ္ဗေ ပိဟိတနယေနေဝ ပိဒဟိတွာ သဗ္ဗံ ယထာပကတိယာဝ ကတွာ ဥပရိ ဟသာဏစေတိယံ ပတိဋ္ဌာပေတွာ စတုရာသီတိယာ ဝိဟာရသဟဿေသု ဓာတုယော ပတိဋ္ဌာပေတွာ မဟာထေရေ ဝန္ဒိတွာ ပုစ္ဆိ – ''အယာအေမှဟိ, ဘန္တေ, ဗုဒ္ဓသာသနေ''တိ။ ကိဿ အယာအေ တွံ, မဟာရာဇ, ဗာဟိရကော တွံ သာသနဿာတိ။ ဘန္တေ, ဆန္နဝုတိကောဋိဓနံ ဝိဿဇ္ဇေတွာ စတုရာသီတိ ဝိဟာရသဟဿာနိ ကာရေတွာ အဟံ န အယာအေ, အညော ကော အယာအေတိ? ပစ္စယအယကော နာမ တွံ မဟာရာဇ, ယော ပန အတ္တနော ပုတ္တဉ္စ ဓီတရဉ္စ ပဗ္ဗာဇေတိ, အယံ သာသနေ အယာအေ နာမာတိ။ သော ပုတ္တဉ္စ ဓီတရဉ္စ ပဗ္ဗာဇေသိ။ အထ နံ ထေရာ အာဟံသု – ''ဣဒါနိ, မဟာရာဇ, သာသနေ အယာအေသီ''တိ။

ဧဝမေတံ ဘူတပုဗ္ဗန္တိ ဧဝံ ဧတံ အတီတေ ဓာတုနိဓာနမ္ပိ ဇမ္ဗုဒီပတလေ ဘူတပုဗ္ဗန္တိ။ တတိယသင်္ဂီတိကာရာပိ ဣမံ ပဒံ ဌပယိံသု။

အဋ္ဌဒေါဏံ စက္ခုမတော သရီရန္တိ အာဒိကထာယော ပန တမ္ဗပဏ္ဏိဒီပေ ထေရေဟိ ဝုတ္တာတိ။

ဣတိ သုမင်္ဂလဝိလာသိနိယာ ဒီဃနိကာယဋ္ဌကထာယံ

မဟာပရိနိဗ္ဗာနသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. မဟာသုဒဿနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

ကုသာဝတီရာဇဓာနီဝဏ္ဏနာ

၂၄၁. **ဧဝံ မေ သုတန္တိ** မဟာသုဒဿနသုတ္တံ။ တတ္ထာယံ အပုဗ္ဗပဒဝဏ္ဏနာ – **သဗ္ဗရတနမယောတိ** တတ္ထ ဧကော ကဋ္ဌကော သောဝဏ္ဏမယော, ဧကော ရူပိယမယော, ဧကော ဝေဠုရိယမယော, ဧကော ဖလိကမယော, ဧကော လောဟိတင်္ကမယော, ဧကော မသာရဂလ္လမယော, ဧကော သဗ္ဗရတနမယော, အယံ ပာကာရော သဗ္ဗပါကာရာနံ အန္တော ဥဗ္ဗေဓေန သဋ္ဌိဟတ္ထော အဟောသိ။ ဧကေ ပန ထေရာ – ''နဂရံ နာမ အန္တော ဌတွာ ဩလောကေန္တာနံ ဒဿနီယံ ဝဋ္ဋတိ, တသ္မာ သဗ္ဗဗာဟိ ရော သဋ္ဌိဟတ္ထော, သေသာ အနုပုဗ္ဗနီစာ''တိ ဝဒန္တိ။ ဧကေ – ''ဗဟိ ဌတွာ ဩလောကေန္တာနံ ဒဿနီယံ ဝဋ္ဋတိ, တသ္မာ သဗ္ဗအဗ္ဘန္တရိမော သဋ္ဌိဟတ္ထော, သေသာ အနုပုဗ္ဗနီစာ''တိ။ ဧကေ – ''အန္တော စ ဗဟိ စ ဌတွာ ဩလော ကေန္တာနံ ဒဿနီယံ ဝဋ္ဋတိ, တသ္မာ မဇ္ဈေ ပာကာရော သဋ္ဌိဟတ္ထော, အန္တော စ ဗဟိ စ တယော တယော အနု ပုဗ္ဗနီစာ''တိ။

ဧသိကာတိ ဧသိကတ္ထမ္ဘော။ **တိပေါရိသင်္ဂါ** တိ ဧကံ ပေါရိသံ မဇ္ဈိမပုရိသဿ အတ္တနော ဟတ္ထေန ပဉ္စဟတ္ထံ, တေန တိပေါရိသပရိက္ခေပါ ပန္နရသဟတ္ထပရိမာဏာတိ အတ္ထော။ တေ ပန ကထံ ဌိတာတိ? နဂရဿ ဗာဟိရပ ဿေ ဧကေကံ မဟာဒွါရဗာဟံ နိဿာယ ဧကေကော, ဧကေကံ ခုဒ္ဒကဒွါရဗာဟံ နိဿာယ ဧကေကော, မဟာဒွါ ရခုဒ္ဒကဒွါရာနံ အန္တရာ တယော တယောတိ။ တာလပန္တီသု သဗ္ဗရတနမယာနံ တာလာနံ ဧကံ သောဝဏ္ဏမယန္တိ ပ ကာရေ ဝုတ္တလက္ခဏမေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ, ပဏ္ဏဖလေသုပိ ဧသေဝ နယော။ တာ ပန တာလပန္တိယော အသီတိဟတ္ထာ ဥဗ္ဗေဓေန, ဝိပ္ပကိဏ္ဏတလုကေ သမတလေ ဘူမိဘာဂေ ပာကာရန္တရေ ဧကေကာ ဟုတွာ ဌိတာ။

ဝဂ္ဂူ တိ ဆေကော သုန္ဒရော။ **ရဇနီယောတိ** ရဉ္ဇေတုံ သမတ္ထော။ **ခမနီယောတိ** ဒိဝသမ္ပိ သုယျမာနော ခမတေဝ, န ဗီဘစ္ဆေတိ။ **မဒနီယောတိ** မာနမဒပုရိသမဒဇနနော။ **ပဉ္စင်္ဂိကဿာ** တိ အာတတံ ဝိတတံ အာတတဝိတတံ သုသိရံ ဃ နန္တိ ဣမေဟိ ပဉ္စဟင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတဿ။ တတ္ထ **အာတတံ** နာမ စမ္မပရိယောနဒ္ဓေသု ဘေရိအာဒီသု ဧကတလံ တူရိယံ။ **ဝိတတံ** နာမ ဥဘယတလံ။ **အာတတဝိတတံ** နာမ သဗ္ဗတော ပရိယောနဒ္ဓံ။ **သုသိရံ** နာမ ဝံသာဒိ။ **ဃနံ** နာမ သမ္မာဒိ။ **သုဝိနီတဿာ** တိ အာကမုနသိထိလကရဏာဒီဟိ သုမုစ္ဆိတဿ။ **သုပ္ပဋိတာဠိတဿာ** တိ ပမာဏေ ဌိတဘာဝဇာနနတ္ထံ သုဋ္ဌု ပဋိတာဠိတဿ။ **သုကုသလေဟိ သမန္နာဟတဿာ** တိ ယေ တဒိတုံ ဆေကာ ကုသလာ, တေဟိ တဒိတဿ။ **ဓုတ္တာ** တိ အက္ခဓုတ္တာ,။ **သောဏ္ဍာ** တိ သုရာသောဏ္ဍာ။ တေယေဝ ပုနပ္ပုနံ ပာတုကာမတာဝသေန **ပိပာသာ။ ပရိစာရေသုန္တိ** (ဒီ. နိ. ၂.၁၃၂) ပာတ္ထံ တ ပာဒံ တ စာလေတွာ နစ္စန္တာ ကီဠိံသု။

စက္ကရတနဝဏ္ဏနာ

၂၄၃. **သီသံ နှာတဿာ** တိ သီသေန သဒ္ဓိံ ဂန္ဓောဒကေန နှာတဿ။ **ဥပေါသထိကဿာ** တိ သမာဒိန္နဥပေါ သထင်္ဂဿ။ **ဥပရိပါသာဒဝရဂတဿာ** တိ ပါသာဒဝရဿ ဥပရိ ဂတဿ, သုဘောဇနံ ဘုဉ္ဇိတွာ ပါသာဒဝရဿ ဥပရိမဟာတလေ သိရိဂဗ္ဘံ ပဝိသိတွာ သီလာနိ အာဝဇ္ဇန္တဿ။ တဒါ ကိရ ရာဇာ ပါတောဝ သတသဟဿံ ဝိဿ ဇ္ဇေတွာ မဟာဒါနံ ဒတွာ သောဠသဟိ ဂန္ဓောဒကဃဋေဟိ သီသံ နှာယိတွာ ကတပါတရာသော သုဒ္ဓံ ဥတ္တရာသ င်္ဂံ ဧကံသံ ကရိတွာ ဥပရိပါသာဒဿ သိရိသယနေ ပလ္လင်္ကံ အာဘုဇိတွာ နိသိန္နော အတ္တနော အနာဒိမယံ ပုညသမု အယံ အာဝဇ္ဇန္တော နိသီဒိ။ အယံ သဗ္ဗစက္ကဝတ္တီနံ ဓမ္မတာ။

တေသံ တံ အာဝဇ္ဇန္တာနံယေဝ ဝုတ္တပ္ပကာရပုညကမ္မပစ္စယဥတုသမုဋ္ဌာနံ နီလမဏိသင်္ဃာတသဒိသံ ပာစီနသမုဒ္ဒ ဇလတလံ ဘိန္ဒမာနံ ဝိယ, အာကာသံ အလင်္ကုရုမာနံ ဝိယ ဒိဗ္ဗံ စက္ကရတနံ ပာတုဘဝတိ။ တံ မဟာသုဒဿနဿာပိ တထေဝ ပာတုရဟောသိ။ တယိဒံ ဒိဗ္ဗာနုဘာဝယုတ္တတ္တာ ဒိဗ္ဗန္တိ ဝုတ္တံ။ သဟဿံ အဿ အရာနန္တိ **သဟဿာ ရံ**။ သဟ နေမိယာ, သဟ နာဘိယာ စာတိ **သနေမိကံ သနာဘိကံ**။ သဗ္ဗေဟိ အာကာရေဟိ ပရိပုဏ္ဏန္တိ **သဗ္ဗာကာရ ပရိပူရံ**။

တတ္ထ စက္ကဉ္စ တံ ရတိဇနနဋ္ဌေန ရတနဉ္စာတိ **စက္ကရတနံ**။ ယာယ ပန တံ နာဘိယာ "သနာဘိက"န္တိ ဝုတ္တံ, သာ ဣန္ဒနီလမယာ ဟောတိ, မဇ္ဈေ ပနဿာ သာရရဇတမယာ ပနာဠိ, ယာယ သုဒ္ဓသိနိဒ္ဓဒန္တပန္တိယာ ဟသမာနာ ဝိယ ဝိရောစတိ, မဇ္ဈေ ဆိဒ္ဒေန ဝိယ စန္ဒမဏ္ဍလေန, ဥဘောသုပိ ဗာဟိရန္တေသု ရဇတပဋ္ဋေန ကတပရိက္ခေပါ ဟောတိ။ တေသု ပနဿ နာဘိပနာဠိပရိက္ခေပပဋ္ဋေသု ယုတ္တယုတ္တဋ္ဌာနေသု ပရိစ္ဆေဒလေခါ သုဝိဘတ္တာဝ ဟုတွာ ပညာယန္တိ။ အယံ တာဝ အဿ နာဘိယာ သဗ္ဗာကာရပရိပူရတာ။

ယေဟိ ပန တံ – "အရေဟိ သဟဿာရ"န္တိ ဝုတ္တံ, တေ သတ္တရတနမယာ သူရိယရသ္မိယော ဝိယ ပဘာသမ္ပန္နာ ဟောန္တိ, တေသမ္ပိ ဃဋမဏိကပရိစ္ဆေဒလေခါဒီနိ သုဝိဘတ္တာနေဝ ဟုတွာ ပညာယန္တိ။ အယမဿ အရာနံ သဗ္ဗာကာရပရိပူရတာ။

ယာယ ပန တံ နေမိယာ – "သနေမိက"န္တိ ဝုတ္တံ, သာ ဗာလသူရိယရသ္မိကလာပသိရိံ အဝဟသမာနာ ဝိယ သုရတ္တသုဒ္ဓသိနိဒ္ဓပဝါဠမယာ ဟောတိ။ သန္ဓီသု ပနဿာ သဉ္ဈာရာဂသဿိရိကာ ရတ္တဇမ္ဗုနဒပဋ္ဋာ ဝဋ္ဋပရိစ္ဆေဒလေခါ သုဝိဘတ္တာ ဟုတွာ ပညာယန္တိ။ အယမဿ နေမိယာ သဗ္ဗာကာရပရိပူရတာ။

နေမိမဏ္ဍလပိဋ္ဌိယံ ပနဿ ဒသန္နံ ဒသန္နံ အရာနံ အန္တရေ ဓမနဝံသော ဝိယ အန္တော သုသိရော ဆိဒ္ဒမဏ္ဍလခစိတော ဝါတဂါဟီ ပဝါဠဒဏ္ဍော ဟောတိ, ယဿ ဝါတေရိတဿ သုကုသလသမန္နာဟတဿ ပဉ္စင်္ဂိကတူရိယဿ ဝိယ သဒ္ဒော ဝဂ္ဂု စ ရဇနီယော စ ကမနီယော စ မဒနီယော စ ဟောတိ။ တဿ ခေါ ပန ပဝါဠဒဏ္ဍဿ ဥပရိ သေတစ္ဆတ္တံ ဥဘောသု ပဿေသု သမောသရိတကုသုမဒါမာနံ ဒွေ ပန္တိယောတိ ဧဝံ သမောသရိတကုသုမဒါမပန္တိသတဒွယပရိဝါရသေတစ္ဆတ္တသတဏ္ဍရိနာ ပဝါဠဒဏ္ဍသတေန သမုပသောဘိတနေမိပရိက္ခေပဿ ဒွိန္နမ္ပိ နာဘိပနာဠီနံ အန္တော ဒွေ သီဟမုခါနိ ဟောန္တိ, ယေဟိ တာလက္ခန္ဓပ္ပမာဏာ ပုဏ္ဏစန္ဒကိရဏကလာပဿိရိကာ တရုဏရဝိသမာနရတ္တကမ္ဗလဂေဏ္ဍုကပရိယန္တာ အာကာသဂင်္ဂါဂတိသောဘံ အဝဟသမာနာ ဝိယ ဒွေ မုတ္တကလာပါ ဩလမ္ဗန္တိ။ ယေဟိ စက္ကရတနေန သဒ္ဓိံ အာကာသေ သမ္ပရိဝတ္တမာနေဟိ တီဏိ စက္ကာနိ ဧကတော ပရိဝတ္တန္တာနိ ဝိယ ခါယန္တိ။ အယမဿ သဗ္ဗသော သဗ္ဗာကာရပရိပူရတာ။

တံ ပနေတံ ဧဝံ သဗ္ဗာကာရပရိပူရံ ပကတိယာ သာယမာသဘတ္တံ ဘုဉ္ဇိတွာ အတ္တနော အတ္တနော ဃရဒွါရေ ပညတ္တာသနေသု နိသီဒိတွာ ပဝတ္တကထာသလ္လာပေသု မနုဿေသု ဝီထိစတုက္ကာဒီသု ကီဠမာနေ ဒါရကဇနေ နာတိဥစ္စေန နာတိနီစေန ဝနသဏ္ဍမတ္ထကာသန္နေန အာကာသပ္ပဒေသေန ဥပသောဘယမာနံ ဝိယ, ရုက္ခသာခဂ္ဂါနိ ဒွါဒသယောဇနတော ပဋ္ဌာယ သုယျမာနေန မဓုရဿရေန သတ္တာနံ သောတာနိ ဩဓာပယမာနံ ယောဇနတော ပဋ္ဌာယ နာနပ္ပဘာသမုဒယသမုဇ္ဇလေန ဝဏ္ဏေန နယနာနိ သမာကဍ္ဎန္တံ ဝိယ, ရညော စက္ကဝတ္တိဿ ပုညာနုဘာဝံ ဥဂ္ဃောသယန္တံ ဝိယ, ရာဇဓာနိယာ အဘိမုခံ အာဂစ္ဆတိ။

အထဿ စက္ကရတနဿ သဒ္ဒသဝနေနေဝ – "ကုတော နု ခေါ, ကဿ နု ခေါ အယံ သဒ္ဒော"တိ အာဝဇ္ဇိတဟဒယာနံ ပုရတ္ထိမဒိသံ အာလောကယမာနာနံ တေသံ မနုဿာနံ အညတရော အညတရံ ဧဝမာဟ – "ပဿထ, ဘော, အစ္ဆရိယံ, အယံ ပုဏ္ဏစန္ဒော ပုဗ္ဗေ ဧကော ဥဂ္ဂစ္ဆတိ, အဇ္ဇ ပန အတ္တဒုတိယော ဥဂ္ဂတော, ဧတဉှိ ရာဇဟံသမိထုနမိဝ ပုဏ္ဏစန္ဒမိထုနံ ပုဗ္ဗာပရိယေန ဂဂနတလံ အဘိလင်္ဃတီ"တိ။ တမညော အာဟ – "ကိံ ကထေသိ, သမ္မ, ကုဟိံ နာမ တယာ ဒွေ ပုဏ္ဏစန္ဒာ ဧကတော ဥဂ္ဂစ္ဆန္တာ ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗာ, နနု ဧသ တပနီယရံသိဓရော ပိဉ္ဇရကိရဏော ဒိဝါကရော ဥဂ္ဂတော"တိ, တမညော ဟသိတံ ကတွာ ဧဝမာဟ – "ကိံ ဥမ္မတ္တောသိ, နနု ခေါ ဣဒါနေဝ ဒိဝါကရော အတ္ထင်္ဂတော, သော ကထံ ဣမံ ပုဏ္ဏစန္ဒံ အနုဗန္ဓမာနော ဥဂ္ဂစ္ဆိဿတိ? အဒ္ဓါ ပနေတံ အနေကရတနပ္ပဘာသမုဒယုဇ္ဇလံ ဧကဿာပိ ပုညဝတော ဝိမာနံ ဘဝိဿတီ"တိ။ တေ သဗ္ဗေပိ အပသာရယန္တာ အညေ ဧဝမာဟံသု – "ဘော, ကိံ ဗဟုံ ဝိလပထ, နေဝါယံ ပုဏ္ဏစန္ဒော, န သူရိယော န ဒေဝဝိမာနံ။ န ဟေတေသံ ဧဝရူပါ သိရိသမ္ပတ္တိ အတ္ထိ, စက္ကရတနေန ပနေတေန ဘဝိတဗ္ဗ"န္တိ။

ဧဝံ ပဝတ္တသလ္လာပဿေဝ တဿ ဇနဿ စန္ဒမဏ္ဍလံ ဩဟာယ တံ စက္ကရတနံ အဘိမုခံ ဟောတိ။ တတော တေဟိ – "ကဿ နု ခေါ ဣဒံ နိဗ္ဗတ္တ"န္တိ ဝုတ္တေ ဘဝန္တိ ဝတ္တာရော – "န ကဿစိ အညဿ, နနု အ

မှာကံ မဟာရာဇာ ပူရိတစက္ကဝတ္တိဝတ္တော, တဿေတံ နိဗ္ဗတ္တ”န္တိ။ အထ သော စ မဟာဇနော, ယော စ အဇ္ဈော ပဿတိ, သဗ္ဗော စက္ကရတနမေဝ အနုဂစ္ဆတိ။ တံ စာပိ စက္ကရတနံ ရညောယေဝ အတ္ထာယ အတ္တနော အာဂတဘာဝံ ဉာပေတုကာမံ ဝိယ သတ္တက္ခတ္တုံ ပါကာရမတ္ထကေနေဝ နဂရံ အနုသံယာယိတွာ, အထ ရညော အန္တေပုရံ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ, အန္တေပုရဿ စ ဥတ္တရသီဟပဉ္ဇရသဒိသေ ဌာနေ ယထာ ဂန္ဓပုပ္ဖာဒီဟိ သုခေန သက္ကာ ဟောတိ ပူဇေတုံ, ဧဝံ အက္ခာဟတံ ဝိယ တိဋ္ဌတိ။

ဧဝံ ဌိတဿ ပနဿ ဝါတပါနဆိဒ္ဒါဒီဟိ ပဝိသိတွာ နာနာဝိရာဂရတနပ္ပဘာသမုဇ္ဇလံ အန္တောပါသာဒံ အလင်္ကုရုမာနံ ပဘာသမူဟံ ဒိသွာ ဒဿနတ္ထာယ သဉ္ဇာတာဘိလာသော ရာဇာ ဟောတိ။ ပရိဇနောပိဿ ပိယဝစနပါဘတေန အာဂန္တွာ တမတ္ထံ နိဝေဒေတိ။ အထ ရာဇာ ဗလဝပီတိပါမောဇ္ဇဖုဋ္ဌသရီရော ပလ္လင်္ကံ မောစေတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ သီဟပဉ္ဇရသမီပံ ဂန္တွာ တံ စက္ကရတနံ ဒိသွာ “သုတံ ခေါ ပန မေတ”န္တိအာဒိကံ စိန္တနံ စိန္တယတိ။ မဟာသုဒဿနဿာပိ သဗ္ဗံ တံ တထေဝ အဟောသိ။ တေန ဝုတ္တံ – “ဒိသွာ ရညော မဟာသုဒဿနဿ။ပေ.။ အဿံ နု ခေါ အဟံ ရာဇာ စက္ကဝတ္တီ”တိ။ တတ္ထ **သော ဟောတိ ရာဇာ စက္ကဝတ္တီ** တိ ကိတ္တာဝတာ စက္ကဝတ္တီ ဟောတီတိ? ဧကင်္ဂုလဒွင်္ဂုလမတ္တမ္ပိ စက္ကရတနေ အာကာသံ အဗ္ဘုဂ္ဂန္တွာ ပဝတ္တေ ဣဒါနိ တဿ ပဝတ္တာပနတ္ထံ ယံ ကာတဗ္ဗံ, တံ ဒဿေန္တော **အထ ခေါ အာနန္ဒာ**တိအာဒိမာဟ။

၂၄၄. တတ္ထ **ဥဋ္ဌာယာသနာ** တိ နိသိန္နာသနတော ဥဋ္ဌဟိတွာ စက္ကရတနသမီပံ အာဂန္တွာ။ **သုဝဏ္ဏဘိင်္ကာရံ ဂဟေတွာ**တိ ဟတ္ထိသောဏ္ဍသဒိသပနာဠိံ သုဝဏ္ဏဘိင်္ကာရံ ဥက္ခိပိတွာ။ **အန္ဝဒေဝ ရာဇာ မဟာသုဒဿနော သဒ္ဓိံ စတုရင်္ဂိနိယာ သေနာယာ**တိ သဗ္ဗစက္ကဝတ္တီနဉှိ ဥဒကေန အဗ္ဘုက္ကိရိတွာ – “အဘိဝိဇိနာတု ဘဝံ စက္ကရတန”န္တိ ဝစနသမနန္တရမေဝ ဝေဟာသံ အဗ္ဘုဂ္ဂန္တွာ စက္ကရတနံ ပဝတ္တတိ။ ယဿ ပဝတ္တိ သမကာလမေဝ သော ရာဇာ စက္ကဝတ္တီ နာမ ဟောတိ။ ပဝတ္တေ ပန စက္ကရတနေ တံ အနုဗန္ဓမာနောဝ ရာဇာ စက္ကဝတ္တိယာနဝရံ အာရုယှ ဝေဟာသံ အဗ္ဘုဂ္ဂစ္ဆတိ။ အထဿ ဆတ္တစာမရာဒိဟတ္ထော ပရိဇနော စေဝ အန္တေပုရဇနော စ တတော နာနာကာရကဉ္စုကကဝစာဒိသန္နာဟဝိဘူသိတေန ဝိဝိဓာဘရဏပ္ပဘာသမုဇ္ဇလေန သမုဿိတဒ္ဓဇပဋာကပဋိမဏ္ဍိတေန အတ္တနော အတ္တနော ဗလကာယေန သဒ္ဓိံ ဥပရာဇသေနာပတိပဘုတယောပိ ဝေဟာသံ အဗ္ဘုဂ္ဂန္တွာ ရာဇာနမေဝ ပရိဝါရေန္တိ။

ရာဇယုတ္တာ ပန ဇနသင်္ဂဟတ္ထံ နဂရဝီထီသု ဘေရိယော စရာပေန္တိ – “တာတာ, အမှာကံ ရညော စက္ကရတနံ နိဗ္ဗတ္တံ, အတ္တနော ဝိဘဝါနုရူပေန မဏ္ဍိတပသာဓိတာ သန္နိပတထာ”တိ။ မဟာဇနော ပန ပကတိယာ စက္ကရတနသဒ္ဒေနေဝ သဗ္ဗကိစ္စာနိ ပဟာယ ဂန္ဓပုပ္ဖာဒီနိ အာဒါယ သန္နိပတိတောဝ သောပိ သဗ္ဗော ဝေဟာသံ အဗ္ဘုဂ္ဂန္တွာ ရာဇာနမေဝ ပရိဝါရေတိ။ ယဿ ယဿ ဟိ ရညာ သဒ္ဓိံ ဂန္တုကာမတာစိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, သော သော အာကာသဂတောဝ ဟောတိ။ ဧဝံ ဒွါဒသယောဇနာယာမဝိတ္ထာရာ ပရိသာ ဟောတိ။ တတ္ထ ဧကပုရိသောပိ ဆိန္နဘိန္နသရီရော ဝါ ကိလိဋ္ဌဝတ္ထော ဝါ နတ္ထိ။ သုစိပရိဝါရော ဟိ ရာဇာ စက္ကဝတ္တီ။ စက္ကဝတ္တိပရိသာ နာမ ဝိဇ္ဇာဓရပုရိသာ ဝိယ အာကာသေ ဂစ္ဆမာနာ ဣန္ဒနီလမဏိတလေ ဝိပ္ပကိဏ္ဏရတနသဒိသာ ဟောတိ။ မဟာသုဒဿနဿာပိ တထေဝ အဟောသိ။ တေန ဝုတ္တံ – “အန္ဝဒေဝ ရာဇာ မဟာသုဒဿနော သဒ္ဓိံ စတုရင်္ဂိနိယာ သေနာယာ”တိ။

တံ ပန စက္ကရတနံ ရုက္ခဂ္ဂါနံ ဥပရူပရိ နာတိဥစ္စေန နာတိနီစေန ဂဂနပ္ပဒေသေန ပဝတ္တတိ။ ယထာ ရုက္ခာနံ ပုပ္ဖဖလပလ္လဝေဟိ အတ္ထိကာ, တာနိ သုခေန ဂဟေတုံ သက္ကောန္တိ။ ယထာ စ ဘူမိယံ ဌိတာ “ဧသ ရာဇာ, ဧသ ဥပရာဇာ, ဧသ သေနာပတီ”တိ သလ္လက္ခေတုံ သက္ကောန္တိ။ ဌာနာဒီသု စ ဣရိယာပထေသု ယော ယေန ဣစ္ဆတိ, သော တေနေဝ ဂစ္ဆတိ။ စိတ္တကမ္မာဒိသိပ္ပပသုတာ စေတ္ထ အတ္တနော အတ္တနော ကိစ္စံ ကရောန္တာယေဝ ဂစ္ဆန္တိ။ ယထေဝ ဟိ ဘူမိယံ, တထာ တေသံ သဗ္ဗကိစ္စာနိ အာကာသေဝ ဣဇ္ဈန္တိ။ ဧဝံ စက္ကဝတ္တိပရိသံ ဂဟေတွာ တံ စက္ကရတနံ ဝါမပဿေန သိနေရုံ ပဟာယ မဟာသမုဒ္ဒဿ ဥပရိဘာဂေန သတ္တသဟဿယောဇနပ္ပမာဏံ ပုဗ္ဗဝိဒေဟံ ဂစ္ဆတိ။

တတ္ထ ယော ဝိနိဗ္ဗေဓေန ဒွါဒသယောဇနာယ, ပရိက္ခေပတော ဆတ္တိံသယောဇနာယ ပရိသာယ သန္နိဝေသက္ခမော သုလဘာဟာရူပကရဏော ဆာယူဒကသမ္ပန္နော သုစိသမတလော ရမဏီယော ဘူမိဘာဂေါ, တဿ ဥပရိဘာဂေ

တံ စက္ကရတနံ အက္ခာဟတံ ဝိယ တိဋ္ဌတိ။ အထ တေန သညာဏေန သော မဟာဇနော သြတရိတ္ဝာ ယထာရုစိ နဟာန ဘောဇနာဒီနိ သဗ္ဗကိစ္စာနိ ကရောန္တော တသံ ကပ္ပေတိ။ မဟာသုဒဿနဿာပိ သဗ္ဗံ တထေဝ အဟောသိ။ တေန ဝုတ္တံ – ''ယသ္မိံ ခော ပနာနန္ဒ, ပဒေသေ စက္ကရတနံ ပတိဋ္ဌာတိ, တတ္ထ သော ရာဇာ မဟာသုဒဿနော တသံ ဥပဂစ္ဆိ သဒ္ဓိံ စတုရင်္ဂိနိယာ သေနာယာ''တိ။

ဧဝံ တသံ ဥပဂတေ စက္ကဝတ္တိမှိ ယေ တတ္ထ ရာဇာနော, တေ ''ပရစက္ကံ အာဂတ''န္တိ သုတ္ဝာပိ န ဗလကာယံ သန္နိပါတေတွာ ယုဒ္ဓသဇ္ဇာ ဟောန္တိ။ စက္ကရတနဿ ဟိ ဥပ္ပတ္တိသမနန္တရမေဝ နတ္ထိ သော သတ္တော နာမ, ယော ပစ္စတ္ထိကသညာယ တံ ရာဇာနံ အာရဗ္ဘ အာဝုဓံ ဥက္ခိပိတုံ ဝိသဟေယျ။ အယမာနုဘာဝေါ စက္ကရတနဿ။

စက္ကာနုဘာဝေန ဟိ တဿ ရညော၊
အရီ အသေသာ ဒမထံ ဥပေန္တိ။
အရိန္ဒမံ နာမ နရာဓိပဿ၊
တေနေဝ တံ ဝုစ္စတိ တဿ စက္ကံ။

တသ္မာ သဗ္ဗေပိ တေ ရာဇာနော အတ္တနော အတ္တနော ရဇ္ဇသိရိဝိဘဝါနုရူပံ ပါဘတံ ဂဟေတွာ တံ ရာဇာနံ ဥပဂမ္မ သြနတသိရာ အတ္တနော မောဠိမဏိပ္ပဘာဘိသေကေန တဿ ပါဒပူဇံ ကရောန္တာ – ''ဧဟိ ခော, မဟာရာဇာ''တိအာဒီဟိ ဝစနေဟိ တဿ ကိံကာရပဋိသာဝိတံ အာပဇ္ဇန္တိ။ မဟာသုဒဿနဿာပိ တထေဝ အကံသု။ တေန ဝုတ္တံ – ''ယေ ခော, ပနာနန္ဒ, ပုရတ္ထိမာယ ဒိသာယ။ပေ။ အနုသာသ, မဟာရာဇာ''တိ။

တတ္ထ **သ္ဝာဂတ**န္တိ သု အာဂတံ။ ဧကသ္မိဉ္ဟိ အာဂတေ သောစန္တိ, ဂတေ နန္ဒန္တိ။ ဧကသ္မိံ အာဂတေ နန္ဒန္တိ, ဂတေ သောစန္တိ, တာဒိသော တွံ့ အာဂမနနန္ဒနော, ဂမနသောစနော။ တသ္မာ တဝ အာဂမနံ သုအာဂမနန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဧဝံ ဝုတ္တေ ပန ရာဇာ စက္ကဝတ္တီ နာပိ – ''တွေကံ နာမ မေ အနုဝဿံ ဗလိံ ဥပကပ္ပေထာ''တိ ဝဒတိ, နာပိ အညဿ ဘောဂံ အစ္ဆိန္ဒိတွာ အညဿ ဒေတိ။ အတ္တနော ပန ဓမ္မရာဇဘာဝဿ အနုရူပါယ ပညာယ ပါဏာတိပါတာဒီနိ ဥပပရိက္ခိတွာ ပေမနီယေန မဉ္ဇုနာ သရေန – ''ပဿထ တာတာ, ပါဏာတိပါတော နာမေသ အာသေဝိတော ဘာဝိတော ဗဟုလီကတော နိရယသံဝတ္တနိကော ဟောတီ''တိအာဒိနာ နယေန ဓမ္မံ ဒေသေတွာ ''ပါဏော န ဟန္တဗ္ဗော''တိအာဒိကံ သြဝါဒံ ဒေတိ။ မဟာသုဒဿနောပိ တထေဝ အကာသိ, တေန ဝုတ္တံ – ''ရာဇာ မဟာသုဒဿနော ဧဝမာဟ – 'ပါဏော န ဟန္တဗ္ဗော။ပေ။ ယထာဘုတ္တဉ္စ ဘုဉ္ဇထာ'တိ''။ ကိံ ပန သဗ္ဗေပိ ရညော ဣမံ သြဝါဒံ ဂဏှန္တီတိ? ဗုဒ္ဓဿာပိ တာဝ သဗ္ဗေ န ဂဏှန္တိ, ရညော ကိံ ဂဏှိဿန္တီတိ။ တသ္မာ ယေ ပဏ္ဍိတာ ဝိဘာဝိနော, တေ ဂဏှန္တိ။ သဗ္ဗေ ပန အနုယန္တာ ဘဝန္တိ။ တသ္မာ **ယေ ခော ပနာနန္ဒာ** တိအာဒိမာဟ။

အထ တံ စက္ကရတနံ ဧဝံ ပုဗ္ဗဝိဒေဟဝါသီနံ သြဝါဒေ ဒိန္နေ ကတပါတရာသေ စက္ကဝတ္တိဗလေန ဝေဟာသံ အဗ္ဘုဂ္ဂန္တွာ ပုရတ္ထိမသမုဒ္ဒံ အဇ္ဈောဂါဟတိ။ ယထာ ယထာ စ တံ အဇ္ဈောဂါဟတိ, တထာ တထာ အဂဒဂန္ဓံ ဃာယိတွာ သင်္ကုစိတဖဏော နာဂရာဇာ ဝိယ, သင်္ကုစိတဦမိဝိပ္ဖာရံ ဟုတွာ သြဂစ္ဆမာနံ မဟာသမုဒ္ဒသလိလံ ယောဇနမတ္တံ သြဂန္တွာ အန္တောသမုဒ္ဒေ ဝေဠုရိယဘိတ္တိ ဝိယ တိဋ္ဌတိ။ တင်္ခဏညေဝ စ တဿ ရညော ပုညသိရိံ ဒဋ္ဌုကာမာနိ ဝိယ မဟာသမုဒ္ဒတလေ ဝိပ္ပကိဏ္ဏာနိ နာနာရတနာနိ တတော တတော အာဂန္တွာ တံ ပဒေသံ ပူရယန္တိ။ အထ သာ ရာဇပရိသာ တံ နာနာရတနပရိပူရံ မဟာသမုဒ္ဒတလံ ဒိသွာ ယထာရုစိ ဥစ္ဆင်္ဂါဒီဟိ အာဒိယတိ, ယထာရုစိ အာဒိန္နရတနာယ ပန ပရိသာယ တံ စက္ကရတနံ ပဋိနိဝတ္တတိ။ ပဋိနိဝတ္တမာနေ စ တသ္မိံ ပရိသာ အဂ္ဂတော ဟောတိ, မဇ္ဈေ ရာဇာ, အန္တေ စက္ကရတနံ။ တမ္ပိ ဇလနိဓိဇလံ ပလောဘိယမာနမိဝ စက္ကရတနသိရိယာ, အသဟမာနမိဝ စ တေန ဝိယောဂံ နေမိမဏ္ဍလပရိယန္တံ အဘိဟနန္တံ နိရန္တရမေဝ ဥပဂစ္ဆတိ။ ဧဝံ ရာဇာ စက္ကဝတ္တီ ပုရတ္ထိမမဟာသမုဒ္ဒပရိယန္တံ ပုဗ္ဗဝိဒေဟံ အဘိဝိဇိနိတွာ ဒက္ခိဏသမုဒ္ဒပရိယန္တံ ဇမ္ဗုဒီပံ ဝိဇေတုကာမော စက္ကရတနဒေသိတေန မဂ္ဂေန ဒက္ခိဏသမုဒ္ဒာဘိမုခော ဂစ္ဆတိ။ မဟာသုဒဿနောပိ တထေဝ အဂမာသိ။ တေန ဝုတ္တံ – ''အထ ခော, အာနန္ဒ, စက္ကရတနံ ပုရတ္ထိမံ သမုဒ္ဒံ အဇ္ဈောဂါဟေတွာ ပစ္စုတ္တရိတွာ ဒက္ခိဏံ ဒိသံ ပဝတ္တီ''တိ။

ဇေ ပဝတ္တမာနသ္သ ပန တသ္သ ပဝတ္တနဝိဓာနံ, သေနာသနဲ့ဝေသော, ပဋိရာဇာဂမနံ, တေသံ အနုသာသနိပ္ပဒာနံ ဒက္ခိဏသမုဒ္ဒအဇ္ဈောဂာဟနံ သမုဒ္ဒသလိလသ္သ ဩဂစ္ဆမာနံ ရတနာနံ အာအနန္တိ သဗ္ဗံ ပုရိမနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဝိဇိနိတ္တာ ပန တံ ဒသသဟသ္သယောဇနပ္ပမာဏံ ဇမ္ဗုဒီပံ ဒက္ခိဏသမုဒ္ဒတောပိ ပစ္စုတ္တရိတ္တာ သတ္တယောဇနသ ဟသ္သပ္ပမာဏံ အပရဂေါယာနံ ဝိဇေတုံ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဂန္တ္တာ တမ္ပိ သမုဒ္ဒပရိယန္တံ တထေဝ အဘိဝိဇိနိ တ္တာ ပစ္ဆိမသမုဒ္ဒတောပိ ဥတ္တရိတ္တာ အဋ္ဌယောဇနသဟသ္သပ္ပမာဏံ ဥတ္တရကုရုံ ဝိဇေတုံ တထေဝ ဂန္တ္တာ တမ္ပိ သ မုဒ္ဒပရိယန္တံ တထေဝ အဘိဝိဇိယ ဥတ္တရသမုဒ္ဒတော ပစ္စုတ္တရတိ။

ဇတ္တာဝတာ ရညာ စက္ကဝတ္တိနာ စာတုရန္တာယ ပထဝိယာ အာဓိပစ္စံ အဓိဂတံ ဟောတိ။ သော ဇေ ဝိဇိတဝိဇ ယော အတ္တနော ရဇ္ဇသိရိသမ္ပတ္တိဒဿနတ္ထံ သပရိသော ဥဒ္ဓံ ဂဂနတလံ အဘိလင်္ဃိတ္တာ သုဝိကသိတပဒုမကုမုဒပုဏ္ဍ ရီကဝနဝိစိတ္တေ စတ္တာရော ဇာတဿရေ ဝိယ ပဉ္စသတပဉ္စသတပရိတ္တဒီပပရိဝါရေ စတ္တာရော မဟာဒီပေ ဩလော ကေတ္တာ စက္ကရတနဒေသိတေနေဝ မဂ္ဂေန ယထာနုက္ကမံ အတ္တနော ရာဇဓာနိံ ပစ္စာဂစ္ဆတိ။ အထ တံ စက္ကရတနံ အန္တေပုရဒ္ဒါရံ သောဘယမာနံ ဝိယ ဟုတ္တာ တိဋ္ဌတိ။

ဇေ ပတိဋ္ဌိတေ ပန တသ္မိံ စက္ကရတနေ ရာဇန္တေပုရေ ဥက္ကာဟိ တ ဒီပိကာဟိ တ ကိစ္စံ ကရဏီယံ န ဟောတိ, စ က္ကရတနောဘာသောယေဝ ရတ္တိံ အန္ဓကာရံ ဝိဓမတိယေဝ။ ယေ ပန အန္ဓကာရတ္ထိကာ ဟောန္တိ, တေသံ အန္ဓကာရမေ ဝ ဟောတိ။ မဟာသုဒဿနသ္သာပိ သဗ္ဗမေတံ တထေဝ အဟောသိ။ တေန ဝုတ္တံ – ''ဒက္ခိဏံ သမုဒ္ဒံ အဇ္ဈောဂာဟေ တ္တာ။ပေ။ ဧဝရူပံ စက္ကရတနံ ပာတုရဟောသီ''တိ။

ဟတ္ထိရတနဝဏ္ဏနာ

၂၄၆. ဇေ ပာတုဘူတစက္ကရတနဿေဝ စက္ကဝတ္တိနော အမစ္စာ ပကတိမင်္ဂလဟတ္ထိဋ္ဌာနံ သမံ သုစိဘူမိ ဘာဂံ ကာရေတ္တာ ဟရိစန္ဒနာဒီဟိ သုရဘိဂန္ဓေဟိ ဥပလိမ္ပာပေတ္တာ ဟေဋ္ဌာ ဝိစိတ္တဝဏ္ဏသုရဘိကုသုမသမောကိဏ္ဏ ဏံ ဥပရိ သုဝဏ္ဏတာရကာနံ အန္တရန္တရာ သမောသရိတမနုညကုသုမဒာမပဋိမဏ္ဍိတဝိတာနံ ဒေဝဝိမာနံ ဝိယ အဘိသင်္ခ ရိတ္တာ – ''ဧဝရူပဿ နာမ ဒေဝ ဟတ္ထိရတနဿ အာဂမနံ စိန္တေထာ''တိ ဝဒန္တိ။ သော ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တနယေနေဝ မ ဟာဒာနံ ဒတ္တာ သီလာနိ စ သမာဒါယ တံ ပုညသမ္ပတ္တိံ အာဝဇ္ဇန္တော နိသီဒတိ။ အထဿ ပုညာနုဘာဝစောဒိတော ဆဒ္ ဒန္တကုလာ တ ဥပေါသထကုလာ တ တံ သက္ကာရဝိသေသံ အနုဘဝိတုကာမော တရုဏရဝိမဏ္ဍလာဘိရတ္တစရဏဂီဝ မုခပဋိမဏ္ဍိတဝိသုဒ္ဓသေတသရီရော သတ္တပတိဋ္ဌော သုသဏ္ဌိတအင်္ဂပစ္စင်္ဂသန္နိဝေသော ဝိကသိတရတ္တပဒုမစာရု ပေါက္ခရော ဣဒ္ဓိမာ ယောဂီ ဝိယ ဝေဟာသဂမနသမတ္ထော မနောသိလာစုဏ္ဏရဉ္ဇိတပရိယန္တော ဝိယ ရဇတပဗ္ဗ တော ဟတ္ထိသေဋ္ဌော အာဂန္တ္တာ တသ္မိံ ပဒေသေ တိဋ္ဌတိ။ သော ဆဒ္ဒန္တကုလာ အာဂစ္ဆန္တော သဗ္ဗကနိဋ္ဌော အာဂစ္ဆတိ။ ဥပေါသထကုလာ အာဂစ္ဆန္တော သဗ္ဗဇေဋ္ဌော။ ပါဠိယံ ပန ဥပေါသထော နာဂရာဇာ က္ကစ္စေဝ အာဂတံ။ နာဂရာဇာ နာမ ကဿစိ အပရိဘောဂေါ, သဗ္ဗကနိဋ္ဌော အာဂစ္ဆတီတိ အဋ္ဌကထာသု ဝုတ္တံ။ သွတယံ ပူရိတစက္ကဝတ္ တိဝတ္တာနံ စက္ကဝတ္တီနံ ဝုတ္တနယေနေဝ စိန္တယန္တာနံ အာဂစ္ဆတိ။ မဟာသုဒဿနဿ ပန သယမေဝ ပကတိ မင်္ဂလဟတ္ထိဋ္ဌာနံ အာဂန္တ္တာ တံ ဟတ္ထိံ အပနေတ္တာ တတ္ထ အဋ္ဌာသိ။ တေန ဝုတ္တံ – ''ပုန စပရံ အာနန္ဒ။ပေ။ နာဂရာဇာ''တိ။

ဇေ ပာတုဘူတံ ပန တံ ဟတ္ထိရတနံ ဒိသွာ ဟတ္ထိဂေါပကာဒယော ဟဋ္ဌတုဋ္ဌာ ဝေဂေန ဂန္တ္တာ ရညော အာ ရောစေန္တိ။ ရာဇာ တုရိတတုရိတော အာဂန္တ္တာ တံ ဒိသွာ ပသန္နစိတ္တော – ''ဘဒ္ဒကံ ဝတ ဘော ဟတ္ထိယာနံ, သစေ ဒမထံ ဥပေယျာ''တိ စိန္တယန္တော ဟတ္ထံ ပသာရေတိ။ အထ သော ဃရဓေနုဝစ္ဆကော ဝိယ ကဏ္ဏေ ဩလ မ္ဗိတ္တာ သူရတဘာဝံ ဒဿေန္တော ရာဇာနံ ဥပသင်္ကမတိ။ ရာဇာ တံ အာရောဟိတုကာမော ဟောတိ။ အထဿ ပရိဇ နာ အဓိပ္ပာယံ ဉတ္တာ တံ ဟတ္ထိရတနံ သုဝဏ္ဏဒ္ဓဇံ သုဝဏ္ဏာလင်္ကာရံ ဟေမဇာလပဋိစ္ဆန္နံ ကတ္တာ ဥပနေန္တိ။ ရာဇာ တံ အနိသီဒာပေတ္တာဝ သတ္တရတနမယာယ နိဿေဏိယာ အာရုယှ အာကာသဂမနနိန္နစိတ္တော ဟောတိ။ တဿ သဟ စိတ္တုပ္ပာဒေနေဝ သော နာဂရာဇာ ရာဇဟံသော ဝိယ ဣန္ဒနီလမဏိပ္ပဘာဇာလံ နီလဂဂနတလံ အဘိလင်္ဃတိ။ တတော စက္ကစာရိကာယ ဝုတ္တနယေနေဝ သကလရာဇပရိသာ။ ဣတိ သပရိသော ရာဇာ အန္တောပာတရာသေယေဝ သ

ကလပထဝိံ အနုသံယာယိတွ္တ ရာဇဓာနိံ ပစ္စာဂစ္ဆတိ။ ဧဝံ မဟိဒ္ဓိကံ စက္ကဝတ္တိနော ဟတ္ထိရတနံ ဟောတိ။ မဟာ သုဒဿနဿာပိ တာဒိသမေဝ အဟောသိ။ တေန ဝုတ္တံ – ''ဒိသွာ ရညော။ပေ။ ဟတ္ထိရတနံ ဟောသီ''တိ။

အဿရတနဝဏ္ဏနာ

၂၄၇. ဧဝံ ဟတ္ထိရတနဿ ပန စက္ကဝတ္တိနော အမစ္စာ ပကတိမင်္ဂလအဿဋ္ဌာနံ သုစိသမတလံ ကာရေတွာ အလင်္ကရိတွာ စ ပုရိမနယေနေဝ ရညော တဿ အာဂမနစိန္တနတ္ထံ ဥဿာဟံ ဇနေန္တိ။ သော ပုရိမနယေနေဝ ကတအနမာနသက္ကာရော သမာဒိန္နသီလဗ္ဗတော ဟသာဒတလေ သုခနိသိန္နော ပုညသမ္ပတ္တိံ သမနုဿရတိ။ အထဿ ပုညာနုဘာဝစောဒိတော သိန္ဓဝကုလတော ဝိဇ္ဇုလတာဝိနဒ္ဓသရဒကာလသေတဝလာဟကရာသိသဿိရိကော ရတ္တပါဒော ရတ္တတုဏ္ဍော စန္ဒပ္ပဘာပုဉ္ဇသဒိသသုဒ္ဓသိနိဒ္ဓဃနသံဟတသရီရော ကာကဂီဝါ ဝိယ ဣန္ဒနီလမဏိ ဝိယ စ ကာဠဝဏ္ဏေန သီသေန သမန္နာဂတတ္တာ **ကာဠသီသော**တိ သုဋ္ဌု ကပ္ပေတွာ ဌပိတေဟိ ဝိယ မုဉ္ဇသဒိသေဟိ သဏှဝဋ္ဋဥဇုဂတိဂတေဟိ ကေသေဟိ သမန္နာဂတတ္တာ **မုဉ္ဇကေသော** ဝေဟာသင်္ဂမော **ဝလာဟကော နာမ အဿရာဇာ** အာဂန္တွာ တသ္မိံ ဌာနေ ပတိဋ္ဌာတိ။ မဟာသုဒဿနဿ ပနေသ ဟတ္ထိရတနံ ဝိယ အာဂတော။ သေသံ သဗ္ဗံ ဟတ္ထိရတနေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဧဝရူပံ အဿရတနံ သန္ဓာယ ဘဂဝါ – ''ပုန စ ပရ''န္တိအာဒိမာဟ။

မဏိရတနဝဏ္ဏနာ

၂၄၈. ဧဝံ ဟတ္ထိရတနဿ ပန ရညော စက္ကဝတ္တိနော စတုဟတ္ထာယာမံ သကဋနာဘိသမပရိဏာဟံ ဥဘောသု အန္တေသု ကဏ္ဏိကပရိယန္တတော ဝိနိဂ္ဂတေဟိ သုပရိသုဒ္ဓမုတ္တာကလာပေဟိ ဒ္ဝီဟိ ကဉ္စနပဒုမေဟိ အလင်္ကတံ စတုရာသီတိမဏိသဟဿပရိဝါရံ တာရာဂဏပရိဝုတဿ ပုဏ္ဏစန္ဒဿ သိရိံ ဖရမာနံ ဝိယ ဝေပုလ္လပဗ္ဗတတော မဏိရတနံ အာဂစ္ဆတိ။ တဿေဝံ အာဂတဿ မုတ္တာဇာလကေ ဌပေတွာ ဝေဠုပရမ္ပရာယ သဋ္ဌိဟတ္ထပ္ပမာဏံ အာကာသံ အာရောပိတဿ ရတ္တိဘာဂေ သမန္တာ ယောဇနပ္ပမာဏံ ဩကာသံ အာဘာ ဖရတိ, ယာယ သဗ္ဗော သော ဩကာသော အရုဏုဂ္ဂမနဝေလာ ဝိယ သဉ္ဇာတာလောကော ဟောတိ။ တတော ကဿကာ ကသိကမ္မံ ဝါဏိဇာ အာပဏုဂ္ဃာဋနံ တေ တေ သိပ္ပိနော တံ တံ ကမ္မန္တံ ပယောဇေန္တိ ''ဒိဝါ''တိ မညမာနာ။ မဟာသုဒဿနဿာပိ သဗ္ဗံ တံ တထေဝ အဟောသိ။ တေန ဝုတ္တံ – ''ပုန စ ပရံ အာနန္ဒ၊။ပေ။ မဏိရတနံ ဟောသီ''တိ။

ဣတ္ထိရတနဝဏ္ဏနာ

၂၄၉. ဧဝံ ဟတ္ထိမဏိရတနဿ ပန စက္ကဝတ္တိနော ဝိသယသုခဝိသေသဿ ဝိသေသကာရဏံ ဣတ္ထိရတနံ ဟောတိ။ မဒ္ဒရာဇကုလတော တ ဟိဿ အဂ္ဂမဟေသိံ အာနေန္တိ, ဥတ္တရကုရုတော တ ပုညာနုဘာဝေန သယံ အာဂစ္ဆတိ။ အဝသေသာ ပနဿာ သမ္ပတ္တိ – ''ပုန စ ပရံ, အာနန္ဒ, ရညော မဟာသုဒဿနဿ ဣတ္ထိရတနံ ဟောသိ, အဘိရူပါ ဒဿနီယာ''တိအာဒိနာ နယေန ပါဠိယံယေဝ အာဂတာ။

တတ္ထ သဏ္ဌာနပါရိပူရိယာ အဓိကံ ရူပံ အဿာတိ **အဘိရူပါ။** ဒိဿမာနာဝ စက္ခူနိ ပိဏယတိ, တသ္မာ အညံ ကိစ္စဝိက္ခေပံ ဟိတွာပိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာတိ **ဒဿနီယာ။** ဒိဿမာနာဝ သောမနဿဝသေန စိတ္တံ ပသာဒေတီတိ **ပါသာဒိကာ။ ပရမာယာ**တိ ဧဝံ ပသာဒာဝဟတ္တာ ဥတ္တမာယ။ **ဝဏ္ဏပေါက္ခရတာယ** တိ ဝဏ္ဏသုန္ဒရတာယ။ **သမန္နာဂတာ** တိ ဥပေတာ။ **အဘိရူပါ** တ ယသ္မာ နာတိဒီဃာ နာတိရဿာ။ **ဒဿနီယာ** ယသ္မာ နာတိကိသာ နာတိထူလာ။ **ပါသာဒိကာ** ယသ္မာ နာတိကာဠိကာ နာစ္စောဒာတာ။ **ပရမာယ ဝဏ္ဏပေါက္ခရတာယ သမန္နာဂတာ** ယသ္မာ အတိက္ကန္တာ မာနုသိဝဏ္ဏံ အပ္ပတ္တာ ဒိဗ္ဗဝဏ္ဏံ။ မနုဿာနဉှိ ဝဏ္ဏာဘာ ဗဟိ န နိစ္ဆရတိ။ ဒေဝါနံ ပန အတိဒူရမ္ပိ နိစ္ဆရတိ။

တဿာ ပန ဒွါဒသဟတ္ထပ္ပမာဏံ ပဒေသံ သရီရာဘာ ဩဘာသေတိ။ နာတိဒီဃာဒီသု စဿာ ပဌမယုဂဠေန အာရောဟသမ္ပတ္တိ, ဒုတိယယုဂဠေန ပရိဏာဟသမ္ပတ္တိ, တတိယယုဂဠေန ဝဏ္ဏသမ္ပတ္တိ ဝုတ္တာ။ ဆဟိ တပိ ဧတေဟိ ကာယဝိပတ္တိယာ အဘာဝေ, **အတိက္ကန္တာ မာနုသိဝဏ္ဏံ** တိ ဣမိနာ ကာယသမ္ပတ္တိ ဝုတ္တာ။ **တူလပိစုနော ဝါ ကပ္ပာသပိစုနော** ဝါတိ သပ္ပိမဏ္ဍေ ပက္ခိပိတွာ ဌပိတဿ သတဝါရဝိဟတဿ တူလပိစုနော ဝါ ကပ္ပာသပိစုနော ဝါ။ **သီတေ**

တိ ရညော သီတကာလေ။ **ဥဏှေဝှဟာ**တိ ရညော ဥဏှာဟကာလေ။ **စန္ဒနဂန္ဓော** တိ နိစ္စကာလမေဝ သုပိသိတဿ အဘိနဝဿ စတုဇ္ဇာတိသမာယောဇိတဿ ဟရိစန္ဒနဿ ဂန္ဓော ကာယတော တယတိ။ **ဥပ္ပလဂန္ဓော တယတီ** တိ ဟသိတကထိတကာလေသု မုခတော တင္ခဏံ ဝိကသိတဿေဝ နီလုပ္ပလဿ အတိသုရဘိဂန္ဓော တယတိ။

ဧဝံ ရူပသမ္ပဿဂန္ဓသမ္ပတ္တိယုတ္တာယ ပနဿာ သရီရသမ္ပတ္တိယာ အနုရူပံ အာစာရံ ဒဿေတုံ **တံ ခေါ ပနာ**တိ အာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ ရာဇာနံ ဒိသွာ နိသိန္နာသနတော အဂ္ဂိဒဍ္ဍာ ဝိယ ပဌမမေဝ ဥဋ္ဌာတီတိ **ပုဗ္ဗုဋ္ဌာယိနီ။** တသ္မိံ နိသိန္နေ တဿ တာလဝဏ္ဋေန ဗီဇနာဒိကိစ္စံ ကတွာ ပစ္ဆာ နိပတတိ နိသီဒတီတိ **ပစ္ဆာနိပာတိနီ။** ကိံ ကရောမိ, ဒေဝါတိ တဿ ကိံ-ကာရံ ပဋိသာဝေတီတိ **ကိံ ကာရပဋိဿာဝိနီ။** ရညော မနာပမေဝ စရတိ ကရောတီတိ **မနာပစာရိနီ။** ယံ ရညော ပိယံ တဒေဝ ဝဒတီတိ **ပိယဝါဒိနီ။**

ဣဒါနိ – ''သွာဿာ အာစာရော ဘာဝဝိသုဒ္ဓိယာဝ, န သာဌေယျေနာ''တိ ဒဿေတုံ **တံ ခေါ ပနာ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **နော အတိစရီ**တိ န အတိက္ကမိတွာ စရိ, ဌပေတွာ ရာဇာနံ အညံ ပုရိသံ စိတ္တေနပိ န ပတ္ထေသီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

တတ္ထ ယေ တဿာ အာဒိမှိ ''အဘိရူပာ''တိအာဒယော, အန္တေ ''ပုဗ္ဗုဋ္ဌာယိနီ''တိအာဒယော ဂုဏာ ဝုတ္တာ, တေ ပကတိဂုဏာ ဧဝ။ ''အတိက္ကန္တာ မာနုသိဝဏ္ဏာ''န္တိအာဒယော ပန စက္ကဝတ္တိနော ပုညံ ဥပနိဿာယ စက္ကရတနပာတုဘာဝတော ပဋ္ဌာယ ပုရိမကမ္မာနုဘာဝေန နိဗ္ဗတ္တာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

အဘိရူပတာဒိကာပိ တ စက္ကရတနပာတုဘာဝတော ပဋ္ဌာယ သဗ္ဗာကာရပရိပူရာ ဇာတာ။ တေနာဟ – ''ဧဝရူပံ ဣတ္ထိရတနံ ပာတုရဟောသီ''တိ။

ဂဟပတိရတနဝဏ္ဏနာ

၂၅၀. ဧဝံ ပာတုဘူတဣတ္ထိရတနဿ ပန ရညော စက္ကဝတ္တိနော ဓနကရဏီယာနံ ကိစ္စာနံ ယထာသုခံ ပဝတ္တနတ္ထံ ဂဟပတိရတနံ ပာတုဘဝတိ။ သော ပကတိယာဝ မဟာဘောဂေ, မဟာဘောဂကုလေ ဇာတော။ ရညော ဓနရာသိဝဍ္ဎကော သေဋ္ဌိဂဟပတိ ဟောတိ။ စက္ကရတနာနုဘာဝသဟိတံ ပနဿ ကမ္မဝိပာကဇံ ဒိဗ္ဗစက္ခု ပာတုဘဝတိ, ယေန အန္တောပထဝိယမ္ပိ ယောဇနဗ္ဘန္တရေ နိဓိ ပဿတိ, သော တံ သမ္ပတ္တိံ ဒိသွာ တုဋ္ဌမာနသော ဂန္တွာ ရာဇာနံ ဓနေန ပဝာရေတွာ သဗ္ဗာနိ ဓနကရဏီယာနိ သမ္ပာဒေတိ ။ မဟာသုဒဿနဿာပိ တထေဝ သမ္ပာဒေသိ။ တေန ဝုတ္တံ – ''ပုန စပရံ အာနန္ဒ။ပေ.။ ဧဝရူပံ ဂဟပတိရတနံ ပာတုရဟောသီ''တိ။

ပရိဏာယကရတနဝဏ္ဏနာ

၂၅၁. ဧဝံ ပာတုဘူတဂဟပတိရတနဿ ပန ရညော စက္ကဝတ္တိဿ သဗ္ဗကိစ္စသံဝိဓာနသမတ္ထံ ပရိဏာယကရတနံ ပာတုဘဝတိ။ သော ရညော ဇေဋ္ဌပုတ္တောဝ ဟောတိ။ ပကတိယာ ဧဝ သော ပဏ္ဍိတော ဗျတ္တော မေဓာဝီ ဝိဘာဝီ။ ရညော ပုညာနုဘာဝံ နိဿာယ ပနဿ အတ္တနော ကမ္မာနုဘာဝေန ပရစိတ္တဉာဏံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ယေန ဒွါဒသယောဇနာယ ရာဇပရိသာယ စိတ္တာစာရံ ဉတွာ ရညော ဟိတေ စ အဟိတေ စ ဝဝတ္ထပေတုံ သမတ္ထော ဟောတိ, သောပိ တံ အတ္တနော အာနုဘာဝံ ဒိသွာ တုဋ္ဌဟဒယော ရာဇာနံ သဗ္ဗကိစ္စာနုသာသနေန ပဝာရေတိ။ မဟာသုဒဿနမ္ပိ တထေဝ ပဝာရေသိ။ တေန ဝုတ္တံ – ''ပုန စပရံ။ပေ.။ ပရိဏာယကရတနံ ပာတုရဟောသီ''တိ။

တတ္ထ **ဌပေတဗ္ဗံ ဌပေတု** န္တိ တသ္မိံ တသ္မိံ ဌာနန္တရေ ဌပေတဗ္ဗံ ဌပေတုံ။

စတုဣဒ္ဓိသမန္နာဂတဝဏ္ဏနာ

၂၅၂. **သမဝေပာကိနိယာ**တိ သမဝိပာစနိယာ။ **ဂဟဏိယာ**တိ ကမ္မဇတေဇောဓာတုယာ။ တတ္ထ ယဿ ဘုတ္တမတ္တောဝ အာဟာရော ဇီရတိ, ယဿ ဝါ ပန ပုဋဘတ္တံ ဝိယ တထေဝ တိဋ္ဌတိ, ဥဘောပေတေ န သမဝေပာကိနိယာ သ

မန္နာဂတာ။ ယသ္မာ ပန ပုန ဘတ္တကာလေ ဘတ္တဆန္ဒော ဥပ္ပဇ္ဇတေဝ, အယံ သမဝေပါကိနိယာ သမန္နာဂတောတိ။

ဓမ္မပါသာဒပေါက္ခရဏိဝဏ္ဏနာ

၂၅၃. **မာပေသိ ခော**တိ နဂရေ ဘေရိံ စရာပေတွာ ဇနေရာသိံ ကာရေတွာ န မာပေသိ, ရညော ပန သဟ စိတ္တုပ္ပာဒေနေဝ ဘူမိံ ဘိန္ဒိတွာ စတုရာသီတိ ပေါက္ခရဏီသဟဿာနိ နိဗ္ဗတ္တိံသု။ တာနိ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။ **ဒွီဟိ ဝေဒိကာဟီ**တိ ဧကာယ က္ကဋ္ဌကာနံ ပရိယန္တေယေဝ ပရိက္ခိတ္တာ ဧကာယ ပရိဝေဏပရိစ္ဆေဒပရိယန္တေ။ **ဧတဒဟောသီ**တိ ကသ္မာ အဟောသိ? ဧကဒိဝသံ ကိရ နဟာတွာ စ ပိဝိတွာ စ ဂစ္ဆန္တံ မဟာဇနံ မဟာပုရိသော ဩလောကေတွာ က္ကမေ ဥမ္မတ္တကဝေသေနေဝ ဂစ္ဆန္တိ။ သစေ ဧဝံ ဧတ္ထ ပိဠန္ဓနပုပ္ဖာနိ ဘဝေယျုံ, ဘဒ္ဒကံ သိယာတိ။ အထဿ ဧတဒ ဟောသိ။ တတ္ထ **သဗ္ဗောတုက**န္တိ ပုပ္ဖံ နာမ ဧကသ္မိံယေဝ ဥတုမှိ ပုပ္ဖတိ။ အဟံ ပန တထာ ကရိဿာမိ – “ယထာ သဗ္ဗေသု ဥတူသု ပုပ္ဖိဿတီ”တိ စိန္တေသိ။ **ရောပါပေသီ**တိ နာနာဝဏ္ဏဥပ္ပလဗီဇာဒီနိ တတော တတော အာဟရာပေတွာ န ရောပါပေသိ, သဟ စိတ္တုပ္ပာဒေနေဝ ပနဿ သဗ္ဗံ က္ကဇ္ဇတိ။ တံ လောကော ရညာ ရောပိတန္တိ မညိ။ တေန ဝုတ္တံ – “ရောပါပေသီ”တိ။ တတော ပဋ္ဌာယ မဟာဇနော နာနပ္ပကာရံ ဇလဇထလဇမာလံ ပိဠန္ဓိတွာ နက္ခတ္တံ ကီဠမာနော ဝိယ ဂစ္ဆတိ။

၂၅၄. အထ ရာဇာ တတော ဥတ္တရိပိ ဇနံ သုခသမပ္ပိတံ ကာတုကာမော – “ယံနူနာဟံ ဣမာသံ ပေါက္ခရဏီနံ တီရေ”တိအာဒိနာ ဇနဿ သုခဝိဓာနံ စိန္တေတွာ သဗ္ဗံ အကာသိ။ တတ္ထ **နှာပေသု**န္တိ အညော သရီရံ ဥဗ္ဗဋ္ဋေသိ, အညော စုဏ္ဏာနိ ယောဇေသိ, အညော တီရေ နှာယန္တဿ ဥဒကံ အာဟရိ, အညော ဝတ္ထာနိ ပဋိဂ္ဂဟေသိ စေဝ အ ဒာသိ စ။

ပဋ္ဌပေသိ ခော တိ ကထံ ပဋ္ဌပေသိ? က္ကတ္ထိနဥ္စ ပုရိသာနဥ္စ အနုစ္ဆဝိကေ အလင်္ကာရေ ကာရေတွာ က္ကတ္တိမတ္တမေဝ တတ္ထ ပရိစာရဝသေန သေသံ သဗ္ဗံ ပရိစ္စာဂဝသေန ဌပေတွာ ရာဇာ မဟာသုဒဿနော အနံ ဒေတိ, တံ ပရိဘုဉ္ဇထာတိ ဘေရိံ စရာပေသိ။ မဟာဇနော ပေါက္ခရဏီတီရံ အာဂန္တွာ နဟာတွာ ဝတ္ထာနိ ပရိဝတ္တေတွာ နာနာဂန္ဓေဟိ ဝိလိတ္တော ပိဠန္ဓနဝိစိတ္တမာလော အနဂ္ဃံ ဂန္တွာ အနေကပ္ပကာရေသု ယာဂုဘတ္တခဇ္ဇကေသု အဇ္ဈဝိဓေပနေသု စ ယော ယံ က္ကစ္ဆတိ, သော တံ ခာဒိတွာ စ ပိဝိတွာ စ နာနာဝဏ္ဏာနိ ခောမသုခုမာနိ ဝတ္ထာနိ နိဝါသေတွာ သမ္ပတ္တိံ အနုဘဝိတွာ ယေသံ တာဒိသာနိ အတ္ထိ, တေ ဩဟာယ ဂစ္ဆန္တိ။ ယေသံ ပန နတ္ထိ, တေ ဂဟေတွာ ဂစ္ဆန္တိ။ ဟတ္ထိအဿယာနာဒီသုပိ နိသီဒိတွာ ထောကံ ဝိစရိတွာ အနတ္ထိကာ ဩဟာယ, အတ္ထိကာ ဂဟေတွာ ဂစ္ဆန္တိ။ ဝရသယနေသု နိပဇ္ဇိတွာ သမ္ပတ္တိံ အနုဘဝိတွာ အနတ္ထိကာ ဩဟာယ, အတ္ထိကာ ဂဟေတွာ ဂစ္ဆန္တိ။ က္ကတ္ထီဟိပိ သဒ္ဓိံ သမ္ပတ္တိံ အနုဘဝိတွာ အနတ္ထိကာ ဩဟာယ, အတ္ထိကာ ဂဟေတွာ ဂစ္ဆန္တိ။ သတ္တဝိဓရတနပသာဓနာနိ စ ပသာဓေတွာပိ သမ္ပတ္တိံ အနုဘဝိတွာ အနတ္ထိကာ ဩဟာယ, အတ္ထိကာ ဂဟေတွာ ဂစ္ဆန္တိ။ တမ္ပိ အနံ ဥဋ္ဌာယ သမုဋ္ဌာယ ဒီယတေဝ။ ဇမ္ဗုဒီပတလဝါသိကာနံ အညံ ကမ္မံ နတ္ထိ, ရညော အနံ ပရိဘုဉ္ဇန္တာဝ ဝိစရန္တိ။

၂၅၅. အထ ဗြာဟ္မဏဂဟပတိကာ စိန္တေသုံ – “အယံ ရာဇာ ဧဝရူပံ အနံ ဒဒန္တောပိ ‘မယှံ တဏ္ဍုလာဒီနိ တ ခီရာဒီနိ တ ဒေထာ’တိ န ကိဉ္စိ အာဟရာပေတိ, န ခော ပန အမှာကံ – ‘ရာဇာ အာဟရာပေတီ’တိ တုဏှီဘူတာနံ ပတိရူပ”န္တိ တေ ဗဟုံ သာပတေယျံ သံဟရိတွာ ရညော ဥပနာမေသုံ။ တသ္မာ – “အထ ခော, အာနန္ဒ, ဗြာဟ္မဏဂဟပတိကာ”တိအာဒိမာဟ။ **ဧဝံ သမစိန္တေသု**န္တိ ကသ္မာ ဧဝံ စိန္တေသုံ? ကဿစိ ဃရတော အပ္ပံ အာဘတံ, ကဿစိ ဗဟုံ။ တသ္မိံ ပဋိသံဟရိယမာနေ – “ကိံ တဝေဝ ဃရတော သုန္ဒရံ အာဘတံ, န မယှံ ဃရတော, ကိံ တဝေဝ ဃရတော ဗဟုံ , န မယှ”န္တိ ဧဝံ ကလဟသဒ္ဒောပိ ဥပ္ပဇ္ဇေယျ, သော မာ ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ထာတိ ဧဝံ သမစိန္တေသုံ။

၂၅၆. **ဟေဋ္ဌိ တွဝံ သမ္မာ**တိ ဟေဋ္ဌိ တွဝံ ဝယဿ။ **ဓမ္မံ နာမ ပါသာဒ**န္တိ ပါသာဒဿ နာမံ အာရောပေတွာဝ အာဏာပေသိ။ ဝိဿကမ္မော ပန ကိံ မဟာသ္တော ဒေဝ ပါသာဒေ ဟောတူတိ ပဋိပုစ္ဆိတွာ ဒီဃတော ယောဇနံ ဝိတ္ထာရတော အဍ္ဎယောဇနံ သဗ္ဗရတနမယောဝ ဟောတူတိ ဝုတ္တေပိ ‘ဧဝံ ဟောတု, ဘဒ္ဒံ တဝ ဝစန’န္တိ တဿ ပဋိဿုဏိတွာ ဓမ္မရာဇာနံ သမ္ပဋိစ္ဆာပေတွာ မာပေသိ။ တတ္ထ **ဧဝံ ဘဒ္ဒံ တတတိ ခော အာနန္ဒာ** တိ ဧဝံ ဘဒ္ဒံ တဝ ဣတိ ခော အာနန္ဒ

ဒ။ **ပဋိဿုတွာ**တိ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ, ဝတွာတိ အတ္ထော။ **တုဏှီဘာဝေနာ**တိ သမဏဓမ္မပဋိပတ္တိကရဏာကာ သော မေ ဘဝိဿတီတိ ဣစ္ဆန္တော တုဏှီဘာဝေန အဓိဝါသေသိ။ **သာရမယော**တိ စန္ဒနသာရမယော။

၂၅၇. **ဒွီဟိ ဝေဒိကာဟီ**တိ ဧတ္ထ ဧကာ ဝေဒိကာ ပနဿ ဥဏှီသမတ္ထကေ အဟောသိ, ဧကာ ဟေဋ္ဌာ ပရိစ္ဆေဒမတ္ထကေ။

၂၅၈. **ဒုဒ္ဒိက္ခော အဟောသီ**တိ ဒုဥဒ္ဒိက္ခော, ပဘာသမ္ပတ္တိယာ ဒုဒ္ဒသောတိ အတ္ထော။ **မုသတီ**တိ ဟရတိ ဖန္ဒာပေတိ နိစ္စလဘာဝေန ပတိဋ္ဌာတုံ န ဒေတိ။ **ဝိဒ္ဓေ**တိ ဥဗ္ဗိဒ္ဓေ, မေဃဝိဂမေန ဒူရီဘူတေတိ အတ္ထော။ **ဒေဝေ**တိ အာကာသေ။

၂၅၉. **မာပေသိ ခော**တိ အဟံ ဣမဿ ဌာနေ ပေက္ခရဏိံ မာပေမိ, တုမှာကံ ဃရာနိ ဘိန္ဒထာတိ န ဧဝံ ကာရေတွာ မာပေသိ။ စိတ္တုပ္ပာဒဝသေနေဝ ပနဿ ဘူမိံ ဘိန္ဒိတွာ တထာရူပါ ပေက္ခရဏီ အဟောသိ။ **တေ သဗ္ဗကာမေဟီ**တိ သဗ္ဗေဟိ ဣစ္ဆိတိစ္ဆိတဝတ္ထူဟိ, သမဏေ သမဏပရိက္ခာရေဟိ, ဗြာဟ္မဏေ ဗြာဟ္မဏပရိက္ခာရေဟိ သန္တပ္ပေသီတိ။

ပဌမဘာဏဝါရဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဈာနသမ္ပတ္တိဝဏ္ဏနာ

၂၆၀. **မဟိဒ္ဓိကော**တိ စိတ္တုပ္ပာဒဝသေနေဝ စတုရာသီတိပေက္ခရဏီသဟဿာနံ နိဗ္ဗတ္တိသင်္ခါတာယ မဟတိယာ ဣဒ္ဓိယာ သမန္နာဂတော။ **မဟာနုဘာဝေါ**တိ တေသံယေဝ အနုဘာဝိတဗ္ဗာနံ မဟန္တတာယ မဟာနုဘာဝေန သမန္နာဂတော။ **သေယျထိဒ**န္တိ နိပါတော, တဿ – “ကတမေသံ တိဏ္ဏ”န္တိ အတ္ထော။ **ဒါနဿာ**တိ သမ္ပတ္တိပရိစ္စာဂဿ။ **ဒမဿာ**တိ အာဠဝကသုတ္တေ ပညာ ဒမောတိ အာဂတော။ ဣဓ အတ္တာနံ ဒမေန္တေန ကတံ ဥပေါသထကမ္မံ။ **သံယမဿာ**တိ သီလဿ။

ဗောဓိသတ္တပုဗ္ဗယောဂဝဏ္ဏနာ

ဣဓ ဌတွာ ပနဿ ပုဗ္ဗယောဂေါ ဝေဒိတဗ္ဗော – ရာဇာ ကိရ ပုဗ္ဗေ ဂဟပတိကုလေ နိဗ္ဗတ္တိ။ တေန စ သမယေန ဓရမာနကဿေဝ ကဿပဗုဒ္ဓဿ သာသနေ ဧကော ထေရော အရညေ ဝသတိ, ဗောဓိသတ္တော အတ္တနော ကမ္မေန အရညံ ပဝိဋ္ဌော ထေရံ ဒိသွာ ဥပသင်္ကမိတွာ ဝန္ဒိတွာ ထေရဿ နိသဇ္ဇနဋ္ဌာနစင်္ကမနဋ္ဌာနာနိ ဩလောကေတွာ ပုစ္ဆိ – “ဣဓေဝ, ဘန္တေ, အယျော ဝသတီ”တိ? အာမ, ဥပါသကာတိ သုတွာ – “ဣဓေဝ အယျဿ ပဏ္ဏသာလံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ စိန္တေတွာ အတ္တနော ကမ္မံ ပဟာယ ဒဗ္ဗသမ္ဘာရံ ကောဋ္ဋေတွာ ပဏ္ဏသာလံ ကတွာ ဆာဒေတွာ ဘိတ္တိယော မတ္တိကာယ လိမ္ပိတွာ ဒွါရံ ယောဇေတွာ ကဋ္ဌတ္ထရဏံ ကတွာ – “ကရိဿတိ နု ခော ပရိဘောဂံ, န ကရိဿတီ”တိ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ထေရော အန္တောဂါမတော အာဂန္တွာ ပဏ္ဏသာလံ ပဝိသိတွာ ကဋ္ဌတ္ထရဏေ နိသီဒိ။ ဥပါသကောပိ အာဂန္တွာ ဝန္ဒိတွာ သမီပေ နိသိန္နော “ဖာသုကာ, ဘန္တေ, ပဏ္ဏသာလာ”တိ ပုစ္ဆိ။ ဖာသုကာ, ဘဒ္ဒမုခ, ပဗ္ဗဇိတသာရုပ္ပါတိ။ ဝသိဿထ, ဘန္တေ, ဣဓာတိ? အာမ, ဥပါသကာတိ, သော အဓိဝါသနာကာရေနေဝ ဝသိဿတီတိ ဉတွာ နိဗဒ္ဓံ မယှံ ဃရဒွါရံ အာဂန္တဗ္ဗန္တိ ပဋိဇာနာပေတွာ – “ဧကံ မေ, ဘန္တေ, ဝရံ ဒေထာ”တိ အာဟ။ အတိက္ကန္တဝရာ, ဥပါသက, ပဗ္ဗဇိတာတိ။ ဘန္တေ, ယဉ္စ ကပ္ပတိ, ယဉ္စ အနဝဇ္ဇန္တိ။ ဝဒေဟိ ဥပါသကာတိ။ ဘန္တေ, နိဗဒ္ဓဝသနဋ္ဌာနေ နာမ မနုဿာ မင်္ဂလေ ဝါ အမင်္ဂလေ ဝါ အာဂမနံ ဣစ္ဆန္တိ, အနာဂစ္ဆန္တဿ ကုဇ္ဈန္တိ။ တသ္မာ အညံ နိမန္တိတဋ္ဌာနံ ဂန္တွာပိ မယှံ ဃရံ ပဝိသိတွာဝ ဘတ္တကိစ္စံ နိဋ္ဌာပေတဗ္ဗန္တိ။ ထေရော အဓိဝါသေသိ။

သော ပဏ္ဏသာလာယ ကဋသာရကံ ပတ္ထရိတွာ မဉ္စပီဌံ ပညပေသိ, အပဿေနံ နိက္ခိပိ, ပါဒကထလိကံ ဌပေသိ, ပေက္ခရဏိံ ခဏိ, စင်္ကမံ ကတွာ ဝါလိကံ ဩကိရိ, မိဂေ အာဂန္တွာ ဘိတ္တိံ ဃံသိတွာ မတ္တိကံ ပါတေန္တေ ဒိသွာ ကဏ္ဋကဝတိံ ပရိက္ခိပိ။ ပေက္ခရဏိံ ဩတရိတွာ ဥဒကံ အာဠုလိကံ ကရောန္တေ ဒိသွာ အန္တော ပါသာဏေ

ဟိ စိနိတ္ဂတ ဗဟိ ကဏ္ဍကဝတိ ပရိက္ခိပိတ္ဂတ အန္တောဝတိပရိယန္တေ တာလပန္တိယော ရောပေတိ, မဟာစင်္ကမေ သမ္မဋ္ဌဍ္ဌာနံ အာဠ္ဍလေန္တေ ဒိသ္ဂတ စင်္ကမမ္ပိ ဝတိယာ ပရိက္ခိပိတ္ဂတ အန္တောဝတိပရိယန္တေ တာလပန္တိံ ရောပေသိ။ ဧဝံ အာတသံ နိဋ္ဌပေတ္ဂတ ထေရဿ တိစီဝရံ, ပိဏ္ဍပာတံ, ဩသဓံ, ပရိဘောဂဘာဇနံ, အာရကဏ္ဍကံ, ပိပ္ဖလိကံ, နခစ္ဆေဒနံ, သူစိံ, ကတ္တရယဋ္ဌိံ, ဥပာဟနံ, ဥဒကတုမ္ဗံ, ဆတ္တံ, ဒီပကပလ္လကံ, မလပာရဏိံ။ ပရိဿာဝနံ, ဓမကရဏံ, ပတ္တံ, ထာလကံ, ယံ တ ပနညမ္ပိ ပဗ္ဗဇိတာနံ ပရိဘောဂဇာတံ, သဗ္ဗံ အဒာသိ။ ထေရဿ ဗောဓိသတ္တေန အဒိန္နပရိက္ခာရော နာမ နာဟောသိ။ သော သီလာနိ ရက္ခန္တော ဥပေဟသထံ ကရောန္တော ယာဝဇီဝံ ထေရံ ဥပဋ္ဌဟိ။ ထေရော တတ္ထေဝ ဝသန္တော အရဟတ္တံ ပတ္ဂတ ပရိနိဗ္ဗာယိ။

ဗောဓိသတ္တောပိ ယာဝတာယုကံ ပုညံ ကတ္ဂတ ဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တိတ္ဂတ တတော စုတော မနုဿလောကံ အာဂစ္ဆန္တော ကုသာဝတိယာ ရာဇဓာနိယာ နိဗ္ဗတ္တိတ္ဂတ မဟာသုဒဿနော ရာဇာ အဟောသိ။

“ဧဝံ နာတိမဟန္တမ္ပိ၊ ပုညံ အာယတနေ ကတံ။
မဟာဝိပာကံ ဟောတီတိ၊ ကတ္တဗ္ဗံ တံ ဝိဘာဝိနာ”။

မဟာဝိယူဟန္တိ ရဇတမယံ မဟာကူဋ္ဌာကရံ။ တတ္ထ ဝသိတုကာမော ဟုတ္ဂတ အဂမာသိ, **တွောဝတာ ကာမဝိတက္ကာ**တိ ကာမဝိတက္က တယာ တွောဝတာ နိဝတ္တိတဗ္ဗံ, ဣတော ပရံ တုယှံ အဘူမိ, ဣဒံ **ဈာနာကရံ** နာမ, နယိဒံ တယာ သဒ္ဓိံ ဝသနဋ္ဌာနန္တိ ဧဝံ တယော ဝိတက္ကေ ကူဋ္ဌာကရဒ္ဂါရေယေဝ နိဝတ္တေသိ။

၂၆၁. **ပဌမဇ္ဈာန** န္တိအာဒီသု ဝိသုံ **ကသိဏပရိကမ္မကိစ္စံ** နာမ နတ္ထိ။ နီလကသိဏေန အတ္ထေ သတိ နီလမဏိံ, ပီတကသိဏေန အတ္ထေ သတိ သုဝဏ္ဏံ, လောဟိတကသိဏေန အတ္ထေ သတိ ရတ္တမဏိံ, ဩဒါတကသိဏေန အတ္ထေ သတိ ရဇတန္တိ ဩလောကိတဩလောကိတဋ္ဌာနေ ကသိဏမေဝ ပညာယတိ။

၂၆၂. **မေတ္တာသဟဂတေနာ**တိအာဒီသု ယံ ဝတ္တဗ္ဗံ, တံ သဗ္ဗမ္ပိ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ ဝုတ္တမေဝ။ ဣတိ ဟဋ္ဌိယံ စတ္တာရိ ဈာနာနိ, စတ္တာရိ အပ္ပမညာနေဝ ဝုတ္တာနိ။ မဟာပုရိသော ပန သဗ္ဗာပိ အဋ္ဌ သမာပတ္တိယော, ပဉ္စ အဘိညာယော စ နိဗ္ဗတ္တေတ္ဂတ အနုလောမပဋိလောမာဒိဝသေန စုဒ္ဒသဟာကာရေဟိ သမာပတ္တိယော ပဝိသန္တော မဓုပဋလံ ပဝိဋ္ဌဘမရော မဓုရသေန ဝိယ သမာပတ္တိသုခေနေဝ ယာပေတိ။

စတုရာသီတိနဂရသဟဿာဒိဝဏ္ဏနာ

၂၆၃. **ကုသာဝတီရာဇဓာနိပ္ပမုခာနီ** တိ ကုသာဝတီ ရာဇဓာနီ တေသံ နဂရာနံ ပမုခာ သဗ္ဗသေဋ္ဌာတိ အတ္ထော။ **ဘတ္တာဘိဟာရော**တိ အဘိဟရိတဗ္ဗဘတ္တံ။

၂၆၄. **ဝဿသတဿ ဝဿသတဿာ** တိ ကသ္မာ ဧဝံ စိန္တေသိ? တေသံ သဒ္ဒေန ဥက္ကဏ္ဌိတ္ဂတ, “သမာပန္နဿ သဒ္ဒော ကဏ္ဍကော”တိ (အ. နိ. ၁၀.၇၂) ဟိ ဝုတ္တံ။ တသ္မာ သဒ္ဒေန ဥက္ကဏ္ဌိတော မဟာပုရိသော။ အထ ကသ္မာ မာ အာဂစ္ဆန္တူတိ န ဝဒတိ? ဣတော ရာဇာ န ပဿတီတိ နိဗဒ္ဓဝတ္တံ န လဘိဿန္တိ, တံ တေသံ မာ ဥပစ္ဆိဇ္ဇိတ္ထာတိ န ဝဒတိ။

သုဘဒ္ဒာဒေဝိဥပသင်္ကမနဝဏ္ဏနာ

၂၆၅. **တေဒဟောသီ**တိ ကဒာ ဧတံ အဟောသိ။ ရညော ကာလင်္ကိရိယဒိဝသေ။ တဒါ ကိရ ဒေဝတာ စိန္တေသုံ – “ရာဇာ အနာထကာလင်္ကိရိယံ မာ ကရောတု, ဩရောဓေဟိ ဗဟူဟိ ဓီတူဟိ ပုတ္တေဟိ ပရိတရိတောဝ ကရောတူ”တိ။ အထ ဒေဝိံ အာဝဋ္ဋေတ္ဂတ တဿာ ဧဝံ စိတ္တံ ဥပ္ပာဒေသုံ။ **ပီတာနိ ဝတ္ထာနီ** တိ တာနိ ကိရ ပကတိယာ ရညော မနာပါနိ, တသ္မာ တာနိ ဟရပထာတိ အာဟ။ **ဧတ္တေဝ ဒေဝိ တိဋ္ဌ** တိ ဒေဝိ ဣမံ ဈာနာကရံ နာမ တုမ္ဟေဟိ သဒ္ဓိံ ဝသနဋ္ဌာနံ န ဟောတိ, ဈာနရတိဝိန္ဒနဋ္ဌာနံ မမ, မာ ဣဓ ပဝိသီတိ။

၂၆၆. **တေဒဟောသီ**တိ လောကေ သတ္တာ နာမ မရဏာသန္နကာလေ အတိဝိယ ဝိရောစန္တိ, တေနဿ ရညော ဝိပ္ပသန္နိန္ဒြိယဘာဝံ ဒိသွာ ဧဝံ အဟောသိ, တတော မာ ရညော ကာလင်္ကိရိယာ အဟောသီတိ တဿ ကာလင်္ကိရိယံ အနိစ္ဆမာနာ သမ္ပတိ ဂုဏမဿ ကထယိတွာ တိဋ္ဌမာနာကာရံ ကရိဿာမီတိ စိန္တေတွာ **ဣမာနိ တေ ဒေဝ**တိ အာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဆန္ဒံ ဇနေဟိ** တိ ပေမံ ဥပ္ပာဒေဟိ, ရတိံ ကရောဟိ။ **ဇီဝိတေ အပေက္ခ** န္တိ ဇီဝိတေ သာပေက္ခံ, အာလယံ, တဏှံ ကရောဟီတိ အတ္ထော။

ဧဝံ ခော မံ တွံ ဒေဝီတိ "မယံ ခော, ဒေဝ, ဣတ္ထိယော နာမ ပဗ္ဗဇိတာနံ ဥပစာရကထံ န ဇာနာမ, ကထံ ဝဒာမ မဟာရာဇာ"တိ ရာဇာနံ "ပဗ္ဗဇိတော အယ"န္တိ မညမာနာယ ဒေဝိယာ ဝုတ္တေ – "ဧဝံ ခော မံ, တွံ ဒေဝိ, သမုဒာစရာဟီ"တိအာဒိမာဟ။ **ဂရဟိတာ**တိ ဗုဒ္ဓေဟိ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေဟိ သာဝကေဟိ အညေဟိ စ ပဏ္ဍိတေဟိ ဗဟုဿုတေဟိ ဂရဟိတာ။ ကိံ ကာရဏာ? သာပေက္ခကာလကိရိယာ ဟိ အတ္တနော ဝေဝ ဂေဟေ ယက္ခကုက္ကုရအဇဂရာဒိ မဟိံသမူသိကကုက္ကုဋဒိကာမဂ္ဂလာဒိဘာဝေန နိဗ္ဗတ္တနကာရဏံ ဟောတိ။

၂၆၈. **အထ ခော, အာနန္ဒ, သုဘဒ္ဒာ ဒေဝီ အဿုနိ ပုဉ္ဆိတွာ** တိ ဒေဝီ ကောမန္တံ ဂန္တွာ ရောဒိတွာ ကန္ဒိတွာ အဿုနိ ပုဉ္ဆိတွာ တေဒတေစ။

ဗြဟ္မလောကူပဂမဝဏ္ဏနာ

၂၆၉. **ဂဟပတိဿ တ** တိ ကသ္မာ အာဟ? တေသံ ကိရ သောဏသေဋ္ဌိပုတ္တာဒီနံ ဝိယ မဟတီ သမ္ပတ္တိ ဟောတိ, သောဏဿ ကိရ သေဋ္ဌိပုတ္တဿ ကော ဘတ္တဟတိ ဒွေဝ သတသဟဿာနိ အဂ္ဃတိ။ ဣတိ တေသံ တာဒိသံ ဘတ္တံ ဘုတ္တာနံ မုဟုတ္တံ ဘတ္တသမ္မဒော ဘတ္တမုစ္ဆာ ဘတ္တကိလမထော ဟောတိ။

၂၇၁. **ယံ တေန သမယေန အဇ္ဈာဝသာမီ** တိ ယတ္ထ ဝသာမိ, တံ ဧကံယေဝ နဂရံ ဟောတိ, အဝသေသေသု ပုတ္တဓီတာဒယော စေဝ အာသမနုဿာ စ ဝသိံသု။ ဟသာဒကူဋာဂါရေသုပိ ဧသေဝ နယော။ ပလ္လင်္ကာဒီသုပိ ဧကံယေဝ ပလ္လင်္ကံ ပရိဘုဉ္ဇတိ, သေသာ ပုတ္တာဒီနံ ပရိဘောဂာ ဟောန္တိ။ ဣတ္ထီသုပိ ဧကာဝ ပစ္စုပဋ္ဌာတိ, သေသာ ပရိဝါရမတ္တာ ဟောန္တိ, **ပရိဒဟာမီ**တိ ဧကမေဝ ဒုဿယုဂံ နိဝါသေမိ, သေသာနိ ပရိဝါရေတွာ ဝိစရန္တာနံ အသီတိသဟဿာဓိကာနံ သောဠသန္နံ ပုရိသသတသဟဿာနံ ဟောန္တိ။ **ဘုဉ္ဇာမီ** တိ ပရမပ္ပမာဏေန နာဠိကောဒနမတ္တံ ဘုဉ္ဇာမိ, သေသံ ပရိဝါရေတွာ ဝိစရန္တာနံ စတ္တာလီသသဟဿာဓိကာနံ အဋ္ဌန္နံ ပုရိသသတသဟဿာနံ ဟောတီတိ ဒဿေတိ။ ဧကထာလိပာကော ဟိ ဒသန္နံ ဇနာနံ ပဟောတိ။

တေသာနိ ပန စတုရာသီတိ နဂရသဟဿာနိ စေဝ ဟသာဒသဟဿာနိ စ ကူဋာဂါရသဟဿာနိ စ ဧကိဿာယေဝ ပဏ္ဏသာလာယ နိဿန္ဒေန နိဗ္ဗတ္တာနိ။ စတုရာသီတိ ပလ္လင်္ကသဟဿာနိ နိပဇ္ဇနတ္ထာယ ဒိန္နမဉ္စကဿ နိဿန္ဒေန နိဗ္ဗတ္တာနိ။ စတုရာသီတိ ဟတ္ထိသဟဿာနိ အဿသဟဿာနိ ရထသဟဿာနိ နိသီဒနတ္ထာယ ဒိန္နပီဌဿ နိဿန္ဒေန နိဗ္ဗတ္တာနိ။ စတုရာသီတိ မဏိသဟဿာနိ ဧကဒီပဿ နိဿန္ဒေန နိဗ္ဗတ္တာနိ။ စတုရာသီတိ ပောက္ခရဏီသဟဿာနိ ဧကပောက္ခရဏိယာ နိဿန္ဒေန နိဗ္ဗတ္တာနိ။ စတုရာသီတိ ဣတ္ထိသဟဿာနိ ပုတ္တသဟဿာနိ ဂဟပတိသဟဿာနိ ပရိဘောဂဘာဇနပတ္တထာလက ဓမကရဏ ပရိဿာဝန အာရကဏ္ဍက ပိပ္ဖလက နခစ္ဆေဒန ကုဉ္စိကကဏ္ဏမလဟရဏီ ဟာဒကထလိက ဥပာဟန ဆတ္တ ကတ္တရယဋ္ဌိအာနဿ နိဿန္ဒေန နိဗ္ဗတ္တာနိ။ စတုရာသီတိ ဓေနုသဟဿာနိ ဂေါရသအာနဿ နိဿန္ဒေန နိဗ္ဗတ္တာနိ။ စတုရာသီတိ ဝတ္ထကောဋိသဟဿာနိ နိဝါသနပါရုပနအာနဿ နိဿန္ဒေန နိဗ္ဗတ္တာနိ ။ စတုရာသီတိ ထာလိပာကသဟဿာနိ ဘောဇနအာနဿ နိဿန္ဒေန နိဗ္ဗတ္တာနီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။

၂၇၂. ဧဝံ ဘဂဝါ မဟာသုဒဿနဿ သမ္ပတ္တိံ အာဒိတော ပဋ္ဌာယ ဝိတ္ထာရေန ကထေတွာ သဗ္ဗံ တံ အာရကာနံ ပံသုတကရကီဋ္ဌနံ ဝိယ ဒဿေန္တော ပရိနိဗ္ဗာနမဉ္စကေ နိပန္နောဝ **ပဿာနန္ဒာ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဝိပရိဏတာ**တိ ပကတိဝိဇဟနေန နိဗ္ဗုတပဒီပော ဝိယ အပညတ္တိကဘာဝံ ဂတာ။ **ဧဝံ အနိစ္စာ ခော, အာနန္ဒ, သင်္ခါရာ** တိ ဧဝံ ဟုတွာ အဘာဝဋ္ဌေန အနိစ္စာ။

တ္တောဝတာ ဘဂဝတ ယထာ နာမ ပုရိသော သတဟတ္ထုဗ္ဗေဓေ စမ္ပကရုက္ခေ နိသ္သေဏိံ ဗန္ဓိတွာ အဘိရုဟိတွာ စမ္ပကပုပ္ဖံ အာဒာယ နိသ္သေဏိံ မုဉ္စန္တော ဩတရေယျ, ဧဝမေဝ နိသ္သေဏိံ ဗန္ဓန္တော ဝိယ အနေကဝသ္သ ကောဋိသတသဟဿုဗ္ဗေဓံ မဟာသုဒဿနသမ္ပတ္တိံ အာရုယှ သမ္ပတ္တိမတ္ထကေ ဌိတံ အနိစ္စလက္ခဏံ အာဒာယ နိသ္သေဏိံ မုဉ္စန္တော ဝိယ ဩတိဏ္ဏော။ တေနေဝ ပုဗ္ဗေ ဝသဘရာဇာ ဒီဃဘာဏကတ္ထေရာနံ လောဟပါသာဒဿ ပာစီနပဿေ အမ္ဗလင္ဂဏေ ဣမံ သုတ္တံ သဇ္ဈာယန္တာနံ သုတွာ – ''ကိံ, ဘော, မယှံ အယျကေန ဝုတ္တံ, အတ္တနော ခါဒိတပီတဋ္ဌာနေ သမ္ပတ္တိမေဝ ကထေတီ''တိ စိန္တေန္တော – ''ဧဝံ အနိစ္စာ ခေါ, အာနန္ဒ, သင်္ခါရာ''တိ ဝုတ္တကာလေ ''ဣမံ, ဘော, ဒိသွာ ပဉ္စဟိ စက္ခူဟိ စက္ခုမတာ ဧဝံ ဝုတ္တ''န္တိ တမဟတ္ထံ သမ္မိဉ္ဇိတွာ ဒက္ခိဏဟတ္ထေန အပ္ဖောဋ္ဌေတွာ – ''သာဓု သာဓူ''တိ တုဋ္ဌဟဒယော သာဓုကာရံ အဒါသိ။

ဧဝံ အဒ္ဓုဝါ တိ ဧဝံ ဥဒကပုပ္ဖုဠ္ဌာဒယော ဝိယ ဓုဝဘာဝဝိရဟိတာ။ **ဧဝံ အနဿာသိကာ** တိ ဧဝံ သုပိနကေ ပီတပါနီယံ ဝိယ အနုလိတ္တစန္ဒနံ ဝိယ စ အဿာသဝိရဟိတာ။

သရီရံ နိက္ခိပေယျာ တိ သရီရံ ဆဍ္ဍေယျ။ ဣဒာနိ အညဿ သရီရဿ နိက္ခေပေါ တ ပဋိဗဇ္ဈနံ တ နတ္ထိ ကိလေသပဟီနတ္တာ, အာနန္ဒ, တထာဂတဿာတိ ဝဒတိ။ ဣဒံ ပန ဝတွာ ပုန ထေရံ အာမန္တေသိ, စက္ကဝတ္တိနော အာနုဘာဝေ နာမ ရညော ပဗ္ဗဇိတဿ သတ္တမေ ဒိဝသေ အန္တရဓာယတိ။ မဟာသုဒဿနဿ ပန ကာလင်္ကိရိယ တော သတ္တမေ ဒိဝသေ သတ္တရတနပာကာရာ သတ္တရတနတာလာ စတုရာသီတိ ဟေက္ခရဏီသဟဿာနိ ဓမ္မပါသာဒေ ဓမ္မပေါက္ခရဏီ စက္ကရတနန္တိ သဗ္ဗမေတံ အန္တရဓာယီတိ။ ဟတ္ထိအာဒီသု ပန အယံ ဓမ္မတာ ခီဏာယုကာ သဟေဝ ကာလင်္ကရောန္တိ။ အာယုသေသေ သတိ ဟတ္ထိရတနံ ဥပေါသထကုလံ ဂစ္ဆတိ, အဿရတနံ ဝလာဟကကုလံ, မဏိ ရတနံ ဝေပုလ္လပဗ္ဗတမေဝ ဂစ္ဆတိ။ ဣတ္ထိရတနဿ အာနုဘာဝေ အန္တရဓာယတိ။ ဂဟပတိရတနဿ စက္ခု ပာကတိကမေဝ ဟောတိ။ ပရိဏာယကရတနဿ ဝေယျတ္တိယံ နဿတိ။

ဣဒမဝေါစ ဘဂဝါ တိ ဣဒံ ဟဋ္ဌိယံ အာရုဠှာ အနာရုဠှာ သဗ္ဗံ ဘဂဝါ အဝေါစ။ သေသံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

ဣတိ သုမင်္ဂလဝိလာသိနိယာ ဒီဃနိကာယဋ္ဌကထာယံ

မဟာသုဒဿနသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. ဇနဝသဘသုတ္တဝဏ္ဏနာ

နာတိကိယာဒိဗျာကရဏဝဏ္ဏနာ

၂၇၃-၂၇၅. **ဇဝံ မေ သုတ**န္တိ ဇနဝသဘသုတ္တံ။ တတ္ထာယံ အနုတ္တာနပဒဝဏ္ဏနာ – **ပရိတော ပရိတော ဇနပဒေသူ**တိ သမန္တာ သမန္တာ ဇနပဒေသု။ **ပရိစာရကေ**တိ ဗုဒ္ဓမမ္မသင်္ဃာနံ ပရိစာရကေ။ **ဥပပတ္တီသူ**တိ ဉာဏဂတိပုညာနံ ဥပပတ္တီသု။ **ကာသိကောသလေသူ**တိ ကာသီသု စ ကောသလေသု စ, ကာသိရဋ္ဌေ စ ကောသလရဋ္ဌေ စာတိ အတ္ထော။ သေ နယော သဗ္ဗတ္ထ။ အင်္ဂမဂဓယောနကကမ္ဗောဇအဿကအဝန္တိရဋ္ဌေသု ပန ဆသု န ဗျာကရောတိ။ ဣမေသံ ပန သောဠသန္နံ မဟာဇနပဒါနံ ပုရိမေသု ဒသသုယေဝ ဗျာကရောတိ။ **နာတိကိယာ**တိ နာတိကကမတသိနော။

တေနာတိ တေန အနာကမိအာဒိဘာဝေန။ **သုတ္ဝာ**တိ သဗ္ဗညုတညာဏေန ပရိစ္ဆိန္ဒိတ္ဝာ ဗျာကရောန္တဿ ဘဂဝတော ပဉှာဗျာကရဏံ သုတွာ တေသံ အနာကမိအာဒီသု နိဋ္ဌင်္ဂတာ ဟုတွာ။ တေန အနာကမိအာဒိဘာဝေန အတ္တမနာ အဟေသုံ။ အဋ္ဌကထာယံ ပန **တေနာ**တိ တေ နာတိကိယာတိ ဝုတ္တံ။ တေသမ္ပိ အတ္ထေ န-ကာရော နိပါတမတ္တံ ဟောတိ။

အာနန္ဒပရိကထာဝဏ္ဏနာ

၂၇၇. **ဘဂဝန္တံ ကိတ္တယမာနရူပေ**တိ အဟော ဗုဒ္ဓေါ, အဟော ဓမ္မော, အဟော သင်္ဃော; အဟော ဓမ္မော သွာက္ခာတောတိ ဇဝံ ကိတ္တယန္တော့ ကာလမကာသိ။ **ဗဟုဇနော ပသီဒေယျာ**တိ အမှာကံ ပိတာ မာတာ ဘာတာ ဘဂိနီ ပုတ္တော မိတ္တာ သဟာယကော, တေန အမှေဟပိ သဒ္ဓိံ ဧကတော ဘုတ္တာ, ဧကတော သယိတာ, တဿ ဣဒဒ္ဓိဒ္ဓ မနာပံ အကရိမှ, သော ကိရ အနာကမိ သကဒာကမိ သောတာပန္နော; အဟော သာဓု, အဟော သုဋ္ဌုတိ ဇဝံ ဗဟုဇနော ပသာဒံ အာပဇ္ဇေယျ။

၂၇၈. **ဂတိန္တိ** ဉာဏဂတိံ။ **အဘိသမ္ပရာယ**န္တိ ဉာဏာဘိသမ္ပရာယမေဝ။ **အဒ္ဒသာ ခေါ**တိ ကိတ္တကေ ဇနေ အဒ္ဒသ? စတုဝီသတိသတသဟဿာနိ။

၂၇၉. **ဥပသန္တပဒိဿော**တိ ဥပသန္တဒဿနော။ **ဘာတိရိတ**တိ အတိဝိယ ဘာတိ, အတိဝိယ ဝိရောစတိ။ **ဣန္ဒြိယာန**န္တိ မနစ္ဆဋ္ဌာနံ ဣန္ဒြိယာနံ။ **အဒ္ဒသံ ခေါ အဟံ အာနန္ဒာ**တိ နေဝ ဒသ, န ဝီသတိ, န သတံ, န သဟဿံ, အနူနာဓိကာနိ စတုဝီသတိသတသဟဿာနိ အဒ္ဒသန္တိ အာဟ။

ဇနဝသဘယက္ခဝဏ္ဏနာ

၂၈၀. ဒိသွာ ပန မေ တတ္ထကော ဇနော မံ နိဿာယ ဒုက္ခာ ပမုတ္တောတိ ဗလဝသောမနဿံ ဥပ္ပဇ္ဇိ, စိတ္တံ ပသီဒိ, စိတ္တဿ ပသန္နတ္တာ စိတ္တသမုဋ္ဌာနံ လောဟိတံ ပသီဒိ, လောဟိတဿ ပသန္နတ္တာ မနစ္ဆဋ္ဌာနိ ဣန္ဒြိယာနိ ပသီဒိံသူတိ သဗ္ဗမိဒံ ဝတွာ **အထ ခေါ အာနန္ဒာ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ ယသ္မာ သော ဘဂဝတော ဓမ္မကထံ သုတွာ ဒသသဟဿာဓိကဿ ဇနသတသဟဿဿ ဇေဋ္ဌကော ဟုတွာ သောတာပန္နော ဇာတော, တသ္မာ **ဇနဝသဘော**တိဿ နာမံ အဟောသိ။

ဣတော သတ္တာတိ ဣတော ဒေဝလောကာ စဝိတွာ သတ္တ။ **တတော သတ္တာ**တိ တတော မနုဿလောကာ စဝိတွာ သတ္တ။ **သံသာရာနိ စတုဒ္ဒသာ**တိ သဗ္ဗာပိ စတုဒ္ဒသခန္ဓပဋိပါဋိယော။ **နိဝါသမဘိဇာနာမီ**တိ ဇာတိဝသေန နိဝါသံ ဇာနာမိ။ **ယတ္ထ မေ ဝုသိတံ ပုရေ**တိ ယတ္ထ ဒေဝေသု စ ဝေဿဝဏဿ သဟဗျတံ ဥပဂတေန မနုဿေသု စ ရာဇဘူတေန ဣတော အတ္တဘာဝတော ပုရေယေဝ မယာ ဝုသိတံ။ ပုရေ ဇဝံ ဝုသိတတ္တာ ဇဝ စ ဣတာနိ သောတာပန္နော ဟုတွာ တီသု ဝတ္ထူသု ဗဟုံ ပုညံ ကတွာ တဿာနုဘာဝေန ဥပရိ နိဗ္ဗတ္တိတုံ သမတ္ထောပိ ဒီဃရတ္တံ ဝုသိတဋ္ဌာနေ နိကန္တိယာ ဗလဝတာယ ဇတ္ထေဝ နိဗ္ဗတ္တော။

၂၈၁. အာသာ စ ပန မေ သန္တိဋ္ဌတီ တိ ဣမိနာဟံ သောတာပန္နောတိ န သုတ္တပ္ပမတ္တော၀ ဟုတွာ ကာလံ ဝီတိနာမေသိံ။ သကအာကမိမဂ္ဂတ္ထာယ ပန မေ ဝိပဿနာ အာရဒ္ဓာ။ အဇ္ဇေ၀ အဇ္ဇေ၀ ပဋိဝိဇ္ဈိဿာမီတိ ဧဝံ သဉာသ သာဟော ဝိဟရာမီတိ ဒဿေတိ။ **ယဒင်္ဂေ** တိ လဋ္ဌိဝနုယျာနေ ပဌမဒဿနေ သောတာပန္နဒိဝသံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ **တဒင်္ဂေ အဟံ, ဘန္တေ, ဒီဃရတ္တံ အဝိနိဟတော အဝိနိဟတံ သဉ္ဇာနာမီ**တိ တံဒိဝသံ အာဒိံ ကတွာ, အဟံ, ဘန္တေ, ပုရိမံ စတုဒ္ဒသအတ္တဘာဝသင်္ခာတံ ဒီဃရတ္တံ အဝိနိဟတော လဋ္ဌိဝနုယျာနေ သောတာပတ္တိမဂ္ဂဝသေန အဓိဂတံ အဝိနိဟတဓမ္မတံ သဉ္ဇာနာမီတိ အတ္ထော။ **အနုစ္ဆရိယ** န္တိ အနုအစ္ဆရိယံ။ စိန္တယမာနံ ပုနပ္ပုနံ အစ္ဆရိယမေဝိဒံ ယံ ကေနစိဒေဝ ကရဏီယေန ဂစ္ဆန္တော ဘဂဝန္တံ အန္တရာမဂ္ဂေ အဒ္ဒသံ။ ဣဒမ္ပိ အစ္ဆရိယံ ယဉ္စ ဝေဿဝဏဿ မဟာရာဇဿ သယံပရိသာယ ဘာသတော ဘဂဝတော ဒိဋ္ဌသဒိသမေဝ သမ္မုခါ သုတံ။ **ဒွေ၀ ပစ္စယာ**တိ အန္တရာမဂ္ဂေ ဒိဋ္ဌဘာဝေ စ ဝေဿဝဏဿ သမ္မုခါ သုတံ အာရောစေတုကာမတာ စ။

ဒေဝသဘာဝဏ္ဏနာ

၂၈၂. သန္နိပတိတာ တိ ကသ္မာ သန္နိပတိတာ? တေ ကိရ စတူဟိ ကာရဏေဟိ သန္နိပတန္တိ။ ဝဿူပနာယိကသင်္ဂဟတ္ထံ, ပဝါရဏာသင်္ဂဟတ္ထံ, ဓမ္မသဝနတ္ထံ, ပာရိစ္ဆတ္တကကီဠာနုဘဝနတ္ထန္တိ။ တတ္ထ သေ၀ ဝဿူပနာယိကာတိ အာသာဠ္ဟပုဏ္ဏမာယ ဒွီသု ဒေဝလောကေသု ဒေဝတာ သုဓမ္မာယ ဒေဝသဘာယ သန္နိပတိတွာ မန္တေန္တိ အသုကဝိဟာရေ ဧကော ဘိက္ခု ဝဿူပဂတော, အသုကဝိဟာရေ ဒွေ၀ တယော စတ္တာရော ပဉ္စ ဒသ ဝီသတိ တိံသံ စတ္တာလီသံ ပညာသံ သတံ သဟဿံ ဘိက္ခူ ဝဿူပဂတာ, ဧတ္ထေတ္ထ ဌာနေ အယျာနံ အာရက္ခံ သုသံဝိဟိတံ ကရောထာတိ ဧဝံ ဝဿူပနာယိကသင်္ဂဟော ကတော ဟောတိ။

တအာပိ ဧတေနေ၀ ကာရဏေန သန္နိပတိတာ။ **ဣဒံ တေသံ ဟောတိ အာသနသ္မိံ** န္တိ ဣဒံ တေသံ စတုန္နံ မဟာရာဇာနံ အာသနံ ဟောတိ။ ဧဝံ တေသု နိသိန္နေသု အထ ပစ္ဆာ အမှာကံ အာသနံ ဟောတိ။

ယေနတ္ထေနာ တိ ယေန ဝဿူပနာယိကတ္ထေန။ **တံ အတ္ထံ စိန္တယိတွာ တံ အတ္ထံ မန္တယိတွာ** တိ တံ အရညတသိနော ဘိက္ခုသင်္ဃဿ အာရက္ခတ္ထံ စိန္တယိတွာ။ ဧတ္ထေတ္ထ ဝုဋ္ဌဘိက္ခုသင်္ဃဿ အာရက္ခံ သံဝိဒဟထာတိ စတူဟိ မဟာရာဇေဟိ သဒ္ဓိံ မန္တေတွာ။ **ဝုတ္တဝစနာပိ တ** န္တိ တေတိံသ ဒေဝပုတ္တာ ဝဒန္တိ, မဟာရာဇာနော **ဝုတ္တဝစနာ** နာမ။ တထာ တေတိံသ ဒေဝပုတ္တာ ပစ္စာနုသာသန္တိ, ဣတရေ **ပစ္စာနုသိဋ္ဌဝစနာ** နာမ။ ပဒဒွ၀ယေပိ ပန တန္တိ နိပါတမတ္တမေဝ။ **အဝိပက္ကန္တာ** တိ အဂတာ။

၂၈၃. ဥဠာရောတိ ဝိပုလော မဟာ။ **ဒေဝါနုဘာဝ**န္တိ ယာ သာ သဗ္ဗဒေဝတာနံ ဝတ္ထာလင်္ကာရဝိမာနသရီရာနံ ပဘာ ဒွါဒသ ယောဇနာနိ ဖရတိ။ မဟာပုညာနံ ပန သရီရပ္ပဘာ ယောဇနသတံ ဖရတိ။ တံ ဒေဝါနုဘာဝံ အတိက္ကမိတွာ။

ဗြဟ္မုနော ဟေတံ ပုဗ္ဗနိမိတ္တ န္တိ ယထာ သူရိယဿ ဥဒယတော ဧတံ ပုဗ္ဗင်္ဂမံ ဧတံ ပုဗ္ဗနိမိတ္တံ ယဒိဒံ အရုဏုဂ္ဂံ, ဧဝမေဝ ဗြဟ္မုနောပိ ဧတံ – "ပုဗ္ဗနိမိတ္တ"န္တိ ဒီပေတိ။

သနင်္ကုမာရကထာဝဏ္ဏနာ

၂၈၄. အနဘိသမ္ဘဝနီယော တိ အပတ္တဗ္ဗော, န တံ ဒေဝတာ တာဝတိံသာ ပဿန္တီတိ အတ္ထော။ **စက္ခုပထသ္မိံ** န္တိ စက္ခုပသာဒေ အာပာထေ တ။ သော ဒေဝတာနံ စက္ခုဿ အာပာထေ သမ္ဘဝနီယော ပတ္တဗ္ဗော န ဟောတိ, န အဘိဘဝတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဟေဋ္ဌာ ဟေဋ္ဌာ ဟိ ဒေဝတာ ဥပရူပရိ ဒေဝါနံ ဩဠာရိကံ ကတွာ မာပိတမေဝ အတ္တဘာဝံ ပဿိတုံ သက္ကောန္တိ, **ဝေဒပဋိလာဘ**န္တိ တုဋ္ဌိပဋိလာဘံ။ **အစုနာဘိသိတ္တော ရဇ္ဇေနာ** တိ သမ္ပတိ အဘိသိတ္တော ရဇ္ဇေန။ အယံ ပနတ္ထော ဒုဋ္ဌဂါမဏိအဘယဝတ္ထုနာ ဒီပေတဗ္ဗော –

သော ကိရ ဒွတ္တိံသ ဒမိဠရာဇာနော ဝိဇိတွာ အနုရာဓပုရေ ပတ္တာဘိသေကော တုဋ္ဌသောမနဿေန မာသံ နိဒ္ဒံ န လဘိ, တတော – "နိဒ္ဒံ န လဘာမိ, ဘန္တေ"တိ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ အာစိက္ခိ။ တေန ဟိ, မဟာရာဇ, အဇ္ဇ ဥပေါသထံ အဓိဋ္ဌာဟီတိ။ သော စ ဥပေါသထံ အဓိဋ္ဌာသိ။ သင်္ဃော ဂန္တွာ – "စိတ္တယမကံ သဇ္ဈာယထာ"တိ အဋ္ဌ အာဘိမေ

မိကာဘိက္ခု ပေသေသိ။ တေ ဂန္တွာ – “နိပဇ္ဇ တွံ, မဟာရာဇာ,”တိ ဝတွာ သဇ္ဈာယံ အာရဘိံသု။ ရာဇာ သဇ္ဈာယံ သုဏန္တောဝ နိဒ္ဒံ ဩက္ကမိ။ ထေရာ – ရာဇာနံ မာ ပဗောဓယိတ္ထာတိ ပက္ကမိံသု။ ရာဇာ ဒုတိယဒိဝသေ သူရိယုဂ္ဂမနေ ပဗုဇ္ဈိတွာ ထေရေ အပဿန္တော – “ကုဟိံ အယျာ”တိ ပုစ္ဆိ။ တုမှာကံ နိဒ္ဒောက္ကမနဘာဝံ ဉတွာ ဂတာတိ။ နတ္ထိ, ဘော, မယှံ အယျကဿ အရကာနံ အဇာနနကဘာဝေသဇ္ဇံ နာမ, ယာဝ နိဒ္ဒါဘာဝေသဇ္ဇမ္ပိ ဇာနန္တိ ယေတတိ အာဟ။

ပဉ္စသိခောတိ ပဉ္စသိခဂန္ဓဗ္ဗသဒိသော ဟုတွာ။ ပဉ္စသိခဂန္ဓဗ္ဗဒေဝပုတ္တဿ ကိရ သဗ္ဗဒေဝတာ အတ္တဘာဝံ မမာယန္တိ။ တသ္မာ ဗ္ရဟ္မာပိ တာဒိသံယေဝ အတ္တဘာဝံ နိမ္မိနိတွာ ဟာတုရဟောသိ။ **ပလ္လင်္ကေန နိသီဒိ** တိ ပလ္လင်္ကံ အာဘုဇိတွာ နိသီဒိ။

ဝိသုဒ္ဓော တိ သုမုတ္တော အပလိဗုဒ္ဓေါ။ **ဝိဥေ**ယျော တိ အတ္တဝိညာပနော။ **မဥ္ဇု**တိ မဓုရော မုဒု။ **သဝနီယော** တိ သောတဗ္ဗယုတ္တကော ကဏ္ဏသုခော။ **ဗိန္ဒု** တိ ဧကဂ္ဃနော။ **အဝိသာရီ**တိ သုဝိသဒေါ အဝိပ္ပကိဏ္ဏော။ **ဂမ္ဘီရော**တိ နာဘိမူလတော ပဋ္ဌာယ ဂမ္ဘီရသမုဋ္ဌိတော, န ဇိဝှာဒန္တဩဋ္ဌတာလုမတ္တပ္ပဟာရသမုဋ္ဌိတော။ ဧဝံ သမုဋ္ဌိတော ဟိ အမဓုရော စ ဟောတိ, န စ ဒူရံ သာဝေတိ။ **နိန္နာဒီ** တိ မဟာမေဃမုဒိင်္ဂသဒ္ဒော ဝိယ နိန္နာဒယုတ္တော။ အပိစေတ္ထ ပစ္ဆိမံ ပစ္ဆိမံ ပဒံ ပုရိမဿ ပုရိမဿ အတ္ထောယေဝါတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ **ယထာပရိသန္တိ** ယတ္တကာ ပရိသာ, တတ္တကမေဝ ဝိညာပေတိ။ အန္တော ပရိသာယံ ယေဝဿ သဒ္ဒော သမ္ပရိဝတ္တတိ, န ဗဟိဒ္ဓာ ဝိဓာဝတိ။ **ယေ ဟိ ကေစီ**တိ အာဒိ ဗဟုဇနဟိတာယ ပဋိပန္နဘာဝဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ **သရဏံ ဂတာ**တိ န ယထာ တ တထာ တ သရဏံ ဂတေ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ နိဗ္ဗေမတိကဂဟိတသရဏေ ပန သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **ဂန္ဓဗ္ဗကာယံ ပရိပူရေန္တီ** တိ ဂန္ဓဗ္ဗဒေဝဂဏံ ပရိပူရေန္တိ။ ဣတိ အမှာကံ သတ္ထု လောကေ ဥပ္ပန္နကာလတော ပဋ္ဌာယ ဆ ဒေဝလောကာဒီသု ပိဋ္ဌံ ကောဋ္ဋေတွာ ပူရိတနာဠိ ဝိယ သရဝနနဠဝနံ ဝိယ စ နိရန္တရံ ဇာတပရိသာတိ အာဟ။

ဘာဝိတကဒ္ဓိပါဒဝဏ္ဏနာ

၂၈၇. **ယာဝသုပညတ္တာ စိမေ တေန ဘဂဝတာ** တိ တေန မယှံ သတ္ထာရာ ဘဂဝတာ ယာဝ သုပညတ္တာ ယာဝ သုကထိတာ။ **ဣဒ္ဓိပါဒ**ာ တိ ဧတ္ထ ဣဇ္ဈနဋ္ဌေန ဣဒ္ဓိ, ပတိဋ္ဌာနဋ္ဌေန ပါဒါတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **ဣဒ္ဓိပဟုတာယ** တိ ဣဒ္ဓိပဟောနကတာယ။ **ဣဒ္ဓိဝိသဝိတာယ** တိ ဣဒ္ဓိဝိပဇ္ဇနဘာဝတာယ, ပုနပ္ပုနံ အာသေဝနဝသေန စိဏ္ဏဝသိတာယာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ဣဒ္ဓိဝိကုဗ္ဗနတာယ** တိ ဣဒ္ဓိဝိကုဗ္ဗနဘာဝတာယ, နာနပ္ပကာရတော ကတွာ ဒဿနတ္ထာယ။ **ဆန္ဒသမာဓိပ္ပဓာနသင်္ခါရသမန္နာဂတန္တိ**အာဒီသု ဆန္ဒဟေတုကော ဆန္ဒာဓိကော တ သမာဓိ ဆန္ဒသမာဓိ, ကတ္တုကမျတာ ဆန္ဒံ အဓိပတိံ ကရိတွာ ပဋိလဒ္ဓသမာဓိဿေတံ အဓိဝစနံ။ ပဓာနဘူတာ သင်္ခါရာ ပဓာနသင်္ခါရာ။ စတုကိစ္စသာဓကဿ သမ္မပ္ပဓာနဝီရိယဿေတံ အဓိဝစနံ။ **သမန္နာဂတ** န္တိ ဆန္ဒသမာဓိနာ စ ပဓာနသင်္ခါရေန စ ဥပေတံ။ **ဣဒ္ဓိပါဒ** န္တိ နိပ္ဖတ္တိပရိယာယေန ဣဇ္ဈနဋ္ဌေန တ, ဣဇ္ဈန္တိ ဧတာယ သတ္တာ ဣဒ္ဓာ ဝုဒ္ဓာ ဉက္ကံသဂတာ ဟောန္တီတိ ဣမိနာ တ ပရိယာယေန **ဣဒ္ဓီ** တိ သင်္ချံ ဂတာနံ အဘိညာစိတ္တသမ္ပယုတ္တာနံ ဆန္ဒသမာဓိပဓာနသင်္ခါရာနံ အဓိဋ္ဌာနဋ္ဌေန ပါဒဘူတော သေသစိတ္တစေတသိကရာသီတိ အတ္ထော။ ဝုတ္တဉှေတံ – “ဣဒ္ဓိပါဒေါတိ တထာဘူတဿ ဝေဒနာက္ခန္ဓော, သညာက္ခန္ဓော, သင်္ခါရက္ခန္ဓော ဝိညာဏက္ခန္ဓော”တိ (ဝိဘ. ၄၃၄)။ ဣမိနာ နယေန သေသေသုပိ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ယထေဝ ဟိ ဆန္ဒံ အဓိပတိံ ကရိတွာ ပဋိလဒ္ဓသမာဓိ ဆန္ဒသမာဓီတိ ဝုတ္တော, ဧဝံ ဝီရိယံ, စိတ္တံ, ဝီမံသံ အဓိပတိံ ကရိတွာ ပဋိလဒ္ဓသမာဓိ ဝီမံသာသမာဓီတိ ဝုစ္စတိ။ အပိစ ဥပစာရဇ္ဈာနံ ပါဒေါ, ပဌမဇ္ဈာနံ ဣဒ္ဓိ။ သဥပစာရံ ပဌမဇ္ဈာနံ ပါဒေါ, ဒုတိယဇ္ဈာနံ ဣဒ္ဓီတိ ဧဝံ ပုဗ္ဗဘာဂေ ပါဒေါ, အပရဘာဂေ ဣဒ္ဓီတိ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဝိတ္ထာရေန ဣဒ္ဓိပါဒကထာ **ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ** စ **ဝိဘင်္ဂဋ္ဌကထာယ** စ ဝုတ္တာ။

ကေစိ ပန “နိပ္ဖန္နာ ဣဒ္ဓိ၊ အနိပ္ဖန္နော ဣဒ္ဓိပါဒေါ”တိ ဝဒန္တိ, တေသံ တဒမဒ္ဒနတ္ထာယ အဘိဓမ္မေ **ဥတ္တရစူဠိကတာရော** နာမ အာဘတော – “စတ္တာရော ဣဒ္ဓိပါဒါ ဆန္ဒိဒ္ဓိပါဒေါ, ဝီရိယိဒ္ဓိပါဒေါ, စိတ္တိဒ္ဓိပါဒေါ, ဝီမံသိဒ္ဓိပါဒေါ။ တတ္ထ ကတမော ဆန္ဒိဒ္ဓိပါဒေါ? ဣဓ ဘိက္ခု ယသ္မိံ သမယေ လောကုတ္တရံ ဈာနံ ဘာဝေတိ နိယျာနိကံ အပစယဂါမိံ ဒိဋ္ဌိဂတာနံ ပဟာနာယ ပဌမာယ ဘူမိယာ ပတ္တိယာ ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟိ ပဌမံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ ဒုက္ခာပဋိပဒံ ဒန္ဓာဘိညံ။ ယော တသ္မိံ သမယေ ဆန္ဒော ဆန္ဒိကတာ ကတ္တုကမျတာ ကုသလော ဓမ္မစ္ဆန္ဒော, အယံ ဝု

စ္စတိ ဆန္ဒိဒ္ဓိဟအေ, အ၀သေသာ ဓမ္မာ ဆန္ဒိဒ္ဓိဟဒသမ္ပယုတ္တာ''တိ (ဝိဘ. ၄၅၈)။ ဣမေ ပန လောကုတ္တရ၀သေ နေ၀ အာဂတာ။ တတ္ထ ရဋ္ဌပာလတ္ထေရော ဆန္ဒံ ဓုရံ ကတွာ လောကုတ္တရံ ဓမ္မံ နိဗ္ဗတ္တေသိ။ သောဏတ္ထေ ရော ဝီရိယံ ဓုရံ ကတွာ, သမ္ဘူတတ္ထေရော စိတ္တံ ဓုရံ ကတွာ, အာယသ္မာ မောဃရာဇာ ဝီမံသံ ဓုရံ ကတွာတိ။

တတ္ထ ယထာ စတူသု အမစ္စပုတ္တေသု ဌာနန္တရံ ပတ္ထေတွာ ရာဇာနံ ဥပနိဿာယ ဝိဟရန္တေသု ဧကော ဥပ ဋ္ဌာနေ ဆန္ဒဇာတော ရညော အဇ္ဈာသယဉ္စ ရုစိဉ္စ ဉတွာ ဒိဝါ စ ရတ္တော စ ဥပဋ္ဌဟန္တော ရာဇာနံ အာရာဓေတွာ ဌာနန္တရံ ပါပုဏိ။ ယထာ သော, ဧဝံ ဆန္ဒဓုရေန လောကုတ္တရဓမ္မနိဗ္ဗတ္တကော ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဧကော ပန – ''ဒိဝသေ ဒိဝသေ ဥပဋ္ဌာတုံ ကော သက္ကောတိ, ဥပ္ပန္နေ ကိစ္စေ ပရက္ကမေန အာရာဓေဿ သာမီ''တိ ကုပိတေ ပစ္စန္တေ ရညာ ပဟိတော ပရက္ကမေန သတ္တုမဒ္ဒနံ ကတွာ ဌာနန္တရံ ပါပုဏိ။ ယထာ သော, ဧဝံ ဝီ ရိယဓုရေန လောကုတ္တရဓမ္မနိဗ္ဗတ္တကော ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဧကော – ''ဒိဝသေ ဒိဝသေ ဥပဋ္ဌာနမ္ပိ ဥရေန သတ္တိသရပဋိစ္ဆန္နမ္ပိ ဘာရောယေဝ, မန္တဗလေန အာရာဓေဿ သာမီ''တိ ခတ္တဝိဇ္ဇာယ ကတပရိစယတ္တာ မန္တသံဝိဓာနေန ရာဇာနံ အာရာဓေတွာ ဌာနန္တရံ ပါပုဏာတိ။ ယထာ သော, ဧဝံ စိတ္တဓုရေန လောကုတ္တရဓမ္မနိဗ္ဗတ္တကော ဝေဒိတဗ္ဗော။

အပရော – ''ကိံ ဣမေဟိ ဥပဋ္ဌာနာဒီဟိ, ရာဇာနော နာမ ဇာတိသမ္ပန္နဿ ဌာနန္တရံ ဒေန္တိ, တာဒိသဿ ဒေန္တော မယှံ ဒဿတီ''တိ ဇာတိသမ္ပတ္တိမေဝ နိဿာယ ဌာနန္တရံ ပါပုဏိ, ယထာ သော, ဧဝံ သုပရိသုဒ္ဓံ ဝီမံသံ နိဿာ ယ ဝီမံသဓုရေန လောကုတ္တရဓမ္မနိဗ္ဗတ္တကော ဝေဒိတဗ္ဗော။

အနေကဝိဟိတန္တိ အနေကဝိဓံ။ **ဣဒ္ဓိဝိဓန္တိ** ဣဒ္ဓိကောဋ္ဌာသံ။

တိဝိဓဩကာသာဓိဂမဝဏ္ဏနာ

၂၈၈. **သုခဿာဓိဂမာယာ**တိ ဈာနသုခဿ မဂ္ဂသုခဿ ဖလသုခဿ စ အဓိဂမာယ။ **သံသဋ္ဌော**တိ သမ္ပယုတ္တ စိတ္တော။ **အရိယဓမ္မန္တိ** အရိယေန ဘဂဝတာ ဗုဒ္ဓေန ဒေသိတံ ဓမ္မံ။ **သုဏာတီ**တိ သတ္ထု သမ္မုခါ ဘိက္ခုဘိက္ခုနီအာဒီ ဟိ တ ဒေသိယမာနံ သုဏာတိ။ **ယောနိသော မနသိကရောတီ**တိ ဥပါယတော ပထတော ကာရဏတော 'အနိစ္စ'န္တိအာဒိ၀ သေန မနသိ ကရောတိ။ **''ယောနိသော မနသိကာရော** နာမ ဥပါယမနသိကာရော ပထမနသိကာရော, အနိစ္စေ အနိစ္စန္တိ ဒုက္ခေ ဒုက္ခန္တိ အနတ္တနိ အနတ္တာတိ အသုဘေ အသုဘန္တိ သစ္စာနုလောမိကေန တ စိတ္တဿ အာဝဋ္ဋနာ အနုအာဝ ဋ္ဋနာ အာဘောဂေါ သမန္နာဟာရော မနသိကာရော, အယံ ဝုစ္စတိ ယောနိသောမနသိကာရော''တိ။ ဧဝံ ဝုတ္တေ ယောနိ သောမနသိကာရေ ကမ္မံ အာရဘတီတိ အတ္ထော။ **အသံသဋ္ဌော**တိ ဝတ္ထုကာမေဟိပိ ကိလေသကာမေဟိပိ အသံသဋ္ဌော ဝိဟရတိ။ **ဥပ္ပဇ္ဇတိ သုခ**န္တိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ပဌမဇ္ဈာနသုခံ။ **သုခါ ဘိယျော သောမနဿ**န္တိ သမာပတ္တိတော ဝုဋ္ဌိ တဿ ဈာနသုခပစ္စယာ အပရာပရံ သောမနဿံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ **ပမုဒာ**တိ တုဋ္ဌာကာရတော ဒုဗ္ဗလပီတိ။ **ပါမောဇ္ဇ**န္တိ ဗလဝတရံ ပီတိသောမနဿံ။ **ပဌမော ဩကာသာဓိဂမော**တိ ပဌမဇ္ဈာနံ ပဉ္စနီဝရဏာနိ ဝိက္ခမ္ဘေတွာ အတ္တနော ဩကာ သံ ဂဟေတွာ တိဋ္ဌတိ, တသ္မာ ''ပဌမော ဩကာသာဓိဂမော''တိ ဝုတ္တံ။

ဩဠာရိကာတိ ဧတ္ထ ကာယဝစီသင်္ခါရာ တာဝ ဩဠာရိကာ ဟောန္တု, စိတ္တသင်္ခါရာ ကထံ ဩဠာရိကာတိ? အပ္ပ ဟီနတ္တာ။ ကာယသင်္ခါရာ ဟိ စတုတ္ထဇ္ဈာနေန ပဟီယန္တိ, ဝစီသင်္ခါရာ ဒုတိယဇ္ဈာနေန, စိတ္တသင်္ခါရာ နိရောဓ သမာပတ္တိယာ။ ဣတိ ကာယဝစီသင်္ခါရေသု ပဟီနေသုပိ တေ တိဋ္ဌန္တိယေဝါတိ ပဟီနေ ဥပါဒါယ အပ္ပဟီနတ္တာ ဩ ဠာရိကာ နာမ ဇာတာ။ **သုခန္တိ** နိရောဓာ ဝုဋ္ဌဟန္တဿ ဥပ္ပန္နံ စတုတ္ထဇ္ဈာနိကဖလသမာပတ္တိသုခံ။ **သုခါ ဘိယျော သောမနဿ**န္တိ ဖလသမာပတ္တိတော ဝုဋ္ဌိတဿ အပရာပရံ သောမနဿံ။ **ဒုတိယော ဩကာသာဓိဂမော**တိ စ တုတ္ထဇ္ဈာနံ သုခံ ဒုက္ခံ ဝိက္ခမ္ဘေတွာ အတ္တနော ဩကာသံ ဂဟေတွာ တိဋ္ဌတိ, တသ္မာ ''ဒုတိယော ဩကာသာဓိဂ မော''တိ ဝုတ္တံ။ ဒုတိယတတိယဇ္ဈာနာနိ ပနေတ္ထ စတုတ္ထေ ဂဟိတေ ဂဟိတာနေဝ ဟောန္တီတိ ဝိသုံ န ဝုတ္တာနီတိ။

ဣဒံ ကုသလန္တိအာဒီသု **ကုသလံ** နာမ ဒသကုသလကမ္မပထာ။ **အကုသလန္တိ** ဒသအကုသလကမ္မပထာ။ **သာဝဇ္ဇဒုကာဒယောပိ** တေသံ ဝသေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ သဗ္ဗန္တေဝ ပနေတံ ကဏှသုက္ကသပ္ပဋိဘာဂဋ္ဌေန **ကဏှသုက္ကသပ္ပဋိဘာဂံ**။ နိဗ္ဗာနမေဝ ဟေတံ အပ္ပဋိဘာဂံ။ **အဝိဇ္ဇာ ပဟီယတီ**တိ ဝဋ္ဋပဋိစ္ဆာဒိကာ အဝိဇ္ဇာ ပဟီယတိ။ **ဝိဇ္ဇာ ဥပ္ပဇ္ဇတီ**တိ အရဟတ္တမဂ္ဂဝိဇ္ဇာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ **သုခန္တိ** အရဟတ္တမဂ္ဂသုခဉ္စေဝ ဖလသုခဉ္စ။ **သုခာ ဘိယျော သောမနဿန္တိ** ဖလသမာပတ္တိတော ဝုဋ္ဌိတဿ အပရာပရံ သောမနဿံ။ **တတိယော သြကာသာဓိဂမော**တိ အရဟတ္တမဂ္ဂော သဗ္ဗကိလေသေ ဝိက္ခမ္ဘေတွာ အတ္တနော သြကာသံ ဂဟေတွာ တိဋ္ဌတိ, တသ္မာ ''တတိယော သြကာသာဓိဂမော''တိ ဝုတ္တော။ သေသမဂ္ဂာ ပန တသ္မိံ ဂဟိတေ အန္တောဂဓာ ဧဝါတိ ဝိသုံ န ဝုတ္တာ။

ဣမေ ပန တယော သြကာသာဓိဂမာ အဋ္ဌတိံသာရမ္မဏဝသေန ဝိတ္ထာရေတွာ ကထေတဗ္ဗာ။ ကထံ? သဗ္ဗာနိ အာရမ္မဏာနိ **ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ** ဝုတ္တနယေနေဝ ဥပစာရဝသေန စ အပ္ပနာဝသေန စ ဝဝတ္ထပေတွာ စတုဝီသတိယာ ဌာနေသု ပဌမဇ္ဈာနံ ''ပဌမော သြကာသာဓိဂမော''တိ ကထေတဗ္ဗံ။ တေရသသု ဌာနေသု ဒုတိယတတိယဇ္ဈာနာနိ, ပန္နရသသု ဌာနေသု စတုတ္ထဇ္ဈာနဉ္စ နိရောဓသမာပတ္တိံ ဟပေတွာ ''ဒုတိယော သြကာသာဓိဂမော''တိ ကထေတဗ္ဗံ။ ဒသ ဥပစာရဇ္ဈာနာနိ ပန မဂ္ဂဿ ပဒဋ္ဌာနဘူတာနိ တတိယံ သြကာသာဓိဂမံ ဘဇန္တိ။ အပိစ တီသု သိက္ခာသု အဓိသီလသိက္ခာ ပဌမံ သြကာသာဓိဂမံ ဘဇတိ, အဓိစိတ္တသိက္ခာ ဒုတိယံ, အဓိပညာသိက္ခာ တတိယန္တိ ဧဝံ သိက္ခာဝသေနပိ ကထေတဗ္ဗံ။ သာမညဖလေပိ စူဠသီလတော ယာဝ ပဌမဇ္ဈာနာ ပဌမော သြကာသာဓိဂမော , ဒုတိယဇ္ဈာနတော ယာဝ နေဝသညာနာသညာယတနာ ဒုတိယော , ဝိပဿနာတော ယာဝ အရဟတ္တာ တတိယော သြကာသာဓိဂမောတိ ဧဝံ သာမညဖလသုတ္တန္တဝသေနပိ ကထေတဗ္ဗံ။ တီသု ပန ပိဋကေသု ဝိနယပိဋကံ ပဌမံ သြကာသာဓိဂမံ ဘဇတိ, သုတ္တန္တပိဋကံ ဒုတိယံ, အဘိဓမ္မပိဋကံ တတိယန္တိ ဧဝံ ပိဋကဝသေနပိ ကထေတဗ္ဗံ။

ပုဗ္ဗေ ကိရ မဟာထေရာ ဝဿူပနာယိကာယ ဣမမေဝ သုတ္တံ ပဋ္ဌပေန္တိ။ ကိံ ကာရဏာ? တီဏိ ပိဋကာနိ ဝိဘဇိတွာ ကထေတုံ လဘိဿာမာတိ။ တေပိဋကေန ဟိ သမောဓာနေတွာ ကထေန္တဿ ဒုက္ကထိတန္တိ န သက္ကာ ဝတ္တုံ။ တေပိဋကံ ဘဇာပေတွာ ကထိတမေဝ ဣဒံ သုတ္တံ သုကထိတံ ဟောတီတိ။

စတုသတိပဋ္ဌာနဝဏ္ဏနာ

၂၈၉. ကုသလဿာဓိဂမာယာ တိ မဂ္ဂကုသလဿ စေဝ ဖလကုသလဿ စ အဓိဂမတ္ထာယ။ ဥဘယမ္ပိ ဟေတံ အနဝဇ္ဇဋ္ဌေန ခေမဋ္ဌေန စ ကုသလမေဝ။ **တတ္ထ သမ္မာသမာဓိယတီ** တိ တသ္မိံ အဇ္ဈတ္တကာယေ သမာဟိတော ဧကဂ္ဂစိတ္တော ဟောတိ။ **ဗဟိဒ္ဓာ ပရကာယေ ဉာဏဒဿနံ အဘိနိဗ္ဗတ္တေတီ** တိ အတ္တနော ကာယတော ပရဿ ကာယာဘိမုခံ ဉာဏံ ပေသေတိ။ သေ နယော သဗ္ဗတ္ထ။ သဗ္ဗတ္ထေဝ စ **သတိမာ**တိ ပဒေန ကာယာဒိပရိဂ္ဂဟိကာ သတိ, **လောကော**တိ ပဒေန ပရိဂ္ဂဟိတကာယာဒယောဝ လောကော။ စတ္တာရော စေတေ သတိပဋ္ဌာနာ လောကိယလောကုတ္တရမိဿကာ ကထိတာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

သတ္တသမာဓိပရိက္ခာရဝဏ္ဏနာ

၂၉၀. သမာဓိပရိက္ခာရာတိ ဧတ္ထ တယော ပရိက္ခာရာ။ ''ရထော သီလပရိက္ခာရော ဈာနက္ခော စက္ကဝီရိယော''တိ (သံ. နိ. ၅.၄) ဟိ ဧတ္ထ အလင်္ကာရော ပရိက္ခာရော နာမ။ ''သတ္တဟိ နဂရပရိက္ခာရေဟိ သုပရိက္ခတံ ဟောတီ''တိ (အ. နိ. ၇.၆၇) ဧတ္ထ ပရိဝါရော ပရိက္ခာရော နာမ။ ''ဂိလာနပစ္စယဘေသဇ္ဇပရိက္ခာရော''တိ (ဒီ. နိ. ၃.၁၈၂) ဧတ္ထ သမ္ဘာရော ပရိက္ခာရော နာမ။ ဣဓ ပန ပရိဝါရပရိက္ခာရဝသေန ''သတ္တ သမာဓိပရိက္ခာရာ''တိ ဝုတ္တံ။ **ပရိက္ခတာ** တိ ပရိဝါရိတာ။ **အယံ ဝုစ္စတိ သော အရိယော သမ္မာသမာဓီ**တိ အယံ သတ္တဟိ ရတနေဟိ ပရိဝုတော စက္ကဝတ္တီ ဝိယ သတ္တဟိ အင်္ဂေဟိ ပရိဝုတော ''အရိယော သမ္မာသမာဓီ''တိ ဝုစ္စတိ။ **သဥပနိသော ဣတိပီ**တိ သဥပနိဿယော ဣတိပိ ဝုစ္စတိ, သပရိဝါရော ယေဝါတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **သမ္မာဒိဋ္ဌိဿ** တိ သမ္မာဒိဋ္ဌိယံ ဌိတဿ။ **သမ္မာသင်္ကပ္ပော ပဟောတီ** တိ သမ္မာသင်္ကပ္ပော ပဝတ္တတိ။ သေ နယော သဗ္ဗပဒေသု။ အယံ ပနတ္ထော မဂ္ဂဝသေနာပိ ဖလဝသေနာပိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ကထံ? မဂ္ဂသမ္မာဒိဋ္ဌိယံ ဌိတဿ မဂ္ဂသမ္မာသင်္ကပ္ပော ပဟောတိ။ပေ.။ မဂ္ဂဉာဏေ ဌိတဿ မဂ္ဂဝိမုတ္တိ ပဟောတိ။ တထာ ဖလသမ္မာဒိဋ္ဌိယံ ဌိတဿ ဖလသမ္မာသင်္ကပ္ပော ပဟောတိ။ပေ.။ ဖလသမ္မာဉာဏေ ဌိတဿ ဖလဝိမုတ္တိ ပဟောတီတိ။

သ္တက္ခာတော တိအာဒီနိ **ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ** ဝဏ္ဏိတာနိ။ **အဟရုတာ**တိ ဝိဝဋော။ **အမတဿာ** တိ နိဗ္ဗာနဿ။ **ဒွါရာ** တိ ပဝေသနမဂ္ဂါ။ **အဝေစ္စပ္ပသာဒေနာ** တိ အစလပ္ပသာဒေန။ **ဓမ္မဝိနီတာ**တိ သမ္မာနိယျာနေန နိယျာတာ။

အတ္ထာယံ ဣတရာ ပဇာ တိ အနာဂါမိနော သန္ဓာယာဟ, အနာဂါမိနော စ အတ္ထီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ပုညဘာဂါ** တိ ပုညကောဋ္ဌာသေန နိဗ္ဗတ္တာ။ **ဩတ္တပ္ပန္တိ** ဩတ္တပ္ပမာနော။ တေန ကဉ္စိ နာမ မုသာ အဿာတိ မုသာဝါဒဘယေန သင်္ခာတုံ န သက္ကောမိ, န ပန မမ သင်္ခာတုံ ဗလံ နတ္ထီတိ ဒီပေတိ။

၂၉၁. တံ ကိံ မညတိ ဘဝန္တိ ဣမိနာ ကေဝလံ ဝေဿဝဏံ ပုစ္ဆတိ, န ပနဿ ဧဝရူပေ သတ္ထာ နာဟောသီတိ ဝါ န ဘဝိဿတီတိ ဝါ လဒ္ဓိ အတ္ထိ။ သဗ္ဗဗုဒ္ဓါနဉှိ အဘိသမယေ ဝိသေသော နတ္ထိ။

၂၉၂. သယံပရိသာယန္တိ အတ္တနော ပရိသာယံ။ **တယိဒံ ဗြဟ္မစရိယ** န္တိ တံ ဣဒံ သကလံ သိက္ခတ္တယဗြဟ္မစရိယံ။ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ။ ဣမာနိ ပန ပဒါနိ ဓမ္မသင်္ဂါဟကတ္ထေရေဟိ ဌပိတာနီတိ။

ဣတိ သုမင်္ဂလဝိလာသိနိယာ ဒီဃနိကာယဋ္ဌကထာယံ

ဇနဝသဘသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆. မဟာဂေါဝိန္ဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၉၃. **ဧဝံ မေ သုတန္တိ** မဟာဂေါဝိန္ဒသုတ္တံ။ တတြာယမနုတ္တာနပဒဝဏ္ဏနာ – **ပဉ္စသိခေါ**တိ ပဉ္စစူဠော ပဉ္စကုဏ္ဍလိကော။ သော ကိရ မနုဿပထေ ပုညကမ္မကရဏကာလေ ဒဟရော ပဉ္စစူဠကဒါရကကာလေ ဝစ္ဆပါလကဇေဋ္ဌကော ဟုတွာ အညေပိ ဒါရကေ ဂဟေတွာ ဗဟိဂါမေ စတုမဂ္ဂဋ္ဌာနေသု သာလံ ကာရေန္တော ပေါက္ခရဏိံ ခဏန္တော သေတုံ ဗန္ဓန္တော ဝိသမံ မဂ္ဂံ သမံ ကာရေန္တော ယာနာနံ အက္ခပဋိဃာတနရုက္ခေ ဟရန္တောတိ ဧဝရူပါနိ ပုညာနိ ကရောန္တော ဝိစရိတွာ ဒဟရောဝ ကာလမကာသိ။ တဿ သော အတ္တဘာဝေါ ဣဋ္ဌော ကန္တော မနာပေါ အဟောသိ။ သော ကာလံ ကတွာ စာတုမဟာရာဇိကဒေဝလောကေ နဝုတိဝဿသတသဟဿပ္ပမာဏံ အာယုံ ဂဟေတွာ နိဗ္ဗတ္တိ။ တဿ တိဂါဝုတပ္ပမာဏော သုဝဏ္ဏက္ခန္ဓသဒိသော အတ္တဘာဝေါ အဟောသိ။ သော သကဋသဟဿမတ္တံ အာဘရဏံ ပသာဓေတွာ နဝကုမ္ဘမတ္တေ ဂန္ဓေ ဝိလိမ္ပိတွာ ဒိဗ္ဗရတ္တဝတ္ထဓရော ရတ္တသုဝဏ္ဏကဏ္ဏိကံ ပိဠန္ဓိတွာ ပဉ္စဟိ ကုဏ္ဍလကေဟိ ပိဋ္ဌိယံ ဝတ္တမာနေဟိ ပဉ္စစူဠကဒါရကပရိဟာရေနေဝ ဝိစရတိ။ တေနေတံ "ပဉ္စသိခေါ" တွေဝ သင်္ခါနန္တိ။

အဘိက္ကန္တာယ ရတ္တိယာတိ အဘိက္ကန္တာယ ခီဏာယ ရတ္တိယာ, ကေကောဋ္ဌာသံ အတိတာယာတိ အတ္ထော။ **အဘိက္ကန္တဝဏ္ဏာ**တိ အတိဣဋ္ဌကန္တမနာပဝဏ္ဏော။ ပကတိယာပိ ဟေသ ကန္တဝဏ္ဏော, အလင်္ကရိတွာ အာဂတတ္တာ ပန အဘိက္ကန္တဝဏ္ဏော အဟောသိ။ **ကေဝလကပ္ပ**န္တိ အနဝသေသံ သမန္တတော။ အနဝသေသတ္ထော ဟိ ကေဝလသဒ္ဒော။ ကေဝလပရိပုဏ္ဏန္တိ ဧတ္ထ ဝိယ။ သမန္တတော အတ္ထော ကပ္ပသဒ္ဒော, ကေဝလကပ္ပံ ဇေတဝနန္တိအာဒီသု ဝိယ။ **ဩဘာသေတွာ**တိ အာဘာယ ဖရိတွာ, စန္ဒိမာ ဝိယ သူရိယော ဝိယ စ ဧကောဘာသံ ဧကပဇ္ဇောတံ ကရိတွာတိ အတ္ထော။

ဒေဝသဘာဝဏ္ဏနာ

၂၉၄. **သုဓမ္မာယံ သဘာယ**န္တိ သုဓမ္မာယ နာမ ဣတ္ထိယာ ရတနမတ္တကဏ္ဏိကရုက္ခနိဿန္ဒေန နိဗ္ဗတ္တသဘာယံ။ တဿာ ကိရ ဖလိကမယာ ဘူမိ, မဏိမယာ အာဏိယော, သုဝဏ္ဏမယာ ထမ္ဘာ, ရဇတမယာ ထမ္ဘဃဋိကာ စ သင်္ဃာတာ စ, ပဝါဠမယာနိ ဝါဠရူပါနိ, သတ္တရတနမယာ ဂေါပါနသိယော စ ပက္ခပါသကာ စ မုခဝဋ္ဋိ စ, ဣန္ဒနီလဣဋ္ဌကာဟိ ဆဒနံ, သောဝဏ္ဏမယံ ဆဒနပိဠန္ဓံ, ရဇတမယာ ထူပိကာ, အာယာမတော စ ဝိတ္ထာရတော စ တိဏိ ယောဇနသတာနိ, ပရိက္ခေပတော နဝယောဇနသတာနိ, ဥဗ္ဗေဓတော ပဉ္စယောဇနသတာနိ, ဧဝရူပါယံ သုဓမ္မာယံ သဘာယံ။

ဓတရဋ္ဌော တိအာဒီသု **ဓတရဋ္ဌော** ဂန္ဓဗ္ဗရာဇာ ဂန္ဓဗ္ဗဒေဝတာနံ ကောဋိသတသဟဿေန ပရိဝုတော ကောဋိသတသဟဿသုဝဏ္ဏမယာနိ ဖလကာနိ စ သုဝဏ္ဏသတ္တိယော စ ဂဟာပေတွာ ပုရတ္ထိမာယ ဒိသာယ ပစ္ဆိမာဘိမုခေါ ဒွီသု ဒေဝလောကေသု ဒေဝတာ ပုရတော ကတွာ နိသိန္နော။

ဝိရူဠှကော ကုမ္ဘဏ္ဍရာဇာ ကုမ္ဘဏ္ဍဒေဝတာနံ ကောဋိသတသဟဿေန ပရိဝုတော ကောဋိသတသဟဿရဇတမယာနိ ဖလကာနိ စ သုဝဏ္ဏသတ္တိယော စ ဂဟာပေတွာ ဒက္ခိဏာယ ဒိသာယ ဥတ္တရာဘိမုခေါ ဒွီသု ဒေဝလောကေသု ဒေဝတာ ပုရတော ကတွာ နိသိန္နော။

ဝိရူပက္ခော နာဂရာဇာ နာဂါနံ ကောဋိသတသဟဿေန ပရိဝုတော ကောဋိသတသဟဿမဏိမယာနိ မဟာဖလကာနိ စ သုဝဏ္ဏသတ္တိယော စ ဂဟာပေတွာ ပစ္ဆိမာယ ဒိသာယ ပုရတ္ထိမာဘိမုခေါ ဒွီသု ဒေဝလောကေသု ဒေဝတာ ပုရတော ကတွာ နိသိန္နော။

ဝေဿဝဏော ယက္ခရာဇာ ယက္ခာနံ ကောဋိသတသဟဿေန ပရိဝုတော ကောဋိသတသဟဿပဝါဠမယာနိ မဟာဖလကာနိ စ သုဝဏ္ဏသတ္တိယော စ ဂဟာပေတွာ ဥတ္တရာယ ဒိသာယ ဒက္ခိဏာဘိမုခေါ ဒွီသု ဒေဝလောကေသု ဒေဝတာ ပုရတော ကတွာ နိသိန္နောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

အထ ပဉ္စာ အမ္ဗဟာကံ အာသနံ ဟောတီ တိ တေသံ ပဉ္စတော အမ္ဗဟာကံ နိသီဒိတုံ ဩကာသော ဟပုဏာတိ။ တတော ပရံ ပဝိသိတုံ တ ပဿိတုံ တ န လဘာမ။ သန္နိပာတကာရဏံ ပနေတ္ထ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တံ စတုဗ္ဗိဓမေဝ။ တေသု ဝဿူပနာယိကသင်္ဂဟော ဝိတ္ထာရိတော။ ယထာ ပန ဝဿူပနာယိကာယ, ဇဝံ မဟာပဝါရဏာယပိ ပုဏ္ဏမဒိဝသေ သန္နိပတိတွာ "အဇ္ဇ ကတ္ထ ဂန္တွာ ကဿ သန္တိကေ ပဝါရေဿာမာ"တိ မန္တေန္တိ။ တတ္ထ သက္ကော ဒေဝတနမိန္ဒ ဒေဝ ယေဘုယျေန ပိယင်္ဂဒီပမဟာဝိဟာရသ္မိံယေဝ ပဝါရေတိ။ သေသာ ဒေဝတာ ဟရိစန္ဒတ္တကာဒီနိ ဒိဗ္ဗပုပ္ဖာနိ စေဝ ဒိဗ္ဗစန္ဒနစုဏ္ဏာနိ စ ဂဟေတွာ အတ္တနော အတ္တနော မနာပဋ္ဌာနမေဝ ဂန္တွာ ပဝါရေန္တိ။ ဇဝံ ပဝါရဏာသင်္ဂဟတ္ထာယ သန္နိပတန္တိ။

ဒေဝလောကေ ပန **အာသာဝတီ** နာမ လတာ အတ္ထိ။ သာ ပုပ္ဖိဿတီတိ ဒေဝတ ဝဿသတဟဿံ ဥပဋ္ဌာနံ ဂစ္ဆန္တိ။ ဟရိစန္ဒတ္တကေ ပုပ္ဖမာနေ ကေဝဿံ ဥပဋ္ဌာနံ ဂစ္ဆန္တိ။ တေ တဿ ပဏ္ဏုပလာသာဒိဘာဝတော ပဋ္ဌာယ အတ္တမနာ ဟောန္တိ။ ယထာဟ –

"ယသ္မိံ, ဘိက္ခဝေ, သမယေ ဒေဝနံ တာဝတိံသာနံ ဟရိစန္ဒတ္တကော ကောဝိဠာရော ပဏ္ဏုပလာသော ဟောတိ, အတ္တမနာ, ဘိက္ခဝေ, ဒေဝတ တာဝတိံသာ တသ္မိံ သမယေ ဟောန္တိ – 'ပဏ္ဏုပလာသော ဒာနေ အနိ ဟရိစန္ဒတ္တကော ကောဝိဠာရော, န စိရဿေဝ ပန္နပလာသော ဘဝိဿတီ'တိ။ ယသ္မိံ, ဘိက္ခဝေ, သမယေ ဒေဝနံ တာဝတိံသာနံ ဟရိစန္ဒတ္တကော ကောဝိဠာရော ပန္နပလာသော ဟောတိ, ခာရကဇာတော ဟောတိ, ဇာလကဇာတော ဟောတိ, ကုဋ္ဋမလကဇာတော ဟောတိ, ကောရကဇာတော ဟောတိ။ အတ္တမနာ, ဘိက္ခဝေ, ဒေဝတ တာဝတိံသာ တသ္မိံ သမယေ ဟောန္တိ – 'ကောရကဇာတော အနိ ဟရိစန္ဒတ္တကော ကောဝိဠာရော န စိရဿေဝ သဗ္ဗဟာလိဖုလ္လော ဘဝိဿတီ'တိ (အ. နိ. ၇.၆၉)။

သဗ္ဗဟာလိဖုလ္လဿ ခော ပန, ဘိက္ခဝေ, ဟရိစန္ဒတ္တကဿ ကောဝိဠာရဿ သမန္တာ ပညာသ ယောဇနာနိ အာဘာယ ဖုဋ္ဌံ ဟောတိ, အနုတတံ ယောဇနသတံ ဂန္ဓော ဂစ္ဆတိ။ အယမာနုဘာဝေ ဟရိစန္ဒတ္တကဿ ကောဝိဠာရဿာ"တိ။

ပုပ္ဖိတေ ဟရိစန္ဒတ္တကေ အာရောဟဏကိစ္စံ တ အင်္ကုသကံ ဂဟေတွာ နမနကိစ္စံ တ ပုပ္ဖာဟရဏတ္ထံ စင်္ကောဋကကိစ္စံ တ နတ္ထိ, ကန္တနကဝါတော ဥဋ္ဌဟိတွာ ပုပ္ဖာနိ ဝဏ္ဍတော ကန္တတိ, သမ္ပဋိစ္ဆနကဝါတော သမ္ပဋိစ္ဆတိ, ပဝေသနကဝါတော သုဓမ္မံ ဒေဝသဘံ ပဝေသေတိ, သမ္မဇ္ဇနကဝါတော ပုရာဏပုပ္ဖာနိ နီဟရတိ, သန္ထရဏကဝါတော ပတ္တကဏ္ဏိကကေသရာနိ နစ္စန္တော သန္ထရတိ, မဇ္ဈဋ္ဌာနေ ဓမ္မာသနံ ဟောတိ။ ယောဇနပ္ပမာဏော ရတနပလ္လင်္ကော ဥပရိ တိယောဇနေန သေတစ္ဆတ္တေန ဓာရယမာနေန, တဒနန္တရံ သက္ကဿ ဒေဝရညော အာသနံ အတ္ထရိယတိ။ တတော တေတ္တိံသာယ ဒေဝပုတ္တာနံ, တတော အညာသံ မဟေသက္ခဒေဝတာနံ။ အညတရဒေဝတာနံ ပန ပုပ္ဖကဏ္ဏိကာဝ အာသနံ ဟောတိ။

ဒေဝတ ဒေဝသဘံ ပဝိသိတွာ နိသီဒန္တိ။ တတော ပုပ္ဖေဟိ ရေဏုဝဋ္ဋိ ဥဂ္ဂန္တွာ ဥပရိ ကဏ္ဏိကံ အာဟစ္စ နိပတမာနာ ဒေဝတာနံ တိကဝုတပ္ပမာဏံ အတ္တဘာဝံ လာခါရသပရိကမ္မသဇ္ဇိတံ ဝိယ ကရောတိ။ တေသံ သာ ကီဠာ စတူဟိ မာသေဟိ ပရိယောသာနံ ဂစ္ဆတိ။ ဇဝံ ဟရိစန္ဒတ္တကကီဠာနုဘဝနတ္ထာယ သန္နိပတန္တိ။

မာသဿ ပန အဋ္ဌဒိဝသေ ဒေဝလောကေ မဟာဓမ္မသဝနံ ဃုသတိ။ တတ္ထ သုဓမ္မာယံ ဒေဝသဘာယံ သနင်္ကုမာရော တ မဟာဗြဟ္မာ, သက္ကော တ ဒေဝနမိန္ဒော, ဓမ္မကထိကဘိက္ခု တ, အညတရော တ ဓမ္မကထိကော ဒေဝပုတ္တော ဓမ္မကထံ ကထေတိ။ အဋ္ဌမိယံ ပက္ခဿ စတုန္နံ မဟာရာဇာနံ အမစ္စာ, စာတုဒ္ဒသိယံ ပုတ္တာ, ပန္နရသေ သယံ စတ္တာရော မဟာရာဇာနော နိက္ခမိတွာ သုဝဏ္ဏပဋ္ဋံ ဇာတိဟိင်္ဂုလကဉ္စ ဂဏှိတွာ ကမနိဂမရာဇဓာနိယော အနုဝိစရန္တိ။ တေ – "အသုကာ နာမ ကုတ္တိ တ ပုရိသော တ ဗုဒ္ဓံ သရဏံ ဂတော, ဓမ္မံ သရဏံ ဂတော။ သင်္ဃံ သရဏံ ဂတော။ ပဉ္စ သီလာနိ ရက္ခတိ။ မာသဿ အဋ္ဌ ဥပောသထေ ကရောတိ။ မာတုဥပဋ္ဌာနံ ပူရေတိ။ ပိတုဥပဋ္ဌာနံ ပူရေတိ။ အသုကဋ္ဌာနေ ဥပ္ပလဟတ္ထကသတေန ပုပ္ဖကုမ္ဘေန ပူဇာ ကတာ။ ဒီပသဟဿံ အာရောပိတံ။ အကာလဓမ္မသဝနံ ကာရိတံ။ ဆတ္တဝေဒိကာ ပုဋ္ဌဝေဒိကာ ကုစ္ဆိဝေဒိကာ သီဟာသနံ သီဟသောပာနံ ကာရိတံ။ တီဏိ သုစရိတာနိ ပူရေတိ။ ဒသကုသလကမ္မ

ပထေ သမာအာယ ဝတ္တတီ''တိ သုဝဏ္ဏပင္ဆေ့ ဇာတိဟိင္ဂုလကေန လိခိတ္ဝာ အာဟရိတ္ဝာ ပဋ္ဌသိဝဳသ္သ ဟတ္ထေ ဒေန္တိ။ ပဋ္ဌသိဝါေ မာတလိသ္သ ဟတ္ထေ ဒေတိ။ မာတလိ သင္ဂါဟကော သက္ကသ္သ ဒေဝရညော ဒေတိ။

ယအာ ပုညကမ္မကာရကာ ဗဟူ န ဟောန္တိ, ဟေတ္ထကော ခုဒ္ဒကော ဟောတိ, တံ ဒိသ္ဝာ တာဝ ဒေဝာ – ''ပမတ္တော, ဝတ ဘော မဟာဇနော ဝိဟရတိ, စတ္တာရော အပာယာ ပရိပူရိသ္သန္တိ, ဆ ဒေဝလောကာ တုစ္ဆာ ဘဝိသ္သန္တီ''တိ အနတ္တမနာ ဟောန္တိ။ သစေ ပန ဟေတ္ထကော မဟာ ဟောတိ, တံ ဒိသ္ဝာ တာဝ ဒေဝာ – ''အပ္ပမတ္တော, ဝတ ဘော, မဟာဇနော ဝိဟရတိ, စတ္တာရော အပာယာ သုညာ ဘဝိသ္သန္တိ , ဆ ဒေဝလောကာ ပရိပူရိသ္သန္တိ, ဗုဒ္ဓသာသနေ ပုညာနိ ကရိတ္ဝာ အာဂတေ မဟာပုညေ ပုရက္ခတ္ဝာ နက္ခတ္တံ ကီဠိတုံ လဘိသ္သာမာ''တိ အတ္တမနာ ဟောန္တိ။ တံ ဟေတ္ထကံ ဂဟေတ္ဝာ သက္ကော ဒေဝရာဇာ တစေတိ။ တသ္သ ပကတိနိယာမေန ကထေန္တသ္သ သဒ္ဒော ဒ္ဝါဒသ ယောဇနာနိ ဂဏှာတိ။ ဥစ္စေန သရေန ကထေန္တသ္သ စ သကလံ ဒသယောဇနသဟသ္သံ ဒေဝနဂရံ ဆာဒေတ္ဝာ တိဋ္ဌတိ။ ဇဝံ ဓမ္မသဝနတ္ထာယ သန္နိပတန္တိ။ ဣဓ ပန ပတရဏာသင်္ဂဟတ္ထာယ သန္နိပတိတာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

တထာဂတံ နမသ္သန္တာ တိ နဝဟိ ကာရဏေဟိ တထာဂတံ နမသ္သမာနာ ။ **ဓမ္မသ္သ စ သုဓမ္မတ** န္တိ သ္ဝတက္ခာတတာဒိဘေဒံ ဓမ္မသ္သ သုဓမ္မတံ ဥဇုပ္ပဋိပန္နတာဒိဘေဒံ သင်္ဃသ္သ စ သုပ္ပဋိပတ္တိန္တိ အတ္ထော။

အင်္ဂယထာဘုစ္စဝဏ္ဏနာ

၂၉၆. ယထာဘုစ္စ တိ ယထာဘူတေ ယထာသဘာဝေ။ **ဝဏ္ဏေ** တိ ဂုဏေ။ **ပယိရုဒာဟာသီ**တိ ကထေသိ။ **ဗဟုဇနဟိတာယ ပဋိပန္နော** တိ ကထံ ပဋိပန္နော? ဒီပင်္ကရပါဒမူလေ အဋ္ဌ ဓမ္မေ သမောဓာနေတ္ဝာ ဗုဒ္ဓတ္တာယ အဘိနီဟာရမာနောပိ ဗဟုဇနဟိတာယ ပဋိပန္နော နာမ ဟောတိ။

အနပာရမီ, သီလပာရမီ, နေက္ခမ္မပာရမီ, ပညာပာရမီ, ဝီရိယပာရမီ, ခန္တိပာရမီ, သစ္စပာရမီ, အဓိဋ္ဌာနပာရမီ, မေတ္တာပာရမီ, ဥပေက္ခာပာရမီတိ ကပ္ပသတသဟသ္သာဓိကာနိ စတ္တာရိ အသင်္ချေယျာနိ ဣမာ ဒသ ပာရမိယော ပူရေန္တောပိ ဗဟုဇနဟိတာယ ပဋိပန္နော။

ခန္တိဝါဒိတာပသကာလေ, စူဠဓမ္မပါလကုမာရကာလေ, ဆဒ္ဒန္တနာဂရာဇကာလေ, ဘူရိဒတ္တစမ္ပေယျသင်္ခပါလနာဂရာဇကာလေ, မဟာကပိကာလေ စ တာဒိသာနိ ဒုက္ကရာနိ ကရောန္တောပိ ဗဟုဇနဟိတာယ ပဋိပန္နော။ ဝေသ္သန္တရတ္တဘာဝေ ဌတ္ဝာ သတ္တသတကမဟာဒာနံ ဒတ္ဝာ သတ္တသု ဌာနေသု ပထဝိံ ကမ္ပေတ္ဝာ ပာရမီကူဋံ ဂဏှန္တောပိ ဗဟုဇနဟိတာယ ပဋိပန္နော။ တတော အနန္တရေ အတ္တဘာဝေ တုသိတပုရေ ယာဝတာယုကံ တိဋ္ဌန္တောပိ ဗဟုဇနဟိတာယ ပဋိပန္နော။

တတ္ထ ပဉ္စ ပုဗ္ဗနိမိတ္တာနိ ဒိသ္ဝာ ဒသသဟသ္သစက္ကဝါဠဒေဝတာဟိ ယာစိတော ပဉ္စ မဟာဝိလောကနာနိ ဝိလောကေတ္ဝာ ဒေဝတာနံ သင်္ဂဟတ္ထာယ ပဋိညံ ဒတ္ဝာ တုသိတပုရာ စဝိတ္ဝာ မာတုကုစ္ဆိယံ ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှန္တောပိ ဗဟုဇနဟိတာယ ပဋိပန္နော။

ဒသ မာသေ မာတုကုစ္ဆိယံ ဝသိတ္ဝာ လုမ္ဗိနီဝနေ မာတုကုစ္ဆိတော နိက္ခမန္တောပိ, ဧကူနတိံသဝဿာနိ အဂါရံ အဇ္ဈာဝသိတ္ဝာ မဟာဘိနိက္ခမနံ နိက္ခမိတ္ဝာ အနောမနဒီတီရေ ပဗ္ဗဇန္တောပိ, ဆဗ္ဗဿာနိ ပဓာနေန အတ္တာနံ ကိလမေတ္ဝာ ဗောဓိပလ္လင်္ကံ အာရုယှ သဗ္ဗညုတညာဏံ ပဋိဝိဇ္ဈန္တောပိ, သတ္တသတ္တာဟံ ဗောဓိမဏ္ဍေ ယာပေန္တောပိ, ဣသိပတနံ အာဂမ္မ အနုတ္တရံ ဓမ္မစက္ကံ ပဝတ္တေန္တောပိ, ယမကပာဋိဟာရိယံ ကရောန္တောပိ, ဒေဝေါရောဟဏံ ဩရောဟန္တောပိ, ဗုဒ္ဓေါ ဟုတ္ဝာ ပဉ္စစတ္တာလီသ ဝဿာနိ တိဋ္ဌန္တောပိ, အာယုသင်္ခာရံ ဩသ္သဇန္တောပိ, ယမကသာလာနမန္တရေ အနုပါဒိသေသာယ နိဗ္ဗာနဓာတုယာ ပရိနိဗ္ဗာယန္တောပိ ဗဟုဇနဟိတာယ ပဋိပန္နော။ ယာဝသ္သ သာသပမတ္တာပိ ဓာတုယော ဓရန္တိ, တာဝ ဗဟုဇနဟိတာယ ပဋိပန္နောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ သေသပဒါနိ ဧတေသ္သေဝ ဝေဝစနာနိ။ တတ္ထ ပစ္ဆိမံ ပစ္ဆိမံ ပုရိမသ္သ ပုရိမသ္သ အတ္ထော။

နေဝ အတီတံသေ သမနုပဿာမ, န ပနေတရဟီ တိ အတီတေပိ ဗုဒ္ဓတော အညံ န သမနုပဿာမ, အနာဂတေပိ န သမနုပဿာမ, ဧတရဟိ ပန အညဿ သတ္ထုနော အဘာဝတောယေဝ အညတြ တေန ဘဂဝတာ န သမနုပဿာမာတိ အယမေတ္ထ အတ္ထော။ အဋ္ဌကထာယမ္ပိ ဟိ – "အတီတာနာဂတာ ဗုဒ္ဓာ အမှာကံ သတ္ထာရာ သဒိသာယေဝ, ကိံ သက္ကော ကထေတီ"တိ ဝိစာရေတွာ – "ဧတရဟိ ဗဟုဇနဟိတာယ ပဋိပန္နော သတ္ထာ အမှာကံ သတ္ထာရံ မုဉ္စိတွာ အညော ကောစိ နတ္ထိ, တသ္မာ န ပဿာမာတိ ကထေတီ"တိ ဝုတ္တံ။ ယထာ စ ဧတ္ထ, ဧဝံ ဣတော ပရေသုပိ ပဒေသု အယမတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ သွာက္ခာတတာဒီနိ စ ကုသလာဒီနိ စ ဝုတ္တတ္ထာနေဝ။

ဂင်္ဂောဒကံ ယမုနောဒကေန တိ ဂင်္ဂါယမုနာနံ သမာဂမဋ္ဌာနေ ဥဒကံ ဝဏ္ဏေနပိ ဂန္ဓေနပိ ရသေနပိ သံသန္ဒတိ သမေတိ, မဇ္ဈေ ဘိန္နသုဝဏ္ဏံ ဝိယ ဧကသဒိသမေဝ ဟောတိ, န မဟာသမုဒ္ဒဥဒကေန သံသဋ္ဌကာလေ ဝိယ ဝိသဒိသံ။ ပရိသုဒ္ဓဿ နိဗ္ဗာနဿ ပဋိပဒာပိ ပရိသုဒ္ဓာဝ။ န ဟိ ဒဟရကာလေ ဝေဇ္ဇကမ္မာဒီနိ ကတွာ အနေကေစရေ စရိတွာ မဟလ္လကကာလေ နိဗ္ဗာနံ ဒဋ္ဌုံ သက္ကာ, နိဗ္ဗာနဂါမိနီ ပန ပဋိပဒာ ပရိသုဒ္ဓာဝ ဝဋ္ဋတိ အာကာသူပမာ။ ယထာ ဟိ အာကာသမ္ပိ အလဂ္ဂံ ပရိသုဒ္ဓံ စန္ဒိမသူရိယာနံ အာကာသေ ဣစ္ဆိတိစ္ဆိတဋ္ဌာနံ ဂစ္ဆန္တာနံ ဝိယ နိဗ္ဗာနံ ဂစ္ဆန္တဿ ဘိက္ခုနော ပဋိပဒာပိ ကုလေ ဝါ ဂဏေ ဝါ အလဂ္ဂါ အဗဒ္ဓါ အာကာသူပမာ ဝဋ္ဋတိ။ သာ ပနေသာ တာဒိသာဝ ဘဂဝတာ ပညတ္တာ ကထိတာ ဒေသိတာ။ တေန ဝုတ္တံ – "သံသန္ဒတိ နိဗ္ဗာနဉ္စ ပဋိပဒါ စာ"တိ။

ပဋိပန္နာန န္တိ ပဋိပဒါယ ဌိတာနံ။ **ဝုသိတဝတ**န္တိ ဝုတ္ထဝတာနံ ဧတေသံ။ **လဒ္ဓသဟာယော** တိ ဧတေသံ တတ္ထ တတ္ထ သဟ အယနတော သဟာယော။ "အဒုတိယော အသဟာယော အပ္ပဋိသမော"တိ ဣဒံ ပန အသဒိသဋ္ဌေန ဝုတ္တံ။ **အပနုဇ္ဇာ** တိ ဧတေသံ မဇ္ဈေပိ ဖလသမာပတ္တိယာ ဝိဟရန္တော စိတ္တေန အပနုဇ္ဇ, အပနုဇ္ဇေဝ ဧကာရာမတံ အနုယုတွာ ဝိဟရတီတိ အတ္ထော။

အဘိနိပ္ဖန္နော ခော ပန တဿ ဘဂဝတော လာဘော တိ တဿ ဘဂဝတော မဟာလာဘော ဥပ္ပန္နော။ ကဒါ ပဋ္ဌာယ ဥပ္ပန္နော? အဘိသမ္ဗောဓိံ ပတွာ သတ္တသတ္တာဟံ အတိက္ကမိတွာ ဣသိပတနေ ဓမ္မစက္ကံ ပဝတ္တေတွာ အနုက္ကမေန ဒေဝမနုဿာနံ ဒမနံ ကရောန္တဿ တယော ဇဋိလေ ပဗ္ဗာဇေတွာ ရာဇဂဟံ ဂတဿ ဗိမ္ဗိသာရဒမနတော ပဋ္ဌာယ ဥပ္ပန္နော။ ယံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ – "တေန ခော ပန သမယေန ဘဂဝါ သက္ကတော ဟောတိ ဂရုကတော မာနိတော ပူဇိတော အပစိတော လာဘီ စီဝရပိဏ္ဍပါတသေနာသနဂိလာနပစ္စယဘေသဇ္ဇပရိက္ခာရာန"န္တိ (သံ. နိ. ၂.၇၀)။ သတသဟဿကပ္ပာဓိကေသု စတူသု အသင်္ချေယျေသု ဥဿန္နပုညနိဿန္ဒသမုပ္ပန္နော လာဘသက္ကာရော မဟောဃော ဝိယ အဇ္ဈောတ္ထရမာနော အာဂစ္ဆတိ။

ကောသမ္ဗိံ ကိရ သမယေ ရာဇဂဟေ သာဝတ္ထိယံ သာကေတေ ကောသမ္ဗိယံ ဗာရာဏသိယံ ဘဂဝတော ပဋိဟာဋိဘတ္တံ နာမ ဥပ္ပန္နံ, တတ္ထေကော – "အဟံ သတံ ဝိဿဇ္ဇေတွာ အန္နံ ဒဿာမီ"တိ ပဏ္ဏံ လိခိတွာ ဝိဟာရဒွါရေ ဗန္ဓိ။ အညော – အဟံ ဒွေ သတာနိ။ အညော – အဟံ ပဉ္စ သတာနိ။ အညော – အဟံ သဟဿံ။ အညော – အဟံ ဒွေ သဟဿာနိ။ အညော – အဟံ ပဉ္စ။ ဒသ။ ဝီသတိ။ ပညာသံ; အညော – အဟံ သတသဟဿံ။ အညော – အဟံ ဒွေ သတသဟဿာနိ ဝိဿဇ္ဇေတွာ အန္နံ ဒဿာမီ"တိ ပဏ္ဏံ လိခိတွာ ဝိဟာရဒွါရေ ဗန္ဓိ။ ဇနပဒစာရိကံ စရန္တမ္ပိ ဩကာသံ လဘိတွာ – "အန္နံ ဒဿာမီ"တိ သကဋာနိ ပူရေတွာ မဟာဇနော အနုဗန္ဓိယေဝ။ ယထာဟ – "တေန ခော ပန သမယေန ဇာနပဒါ မနုဿာ ဗဟုံ လောဏမ္ပိ တေလမ္ပိ တဏ္ဍုလမ္ပိ ခါဒနီယမ္ပိ သကဋေသု အာရောပေတွာ ဘဂဝတော ပိဋ္ဌိတော ပိဋ္ဌိတော အနုဗန္ဓာ ဟောန္တိ – 'ယတ္ထ ပဋိပာဋိံ လဘိဿာမ, တတ္ထ ဘတ္တံ ကရိဿာမာ'တိ" (မဟာဝ. ၂၈၂)။ ဧဝံ အညာနိပိ ခန္ဓကေ စ ဝိနယေ စ ဗဟူနိ ဝတ္ထူနိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။

အသဒိသဒါနေ ပနေသ လာဘော မတ္ထကံ ပတ္တော။ ကောသမ္ဗိံ ကိရ သမယေ ဘဂဝတိ ဇနပဒစာရိကံ စရိတွာ ဇေတဝနံ သမ္ပတ္တေ ရာဇာ နိမန္တေတွာ အန္နံ အဒါသိ။ ဒုတိယဒိဝသေ နာဂရာ အဒံသု။ ပုန ဧတေသံ အနတော အတိရေကံ ရာဇာ, တဿ အနတော အတိရေကံ နာဂရာတိ ဧဝံ ဗဟူသု ဒိဝသေသု ဂတေသု ရာဇာ စိန္တေသိ – "ဣမေ နာဂရာ ဒိဝသေ ဒိဝသေ အတိရေကတရံ ကရောန္တိ, ပထဝိဿရော ပန ရာဇာ နာဂရေဟိ အနေ ပရာဇိတောတိ ဂရဟာ ဘဝိဿတီ"တိ။ အထဿ မလ္လိကာ ဥပာယံ အာစိက္ခိ။ သော ရာဇင်္ဂဏေ သာလကလျာဏိပဒရေဟိ မဏ္ဍပံ ကာရေတွာ တံ နီလုပ္ပလေဟိ ဆာဒေတွာ ပဉ္စ အာသနသတာနိ ပညာပေတွာ ပဉ္စ ဟတ္ထိသတာနိ အာသနာနံ ပစ္ဆာဘာဂေ ဌပေတွာ ဧကေကေန

ဟတ္ထိနာ ဧကေကဿ ဘိက္ခုနော သေတစ္ဆတ္တံ ဓာရာပေသိ။ ဒွိန္နံ ဒွိန္နံ အာသနာနံ အန္တရေ သဗ္ဗာလင်္ကာရပဋိမဏ္ဍိတာ ဧကေကာ ခတ္တိယဓီတာ စတုဇ္ဇာတိယဂန္ဓံ ပိသတိ။ နိဋ္ဌိတံ နိဋ္ဌိတံ မဇ္ဈဋ္ဌာနေ ဂန္ဓမ္ဗဏေ ပက္ခိပတိ, တံ အပရာ ခတ္တိယဓီတာ နီလုပ္ပလဟတ္ထကေန သမ္ပရိဝတ္တေတိ။ ဧဝံ ဧကေကဿ ဘိက္ခုနော တိဿော တိဿော ခတ္တိယဓီတရော ပရိဝါရာ, အပရာ သဗ္ဗာလင်္ကာရပဋိမဏ္ဍိတာ ဣတ္ထီ တာလဝဏ္ဋံ ဂဟေတွာ ဗီဇတိ, အညာ ဓမကရဏံ ဂဟေတွာ ဥဒကံ ပရိဿာဝေတိ, အညာ ပတ္တတော ဥဒကံ ဟရတိ။ ဘဂဝတော စတ္တာရိ အနဂ္ဃာနိ အဟေသုံ။ ပါဒကထလိကာ အာဓာရကော အပဿေနဖလကံ ဆတ္တပါဒမဏီတိ ဣမာနိ စတ္တာရိ အနဂ္ဃာနိ အဟေသုံ။ သင်္ဃနဝကဿ ဒေယျဓမ္မော သတသဟဿံ အဂ္ဃတိ။ တသ္မိဉ္စ ဒါနေ အင်္ဂုလိမာလတ္ထေရော သင်္ဃနဝကော အဟောသိ။ တဿ အာသနသမီပေ အာနီတော ဟတ္ထီ တံ ဥပဂန္တုံ နာသက္ခိ။ တတော ရညော အာရောစေသုံ။ ရာဇာ – "အညော ဟတ္ထီ နတ္ထီ"တိ? ဒုဋ္ဌဟတ္ထီ ပန အတ္ထိ, အာနေတုံ န သက္ကာတိ။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော – သင်္ဃနဝကော ကတရော မဟာရာဇာတိ? အင်္ဂုလိမာလတ္ထေရော ဘဂဝါတိ။ တေန ဟိ တံ ဒုဋ္ဌဟတ္ထိံ အာနေတွာ ဌပေထ, မဟာရာဇာတိ။ ဟတ္ထိံ မဏ္ဍယိတွာ အာနယိံသု။ သော ထေရဿ တေဇေန နာသာတတတသဉ္စရဏမတ္တမ္ပိ ကာတုံ နာသက္ခိ။ ဧဝံ နိရန္တရံ သတ္တ ဒိဝသာနိ ဒါနံ ဒီယိတ္ထ။ သတ္တမေ ဒိဝသေ ရာဇာ ဒသဗလံ ဝန္ဒိတွာ – "ဘဂဝါ မယှံ ဓမ္မံ ဒေသေထာ"တိ အာဟ။

တဿဉ္စ ပရိသတိ ကာဠော စ ဇုဏှော စာတိ ဒွေ အမစ္စာ ဟောန္တိ။ ကာဠော စိန္တေသိ – "နဿတိ ရာဇကုလဿ သန္တကံ, ကိံ နာမေတေ ဧတ္တကာ ဇနာ ကရိဿန္တိ, ဘုဉ္ဇိတွာ ဝိဟာရံ ဂန္တွာ နိဒ္ဒါယိဿန္တေဝ, ဣဒံ ပန ဧကော ရာဇပုရိသော လဘိတွာ ကိံ နာမ န ကရေယျ, အဟော နဿတိ ရညော သန္တက"န္တိ။ ဇုဏှော စိန္တေသိ – "မဟန္တံ ဣဒံ ရာဇတ္တနံ နာမ, ကော အညော ဣဒံ ကာတုံ သက္ခိဿတိ? ကိံ ရာဇာ နာမ သော, ယော ရာဇတ္တနေ ဌိတောပိ ဧဝရူပံ ဒါနံ ဒါတုံ န သက္ကောတီ"တိ။ ဘဂဝါ ပရိသာယ အဇ္ဈာသယံ ဩလောကေန္တော တေသံ ဒွိန္နံ အဇ္ဈာသယံ ဝိဒိတွာ – "သစေ အဇ္ဇ ဇုဏှဿ အဇ္ဈာသယေန ဓမ္မကထံ ကထေမိ, ကာဠဿ သတ္တဓာ မုဒ္ဓါ ဖလိဿတိ ။ မယာ ခေါ ပန သတ္တာနုဒ္ဒယတာယ ပါရမိယော ပူရိတာ။ ဇုဏှော အညသ္မိမ္ပိ ဒိဝသေ မယိ ဓမ္မံ ကထယန္တေ မဂ္ဂဖလံ ပဋိဝိဇ္ဈိဿတိ, ဣဒါနိ ပန ကာဠံ ဩလောကေဿာမီ"တိ ရညော စတုပ္ပဒိကမေဝ ဂါထံ အဘာသိ –

"န ဝေ ကဒရိယာ ဒေဝလောကံ ဝဇန္တိ၊
ဗာလာ ဟဝေ နပ္ပသံသန္တိ ဒါနံ။
ဓီရော စ ဒါနံ အနုမောဒမာနော၊
တေနေဝ သော ဟောတိ သုခီ ပရတ္ထာ"တိ။ (ဓ. ပ. ၁၇၇)။

ရာဇာ အနတ္တမနော ဟုတွာ – "မယာ မဟာဒါနံ ဒိန္နံ, သတ္ထာ စ မေ မန္ဒမေဝ ဓမ္မံ ကထေသိ, နာသက္ခိံ မညေ ဒသဗလဿ စိတ္တံ ဂဟေတု"န္တိ။ သော ဘုတ္တပါတရာသော ဝိဟာရံ ဂန္တွာ ဘဂဝန္တံ ဝန္ဒိတွာ ပုစ္ဆိ – "မယာ, ဘန္တေ, မဟန္တံ ဒါနံ ဒိန္နံ, အနုမောဒနာ စ မေ န မဟတီ ကတာ, ကော နု ခေါ မေ, ဘန္တေ, ဒေါသော"တိ? နတ္ထိ, မဟာရာဇ, တဝ ဒေါသော, ပရိသာ ပန အပရိသုဒ္ဓါ, တသ္မာ ဓမ္မံ န ဒေသေသိန္တိ။ ကသ္မာ ပန ဘဂဝါ ပရိသာ န သုဒ္ဓါတိ? သတ္ထာ ဒွိန္နံ အမစ္စာနံ ပရိဝိတက္ကံ အာရောစေသိ။ ရာဇာ ကာဠံ ပုစ္ဆိ – "ဧဝံ, တာတ, ကာဠာ"တိ? "ဧဝံ, မဟာရာဇာ"တိ။ "မယိ မမ သန္တကံ ဒဒမာနေ တဝ ကတရံ ဌာနံ ရုဇ္ဇတိ, န တံ သက္ကောမိ ပဿိတုံ, ပဗ္ဗာဇေထ နံ မမ ရဋ္ဌတော"တိ အာဟ။ တတော ဇုဏှံ ပက္ကောသာပေတွာ ပုစ္ဆိ – "ဧဝံ ကိရ, တာတ, စိန္တေသီ"တိ? "အာမ, မဟာရာဇာ"တိ။ "တဝ စိတ္တာနုရူပမေဝ ဟောတူ"တိ တသ္မိံယေဝ မဏ္ဍပေ ဧဝံ ပညတ္တေသုယေဝ အာသနေသု ပဉ္စ ဘိက္ခုသတာနိ နိသီဒါပေတွာ တာယေဝ ခတ္တိယဓီတရော ပရိဝါရာပေတွာ ရာဇဂေဟတော ဓနံ ဂဟေတွာ မယာ ဒိန္နသဒိသမေဝ သတ္တ ဒိဝသာနိ ဒါနံ ဒေဟီတိ။ သော တထာ အဒါသိ။ ဒတွာ သတ္တမေ ဒိဝသေ – "ဓမ္မံ ဘဂဝါ ဒေသေထာ"တိ အာဟ။

သတ္ထာ ဒွိန္နမ္ပိ ဒါနာနံ အနုမောဒနံ ဧကတော ကတွာ ဒွေ မဟာနဒိယော ဧကောဃပုဏ္ဏာ ကုရုမာနော ဝိယ မဟာဓမ္မဒေသနံ ဒေသေသိ။ ဒေသနာပရိယောသာနေ ဇုဏှော သောတာပန္နော အဟောသိ။ ရာဇာ ပသီဒိတွာ ဒသဗလဿ ဗာဟိရဝတ္ထုံ နာမ အဒါသိ။ ဧဝံ အဘိနိပ္ဖန္နော ခေါ ပန တဿ ဘဂဝတော လာဘောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

အဘိနိပ္ဖန္နော **သိလောကောတိ** ဝဏ္ဏဂုဏကိတ္တနံ။ သောပိ ဘဂဝတော ဓမ္မစက္ကပ္ပဝတ္တနတော ပဋ္ဌာယ အဘိနိပ္ဖန္နော။ တတော ပဋ္ဌာယ ဟိ ဘဂဝတော ခတ္တိယာပိ ဝဏ္ဏံ ကထေန္တိ၊ ဗြာဟ္မဏာပိ ဂဟပတယောပိ နာဂ သုပဏ္ဏာ ဂန္ဓဗ္ဗာ ဒေဝတာ ဗြဟ္မာနောပိ ကိတ္တိံ ဝတွာ – "ဣတိပိ သော ဘဂဝါ"တိအာဒိနာ။ အညတိတ္ထိယာပိ ဝရရောဇ သ္သ သဟဿံ ဒတွာ သမဏဿ ဂောတမဿ အဝဏ္ဏံ ကထေဟီတိ ဥယ္ယောဇေသုံ။ သော သဟဿံ ဂဟေတွာ တ ဒသဗလံ ဟဒတလတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ ကေသဂ္ဂါ အပလောကယမာနော လိက္ခာမတ္တမ္ပိ ဝဇ္ဇံ အဒိသွာ – "ဝိပ္ပကိဏ္ဏဒ္ဒဝတ္တိံသမဟာပုရိသလက္ခဏော အသီတိအနုဗျဉ္ဇနဝိဘူသိတေ ဗျာမပ္ပဘာပရိက္ခိတ္တေ သုဖုလ္လိတပာရိစ္ဆတ္တကတာရာဂဏသမုဇ္ဇလိတအန္တလိက္ခဝိစိတ္တကုသုမသဿိရိကနန္ဒနဝနသဒိသေ အနဝဇ္ဇအတ္တဘာဝေ အဝဏ္ဏံ ဝဒန္တဿ မုခမ္ပိ ဝိပရိဝတ္တေယျ, မုဒ္ဓာပိ သတ္တဓာ ဖလေယျ, အဝဏ္ဏံ ဝတ္တုံ ဥပာယော နတ္ထိ, ဝဏ္ဏမေဝ ဝဒိဿာမီ"တိ ဟဒတလတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ ကေသဂ္ဂါ အတိရေကပဒသဟဿေန ဝဏ္ဏမေဝ ကထေသိ။ ယမကပာဋိဟာရိယေ ပနေသ **ဝဏ္ဏော** နာမ မတ္ထကံ ပတ္တော။ ဧဝံ အဘိနိပ္ဖန္နော သိလောကောတိ။

ယာဝ မဇ္ဈေ ခတ္တိယာ တိ ခတ္တိယာ ဗြာဟ္မဏာ ဝေဿာ သုဒ္ဒါ နာဂ သုပဏ္ဏာ ယက္ခာ အသုရာ ဒေဝ ဗြဟ္မာနောတိ သဗ္ဗေဝ တေ သမ္ပိယာယမာနရူပါ ဟဋ္ဌတုဋ္ဌာ ဝိဟရန္တိ။ **ဝိဂတမဒ္ဒေ ခေါ ပနာ**တိ တွေကာ မံ ဇနာ သမ္ပိယာယမာနရူပါ ဝိဟရန္တီတိ န မဒပမတ္တော ဟုတွာ ဒတဒိဝသေန အာဟာရံ အာဟာရေတိ, အညဒတ္ထု ဝိဂတမဒ္ဒေ ခေါ ပန သော ဘဂဝါ အာဟာရံ အာဟာရေတိ။

ယထာတဒီတိ ယံ တစာယ ဝဒတိ, တဒနုဝယမေဝဿ ကာယကမ္မံ ဟောတိ။ ယဥ္စ ကာယေန ကရောတိ, တဒနုဝယမေဝဿ ဝစီကမ္မံ ဟောတိ။ ကာယော တ တစံ, တစာ တ ကာယံ နာတိက္ကမတိ, တစာ ကာယေန, ကာယော စ တစာယ သမေတိ။ ယထာ စ –

"တမေန သူကရော ဟောတိ၊ ဒက္ခိဏေန အဇာမိဂေ။
သရေန နေလကော ဟောတိ၊ ဝိသာဏေန ဇရဂ္ဂဝေ"တိ။ –

အယံ သူကရယက္ခော သူကရေ ဒိသွာ သူကရသဒိသံ တမပဿံ ဒဿေတွာ တေ ဂဟေတွာ ခာဒတိ, အဇာမိဂေ ဒိသွာ တံသဒိသံ ဒက္ခိဏပဿံ ဒဿေတွာ တေ ဂဟေတွာ ခာဒတိ, နေလကဝစ္ဆကေ ဒိသွာ ဝစ္ဆကရဝံ ရဝန္တော တေ ဂဟေတွာ ခာဒတိ, ဂောဏေ ဒိသွာ တေသံ ဝိသာဏသဒိသာနိ ဝိသာဏာနိ မာပေတွာ တေ ဒူရတော ဝ – "ဂေဏော ဝိယ ဒိဿတီ"တိ ဧဝံ ဥပဂတေ ဂဟေတွာ ခာဒတိ။ ယထာ စ ဓမ္မိကတယသဇာတကေ သကုဏေဟိ ပုဋ္ဌော တယ သော – "အဟံ တတဘက္ခော, တတဘက္ခတာယ မုခံ ဝိဝရိတွာ ဟဏကာနဉ္စ မရဏဘယေန ဧကေနေဝ ပာဒေန ဌိတော, တသ္မာ တုမှေဟိပိ –

"ဓမ္မံ စရထ ဘဒ္ဒံ ဝော၊ ဓမ္မံ စရထ ဉာတယော။
ဓမ္မစာရီ သုခံ သေတိ၊ အသ္မိံ လောကေ ပရမှိ စာ"တိ။

သကုဏေသု ဝိဿာသံ ဥပ္ပာဒေသိ, တတော –

"ဘဒ္ဒကော ဝတာယံ ပက္ခီ၊ ဒိဇော ပရမဓမ္မိကော။
ဧကပါဒေန တိဋ္ဌန္တော၊ ဓမ္မော ဓမ္မောတိ ဘာသတီ"တိ။

ဧဝံ ဝိဿာသမာဂတေ သကုဏေ ခါဒိတ္ထ။ တေန တေသံ တစာ ကာယေန, ကာယော စ တစာယ န သမေတိ, န ဧဝံ ဘဂဝတော။ ဘဂဝတော ပန တစာ ကာယေန, ကာယော စ တစာယ သမေတိယေတာတိ ဒဿေတိ။

တိဏ္ဏာ တရိတာ ဝိစိကိစ္ဆာ အဿာတိ **တိဏ္ဏဝိစိကိစ္ဆော။** "ကထမိဒံ ကထမိဒ"န္တိ ဧဝရူပါ ဝိဂတာ ကထံကထာ အဿာတိ **ဝိဂတကထံကထော။** ယထာ ဟိ မဟာဇနော – "အယံ ရုက္ခော, ကိံ ရုက္ခော နာမ, အယံ ဂမော, အယံ ဇနပဒော, ဣဒံ ရဋ္ဌံ, ကိံ ရဋ္ဌံ နာမ, ကသ္မာ နု ခေါ အယံ ရုက္ခော ဥဇုက္ခန္ဓော, အယံ ဝင်္ကက္ခန္ဓော, ကသ္မာ ကဏ္ဍု ကော ကောစိ ဥဇုကော ဟောတိ, ကောစိ ဝင်္ကော, ပုပ္ဖံ ကိဉ္စိ သုဂန္ဓံ, ကိဉ္စိ ဒုဂ္ဂန္ဓံ, ဖလံ ကိဉ္စိ မဓုရံ, ကိဉ္စိ အမဓုရ"န္တိ

တိ သကဋ္ဌေဝ ဟောတိ, န ဧဝံ သတ္တာ။ သတ္တာ ဟိ – ''ကူမေသံ နာမ ဓာတူနံ ဉည္သန္နုသ္သန္နတ္တာ ကူဒံ ဧဝံ ဟော တီ''တိ ဝိဂတကထံကထောဝ ။ ယထာ စ ပဌမဇ္ဈာနာဒိလာဘီနံ ဒုတိယဇ္ဈာနာဒီသု ကင်္ခာ ဟောတိ။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓာနမ္ပိ ဟိ သဗ္ဗညုတညာဏေ ယာထာဝသန္နိဋ္ဌာနာဘာဝတော တေဟာရဝသေန ကင်္ခာ နာမ ဟောတိယေဝ, န ဧဝံ ဗုဒ္ဓသ္သ။ သော ဟိ ဘဂဝါ သဗ္ဗတ္ထ ဝိဂတကထံကထောတိ ဒဿေတိ။

ပရိယောသိတသင်္ကပ္ပော တိ ယထာ ကေစိ သီလမတ္တေန, ကေစိ ဝိပဿနာမတ္တေန, ကေစိ ပဌမဇ္ဈာနေန။ ပေ.။ ကေစိ နေဝသညာနာသညာယတနသမာပတ္တိယာ, ကေစိ သောတာပန္နဘာဝမတ္တေန။ပေ.။ ကေစိ အရဟတ္တေန, ကေစိ သာဝကပာရမီဉာဏေန, ကေစိ ပစ္စေကဗောဓိဉာဏေန ပရိယောသိတသင်္ကပ္ပာ ပရိပုဏ္ဏမနောရထာ ဟောန္တိ, န ဧဝံ မမ သတ္ထာ။ မမ ပန သတ္ထာ သဗ္ဗညုတညာဏေန ပရိယောသိတသင်္ကပ္ပောတိ ဒဿေတိ။

အဇ္ဈာသယံ အာဒိဗ္ရဟ္မစရိယ န္တိ ကရဏတ္ထေ ပစ္စတ္တဝစနံ, အဓိကာသယေန ဉတ္တမနိဿယဘူတေန အာဒိဗ္ရဟ္မစရိယေန ဟေရာဏဗ္ရဟ္မစရိယဘူတေန စ အရိယမဂ္ဂေန တိဏ္ဏဝိစိကိစ္ဆော ဝိဂတကထံကထော ပရိယောသိတသင်္ကပ္ပောတိ အတ္ထော။ ''ပုဗ္ဗေ အနနုဿုတေသု ဓမ္မေသု သာမံ သစ္စာနိ အဘိသမ္ဗုဇ္ဈိ, တတ္ထ စ သဗ္ဗညုတံ ပတ္တော, ဗလေသု စ ဝသီဘာဝ''န္တိ ဟိ ဝစနတော ပရိယောသိတသင်္ကပ္ပတာပိ ဘဂဝတော အရိယမဂ္ဂေနေဝ နိပ္ဖန္နာတိ။

၂၉၇. **ယထရိဝ ဘဂဝတ**တိ ယထာ ဘဂဝတ, ဧဝံ ကေသိဉ္စိ ဇမ္ဗုဒီပတလေ စတူသု ဒိသာသု စာရိကံ စရမာနာ အဟော ဝတ စတ္တာရော ဗုဒ္ဓါ ဓမ္မံ ဒေသေယျုန္တိ ပစ္စာသိသမာနာ ဝဒန္တိ။ အထာပရေ တီသု မဏ္ဍလေသု ကေတော ဝိစရဏ ဘာဝံ အာကင်္ခမာနာ **တယော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓါ** တိ အာဟံသု။ အပရေ – ''ဒသ ဟာရမိယော နာမ ပူရေတွာ စတုန္နံ တိဏ္ဏံ တ ဥပ္ပတ္တိ ဒုလ္လဘာ, သစေ ပန ဧကော နိဗဒ္ဓတသံ ဝသန္တော ဓမ္မံ ဒေသေယျ, ဧကော စာရိကံ စရန္တော, ဧဝမ္ပိ ဇမ္ဗုဒီပေ သောဘေယျ စေဝ, ဗဟုဇ္ဇ ဟိတသုခမဓိဂစ္ဆေယျာ''တိ စိန္တေတွာ **အဟော ဝတ, မာရိသာ**တိ အာဟံ သု။

၂၉၈. **အဋ္ဌာနမေတံ အနဝကာသော ယ** န္တိ ဧတ္တ ဌာနံ အဝကာသောတိ ဉဘယမေတံ ကာရဏာဓိဝစနမေဝ။ ကာရ ဏညှိ တိဋ္ဌတိ ဧတ္ထ တဒာယတ္တဝုတ္တိတာယ ဖလန္တိ ဌာနံ။ ဩကာသော ဝိယ စဿ တံ တေန ဝိနာ အညတ္ထ အ ဘာဝတောတိ အဝကာသော။ **ယ**န္တိ ကရဏတ္ထေ ပစ္စတ္တံ။ ကူဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ''ယေန ကာရဏေန ဧကိဿာ လောကဓာတုယာ ဒွေဝ ဗုဒ္ဓါ ဧကတော ဥပ္ပဇ္ဇေယျုံ, တံ ကာရဏံ နတ္ထီ''တိ။

ဧတ္ထ စ –

''ယာဝတာ စန္ဒိမသူရိယာ၊ ပရိဟရန္တိ ဒိသာ ဘန္တိ ဝိရောစနာ။
တာဝ သဟဿဓာ လောကော၊ ဧတ္ထ တေ ဝတ္တတေ ဝသော''တိ။ (မ. နိ. ၁.၅၀၃) –

ကထာယ ဧကစက္ကဝါဠမေဝ ဧကာ လောကဓာတု။ ''သဟဿီ လောကဓာတု အကမ္ပိတ္ထာ''တိ (အ. နိ. ၃.၁၂၆) အာဂတဋ္ဌာနေ စက္ကဝါဠသဟဿံ ဧကာ လောကဓာတု။ ''အာကင်္ခမာနော, အာနန္ဒ, တထာဂတော တိသဟဿိ မဟာသဟဿိလောကဓာတုံ သရေန ဝိညာပေယျ, ဩဘာသေန စ ဖရေယျာ''တိ (အ. နိ. ၃.၈၁) အာဂတဋ္ဌာနေ တိသ ဟဿိမဟာသဟဿီ ဧကာ လောကဓာတု။ ''အယဉ္စ ဒသသဟဿီ လောကဓာတူ''တိ (မ. နိ. ၃.၂၀၁) အာဂတဋ္ဌာနေ ဒသစက္ကဝါဠသဟဿာနိ ဧကာ လောကဓာတု။ တံ သန္ဓာယ **ဧကိဿာ လောကဓာတုယာ** တိ အာဟ။ ဧတ္တကညှိ **ဇာတိခေတ္တံ နာမ**။ တတ္ရာပိ ဌပေတွာ ဣမသ္မိံ စက္ကဝါဠေ ဇမ္ဗုဒီပဿ မဇ္ဈိမဒေသံ န အညတ္ထ ဗုဒ္ဓါ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ ဇာတိခေတ္တတော ပန ပရံ ဗုဒ္ဓါနံ ဥပ္ပတ္တိဋ္ဌာနမေဝ န ပညာယတိ။ **ယေနတ္ထေနာ** တိ ယေန ပတရဏသင်္ဂဟတ္ထေန။

သနင်္ကုမာရကထာဝဏ္ဏနာ

၃၀၀. **ဝဏ္ဏေန စေဝ ယသသာ စာ** တိ အလင်္ကာရပရိတရေန စ ပုညသိရိယာ စာတိ အတ္ထော။

၃၀၁. သာခု မဟာဗ္ရဟ္မေ တိ ဧတ္ထ သမ္ပသာဒနေ သာခုသဒ္ဒေါ။ **သင္ခါယ မောဒာမာ** တိ ဇာနိတွာ မောဒာမ။

ကောဝိန္ဒဗြာဟ္မဏဝတ္ထုဝဏ္ဏနာ

၃၀၄. ယာဝ ဒီဃရတ္တံ မဟာပညော သော ဘဂဝါ တိ ဧတ္တကန္တိ ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ န သက္ကာ ဝတ္တုံ, အထ ခေါ ယာဝ ဒီဃရတ္တံ အတိစိရရတ္တံ မဟာပညော သော ဘဂဝါ။ **နောတိ** ကထံ တုမှေဟ မညထာတိ။ အထ သယမေဝ တံ ပဉှံ ဗျာကာတုကာမော – ''အနစ္ဆရိယမေတံ, မာရိသာ, ယံ ဣဒါနိ ဟရမိယော ပူရေတွာ ဗောဓိပလ္လင်္ကေ တိဏ္ဏံ မာရာနံ မတ္ထကံ ဘိန္ဒိတွာ ပဋိဝိဒ္ဓအသာဓာရဏဉာဏော သော ဘဂဝါ မဟာပညော ဘဝေယျ, ကိမေတ္ထ အစ္ဆရိယံ, အပရိပက္ကာယ ပန ဗောဓိယာ ပဒေသဉာဏေ ဌိတဿ သရာဂါဒိကာလေပိ မဟာပညဘာဝမေဝ တေ, မာရိသာ, ကထေဿာမီ''တိ ဘဝပဋိစ္ဆန္နကာရဏံ အာဟရိတွာ ဒဿေန္တော **ဘူတပုဗ္ဗံ ဘော** တိအာဒိမာဟ။

ပုရောဟိတောတိ သဗ္ဗကိစ္စာနိ အနုသာသနပုရောဟိတော။ **ကောဝိန္ဒော** တိ ကောဝိန္ဒိယာဘိသေကေန အဘိသိတ္တော, ပကတိယာ ပနဿ အညဒေဝ နာမံ, အဘိသိတ္တကာလတော ပဋ္ဌာယ ''ကောဝိန္ဒော''တိ သင်္ခံ ဂတော။ **ဇောတိပါလော**တိ ဇောတနတော စ ပါလနတော စ ဇောတိပါလော။ တဿ ကိရ ဇာတဒိဝသေ သဗ္ဗာဝုဓာနိ ဥဇ္ဇောတိံသု။ ရာဇာပိ ပစ္စူသသမယေ အတ္တနော မင်္ဂလာဝုဓံ ပဇ္ဇလိတံ ဒိသွာ ဘီတော အဋ္ဌာသိ။ ကောဝိန္ဒော ဟတောဝ ရာဇုပဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ သုခသေယျံ ပုစ္ဆိ ရာဇာ – ''ကုတော မေ အာစရိယ, သုခသေယျာ''တိ ဝတွာ တံ ကာရဏံ အာရောစေသိ။ မာ ဘာယိ, မဟာရာဇ, မယှံ ပုတ္တော ဇာတော, တဿာနုဘာဝေန သကလနဂရေ အာဝုဓာနိ ပဇ္ဇလိံသူတိ။ ရာဇာ – ''ကိံ နု ခေါ မေ ကုမာရော ပစ္စတ္ထိကော ဘဝေယျာ''တိ စိန္တေတွာ သုဋ္ဌုတရံ ဘာယိ။ ''ကိံ ဝိတက္ကေသိ မဟာရာဇာ''တိ စ ပုဋ္ဌော တမတ္ထံ အာရောစေသိ။ အထ နံ ကောဝိန္ဒော ''မာ ဘာယိ မဟာရာဇ, နေဝသော ကုမာရော တုမှာကံ ဒုဗ္ဘိဿတိ, သကလဇမ္ဗုဒီပေ ပန တေန သမော ပညာယ န ဘဝိဿတိ, မမ ပုတ္တဿ ဝစနေန မဟာဇနဿ ကင်္ခာ ဆိဇ္ဇိဿတိ, တုမှာကဉ္စ သဗ္ဗကိစ္စာနိ အနုသာသိဿတီ''တိ သမဿာသေသိ။ ရာဇာ တုဋ္ဌော – ''ကုမာရဿ ခီရမူလံ ဟောတူ''တိ သဟဿံ ဒတွာ ''ကုမာရံ မဟလ္လကကာလေ မမ ဒဿေထာ''တိ အာဟ။ ကုမာရော အနုပုဗ္ဗေန ဝုဍ္ဎိမနုပ္ပတ္တော။ ဇောတိတတ္တာ ပနဿ ပါလနသမတ္ထတာယ စ ဇောတိပါလောတွေဝ နာမံ အကံသု။ တေန ဝုတ္တံ – ''ဇောတနတော စ ပါလနတော စ ဇောတိပါလော''တိ။

သမ္မာ ဝေဿဇ္ဇိတွာ တိ သမ္မာ ဝေဿဇ္ဇိတွာ။ အယမေဝ ဝါ ပါဌော။ **အလမတ္ထဒသတရော** တိ သမတ္ထော ပဋိဗလော အတ္ထဒသော အလမတ္ထဒသော, တံ အလမတ္ထဒသံ တိရေတီတိ အလမတ္ထဒသတရော။ **ဇောတိပါလဿေဝ မာဏဝဿ အနုသာသနိယာ**တိ သောပိ ဇောတိပါလံယေဝ ပုစ္ဆိတွာ အနုသာသတီတိ ဒဿေတိ။

၃၀၅. ဘဝမတ္ထု ဘဝန္တံ ဇောတိပါလ န္တိ ဘောတော ဇောတိပါလဿ ဘဝတေ ဝုဒ္ဓိ ဝိသေသာဓိဂမော သဗ္ဗကလျာဏဉ္စေဝ မင်္ဂလဉ္စ ဟောတူတိ အတ္ထော။ **သမ္မောဒနီယံ ကထ** န္တိ? ''အလံ, မဟာရာဇ, မာ စိန္တယိ, ခုဝခမ္မော သေ သဗ္ဗသတ္တာန''န္တိအာဒိနာ နယေန မရဏပ္ပဋိသံယုတ္တံ သောကဝိနောဒနပဋိသန္ထာရကထံ ပရိယောသာပေတွာ။ **မာ နော ဘဝံ ဇောတိပါလော အနုသာသနိယာ ပစ္စဗျာဟာသီ** တိ မာ ပဋိဗျာကာသိ, ''အနုသာသာ''တိ ဝုတ္တော – ''နာဟံ အနုသာသာမီ''တိ နော မာ အနုသာသနိယာ ပစ္စက္ခာသီတိ အတ္ထော။ **အဘိသမ္ဘောသီ** တိ သံဝိဒဟိတွာ ပဋ္ဌပေသိ။ **မနုဿာ ဧဝမာဟံသု** တိ တံ ပိတရာ မဟာပညတရံ သဗ္ဗကိစ္စာနိ အနုသာသန္တံ သဗ္ဗကမ္မေ အဘိသမ္ဘဝန္တံ ဒိသွာ တုဋ္ဌစိတ္တာ **ကောဝိန္ဒော ဝတ, ဘော, ဗြာဟ္မဏော, မဟာကောဝိန္ဒော ဝတ, ဘော, ဗြာဟ္မဏော** တိ ဧဝမာဟံသု။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ, ''ကောဝိန္ဒော ဝတ, ဘော, ဗြာဟ္မဏော အဟောသိ ဧတဿ ပိတာ; အယံ ပန မဟာကောဝိန္ဒော ဝတ, ဘော, ဗြာဟ္မဏော''တိ။

ရဇ္ဇသံဝိဘဇနဝဏ္ဏနာ

၃၀၆. ယေန တေ ဆ ခတ္တိယာ တိ ယေ တေ ''သဟာယာ''တိ ဝုတ္တာ ဆ ခတ္တိယာ, တေ ကိရ ရေဏုဿ ဧကပိတိကာ ကနိဋ္ဌဘာတရော, တသ္မာ မဟာကောဝိန္ဒော ''အယံ အဘိသိတ္တော ဧတေသံ ရဇ္ဇသံဝိဘာဂံ ကရေယျ ဝါ န ဝါ, ယံနူနာဟံ တေ ပဋိကစ္စေဝ ရေဏုဿ သန္တိကံ ပေသေတွာ ပဋိညံ ဂဏှာပေယျ''န္တိ စိန္တေန္တော ယေန တေ ဆ ခတ္တိယာ တေနုပသင်္ကမိ။ **ရာဇကတ္တာရော**တိ ရာဇကာရကာ အမစ္စာ။

၃၀၇. မဒနီယာ ကာမာတိ မဒကရာ ပမာဒကရာ ကာမာ။ ဂစ္ဆန္တေ ဂစ္ဆန္တေ ကာလေ သေ အနုဿရိတုမ္ပိ န သက္ကုဏေယျ, တသ္မာ အာယန္တု ဘောန္တော အာဂစ္ဆန္တူတိ အတ္ထော။

၃၀၈. သရာမဟံ ဘောတိ တအာ ကိရ မနုဿာနံ သစ္စတဒိကာလော ဟောတိ, တသ္မာ "ကအ မယာ ဝုတ္တံ, ကေန ဒိဋ္ဌံ, ကေန သုတ"န္တိ အဘူတံ အဝတွာ "သရာမဟံ ဘော"တိ အာဟ။ **သမ္မောဒနီယံ ကထ** န္တိ ကိံ မဟာရာဇ ဒေဝတ္တံ ဂတေ ရညေ မာ စိန္တယိတ္ထ, ခုဝခမ္မော သေ သဗ္ဗသတ္တာနံ, ဧဝံဘာဝိနော သင်္ခါရာတိ ဧဝရူပံ ပဋိသန္ထာရကထံ။ **သဗ္ဗာနိ သကဋ္ဋမုခါနိ ပဋ္ဌပေသီ** တိ သဗ္ဗာနိ ဆ ရဇ္ဇာနိ သကဋ္ဋမုခါနိ ပဋ္ဌပေသိ။ ဧကေကဿ ရညော ရဇ္ဇံ တိယောဇနသတံ ဟောတိ, ရေဏုဿ ရညော ရဇ္ဇောသရဏပဒေသော ဒသကဝုတံ, မဇ္ဈေ ပန ရေဏုဿ ရဇ္ဇံ ဝိတာနသဒိသံ အဟောသိ။ ကသ္မာ ဧဝံ ပဋ္ဌပေသီတိ? ကာလေန ကာလံ ရာဇာနံ ပဿိတုံ အာဂစ္ဆန္တာ အညဿ ရဇ္ဇံ အပီဠေတွာ အတ္တနော အတ္တနော ရဇ္ဇပဒေသေနေဝ အာဂမိဿန္တိ စေဝ ဂမိဿန္တိ စ။ ပရရဇ္ဇံ ဩတိဏ္ဏဿ ဟိ – "ဘတ္တံ ဒေထ, ကေဏံ ဒေထာ"တိ ဝဒတော မနုဿာ ဥဇ္ဈာယန္တိ – "ဣမေ ရာဇာနော အတ္တနော အတ္တနော ဝိဇိတေန န ဂစ္ဆန္တိ, အမှာကံ ပီဠံ ကရောန္တီ"တိ။ အတ္တနော ဝိဇိတေန ဂစ္ဆန္တဿ "အမှာကံ သန္တိကာ ဣဏမိနာ ဣဒဋ္ဌိဒဋ္ဌ လဒ္ဓဗ္ဗမေတ"တိ မနုဿာ ပီဠံ န မညန္တိ။ ဣမမတ္ထံ စိန္တယိတွာ မဟာကောဝိန္ဒော "သမ္မောဒမာနာ ရာဇာနော စိရံ ရဇ္ဇံ ဇမနုသာသန္တူ"တိ ဧဝံ ပဋ္ဌပေသိ။

> "ဒန္တပုရံ ကလိင်္ဂါနံ၊ အဿကာနဉ္စ ပေါတနံ။
> မာဟိဿတိ အဝန္တီနံ၊ သောဝီရာနဉ္စ ရောဒုကံ။
> မိထိလာ စ ဝိဒေဟာနံ၊ စမ္ပာ အင်္ဂေသု မာပိတာ။
> ဗာရာဏသီ စ ကာသီနံ၊ ဧတေ ကောဝိန္ဒမာပိတာ"တိ။ –

တောနိ သတ္တ နဂရာနိ မဟာကောဝိန္ဒေနေဝ တေသံ ရာဇူနံ အတ္ထာယ မာပိတာနိ။

> "သတ္တဘူ ဗြဟ္မဒတ္တော စ၊ ဝေဿဘူ ဘရတော သဟ။
> ရေဏု ဒွေ စ ဓတရဋ္ဌာ၊ တအသုံ သတ္တ ဘာရဓာ"တိ။ –

ဣမာနိ တေသံ သတ္တန္နမ္ပိ နာမာနိ။ တေသု ဟိ ဧကော သတ္တဘူ နာမ အဟောသိ, ဧကော ဗြဟ္မဒတ္တော နာမ, ဧကော ဝေဿဘူ နာမ, ဧကော တေနေဝ သဟ ဘရတော နာမ, ဧကော ရေဏု နာမ, ဒွေ ပန ဓတရဋ္ဌာတိ ဣမေ သတ္တ ဇမ္ဗုဒီပတလေ ဘာရဓာ မဟာရာဇာနော အဟေသုန္တိ။

ပဌမဘာဏဝာရဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ကိတ္တိသဒ္ဒအဗ္ဘုဂ္ဂမနဝဏ္ဏနာ

၃၁၁. ဥပသင်္ကမိံသူ တိ "အမှာကံ အယံ ဣဿရိယသမ္ပတ္တိ န အညဿာနုဘာဝေန, မဟာကောဝိန္ဒဿာနုဘာဝေန နိပ္ဖန္နာ။ မဟာကောဝိန္ဒော အမှေဟ သတ္တ ရာဇာနော သမဂ္ဂေ ကတွာ ဇမ္ဗုဒီပတလေ ပတိဋ္ဌာပေသိ, ပုဗ္ဗူပကာရိဿ ပန န သုကရာ ပဋိကိရိယာ ကာတုံ။ အမှေဟ သတ္တပိ ဇနေ ဧသောယေဝ အနုသာသတု, တံယေဝ သေနာပတိဉ္စ ပုရောဟိတဉ္စ ကရောမ, ဧဝံ နော ဝုဒ္ဓိ ဘဝိဿတီ"တိ စိန္တေတွာ ဥပသင်္ကမိံသု။ မဟာကောဝိန္ဒောပိ – "မယာ ဧတေ သမဂ္ဂါ ကတာ, သစေ ဧတေသံ အညော သေနာပတိ ပုရောဟိတော စ ဘဝိဿတိ, တတော အတ္တနော အတ္တနော သေနာပတိပုရောဟိတာနံ ဝစနံ ဂဟေတွာ အညမညံ ဘိန္ဒိဿန္တိ, အဓိတသေမိ နေသံ သေနာပတိဋ္ဌာနဉ္စ ပုရောဟိတဋ္ဌာနဉ္စာ"တိ စိန္တေတွာ "ဧဝံ ဘော"တိ ပစ္စဿောသိ။

သတ္တ စ ဗြာဟ္မဏမဟာသာလေ တိ "အဟံ သဗ္ဗဋ္ဌာနေသု သမ္မုခော ဘဝေယျံ တ န တ, ယတ္ထာဟံ သမ္မုခော န ဘဝိဿာမိ, တတ္ထေဝ တေ ကတ္တဗ္ဗံ ကရိဿန္တီ"တိ သတ္တ အနုပုရောဟိတေ ဌပေသိ။ တေ သန္ဓာယ ဣဒံ ဝုတ္တံ – "သတ္တ စ ဗြာဟ္မဏမဟာသာလေ"တိ။ ဒိဝသဿ ဒွိက္ခတ္တုံ တ သာယံ ဟာတော တ နဟာယန္တီတိ **နဟာ**

တကာ။ ဝတစရိယပရိယောသာနေ တ နဟာတာ, တတော ပဋ္ဌာယ ဗ္ရာဟ္မဏေဟိ သဒ္ဓိံ န ခာဒန္တိ န ပိဝန္တီတိ နဟာတကာ။

၃၁၂. အဇ္ဈုဂ္ဂစ္ဆိ တိ အဘိဥဂ္ဂစ္ဆိ။ တအာ ကိရ မနုဿာနံ "န ဗ္ရဟ္မုနာ သဒ္ဓိံ အမန္တေတွာ သက္ကာ ဧဝံ သကလဇမ္ဗုဒီပံ အနုသာသိတု"န္တိ နိသိန္နနိသိန္နဋ္ဌာနေ အယမေဝ ကထာ ပဝတ္တိတ္ထ။ **န ခော ပနာဟ**န္တိ မဟာပုရိသော ကိရ – "အယံ မယှံ အဘူတော ဝဏ္ဏော ဥပ္ပန္နော, ဝဏ္ဏုပ္ပတ္တိ ခော ပန န ဘာရိယာ, ဥပ္ပန္နဿ ဝဏ္ဏဿ ရက္ခနမေဝ ဘာရိယံ, အယဉ္စ မေ အစိန္တေတွာ အမန္တေတွာ ကရောန္တဿေဝ ဝဏ္ဏော ဥပ္ပန္နောဝ, စိန္တေတွာ မန္တေတွာ ကရောန္တဿ ပန ဝိတ္ထာရိကတရော ဘဝိဿတီ"တိ ဗ္ရဟ္မဒတ္တေန ဥဟာယံ ပရိယေသန္တော တံ ဒိသွာ **သုတံ ခော ပန မေတ**န္တိအာဒိအတ္ထံ ပရိဝိတက္ကေသိ။

၃၁၃. ယေန ရေဏု ရာဇာ တေနုပသင်္ကမိ တိ ဧဝံ မေ အန္တရာ ဒဠှကာမော တ သလ္လပိတုကာမော တ န ဘဝိဿတိ, ယတော ဆိန္နပလိဗောဓော သုခံ ဝိဟရိဿာမီတိ ပလိဗောဓုပစ္ဆေဒနတ္ထံ ဥပသင်္ကမိ, သေ နယော သဗ္ဗတ္ထ။

၃၁၆. သာဒိသိယောတိ သမဝဏ္ဏာ သမဇာတိကာ။

၃၁၇. နဝံ သန္ဓာကရံ ကာရေတွာတ တိ ရတ္တိဋ္ဌာနဒိတဋ္ဌာနစင်္ကမနသမ္ပန္နံ ဝဿိကေ စတ္တာရော မာသေ ဝသနက္ခမံ ဗဟိ နဋ္ဌပရိက္ခိတ္တံ ဝိစိတ္တံ အာဝသထံ ကာရေတွာတ။ **ကရုဏံ ဈာနံ ဈာယီ**တိ ကရုဏာယ တိကစတုက္ကဇ္ဈာနံ ဈာယိ, ကရုဏာမုခေန ပနေတ္ထ အဝသေသာပိ တယော ဗ္ရဟ္မဝိဟာရာ ဂဟိတာဝ။ **ဥက္ကဏ္ဌာနာ ပရိတဿနာ** တိ ဈာနဘူမိယံ ဌိတဿ အနဘိရတိဥက္ကဏ္ဌနာ တ ဘယပရိတဿနာ တ နတ္ထိ, ဗ္ရဟ္မုနော ပန အာဂမနပတ္ထနာ အာဂမနတဏှာ အဟူတိ အတ္ထော။

ဗ္ရဟ္မုနာသာကစ္ဆာဝဏ္ဏနာ

၃၁၈. ဘယန္တိ စိတ္တုတြာသဘယမေဝ။ **အဇာနန္တာ** တိ အဇာနမာနာ။ **ကထံ ဇာနေမု တံ မယ**န္တိ (ဒီ. နိ. ၂.၁၇၉) မယံ ကိန္တိ တံ ဇာနာမ, အယံ ကတ္တတသိကော, ကိန္နာမော, ကိံ ဂေတ္တောတိအာဒိနံ အာကာရာနံ ကေန အာကာရေန တံ ဓာရယာမာတိ အတ္ထော။

မံ ဝေ ကုမာရံ ဇာနန္တိ တိ မံ "ကုမာရော"တိ "ဒဟရော"တိ ဇာနန္တိ။ **ဗ္ရဟ္မလောကေ** တိ သေဋ္ဌလောကေ။ **သနန္တနန္တိ** စိရတနံ ပေရာဏကံ ။ အဟံ သော ပေရာဏကုမာရော သနင်္ကုမာရော နာမ ဗ္ရဟ္မာတိ ဒဿေတိ။ **ဧဝံ ကေဝိန္ဒ ဇာနာဟီ**တိ ကေဝိန္ဒ ပဏ္ဍိတ, တွံ ဧဝံ ဇာနာဟိ, ဧဝံ မံ ဓာရေဟိ။

"အာသနံ ဥဒကံ ပဇ္ဇံ၊ မဓုသာကဉ္စ ဗ္ရဟ္မုနော။
အဂ္ဃေ ဘဝန္တံ ပုစ္ဆာမ၊ အဂ္ဃံ ကုရုတု နော ဘဝ"န္တိ။ –

ဧတ္ထ **အဂ္ဃ** န္တိ အတိထိနော ဥပနာမေတဗ္ဗံ ဝုစ္စတိ။ တေနေဝ ဣဒမာသနံ ပညတ္တံ, ဧတ္ထ နိသီဒထ, ဣဒံ ဥဒကံ ပရိသုဒ္ဓံ, ဣတော ဟနီယံ ပိဝထ, ဟဒေ ဓောဝထ, ဣဒံ ပဇ္ဇံ ဟအနံ ဟိတတ္ထာယ အဘိသင်္ခတံ တေလံ, ဣတော ဟဒေ မက္ခေထ, ဣဒံ မဓုသာကန္တိ။ ဗောဓိသတ္တဿ ဗ္ရဟ္မစရိယံ န အဉေသံ ဗ္ရဟ္မစရိယသဒိသံ ဟောတိ, န သော "ဣဒံ သွေဝ, ဣဒံ တတိယဒိဝသေ ဘဝိဿတီ"တိ သန္နိဓိံ နာမ ကရောတိ။ မဓုသာကံ ပန အလောဏံ အဓူပနံ အတက္ကံ ဥဒကေန သေဒိတသာကံ, တံ သန္ဓာယေသ – "ဣဒံ ပရိဘုဥ္စထာ"တိ ဝဒန္တော "အဂ္ဃေ ဘဝန္တံ ပုစ္ဆာမာ"တိအာဒိမာဟ။ ဣမေ သဗ္ဗေပိ အဂ္ဃာ ဗ္ရဟ္မုနော အတ္ထိ။ တေ **အဂ္ဃေ ဘဝန္တံ ပုစ္ဆာမ။** ဧဝံ ပုစ္ဆန္တာနဉ္စ **အဂ္ဃံ ကုရုတု နော ဘဝံ,** ပဋိဂ္ဂဏှာတု နော ဘဝံ ဣဒမဂ္ဃန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ကိံ ပနေသ – "ဣတော ဧကမ္ပိ ဗ္ရဟ္မာ န ဘုဥ္စိဿတီ"တိ ဣဒံ န ဇာနာတီတိ။ နော န ဇာနာတိ, ဇာနန္တောပိ အတ္တနော သန္တိကေ အာဂတော အတိထိ ပုစ္ဆိတဗ္ဗောတိ ဝတ္တသီသေန ပုစ္ဆတိ။

အထ ခေါ ဗြဟ္မာ – ''ကိံ နု ခေါ ပဏ္ဍိတော မမ ပရိဘောဂကရဏာဘာဝံ ဉတွာ ပုစ္ဆတိ, ဥဒါဟု ကောဟညေ ဌတွာ ပုစ္ဆတီ''တိ သမန္နာဟရန္တော ''ဝတ္တသီသေ ဌိတော ပုစ္ဆတီ''တိ ဉတွာ ပဋိဂ္ဂဏှာဟိတုံ အနိ မေ ဝဋ္ဋတီတိ **ပဋိဂ္ဂဏှာဟာမ တေ အဂ္ဃံ, ယံ တွံ ဝ ကောဝိဒ္ဓ ဘာသသီ**တိ အာဟ။ ယံ တွံ ကောဝိဒ္ဓ ဘာသသိ – ''ဣဒမာသနံ ပညတ္တံ, ဧတ္ထ နိသီဒထာ''တိအာဒိ, တတ္ထ တေ မယံ အာသနေ နိသီဒ္ဒာ နာမ ဟောမ, ဟာနီယံ ပီတာ နာမ ဟောမ, ဟာအပိ မေ ခေါ တာ နာမ ဟောန္တု, တေလေနပိ မက္ခိတာ နာမ ဟောန္တု, ဥဒကသာကမ္ပိ ပရိဘုတ္တံ နာမ ဟောတု, တယာ ဒိန္နံ အဓိတ သိတကာလတော ပဋ္ဌာယ ယံ ယံ တွံ ဘာသသိ, တံ တံ မယာ ပဋိဂ္ဂဟိတမေဝ ဟောတိ။ တေန ဝုတ္တံ – ''ပဋိဂ္ဂဏှာဟာမ တေ အဂ္ဃံ, ယံ တွံ ကောဝိဒ္ဓ ဘာသသီ''တိ။ ဧဝံ ပန အဂ္ဃံ ပဋိဂ္ဂဏှာဟိတွာ ပဉှဟဿ ဩကာသံ ကရောန္တော **ဒိဋ္ဌဓမ္မဟိတတ္တာယာ**တိအာဒိမာဟ။

ကင်္ခီ အကင်္ခီ ပရဝေဒိယေသု တိ အဟံ သဝိစိကိစ္ဆော ဘဝန္တံ ပရေန သယံ အဘိသင်္ခတတ္တာ ပရဿ ဟာက ဋ္ဌေသု ပရဝေဒိယေသု ပဉ္စေဟသု နိဗ္ဗိစိကိစ္ဆိ။

ဟိတွတ မမတ္တန္တိ ဣဒံ မမ, ဣဒံ မမာတိ ဥပကရဏတဏှာဟံ စဇိတွတ။ **မနုဇေသူ**တိ သတ္တေသု, မနုဇေသု ယော ကောစိ မနုဇော မမတ္တံ ဟိတွတတိ အတ္ထော။ **ဧကောဒိဘူတော**တိ ဧကီဘူတော, ဧကော တိဋ္ဌန္တော ဧကော နိသီဒန္တ တောတိ။ ဝစနတ္ထော ပနေတ္ထ ဧကော ဥဒေတိ ပဝတ္တတီတိ ဧကောဒိ, တာဒိသော ဘူတောတိ ဧကောဒိဘူတော ။ **ကရုဏာဓိမုတ္တော**တိ ကရုဏာဈာနေ အဓိမုတ္တော, တံ ဈာနံ နိဗ္ဗတ္တေတွာတတိ အတ္ထော။ **နိရာမဂန္ဓော** တိ ဝိဿဂန္ဓဝိရ ဟိတော။ **ဧတ္ထ ဌိတော** တိ ဧတေသု ဓမ္မေသု ဌိတော။ **ဧတ္ထ စ သိက္ခမာနော** တိ ဧတေသု ဓမ္မေသု သိက္ခမာနော။ အ ယမေတ္ထ သင်္ခေပေ, ဝိတ္ထာရော ပန ဥပရိ မဟာကောဝိန္ဒေန စ ဗြဟ္မုနာ စ ဝုတ္တောယေဝ။

၃၂၀. တတ္ထ **ဧတေ အဝိဒ္ဒတ**တိ ဧတေ အာမဂန္ဓေ အဟံ အဝိဒ္ဒတ, န ဇာနာမီတိ အတ္ထော။ **ဣဓ ဗြူဟိ ဓီရာ** တိ တေ မေ တွံ ဣဓ ဓီရ ပဏ္ဍိတ, ဗြူဟိ, ဝဒ။ **ကေနာဝဋ္ဋာ တတိ ပဇာ ကုရုတူ**တိ ကတမေန ကိလေသာဝရဏေန အာဝရိတာ ပဇာ ပူတိကာ တယတိ။ **အာဟာယိကာ**တိ အဟာယူပကာ။ **နိဝုတဗြဟ္မလောကာ** တိ နိဝုတော ပိဟိတော ဗြဟ္မလောကော အ ဿာတိ နိဝုတဗြဟ္မလောကော။ ကတမေန ကိလေသေန ပဇာယ ဗြဟ္မလောကူပဂေ မဂ္ဂေ နိဝုတော ပိဟိတော ပဋိစ္ဆန္နောတိ ပုစ္ဆတိ။

ကောဓော မောသဝဇ္ဇံ နိကတိ စ ဒုဗ္ဘော တိ ကုဇ္ဈနလက္ခဏော ကောဓော စ, ပရဝိသံဝါဒနလက္ခဏော မုသာဝ ဒော စ, သဒိသံ ဒဿေတွာ ဝဉ္စနလက္ခဏာ နိကတိ စ, မိတ္တဒုဗ္ဘနလက္ခဏော ဒုဗ္ဘော စ။ **ကဒရိယတာ အတိမာနော ဥသူယာ**တိ ထဒ္ဓမစ္ဆရိယလက္ခဏာ ကဒရိယတာ စ, အတိက္ကမိတွာ မညနလက္ခဏော အတိမာနော စ, ပရသမ္ပတ္တိခီ ယနလက္ခဏာ **ဥသူယာ စ။ ဣစ္ဆာ ဝိဝိစ္ဆာ ပရဟေဌနာ စာ** တိ တဏှာလက္ခဏာ ဣစ္ဆာ စ, မစ္ဆရိယလက္ခဏာ ဝိဝိစ္ဆာ စ, ဝိ ဟိံသာလက္ခဏာ ပရဟေဌနာ စ။ **လောဘော စ ဒောသော စ မဒော စ မောဟော**တိ ယတ္ထ ကတ္ထစိ လုဗ္ဘနလက္ခဏော လောဘော စ, ဒုဿနလက္ခဏော ဒောသော စ, မဇ္ဇနလက္ခဏော မဒော စ, မုယှနလက္ခဏော မောဟော စ။ **ဧတေသု ယုတ္တာ အနိရာမဂန္ဓာ**တိ ဧတေသု စုဒ္ဒသသု ကိလေသေသု ယုတ္တာ ပဇာ နိရာမဂန္ဓာ န ဟောတိ, အာမဂန္ဓာ သကုဏ ပဂန္ဓာ ပူတိဂန္ဓာယေဝတတိ ဝဒတိ။ **အာဟာယိကာ နိဝုတဗြဟ္မလောကာ** တိ သော ပန အာဟာယိကာ စေဝ ဟောတိ, ပဋိစ္ဆန္နဗြဟ္မလောကမဂ္ဂ စာတိ။ ဣဒံ ပန သုတ္တံ ကထေန္တေန **အာမဂန္ဓသုတ္တေန** ဒီပေတွတ ကထေတဗ္ဗံ, အာမဂန္ဓ သုတ္တမ္ပိ ဣမိနာ ဒီပေတွတ ကထေတဗ္ဗံ။

တေ န သုနိမ္မဒယာ တိ တေ အာမဂန္ဓာ သုနိမ္မဒယာ သုခေန နိမ္မဒေတဗ္ဗာ ပဟာတဗ္ဗာ န ဟောန္တိ, ဒုပ္ပဇဟာ ဒု ဇ္ဇဟာယာတိ အတ္ထော။ **ယဿ အနိ ဘဝံ ကောဝိန္ဒော ကာလံ မညတီ** တိ ''ယဿဒာ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ ဘဝံ ကောဝိန္ဒော ကာလံ မညတိ, အယမေဝ ဟောတု, ဧဝံ သတိ မယှမ္ပိ တဝ သန္တိကေ အာဂမနံ သွတာဂမနံ ဘဝိဿတိ, ကထိတဓမ္မကထာ သု ကထိတာ ဘဝိဿတိ, တွံ တာတ သကလဇမ္ဗုဒီပေ အဂ္ဂပုရိသော ဒဟရော ပဋ္ဌမဝယေ ဌိတော, ဧဝံ မဟန္တံ နာမ သမ္ပတ္တိသိရိဝိလာသံ ပဟာယ တဝ ပဗ္ဗဇနံ နာမ ဂန္ဓဟတ္ထိနော အယဗန္ဓနံ ဆိန္ဒိတွတ ဂမနံ ဝိယ အတိဉဋ္ဌာရံ, ဗုဒ္ဓတန္တိ နာမေသာ''တိ မဟာပုရိသဿ ဒဠှီကမ္မံ ကတွတ ဗြဟ္မာ သနင်္ကုမာရော ဗြဟ္မလောကမေဝ ဂတော။

၃၂၁. မဟာပုရိသောပိ ''မမ ဣတော ဝ နိက္ခမိတွာ ပဗ္ဗဇနံ နာမ န ယုတ္တံ, အဟံ ရာဇကုလဿ အတ္ထံ အနုသာသာမိ, တသ္မာ ရညော အာရောစေဿာမိ။ သစေ သောပိ ပဗ္ဗဇိဿတိ, သုန္ဒရမေဝ။ နော စေ ပဗ္ဗဇိဿတိ, ပုရောဟိတဋ္ဌာနံ နိယျာတေတွာ အဟံ ပဗ္ဗဇိဿာမီ''တိ စိန္တေတွာ ရာဇာနံ ဥပသင်္ကမိ, တေန ဝုတ္တံ – ''အထ ခေါ ဘော မဟာဂောဝိန္ဒော...ပေ.။ နာဟံ ပောရောဟစ္စေ ရမေ''တိ။

တတ္ထ **တွံ ပဇာနဿု ရဇ္ဇေန** တိ တဝ ရဇ္ဇေန တွံမေဝ ဇာနာဟိ။ **နာဟံ ပောရောဟိစ္စေ ရမေ** တိ အဟံ ပုရောဟိတဘာဝေ န ရမာမိ, ဥက္ကဏ္ဌိတောသ္မိ, အညံ အနုသာသကံ ဇာနာဟိ, နာဟံ ပောရောဟိစ္စေ ရမေတိ။

အထ ရာဇာ – ''ခုဝံ စတ္တာရော မာသေ ပဋိသလ္လီနဿ ဗြာဟ္မဏဿ ဂေဟေ ဘောဂါ မန္ဒာ ဇာတာ''တိ စိန္တေတွာ ဓနေန နိမန္တေန္တော – ''သစေ တေ ဦနံ ကာမေဟိ။ အဟံ ပရိပူရယာမိ တေ''တိ ဝတွာ ပုန – ''ကိန္နု ခေါ ဧသ ဧကကော ဝိဟရန္တော ကေနစိ ဝိဟိံသိတော ဘဝေယျာ''တိ စိန္တေတွာ,

''ယော တံ ဟိံသတိ တရေမိ၊ ဘူမိသေနာပတိ အဟံ။
တုဝံ ပိတာ အဟံ ပုတ္တော၊ မာ နော ဂောဝိန္ဒ ဟာဇဟီ''တိ။ –

အာဟ ။ တဿတ္ထော – ယော တံ ဟိံသတိ, တံ တရေမိ, ဂေဝလံ တုမှေဟ ''အသုကော''တိ အာစိက္ခထ, အဟမေတ္ထ ကတ္တဗ္ဗံ ဇာနိဿာမီတိ။ **ဘူမိသေနာပတိ အဟန္တိ** အထ တ အဟံ ပထဝိယာ သာမိ, သ္မတဟံ ဣမံ ရဇ္ဇံ တုမှ ဟေယေဝ ပဋိစ္ဆာပေဿာမိ။ **တုဝံ ပိတာ အဟံ ပုတ္တော** တိ တွံ ပိတိဋ္ဌာနေ ဌဿသိ, အဟံ ပုတ္တဋ္ဌာနေ။ သော တွံ မမ မနံ ဟရိတွာ အတ္တနောယေဝ မနံ ဂောဝိန္ဒ, ဟာဇေဟိ; ယထာ ဣစ္ဆသိ တထာ ပဝတ္တဿု။ အဟံ ပန တဝ မနံယေဝ အနုဝတ္တန္တော တယာ ဒိန္နပိဏ္ဍံ ပရိဘုဥ္ဇန္တော တံ အသိစမ္မဟတ္ထော တ ဥပဋ္ဌဟိဿာမိ, ရထံ တ တေ ဟာဇေဿာမိ။ ''မာ နော ဂောဝိန္ဒ, ပဇဟိ''တိ တ ဟဍ္ဍော ။ တဿတ္ထော – တွံ ပိတိဋ္ဌာနေ တိဋ္ဌ, အဟံ ပုတ္တဋ္ဌာနေ ဌဿာမိ။ မာ နော တွံ ဘော ဂောဝိန္ဒ, ပဇဟိ, မာ ပရိစ္စဇီတိ။ အထ မဟာပုရိသော ယံ ရာဇာ စိန္တေသိ, တဿ အတ္တနိ အဘာဝံ ဒဿေန္တော –

''န မတ္ထိ ဦနံ ကာမေဟိ၊ ဟိံသိတာ မေ န ဝိဇ္ဇတိ။
အမနုဿဝစော သုတွာ၊ တသ္မာဟံ န ဂဟေ ရမေ''တိ။ –

အာဟ။ တတ္ထ **န မတ္ထိ** တိ န မေ အတ္ထိ။ **ဂဟေ**တိ ဂေဟေ။ အထ နံ ရာဇာ ပုစ္ဆိ –

''အမနုဿော ကထံ ဝဏ္ဏော၊ ကိံ တေ အတ္ထံ အဘာသထ။
ယဉ္စ သုတွာ ဇဟာသိ နော၊ ဂေဟေ အမှေ စ ကေဝလီ''တိ။

တတ္ထ **ဇဟာသိ နော, ဂေဟေ အမှေ စ ကေဝလီ**တိ ဗြာဟ္မဏဿ သမ္ပတ္တိဘရိတေ ဂေဟေ သင်္ဂဟဝသေန အတ္တနော ဂေဟေ ကရောန္တော ယံ သုတွာ အမှာကံ ဂေဟေ စ အမှေ စ ကေဝလီ သဗ္ဗေ အပရိသေသေ ဇမ္ဗုဒီပတသိနော ဇဟာသီတိ ဝဒတိ။

အထဿ အာစိက္ခန္တော မဟာပုရိသော **ဥပဝုတ္ထဿ မေ ပုဗ္ဗေ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဥပဝုတ္ထဿ** တိ စတ္တာရော မာသေ ဧကီဘာဝံ ဥပဂန္တွာ ဝုတ္ထဿ။ **ယိဋ္ဌုကာမဿ မေ သတော** တိ ယဇိတုကာမဿ မေ သမာနဿ။ **အဂ္ဂိ ပဇ္ဇလိတော အာသိ, ကုသပတ္တပရိတ္ထတော** တိ ကုသပတ္တေဟိ ပရိတ္ထတော သပ္ပိဒဓိမဓုအာဒီနိ ပက္ခိပိတွာ အဂ္ဂိ ဇလယိတုမာရဒ္ဓေ အာသိ, ဇံ အဂ္ဂိ ဇာလေတွာ ''မဟာဇနဿ အနံ ဒဿာမီ''တိ ဇံ စိန္တေတွာ ဌိ တဿ မမာတိ အယမေတ္ထ အတ္ထော။

သနန္တနော တိ သနင်္ကုမာရော ဗြဟ္မာ။ တတော ရာဇာ သယမ္ပိ ပဗ္ဗဇိတုကာမော ဟုတွာ **သဒ္ဒဟာမိ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ကထံ ဝတ္တေထ အညထာ** တိ ကထံ တုမှေဟ အညထာ ဝတ္တိဿထ။ **တေ တံ အနုဝတ္တိဿာမ** တိ တေ မယမ္ပိ တုမှေဟယေဝ အနုဝတ္တိဿာမ, အနုပဗ္ဗဇိဿာမာတိ အတ္ထော။ ''အနုဝဇိဿာမာ''တိပိ ဟဍ္ဍော, တ

သ္သ အနုဂစ္ဆိသ္သာမာတိ အတ္ထော။ **အကာစောတိ** နိက္ကာစော အကက္ကသော။ **ကောဝိန္ဒသ္သာနုသာသနေ** တိ တဝ ကောဝိန္ဒသ္သ သာသနေ။ ဘဝန္တံ ကောဝိန္ဒမေဝ သတ္ထာရံ ကရိတွာ စရိသ္သာမာတိ ဝဒတိ။

ဆ ခတ္တိယအာမန္တနာဝဏ္ဏနာ

၃၂၂. ယေန တေ ဆ ခတ္တိယာ တေနုပသင်္ကမီ တိ ရေဏုံ ရာဇာနံ "သာဓု မဟာရာဇ ရဇ္ဇံ နာမ မာတရံ ပိတရံ ဘာတိဘဂိနီအာဒယောပိ မာရေတွာ ဂဏှိတဗ္ဗေသု သတ္တေသု ဇာတံ မဟန္တံ ရဇ္ဇသိရိံ ပဟာယ ပဗ္ဗဇိတုကာမေန ဥဋ္ဌာရံ မဟာရာဇေန ကတ"န္တိ ဥပတ္ထမ္ဘေတွာ ဒဠှတရမသ္သ ဥဿာဟံ ကတွာ ဥပသင်္ကမိ ။ **ဇာတံ သမစိန္တေသု** န္တိ ရညော စိန္တိတနယေနေဝ ကအစိ ဗြာဟ္မဏာသ္သ ဘောက ပရိဟီနာ ဘဝေယျုန္တိ မညမာနာ သမစိန္တေသုံ။ **ခနေန သိက္ခေယျာမာ**တိ ဥပလာပေယျာမ သင်္ဂဏှေယျာမ။ **တာဝတကံ အာဟရိယတ**န္တိ တာဝတကံ အာဟရာပိယတု ဂဏှိယတု, ယတ္တကံ က္လစ္ဆထ, တတ္တကံ ဂဏှထာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ဘဝန္တာနံယေဝ တဟာသာ** တိ ဘဝန္တေ ပစ္စယံ ကတွာ, တုမှေ ဟိ ဒိန္နတ္တာယေဝ ပဟူတံ သာပတေယ္ယံ ဇာတံ။

၃၂၃. သစေ ဇဟထ ကာမာနီတိ သစေ ဝတ္ထုကာမေ စ ကိလေသကာမေ စ ပရိစ္စဇထ။ **ယတ္ထ သတ္တော ပုထုဇ္ဇနော**တိ ယေသု ကာမေသု ပုထုဇ္ဇနော သတ္တော လဂ္ဂေ လဂ္ဂိတော။ **အာရဗ္ဘဝ္ဍှော ဒဠှာ ဟောထ** တိ ဇာတံ သန္တေ ဝီရိယံ အာရဘထ, အသိထိလပရက္ကမတံ အဓိဋ္ဌာယ ဒဠှာ ဘဝထ။ **ခန္တိဗလသမာဟိတာ**တိ ခန္တိဗလေန သမန္နာဂတာ ဘဝထာတိ ရာဇူနံ ဥဿာဟံ ဇနေတိ။

သေ မဂ္ဂေ ဥဇုမဂ္ဂေ တိ သေ ကရုဏာဈာနမဂ္ဂေ ဥဇုမဂ္ဂေ နာမ။ **သေ မဂ္ဂေ အနုတ္တရော** တိ ဧသေဝ ဗြဟ္မလောကူပပတ္တိယာ အသဒိသမဂ္ဂေ ဥတ္တမမဂ္ဂေ နာမ။ **သဒ္ဓမ္မော သဗ္ဘိ ရက္ခိတော** တိ ဧသော ဧဝ စ ဗုဒ္ဓပစ္စေကဗုဒ္ဓသာဝကေဟိ သဗ္ဘိရက္ခိတဓမ္မော နာမ။ က္လတိ ကရုဏာဈာနသ္သ ဝဏ္ဏဘဏနေနာပိ တေသံ အနိဝတ္တနတ္ထာယ ဒဠှီကမ္မမေဝ ကရောတိ။

ကော နု ခော ပန ဘော ဇာနာတိ ဇီဝိတာနန္တိ ဘော ဇီဝိတံ နာမ ဥဒကပုပ္ဖုဠူပမံ တိဏဂ္ဂေ ဥဿာဝဗိန္ဒူပမံ တင်္ခဏဝိဒ္ဓံသနဓမ္မံ, တသ္သ ကော ဂတိံ ဇာနာတိ, ကိံသ္မိံ ခဏေ ဘိဇ္ဇိသ္သတိ? **ဂမနီယော သမ္ပရာယော** တိ ပရလောကော ပန အဝဿံ ဂန္တဗ္ဗော, တတ္ထ ပဏ္ဍိတေန ကုလပုတ္တေန **မန္တာယံ ဗောဒ္ဓဗ္ဗံ**။ မန္တာ ဝုစ္စတိ ပညာ, တာယ မန္တေတဗ္ဗံ ဗုဇ္ဈိတဗ္ဗံ, ဥပပရိက္ခိတဗ္ဗဥ္စ ဇာနိတဗ္ဗဥ္စာတိ အတ္ထော။ ကရဏတ္ထေ တ ဘုမ္မံ။ **မန္တာယံ ဗောဒ္ဓဗ္ဗ**န္တိ မန္တာယ ဗုဇ္ဈိတဗ္ဗံ, ဉာဏေန ဇာနိတဗ္ဗန္တိ အတ္ထော။ ကိံ ဗုဇ္ဈိတဗ္ဗံ? ဇီဝိတသ္သ ဒုဇ္ဇာနတာ, သမ္ပရာယသ္သ စ အဝဿံ ဂမနီယတာ, ဗုဇ္ဈိတွာ စ ပန သဗ္ဗပလိဗောဓေ ဆိန္ဒိတွာ **ကတ္တဗ္ဗံ ကုသလံ စရိတဗ္ဗံ ဗြဟ္မစရိယံ**။ ကသ္မာ? ယသ္မာ နတ္ထိ ဇာတသ္သ အမရဏံ။

ဗြာဟ္မဏမဟာသာလာဒီနံ အာမန္တနာဝဏ္ဏနာ

၃၂၄. အပ္ပေသက္ခာ စ အပ္ပလာဘာ စာ တိ ဘော ပဗ္ဗဇ္ဇာ နာမ အပ္ပယသာ စေဝ, ပဗ္ဗဇိတကာလတော ပဋ္ဌာယ ဟိ ရဇ္ဇံ ပဟာယ ပဗ္ဗဇိတံ ဝိဟေဌေတွာ ဝိဟေဌေတွာ လာမကံ အနာထံ ကတွာတဝ ကထေန္တိ။ အပ္ပလာဘာ စ, သကလကမ္မံ စရိတွာတပိ အန္နောဟရဏီယံ ဒုလ္လဘမေဝ။ က္လဒံ ပန **ဗြဟ္မည်** **မဟေသက္ခဥ္စ** မဟာယသတ္တာ, **မဟာလာဘဥ္စ** လာဘသက္ကာရသမ္ပန္နတ္တာ။ ဘဝဥ္စဟိ တေရဟိ သကလဇမ္ဗုဒီပေ အဂ္ဂပုရောဟိတော သဗ္ဗတ္ထ အဂ္ဂါသနံ အဂ္ဂကေဒကံ အဂ္ဂဘတ္တံ အဂ္ဂဂန္ဓံ အဂ္ဂမာလံ လဘတီတိ။

ရာဇာဝ ရညန္တိ အဟဥ္စဟိ ဘော တေရဟိ ပကတိရညံ မဇ္ဈေ စက္ကဝတ္တိရာဇာ ဝိယ။ **ဗြဟ္မာဝ ဗြဟ္မာန** န္တိ ပကတိဗြဟ္မာနံ မဇ္ဈေ မဟာဗြဟ္မသဒိသော။ **ဒေဝတာဝ ဂဟပတိကာန**န္တိ အဝသေသဂဟပတိကာနံ ပနမ္ဟိ သက္ကဒေဝရာဇသဒိသော။

ဘရိယာနံ အာမန္တနာဝဏ္ဏနာ

၃၂၅. **စတ္တာရီသာ ဘရိယာ သာဒိသိယော**တိ သာဒိသိယောဝ စတ္တာရီသာ ဘရိယာ, အညာ ပနဿ တီသု ဝယေသု နာဋကိတ္ထိယော ဗဟုကာယေဝ။

မဟာဂောဝိန္ဒပဗ္ဗဇ္ဇာဝဏ္ဏနာ

၃၂၆. **စာရိကံ စရတီ**တိ ဂါမနိဂမပဋိပါဋိယာ စာရိကံ စရတိ, ဂတဂတဋ္ဌာနေ **ဗုဒ္ဓကောလာဟလံ** ဝိယ ဟောတိ။ မနုဿာ “မဟာဂောဝိန္ဒပဏ္ဍိတော ကိရ အာဂစ္ဆတီ”တိ သုတွာ ပုရေတရမေဝ မဏ္ဍပံ ကာရေတွာ မဂ္ဂံ အလင်္ကရိတွာ ပစ္စုဂ္ဂန္တွာ ဂဏှိတွာ ဧန္တိ, မဟာလာဘသက္ကာရော မဟောဃော ဝိယ အဇ္ဈောတ္ထရန္တော ဥပ္ပဇ္ဇိ။ **သတ္တပုရောဟိတဿာ**တိ သတ္တန္နံ ရာဇူနံ ပုရောဟိတဿ။ ဣတိ ယထာ ဧတရဟိ ဧဝရူပေသု တ ဌာနေသု ကိသ္မိဉ္စိဒေဝ ဒုက္ခေ ဥပ္ပန္နေ “နမော ဗုဒ္ဓဿာ”တိ ဝဒန္တိ, ဧဝံ တဒါ “နမတ္ထု မဟာဂောဝိန္ဒဿ ဗြာဟ္မဏဿ, နမတ္ထု သတ္တပုရောဟိတဿာ”တိ ဝဒန္တိ။

၃၂၇. **မေတ္တာသဟဂတေနာ**တိအာဒိနာ နယေန ဟဋ္ဌိယံ ဗြဟ္မဝိဟာရာဝ အာဂတာ, မဟာပုရိသော ပန သဗ္ဗာပိ အဋ္ဌ သမာပတ္တိယော စ ပဉ္စ စ အဘိညာယော နိဗ္ဗတ္တေသိ။ **သာဝကာနဉ္စ ဗြဟ္မလောကသဟဗျတာယ မဂ္ဂံ ဒေသေသီ**တိ ဗြဟ္မလောကေ ဗြဟ္မုနာ သဟဘာဝတာယ မဂ္ဂံ ကထေသိ။

၃၂၈. **သဗ္ဗေန သဗ္ဗ**န္တိ ယေ အဋ္ဌ စ သမာပတ္တိယော ပဉ္စ စ အဘိညာယော နိဗ္ဗတ္တေသုံ။ **ယေ န သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ သာသနံ အာဇာနိံသူ**တိ ယေ အဋ္ဌသု သမာပတ္တီသု ဧကသမာပတ္တိမ္ပိ န ဇာနိံသု, န သက္ခိံသု နိဗ္ဗတ္တေတုံ။ **အမောဃာ**တိ သဝိပါကာ။ **အဝဉ္ဈာ**တိ န ဝဉ္ဈာ။ သဗ္ဗနိဟီနံ ပသဝန္တိ ဂန္ဓဗ္ဗကာယံ ပသဝိ။ **သဖလာ**တိ အဝသေသဒေဝလောကူပပတ္တိဟိ သာတ္ထာ။ **သဥဒြယာ**တိ ဗြဟ္မလောကူပပတ္တိယာ သဝုဍ္ဎိ။

၃၂၉. **သရာမဟ**န္တိ သရာမိ အဟံ ပဉ္စသိခ, ဣမိနာ ကိရ ပဒေန အယံ သုတ္တန္တော ဗုဒ္ဓဘာသိတော နာမ ဇာတော။ **န နိဗ္ဗိဒါယာ**တိ န ဝဋ္ဋေ နိဗ္ဗိန္ဒနတ္ထာယ။ **န ဝိရာဂါယာ**တိ န ဝဋ္ဋေ ဝိရာဂတ္ထာယ။ **န နိရောဓာယာ**တိ န ဝဋ္ဋဿ နိရောဓတ္ထာယ။ **န ဥပသမာယာ**တိ န ဝဋ္ဋဿ ဥပသမနတ္ထာယ။ **န အဘိညာယာ**တိ န ဝဋ္ဋံ အဘိဇာနနတ္ထာယ။ **န သမ္ဗောဓာယာ**တိ န ကိလေသနိဒ္ဒါဝိဂမေန ဝဋ္ဋတော ပဗုဇ္ဈနတ္ထာယ။ **န နိဗ္ဗာနာယာ**တိ န အမတနိဗ္ဗာနတ္ထာယ။

ဧကန္တနိဗ္ဗိဒါယာတိ ဧကန္တမေဝ ဝဋ္ဋေ နိဗ္ဗိန္ဒနတ္ထာယ။ ဧတ္ထ ပန **နိဗ္ဗိဒါယာ**တိ ဝိပဿနာ။ **ဝိရာဂါယာ**တိ မဂ္ဂေါ။ **နိရောဓာယ ဥပသမာယာ**တိ နိဗ္ဗာနံ။ **အဘိညာယ သမ္ဗောဓာယာ**တိ မဂ္ဂေါ။ **နိဗ္ဗာနာယာ**တိ နိဗ္ဗာနမေဝ။ ဧဝံ ဧကသ္မိံ ဌာနေ ဝိပဿနာ, တီသု မဂ္ဂေါ, တီသု နိဗ္ဗာနံ ဝုတ္တန္တိ ဧဝံ ဝဝတ္ထာနကထာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ပရိယာယေန ပန သဗ္ဗာနိပေတာနိ မဂ္ဂဝေဝစနာနိပိ နိဗ္ဗာနဝေဝစနာနိပိ ဟောန္တိယေဝ။ **သမ္မာဒိဋ္ဌိ** အာဒီသု ယံ ဝတ္တဗ္ဗံ, တံ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ သစ္စဝဏ္ဏနာယံ ဝုတ္တမေဝ။

၃၃၀. **ယေ န သဗ္ဗေန သဗ္ဗ**န္တိ ယေ စတ္တာရောပိ အရိယမဂ္ဂေ ပရိပူရေတုံ န ဇာနန္တိ, တီဏိ ဝါ ဒွေ ဝါ ဧကံ ဝါ နိဗ္ဗတ္တေန္တိ။ **သဗ္ဗေသံယေဝ ဣမေသံ ကုလပုတ္တာန**န္တိ ဗြဟ္မစရိယစိဏ္ဏကုလပုတ္တာနံ။ **အမောဃာ။ပေ။ သဖလာ သဥဒြယာ**တိ အရဟတ္တနိကူဋေန ဒေသနံ နိဋ္ဌာပေသိ။

ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ပဒက္ခိဏံ ကတွာတိ (ဒီ. နိ. ၂.၁၈၈) ဘဂဝတော ဓမ္မဒေသနံ စိတ္တေန သမ္ပဋိစ္ဆန္တော အဘိနန္ဒိတွာ ဝါစာယ ပသံသမာနော အနုမောဒိတွာ မဟန္တံ အဉ္ဇလိံ သိရသ္မိံ ပတိဋ္ဌပေတွာ ပသန္နလာခါရသေ နိမုဇ္ဇမာနော ဝိယ ဒသဗလဿ ဆဗ္ဗဏ္ဏရသ္မိဇာလန္တရံ ပဝိသိတွာ စတူသု ဌာနေသု ဝန္ဒိတွာ တိက္ခတ္တုံ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိတ္ထဝန္တော အဘိတ္ထဝန္တော သတ္ထု ပုရတော အန္တရဓာယိတွာ အတ္တနော ဒေဝလောကမေဝ အဂမာသီတိ။

ဣတိ သုမင်္ဂလဝိလာသိနိယာ ဒီဃနိကာယဋ္ဌကထာယံ

မဟာဂောဝိန္ဒသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. မဟာသမယသုတ္တဝဏ္ဏနာ

နိဒာနဝဏ္ဏနာ

၃၃၁. ဧဝံ မေ သုတန္တိ မဟာသမယသုတ္တံ။ တတ္ထာယမပုဗ္ဗပဒဝဏ္ဏနာ – **သက္ကေသူ** တိ အမ္ဗဋ္ဌသုတ္တေ ဝုတ္တေန ဥပ္ပတ္တိနယေန ''သက္ယာ ဝတ, ဘော ကုမာရာ''တိ ဥဒာနံ ပဋိစ္စ **သက္ကာ** တိ လဒ္ဓနာမာနံ ရာဇကုမာရာနံ နိဝါသော ဧကောပိ ဇနပဒေါ ရုဠှိသဒ္ဒေန ''သက္ကာ''တိ ဝုစ္စတိ, တသ္မိံ သက္ကေသု ဇနပဒေ။ **မဟာဝနေ**တိ သယံဇာတေ အရောပိမေ ဟိမဝန္တေန သဒ္ဓိံ ဧကာဗဒ္ဓေ မဟတိ ဝနေ။ **သဗ္ဗေဟေဝ အရဟန္တေဟီ** တိ ဣမံ သုတ္တံ ကထိတဒိဝသေ ယေဝ ပတ္တအရဟတ္တေဟိ။

တတြာယံ အနုပုဗ္ဗိကထာ – သာကိယကောလိယာ ကိရ ကပိလဝတ္ထုနဂရဿ စ ကောလိယနဂရဿ စ အန္တရေ ရောဟိဏီ နာမ နဒိံ ဧကေနေဝ အာဝရဏေန ဗန္ဓာပေတွာ သဿာနိ ကရောန္တိ, အထ ဇေဋ္ဌမူလမာသေ သဿေသု မိလာယန္တေသု ဥဘယနဂရဝါသိကာနမ္ပိ ကမ္မကရာ သန္နိပတိံသု။ တတ္ထ ကောလိယနဂရဝါသိနော အာဟံသု – ''ဣဒံ ဥဒကံ ဥဘတော ဟရိယမာနံ န တုမှာကံ န အမှာကံ ပဟောဿတိ, အမှာကံ ပန သဿံ ဧကေန ဥဒကေနေဝ နိပ္ဖဇ္ဇိဿတိ, ဣဒံ ဥဒကံ အမှာကံ ဒေထာ''တိ။ ကပိလဝတ္ထုနဂရဝါသိနော အာဟံသု – ''တုမှေသု ကောဋ္ဌေ ပူရေတွာ ဌိတေသု မယံ ရတ္တသုဝဏ္ဏနီလမဏိကာဠကဟာပဏေ စ ဂဟေတွာ ပစ္ဆိပသိဗ္ဗကာဒိဟတ္ထာ န သက္ခိဿာမ တုမှာကံ ဃရဒွါရေ ဝိစရိတုံ, အမှာကမ္ပိ သဿံ ဧကေနေဝ ဥဒကေန နိပ္ဖဇ္ဇိဿတိ, ဣဒံ ဥဒကံ အမှာကံ ဒေထာ''တိ။ ''န မယံ ဒဿာမာ''တိ။ ''မယမ္ပိ န ဒဿာမာ''တိ။ ဧဝံ ကလဟံ ဝဍ္ဎေတွာ ဧကော ဥဋ္ဌာယ ဧကဿ ပဟာရံ အဒါသိ, သောပိ အညဿာတိ ဧဝံ အညမညံ ပဟရိတွာ ရာဇကုလာနံ ဇာတိံ ဃဋ္ဋေတွာ ကလဟံ ဝဍ္ဎယိံသု။

ကောလိယကမ္မကရာ ဝဒန္တိ – ''တုမှေ ကပိလဝတ္ထုဝါသိကေ ဂဟေတွာ ဂဇ္ဇထ, ယေ သောဏသိင်္ဂါလာဒယော ဝိယ အတ္တနော ဘဂိနီဟိ သဒ္ဓိံ သံဝသိံသု။ ဧတေသံ ဟတ္ထိနော စ အဿာ စ ဖလကာဝုဓာနိ စ အမှာကံ ကိံ ကရိဿန္တီ''တိ? သာကိယကမ္မကရာပိ ဝဒန္တိ – ''တုမှေ ဣဒါနိ ကုဋ္ဌိနော အရကေ ဂဟေတွာ ဂဇ္ဇထ, ယေ အနာထာ နိဂ္ဂတိကာ တိရစ္ဆာနာ ဝိယ ကောလရုက္ခေ ဝသိံသု, ဧတေသံ ဟတ္ထိနော စ အဿာ စ ဖလကာဝုဓာနိ စ အမှာကံ ကိံ ကရိဿန္တီ''တိ? တေ ဂန္တွာ တသ္မိံ ကမ္မေ နိယုတ္တအမစ္စာနံ ကထေသုံ, အမစ္စာ ရာဇကုလာနံ ကထေသုံ, တတော သာကိယာ – ''ဘဂိနီဟိ သဒ္ဓိံ သံဝါသိကာနံ ထာမဉ္စ ဗလဉ္စ ဒဿေဿာမာ''တိ ယုဒ္ဓသဇ္ဇာ နိက္ခမိံသု။ ကောလိယာပိ – ''ကောလရုက္ခဝါသီနံ ထာမဉ္စ ဗလဉ္စ ဒဿေဿာမာ''တိ ယုဒ္ဓသဇ္ဇာ နိက္ခမိံသု။

ဘဂဝတာပိ ရတ္တိယာ ပစ္ဆိမယာမသမယေဝ မဟာကရုဏာသမာပတ္တိတော ဝုဋ္ဌာယ လောကံ ဝောလောကေန္တော ဣမေ ဧဝံ ယုဒ္ဓသဇ္ဇေ နိက္ခမန္တေ အဒ္ဒသ။ ဒိသွာ – ''မယိ ဂတေ အယံ ကလဟော ဝူပသမိဿတိ နု ခေါ ဥဒာဟု နော''တိ ဥပဓာရေန္တော – ''အဟမေတ္ထ ဂန္တွာ ကလဟဝူပသမနတ္ထံ တီဏိ ဇာတကာနိ ကထေဿာမိ, တတော ကလဟော ဝူပသမိဿတိ။ အထ သာမဂ္ဂီဒီပနတ္ထာယ ဒွေ ဇာတကာနိ ကထေတွာ **အတ္တဒဏ္ဍသုတ္တံ** ဒေသေဿာမိ။ ဒေသနံ သုတွာ ဥဘယနဂရဝါသိနောပိ အဍ္ဎတိယာနိ အဍ္ဎတိယာနိ ကုမာရသတာနိ ဒဿန္တိ, အဟံ တေ ပဗ္ဗာဇေဿာမိ, တဒါ မဟာသမာဂမော ဘဝိဿတီ''တိ သန္နိဋ္ဌာနမကာသိ။ တသ္မာ ဣမေသု ယုဒ္ဓသဇ္ဇေသု နိက္ခမန္တေသု ကဿစိ အနာရောစေတွာ သယမေဝ ပတ္တစီဝရမာဒါယ ဂန္တွာ ဒွိန္နံ သေနာနံ အန္တရေ အာကာသေ ပလ္လင်္ကံ အာဘုဇိတွာ ဆဗ္ဗဏ္ဏရသ္မိယော ဝိဿဇ္ဇေတွာ နိသီဒိ။

ကပိလဝတ္ထုဝါသိနော ဘဂဝန္တံ ဒိသွာဝ – ''အမှာကံ ဉာတိသေဋ္ဌော သတ္ထာ အာဂတော, ဒိဋ္ဌော နု ခေါ တေန အမှာကံ ကလဟကာရဏဘာဝေါ''တိ စိန္တေတွာ – ''န ခေါ ပန သက္ကာ ဘဂဝတိ အာဂတေ အမှေဟိ ပရဿ သရီရေ သတ္ထံ ပါတေတုံ, ကောလိယနဂရဝါသိနော အမှေ ဟနန္တု ဝါ ပစန္တု ဝါ''တိ အာဝုဓာနိ ဆဍ္ဍေတွာ ဘဂဝန္တံ ဝန္ဒိတွာ နိသီဒိံသု။ ကောလိယနဂရဝါသိနောပိ တထေဝ စိန္တေတွာ အာဝုဓာနိ ဆဍ္ဍေတွာ ဘဂဝန္တံ ဝန္ဒိတွာ နိသီဒိံသု။

ဘဂဝတ ဇာနန္တော၀ – ‘‘ကသ္မာ အာဂတတ္ထ မဟာရာဇာ’’တိ ပုစ္ဆိ။ ဘဂဝတ, န တိတ္တကီဋ္ဌာယ န ပဗ္ဗတကီဋ္ဌာယ န နဒီကီဋ္ဌာယ န ဂိရိဒဿနတ္ထံ, ဣမသ္မိံ ပန ဌာနေ သင်္ဂါမံ ပစ္စုပဋ္ဌပေတွာ အာဂတမှာတိ။ ကိံ နိဿာယ တေ က လဟော မဟာရာဇာတိ? ဥဒကံ, ဘန္တေတိ။ ဥဒကံ ကိံ အဂ္ဃတိ မဟာရာဇာတိ? အပ္ပဂ္ဃံ, ဘန္တေတိ။ ပထဝီ နာမ ကိံ အ ဂ္ဃတိ မဟာရာဇာတိ? အနဂ္ဃာ, ဘန္တေတိ။ ခတ္တိယာ ကိံ အဂ္ဃန္တိ မဟာရာဇာတိ? ခတ္တိယာ နာမ အနဂ္ဃာ ဘန္တေတိ။ အပ္ပမူလကံ ဥဒကံ နိဿာယ ကိမတ္ထံ အနဂ္ဃေ ခတ္တိယေ နာသေထ, မဟာရာဇာတိ? ‘‘ကလဟေ အဿာ ဒေ နာမ နတ္ထိ, ကလဟ၀သေန မဟာရာဇာ အဋ္ဌာနေ ဝေရံ ကတွာ ကောယ ရုက္ခဒေ၀တာယ ကာဠသီဟေန သဒ္ဓိံ ဗဒ္ဓ ဃာတော သကလမ္ပိ ဣမံ ကပ္ပံ အနုပ္ပတ္တောယေတ’’တိ ဝတွာ **ဖန္ဒနဇာတကံ** ကထေသိ။ တတော ‘‘ပရပတ္တိယေန နာမ မဟာရာဇာ န ဘဝိတဗ္ဗံ။ ပရပတ္တိယာ ဟုတွာ ဟိ ဧကဿ သသကဿ ကထာယ တိယောဇနသဟဿဝိတ္ထ တေ ဟိမဝန္တေ စတုပ္ပဒဂဏာ မဟာသမုဒ္ဒံ ပက္ခန္ဒိနော အဟေသုံ။ တသ္မာ ပရပတ္တိယေန န ဘဝိတဗ္ဗ’’န္တိ ဝတွာ **ပထဝီဥန္ဒြိယဇာတကံ** ကထေသိ။ တတော – ‘‘ကအာစိ, မဟာရာဇာ, ဒုဗ္ဗလောပိ မဟဗ္ဗလဿ ရန္ဓံ ဝိဝရံ ပဿတိ, က အာစိ မဟဗ္ဗလော ဒုဗ္ဗလဿ။ လဋုကိကာပိ ဟိ သကုဏိကာ ဟတ္ထိနာဂံ ဃာတေသီ’’တိ ဝတွာ **လဋုကိကဇာတကံ** က ထေသိ။ ဧဝံ ကလဟဝူပသမတ္ထာယ တီဏိ ဇာတကာနိ ကထေတွာ သာမဂ္ဂိပရိဒီပနတ္ထာယ ဒွေ ဇာတကာနိ ကထေ သိ။ ကထံ? သမဂ္ဂနဉှိ မဟာရာဇာ ကောစိ ဩတာရံ နာမ ပဿိတုံ န သက္ကောတီတိ ဝတွာ **ရုက္ခဓမ္မဇာတကံ** ကထေ သိ။ တတော ‘‘သမဂ္ဂနံ မဟာရာဇာ ကောစိ ဝိဝရံ ပဿိတုံ နာသက္ခိ။ ယဒာ ပန အညမညံ ဝိဝာဒမကံသု, အထ တေ နေသာဒပုတ္တော ဇီဝိတာ ဝောရောပေတွာ အာဒာယ ဂတော။ ဝိဝာဒေ အဿာဒေ နာမ နတ္ထီ’’တိ ဝတွာ **ဝဋ္ဋကဇာ တကံ** ကထေသိ။ ဧဝံ ဣမာနိ ပဉ္စ ဇာတကာနိ ကထေတွာ အဝသာနေ အတ္တဒဏ္ဍသုတ္တံ ကထေသိ။

ရာဇာနော ပသန္နာ – ‘‘သစေ သတ္ထာ နာဂမိဿ, မယံ သဟတ္ထာ အညမညံယေ၀ ဝဓိတွာ လောဟိတနဒိံ ပဝတ္တယိဿာမ, အမှာကံ ပုတ္တဘာတရော ဂေဟဒွာရေ န ပဿေယျာမ, သာသနပဋိသာသနမ္ပိ နော အာဟရဏ ကော န ဘဝိဿတိ။ သတ္ထာရံ နိဿာယ နော ဇီဝိတံ လဒ္ဓံ။ သစေ ပန သတ္ထာ အကရံ အဇ္ဈာဝသိဿ, ဒွိသဟဿ ဒီပပရိဝါရေသု စတူသု မဟာဒီပေသု ရဇ္ဇမဿ ဟတ္ထဂတံ အဘဝိဿ, အတိရေကသဟဿံ ခော ပနဿ ပုတ္တာ အဘဝိဿံသု, တတော ခတ္တိယပရိဝါရော၀ အဝိစရိဿ။ တံ ခော ပနေသ သမ္ပတ္တိံ ပဟာယ နိက္ခမိတွာ သမ္ဗောဓိံ ပတ္တော, ဣဒါနိပိ ခတ္တိယပရိဝါရောယေ၀ ဝိစရတူ’’တိ ဥဘယနဂရဝါသိနော အမှုတိယာနိ အမှုတိယာနိ ကုမာ ရသတာနိ အဒံသု။ ဘဂဝတ တေ ပဗ္ဗာဇေတွာ မဟာဝနံ အဂမာသိ။ တေသံ ဂရုကရဝ၀သေန န အတ္တနော ရုစိယာ ပဗ္ဗဇိတာ နံ အနဘိရတိ ဥပ္ပဇ္ဇိ။ ပုရာဏဒုတိယိကာယောပိ နေသံ ‘‘အယျပုတ္တာ ဥက္ကဏ္ဌန္တု, ဃရာဝါသော န သဏ္ဌာ တီ’’တိအာဒီနိ ဝတွာ သာသနံ ပေသေန္တိ။ တေ အတိရေကတရံ ဥက္ကဏ္ဌိံသု။

ဘဂဝတ အာဝဇ္ဇန္တော တေသံ အနဘိရတဘာဝံ ဉတွာ ‘‘ဣမေ ဘိက္ခူ မာဒိသေန ဗုဒ္ဓေန သဒ္ဓိံ ဧကတော ဝသန္တာ ဥ က္ကဏ္ဌန္တိ, ဟန္ဒ နေသံ ကုဏာလဒဟဿ ဝဏ္ဏံ ကထေတွာ တတ္ထ နေတွာ အနဘိရတိံ ဝိနောဒေဿာမီ’’တိ ကုဏာလဒဟဿ ဝဏ္ဏံ ကထေသိ။ တေ တံ ဒဋ္ဌုကာမာ အဟေသုံ။ ဒဋ္ဌုကာမတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ကုဏာလဒဟန္တိ? အာမ ဘဂဝတတိ။ ယဒိ ဧဝံ, ထေ, ဂစ္ဆာမာတိ။ ဣဒ္ဓိမန္တာနံ ဘဂဝတ ဂမနဋ္ဌာနံ မယံ ကထံ ဂမိဿာမာတိ? တုမှေဟ ဂန္တု ကာမာ ဟောထ, အဟံ မမာနုဘာဝေန ဂဟေတွာ ဂမိဿာမီတိ။ သာဓု, ဘန္တေတိ။ အထ ဘဂဝတ ပဉ္စ ဘိက္ခုသတာနိ ဂ ဟေတွာ အာကာသေ ဥပ္ပတိတွာ ကုဏာလဒဟေ ပတိဋ္ဌာယ တေ ဘိက္ခူ အာဟ – ‘‘ဘိက္ခဝေ, ဣမသ္မိံ ကုဏာလဒ ဟေ ယေသံ မစ္ဆာနံ နာမံ န ဇာနာထ, တေသံ နာမံ ပုစ္ဆထာ’’တိ။

တေ ပုစ္ဆိံသု, ဘဂဝတ ပုစ္ဆိတပုစ္ဆိတံ ကထေသိ။ န ကေဝလံ မစ္ဆာနံယေ၀, တသ္မိံ ဝနသဏ္ဍေ ရုက္ခာနမ္ပိ ပဗ္ဗ တဟာဒေ ဒွိပဒစတုပ္ပဒသကုဏာနမ္ပိ နာမာနိ ပုစ္ဆာပေတွာ ကထေသိ။ အထ ဒွီဟိ သကုဏေဟိ မုခတုဏ္ဍကေန ဍံသိတွာ တ ဂဟိတဒဏ္ဍကေ နိသီဒိတွာ ကုဏာလသကုဏရာဇာ ပုရတော ပစ္ဆတော ဥဘောသု ပဿေသု သကုဏသင်္ဃပရိဝုတော အာဂစ္ဆတိ။ ဘိက္ခူ တံ ဒိသွာ – ‘‘ဧသ, ဘန္တေ, ဣမေသံ သကုဏာနံ ရာဇာ ဘဝိဿတိ, ပရိဝါရာ ဧတေ တေသ သာ’’တိ မညာမာတိ။ ဧဝမေတံ, ဘိက္ခဝေ, အယမ္ပိ မမ ဝံသော မမ ပဝေဏီတိ။ ဣဒါနိ တာဝ မယံ, ဘန္တေ, ဧတေ သကု ဏေ ပဿာမ။ ယံ ပန ဘဂဝတ ‘‘အယမ္ပိ မမ ဝံသော မမ ပဝေဏီ’’တိ အာဟ, တံ သောတုကာမမှာတိ။ သောတုကာမတ္ထ ဘိက္ခဝေတိ? အာမ, ဘဂဝတတိ။ တေနဟိ သုဏာထာတိ တီဟိ ကထာသတေဟိ မဏ္ဍေတွာ **ကုဏာလဇာတကံ** က ထေန္တော အနဘိရတိံ ဝိနောဒေသိ။ ဒေသနာပရိယောသာနေ သဗ္ဗေပိ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိံသု, မဂ္ဂေနေဝ စ နေသံ ဣဒ္ဓိပိ အာဂတာ။ ဘဂဝတ – ‘‘ဟောတု တာဝ ဧတ္တကံ ဧတေသံ ဘိက္ခူန’’န္တိ အာကာသေ ဥပ္ပတိတွာ မဟာဝန

မေဝ အဂမာသိ။ တေပိ ဘိက္ခူ ဂမနကာလေ ဒသဗလဿ အာနုဘာဝေန ဂန္တွာ အာဂမနကာလေ အတ္တနော အာနုဘာဝေန ဘဂဝန္တံ ပရိဝါရေတွာ မဟာဝနေ ဩတရိံသု။

ဘဂဝါ ပညတ္တာသနေ နိသီဒိတွာ တေ ဘိက္ခူ အာမန္တေတွာ – “ထေ, ဘိက္ခဝေ, နိသီဒထ, ဥပရိမဂ္ဂတ္တယဝဇ္ဈာနံ ဝေါ ကိလေသာနံ ပဟာနာယ ကမ္မဋ္ဌာနံ ကထေဿာမီ”တိ ကမ္မဋ္ဌာနံ ကထေသိ။ ဘိက္ခူ စိန္တေသုံ – “ဘဂဝါ အမှာကံ အနဘိရတဘာဝံ ဥတ္တွာ ကုဏာလဒဟံ နေတွာ အနဘိရတိံ ဝိနောဒေသိ, တတ္ထ သောတာပတ္တိဖလပ္ပတ္တာနံ နော ဣဒာနိ ဣဓ တိဏ္ဏံ မဂ္ဂါနံ ကမ္မဋ္ဌာနံ အဒါသိ, န ခေါ ပနမှေဟိ ‘သောတာပန္နာ မယ’န္တိ ဝီတိနာမေတုံ ဝဋ္ဋတိ, ဥတ္တမပုရိသေဟိ နော ဘဝိတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ တေ ဒသဗလဿ ပါဒေ ဝန္ဒိတွာ ဥဋ္ဌာယ နိသီဒနံ ပပ္ဖောဋေတွာ ဝိသုံ ဝိသုံ ပဗ္ဗာရရုက္ခမူလေသု နိသီဒိံသု။

ဘဂဝါ စိန္တေသိ – “ဣမေ ဘိက္ခူ ပကတိယာပိ အဝိဿဋ္ဌကမ္မဋ္ဌာနာ, လဒ္ဓုပာယဿ ပန ဘိက္ခုနော ကိလမနကာရဏံ နာမ နတ္ထိ။ ဂစ္ဆန္တာ ဂစ္ဆန္တာ စ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ အရဟတ္တံ ပတွာ – ‘အတ္တနာ အတ္တနာ ပဋိလဒ္ဓဂုဏံ အာရောစေဿာမာ’တိ မမ သန္တိကံ အာဂမိဿန္တိ။ တေသု အာဂတေသု ဒသသဟဿစက္ကဝာဠေ ဒေဝတာ ဧကစက္ကဝာဠေ သန္နိပတိဿန္တိ, မဟာသမယော ဘဝိဿတိ, ဝိဝိတ္တေ ဩကာသေ မယာ နိသီဒိတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ။ တတော ဝိဝိတ္တေ ဩကာသေ ဗုဒ္ဓါသနံ ပညပေတွာ နိသီဒိ။

သဗ္ဗပဌမံ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ ဂတထေရော သဟ ပဋိသမ္ဘိဒာဟိ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။ တတော အပရော တတော အပရောတိ ပဉ္စသတာပိ ပဒုမိနိယံ ပဒုမာနိ ဝိယ ဝိကသိံသု။ သဗ္ဗပဌမံ အရဟတ္တပ္ပတ္တဘိက္ခု – “ဘဂဝတော အာရောစေဿာမီ”တိ ပလ္လင်္ကံ ဝိနိဗ္ဘုဇိတွာ နိသီဒနံ ပပ္ဖောဋေတွာ ဥဋ္ဌာယ ဒသဗလာဘိမုခေါ အဟောသိ။ ဧဝံ အပရောပိ အပရောပီတိ ပဉ္စသတာပိ ဘတ္တသာလံ ပဝိသန္တာ ဝိယ ပဋိပာဋိယာဝ အာဂမံသု။ ပဌမံ အာဂတော ဝန္ဒိတွာ နိသီဒနံ ပညပေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိတွာ ပဋိလဒ္ဓဂုဏံ အာရောစေတုကာမော – “အတ္ထိ နု ခေါ အညော ကောစိ, နတ္ထီ”တိ နိဝတ္တိတွာ အာဂမနမဂ္ဂံ ဩလောကေန္တော အပရမ္ပိ အဒ္ဒသ အပရမ္ပိ အဒ္ဒသ။ ဣတိ သဗ္ဗေပိ တေ အာဂန္တွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိတွာ အယံ ဣမဿ ဟရာယမာနော န ကထေသိ, အယံ ဣမဿ ဟရာယမာနော န ကထေသီတိ။ ခီဏာသဝါနံ ကိရ ဒွေဝ အာကာရာ ဟောန္တိ – “အဟော ဝတ မယာ ပဋိလဒ္ဓဂုဏံ သဒေဝကော လောကော ခိပ္ပမေဝ ပဋိဝိဇ္ဈေယျာ”တိ စိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ပဋိလဒ္ဓဘာဝံ ပန နိဓိလဒ္ဓပုရိသော ဝိယ န အညဿ အာရောစေတုကာမော ဟောတိ။

ဧဝံ ဩသီဒမတ္တေ ပန တသ္မိံ အရိယမဏ္ဍလေ ဟာစိနယုဂန္ဓရပရိက္ခေပတော အဗ္ဘာ, မဟိကာ, ဓူမော, ရဇော, ရာဟူတိ ဣမေဟိ ဥပက္ကိလေသေဟိ ဝိပ္ပမုတ္တံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒပဋိမဏ္ဍိတဿ လောကဿ ရာမဏေယျကဒဿနတ္ထံ ဟာစီနဒိသာယ ဥက္ခိတ္တရဇတမယမဟာအာဒါသမဏ္ဍလံ ဝိယ, နေမိဝဋ္ဋိယံ ဂဟေတွာ ပရိဝတ္တိယမာနရဇတစက္ကသဿိရိကံ ပုဏ္ဏစန္ဒမဏ္ဍလံ ဥလ္လင်္ဃိတွာ အနိလပထံ ပဋိပဇ္ဇိတ္ထ။ ဣတိ ဧဝရူပေ ခဏေ လယေ မုဟုတ္တေ ဘဂဝါ သက္ကေသု ဝိဟရတိ ကပိလဝတ္ထုသ္မိံ မဟာဝနေ မဟတာ ဘိက္ခုသင်္ဃေန သဒ္ဓိံ ပဉ္စမတ္တေဟိ ဘိက္ခုသတေဟိ သဗ္ဗေဟေဝ အရဟန္တေဟိ။

တတ္ထ ဘဂဝါပိ မဟာသမ္မတဿ ဝံသေ ဥပ္ပန္နော, တေပိ ပဉ္စသတာ ဘိက္ခူ မဟာသမ္မတဿ ကုလေ ဥပ္ပန္နာ။ ဘဂဝါပိ ခတ္တိယဂဗ္ဘေ ဇာတော, တေပိ ခတ္တိယဂဗ္ဘေ ဇာတာ။ ဘဂဝါပိ ရာဇပဗ္ဗဇိတော, တေပိ ရာဇပဗ္ဗဇိတာ။ ဘဂဝါပိ သေတစ္ဆတ္တံ ပဟာယ ဟတ္ထဂတံ စက္ကဝတ္တိရဇ္ဇံ နိဿဇ္ဇေတွာ ပဗ္ဗဇိတော, တေပိ သေတစ္ဆတ္တံ ပဟာယ ဟတ္ထဂတာနိ ရဇ္ဇာနိ နိဿဇ္ဇေတွာ ပဗ္ဗဇိတာ။ ဣတိ ဘဂဝါ ပရိသုဒ္ဓေ ဩကာသေ ပရိသုဒ္ဓေ ရတ္တိဘာဂေ သယံ ပရိသုဒ္ဓော ပရိသုဒ္ဓပရိဝါရော ဝီတရာဂေါ ဝီတရာဂပရိဝါရော ဝီတဒေါသော ဝီတဒေါသပရိဝါရော ဝီတမောဟော ဝီတမောဟပရိဝါရော နိတ္တဏှော နိတ္တဏှပရိဝါရော နိက္ကိလေသော နိက္ကိလေသပရိဝါရော သန္တော သန္တပရိဝါရော ဒန္တော ဒန္တပရိဝါရော မုတ္တော မုတ္တပရိဝါရော အတိဝိယ ဝိရောစတီတိ။ ဝဏ္ဏဘူမိ နာမေသာ, ယတ္တကံ သက္ကောတိ, တတ္တကံ ဝတ္တဗ္ဗံ။ ဣတိ ဣမေ ဘိက္ခူ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ – “ပဉ္စမတ္တေဟိ ဘိက္ခုသတေဟိ သဗ္ဗေဟေဝ အရဟန္တေဟီ”တိ။

ယေဘုယျေန တိ ဗဟုတရာ သန္နိပတိတာ, မန္ဒာ န သန္နိပတိတာ အသညာ အရူပာဝစရဒေဝတာ သမာပန္နဒေဝတာ စ။ တတ္ရာယံ သန္နိပာတက္ကမော မဟာဝနသုတ္တ ကိရ သာမန္တာ ဒေဝတာ စလိံသု – ''အာယာမ, ဘော ဗုဒ္ဓဒဿနံ နာမ ဗဟူပကာရံ, ဓမ္မဿဝနံ ဗဟူပကာရံ, ဘိက္ခုသင်္ဃဒဿနံ ဗဟူပကာရံ, အာယာမ အာယာမာ''တိ မဟာသဒ္ဒံ ကုရုမာနာ အာဂန္တွာ ဘဂဝန္တဉ္စ တံမုဟုတ္တံ အရဟတ္တပ္ပတ္တခီဏာသဝေ စ ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ အဋ္ဌံသု။ ဧတေနေဝ ဥပာယေန တာသံ တာသံ သဒ္ဒံ သုတွာ သဒ္ဒန္တရအမုကဝုတကဝုတအမုယောဇနယောဇနာဒိဝသေန တိယောဇနသဟဿိဝိတ္တတေ ဟိမဝန္တေ, တိက္ခတ္တုံ တေသဋ္ဌိယာ နဂရသဟဿေသု, နဝနဝုတိယာ ဒေါဏမုခသတသဟဿေသု, ဆန္နဝုတိယာ ပဋ္ဋနကောဋိသတသဟဿေသု, ဆပဏ္ဏာသာယ ရတနာကရေသူတိ သကလဇမ္ဗုဒီပေ, ပုဗ္ဗဝိဒေဟေ, အပရဂောယာနေ, ဥတ္တရကုရုမှိ, ဒွီသု ပရိတ္တဒီပသဟဿေသူတိ သကလစက္ကဝာဠေ, တတော ဒုတိယတတိယစက္ကဝာဠေတိ ဧဝံ ဒသသဟဿစက္ကဝာဠေသု ဒေဝတာ သန္နိပတိတာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဒသသဟဿစက္ကဝာဠဉှိ ဣဓ ဒသလောကဓာတုယောတိ အဓိပ္ပေတာ။ တေန ဝုတ္တံ – ''ဒသဟိ စ လောကဓာတူဟိ ဒေဝတာ ယေဘုယျေန သန္နိပတိတာ ဟောန္တိ''တိ။

ဧဝံ သန္နိပတိတာဟိ ဒေဝတာဟိ သကလစက္ကဝာဠဂဗ္ဘံ ယာဝ ဗြဟ္မလောကာ သူစိဃရေ နိရန္တရံ ပက္ခိတ္တသူစီဟိ ဝိယ ပရိပုဏ္ဏံ ဟောတိ။ တတ္ထ ဗြဟ္မလောကဿ ဧဝံ ဥစ္စတ္တနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ လောဟပါသာဒေ ကိရ သတ္တကူဋာဂါရသမော ပါသာဏော ဗြဟ္မလောကေ ဌတွာ အဓော ခိတ္တော စတူဟိ မာသေဟိ ပထဝိံ ပာပုဏာတိ။ ဧဝံ မဟန္တေ ဩကာသေ ယထာ ဟေဋ္ဌာ ဌတွာ ခိတ္တာနိ ပုပ္ဖာနိ ဝါ ဓူမော ဝါ ဥပရိ ဂန္တုံ, ဥပရိ ဝါ ဌတွာ ခိတ္တသာသပါ ဟေဋ္ဌာ ဩတရိတုံ အန္တရံ န လဘန္တိ, ဧဝံ နိရန္တရံ ဒေဝတာ အဟေသုံ။ ယထာ ခေါ ပန စက္ကဝတ္တိရညော နိသိန္နဋ္ဌာနံ အသမ္ဗာဓံ ဟောတိ, အာဂတာဂတာ မဟေသက္ခာ ခတ္တိယာ ဩကာသံ လဘန္တိယေဝ, ပရတော ပရတော ပန အတိသမ္ဗာဓံ ဟောတိ, ဧဝမေဝ ဘဂဝတော နိသိန္နဋ္ဌာနံ အသမ္ဗာဓံ, အာဂတာဂတာ မဟေသက္ခာ ဒေဝတာ စ မဟာဗြဟ္မာနော စ ဩကာသံ လဘန္တိယေဝ။ အပိသုဒံ ဘဂဝတော အာသန္နာသန္နဋ္ဌာနေ မဟာပရိနိဗ္ဗာနေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝါလဂ္ဂကောဋိနိတုဒနမတ္တေ ပဒေသေ ဒသပိ ဝီသမ္ပိ သဋ္ဌိပိ ဒေဝတာ သုခုမေ သုခုမေ အတ္တဘာဝေ မာပေတွာ အဋ္ဌံသု။ သဋ္ဌိ သဋ္ဌိ ဒေဝတာ အဋ္ဌံသု။

သုဒ္ဓာဝါသကာယိကာနန္တိ သုဒ္ဓာဝါသဝာသီနံ။ **သုဒ္ဓာဝါသာ** နာမ သုဒ္ဓါနံ အနာဂါမိခီဏာသဝါနံ အာဝါသာ ပဉ္စ ဗြဟ္မလောကာ။ **ဧတဒဟောသီ**တိ ကသ္မာ အဟောသိ? တေ ကိရ ဗြဟ္မာနော သမာပတ္တိံ သမာပဇ္ဇိတွာ ယထာပရိစ္ဆေဒေန ဝုဋ္ဌိတာ ဗြဟ္မဘဝနံ ဩလောကေန္တာ ပစ္ဆာဘတ္တေ ဘတ္တဂေဟံ ဝိယ သုညံ အဒ္ဒသံသု။ တတော ''ကုဟိံ ဗြဟ္မာနော ဂတာ''တိ အာဝဇ္ဇန္တာ မဟာသမာဂမံ ဉတွာ – ''အယံ သမာဂမော မဟာ, မယံ ဩဟီနာ, ဩဟီနကာနံ ဩကာသော ဒုလ္လဘော ဟောတိ, တသ္မာ ဂစ္ဆန္တာ အတုစ္ဆဟတ္ထာ ဟုတွာ ဧကေကံ ကထံ အဘိသင်္ခရိတွာ ဂစ္ဆာမ။ တာယ မဟာသမာဂမေ စ အတ္တနော အာဂတဘာဝံ ဇာနာပေဿာမ, ဒသဗလဿ စ ဝဏ္ဏံ ဘာသိဿာမာ''တိ။ ဣတိ တေသံ သမာပတ္တိတော ဝုဋ္ဌာယ အာဝဇ္ဇိတတ္တာ ဧတဒဟောသိ။

၃၃၂. ဘဂဝတော ပုရတော ပာတုရဟေသုန္တိ ဟဋ္ဌိယံ ဘဂဝတော သန္တိကေ အဘိမုခဋ္ဌာနေယေဝ ဩတိဏ္ဏာ ဝိယ ကတွာ ဝုတ္တာ, န ခေါ ပနေတ္ထ ဧဝံ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ တေ ပန ဗြဟ္မလောကေ ဌိတာယေဝ ကထာ အဘိသင်္ခရိတွာ ဧကော ပုရတ္ထိမစက္ကဝာဠမုခဝဋ္ဋိယံ ဩတရိ, ဧကော ဒက္ခိဏစက္ကဝာဠမုခဝဋ္ဋိယံ, ဧကော ပစ္ဆိမစက္ကဝာဠမုခဝဋ္ဋိယံ, ဧကော ဥတ္တရစက္ကဝာဠမုခဝဋ္ဋိယံ ဩတရိ။ တတော ပုရတ္ထိမစက္ကဝာဠမုခဝဋ္ဋိယံ ဩတိဏ္ဏဗြဟ္မာ နီလကသိဏံ သမာပဇ္ဇိတွာ နီလရသ္မိယော ဝိဿဇ္ဇိတွာ ဒသသဟဿစက္ကဝာဠဒေဝတာနံ မဏိစမ္မံ ပဋိမုဉ္စန္တော ဝိယ အတ္တနော အာဂတဘာဝံ ဇာနာပေတွာ ဗုဒ္ဓဝီထိ နာမ ဧကေနပိ ဩတ္တရိတုံ န သက္ကာ, တသ္မာ ပဟာဠ္ဗုဒ္ဓဝီထိယာဝ အာဂန္တွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ အဋ္ဌာသိ။ ဧကမန္တံ ဌိတော အတ္တနာ အဘိသင်္ခတံ ကထံ အဘာသိ။

ဒက္ခိဏစက္ကဝာဠမုခဝဋ္ဋိယံ ဩတိဏ္ဏဗြဟ္မာပိ ပီတကသိဏံ သမာပဇ္ဇိတွာ ပီတရသ္မိယော သုဝဏ္ဏပဘံ မုဉ္စိတွာ ဒသသဟဿစက္ကဝာဠဒေဝတာနံ သုဝဏ္ဏပဋ္ဋံ ပာရုပေန္တော ဝိယ အတ္တနော အာဂတဘာဝံ ဇာနာပေတွာ တထေဝ အဋ္ဌာသိ။ ပစ္ဆိမစက္ကဝာဠမုခဝဋ္ဋိယံ ဩတိဏ္ဏဗြဟ္မာပိ လောဟိတကသိဏံ သမာပဇ္ဇိတွာ လောဟိတရသ္မိယော မုဉ္စိတွာ ဒသသဟဿစက္ကဝာဠဒေဝတာနံ ရတ္တဝရကမ္ဗလေန ပရိက္ခိပန္တော ဝိယ အတ္တနော အာဂတဘာဝံ ဇာနာ

ပေတွာ တထေဝ အဋ္ဌာသိ။ ဥတ္တရစက္ကဝါဠမုခဝဋ္ဋိယံ ဩတိဏ္ဏဗြဟ္မာပိ ဩဒါတကသိဏံ သမာပဇ္ဇိတွာ ဩဒါတရသ္မိယော မုဉ္စိတွာ ဒသသဟဿစက္ကဝါဠဒေဝတာနံ သုမနပုပ္ဖ ပာရုပန္တော ဝိယ အတ္တနော အာဂတဘာဝံ ဇာနာပေတွာ တထေဝ အဋ္ဌာသိ။

ဟာဠိယံ ပန ''ဘဂဝတော ပုရတော ပာတုရဟေသုံ။ အထ ခေါ တာ ဒေဝတာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ အဋ္ဌံသု''တိ ဧဝံ ဧကက္ခဏံ ဝိယ ပုရတော ပါတုဘာဝေါ စ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ ဌိတဘာဝေါ စ ဝုတ္တော, သော က္ကမိနာ အနုက္ကမေန အဟောသိ, ဧကတော ကတွာ ပန ဒဿိတော။ ကထာဘာဝေါ ပန ပါဠိယံ ဝိသုံ ဝိသုံယေဝ ဝုတ္တော။

တတ္ထ **မဟာသမယော**တိ မဟာသမူဟော။ **ပဝနံ** ဝုစ္စတိ ဝနသဏ္ဍော။ ဥဘယေနပိ ဘဂဝတ က္ကမသ္မိံ ဝနသဏ္ဍေ အဇ္ဇ မဟာသမူဟော မဟာသန္နိပါတောတိ အာဟ။ တတော ယေသံ သော သန္နိပါတော, တေ ဒဿေတုံ **ဒေဝကာယာ သမာဂတာ**တိ အာဟ။ တတ္ထ **ဒေဝကာယာ**တိ ဒေဝဃဋာ။ **အာဂတမှ က္ကမံ ဓမ္မသမယန္တိ** ဧဝံ သမာဂတေ ဒေဝကာယေ ဒိသွာ မယမ္ပိ က္ကမံ ဓမ္မသမူဟံ အာဂတာ။ ကိံ ကာရဏာ? **ဒက္ခိတာယေ အပရာဇိတသင်္ဃံ,** ကေနစိ အပရာဇိတံ အဇ္ဇေဝ တယော မာရေ မဒ္ဒိတွာ ဝိဇိတသင်္ဂါမံ က္ကမံ အပရာဇိတသင်္ဃံ ဒဿနတ္ထာယ အာဂတမှာတိ အတ္ထော။ သော ပန ဗြဟ္မာ က္ကမံ ကထံ ဘာသိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ပုရတ္ထိမစက္ကဝါဠမုခဝဋ္ဋိယံယေဝ အဋ္ဌာသိ။

အထ ဒုတိယော ဝုတ္တနယေနေဝ အာဂန္တွာ အဘာသိ။ တတ္ထ **တတြ ဘိက္ခဝေါ** တိ တသ္မိံ သန္နိပါတဋ္ဌာနေ ဘိက္ခူ။ **သမာဒဟံသူ**တိ သမာဓိနာ ယောဇေသုံ။ **စိတ္တမတ္တနော ဥဇုကံ အကံသူ** တိ အတ္တနော စိတ္တံ သဗ္ဗေ ဝင်္ကကုဋိလဇိမ္ဟဘာဝေ ဟရိတွာ ဥဇုကံ အကရိံသု။ **သာရထီဝ နေတ္တာနိ ဂဟေတွာ** တိ ယထာ သမပ္ပဝတ္တေသု သိန္ဓဝေသု ဩဓသ္တပတောဒေါ သာရထိ သဗ္ဗယောတ္တာနိ ဂဟေတွာ အစောဒေန္တော အဝါရေန္တော တိဋ္ဌတိ, ဧဝံ ဆဠင်္ဂုပေက္ခာ သမန္နာဂတာ ဂုတ္တဒွါရာ သဗ္ဗေပေတေ ပဉ္စသတာ ဘိက္ခူ က္ကန္ဒြိယာနိ ရက္ခန္တိ ပဏ္ဍိတာ, ဧတေ ဒဋ္ဌုံ က္ကဓာဂတမှ ဘဂဝတိ။ သောပိ ဂန္တွာ ယထာဋ္ဌာနေယေဝ အဋ္ဌာသိ။

အထ တတိယော ဝုတ္တနယေနေဝ အာဂန္တွာ အဘာသိ။ တတ္ထ **ဆေတွာ ခီလန္တိ** ရာဂဒေါသမောဟခီလံ ဆိန္ဒိတွာ။ **ပလိဃန္တိ** ရာဂဒေါသမောဟပလိဃမေဝ။ **က္ကန္ဒခီလ** န္တိပိ ရာဂဒေါသမောဟက္ကန္ဒခီလမေဝ။ **ဦဟစ္စ မနေဇာ** တိ ဧတေ တဏှာဧဇာယ အဘာဝေန အနေဇာ ဘိက္ခူ က္ကန္ဒခီလံ ဦဟစ္စ သမူဟနိတွာ။ **တေ စရန္တိ** တိ စတူသု ဒိသာသု အပ္ပဋိဟတစာရိကံ စရန္တိ။ **သုဒ္ဓါ** တိ နိရုပက္ကိလေသာ။ **ဝိမလာ**တိ နိမ္မလာ။ က္ကဒံ တဿေဝ ဝေဝစနံ။ **စက္ခုမတာ**တိ ပဉ္စဟိ စက္ခူဟိ စက္ခုမန္တေန။ **သုဒန္တာ** တိ စက္ခုတောပိ ဒန္တာ, သောတတောပိ ဃာနတောပိ ဇိဝှာတောပိ ကာယတောပိ မနတောပိ ဒန္တာ။ **သုသုနာက**တိ တရုဏနာဂါ။ တေ ဧဝရူပေန အနုတ္တရေန ယောကစရိယေန ဒမိတေ တရုဏနာဂေ ဒဿနာယ အာဂတမှ ဘဂဝတိ။ သောပိ ဂန္တွာ ယထာဋ္ဌာနေယေဝ အဋ္ဌာသိ။

အထ စတုတ္ထော ဝုတ္တနယေနေဝ အာဂန္တွာ အဘာသိ။ တတ္ထ **ဂတာသေ**တိ နိဗ္ဗေမတိကသရဏဂမနေန ဂတာ။ သောပိ ဂန္တွာ ယထာဋ္ဌာနေယေဝ အဋ္ဌာသိ။

ဒေဝတာသန္နိပါတဝဏ္ဏနာ

၃၃၃. အထ ဘဂဝတ ဩလောကေန္တော ပထဝိတလတော ယာဝ စက္ကဝါဠမုခဝဋ္ဋိပရိစ္ဆေဒါ ယာဝ အကနိဋ္ဌဗြဟ္မလောကာ ဒေဝတာသန္နိပါတံ ဒိသွာ စိန္တေသိ – ''မဟာ အယံ ဒေဝတာသမာဂမော, ဘိက္ခူ ပန ဧဝံ မဟာ ဒေဝတာယ သမာဂမောတိ န ဇာနန္တိ, ဟန္ဒ, နေသံ အာစိက္ခာမီ''တိ, ဧဝံ စိန္တေတွာ ''အထ ခေါ ဘဂဝါ ဘိက္ခူ အာမန္တေသီ''တိ သဗ္ဗံ ဝိတ္ထာရေတဗ္ဗံ။ တတ္ထ **ယေပရမာ**တိ ယေ ပရမ် ပမာဏံ ဧတေသန္တိ ယေပရမာ။ က္ကအနိ ဗုဒ္ဓါနံ ပန အဘာတ ''ယေပိ တေ, ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ''တိ တတိယော ဝါရော န ဝုတ္တော။ **အာစိက္ခိဿာမိ, ဘိက္ခဝေ** တိ ကသ္မာ အာဟ? ဒေဝတာနံ စိတ္တကလ္လတာဇနနတ္ထံ။ ဒေဝတာ ကိရ စိန္တေသုံ – ''ဘဂဝါ ဧဝံ မဟန္တေ သမာဂမေ မဟေသက္ခာနံယေဝ ဒေဝတာနံ နာမဂေါတ္တာနိ ကထေဿတိ, အပ္ပေသက္ခာနံ ကိံ ကထေဿတီ''တိ? အထ ဘဂဝါ ''က္ကမာ ဒေဝတာ ကိံ စိန္တေန္တီ''တိ အာဝဇ္ဇေန္တော မုခေန ဟတ္ထံ ပဝေသေတွာ ဟဒယမံသံ မဒ္ဒန္တော ဝိယ သဘာဏ္ဍံ စောရံ ဂဏှန္တော ဝိယ စ တံ တာသံ စိတ္တာစာရံ ဉတွာ – ''ဒသသဟဿစက္ကဝါဠတော အာဂတာဂတာနံ အပ္ပေသက္ခမဟေသက္ခာနံ သဗ္ဗာသမ္ပိ ဒေဝတာနံ နာမဂေါတ္တံ ကထေဿာမီ''တိ စိန္တေသိ။

ဗုဒ္ဓာ နာမ မဟန္တာ ဧတေ သတ္တဝိသေသာ, ယံ သဒေဝကဿ လောကဿ ဒိဋ္ဌံ သုတံ မုတံ ဝိညာတံ ပတ္တံ ပရိယေသိတံ အနုဝိစရိတံ မနသာ, န ကိဉ္စိ ကတ္ထစိ နီလာဒိဝသေန ဝိဘတ္တရူပာရမ္မဏေသု ရူပာရမ္မဏံ တ ဘေရီသဒ္ဒါဒိဝသေန ဝိဘတ္တသဒ္ဒာရမ္မဏာဒီသု ဝိသုံ ဝိသုံ သဒ္ဒါဒိအာရမ္မဏံ တ အတ္ထိ, ယံ ဧတေသံ ဉာဏမုခေ အာပာထံ နာဂစ္ဆတိ။ ယထာဟ –

"ယံ ဘိက္ခဝေ သဒေဝကဿ လောကဿ။ပေ။ သဒေဝမနုဿာယ ဒိဋ္ဌံ သုတံ မုတံ ဝိညာတံ ပတ္တံ ပရိယေသိတံ အနုဝိစရိတံ မနသာ, တမဟံ ဇာနာမိ, တမဟံ ပဿာမိ, တမဟံ အဗ္ဘညာသိ"န္တိ (အ. နိ. ၄.၂၄)။

ဧဝံ သဗ္ဗတ္ထ အပ္ပဋိဟတဉာဏော ဘဂဝါ သဗ္ဗာပိ တာ ဒေဝတာ ဘဗ္ဗာဘဗ္ဗဝသေန ဒွေဝ ကောဋ္ဌာသေ အကာသိ။ "ကမ္မာဝရဏေန ဝါ သမန္နာဂတာ"တိအာဒိနာ နယေန ဝုတ္တာ သတ္တာ **အဘဗ္ဗာ** နာမ။ တေ ဧကဝိဟာရေ ဝသန္တေပိ ဗုဒ္ဓါ န ဩလောကေန္တိ။ ဝိပရီတာ ပန **ဘဗ္ဗာ** နာမ, တေ ဒူရေ ဝသန္တေပိ ဂန္တွာ သင်္ဂဏှန္တိ။ တသ္မာ တသ္မိမ္ပိ ဒေဝတာသန္နိပါတေ ယေ အဘဗ္ဗာ, တေ ပဟာယ ဘဗ္ဗေ ပရိဂ္ဂဟေသိ။ ပရိဂ္ဂဟေတွာ – "ဧတ္တကာ ဧတ္ထ ရာဂစရိတာ, ဧတ္တကာ ဒောသစရိတာ, ဧတ္တကာ မောဟစရိတာ"တိ စရိတဝသေန ဆ ကောဋ္ဌာသေ အကာသိ။ အထ နေသံ သပ္ပာယံ ဓမ္မဒေသနံ ဥပဓာရယန္တော – "ရာဂစရိတာနံ ဒေဝတာနံ **သမ္မာပရိဗ္ဗာဇနိယသုတ္တံ** ကထေဿာမိ, ဒောသစရိတာနံ **ကလဟဝိဝါဒသုတ္တံ,** မောဟစရိတာနံ **မဟာဗျူဟသုတ္တံ,** ဝိတက္ကစရိတာနံ **စူဠဗျူဟသုတ္တံ,** သဒ္ဓါစရိတာနံ **တုဝဋ္ဋကပဋိပဒံ,** ဗုဒ္ဓိစရိတာနံ **ပုရာဘေဒသုတ္တံ** ကထေဿာမီ"တိ ဒေသနံ ဝဝတ္ထပေတွာ ပုန တံ ပရိသံ မနသာကာသိ – "အတ္တဇ္ဈာသယေန နု ခေါ ဇာနေယျုံ, ပရဇ္ဈာသယေန အတ္ထုပ္ပတ္တိကေန ပုစ္ဆာဝသေနာ"တိ။ တတော "ပုစ္ဆာဝသေန ဇာနေယျာ"တိ ဉတွာ "အတ္ထိ နု ခေါ ကောစိ ဒေဝတာနံ အဇ္ဈာသယံ ဂဟေတွာ စရိတဝသေန ပဉှံ ပုစ္ဆိတုံ သမတ္ထော"တိ "ဧတေသု ပဋ္ဌသတေသု ဘိက္ခူသု ဧကောပိ န သက္ကောတီ"တိ အဒ္ဒသ။ တတော အသီတိမဟာသာဝကေ ဒွေ အဂ္ဂသာဝကေ စ သမန္နာဟရိတွာ "တေပိ န သက္ကောန္တီ"တိ ဒိသွာ စိန္တေသိ "သစေ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေ ဘဝေယျ, သက္ကုဏေယျ နု ခေါ"တိ "သောပိ န သက္ကုဏေယျာ"တိ ဉတွာ "သက္ကသုယာမာဒီသု ကောစိ သက္ကုဏေယျာ"တိ သမန္နာဟရိ။ သစေ ဟိ ဧတေသု ကောစိ သက္ကုဏေယျ, တံ ပုစ္ဆာပေတွာ အတ္တနာ ဝိဿဇ္ဇေယျ, န ပန ဧတေသုပိ ကောစိ သက္ကောတိ။

အထဿ ဧတဒဟောသိ – "မာဒိသော ဗုဒ္ဓေါယေဝ သက္ကုဏေယျ, အတ္ထိ ပန ကတ္ထစိ အညော ဗုဒ္ဓေါ"တိ အနန္တာသု လောကဓာတူသု အနန္တဉာဏံ ပတ္ထရိတွာ ဩလောကေန္တော အညံ ဗုဒ္ဓံ န အဒ္ဒသ။ အနစ္ဆရိယဉ္စေတံ, ယံ ဣဒါနိ အတ္တနာ သမံ န ပဿေယျ, သော ဇာတဒိဝသေပိ ဗြဟ္မဇာလဝဏ္ဏနာယံ ဝုတ္တနယေန အတ္တနာ သမံ အပဿန္တော – "အဂ္ဂေါဟမသ္မိ လောကဿာ"တိ အပ္ပဋိဝတ္တိယံ သီဟနာဒံ နဒိ။ ဧဝံ အညံ အတ္တနာ သမံ အပဿိတွာ စိန္တေသိ – "သစေ အဟံ ပုစ္ဆိတွာ အဟမေဝ ဝိဿဇ္ဇေယျံ, ဧဝမ္ပေတာ ဒေဝတာ န သက္ခိဿန္တိ ပဋိဝိဇ္ဈိတုံ။ အညသ္မိံ ပန ဗုဒ္ဓေယေဝ ပုစ္ဆန္တေ မယိ စ ဝိဿဇ္ဇန္တေ အစ္ဆေရကံ ဘဝိဿတိ, သက္ခိဿန္တိ စ ဒေဝတာ ပဋိဝိဇ္ဈိတုံ, တသ္မာ နိမ္မိတဗုဒ္ဓံ မာပေဿာမီ"တိ အဘိညာပာဒကဇ္ဈာနံ သမာပဇ္ဇိတွာ ဝုဋ္ဌာယ – "ပတ္တစီဝရဂဟဏံ အာလောကိတဝိလောကိတံ သမိဉ္ဇိတပသာရိတဉ္စ မမ သဒိသံယေဝ ဟောတူ"တိ ကာမာဝစရစိတ္တေဟိ ပရိကမ္မံ ကတွာ ဟာစီနယုဂန္ဓရပရိက္ခေပတော ဥလ္လင်္ဃမာနံ စန္ဒမဏ္ဍလံ ဘိန္ဒိတွာ နိက္ခမန္တံ ဝိယ ရူပာဝစရစိတ္တေန အဓိဋ္ဌာသိ။

ဒေဝသင်္ဃော တံ ဒိသွာ – "အညောပိ နု ခေါ, ဘော, စန္ဒော ဥဂ္ဂတော"တိ အာဟ။ အထ စန္ဒံ ဩဟာယ အာသန္နတရေ ဇာတေ "န စန္ဒော, သူရိယော ဥဂ္ဂတော"တိ, ပုန အာသန္နတရေ ဇာတေ "န သူရိယော, ဒေဝဝိမာနံ ဧက"န္တိ, ပုန အာသန္နတရေ ဇာတေ "န ဒေဝဝိမာနံ, ဒေဝပုတ္တော ဧကော"တိ, ပုန အာသန္နတရေ ဇာတေ "န ဒေဝပုတ္တော, မဟာဗြဟ္မာ ဧကော"တိ, ပုန အာသန္နတရေ ဇာတေ "န မဟာဗြဟ္မာ, အပရောပိ ဘော ဗုဒ္ဓေါ အာဂတော"တိ အာဟ။ တတ္ထ ပုထုဇ္ဇနဒေဝတာ စိန္တယိံသု – "ဧကဗုဒ္ဓဿ တာဝ အယံ ဒေဝတာသန္နိပါတော, ဒွိန္နံ ကိံ မဟန္တော ဘဝိဿတီ"တိ။ အရိယဒေဝတာ စိန္တယိံသု – "ဧကိဿာ လောကဓာတုယာ ဒွေ ဗုဒ္ဓါ နာမ နတ္ထိ, အဒ္ဓါ ဘဂဝတာ အတ္တနာ သဒိသော အညော ဧကော ဗုဒ္ဓေါ နိမ္မိတော"တိ။

အထ တဿ ဒေဝသင်္ဃဿ ပဿန္တဿေဝ နိမ္မိတဗုဒ္ဓေါ အာဂန္တွာ ဒသဗလံ အဝန္ဒိတွာဝ သမ္မုခဋ္ဌာနေ သမသမံ ကတွာ မာပိတေ အာသနေ နိသီဒိ။ ဘဂဝတောပိ ဒွတ္တိံသ မဟာပုရိသလက္ခဏာနိ, နိမ္မိတဿာပိ ဒွတ္

တိံသာ၀, ဘဂဝတောပိ သရီရာ ဆဗ္ဗဏ္ဏရသ္မိယော နိက္ခမန္တိ, နိမ္မိတဿာပိ, ဘဂဝတော သရီရရသ္မိယော နိမ္မိတ ဿ သရီရေ ပဋိဟညန္တိ, နိမ္မိတဿ သရီရရသ္မိယော ဘဂဝတော ကာယေ ပဋိဟညန္တိ။ တာ ဒ္ဝိန္နမ္ပိ ဗုဒ္ဓါနံ သရီရ တော ဥဂ္ဂမ္မ အကနိဋ္ဌဘဝနံ အာဟစ္စ တတော ပဋိနိဝတ္တိတွာ ဒေဝတာနံ မတ္ထကပရိယန္တေ ဩတရိတွာ စက္က ဝါဠမုခဝဋ္ဋိယံ ပတိဋ္ဌဟိံသု။ သကလစက္ကဝါဠဂဗ္ဘံ သုဝဏ္ဏမယဝင်္ကကေဟနသိဝိနဒ္ဓမိဝ စေတိယဃရံ ဝိရောစိတ္ထ။ ဒသသဟဿစက္ကဝါဠဒေဝတာ ဧကစက္ကဝါဠေ ရာသိဘူတာ ဒ္ဝိန္နံ ဗုဒ္ဓါနံ ရသ္မိဂဗ္ဘန္တရံ ပဝိသိတွာ အဋ္ဌံသု။ နိမ္ မိတဗုဒ္ဓေါ နိသီဒန္တောယေဝ ဒသဗလဿ ဖောဓိပလ္လင်္ကေ ကိလေသပ္ပဟာနံ အဘိတ္ထဝန္တော –

“ပုစ္ဆာမိ မုနိံ ပဟူတပညံ၊
တိဏ္ဏံ ပာရင်္ဂတံ ပရိနိဗ္ဗုတံ ဌိတတ္တံ။
နိက္ခမ္မ ဃရာ ပနုဇ္ဇ ကာမေ၊
ကထံ ဘိက္ခု သမ္မာ သော လောကေ ပရိဗ္ဗဇေယျာ”တိ။ (သု. နိ. ၃၆၁) –

ကထံ အဘာသိ။ သတ္ထာ ဒေဝတာနံ တာဝ စိတ္တကလ္လတာဇနနတ္ထံ အာဂတာဂတာနံ နာမကေတ္တာနိ ကထေဿာမိ တိ စိန္တေတွာ **အာစိက္ခိဿာမိ, ဘိက္ခဝေ** တိအာဒိမာဟ။

၃၃၄. တတ္ထ **သိလောကမနုကဿာမီ** တိ အက္ခရပဒနိယမိတံ ဝစနသင်္ဃာတံ ပဝတ္တယိဿာမိ။ **ယတ္ထ ဘုမ္မာ တဒဿိတာ**တိ ယေသု ယေသု ဌာနေသု ဘုမ္မာ ဒေဝတာ တံ တံ နိဿိတာ။ **ယေ သိတာ ဂိရိဂဗ္ဘရ** န္တိအာဒီဟိ တေသံ ဘိက္ခူနံ ဝဏ္ဏံ ကထေသိ, ယေ ဘိက္ခူ ဂိရိကုစ္ဆိံ နိဿိတာတိ အတ္ထော။ **ပဟိတတ္တာ** တိ ပေသိတစိတ္တာ။ **သမာဟိတာ**တိ အဝိက္ခိတ္တာ။

ပုထူတိ ဗဟုဇနာ။ **သီဟာဝ သလ္လီနာ** တိ သီဟာ ဝိယ နိလီနာ ဧကတ္တံ ဥပဂတာ။ **လောမဟံသာဘိသမ္ဘုနော** တိ လောမဟံသံ အဘိဘဝိတွာ ဌိတာ, နိဗ္ဘယာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ဩဒာတမနသာ သုဒ္ဓါ** တိ ဩဒာတစိတ္တာ ဟုတွာ သုဒ္ဓါ။ **ဝိပ္ပသန္နာမနာဝိလာ** တိ ဝိပ္ပသန္နအနာဝိလာ။

ဘိယျောပဉ္စသတေ ဉတွာ တိ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန သဒ္ဓိံ အတိရေကပဉ္စသတေ ဘိက္ခူ ဇာနိတွာ။ **ဝနေ ကာပိလဝတ္ထဝေ**တိ ကပိလဝတ္ထုသမီပမ္ဟိ ဇာတေ ဝနသဏ္ဍေ။ **တတော အာမန္တယီ သတ္ထာ** တိ တဒာ အာမန္တယိ။ **သာဝကေ သာသနေ ရတေ**တိ အတ္တနော ဓမ္မဒေသနာယ သဝနန္တေ ဇာတတ္တာ သာဝကေ သိက္ခတ္တယသာသနေ ရတတ္တာ သာသနေ ရတေ။ ဣဒံ သဗ္ဗံ – “သိလောကမနုကဿာမီ”တိ ဝစနတော အညေန ဝုတ္တံ ဝိယ ကတွာ ဝဒတိ။

ဒေဝကာယာ အဘိက္ကန္တာ, တေ ဝိဇာနာထ ဘိက္ခဝေ တိ တေ ဒိဗ္ဗစက္ခုနာ ဝိဇာနာထာတိ နေသံ ဘိက္ခူနံ ဒိဗ္ဗ စက္ခုဉာဏာဘိနီဟာရတ္ထာယ ကထေသိ။ **တေ စ အာတပ္ပမကရုံ, သုတွာ ဗုဒ္ဓဿ သာသန** န္တိ တေ စ ဘိက္ခူ တံ ဗုဒ္ဓ သာသနံ သုတွာ တာဝဒေဝ တဒတ္ထာယ ဝီရိယံ ကရိံသု။

ဇဝံ ကတမတ္တာတပ္ပာနံယေဝ **တေသံ ပာတုရဟု ဉာဏံ။** ကီဒိသံ? အမနုဿာနံ ဒဿနံ ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏံ ဥပ္ပဇ္ဇိ။ န တံ တေဟိ တသ္မိံ ခဏေ ပရိကမ္မံ ကတွာ ဥပ္ပာဒိတံ။ အရိယမဂ္ဂေနေဝ ဟိ တံ နိပ္ဖန္နံ။ အမနုဿဒဿနတ္ထံ ပန ဿ အဘိနီဟာရမတ္တမေဝ ကတံ။ သတ္ထာပိ – “အတ္ထိ တုမှာကံ ဉာဏံ, တံ နီဟရိတွာ တေန ဟိ တေ ဝိဇာနာ ထာ”တိ ဣဒမေဝ သန္ဓာယ “တေ ဝိဇာနာထ, ဘိက္ခဝေ”တိ အာဟ။

အပ္ပေကေ သတမဒ္ဒက္ခုံ န္တိ တေသု ဘိက္ခူသု ဧကစ္စေ ဘိက္ခူ အမနုဿာနံ သတံ အဒ္ဒသံသု။ **သဟဿံ အထ သတ္တရိ**န္တိ ဧကေ သဟဿံ။ ဧကေ သတ္တတိ သဟဿာနိ။

သတံ ဧကေ သဟဿာန န္တိ ဧကေ သတသဟဿံ အဒ္ဒသံသု။ **အပ္ပေကေနန္တမဒ္ဒက္ခုံ** န္တိ ဝိပုလံ အဒ္ဒသံ သု, သတဝသေန သဟဿဝသေန စ အပရိစ္ဆိန္နေပိ အဒ္ဒသံသူတိ အတ္ထော။ ကသ္မာ? ယသ္မာ **ဒိသာ သဗ္ဗာ ဖုဋ္ဌာ အဟုံ,** ဘရိတာ သမ္ပုဏ္ဏာဝ အဟေသုံ။

တစ္ဆ သဗ္ဗံ အဘိညာယာ တိ ယံ တေသု ဧကေနေကေန ဒိဋ္ဌံ, တစ္ဆ သဗ္ဗံ ဇာနိတွာ။ **ဝဝတ္ထိတွတန စက္ခုမာ** တိ ဟတ္ထတလေ လေခံ ဝိယ ပစ္စက္ခတော ဝဝတ္ထပေတွာ ပဥ္စဟိ စက္ခူဟိ စက္ခုမာ သတ္ထာ။ **တတော အာမန္တယီ** တိ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တကထမေဝ နာမကေတ္တကိတ္တနတ္ထာယ အာဟ။ တုမ္ဟေ ဧတေ ဝိဇာနာထ, ပဿထ, ဩလောကေထ, ယေ တေဟံ ကိတ္တယိဿာမီတိ အယမေတ္ထ သမ္ဗန္ဓော။ **ဂိရာဟီ**တိ ဝစနေဟိ။ **အနုပုဗ္ဗသော**တိ အနုပဋိပာဋိယာ။

၃၃၅. သတ္တသဟဿာ တေ ယက္ခာ, ဘုမ္မာ ကာပိလဝတ္ထဝ တိ သတ္တသဟဿာ တာဝေတ္ထ ကပိလဝတ္ထုံ နိဿာယ နိဗ္ဗတ္တာ ဘုမ္မာ ယက္ခာယေဝါတိ ဝဒတိ ။ **ဣဒ္ဓိမန္တော** တိ ဒိဗ္ဗဣဒ္ဓိယုတ္တာ။ **ဇုတိမန္တော** တိ အာနုဘာဝသမ္ပန္နာ။ **ဝဏ္ဏဝန္တော** တိ သရီရဝဏ္ဏသမ္ပန္နာ။ **ယသဿိနော** တိ ပရိဝါရသမ္ပန္နာ။ **မောဒမာနာ အဘိက္ကာမု** န္တိ တုဋ္ဌစိတ္တာ အာဂတာ။ **ဘိက္ခူနံ သမိတိံ ဝန** န္တိ ဣမံ မဟာဝနံ ဘိက္ခူနံ သန္တိကံ ဘိက္ခူနံ ဒဿနတ္ထာယ အာဂတာ။ အထ ဝါ **သမိတိ**န္တိ သမူဟံ, ဘိက္ခုသမူဟံ ဒဿနာယ အာဂတာတိပိ အတ္ထော။

ဆသဟဿာ ဟေမဝတာ, ယက္ခာ နာနတ္တဝဏ္ဏိနော တိ ဆသဟဿာ ဟေမဝတပဗ္ဗတေ နိဗ္ဗတ္တယက္ခာ, တေ စ သဗ္ဗေပိ နီလာဒိဝဏ္ဏဝသေန နာနတ္တဝဏ္ဏာ။

သာတာဂိရာ တိသဟဿာ တိ သာတာဂိရိပဗ္ဗတေ နိဗ္ဗတ္တယက္ခာ တိသဟဿာ။

ဣစ္စေတေ သောဠသသဟဿာ တိ ဧတေ သဗ္ဗေပိ သောဠသသဟဿာ ဟောန္တိ။

ဝေဿာမိတ္တာ ပဉ္စသတာ တိ ဝေဿာမိတ္တပဗ္ဗတေ နိဗ္ဗတ္တာ ပဉ္စသတာ။

ကုမ္ဘီရော ရာဇဂဟိကော တိ ရာဇဂဟနဂရေ နိဗ္ဗတ္တော ကုမ္ဘီရော နာမ ယက္ခော။ **ဝေပုလ္လဿ နိဝေသန** န္တိ တဿ ဝေပုလ္လပဗ္ဗတော နိဝေသနံ နိဝါသနဋ္ဌာနန္တိ အတ္ထော။ **ဘိယျော နံ သတသဟဿံ, ယက္ခာနံ ပယိရုပါသတီ**တိ တံ အတိရေကံ ယက္ခာနံ သတသဟဿံ ပယိရုပါသတိ။ **ကုမ္ဘီရော ရာဇဂဟိကော, သောပာဂ သမိတိံ ဝန** န္တိ သောပိ ကုမ္ဘီရော သပရိဝါရော ဣမံ ဝနံ ဘိက္ခုသမိတိံ ဒဿနတ္ထာယ အာဂတော။

၃၃၆. ပုရိမဉ္စ ဒိသံ ရာဇာ, ဓတရဋ္ဌော ပသာသတီ တိ ဟာစီနဒိသံ အနုသာသတိ။ **ဂန္ဓဗ္ဗာနံ အဓိပတီ** တိ စတူသုပိ ဒိသာသု ဂန္ဓဗ္ဗာနံ ဇေဋ္ဌကော။ သဗ္ဗေ တေ တဿ ဝသေ ဝတ္တန္တိ။ **မဟာရာဇာ ယသဿိသော** တိ မဟာပရိဝါရော ဧသော မဟာရာဇာ။

ပုတ္တာပိ တဿ ဗဟဝေ, ဣန္ဒနာမာ မဟဗ္ဗလာ တိ တဿ ဓတရဋ္ဌဿ ဗဟဝေ မဟဗ္ဗလာ ပုတ္တာ, တေ သဗ္ဗေ သက္ကဿ ဒေဝရညော နာမဓာရကာ။

ဝိရူဠ္ဟော တံ ပသာသတီတိ တံ ဒိသံ ဝိရူဠ္ဟော အနုသာသတိ။

ပုတ္တာပိ တဿာ တိ တဿာပိ တာဒိသာယေဝ ပုတ္တာ။ ဟဋ္ဌိယံ ပန ''မဟဗ္ဗလာ''တိ လိခန္တိ။ အဋ္ဌကထာယံ သဗ္ဗတရေသု ''မဟာဗလာ''တိ ဟဋ္ဌော။

> ''ပုရိမံ ဒိသံ ဓတရဋ္ဌော၊ ဒက္ခိဏေန ဝိရူဠ္ဟကော။
> ပစ္ဆိမေန ဝိရူပက္ခော၊ ကုဝေရော ဥတ္တရံ ဒိသံ။
>
> စတ္တာရော တေ မဟာရာဇာ၊ သမန္တာ စတုရော ဒိသာ။
> ဒဒ္ဒလ္လမာနာ အဋ္ဌံသု၊ ဝနေ ကာပိလဝတ္ထဝေ''တိ။

ဣမာ ပန ကထာ သဗ္ဗသင်္ဂာဟိကဝသေန ဝုတ္တာ။

အယဉ္စေတ္ထ အတ္ထော – ဒသသဟဿစက္ကဝာဠေ ဓတရဋ္ဌော နာမ မဟာရာဇာနော အတ္ထိ။ တေ သဗ္ဗေပိ ကောဋိသတသဟဿကောဋိသတသဟဿဂန္ဓဗ္ဗပရိဝါရာ အာဂန္တွာ ပုရတ္ထိမာယ ဒိသာယ ကပိလဝတ္ထုမဟာဝန တော ပဋ္ဌာယ စက္ကဝာဠဂဗ္ဘံ ပူရေတွာ ဌိတာ။ ဧဝံ ဒက္ခိဏဒိသာဒီသု ဝိရူဠှကာဒယော။ တေနေတံ – ''သမန္တာ စ တုရော ဒိသာ, ဒဒ္ဒလ္လမာနာ အဋ္ဌံသူ''တိ။ ဣဒဉှိ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ''သမန္တာ စက္ကဝါဠေဟိ အာဂန္တွာ စတုရော ဒိသာ ပဗ္ဗတမတ္ထကေသု အဂ္ဂိက္ခန္ဓာ ဝိယ သုဋ္ဌု ဇလမာနာ ဌိတာ''တိ။ တေ ပန ယသ္မာ ကပိလဝတ္ထုဝနမေဝ သန္ဓာယ အာဂတာ, တသ္မာ စက္ကဝါဠံ ပူရေတွာ စက္ကဝါဠေန သမသမာ ဌိတာပိ – ''ဝနေ ကာပိလဝတ္ထဝေ''တိ ဝုတ္တာ။

၃၃၇. **တေသံ မာယာဝိနော ဒါသာ, အာဂုံ ဝဉ္စနိကာ သဌာ** တိ တေသံ မဟာရာဇာနံ ကတပုပ္ပဗ္ဗိတ္ထာဒနလက္ခဏာယ မာယာယ ယုတ္တာ ကုဋိလာစာရာ ဒါသာ အတ္ထိ, ယေ သမ္မုခပရမ္မုခဝဉ္စနာဟိ လောကံ ဝဉ္စနတော ''ဝဉ္စနိကာ''တိ စ, ကေရာဋိယသာဌေယျေန သမန္နာဂတတ္တာ ''သဌာ''တိ စ ဝုစ္စန္တိ, တေပိ အာဂတာတိ အတ္ထော။ **မာယာ ကုဋေဏ္ဍု ဝိဋေဏ္ဍု, ဝိဋုစ္စ ဝိဋူဋော သဟာ**တိ တေ ဒါသာ သဗ္ဗေပိ မာယာကာရကာဝ။ နာမေန ပနေတ္ထ ဧကော **ကုဋေဏ္ဍု** နာမ, ဧကော **ဝိဋေဏ္ဍု** နာမ။ ဟဋ္ဌိယံ ပန ''ဝေဋေဏ္ဍူ''တိ လိခန္တိ။ ဧကော **ဝိဋုစ္စ** နာမ, ဧကော **ဝိဋူဋော** နာမ။ **သဟာ**တိ သောပိ ဝိဋူဋော တေဟိ သဟေဝ အာဂတော။

စန္ဒနော ကာမသေဋ္ဌော စ, ကိန္နိဃဏ္ဍု နိဃဏ္ဍု စာ တိ အပရော ကိန္နိဃဏ္ဍု နာမ။ ဟဋ္ဌိယံ ပန ''ကိန္နုဃဏ္ဍူ''တိ လိခန္တိ။ **နိဃဏ္ဍု စာ** တိ အညော နိဃဏ္ဍု နာမ, ဧတ္တကာ ဒါသာ။ ဣတော ပရေ ပန –

> ''ပနာဒော ဩပမညော စ၊ ဒေဝသူတော စ မာတလိ။
> စိတ္တသေနော စ ဂန္ဓဗ္ဗော၊ နဠော ရာဇာ ဇနေသဘော။
> အာဂုံ ပဉ္စသိခေါ စေဝ၊ တိမ္ဗရူ သူရိယဝစ္ဆသာ''တိ။ –

ဣမေ ဒေဝရာဇာနော။ တတ္ထ **ဒေဝသူတော**တိ ဒေဝသာရထိ။ **စိတ္တသေနော** တိ စိတ္တော စ သေနော စ စိတ္တ သေနော စ။ **ဂန္ဓဗ္ဗော** တိ အယံ စိတ္တသေနော ဂန္ဓဗ္ဗကာယိကော ဒေဝပုတ္တော, န ကေဝလံ စေသ, သဗ္ဗေ ပေတေ ပ နာဒါဒယော ဂန္ဓဗ္ဗာ ဧဝ။ **နဠောရာဇာ**တိ နဠကာရဒေဝပုတ္တော နာမေကော။ **ဇနေသဘော**တိ ဇနဝသဘော ဒေဝပုတ္တော။ **အာဂုံ ပဉ္စသိခေါ စေဝာ**တိ ပဉ္စသိခေါ စေဝ ဒေဝပုတ္တော အာဂတော။ **တိမ္ဗရူ** တိ တိမ္ဗရူ နာမ ဂန္ဓဗ္ဗဒေဝရာဇာ။ **သူရိယဝစ္ဆသာ** တိ တဿေဝ ဓီတာ။

ဧတေ စညေ စ ရာဇာနော, ဂန္ဓဗ္ဗာ သဟ ရာဇုဘိ တိ ဧတေ စ နာမဝသေန ဝုတ္တဂန္ဓဗ္ဗရာဇာနော အညေ စ ဧတေ ဟိ ရာဇူဟိ သဒ္ဓိံ ဗဟူ ဂန္ဓဗ္ဗာ။ **မောဒမာနာ အဘိက္ကာမုံ, ဘိက္ခူနံ သမိတိံ ဝန** န္တိ ဟဋ္ဌတုဋ္ဌစိတ္တာ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ မိတိံ ဣမံ ဝနံ အာဂတာတိ အတ္ထော။

၃၃၈. **အထာဂုံ နာဂသာ နာဂ, ဝေသာလာ သဟတစ္ဆကာ** တိ နာဂသဒဟဝါသိကာ စ ဝေသာလီဝါသိကာ စ နာဂ သဟ တစ္ဆကနာဂပရိသာယ အာဂတာတိ အတ္ထော။ **ကမ္ဗလဿတရာ** တိ ကမ္ဗလော စ အဿတရော စ။ ဧတေ ကိရ သိနေရုပါဒေ ဝသန္တိ, သုပဏ္ဏေဟိပိ အနုဒ္ဒရဏီယာ မဟေသက္ခနာဂါ **ပါယာဂါ သဟ ဉာတိဘီ**တိ ပယာဂတိတ္ထ ဝါသိနော စ သဟ ဉာတိသင်္ဃေန အာဂတာ။

ယာမုနာ ဓတရဋ္ဌာ စာ တိ ယမုနဝါသိနော စ ဓတရဋ္ဌကုလေ ဥပ္ပန္နာ နာဂါ စ။ **ဧရာဝဏော မဟာနာဂေ**တိ ဧရာဝ ဏော စ ဒေဝပုတ္တော, ဇာတိယာ နာဂေ န ဟောတိ။ နာဂဝေဟာရေန ပနေသ ဝောဟရီယတိ။ **သောပါဂမာ**တိ သောပိ အာဂတော။

ယေ နာဂရာဇေ သဟသာ ဟရန္တိ တိ ယေ ဣမေ ဝုတ္တပ္ပကာရေ နာဂေ လောဘာဘိဘူတာ သာဟသံ ကတွာ ဟ ရန္တိ ဂဏှန္တိ။ **ဒိဗ္ဗာ ဒိဇာ ပက္ခီ ဝိသုဒ္ဓစက္ခူ** တိ ဒိဗ္ဗာနုဘာဝတော ဒိဗ္ဗာ မာတုကုစ္ဆိတော စ အဏ္ဍကောသတော စာ တိ ဒွေဝ တရေ ဇာတာတိ ဒိဇာ ပက္ခယုတ္တတာယ ပက္ခီ ယောဇနသတန္တရေပိ ယောဇနသဟဿန္တရေပိ နာဂေ ဒဿန သမတ္ထစက္ခုတာယ ဝိသုဒ္ဓစက္ခူ။ **ဝေဟာယသာ တေ ဝနမဇ္ဈပတ္တာ** တိ တေ အာကာသေနေဝ ဣမံ မဟာဝနံ သမ္ပတ္တာ။ **စိတြာ သုပဏ္ဏာ ဣတိ တေသ နာမ** န္တိ တေသံ ''စိတြသုပဏ္ဏာ''တိ နာမံ။

အဘယံ တအ နာဂရာဇာနမာသိ, သုပဏ္ဏာတော ခေမမကာသိ ဗုဒ္ဓေါ တိ တသ္မာ သဗ္ဗေပိ တေ အညမညံ **သဏ္ဍ ဟာပိ တစာပိ ဥပဝ္ဟယန္တာ** မိတ္တာ ဝိယ ဗန္ဓုတ ဝိယ စ သမုလ္လပန္တာ သမ္မောဒမာနာ အာလိင်္ဂန္တာ ဟတ္ထေ ဂဏှန္တာ အံသကူဋေ ဟတ္ထံ ဌပေန္တာ ဟဋ္ဌတုဋ္ဌစိတ္တာ။ **နာက သုပဏ္ဏာ သရဏမကံသု ဗုဒ္ဓန္တိ** ဗုဒ္ဓံယေဝ သရဏံ ဂတာ။

၃၃၉. ဇိတာ ဝဇိရဟတ္ထေနာ တိ ဣန္ဒေန ဒေဝရညာ ဇိတာ။ **သမုဒ္ဒံ အသုရာသိတာ** တိ မဟာသမုဒ္ဒတသိန္နော သု ဇာတာယ အသုရကညာယ ကာရဏာ သဗ္ဗေပိ **ဘာတရော တသဝသ္သေတေ, ဣဒ္ဓိမန္တော ယသဿိနော။**

တေသု **ကာလကဉ္စာ မဟာဘိသ္မာ** တိ ကာလကဉ္စာ စ မဟန္တေ ဘိံသနေ အတ္တဘာဝေ မာပေတွှတ အာဂမိံသု။ **အသုရာ အနဝေဃသာတိ အနဝေဃသာ** နာမ အညေ ဓနုဂ္ဂဟအသုရာ။ **ဝေပစိတ္တိ သုစိတ္တိ စ, ပဟာရာဒေ နမုစီ သဟာ**တိ ဝေပစိတ္တိအသုရော, သုစိတ္တိအသုရော စာတိ ဧတေ စ အသုရာ နမုစိ စ မာရော ဒေဝပုတ္တော ဧတေဟိ သဟေဝ အာဂတော။ ဣမေ အသုရာ မဟာသမုဒ္ဒတသိန္နော, အယံ ပရနိမ္မိတဒေဝလောကတသီ, ကသ္မာ ဧတေဟိ သဟာဂ တောတိ? အစ္ဆန္တိကတ္တာ။ တေပိ ဟိ အစ္ဆန္တိကာ အဘဗ္ဗာ, အယမ္ပိ တာဒိသောယေဝ။ တသ္မာ ဓာတုသော သံသန္ဒမာ နော အာဂတော။

သတဉ္စ ဗလိပုတ္တာန န္တိ ဗလိနော မဟာအသုရဿ ပုတ္တာနံ သတံ။ **သဗ္ဗေ ဝေရောစနာမကာ** တိ သဗ္ဗေ အတ္တ နော မာတုလဿ ရာဟုဿေဝ နာမဓရာ။ **သန္နယှိတွှတ ဗလိသေန** န္တိ အတ္တနော ဗလိသေနံ သန္နယှိတွှတ သဗ္ဗေ ကတသန္နာဟာဝ ဟုတွှတ။ **ရာဟုဘဒ္ဒမုပာဂမု** န္တိ ရာဟုအသုရိန္ဒံ ဥပသင်္ကမိံသု။ **သမယော အနိ ဘဒ္ဒန္တေ** တိ ဘဒ္ဒံ တဝ ဟောတု, သမယော တေ ဘိက္ခုနံ သမိတိံ ဝနံ ဥပသင်္ကမိတွှတ ဘိက္ခုသင်္ဃံ ဒဿနာယာတိ အတ္ထော။

၃၄၀. အာပေါ စ ဒေဝတ ပထဝီ, တေဇော တယော တဒာဂမုန္တိ အာပေါကသိဏာဒီသု ပရိကမ္မံ ကတွှတ နိဗ္ဗတ္တာ **အာပေါတိအာဒိနာမကာ** ဒေဝတ အာဂမုံ။ **ဝရုဏာ တရုဏာ ဒေဝတ, သောမော စ ယသသာ သဟာ**တိ ဝရုဏဒေဝတာ , တရုဏ ဒေဝတာ, သောမဒေဝတာတိ ဧဝံ နာမကာ စ ဒေဝတ ယသသာ နာမ ဒေဝေန သဟာဂတာတိ အတ္ထော။ **မေတ္တာကရုဏာကာ ယိကာ**တိ မေတ္တာဈာနေ စ ကရုဏာဈာနေ စ ပရိကမ္မံ ကတွှတ နိဗ္ဗတ္တဒေဝတ။ **အာဂုံ ဒေဝတ ယသဿိနော** တိ ဧတေပိ မဟာယသာ ဒေဝတ အာဂတာ။

ဒသေတေ ဒသဓာ ကာယာ, သဗ္ဗေ နာနတ္တဝဏ္ဏိနော တိ တေ ဒသဓာ ဌိတာ ဒသ ဒေဝကာယာ သဗ္ဗေ နီလာဒိဝ သေန နာနတ္တဝဏ္ဏာ အာဂတာတိ အတ္ထော။

ဝေဏ္ဍူ စ ဒေဝတတိ ဝေဏ္ဍုဒေဝတာ စ။ **သဟလိ စာ**တိ သဟလိဒေဝတာ စ။ **အသမာ စ ဒုဝေ ယမာ**တိ အသမဒေဝ တာ စ ဒွေဝ စ ယမကာ ဒေဝတ။ **စန္ဒဿူပနိသာ ဒေဝတ, စန္ဒမာဂုံ ပုရက္ခတွှတ** တိ စန္ဒနိဿိတကာ ဒေဝတ စန္ဒံ ပုရတော ကတွှတ အာဂတာ။ တထာ သူရိယနိဿိတကာ ဒေဝတ သူရိယံ ပုရက္ခတွှတ။ **နက္ခတ္တာနိ ပုရက္ခတွှတ** တိ နက္ခတ္တနိဿိ တာပိ ဒေဝတ နက္ခတ္တာနိ ပုရတော ကတွှတ အာဂတာ။ **အာဂုံ မန္ဒဝလာဟကာ** တိ တတဝလာဟကာ, အဗ္ဘဝလာဟကာ, ဥဏှဝလာဟကာ ဧတေ သဗ္ဗေပိ ဝလာဟကာယိကာ "မန္ဒဝလာဟကာ" နာမ ဝုစ္စန္တိ။ တေပိ အာဂတာတိ အတ္ထော။ **ဝသူနံ တသတေ သေဋ္ဌော, သက္ကောပာက ပုရိန္ဒအေ** တိ ဝသူနံ ဒေဝတာနံ သေဋ္ဌော တသတေ ယော သက္ကောတိ စ, ပုရိန္ဒဒေတိ စ ဝုစ္စတိ, သောပိ အာဂတော။

ဒသေတေ ဒသဓာ ကာယာတိ ဧတေပိ ဒသ ဒေဝကာယာ ဒသဓာဝ အာဂတာ။ **သဗ္ဗေ နာနတ္တဝဏ္ဏိနော** တိ နီလာဒိ ဝသေန နာနတ္တဝဏ္ဏာ။

အထာဂုံ သဟဘူ ဒေဝတတိ အထ သဟဘူ နာမ ဒေဝတ အာဂတာ။ **ဇလမဂ္ဂိသိခာရိဝ** တိ အဂ္ဂိသိခာ ဝိယ ဇလန္တာ။ ဇ လမဂ္ဂိ စ သိခာရိဝတိ ဣမာနိ တေသံ နာမာနီတိပိ ဝုတ္တံ။ **အရိဋ္ဌကာ စ ရောဇာ စာ** တိ အရိဋ္ဌကဒေဝတ စ ရောဇဒေဝတ စ။ **ဥမာပုပ္ဖနိဘာသိနော** တိ **ဥမာပုပ္ဖဒေဝတ** နာမ ဧတေ ဒေဝတ ။ ဥမာပုပ္ဖသဒိသာ ဟိ တေသံ သရီရာဘာ, တသ္မာ "ဥမာပုပ္ဖ နိဘာသိနော"တိ ဝုစ္စန္တိ။

ဝရုဏာ သဟဓမ္မာ စာတိ ဧတေ စ ဒွေ ဇနာ။ **အစ္စုတာ စ အနေဇကာ**တိ အစ္စုတဒေဝတာ စ အနေဇကဒေဝတာ စ။ **သုလေယျရုစိရာ အာဂုန္တိ** သုလေယျာ စ ရုစိရာ စ အာဂတာ။ **အာဂုံ ဝါသဝနေသိနော**တိ ဝါသဝနေသီဒေဝါ နာမ အာဂတာ။ **ဒသေတေ ဒသဓာ ကာယာ**တိ ဧတေပိ ဒသဒေဝကာယာ ဒသဓာ အာဂတာ။

သမာနာ မဟာသမာနာတိ သမာနာ စ မဟာသမာနာ စ။ **မာနုသာ မာနုသုတ္တမာ**တိ မာနုသာ စ မာနုသုတ္တမာ စ။ **ခိဍ္ဍာပဒေါသိကာ အာဂုံ, အာဂုံ မနောပဒေါသိကာ**တိ ခိဍ္ဍာပဒေါသိကာ မနောပဒေါသိကာ စ ဒေဝါ အာဂတာ။

အထာဂုံ ဟရယော ဒေဝါတိ ဟရိဒေဝါ နာမ အာဂတာ။ **ယေ စ လောဟိတဝါသိနော**တိ လောဟိတဝါသိနော စ အာဂတာ။ **ပါရဂါ မဟာပါရဂါ**တိ ဧတေ စ ဒုဝိဓာ အာဂတာ။ **ဒသေတေ ဒသဓာ ကာယာ**တိ ဧတေပိ ဒသဒေဝကာယာ ဒသဓာ အာဂတာ။

သုက္ကာ ကရမ္ဘာ အရုဏာ, အာဂုံ ဝေဃနသာ သဟာတိ ဧတေ သုက္ကာဒယော တယော, တေဟိ သဟ ဝေဃနသာ စ အာဂတာ။ **ဩဒါတဂယှာ ပါမောက္ခာ**တိ ဩဒါတဂယှာ နာမ ပါမောက္ခဒေဝါ အာဂတာ။ **အာဂုံ ဒေဝါ ဝိစက္ခဏာ**တိ ဝိစက္ခဏာ နာမ ဒေဝါ အာဂတာ။

သဒါမတ္တာ ဟာရဂဇာတိ သဒါမတ္တာ စ ဟာရဂဇာ စ။ **မိဿကာ စ ယသဿိနော**တိ ယသသမ္ပန္နာ မိဿကဒေဝါ စ။ **ထနယံ အာဂ ပဇ္ဇုန္နော**တိ ပဇ္ဇုန္နော စ ဒေဝရာဇာ ထနယန္တော အာဂတော။ **ယော ဒိသာ အဘိဝဿတီ**တိ ယော ယံ ယံ ဒိသံ ယာတိ, တတ္ထ တတ္ထ ဒေဝေါ ဝဿတိ။ **ဒသေတေ ဒသဓာ ကာယာ**တိ ဧတေပိ ဒသဒေဝကာယာ ဒသဓာ အာဂတာ။

ခေမိယာ တုသိတာ ယာမာတိ ခေမိယာ ဒေဝါ တုသိတပုရဝါသိနော စ ယာမဒေဝလောကဝါသိနော စ။ **ကထကာ စ ယသဿိနော**တိ ယသသမ္ပန္နာ ကထကဒေဝါ စ။ ပါဠိယံ ပန “ကဋ္ဌကာ စာ”တိ လိခန္တိ။ **လမ္ဗီတကာ လာမသေဋ္ဌာ**တိ လမ္ဗီတကဒေဝါ စ လာမသေဋ္ဌဒေဝါ စ။ **ဇောတိနာမာ စ အာသဝါ**တိ ပဇ္ဇောတမတ္တကေ ကတနဋ္ဌဂ္ဂိက္ခန္ဓော ဝိယ ဇောတမာနာ ဇောတိဒေဝါ နာမ အတ္ထိ, တေ စ အာသာ စ ဒေဝါ အာဂတာတိ အတ္ထော။ ပါဠိယံ ပန “ဇာတိနာမာ”တိ လိခန္တိ။ အာသာ ဒေဝတာ ဆန္ဒဝသေန **အာသဝါ**တိ ဝုတ္တာ။ **နိမ္မာနရတိနော အာဂုံ, အထာဂုံ ပရနိမ္မိတာ။ ဒသေတေ ဒသဓာ ကာယာ**တိ ဧတေပိ ဒသ ဒေဝကာယာ ဒသဓာ အာဂတာ။

သဋ္ဌေတေ ဒေဝနိကာယာတိ ဧတေ စ အာပေါ စ ဒေဝါတိအာဒိနာ ဆ ဒသကာ သဋ္ဌိ ဒေဝနိကာယာ သဗ္ဗေ နီလာဒိဝသေန နာနတ္တဝဏ္ဏိနော။ **နာမန္ဝယေန အာဂစ္ဆုန္တိ** နာမဘာဂေန နာမကောဋ္ဌာသေန အာဂတာ။ **ယေ စညေ သဒိသာ သဟာ**တိ ယေ စ အညေပိ တေဟိ သဒိသာ ဝဏ္ဏတောပိ နာမတောပိ တာဒိသာယေဝ သေသစက္ကဝါဠေသု ဒေဝါ, တေပိ အာဂတာယေဝါတိ ဧကပဒေနေဝ ကလာပံ ဝိယ ပုဋကံ ဝိယ စ ကတွာ သဗ္ဗာ ဒေဝတာ နိဒ္ဒိသတိ။

ဧဝံ ဒသသု လောကဓာတုသဟဿေသု ဒေဝကာယေ နိဒ္ဒိသိတွာ ဣဒါနိ ယဒတ္ထံ တေ အာဂတာ, တံ ဒဿေန္တော **ပဝုဋ္ဌဇာတိ**န္တိ ကထမာဟ။ တဿတ္ထော – ပဝုဋ္ဌာ ဝိဂတာ ဇာတိ အဿာတိ အရိယသံဃော ပဝုဋ္ဌဇာတိ နာမ, **တံ ပဝုဋ္ဌဇာတိံ** ရာဂဒေါသမောဟခီလာနံ အဘာဝါ **အခီလံ** စတ္တာရော ဩဃေ တရိတွာ ဌိတတ္တာ **ဩဃတိဏ္ဏံ** စတုန္နံ အာသဝါနံ အဘာဝေန **အနာသဝံ** အရိယသံဃံ ဒက္ခေမ ပဿိဿာမ။ တေသညေဝ ဩဃာနံ တိဏ္ဏတ္တာ **ဩဃတရံ** အာဂုံ အကရဏတော **နာဂံ။ အသိတာတိဂ**န္တိ ကာဠကဘာဝါတီတံ စန္ဒံဝ သိရိယာ ဝိရောစမာနံ ဒသဗလဉ္စ ဒက္ခေမ ပဿိဿာမာတိ ဧတဒတ္ထံ သဗ္ဗေပိ တေ နာမန္ဝယေန အာဂစ္ဆုံ, ယေ စညေ သဒိသာ သဟာတိ။

၃၄၁. ဣဒါနိ ဗြဟ္မာနော ဒဿေန္တော **သုဗြဟ္မာ ပရမတ္တော စာ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **သုဗြဟ္မာ**တိ ဧကော ဗြဟ္မာ။ ပရမတ္တောပိ ဗြဟ္မာဝ။ **ပုတ္တာ ဣဒ္ဓိမတော သဟာ**တိ ဧတေ ဣဒ္ဓိမတော ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော ပုတ္တာ အရိယဗြဟ္မာနော သဟေဝ အာဂတာ။ **သနင်္ကုမာရော တိဿော စာ**တိ သနင်္ကုမာရော စ တိဿမဟာဗြဟ္မာ စ။ **သောပါဂ**တိ သောပိ အာဂတော။

“သဟဿံ ဗြဟ္မလောကာနံ၊ မဟာဗြဟ္မာဘိတိဋ္ဌတိ။

ဥပပန္နော ဇုတိမန္တော၊ ဘိသ္မာကာယော ယသဿိ သော”တိ။ –

ဧတ္ထ **သဟဿံ ဗ္ရဟ္မလောကာန**န္တိ ဧကင်္ဂုလိယာ ဧကသဟဿစက္ကဝါဠေ ဒသဟိ အင်္ဂုလီဟိ ဒသသဟဿိစက္ကဝါဠေ အာလောကဖရဏသမတ္ထာနံ မဟာဗ္ရဟ္မာနံ သဟဿံ အာဂတံ။ **မဟာဗ္ရဟ္မာဘိတိဋ္ဌတီ**တိ ယတ္ထ ဧကေကော မဟာဗ္ရဟ္မာ အညေ ဗ္ရဟ္မေ အဘိဘဝိတွာ တိဋ္ဌတိ။ **ဥပပန္နော**တိ ဗြဟ္မလောကေ နိဗ္ဗတ္တော။ **ဇုတိမန္တော**တိ အာနုဘာဝသမ္ပန္နော။ **ဘိသ္မာကာယော**တိ မဟာကာယော, ဒွီဟိ တီဟိ မာဂဓိကေဟိ ကမဏ္ဍလုတ္တေဟိ သမပ္ပမာဏအတ္တဘာဝတော။ **ယသဿိသော**တိ အတ္တဘာဝသိရီသင်္ခာတေန ယသေန သမန္နာဂတော။

ဒသေတ္ထ ဣဿရာ အာဂုံ, ပစ္စေကဝသဝတ္တိနောတိ တေသု္ဒ္ဒ ဗ္ရဟ္မသဟဿေ ယေ ဟဋ္ဌိယေက္ကံ ဟဋ္ဌိယေက္ကံ ဝသံ ဝတ္တေန္တိ, ဧဝရူပါ ဒသ ဣဿရာ မဟာဗ္ရဟ္မာနော အာဂတာ။ **တေသဉ္စ မဇ္ဈတော အာဂ, ဟာရိတော ပရိဝါရိတော**တိ တေသံ ဗ္ရဟ္မာနံ မဇ္ဈေ ဟာရိတော နာမ မဟာဗ္ရဟ္မာ သတသဟဿဗ္ရဟ္မပရိဝါရော အာဂတော။

၃၄၂. **တေ စ သဗ္ဗေ အဘိက္ကန္တေ, သဣန္ဒေ ဒေဝေ သဗ္ရဟ္မကေ**တိ တေ သဗ္ဗေပိ သက္ကံ ဒေဝရာဇာနံ ဧဝဉ္စ ကတွာ အာဂတေ ဒေဝကာယေ, ဟာရိတမဟာဗ္ရဟ္မာနံ ဧဝဉ္စ ကတွာ အာဂတေ ဗ္ရဟ္မကာယေ စ။ **မာရသေနာ အဘိက္ကာမီ**တိ မာရသေနာ အဘိဂတာ။ **ပဿ ကဏှဿ မန္ဒိယ**န္တိ ကာဠကဿ မာရဿ ဗာလဘာဝံ ပဿထ။

ဧထ ဂဏှထ ဗန္ဓထတိ ဧဝံ အတ္တနော ပရိသံ အာဏာပေသိ။ **ရာဂေန ဗဒ္ဓမတ္ထု ဝေ**တိ သဗ္ဗံ ဝေ ဣဒံ ဒေဝမဏ္ဍလံ ရာဂေန ဗဒ္ဓံ ဟောတု။ **သမန္တာ ပရိဝါရေထ, မာ ဝေ မုဉ္စိတ္ထ ကောစိ န**န္တိ တုမှာကံ ဧကောပိ ဧတေသု ဧကမ္ပိ မာ မုဉ္စိ။ “မာ ဝေ မုဉ္စေထ”တိပိ ပာဌော, ဧသေဝတ္ထော။

ဣတိ တတ္ထ မဟာသေနော, ကဏှော သေနံ အပေသယီတိ ဧဝံ တတ္ထ မဟာသမယေ မဟာသေနော မာရော မာရသေနံ အပေသယိ။ **ဟတ္ထိနာ တလမာဟစ္စ**တိ ဟတ္ထေန ပထဝီတလံ ပဟရိတွာ။ **သရံ ကတွာန ဘေရဝ**န္တိ မာရဝိဘိံသကဒဿနတ္ထံ ဘယာနကံ သဒ္ဒံ ကတွာ။

ယထာ ပာဝုဿကော မေဃော, ထနယန္တော သဝိဇ္ဇုကောတိ သဝိဇ္ဇုကော ပာဝုဿကမေဃော ဝိယ မဟာဂဇ္ဇိတံ ဂဇ္ဇန္တော။ **တဒါ သော ပစ္စုဒါဝတ္တိ**တိ တသ္မိံ သမယေ သော မာရော တံ ဝိဘိံသနကံ ဒဿေတွာ ပဋိနိဝတ္တော ။ **သင်္ကုဒ္ဓော အသယံ ဝသေ**တိ သုဋ္ဌု ကုဒ္ဓော ကုပိတော ကဉ္စိ ဝသေ ဝတ္တေတုံ အသက္ကောန္တော အသယံဝသေ အသယံဝသီ အတ္တနော ဝသေန အကာမကော ပာဝတွာ နိဝတ္တော။ ဘဂဝါ ကိရ “အယံ မာရော ဣမံ မဟာသမာဂမံ ဒိသွာ ‘အဘိသမယန္တရာယံ ကရိဿာမီ’တိ အန္တရန္တရေ မာရသေနံ ပေသေတွာ မာရံ ဝိဘိံသကံ ဒဿေတီ”တိ အညာသိ။ ပကတိ စေသာ ဘဂဝတော, ယတ္ထ အဘိသမယော န ဘဝိဿတိ, တတ္ထ မာရံ ဝိဘိံသကံ ဒဿေန္တံ န နိဝါရေတိ။ ယတ္ထ ပန အဘိသမယော ဟောတိ, တတ္ထ ယထာ ပရိသာ နေဝ မာရဿ ရူပံ ပဿတိ, န သဒ္ဒံ သုဏာတိ, ဧဝံ အဓိဋ္ဌာတီတိ။ ဣမသ္မိဉ္စ သမာဂမေ မဟာဘိသမယော ဘဝိဿတိ, တသ္မာ ယထာ ဒေဝတာ နေဝ တဿ ရူပံ ပဿန္တိ, န သဒ္ဒံ သုဏန္တိ, ဧဝံ အဓိဋ္ဌာသိ။ တေန ဝုတ္တံ –“တဒါ သော ပစ္စုဒါဝတ္တိ, သင်္ကုဒ္ဓော အသယံဝသေ”တိ။

၃၄၃. **တဉ္စ သဗ္ဗံ အဘိညာယ, ဝဝတ္ထိတွာန စက္ခုမာ**တိ တံ သဗ္ဗံ ဘဂဝါ ဇာနိတွာ ဝဝတ္ထပေတွာ စ။

မာရသေနာ အဘိက္ကန္တာ, တေ ဝိဇာနာထ ဘိက္ခဝေတိ ဘိက္ခဝေ မာရသေနာ အဘိက္ကန္တာ, တေ တုမှေဟ အတ္တနော အနုရူပံ ဝိဇာနာထ, ဖလသမာပတ္တိံ သမာပဇ္ဇထာတိ ဝဒတိ။ **အာတပ္ပမကရု**န္တိ ဖလသမာပတ္တိံ ပဝိသနတ္ထာယ ဝီရိယံ အာရဘိံသု။ **ဝီတရာဂေဟိ ပက္ကာမု**န္တိ မာရော စ မာရသေနာ စ ဝီတရာဂေဟိ အရိယေဟိ ဒူရတောဝ အပက္ကမုံ။ **နေသံ လောမာပိ ဣဉ္ဇယု**န္တိ တေသံ ဝီတရာဂါနံ လောမာနိပိ န စာလယိံသု။ အထ မာရော ဘိက္ခုသင်္ဃံ အာရဗ္ဘ ဣမံ ဂါထံ အဘာသိ –

“သဗ္ဗေ ဝိဇိတသင်္ဂါမာ၊ ဘယာတီတာ ယသဿိနော။
မောဒန္တိ သဟ ဘူတေဟိ၊ သာဝကာ တေ ဇနေသုတာ”တိ။

တတ္ထ **မောဒန္တိ သဟ ဘူတေဟီ**တိ ဒသဗလဿ သာသနေ ဘူတေဟိ သဒ္ဘူတေဟိ အရိယေဟိ သဒ္ဓိံ မောဒန္တိ ပမောဒန္တိ။ **ဇနေသုတာ**တိ ဇနေ ဝိဿုတာ ပာကဋာ အဘိညာတာ။

ဣဒံ ပန မဟာသမယသုတ္တံ နာမ ဒေဝတာနံ ပိယံ မနာပံ, တသ္မာ မင်္ဂလံ ဝဒန္တေန အဘိနဝဋ္ဌာနေသု ဣဒမေဝ သုတ္တံ ဝတ္တဗ္ဗံ။ ဒေဝတာ ကိရ –“ဣမံ သုတ္တံ သုဏိဿာမာ”တိ ဩဟိတသောတာ ဝိစရန္တိ။ ဒေသနာပရိယောသာနေ ပနဿ ကောဋိသတသဟဿဒေဝတာ အရဟတ္တံ ပတ္တာ, သောတာပန္နာဒီနံ ဂဏနာ နတ္ထိ။

ဒေဝတာနဉ္စဿ ပိယမနာပဘာဝေ ဣဒံ ဝတ္ထု – ကောဋိပဗ္ဗတဝိဟာရေ ကိရ နာဂလေဏဒွါရေ နာဂရုက္ခေ ကော ဒေဝဓီတာ ဝသတိ။ ဧကော ဒဟရော အန္တောလေဏေ ဣမံ သုတ္တံ သဇ္ဈာယတိ။ ဒေဝဓီတာ သုတွာ သုတ္တပရိယောသာနေ မဟာသဒ္ဒေန သာဓုကာရမဒါသိ။ ကော ဧသောတိ။ အဟံ, ဘန္တေ, ဒေဝဓီတာတိ။ ကသ္မာ သာဓုကာရမဒါသီတိ? ဘန္တေ, ဒသဗလေန မဟာဝနေ နိသီဒိတွာ ကထိတဒိဝသေ ဣမံ သုတ္တံ သုတွာ အဇ္ဇ အဿောသိံ, ဘဂဝတာ ကထိတတော ဧကက္ခရမ္ပိ အဟာပေတွာ သုဂ္ဂဟိတော အယံ ဓမ္မော တုမှေဟာဟီတိ။ ဒသဗလဿ ကထယတော သုတံ တယာတိ? အာမ, ဘန္တေတိ။ မဟာ ကိရ ဒေဝတာသန္နိပါတော အဟောသိ, တွံ ကတ္ထ ဌိတာ သုဏီတိ?

အဟံ, ဘန္တေ, မဟာဝနတသိယာ ဒေဝတာ, မဟေသက္ခာသု ပန ဒေဝတာသု အာဂစ္ဆန္တီသု ဇမ္ဗုဒီပေ ဩကာသံ နာလတ္ထံ, အထ ဣမံ တမ္ဗပဏ္ဏိဒီပံ အာဂန္တွာ ဇမ္ဗုကောလပဋ္ဋနေ ဌတွာ သောတုံ အာရဒ္ဓမှိ, တတြာပိ မဟေသက္ခာသု ဒေဝတာသု အာဂစ္ဆန္တီသု အနုက္ကမေန ပဋိက္ကမမာနာ ရောဟဏဇနပဒေ မဟာကမဿ ပိဋ္ဌိဘာဂတော သမုဒ္ဒေ ဂလပ္ပမာဏံ ဥဒကံ ပဝိသိတွာ တတ္ထ ဌိတာ အဿောသိန္တိ။ တုယှံ ဌိတဋ္ဌာနတော ဒူရေ သတ္ထာရံ ပဿသိ ဒေဝတေတိ? ကိံ ကထေထ, ဘန္တေ, သတ္ထာ မဟာဝနေ ဓမ္မံ ဒေသေန္တော နိရန္တရံ မမညေဝ ဩလောကေတီတိ မညမာနာ ဩတပ္ပမာနာ ဥဒ္ဓိမိသု နိလယာမိတိ။

တံ ဒိဝသံ ကိရ ကောဋိသတသဟဿဒေဝတာ အရဟတ္တံ ပတ္တာ, တုမှေဟပိ တအာ အရဟတ္တံ ပတ္တာတိ? နတ္ထိ, ဘန္တေ။ အနာဂါမိဖလံ ပတ္တတ္ထ မညေတိ? နတ္ထိ, ဘန္တေ။ သကဒါဂါမိဖလံ ပတ္တတ္ထ မညေတိ? နတ္ထိ, ဘန္တေ။ တယော မဂ္ဂေ ပတ္တာ ဒေဝတာ ကိရ ဂဏနပထံ အတီတာ, သောတာပန္နာ ဇာတတ္ထ မညေတိ? ဒေဝတာ တံ ဒိဝသံ သောတာပတ္တိဖလံ ပတ္တတ္တာ ဟရာယမာနာ –“အပုစ္ဆိတဗ္ဗံ ပုစ္ဆတိ အယျော”တိ အာဟ။ တတော နံ သော ဘိက္ခု အာဟ – “သက္ကာ ပန ဒေဝတေ, တဝ အတ္တဘာဝံ အမှာကံ ဒဿေတု”န္တိ? န သက္ကာ ဘန္တေ သကလကာယံ ဒဿေတုံ, အင်္ဂုလိပဗ္ဗမတ္တံ ဒဿေဿာမိ အယျဿာတိ ကုဉ္စိကဆိဒ္ဒေန အင်္ဂုလိံ အန္တောလေဏာဘိမုခံ အကာသိ, စန္ဒသဟဿသူရိယသဟဿဥဂ္ဂမနကာလော ဝိယ အဟောသိ။ ဒေဝဓီတာ “အပ္ပမတ္တာ, ဘန္တေ, ဟောထာ”တိ ဒဟရဘိက္ခုံ ဝန္ဒိတွာ အဂမာသိ။ ဧဝံ ဣမံ သုတ္တံ ဒေဝတာနံ ပိယံ မနာပံ, မမာယန္တိ နံ ဒေဝတာတိ။

ဣတိ သုမင်္ဂလဝိလာသိနိယာ ဒီဃနိကာယဋ္ဌကထာယံ

မဟာသမယသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈. သက္ကပဉှသုတ္တဝဏ္ဏနာ

နိဒါနဝဏ္ဏနာ

၃၄၄. **ဧဝံ မေ သုတ**န္တိ သက္ကပဉှသုတ္တံ။ တတြာယမနုတ္တာနပဒဝဏ္ဏနာ – **အမ္ဗသဏ္ဍာ နာမ ဗြာဟ္မဏဂါမော**တိ သော ကိရ ဂါမော အမ္ဗသဏ္ဍာနံ အဝိဒူရေ နိဝိဋ္ဌော, တသ္မာ “အမ္ဗသဏ္ဍာ” တွေဝ ဝုစ္စတိ။ **ဝေဒိယကေ ပဗ္ဗတေ**တိ သော ကိရ ပဗ္ဗတော ပဗ္ဗတပါဒေ ဇာတေန မဏိဝေဒိကာသဒိသေန နီလဝနသဏ္ဍေန သမန္တာ ပရိက္ခိတ္တော, တသ္မာ ‘ဝေဒိယကပဗ္ဗတော’ တွေဝ သင်္ချံ ဂတော။ **ဣန္ဒသာလဂုဟာယ**န္တိ ပုဗ္ဗေပိ သာ ဒွိန္နံ ပဗ္ဗတာနံ အန္တရေ ဂုဟာ, ဣန္ဒသာလရုက္ခော စဿာ ဒွါရေ, တသ္မာ ‘ဣန္ဒသာလဂုဟာ’တိ သင်္ချံ ဂတာ။ အထ နံ ကုဋ္ဋေဟိ ပရိက္ခိပိတွာ ဒွါရဝါတပါနာနိ ယောဇေတွာ သုပရိနိဋ္ဌိတသုဓာကမ္မမာလာကမ္မလတာကမ္မဝိစိတ္တံ လေဏံ ကတွာ ဘဂဝတော အဒံသု။ ပုရိမဝေါဟာရဝသေန ပန “ဣန္ဒသာလဂုဟာ” တွေဝ နံ သဉ္ဇာနန္တိ။ တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ ‘ဣန္ဒသာလဂုဟာယ’န္တိ။

ဥဿုက္ကံ ဥဒပါဒီတိ ဓမ္မိကော ဥဿာဟော ဥပ္ပဇ္ဇိ။ နနု စ သေ အဘိဏှဒဿာဝီ ဘဂဝတော, န သော ဒေဝတာသန္နိပါတော နာမ အတ္ထိ, ယတ္ထာယံ န အာဂတပုဗ္ဗော, သက္ကေန သဒိသော အပ္ပမာဒဝိဟာရီ ဒေဝပုတ္တော နာမ နတ္ထိ။ အထ ကသ္မာ ဗုဒ္ဓဒဿနံ အနာဂတပုဗ္ဗဿ ဝိယ အဿ ဥဿာဟော ဥဒပါဒီတိ? မရဏဘယေန သန္တဇ္ဇိတတ္တာ။ တသ္မိံ ကိရဿ သမယေ အာယု ပရိက္ခီဏော, သော ပဉ္စ ပုဗ္ဗနိမိတ္တာနိ ဒိသွာ “ပရိက္ခီဏော အဒါနိ မေ အာယူ”တိ အညာသိ။ ယေသဉ္စ ဒေဝပုတ္တာနံ မရဏနိမိတ္တာနိ အာဝိ ဘဝန္တိ, တေသု ယေ ပရိတ္တကေန ပုညကမ္မေန ဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တာ, တေ “ကုဟိံ နု ခေါ ဣဒါနိ နိဗ္ဗတ္တိဿာမာ”တိ ဘယံ သန္တာသံ အာပဇ္ဇန္တိ။ ယေ ကတဘီရုတ္တာနာ ဗဟုံ ပုညံ ကတွာ နိဗ္ဗတ္တာ, တေ အတ္တနာ ဒိန္နဒါနံ ရက္ခိတသီလံ ဘာဝိတဘာဝနဉ္စ အာဂမ္မ “ဥပရိဒေဝလောကေ သမ္ပတ္တိံ အနုဘဝိဿာမာ”တိ န ဘာယန္တိ။

သက္ကော ပန ဒေဝရာဇာ ပုဗ္ဗနိမိတ္တာနိ ဒိသွာ ဒသယောဇနသဟဿံ ဒေဝနဂရံ, ယောဇနသဟဿုဗ္ဗေဓံ ဝေဇယန္တံ, တိယောဇနသတိကံ သုဓမ္မဒေဝသဘံ, ယောဇနသတုဗ္ဗေဓံ ပါရိစ္ဆတ္တကံ, သဋ္ဌိယောဇနိကံ ပဏ္ဍုကမ္ဗလသိလံ, အဍ္ဎတိယာ နာဋကကောဋိယော ဒွီသု ဒေဝလောကေသု ဒေဝပရိသံ, နန္ဒနဝနံ, စိတ္တလတာဝနံ , မိဿကဝနံ, ဖာရုသကဝနန္တိ ဧဝံ သဗ္ဗသမ္ပတ္တိံ ဩလောကေတွာ “နဿတိ ဝတ ဘော မေ အယံ သမ္ပတ္တီ”တိ ဘယာဘိဘူတော အဟောသိ။

တတော “အတ္ထိ နု ခေါ ကောစိ သမဏော ဝါ ဗြာဟ္မဏော ဝါ လောကပိတာမဟော မဟာဗြဟ္မာ ဝါ, ယော မေ ဟဒယနိဿိတံ သောကသလ္လံ သမုဒ္ဓရိတွာ ဣမံ သမ္ပတ္တိံ ထာဝရံ ကရေယျာ”တိ ဩလောကေန္တော ကဉ္စိ အဒိသွာ ပုန အဒ္ဒသ “မာဒိသာနံ သတသဟဿာနမ္ပိ ဥပ္ပန္နံ သောကသလ္လံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ ဥဒ္ဓရိတုံ ပဋိဗလော”တိ။ အထေဝံ ပရိဝိတက္ကေန္တဿ တေန ခေါ ပန သမယေန သက္ကဿ ဒေဝါနမိန္ဒဿ ဥဿုက္ကံ ဥဒပါဒိ ဘဂဝန္တံ ဒဿနာယ။

ကဟံ နု ခေါ ဘဂဝါ ဧတရဟိ ဝိဟရတီတိ ကတရသ္မိံ ဇနပဒေ ကတရံ နဂရံ ဥပနိဿာယ ကဿ ပစ္စယေ ပရိဘုဉ္ဇန္တော ကဿ အမတံ ဓမ္မံ ဒေသယမာနော ဝိဟရတီတိ။ **အဒ္ဒသာ ခေါ**တိ အဒ္ဒက္ခိ ပဋိဝိဇ္ဈိ။ **မာရိသာ**တိ ပိယဝစနမေတံ, ဒေဝတာနံ ပါဋိယေက္ကော ဝေါဟာရော။ နိဒ္ဒုက္ခာတိပိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ကသ္မာ ပနေသ ဒေဝေ အာမန္တေသိ? သဟာယတ္တာယ။ ပုဗ္ဗေ ကိရေသ ဘဂဝတိ သဠလဃရေ ဝိဟရန္တေ ဧကကောဝ ဒဿနာယ အဂမာသိ။ သတ္ထာ “အပရိပက္ကံ တာဝဿ ဉာဏံ, ကတိပါဟံ ပန အတိက္ကမိတွာ မယိ ဣန္ဒသာလဂုဟာယံ ဝိဟရန္တေ ပဉ္စ ပုဗ္ဗနိမိတ္တာနိ ဒိသွာ မရဏဘယဘီတော ဒွီသု ဒေဝလောကေသု ဒေဝတာဟိ သဒ္ဓိံ ဥပသင်္ကမိတွာ စုဒ္ဒသ ပဉှေ ပုစ္ဆိတွာ ဥပေက္ခာပဉှာဝိဿဇ္ဇနာဝသာနေ အသီတိယာ ဒေဝတာသဟဿေဟိ သဒ္ဓိံ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိဿတီ”တိ စိန္တေတွာ ဩကာသံ နာကာသိ။ သော “မမ ပုဗ္ဗေပိ ဧကကဿ ဂတတ္တာ သတ္ထာရာ ဩကာသော န ကတော, အဒ္ဓာ မေ နတ္ထိ မဂ္ဂဖလဿ ဥပနိဿယော, ကေဿ ပန ဥပနိဿယေ သတိ စက္ကဝါဠပရိယန္တာယပိ ပရိသာယ ဘဂဝါ ဓမ္မံ ဒေသေတိယေဝ။ အဝဿံ ခေါ ပန ဒွီသု ဒေဝလောကေသု ကဿစိ ဒေဝဿ ဥပနိဿယော ဘဝိ

သ္သတိ, တံ သန္ဓာယ သတ္ထာ ဓမ္မံ ဒေသေသ္သတိ။ တံ သုတွာ အပာယမှိ အတ္တနော ဒေါမနသ္သံ ဝူပသမေသ္သာမီ''တိ စိန္တေတွာ သဟာယတ္ထာယ အာမန္တေသိ။

ဧဝံ ဘဒ္ဒံ တဝါတိ ခော ဒေဝ တာဝတိံသာ တိ ဧဝံ ဟောတု မဟာရာဇ, ဂစ္ဆာမ ဘဂဝန္တံ ဒဿနာယ, ဒုလ္လဘော ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒော, ဘဒ္ဒံ တဝ, ယော တွံ ''ပဗ္ဗတကီဠံ နဒီကီဠံ ဂစ္ဆာမာ''တိ အဝတွာ အမှေ ဧဝရူပေသု ဌာနေသု နိယောဇေသီတိ။ **ပစ္စဿောသုံ** တိ တဿ ဝစနံ သိရသာ သမ္ပဋိစ္ဆိံသု။

၃၄၅. ပဉ္စသိခံ ဂန္ဓဗ္ဗဒေဝပုတ္တံ အာမန္တေသီ တိ ဒေဝေ တာဝ အာမန္တေတု, ကိမံ ကသ္မာ ဝိသုံ အာမန္တေသိ? ဩကာသကရဏတ္ထံ။ ဧဝံ ကိရဿ အဟောသိ ''ဒွိသု ဒေဝလောကေသု ဒေဝတာ ဂဟေတွာ စုရေန ပဟရန္တဿ ဝိယ သတ္ထာရံ ဥပသင်္ကမိတုံ န ယုတ္တံ, အယံ ပန ပဉ္စသိခေါ ဒသဗလဿ ဥပဋ္ဌာကော ဝလ္လဘော ကိစ္စတိကိစ္စတက္ခဏေ ဂန္တွာ ပဉှံ ပုစ္ဆိတွာ ဓမ္မံ သုဏာတိ, ကိမံ ပုရတော ပေသေတွာ ဩကာသံ ကာရေတွာ ကိမိနာ ကတော ကာသေ ဥပသင်္ကမိတွာ ပဉှံ ပုစ္ဆိဿာမီ''တိ ဩကာသကရဏတ္ထံ အာမန္တေသိ။

ဧဝံ ဘဒ္ဒံ တဝ တိ သော ''ဧဝံ မဟာရာဇ, ဟောတု, ဘဒ္ဒံ တဝ, ယော တွံ မံ 'ဧဟိ, မာရိသ, ဥယျာနကီဠာဒီနိ တ နဒီသမဇ္ဇာဒီနိ တ ဒဿနာယ ဂစ္ဆာမာ'တိ အဝတွာ 'ဗုဒ္ဓံ ပဿိဿာမ, ဓမ္မံ သောဿာမာ'တိ ဝဒသီ''တိ ဒဋ္ဌဟတရံ ဥပတ္ထမ္ဘေန္တော ဒေဝါနမိန္ဒဿ ဝစနံ ပဋိဿုတွာ အနုစရိယံ သဟာစရဏံ ကေတော ဂမနံ ဥပာဂမိ။

တတ္ထ **ဗေလုဝပဏ္ဍု** န္တိ ဗေလုဝပက္ကံ ဝိယ ပဏ္ဍုဝဏ္ဏံ။ တဿ ကိရ သောဝဏ္ဏမယံ ဟောက္ခရံ, ကိန္ဒနီလမယော ဒဏ္ဍော, ရဇတမယာ တန္တိယော, ပဝါဠမယာ ဝေဠကာ, ဝီဏာပတ္တကံ ကဝုတံ, တန္တိဗန္ဓနဋ္ဌာနံ ကဝုတံ, ဥပရိ ဒဏ္ဍကော ကဝုတန္တိ တိကဝုတပရိမာဏာ ဝီဏာ။ ကိတိ သော တံ ဝီဏံ အာဒာယ သမပညာသမုစ္ဆနာ မုစ္ဆေတွာ အင်္ဂနခေဟိ ပဟရိတွာ မဓုရံ ဂီတဿရံ နိစ္ဆာရေတွာ သေသဒေဝေ သက္ကဿ ဂမနကာလံ ဇာနာပေန္တော ကေမန္တံ အဋ္ဌာသိ။ ဧဝံ တဿ ဂီတတာဒိတသညာယ သန္နိပတိတေ ဒေဝဂဏေ **အထ ခော သက္ကော ဒေဝါနမိန္ဒော။ပေ.။ ဝေဒိယကေ ပဗ္ဗတေ ပစ္စုဋ္ဌာသိ။**

၃၄၆. အတိရိဝ ဩဘာသဇာတောတိ အညေသု ဒိဝသေသု ကေဝလော ဒေဝဿ တ မာရဿ တ ဗြဟ္မုနော တ ဩဘာသေန ဩဘာသဇာတော ဟောတိ, တံဒိဝသံ ပန ဒွီသု ဒေဝလောကေသု ဒေဝတာနံ ဩဘာသေန အတိရိဝ ဩဘာသဇာတော ကေပဏ္ဍောတော သဟဿစန္ဒသူရိယဥဂ္ဂတကာလသဒိသော အဟောသိ။ **ပရိတော ကမေသု မနုဿာ** တိ သမန္တာ ကမေသု မနုဿာ။ ပကတိသာယမာသကာလေယေဝ ကိရ ကမမဇ္ဈေ အရကေသု ကီဠန္တေသု တတ္ထ သက္ကော အဂမာသိ, တသ္မာ မနုဿာ ပဿိတွာ ဧဝမာဟံသု။ နနု စ မဇ္ဈိမယာမေ ဒေဝတာ ဘဂဝန္တံ ဥပသင်္ကမန္တိ, အယံ ကသ္မာ ပဌမယာမဿာပိ ပုရိမဘာဂေယေဝ အာဂတောတိ? မရဏဘယေနေဝ တဇ္ဇိတတ္တာ။ **ကီံသု နာမာ**တိ ကီံသု နာမ ဘော ဧတံ, ကော နု ခော အဇ္ဇ မဟေသက္ခော ဒေဝေ တ ဗြဟ္မာ တ ဘဂဝန္တံ ပဉှံ ပုစ္ဆိတုံ ဓမ္မံ သောတုံ ဥပသင်္ကမန္တော, ကထံသု နာမ ဘော ဘဂဝ ပဉှံ ဝိဿဇ္ဇေဿတိ ဓမ္မံ ဒေသေဿတိ, လာဘာ အမှာကံ, ယေ သံ နော ဧဝံ ဒေဝတာနံ ကင်္ခာဝိနောဒကော သတ္ထာ အဝိဒူရေ ဝိဟာရေ ဝသတိ, ယေ လာဘာမ ထာလကဘိက္ခမ္ပိ ကဋုစ္ဆုဘိက္ခမ္ပိ အတုန္တိ သံဝိဂ္ဂ လောမဟဋ္ဌဇာတာ ဥဒ္ဒဂ္ဂလောမာ ဟုတွာ ဒသနခသမောဓာနသမုဇ္ဇလံ အဉ္ဇလိံ သိရသိ ပတိဋ္ဌပေတွာ နမဿမာနာ အဋ္ဌံသု။

၃၄၇. ဒုရုပသင်္ကမာ တိ ဒုပယိရုပာသိယာ။ အဟံ သရာဂေ သဒေါသော သမောဟော, သတ္ထာ ဝီတရာဂေ ဝီတဒေါသော ဝီတမောဟော, တသ္မာ ဒုပယိရုပာသိယာ တထာဂတာ မာဒိသေန။ **ဈာယီ**တိ လက္ခဏူပနိဇ္ဈာနေန စ အာရမ္မဏူပနိဇ္ဈာနေန စ ဈာယီ။ တသ္မိံယေဝ ဈာနေ ရတာတိ **ဈာနရတာ။ တဒန္တရံ ပဋိသလ္လီနာ** တိ တဒန္တရံ ပဋိသလ္လီနာ သမ္ပတိ ပဋိသလ္လီနာ တ။ တသ္မာ န ကေဝလံ ဈာယီ ဈာနရတာတိ ဒုရုပသင်္ကမာ, ကိအနိမေဝ ပဋိသလ္လီနာတိပိ ဒုရုပသင်္ကမာ။ **ပသာဒေယျာသီ** တိ အာရာဓေယျာသိ, ဩကာသံ မေ ကာရေတွာ ဒဒေယျာသီတိ ဝဒတိ။ **ဗေလုဝပဏ္ဍုဝီဏံ အာဒာယာ**တိ နနု ပုဗ္ဗေဝ အာဒိန္နာတိ? အာမ, အာဒိန္နာ။ မဂ္ဂဂမနဝသေန ပန အံသကူဋေ လဂ္ဂိတာ, ကိအနိ နံ တမဟတွာ ထေ ဌပေတွာ တဒနသဇ္ဇံ ကတွာ အာဒိယိ။ တေန ဝုတ္တံ ''အာဒာယာ''တိ။

၃၄၈. အဿာဝေသီတိ သာဝေသိ။ **ဗုဒ္ဓူပသဉ္ဟိတာ**တိ ဗုဒ္ဓံ အာရဗ္ဘ ဗုဒ္ဓံ နိဿာယ ကတ္ဝာ ပဝတ္တာတိ အတ္ထော။ သေသပဒေသုပိ ဧသေဝ နယော။

ဝန္ဒေ တေ ပိတရံ ဘဒ္ဒေ, တိမ္ဗရု သူရိယဝစ္ဆသေတိ ဧတ္ထ **သူရိယဝစ္ဆသာ**တိ သူရိယသမာနသရီရာ။ တဿာ ကိရ ဒေဝဓီတာယ ပါဒန္တတော ရသ္မိ ဥဋ္ဌဟိတ္ဝာ ကေသန္တံ အာရောဟတိ, တသ္မာ ဗာလသူရိယမဏ္ဍလသဒိသာ ခါယတိ, ဣတိ နံ "သူရိယဝစ္ဆသာ"တိ သဉ္ဇာနန္တိ။ တံ သန္ဓာယာဟ – "ဘဒ္ဒေ, သူရိယဝစ္ဆသေ, တဝ ပိတရံ တိမ္ဗရုံ ဂန္ဓဗ္ဗဒေဝရာဇာနံ ဝန္ဒာမီ"တိ။ **ယေန ဇာတာသိ ကလျာဏီ**တိ ယေန ကာရဏဘူတေန ယံ တိမ္ဗရုံ ဒေဝရာဇာနံ နိဿာယ တ္ဝံ ဇာတာ, ကလျာဏီ သဗ္ဗင်္ဂသောဘနာ။ **အာနန္ဒဇနနီ မမာ**တိ မယှံ ပီတိသောမနဿဇနနီ။

ဝါတောဝ သေဒတံ ကန္တောတိ ယထာ သဉ္ဇာတသေဒါနံ သေဒဟရဏတ္ထံ ဝါတော ဣဋ္ဌော ဟောတိ ကန္တော မနာပေါ, ဧဝံ အတ္ထော။ **ပါနီယံဝ ပိပါသတော**တိ ပါတုမိစ္ဆန္တဿ ပိပါသိတော ပိပါသာဘိဘူတဿ။ **အင်္ဂီရသီ**တိ အင်္ဂေ ရသ္မိယော အဿာတိ အင်္ဂီရသီ, တမေဝ အာရဗ္ဘ အာလပန္တော ဝဒတိ။ **ဓမ္မော အရဟတာမိဝ**တိ အရဟန္တာနံ နဝလောကုတ္တရဓမ္မော ဝိယ။

ဇိဃစ္ဆတောတိ ဘုဉ္ဇိတုကာမဿ ခုဒါဘိဘူတဿ။ **ဇလန္တမိဝ ဝါရိနာ**တိ ယထာ ကောစိ ဇလန္တံ ဇာတဝေဒံ ဥဒကကုမ္ဘေန နိဗ္ဗာပေယျ, ဧဝံ တဝ ကာရဏာ ဥပ္ပန္နံ မမ ကာမရာဂပရိဠာဟံ နိဗ္ဗာပေဟီတိ ဝဒတိ။

ယုတ္တံ ကိဉ္ဇက္ခရေဏုနာတိ ပဒုမကေသရရေဏုနာ ယုတ္တံ။ **နာဂေ ဃမ္မာဘိတတ္တောဝ**တိ ဃမ္မာဘိတတ္တဟတ္ထီ ဝိယ။ **ဩဂါဟေ တေ ထနူဒရန္တိ** ယထာ သော နာဂေ ပေါက္ခရဏိံ ဩဂါဟိတ္ဝာ ပိဝိတ္ဝာ အဂ္ဂသောဏ္ဍမတ္တံ ပညာယမာနံ ကတ္ဝာ နိမုဂ္ဂေါ သုခံ သာတံ ဝိန္ဒတိ, ဧဝံ ကဒါ နု ခေါ တေ ထနူဒရံ ထနဝေမဇ္ဈံ ဥဒရဉ္စ ဩဂါဟိတ္ဝာ အဟံ သုခံ သာတံ ပဋိလဘိဿာမီတိ ဝဒတိ။

"အစ္စင်္ကုသောဝ နာဂေဝ, ဇိတံ မေ တုတ္တတောမရံ။
ကာရဏံ နပ္ပဇာနာမိ, သမ္မတ္တော လက္ခဏူရုယာ"တိ။ –

ဧတ္ထ **တုတ္တံ**တိ ဝုစ္စတိ ကဏ္ဏမူလေ ဝိဇ္ဈနအယဒဏ္ဍကော။ **တောမရ**န္တိ ပါဒါဒီသု ဝိဇ္ဈနဒဏ္ဍတောမရံ။ **အင်္ကုသော**တိ မတ္ထကေ ဝိဇ္ဈနကုဋိလကဏ္ဋကော။ ယော စ နာဂေ ပဘိန္နမတ္တော အစ္စင်္ကုသော ဟောတိ, အင်္ကုသံ အတီတော; အင်္ကုသေန ဝိဇ္ဈိယမာနောပိ ဝသံ န ဂစ္ဆတိ, သော "ဇိတံ မယာ တုတ္တတောမရံ, ယော အဟံ အင်္ကုသဿပိ ဝသံ န ဂစ္ဆာမီ"တိ မဒဒပ္ပေန ကိဉ္စိ ကာရဏံ န ဗုဇ္ဈတိ။ ယထာ သော အစ္စင်္ကုသော နာဂေ "ဇိတံ မေ တုတ္တတောမရ"န္တိ ကိဉ္စိ ကာရဏံ နပ္ပဇာနာတိ, ဧဝံ အဟမ္ပိ လက္ခဏသမ္ပန္နဦရုတာယ လက္ခဏူရုယာ သမ္မတ္တော မတ္တော ပမတ္တော ဥမ္မတ္တော ဝိယ ကိဉ္စိ ကာရဏံ နပ္ပဇာနာမီတိ ဝဒတိ။ အထ ဝါ အစ္စင်္ကုသောဝ နာဂေ အဟမ္ပိ သမ္မတ္တော လက္ခဏူရုယာ ကိဉ္စိ တတော ဝိရာဂကာရဏံ နပ္ပဇာနာမိ။ ကသ္မာ? ယသ္မာ တေန နာဂေန ဝိယ ဇိတံ မေ တုတ္တတောမရံ, န ကဿစိ ဝဒတော ဝစနံ အာဒိယာမိ။

တယိ ဂေဓိတစိတ္တောသ္မိတိ ဘဒ္ဒေ လက္ခဏူရု တယိ ဗဒ္ဓစိတ္တောသ္မိ။ **ဂေဓိတစိတ္တော**တိ ဝါ ဂေဓံ အဇ္ဈုပေတစိတ္တော။ **စိတ္တံ ဝိပရိဏာမိတ**န္တိ ပကတိံ ဇဟိတ္ဝာ ဌိတံ။ **ပဋိဂန္တုံ န သက္ကောမီ**တိ နိဝတ္တိတုံ န သက္ကောမိ။ **ဝင်္ကဃသ္တောဝ အမ္ဗုဇော**တိ ဗဠိသံ ဂိလိတ္ဝာ ဌိတမစ္ဆော ဝိယ။ "ဃသော"တိပိ ပါဌော, အယမေဝတ္ထော။

ဝါမူရူတိ ဝါမာကာရေန သဏ္ဌိတဦရု, ကဒလိက္ခန္ဓသဒိသဦရူတိ ဝါ အတ္ထော။ **သဇာ**တိ အာလိင်္ဂ။ **မန္ဒလောစနေ**တိ ဣတ္ထိယော နာမ တိခိဏံ နိဇ္ဈာယန္တိ မန္ဒံ အာလောစေန္တိ ဩလောကေန္တိ, တသ္မာ "မန္ဒလောစနာ"တိ ဝုစ္စန္တိ။ **ပလိဿဇာ**တိ သဗ္ဗတောဘာဂေန အာလိင်္ဂ။ **ဧတံ မေ အဘိပတ္ထိတ**န္တိ ဧတံ မယာ အဘိဏှံ ပတ္ထိတံ။

အပ္ပကော ဝတ မေ သန္တောတိ ပကတိယာဝ မန္ဒော သမာနော။ **ဝေလ္လိတကေသိယာ**တိ ကေသာ မုဉ္စိတ္ဝာ ပိဋ္ဌိယံ ဝိဿဋ္ဌကာလေ သပ္ပော ဝိယ ဝေလ္လန္တာ ဂစ္ဆန္တာ အဿာတိ ဝေလ္လိတကေသီ, တဿာ ဝေလ္လိတကေ

သိယာ။ **အနေကဘာဂတော သမုပ္ပာဒီ**တိ အနေကဝိဓော ဇာတော။ **အနေကဘာဂေ**တိ တ ဟဒ္ဒော။ **အရဟန္တေဝ ဒက္ခိဏာ**တိ အရဟန္တမ္ပိ ဒိန္နအန္နံ ဝိယ နာနပ္ပကာရတော ပဘိန္နော။

ယံ မေ အတ္ထိ ကတံ ပုညန္တိ ယံ မယာ ကတံ ပုညမတ္ထိ။ **အရဟန္တေသု တာဒိသူ**တိ တာဒိလက္ခဏပ္ပတ္တေသု အရဟန္တေသု။ **တယာ သဒ္ဓိံ ဝိပစ္စတ**န္တိ သဗ္ဗံ တယာ သဒ္ဓိမေဝ ဝိပာကံ ဒေတု။

ဧကောဒီတိ ဧကီဘာဝံ ဂတော။ **နိပကော သတော**တိ နေပက္ကံ ဝုစ္စတိ ပညာ, တာယ သမန္နာဂတောတိ နိပကော။ သတိယာ သမန္နာဂတတ္တာ သတော။ **အမတံ မုနိ ဇိဂီသာနော**တိ ယထာ သော ဗုဒ္ဓမုနိ အမတံ နိဗ္ဗာနံ ဇိဂီသတိ ပရိယေသတိ, ဧဝံ တံ အဟံ သူရိယဝစ္ဆသေ ဇိဂီသာမိ ပရိယေသာမိ။ ယထာ တ သော အမတံ ဇိဂီသာနော ဧသန္တော ဂဝေသန္တော ဝိစရတိ, ဧဝဟံ တံ ဧသန္တော ဂဝေသန္တော ဝိစရာမီတိပိ အတ္ထော။

ယထာပိ မုနိ နန္ဒေယျ, ပတွာ သမ္ဗောဓိမုတ္တမန္တိ ယထာ ဗုဒ္ဓမုနိ ဗောဓိပလ္လင်္ကေ နိသိန္နော သဗ္ဗညုတညာဏံ ပတွာ နန္ဒေယျ တောသေယျ။ **ဧဝံ နန္ဒေယျ**န္တိ ဧဝမေဝ အဟမ္ပိ တယာ မိဿီဘာဝံ ဂတော နန္ဒေယျံ, ပီတိသောမနဿဇာတော ဘဝေယျန္တိ ဝဒတိ။

တာဟံ ဘဒ္ဒေ ဝရေယျာဟေတိ **အဟေ**တိ အာမန္တနံ, အဟေ ဘဒ္ဒေ သူရိယဝစ္ဆသေ, သက္ကေန ဒေဝါနမိန္ဒေန “ကိံ ဒွိသု ဒေဝလောကေသု ဒေဝရဇ္ဇံ ဂဏှာဟိ, သူရိယဝစ္ဆသ”န္တိ, ဧဝံ ဝရေ ဒိန္နေ ဒေဝရဇ္ဇံ ပဟာယ “သူရိယဝစ္ဆသံ ဂဏှာမီ”တိ ဧဝံ တံ အဟံ ဝရေယျံ ကဍ္ဎေယျံ ဂဏှေယျန္တိ အတ္ထော။

သာလံဝ န စိရံ ဖုလ္လန္တိ တဝ ပိတု နဂရဒွါရေ နစိရံ ပုပ္ဖိတော သာလော အတ္ထိ။ သော အတိဝိယ မနောဟရော။ တံ နစိရံ ဖုလ္လသာလံ ဝိယ။ **ပိတရံ တေ သုမေဓသေ**တိ အတိသဿိရိကံ တဝ ပိတရံ **ဝန္ဒမာနော နမဿာမိ** နမော ကရောမိ။ **ယဿာသေတာဒိသီ ပဇာ**တိ ယဿ အာသိ ဧတာဒိသီ ဓီတာ။

၃၄၉. **သံသန္ဒတီ**တိ ကသ္မာ ဂီတသဒ္ဒဿ စေဝ ဝီဏာသဒ္ဒဿ စ ဝဏ္ဏံ ကထေသိ? ကိံ တတ္ထ ဘဂဝတော သာရာဂေ အတ္ထီတိ? နတ္ထိ။ ဆဠင်္ဂုပေက္ခာယ ဥပေက္ခကော ဘဂဝါ ဧတာဒိသေသု ဌာနေသု, ကေဝလံ ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌံ ဇာနာတိ, န တတ္ထ ရဇ္ဇတိ။ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ “သံဝိဇ္ဇတိ ခေါ, အာဝုသော, ဘဂဝတော စက္ခု, ပဿတိ ဘဂဝါ စက္ခုနာ ရူပံ, ဆန္ဒရာဂေါ ဘဂဝတော နတ္ထိ, သုဝိမုတ္တစိတ္တော ဘဂဝါ။ သံဝိဇ္ဇတိ ခေါ, အာဝုသော, ဘဂဝတော သောတ”န္တိအာဒိ (သံ. နိ. ၄.၂၃၂)။ သစေ ပန ဝဏ္ဏံ န ကထေယျ, ပဉ္စသိခေါ “ဩကာသော မေ ကတော”တိ န ဇာနေယျ။ အထ သက္ကော “ဘဂဝတာ ပဉ္စသိခဿ ဩကာသော န ကတော”တိ ဒေဝတာ ဂဟေတွာ တတောဝ ပဋိနိဝတ္တေယျ, တတော မဟာဇာနိယော ဘဝေယျ။ ဝဏ္ဏေ ပန ကထိတေ “ကတော ဘဂဝတာ ပဉ္စသိခဿ ဩကာသော”တိ ဒေဝတာဟိ သဒ္ဓိံ ဥပသင်္ကမိတွာ ပဉှံ ပုစ္ဆိတွာ ဝိဿဇ္ဇနာဝသာနေ အသီတိယာ ဒေဝတာသဟဿေဟိ သဒ္ဓိံ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိဿတီတိ ဉတွာ ဝဏ္ဏံ ကထေသိ။

တတ္ထ **ကဒါ သံယူဠှာ**တိ ကဒါ ဂန္ထိတာ ပိဏ္ဍိတာ။ **တေန ခေါ ပနာဟံ, ဘန္တေ, သမယေနာ**တိ တေန သမယေန တသ္မိံ တုမှာကံ သမ္ဗောဓိပ္ပတ္တိတော ပဉ္စမေ သတ္တာဟေ။ **ဘဒ္ဒာ နာမ သူရိယဝစ္ဆသာ**တိ နာမတော ဘဒ္ဒာ သဿိရိကသမ္ပတ္တိယာ သူရိယဝစ္ဆသာ။ **ဘဂိနီ**တိ ဝေါဟာရဝစနမေတံ, ဒေဝဓီတာတိ အတ္ထော။ **ပရကာမိနီ**တိ ပရံ ကာမေတိ အဘိကင်္ခတိ။

ဥပနစ္စန္တိယာတိ နစ္စမာနာယ။ သာ ကိရ ဧကသ္မိံ သမယေ စာတုမဟာရာဇိကဒေဝေဟိ သဒ္ဓိံ သက္ကဿ ဒေဝရာဇဿ နစ္စံ ဒဿနတ္ထာယ ဂတာ, တသ္မိဉ္စ ခဏေ သက္ကော တထာဂတဿ အဋ္ဌ ယထာဘုစ္စေ ဂုဏေ ပယိရုဒါဟာသိ။ ဧဝံ တသ္မိံ ဒိဝသေ ဂန္တွာ နစ္စန္တီ အဒ္ဒသာသိ။

သက္ကူပသင်္ကမဝဏ္ဏနာ

၃၅၀. ပဋိသမ္မောဒတီ တိ “သံသန္ဒတိ ခော တေ”တိအာဒီနိ ဝဒန္တော ဘဂဝတ သမ္မောဒတိ, ပဥ္စသိခော ပဋိသမ္မောဒတိ။ ကထာ စ ဘာသန္တော ပဥ္စသိခော သမ္မောဒတိ, ဘဂဝတ ပဋိသမ္မောဒတိ။ **အာမန္တေသီ** တိ ဇာနာပေသိ။ တဿ ကိရေဝံ အဟောသိ “အယံ ပဥ္စသိခော မယာ မမ ကမ္မေန ပေသိတော အတ္တနော ကမ္မံ ကရောတိ။ ဧဝရူပဿ သတ္ထု သန္တိကေ ဌတွာ ကာမဂုဏူပသဥှိတံ အနနုစ္ဆဝိကံ ကထေသိ, နဇ္ဇာ နာမ နိလ္လဇ္ဇာ ဟောန္တိ, ကထေန္တော ဝိပ္ပကာရမ္ပိ ဒဿေယျ, ဟန္ဒ နံ မမ ကမ္မံ ဇာနာပေမီ”တိ စိန္တေတွာ အာမန္တေသိ။

၃၅၁. ဝေဠ္စ ပန တထာဂတာတိ ဓမ္မသင်္ဂါဟကတ္ထေရေဟိ ဌပိတဝစနံ။ **အဘိဝဒန္တိ** တိ အဘိတာဒနသမ္ပဋိစ္ဆနေန ဝဓိုတဝစနေန ဝဒန္တိ။ **အဘိဝဒိတော**တိ ဝဓိုတဝစနေန ဝုတ္တော။

ဥရုန္ဒာ သမဟာဒီ တိ မဟန္တာ ဝိဝဋ္ဋာ အဟောသိ, အန္ဓကာရော ဂုဟာယံ အန္တရဓာယိ။ **အာလောကော ဥဒပာဒီ**တိ ယော ပကတိယာ ဂုဟာယံ အန္ဓကာရော, သော အန္တရဟိတော, အာလောကော ဇာတော။ သဗ္ဗမေတံ ဓမ္မသင်္ဂါဟကာနံ ဝစနံ။

၃၅၂. စိရပဋိကာဟံ, ဘန္တေ တိ စိရတော အဟံ, စိရတော ပဋ္ဌာယာဟံ ဒဿနကာမောတိ အတ္ထော။ **ကေဟိစိ ကေဟိစိ ကိစ္စကရဏီယေဟီ**တိ ဒေတနံ ခီတာ စ ပုတ္တာ စ အင်္ဂေ နိဗ္ဗတ္တန္တိ, ဟာဒပရိစာရိကာ ဣတ္ထိယော သယနေ နိဗ္ဗတ္တန္တိ, တာသံ မဏ္ဍနပသာဓနကာရိကာ ဒေဝတာ သယနံ ပရိဝါရေတွာ နိဗ္ဗတ္တန္တိ, ဝေယျာဝစ္စကရာ အန္တောဝိမာနေ နိဗ္ဗတ္တန္တိ, ဧတေသံ အတ္ထာယ အဥ္ဉကရဏံ နာမ နတ္ထိ။ ယေ ပန သီမန္တရေ နိဗ္ဗတ္တန္တိ, တေ “တဝ သန္တကာ, မမ သန္တကာ”တိ နိစ္ဆေတုံ အသက္ကောန္တာ အဍ္ဍံ ကရောန္တိ, သက္ကံ ဒေဝရာဇာနံ ပုစ္ဆန္တိ။ သော “ယဿ ဝိမာနံ အာသန္နတရံ, တဿ သန္တကာ”တိ ဝဒတိ။ သစေ ဒွေပိ သမဋ္ဌာနေ ဟောန္တိ, “ယဿ ဝိမာနံ ဩလောကေန္တီ ဌိတာ, တဿ သန္တကာ”တိ ဝဒတိ။ သစေ ဧကမ္ပိ န ဩလောကေတိ, တံ ဥဘိန္နံ ကလဟုပစ္ဆေဒနတ္ထံ အတ္တနော သန္တကံ ကရောတိ။ ကိဥ္စာဒီနိပိ ကိစ္စာနိ ကရဏီယာနေဝ။ ဧဝရူပာနိ တာနိ ကရဏီယာနိ သန္ဓာယ “ကေဟိစိ ကေဟိစိ ကိစ္စကရဏီယေဟီ”တိ အာဟ။

သလဠာကရကေတိ သလဠမယဂန္ဓကုဋိယံ။ **အညတရေန သမာဓိနာ**တိ တဒါ ကိရ ဘဂဝတ သက္ကဿေဝ အပရိဟကဂတံ ဉာဏံ ဝိဒိတွာ ဩကာသံ အကာရေတုကာမော ဖလသမာပတ္တိဝိဟာရေန နိသီဒိ။ တံ ဧသ အဇာနန္တော “အညတရေန သမာဓိနာ”တိ အာဟ။ **ဘူဇတိ စ နာမာ**တိ **ဘူဇတီ**တိ တဿာ နာမံ။ **ပရိစာရိကာ**တိ ဟာဒပရိစာရိကာ ဒေဝဓီတာ။ သာ ကိရ ဒွေဝ ဖလာနိ ပတ္တာ, တေနဿာ ဒေဝလောကေ အဘိရတိယေဝ နတ္ထိ။ နိစ္စံ ဘဂဝတော ဥပဋ္ဌာနံ အာဂန္တွာ အဥ္ဇလိံ သိရသိ ဌပေတွာ ဘဂဝန္တံ နမဿမာနာ တိဋ္ဌတိ။ **နေမိသဒ္ဒေန တမှာ သမာဓိမှာ ဝုဋ္ဌိတော** တိ “သမာပန္နော သဒ္ဒံ သုဏာတီ”တိ နော ဝတ ရေ ဝတ္တဗ္ဗေ, နနု ဘဂဝတ သက္ကဿ ဒေဝနမိန္ဒဿ “အပိစာဟံ အာယသ္မတော စ က္ကနေမိသဒ္ဒေန တမှာ သမာဓိမှာ ဝုဋ္ဌိတော”တိ ဘဏတီတိ။ တိဋ္ဌတု နေမိသဒ္ဒော, သမာပန္နော နာမ အန္တော သမာပတ္တိယံ ကဏ္ဏမူလေ ဓမမာနဿ သင်္ခယုဂဠဿာပိ အသနိသန္နိဟတဿာပိ သဒ္ဒံ န သုဏာတိ။ ဘဂဝတ ပန “ဧတ္တကံ ကာလံ သက္ကဿ ဩကာသံ န ကရိဿာမီ”တိ ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ ကာလဝသေန ဖလသမာပတ္တိံ သမာပန္နော။ သက္ကော “န အနိ မေ သတ္ထာ ဩကာသံ ကရောတီ”တိ ဂန္ဓကုဋိံ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ ရထံ နိဝတ္တေတွာ ဒေဝလောကာဘိမုခံ ပေသေသိ။ ဂန္ဓကုဋိပရိဝေဏံ ရထသဒ္ဒေန သမောဟိတံ ပဥ္စင်္ဂိကတူရိယံ ဝိယ အဟောသိ။ ဘဂဝတော ယထာပရိစ္ဆိန္နကာလဝသေန သမာပတ္တိတော ဝုဋ္ဌိတဿ ရထသဒ္ဒေနေဝ ပဋမာဝဇ္ဇနံ ဥပ္ပဇ္ဇိ, တသ္မာ ဧဝမာဟ။

ကေပကဝတ္ထုဝဏ္ဏနာ

၃၅၃. သီလေသု ပရိပူရကာရိနီတိ ပဥ္စသု သီလေသု ပရိပူရကာရိနီ။ **ဣတ္ထိတ္တံ ဝိရာဇေတွာ** တိ ဣတ္ထိတ္တံ နာမ အလံ, န ဟိ ဣတ္ထိတ္တေ ဌတွာ စက္ကဝတ္တိသိရိံ, န သက္ကမာရဗြဟ္မသိရိယော ပစ္စနုဘဝိတုံ, န ပစ္စေကဗောဓိံ, န သမ္မာသမ္ဗောဓိံ ဂန္တုံ သက္ကာတိ ဧဝံ ဣတ္ထိတ္တံ ဝိရာဇေတိ နာမ။ မဟန္တမိဒံ ပုရိသတ္တံ နာမ သေဋ္ဌံ ဥတ္တမံ, ဧတ္ထ ဌတွာ သက္ကာ ဧတာ သမ္ပတ္တိယော ဟာပုဏိတုန္တိ ဧဝံ ပန ပုရိသတ္တံ ဘာဝေတိ နာမ။ သာပိ ဧဝမကာသိ။ တေန ဝုတ္တံ – “ဣတ္ထိတ္တံ ဝိရာဇေတွာ ပုရိသတ္တံ ဘာဝေတွာ”တိ။ **ဟီနံ ဂန္ဓဗ္ဗကာယ** န္တိ ဟီနံ လာမကံ ဂန္ဓဗ္ဗနိကာယံ။ ကသ္မာ ပန တေ ပရိသုဒ္ဓသီလာ တတ္ထ ဥပ္ပန္နာတိ? ပုဗ္ဗနိကန္တိယာ။ ပုဗ္ဗေပိ ကိရ နေသံ ဧတဒေဝ ဝသိတဋ္ဌာနံ,

တသ္မာ နိက္ခန္တိ၀သေန တတ္ထ ဥပ္ပန္နာ။ **ဥပဋ္ဌာန** န္တိ ဥပဋ္ဌာနသာလံ။ **ဟရိစရိယ**န္တိ ပရိစရဏဘာ၀ံ။ ဂီတတာဒိတေဟိ အမ္ဘေဟ ပရိစရိတ္ဗာမာတိ အာဂစ္ဆန္တိ။

ပဋိစောဒေသီတိ သာရေသိ။ သော ကိရ တေ ဒိသွာ "ဣမေ ဒေ၀ပုတ္တာ အတိ၀ိယ ၀ိရောစေန္တိ အတိ၀ဏ္ဏ၀န္တော, ကိံ နု ခော ကမ္မံ ကတွာ အာဂတာ"တိ အာ၀ဇ္ဇန္တော "ဘိက္ခု အဟေသု"န္တိ အဒ္ဒသ။ တတော "ဘိက္ခု ဟောန္တု, သီလေသု ပရိပူရကာရိနော"တိ ဥပဓာရေန္တော "ပရိပူရကာရိနော"တိ အဒ္ဒသ။ "ပရိပူရကာရိနော ဟောန္တု, အညော ဂုဏော အတ္ထိ နတ္ထီ"တိ ဥပဓာရေန္တော "ဈာနလာဘိနော"တိ အဒ္ဒသ။ "ဈာနလာဘိနော ဟောန္တု, ကုဟိံ တသိ ကာ"တိ ဥပဓာရေန္တော "မယှံ ကုလူပကာ"တိ အဒ္ဒသ။ ပရိသုဒ္ဓသီလာ နာမ ဆသု ဒေ၀လောကေသု ယတ္ထိစ္ဆန္တိ, တတ္ထ နိဗ္ဗတ္တန္တိ။ ဣမေ ပန ဥပရိဒေ၀လောကေ စ န နိဗ္ဗတ္တာ။ ဈာနလာဘိနော နာမ ဗ္ရဟ္မလောကေ နိဗ္ဗတ္တန္တိ, ဣမေ စ ဗ္ရဟ္မလောကေ န နိဗ္ဗတ္တာ။ အဟံ ပန ဧတေသံ ဩ၀ာဒေ ဌတွာ ဒေ၀လောကသာမိကဿ သက္ကဿ ဒေ၀တနမိန္ဒဿ ပလ္လင္ကေ ပုတ္တော ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တော, ဣမေ ဟီနေ ဂန္ဓဗ္ဗကာယေ နိဗ္ဗတ္တာ။ အဋ္ဌိ၀ေ ဓပုဂ္ဂလာ နာမေတေ ၀ဋ္ဋေတွာ ၀ဋ္ဋေတွာ ကဋ္ဌံ ၀ိဇ္ဈိတဗ္ဗာတိ စိန္တေတွာ **ကုတောမုခာ နာမာ**တိအာဒီဟိ ၀စနေဟိ ပဋိစောဒေသိ။

တတ္ထ **ကုတောမုခာ**တိ ဘဂ၀တိ အဘိမုခေ ဓမ္မံ ဒေသေန္တေ တုမ္ဘေဟ ကုတောမုခာ ကိံ အညာ ၀ိဟိတာ ဣတော စိတော စ ဩလောကယမာနာ ဥအာဟု နိဒ္ဒာယမာနာ? **ဒုဒ္ဒိဋ္ဌရူပ** န္တိ ဒုဒ္ဒိဋ္ဌသဘာ၀ံ ဒဋ္ဌု အယုတ္တံ ။ **သဟဓမ္မိကေ** တိ ဧကေ ဿ သတ္ထု သာသနေ သမာစိဏ္ဏဓမ္မေ ကတပုညေ။ **တေသံ ဘန္တေ** တိ တေသံ ကေပကေန ဒေ၀ပုတ္တေန ဓံ ၀တွာ ပုန "အဟော တုမ္ဘေဟ နိလ္လဇ္ဇာ အဟိရိကာ"တိအာဒီဟိ ၀စနေဟိ ပဋိစောဒိတာနံ ဒွေ ဒေ၀တာ ဒိဋ္ဌေ၀ ဓမ္မေ သတိံ ပဋိလဘိံသု။

ကာယံ ဗ္ရဟ္မပုရောဟိတ န္တိ တေ ကိရ စိန္တယိံသု – "နဋ္ဌေဟိ နာမ နစ္စန္တေဟိ ကယန္တေဟိ တဒေန္တေဟိ အာဂန္တွာ အယော နာမ လဘိတဗ္ဗော အဿ, အယံ ပန အမ္ဟာကံ ဒိဋ္ဌကာလတော ပဋ္ဌာယ ပက္ခိတ္တလောဏံ ဥဒ္ဒနံ ၀ိယ တဋ္ဋတဋ္ဋာယတေ၀, ကိံ နု ခော ဣဒ"န္တိ အာ၀ဇ္ဇန္တာ အတ္တနော သမဏဘာ၀ံ ပရိသုဒ္ဓသီလတံ ဈာနလာဘိတံ တဿေ၀ ကုလူပကဘာ၀ဉ္စ ဒိသွာ "ပရိသုဒ္ဓသီလာ နာမ ဆသု ဒေ၀လောကေသု ယထာရုစိတေ ဌာနေ နိဗ္ဗတ္တန္တိ, ဈာနလာဘိနော ဗ္ရဟ္မလောကေ။ မယံ ဥပရိဒေ၀လောကေပိ ဗ္ရဟ္မလောကေပိ နိဗ္ဗတ္တိတုံ နာသက္ခိမ္ဟာ။ အမ္ဟာကံ ဩ၀ာဒေ ဌတွာ အယံ ဣတ္ထိကာ ဥပရိ နိဗ္ဗတ္တာ, မယံ ဘိက္ခု သမာနာ ဘဂ၀တိ ဗ္ရဟ္မစရိယံ စရိတွာ ဟီနေ ဂန္ဓဗ္ဗကာယေ နိဗ္ဗတ္တာ။ တေန နော အယံ ဓံ နိဂ္ဂဏှာတီ"တိ ဥတွာ တဿ ကထံ သုဏန္တာယေ၀ တေသု ဒွေ ဇနာ ပဋ္ဌမဇ္ဈာနသတိံ ပဋိလဘိတွာ ဈာနံ ဟာဒကံ ကတွာ သင္ခါရေ သမ္မသန္တာ အနာကာမိဖလေယေ၀ ပတိဋ္ဌဟိံသု။ အထ နေသံ သော ပရိတ္တော ကာမာ၀စရတ္တဘာဝေ ဓာရေတုံ နာသက္ခိ။ တသ္မာ တာ၀ဒေ၀ စ၀ိတွာ ဗ္ရဟ္မပုရောဟိတေသု နိဗ္ဗတ္တာ။ သော စ နေသံ ကာယော တတ္ထ ဌိတာနံယေ၀ နိဗ္ဗတ္တော။ တေန ၀ုတ္တံ – "တေသံ, ဘန္တေ, ကေပကေန ဒေ၀ပုတ္တေန ပဋိစောဒိတာနံ ဒွေ ဒေ၀တာ ဒိဋ္ဌေ၀ ဓမ္မေ သတိံ ပဋိလဘိံသု ကာယံ ဗ္ရဟ္မပုရောဟိတ"န္တိ။

တတ္ထ **ဒိဋ္ဌေ၀ ဓမ္မေ** တိ တသ္မိညေ၀ အတ္တဘာ၀ေ ဈာနသတိံ ပဋိလဘိံသု။ တတ္ထေ၀ ဌတွာ စုတာ ပန ကာယံ ဗ္ရဟ္မပုရောဟိတံ ဗ္ရဟ္မပုရောဟိတသရီရံ ပဋိလဘိံသူတိ ၀ေဒိတဗ္ဗော။ **ဧကော ပန ဒေ၀တာ**တိ ဧကော ဒေ၀ပုတ္တော နိက္ခန္တိ ဆိန္ဒိတုံ အသက္ကောန္တော ကာမေ အဇ္ဈာ၀သိ, တတ္ထေ၀ အာတာသိကော အဟောသိ။

၃၅၄. **သင္ဃုပဋ္ဌာသိ** န္တိ သင္ဃုပဋ္ဌာသိံ။

သုဓမ္မတာယာတိ ဓမ္မဿ သုန္ဒရဘာ၀ေန။ **တိဒိဝူပပန္နော** တိ တိဒိ၀ေ တိဒသပုရေ ဥပပန္နော။ **ဂန္ဓဗ္ဗကာယူပဂ တေ ၀သီနေ**တိ ဂန္ဓဗ္ဗကာယံ အာတာသိကော ဟုတွာ ဥပဂတေ။ **ယေ စ မယံ ပုဗ္ဗေ မနုဿဘူတာ** တိ ယေ ပုဗ္ဗေ မနုဿဘူတာ မယံ အန္နေန ပါနေန ဥပဋ္ဌဟိမ္ဟာတိ ဣမိနာ သဒ္ဓိံ ယောဇေတွာ အတ္ထော ၀ေဒိတဗ္ဗော။

ဟဒူပသင်္ဂယှဟ တိ ဟာဒေ ဥပသင်္ဂယှဟ ဟာဒဓော၀နဟာဒမက္ခနာနုပ္ပဒာနေန ပူဇေတွာ စေ၀ ၀န္ဒိတွာ စ။ **သကေ နိ၀ေသနေ**တိ အတ္တနော ဃရေ။ ဣမဿာပိ ပဒဿ ဥပဋ္ဌဟိမ္ဟာတိ ဣမိနာ၀ သမ္ဗန္ဓော။

ပစ္စတ္တံ ဝေဒိတဗ္ဗော တိ အတ္တနာဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။ **အရိယာန သုဘာသိတာနီ**တိ တုမှေ့ဟပိ ဝုစ္စမာနာနိ ဗုဒ္ဓါနံ ဘဂဝန္တာနံ သုဘာသိတာနိ။

တုမှေ့ဟ ပန သေဋ္ဌမုပဟသမာနာ တိ ဥတ္တမံ ဗုဒ္ဓံ ဘဂဝန္တံ ဥပဟသမာနာ အနုတ္တရေ ဗုဒ္ဓသာသနေ တ။ **ဗ္ရဟ္မစရိယန္တိ** သေဋ္ဌစရိယံ။ **ဘဝတူပပတ္တိ** တိ ဘဝန္တာနံ ဥပပတ္တိ။

အကရေ ဝသတော မယှ့ဟန္တိ ဃရမဇ္ဈေ ဝသန္တဿ မယှံ။

သ္ဂဝဇ္ဇာ တိ သော အဇ္ဇ။ **ကေတမသာဝကေနာ**တိ ဣမေ ကေပကော ကေတမသာဝကောတိ ဝုတ္တော။ **သမေစ္စာ** တိ သမာဂန္တွာ။

ဟန္ဒ ဝိယာယာမ ဗ္ယာယာမာ တိ ဟန္ဒ ဥယျာမာမ ဗ္ယာယမာမ။ **မာ နော မယံ ပရပေဿာ အဟုမ္ဟာ** တိ နောတိ နိပါတမတ္တံ, မာ မယံ ပရဿ ပေသနကာရကာဝ အဟုမ္ဟာတိ အတ္ထော။ **ကေတမသာသနာနီ**တိ ဣမေ ပကတိယာ ပဋ္ဌိ ဝိဒ္ဓံ ပဋမဈ္ဈာနမေဝ ကေတမသာသနာနီတိ ဝုတ္တံ, တံ အနုဿရံ အနုဿရိတ္ဂာတိ အတ္ထော။

စိတ္တာနိ ဝိရာဇယိတ္ဂာ တိ ပဉ္စကာမဂုဏိကစိတ္တာနိ ဝိရာဇယိတ္ဂာ။ **ကာမေသု အာဒီနဝန္တိ** ဝိက္ခမ္ဘနဝသေန ပဋမဈ္ဈာနေန ကာမေသု အာဒီနဝံ အဒ္ဒသံသု, သမုစ္ဆေဒဝသေန တတိယမဂ္ဂေန။ **ကာမသံယောဇနဗန္ဓနာနီ** တိ ကာမသညောဇနာနိ စ ကာမဗန္ဓနာနိ စ။ **ဟာပိမယောကနီ**တိ ဟာပိမတော မာရဿ ယောဂဘူတာနိ, ဗန္ဓနဘူတာနီတိ အတ္ထော။ **ဒုရစ္စယာနီ**တိ ဒုရတိက္ကမာနိ။ **သက္ကန္ဒာ ဒေဝ သပဇာပတိကာ**တိ ဣန္ဒံ ဇေဋ္ဌကံ ကတ္ဂာ ဥပဝိဋ္ဌာ သက္ကန္ဒာ ပဇာပတိံ ဒေဝရာဇာနံ ဇေဋ္ဌကံ ကတ္ဂာ ဥပဝိဋ္ဌာ သပဇာပတိကာ။ **သဘာယုပဝိဋ္ဌာ** တိ သဘာယံ ဥပဝိဋ္ဌာ, နိသိန္နာတိ အတ္ထော။

ဝီရာတိ သူရာ။ **ဝိရာဂ**တိ ဝီတရာဂ။ **ဝိရဇံ ကရောန္တာ** တိ ဝိရဇံ အနာဂမိမဂ္ဂံ ကရောန္တာ ဥပ္ပာဒေန္တာ။ **နာဂေဝ သန္ဒာနိ ဂုဏာနီ**တိ ကာမသညောဇနဗန္ဓနာနိ ဆေတ္ဂာ ဒေဝေ တာဝတိံသေ အတိက္ကမိံသု။ **သံဝေဂဇာတဿာ** တိ ဇာတသံဝေဂဿ သက္ကဿ။

ကာမာဘိဘူတိ ဒုဝိဓာနမ္ပိ ကာမာနံ အဘိဘူ။ **သတိယာ ဝိဟီနာ**တိ ဈာနသတိဝိရဟိတာ။

တိဏ္ဏံ တေသ န္တိ တေသု တီသု ဇနေသု။ **အာဝသိနေတ္ထ ဧကော** တိ တတ္ထ ဟီနေ ကာယေ ဧကောယေဝ အာဝသိကော ဇာတော။ **သမ္ဗောဓိပထာနုသာရိနော** တိ အနာဂမိမဂ္ဂါနုသာရိနော။ **ဒေဝေပိ ဟီဠေန္တိ** တိ ဒေ့ဝ ဒေဝလောကေ ဟီဠေန္တာ အဓောကရောန္တာ ဥပစာရပ္ပနာသမာဓိဟိ သမာဟိတတ္တာ အတ္တနော ဟဒပံသုံ ဒေဝတာနံ မတ္ထကေ ဩကိရန္တာ အာကာသေ ဥပ္ပတိတ္ဂာ ဂတာတိ။

တောဒိသီ ဓမ္မပ္ပကာသနေတ္ထာ တိ တွေ့ သာသနေ ဧဝရူပာ ဓမ္မပ္ပကာသနာ, ယာယ သာဝကာ ဧတေဟိ ဂုဏေဟိ သမန္နာဂတာ ဟောန္တိ။ **န တတ္ထ ကိံ ကင္ခတိ ကောစိ သာဝကော** တိ ကိံ တတ္ထ တေသု သာဝကေသု ကောစိ ဧကေ သာဝကောပိ ဗုဒ္ဓါဒီသု တ စာတုဒ္ဒိသဘာဝေ တ န ကင္ခတိ "သဗ္ဗဒိသာသု အသဇ္ဇမာနော အဂယှ့ဟမာနော ဝိဟရတီ"တိ။ ဣအနိ ဘဂဝတော ဝဏ္ဏံ ဘဏန္တော "နိတိဏ္ဏဩဃံ ဝိစိကိစ္ဆဆိန္နံ, ဗုဒ္ဓံ နမဿာမ ဇိနံ ဇနိန္ဒ"န္တိ အာဟ။ တတ္ထ **ဝိစိကိစ္ဆဆိန္န** န္တိ ဆိန္နဝိစိကိစ္ဆံ။ **ဇနိန္ဒ** န္တိ သဗ္ဗလောကုတ္တမံ။

ယံ တေ ဓမ္မန္တိ ယံ တဝ ဓမ္မံ။ **အဇ္ဈဂံသု တေ** တိ တေ ဒေဝပုတ္တာ အဓိဂတာ။ **ကာယံ ဗ္ရဟ္မပုရောဟိတ** န္တိ အမှ့ဟာကံ ပဿန္တာနံယေဝ ဗ္ရဟ္မပုရောဟိတတာဝိရံ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ယံ တဝ ဓမ္မံ ဇာနိတ္ဂာ တေသံ တိဏ္ဏံ ဇနာနံ တေ ဒွေ့ ဝိသေသဂူ အမှ့ဟာကံ ပဿန္တာနံယေဝ ကာယံ ဗ္ရဟ္မပုရောဟိတံ အဓိဂန္တွာ မဂ္ဂဖလဝိသေသံ အဇ္ဈဂံသု, မယမ္ပိ တဿ ဓမ္မဿ ပတ္တိယာ အာဂတမှ့ဟာသိ မာရိသာတိ။ **အာဂတမှ့ဟသေ**တိ သမ္ပတ္တမှ့ဟ။ **ကတာဝကာသာ ဘဂဝတာ, ပဉှံ ပုစ္ဆေမု မာရိသာ**တိ သစေ နော ဘဂဝတ ဩကာသံ ကရောတိ, အထ ဘဂဝတာ ကတာဝကာသာ ဟုတ္ဂာ ပဉှံ, မာရိသ, ပုစ္ဆေယျာမာတိ အတ္ထော။

၃၅၅. ဒီဃရတ္တံ ဝိသုဒ္ဓော ခော အယံ ယက္ခောတိ စိရကာလတော ပဘုတိ ဝိသုဒ္ဓော။ ကီဝ စိရကာလတော? အနုပ္ပန္နေ ဗုဒ္ဓေ မဂဓရဋ္ဌေ မစလဂါမကေ မဃမာဏဝကာလတော ပဋ္ဌာယ။ တဒါ ကိရေသ ဧကဒိဝသံ ကာလဿေဝ ဝုဋ္ဌာယ ဂါမမဇ္ဈေ မနုဿာနံ ဂါမကမ္မကရဏဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ အတ္တနော ဌိတဋ္ဌာနံ ပါဒန္တေနေဝ ပံသုကစဝရံ အပနေတွာ ရမဏီယမကာသိ, အညော အာဂန္တွာ တတ္ထ အဋ္ဌာသိ။ သော တာဝတကေနေဝ သတိံ ပဋိလဘိတွာ မဇ္ဈေ ဂါမဿ ခလမဏ္ဍလမတ္တံ ဌာနံ သောဓေတွာ ဝါလုကံ ဩကိရိတွာ ဒါရူနိ အာဟရိတွာ သီတကာလေ အဂ္ဂိံ ကရောတိ, ဒဟရာ စ မဟလ္လကာ စ အာဂန္တွာ တတ္ထ နိသီဒန္တိ။

အထဿ ဧကဒိဝသံ ဧတဒဟောသိ – “မယံ နဂရံ ဂန္တွာ ရာဇရာဇမဟာမတ္တာဒယော ပဿာမ, ဣမေသုပိ စန္ဒိမသူရိယေသု ‘စန္ဒော နာမ ဒေဝပုတ္တော, သူရိယော နာမ ဒေဝပုတ္တော’တိ ဝဒန္တိ။ ကိံ နု ခော ကတွာ တေ ဧတာ သမ္ပတ္တိယော အဓိဂတာ”တိ? တတော “နာညံ ကိဉ္စိ, ပုညကမ္မမေဝ ကတွာ”တိ စိန္တေတွာ “မယာပိ ဧဝံဝိဓသမ္ပတ္တိဒါယကံ ပုညကမ္မမေဝ ကတ္တဗ္ဗ”န္တိ စိန္တေသိ။

သော ကာလဿေဝ ဝုဋ္ဌာယ ယာဂုံ ပိဝိတွာ ဝါသိဖရသုကုဒါလမုသလဟတ္ထော စတုမဟာပထံ ဂန္တွာ မုသလေန ပါသာဏေ ဥစ္စာလေတွာ ပဝဋ္ဋေတိ, ယာနာနံ အက္ခပဋိဃာတရုက္ခေ ဟရတိ, ဝိသမံ သမံ ကရောတိ, စတုမဟာပထေ သာလံ ကရောတိ, ပေါက္ခရဏိံ ခဏတိ, သေတုံ ဗန္ဓတိ, ဧဝံ ဒိဝသံ ကမ္မံ ကတွာ အတ္ထင်္ဂတေ သူရိယေ ဃရံ ဧတိ။ တံ အညော ပုစ္ဆိ – “ဘော, မဃ, တွံ ပါတောဝ နိက္ခမိတွာ သာယံ အရညတော ဧသိ, ကိံ ကမ္မံ ကရောသီ”တိ? ပုညကမ္မံ ကရောမိ။ သဂ္ဂဂါမိမဂ္ဂံ သောဓေမီတိ။ ကိမိဒံ, ဘော, ပုညံ နာမာတိ? တွံ န ဇာနာသီတိ? အာမ, န ဇာနာမီတိ။ နဂရံ ဂတကာလေ ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗာ တေ ရာဇရာဇမဟာမတ္တာဒယောတိ? အာမ, ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗာတိ။ ပုညကမ္မံ ကတွာ တေဟိ တံ ဌာနံ လဒ္ဓံ, အဟမ္ပိ ဧဝံဝိဓသမ္ပတ္တိဒါယကံ ကမ္မံ ကရောမိ။ “စန္ဒော နာမ ဒေဝပုတ္တော, သူရိယော နာမ ဒေဝပုတ္တော”တိ သုတပုဗ္ဗံ တယာတိ? အာမ သုတပုဗ္ဗန္တိ။ ဧတဿ သဂ္ဂဿ ဂမနမဂ္ဂံ အဟံ သောဓေမီတိ။ ဣဒံ ပန ပုညကမ္မံ ကိံ တဝေဝ ဝဋ္ဋတိ, အညဿ န ဝဋ္ဋတီတိ? န ကဿစေတံ ဝါရိတန္တိ။ ယဒိ ဧဝံ သွေဝ အရညံ ဂမနကာလေ မယ္ဟမ္ပိ သဒ္ဒံ ဒေဟီတိ။ ပုနဒိဝသေ တံ ဂဟေတွာ ဂတော, ဧဝံ တသ္မိံ ဂါမေ တေတ္တိံသ မနုဿာ တရုဏဝယာ သဗ္ဗေ တဿေဝ အနုဝတ္တကာ အဟေသုံ။ တေ ဧကစ္ဆန္ဒာ ဟုတွာ ပုညကမ္မာနိ ကရောန္တာ ဝိစရန္တိ။ ယံ ဒိသံ ဂစ္ဆန္တိ, မဂ္ဂံ သမံ ကရောန္တာ ဧကဒိဝသေနေဝ ကရောန္တိ, ပေါက္ခရဏိံ ခဏန္တာ, သာလံ ကရောန္တာ, သေတုံ ဗန္ဓန္တာ ဧကဒိဝသေနေဝ နိဋ္ဌာပေန္တိ။

အထ နေသံ ဂါမဘောဇကော စိန္တေသိ – “အဟံ ပုဗ္ဗေ ဧတေသု သုရံ ပိဝန္တေသု ပါဏဃာတာဒီနိ ကရောန္တေသု ကဟာပဏာဒိဝသေန စေဝ ဒဏ္ဍဗလိဝသေန စ ဓနံ လဘာမိ။ ဣဒါနိ ဧတေသံ ပုညကရဏကာလတော ပဋ္ဌာယ ဧတ္တကော အာယော နတ္ထိ, ဟန္ဒ နေ ရာဇကုလေ ပရိဘိန္ဒာမီ”တိ ရာဇာနံ ဥပသင်္ကမိတွာ စောရေ, မဟာရာဇ, ပဿာမီတိ။ ကုဟိံ, တာတာတိ? မယ္ဟံ ဂါမေတိ။ ကိံ စောရာ နာမ, တာတာတိ? ရာဇာပရာဓိကာ ဒေဝါတိ။ ကိံ ဇာတိကာတိ? ဂဟပတိဇာတိကာ ဒေဝါတိ။ ဂဟပတိကာ ကိံ ကရိဿန္တိ, တယာ ဇာနမာနေန ကသ္မာ မယ္ဟံ န ကထိတန္တိ? ဘယေန, မဟာရာဇ, န ကထေမိ, ဣဒါနိ မာ မယ္ဟံ ဒေါသံ ကရေယျာထာတိ။ အထ ရာဇာ “အယံ မယ္ဟံ မဟာရဝံ ရဝတီ”တိ သဒ္ဒဟိတွာ “တေန ဟိ ဂစ္ဆ, တွံဝေ နေ အာနေဟီ”တိ ဗလံ ဒတွာ ပေသေသိ။ သော ဂန္တွာ ဒိဝသံ အရညေ ကမ္မံ ကတွာ သာယမာသံ ဘုဉ္ဇိတွာ ဂါမမဇ္ဈေ နိသီဒိတွာ “သွေဝ ကိံ ကမ္မံ ကရိဿာမ, ကိံ မဂ္ဂံ သမံ ကရောမ, ပေါက္ခရဏိံ ခဏာမ, သေတုံ ဗန္ဓာမာ”တိ မန္တယမာနေယေဝ တေ ပရိဝါရေတွာ “မာ ဖန္ဒိတ္ထ, ရညော အာဏာ”တိ ဗန္ဓိတွာ ပါယာသိ။ အထ ခော နေသံ ဣတ္ထိယော “သာမိကာ ကိရ ဝေါ ‘ရာဇာပရာဓိကာ စောရာ’တိ ဗန္ဓိတွာ နီယန္တီ”တိ သုတွာ “အတိစိရေန ကူဋ္ဌာ ဧတေ ‘ပုညကမ္မံ ကရောမာ’တိ ဒိဝသေ ဒိဝသေ အရညေဝ အစ္ဆန္တိ, သဗ္ဗကမ္မန္တာ ပရိဟီနာ, ဂေဟေ န ကိဉ္စိ ဝဍ္ဎတိ, သုဋ္ဌု ဗဒ္ဓါ သုဋ္ဌု ဂဟိတာ”တိ ဝဒိံသု။

ဂါမဘောဇကောပိ တေ နေတွာ ရညော ဒဿေသိ။ ရာဇာ အနုပပရိက္ခိတွာဝ “ဟတ္ထိနာ မဒ္ဒါပေထာ”တိ အာဟ။ တေသု နီယမာနေသု မဃော ဣတရေ အာဟ – “ဘော, သက္ခိဿထ မမ ဝစနံ ကာတု”န္တိ? တဝ ဝစနံ ကရောန္တာယေဝမ္ဟ ဣမံ ဘယံ ပတ္တာ, ဧဝံ သန္တေပိ တဝ ဝစနံ ကရောမ, ဘဏ ဘော, ကိံ ကရောမာတိ? ဧထ ဘော ဝဋ္ဋေ စ

ရန္တာနံ နာမ နိဗဒ္ဓံ ဇေတံ, ကိံ ပန တုမှေ စောရာတိ? န စောရမှာတိ။ ဣမသ္သ လောကသ္သ သစ္စကိရိယာ နာမ အဝသ္သယော, တသ္မာ သဗ္ဗေပိ "ယဒိ အမှေ စောရာ, ဟတ္ထီ မဒ္ဒတု, အထ န စောရာ, မာ မဒ္ဒတူ"တိ သစ္စကိရိယံ ကရောထာတိ။ တေ တထာ အကံသု။ ဟတ္ထီ ဥပဂန္တုမ္ပိ န သက္ကောတိ, ဝိရဝန္တော ပလာယတိ, ဟတ္ထိံ တုတ္တတောမရင်္ကုသေဟိ ကောဋ္ဋေန္တာပိ ဥပနေတုံ န သက္ကောန္တိ။ "ဟတ္ထိံ ဥပနေတုံ န သက္ကောမာ"တိ ရညော အာရောစေသုံ။ တေန ဟိ ဥပရိ ကဋ္ဌေန ပဋိစ္ဆာဒေတွာ မဒ္ဒာပေထာတိ။ ဥပရိ ကဋ္ဌေ ဒိန္နေ ဒိဂုဏရဝံ ဝိရဝန္တော ပလာယတိ။

ရာဇာ သုတွာ ပေသုညကာရကံ ပက္ကောသာပေတွာ အာဟ – "တာတ, ဟတ္ထီ မဒ္ဒိတုံ န ဣစ္ဆတီ"တိ? အာမ, ဒေဝ, ဇေဋ္ဌကမာဏဝေ မန္တံ ဇာနာတိ, မန္တသ္သေဝ အယမာနုဘာဝေါတိ။ ရာဇာ တံ ပက္ကောသာပေတွာ "မန္တော ကိရ တေ အတ္ထီ"တိ ပုစ္ဆိ? နတ္ထိ, ဒေဝ, မယှံ မန္တော, သစ္စကိရိယံ ပန မယံ ကရိမှ – "ယဒိ အမှေ ရညော စောရာ, မဒ္ဒတု, အထ န စောရာ, မာ မဒ္ဒတူ"တိ, သစ္စကိရိယာယ နော သေ အာနုဘာဝေါတိ။ ကိံ ပန, တာတ, တုမှေ ကမ္မံ ကရောထာတိ? အမှေ, ဒေဝ, မဂ္ဂံ သမံ ကရောမ, စတုမဟာပထေ သာလံ ကရောမ , ပောက္ခရဏိံ ခဏာမ, သေတုံ ဗန္ဓာမ, ဧဝရူပါနိ ပုညကမ္မာနိ ကရောန္တာ ဝိစရိမှာတိ။

အယံ တုမှေ ကိမတ္ထံ ပိသုဏေသီတိ? အမှာကံ ပမတ္တကာလေ ဣဒ္ဓိဗဒ္ဓ လဘတိ, အပ္ပမတ္တကာလေ တံ နတ္ထိ, ဧတေန ကာရဏေနာတိ။ တာတ, အယံ ဟတ္ထီ နာမ တိရစ္ဆာနော, သောပိ တုမှာကံ ဂုဏေ ဇာနာတိ။ အဟံ မနုသ္သော ဟုတွာပိ န ဇာနာမိ, တုမှာကံ ဝသနကမံ တုမှာကံယေဝ ပုန အဟရဏီယံ ကတွာ ဒေမိ, အယမ္ပိ ဟတ္ထီ တုမှာကံယေဝ ဟောတု, ပေသုညကာရကောပိ တုမှာကံယေဝ ဒါသော ဟောတု။ ဣတော ပဋ္ဌာယ မယှမ္ပိ ပုညကမ္မံ ကရောထာတိ ဓနံ ဒတွာ ဝိသ္သဇ္ဇေသိ။ တေ ဓနံ ဂဟေတွာ တရေန တရေန ဟတ္ထိံ အာရုယှ ဂန္တွာ မန္တယန္တိ "ဘော ပုညကမ္မံ နာမ အနာဂတဘဝတ္ထာယ ကရိယတိ, အမှာကံ ပန အန္တောဥဒကေ ပုပ္ဖိတံ နီလုပ္ပလံ ဝိယ ဣမသ္မိညေဝ အတ္တဘာဝေ ဝိပါကံ ဒေတိ။ ဣဒါနိ အတိရေကံ ပုညံ ကရိသ္သာမာ"တိ, ကိံ ကရောမာတိ? စတုမဟာပထေ ထာဝရံ ကတွာ မဟာဇနသ္သ ဝိသ္သမနသာလံ ကရောမ, ဣတ္ထီဟိ ပန သဒ္ဓိံ အပတ္တိကံ ကတွာ ကရိသ္သာမ, အမှေဟာသု ဟိ "စောရာ"တိ ဂဟေတွာ နီယမာနေသု ဣတ္ထီနံ ကောပိ စိန္တာမတ္တကမ္ပိ အကတွာ "သုဗဒ္ဓာ သုဂဟိတာ"တိ ဥဋ္ဌဟိံသု, တသ္မာ တာသံ ပတ္တိံ န ဒသ္သာမာတိ။ တေ အတ္တနော ဂေဟာနိ ဂန္တွာ ဟတ္ထိနော တေတ္တိံသပိဏ္ဍံ ဒေန္တိ, တေတ္တိံသ တိဏမုဋ္ဌိယော အာဟရန္တိ, တံ သဗ္ဗံ ဟတ္ထိသ္သ ကုစ္ဆိပူရံ ဇာတံ။ တေ အရညံ ပဝိသိတွာ ရုက္ခေ ဆိန္ဒန္တိ, ဆိန္နံ ဆိန္နံ ဟတ္ထီ ကမိုတွာ သကဋပထေ ဌပေသိ။ တေ ရုက္ခေ တစ္ဆေတွာ သာလာယ ကမ္မံ အာရဘိံသု။

မဃသ္သ ဂေဟေ သုဇာတာ, သုဓမ္မာ, စိတ္တာ, နန္ဒာတိ စတသ္သော ဘရိယာယော အဟေသုံ။ သုဓမ္မာ ဝဍ္ဍကိံ ပုစ္ဆတိ – "တာတ, ဣမေ သဟာယာ ကာလသ္သေဝ ဂန္တွာ သာယံ ဧန္တိ, ကိံ ကမ္မံ ကရောန္တီ"တိ? "သာလံ ကရောန္တိ, အမ္မာ"တိ။ "တာတ, မယှမ္ပိ သာလာယ ပတ္တိံ ကတွာ ဒေဟီ"တိ။ "ဣတ္ထီဟိ အပတ္တိကံ ကရောမာ"တိ ဧဝံ ဝဒန္တီတိ။ သာ ဝဍ္ဍကိသ္သ အဋ္ဌ ကဟာပဏေ ဒတွာ "တာတ, ယေန ကေနစိ ဥပါယေန မယှံ ပတ္တိကံ ကရောဟီ"တိ အာဟ။ သော "သာဓု အမ္မာ"တိ ဝတွာ ပုရေတရံ တသိဖရသုံ ဂဟေတွာ ကမမဗ္ဗေ ဌတွာ "ကိံ ဘော အဇ္ဇ ဣမသ္မိမ္ပိ ကာလေ န နိက္ခမထာ"တိ ဥစ္စာသဒ္ဒံ ကတွာ "သဗ္ဗေ မဂ္ဂံ အာရုဠှာ"တိ ဥတွာ "ဂစ္ဆထ တာဝ တုမှေ, မယှံ ပပဉ္စော အတ္ထီ"တိ တေ ပုရတော ကတွာ အညံ မဂ္ဂံ အာရုယှ ကဏ္ဏိကူပဂံ ရုက္ခံ ဆိန္ဒိတွာ တစ္ဆေတွာ မဉ္စံ ကတွာ အာဟရိတွာ သုဓမ္မာယ ဂေဟေ ဌပေသိ – "မယာ ဒေဟီတိ ဝုတ္တဒိဝသေ နီဟရိတွာ ဒဒေယျာသီ"တိ။

အထ နိဋ္ဌိတေ ဒဗ္ဗသမ္ဘာရကမ္မေ ဘူမိကမ္မတော ပဋ္ဌာယ စယဗန္ဓနထမ္ဘုသ္သာပန သင္ဃာဋ္ဌယောဇနေ ကဏ္ဏိကမဋ္ဌဗန္ဓနေသု ကတေသု သော ဝဍ္ဍကီ ကဏ္ဏိကမဋ္ဌေ နိသီဒိတွာ စတူဟိ ဒိသာဟိ ဂေဟနသိယော ဥက္ခိပိတွာ "ဘော ဧကံ ပမုဋ္ဌံ အတ္ထီ"တိ အာဟ။ ကိံ ဘော ပမုဋ္ဌံ, သဗ္ဗမေဝ တွံ ပမုသ္သသီတိ။ ဣမာ ဘော ဂေဟနသိယော ကတ္ထ ပတိဋ္ဌဟိသ္သန္တီတိ? ကဏ္ဏိကာ နာမ လဒ္ဓုံ ဝဋ္ဋတီတိ။ ကုဟိံ ဘော ဣဒါနိ သက္ကာ လဒ္ဓုန္တိ? ကုလာနံ ဂေဟေ သက္ကာ လဒ္ဓုန္တိ။ အာဟိဏ္ဍန္တာ ပုစ္ဆထာတိ။ တေ အန္တောဂါမံ ပဝိသိတွာ ပုစ္ဆိတွာ သုဓမ္မာယ ဃရဒွါရေ "ဣမသ္မိံ ဃရေ ကဏ္ဏိကာ အတ္ထီ"တိ အာဟံသု။ သာ "အတ္ထီ"တိ အာဟ။ ဟန္ဒ မူလံ ဂဏှာဟီတိ။ မူလံ န ဂဏှာမိ, သစေ မမ ပတ္တိံ ကရောထ, ဒသ္သာမီတိ။ ထေ ဘော မာတုဂါမသ္သ ပတ္တိံ န ကရောမ, အညံ ဂန္တွာ ရုက္ခံ ဆိန္ဒိသ္သာမာတိ နိက္ခမိံသု။

တတော ဝမုကီ “ကိံ န လဒ္ဓာ, တာတ, ကဏ္ဏိကာ”တိ ပုစ္ဆိ။ တေ တမတ္ထံ အာရောစယိံသု။ ဝမုကီ ကဏ္ဏိက မဇ္ဈေ နိသိန္နော ဝ အာကာသံ ဥလ္လောကေတွာ “ဘော အဇ္ဇ နက္ခတ္တံ သုန္ဒရံ, ဣဒံ အညံ သံဝစ္ဆရံ အတိက္ကမိတွာ တ သက္ကာ လဒ္ဓုံ, တုမှေဟိ စ ဒုက္ခေန အာဘတာ ဒဗ္ဗသမ္ဘာရာ, တေ သကလသံဝစ္ဆရေန ဣမသ္မိံ ဌာနေ ပူတိကာ ဘဝိဿန္တိ။ ဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တကာလေ တဿာပိ ဧကသ္မိံ ကောဏေ သာလာ ဟောတု, အာဟရထ န”န္တိ အာဟ။ သာပိ ယာဝ တေ န ပုန အာဂစ္ဆန္တိ, တာဝ ကဏ္ဏိကာယ ဟေဋ္ဌိမတလေ “အယံ သာလာ **သုဓမ္မာ** နာမာ”တိ အက္ခရာနိ ဆိန္ဒာပေတွာ အဟတေန ဝတ္ထေန ဝေဌေတွာ ဌပေသိ။ ကမ္မိကာ အာဂန္တွာ – “အာဟရ, ဧရ ကဏ္ဏိကံ, ယံ ဟောတု တံ ဟောတု။ တုယှမ္ပိ ပတ္တိံ ကရိဿာမာ”တိ အာဟံသု။ သာ နီဟရိတွာ “တာတာ, ယာဝ အဇ္ဇ တ သောဌေသ တ ကေဟနသိယော န အာရောပဟန္တိ, တာဝ ဣမံ ဝတ္ထံ မာ နိဗ္ဗေဌယိတ္ထာ”တိ ဝတွာ အဒာသိ။ တေ “သာ ဓူ”တိ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ ဂဟေတွာ ကေဟနသိယော အာရောပေတွာတာဝ ဝတ္ထံ နိဗ္ဗေဌေသုံ။

ဧကော မဟာကမ္မိကမနုဿော ဥဒ္ဓံ ဥလ္လောကေန္တော အက္ခရာနိ ဒိသွာ “ကိံ, ဘော, ဣဒ”န္တိ အက္ခရညုံ မနုဿံ ပက္ကောသာပေတွာ ဒဿေသိ။ သော “သုဓမ္မာ နာမ အယံ သာလာ”တိ အာဟ။ “ဟရထ, ဘော, မယံ အာဒိတော ပဋ္ဌာယ သာလံ ကတွာ နာမမတ္တမ္ပိ န လဘာမ, သော ရတနမတ္တေန ကဏ္ဏိကရုက္ခေန သာလံ အတ္တနော နာမေန ကာရေတိ”တိ ဝိရဝန္တိ။ ဝမုကီ တေသံ ဝိရဝန္တာနံယေဝ ကေဟနသိယော ပဝေသေတွာ အာဏိံ ဒတွာ သာလာကမ္မံ နိဋ္ဌာပေသိ။

သာလံ တိဓာ ဝိဘဇိံသု, ဧကသ္မိံ ကောဋ္ဌာသေ ဣဿရာနံ ဝသနဋ္ဌာနံ အကံသု, ဧကသ္မိံ ဒုဂ္ဂတာနံ, ဧကသ္မိံ ဂိလာနာနံ။ တေတ္တိံသ ဇနာ တေတ္တိံသ ဖလကာနိ ပညပေတွာ ဟတ္ထိဿ သညံ အဒံသု – “အာဂန္တုကော အာဂန္တွာ ယဿ အတ္ထတေ ဖလကေ နိသီဒတိ, တံ ဂဟေတွာ ဖလကသာမိကဿေဝ ဂေဟေ ပတိဋ္ဌပေဟိ။ တဿ ဟာဒပရိကမ္မပိဋ္ဌိပရိကမ္မခာဒနီယဘောဇနီယသယနာနိ သဗ္ဗာနိ ဖလကသာမိကဿေဝ ဘာရော ဘဝိဿတိ”တိ။ ဟတ္ထီ အာဂတာဂတံ ဂဟေတွာ ဖလကသာမိကဿ ဂေဟံ နေတိ, သော တဿ တံ ဒိဝသံ ကတ္တဗ္ဗံ ကရောတိ။

မဃမာဏဝေ သာလတော အဝိဒူရေ ဌာနေ ကောဝိဠာရရုက္ခံ ရောပေသိ, မူလေ စဿ ပာသာဏဖလကံ အတ္ထရိ။ **နန္ဒာ** နာမဿ ဘရိယာ အဝိဒူရေ ပောက္ခရဏိံ ခဏာပေသိ, **စိတ္တာ** မာလာဝစ္ဆေ ရောပေသိ, သဗ္ဗဇေဋ္ဌိကာ ပန အာအသံ ဂဟေတွာ အတ္တဘာဝံ မဏ္ဍယမာနာဝ ဝိစရတိ။ မဃော တံ အာဟ – “ဘဒ္ဒေ, သုဓမ္မာ, သာလာယ ပတ္တိကာ ဇာတာ, နန္ဒာ ပောက္ခရဏိံ ခဏာပေသိ, စိတ္တာ မာလာဝစ္ဆေ ရောပေသိ။ တဝ ပန ပုညကမ္မံ နာမ နတ္ထိ, ဧကံ ပုညံ ကရောဟိ, ဘဒ္ဒေ”တိ သာ “တွံ ကဿ ကာရဏာ ကရောသိ, နနု တယာ ကတံ မယှမေဝ”တိ ဝတွာ အတ္တဘာဝမဏ္ဍနမေဝ အနုယုဉ္ဇတိ။

မဃော ယာဝတာယုကံ ဌတွာ တတော စဝိတွာ တာဝတိံသဘဝနေ သက္ကော ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ, တေပိ တေတ္တိံသ ကမိကမနုဿာ ကာလင်္ကတွာ တေတ္တိံသ ဒေဝပုတ္တာ ဟုတွာ တဿေဝ သန္တိကေ နိဗ္ဗတ္တာ။ သက္ကဿ ဝေဇယန္တော နာမ ဟာသာအေ သတ္တ ယောဇနသတာနိ ဥဂ္ဂစ္ဆိ, ဓဇော တီဏိ ယောဇနသတာနိ ဥဂ္ဂစ္ဆိ, ကောဝိဠာရရုက္ခဿ နိဿန္ဒေန သမန္တာ တိယောဇနသတပရိမဏ္ဍလော ပဉ္စဒသယောဇနပရိဏာဟက္ခန္ဓော ဟာရိစ္ဆတ္တကော နိဗ္ဗတ္တိ, ဟာသာဏဖလကဿ နိဿန္ဒေန ဟာရိစ္ဆတ္တကမူလေ သဋ္ဌိယောဇနိကာ ပဏ္ဍုကမ္ဗလသိလာ နိဗ္ဗတ္တိ။ သုဓမ္မာယ ကဏ္ဏိကရုက္ခဿ နိဿန္ဒေန တိယောဇနသတိကာ သုဓမ္မာ ဒေဝသဘာ နိဗ္ဗတ္တိ။ နန္ဒာယ ပောက္ခရဏိယာ နိဿန္ဒေန ပညာသယောဇနာ နန္ဒာ နာမ ပောက္ခရဏီ နိဗ္ဗတ္တိ။ စိတ္တာယ မာလာဝစ္ဆဝတ္ထုနိဿန္ဒေန သဋ္ဌိယောဇနိကံ စိတ္တလတာဝနံ နာမ ဥယျာနံ နိဗ္ဗတ္တိ။

သက္ကော ဒေဝရာဇာ သုဓမ္မာယ ဒေဝသဘာယ ယောဇနိကေ သုဝဏ္ဏပလ္လင်္ကေ နိသိန္နော တိယောဇနိကေ သေတစ္ဆတ္တေ ဓာရိယမာနေ တေဟိ ဒေဝပုတ္တေဟိ တာဟိ ဒေဝကညာဟိ အမုတိယာဟိ နာဋကကောဋီဟိ ဒွိဂုဏိသု ဒေဝလောကေသု ဒေဝတာဟိ စ ပရိဝုတော မဟာသမ္ပတ္တိံ ဩလောကေန္တော တာ တိဿော ဣတ္ထိယော ဒိသွာ “ကုမာ တာဝ ပညာယန္တိ, သုဇာတာ ကုဟိ”န္တိ ဩလောကေန္တော “အယံ မမ ဝစနံ အကတွာ ဂိရိကန္ဒရာယ ဗကသကုဏိကာ ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တာ”တိ ဒိသွာ ဒေဝလောကတော ဩတရိတွာ တဿာ သန္တိကံ ဂတော။ သာ ဒိသွာဝ သဉ္ဇာနိတွာ အဓောမုခါ ဇာတာ။ “ဗာလေ, ဣအနိ ကိံ သီသံ န ဥက္ခိပသိ? တွံ မမ ဝစနံ အကတွာ အတ္တဘာဝမေဝ မဏ္ဍယမာနာ ဝိတိ

နာမေသိ။ သုဓမ္မာယ စ နန္ဒာယ စ စိတ္တာယ စ မဟာသမ္ပတ္တိ နိဗ္ဗတ္တာ, ယေဟိ အမှာကံ သမ္ပတ္တိ ပတ္တာ”တိ ဒေဝလောကံ နေတွာ နန္ဒာယ ပေါက္ခရဏိယာ ပက္ခိပိတွာ ပလ္လင်္ကေ နိသီဒိ။

နာဋကိတ္ထိယော “ကုဟိံ ဂတတ္ထ, မဟာရာဇာ”တိ ပုစ္ဆိံသု။ သော အနာရောစေတုကာမောပိ တာဟိ နိပ္ပီဠိယမာနော “သုဇာတာယ သန္တိက”န္တိ အာဟ။ ကုဟိံ နိဗ္ဗတ္တာ, မဟာရာဇာတိ? ကန္ဒရပဟာဒေတိ။ ဣဒါနိ ကုဟိန္တိ? နန္ဒာပေါက္ခရဏိယံ မေ ဝိသ္သဇ္ဇာတိ။ ထေ, ဘော, အမှာကံ အယျံ ပဿာမာတိ သဗ္ဗာ တတ္ထ အဂမံသု။ သာ ပုဗ္ဗေ သဗ္ဗဇေဋ္ဌိကာ ဟုတွာ တာ အဝမညိတ္ထ။ ဣဒါနိ တာပိ တံ ဒိသွာ – “ပဿထ, ဘော အမှာကံ အယျာယ မုခံ ကကူဋမုခဝိဇ္ဈနသူလသဒိသ”န္တိအာဒီနိ ဝဒန္တိယော ကေဠိံ အကံသု။ သာ အတိဝိယ အဋ္ဋီယမာနာ သက္ကံ ဒေဝရာဇာနံ အာဟ – “မဟာရာဇ, ဣမာနိ သုဝဏ္ဏရဇတမဏိဝိမာနာနိ ဝါ နန္ဒာပေါက္ခရဏီ ဝါ မယှံ ကိံ ကရိဿတိ, ဇာတိဘူမိယေဝ မဟာရာဇ သတ္တာနံ သုခံ, မံ တတ္ထေဝ ကန္ဒရပဟာဒေ ဝိသ္သဇ္ဇေဟီ”တိ။ သက္ကော တံ တတ္ထ ဝိသ္သဇ္ဇေတွာ “မမ ဝစနံ ကရိဿသီ”တိ အာဟ။ ကရိဿာမိ, မဟာရာဇာတိ။ ပဉ္စ သီလာနိ ဂဟေတွာ အခဏ္ဍာနိ ကတွာ ရက္ခ, ကတိပါဟေန တံ တောသံ ဇေဋ္ဌိကံ ကရိဿာမီတိ။ သာ တထာ အကာသိ။

သက္ကော ကတိပါဟဿ အစ္စယေန “သက္ကာ နု ခေါ သီလံ ရက္ခိတု”န္တိ ဂန္တွာ မစ္ဆရူပေန ဥတ္တာနကော ဟုတွာ တဿာ ပုရတော ဥဒကပိဋ္ဌေ ပ္လဝတိ, သာ “မတမစ္ဆကော ဘဝိဿတီ”တိ ဂန္တွာ သီသေ အဂ္ဂဟေသိ။ မစ္ဆော နင်္ဂုဋ္ဌံ စာလေသိ။ သာ “ဇီဝတိ မညေ”တိ ဥဒကေ ဝိဿဇ္ဇေသိ။ သက္ကော အာကာသေ ဌတွာ “သာဓု, သာဓု, ရက္ခသိ သိက္ခာပဒံ, ဧဝံ တံ ရက္ခမာနံ ကတိပါဟေနေဝ နာဋကာနံ ဇေဋ္ဌိကံ ကရိဿာမီ”တိ အာဟ။ တသ္မာ သာပိ ပဉ္စ ဝဿသတာနိ အာယု အဟောသိ။ ကေဒိဝသမ္ပိ ဥဒရပူရံ နာလတ္ထံ, သုက္ခိတွာ ပရိသုက္ခိတွာ မိလာယမာနာပိ သီလံ အခဏ္ဍေတွာ ကာလင်္ကတွာ ဗာရာဏသိယံ ကုမ္ဘကာရဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တိ။

သက္ကော “ကုဟိံ နိဗ္ဗတ္တာ”တိ ဩလောကေန္တော ဒိသွာ “တတော ဣဓ အာနေတုံ န သက္ကာ, ဇီဝိတဝုတ္တိမဿာ ဒဿာမီ”တိ သုဝဏ္ဏဧဠာလုကာနံ ယာနကံ ပူရေတွာ မဇ္ဈေ ဂါမဿ မဟလ္လကဝေသေန နိသီဒိတွာ “ဧဠာလုကာနိ ဂဏှထာ”တိ ဥက္ကုဋ္ဌိမကာသိ။ သမ္ပတ္တာ ဂါမဝါသိကာ အာဂန္တွာ “ဒေဟိ, တာတာ”တိ အာဟံသု။ အဟံ သီလရက္ခကာနံ ဒေမိ, တုမှေ သီလံ ရက္ခထာတိ။ တာတ မယံ သီလံ နာမ ကီဒိသန္တိပိ န ဇာနာမ, မူလေန ဒေဟီတိ။ “သီလရက္ခကာနံယေဝ ဒမ္မီ”တိ အာဟ။ “ထေ, ရေ ကောသိ အယံ ဧဠာလုကမဟလ္လကော”တိ သဗ္ဗေ နိဝတ္တိံသု။

သာ အရိကာ ပုစ္ဆိ – “အမ္မ, တုမှေ ဧဠာလုကတ္ထာယ ဂတာ တုစ္ဆဟတ္ထာဝ အာဂတာ”တိ။ ကောသိ, အမ္မ, ဧဠာလုကမဟလ္လကော “အဟံ သီလရက္ခကာနံ ဒမ္မီ”တိ ဝဒတိ, နူနိမဿ အရိကာ သီလံ ခါဒိတွာ ဝတ္တန္တိ, မယံ သီလမေဝ န ဇာနာမာတိ။ သာ “မယှံ အာနီတံ ဘဝိဿတီ”တိ ဂန္တွာ “ဧဠာလုကံ, တာတ, ဒေဟီ”တိ အာဟ။ “တွံ သီလာနိ ရက္ခသိ အမ္မာ”တိ? “အာမ, တာတ ရက္ခာမီ”တိ။ ဣဒံ မယာ တုယှမေဝ အာဘတန္တိ ဂေဟဒွါရေ ယာနေန သဒ္ဓိံ ဌပေတွာ ပက္ကာမိ။ သာပိ ယာဝဇီဝံ သီလံ ရက္ခိတွာ စဝိတွာ ဝေပစိတ္တိအသုရဿ ဓီတာ ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ။ သီလနိဿန္ဒေန ပါသာဒိကာ အဟောသိ။ သော “ဓီတုဝိဝါဟမင်္ဂလံ ကရိဿာမီ”တိ အသုရေ သန္နိပါတေသိ။

သက္ကော “ကုဟိံ နိဗ္ဗတ္တာ”တိ ဩလောကေန္တော “အသုရဘဝနေ နိဗ္ဗတ္တာ, အဇ္ဇဿာ ဝိဝါဟမင်္ဂလံ ကရိဿန္တီ”တိ ဒိသွာ “ဣဒါနိ ယံကိဉ္စိ ကတွာ အာနေတဗ္ဗာ မယာ”တိ အသုရဝဏ္ဏံ နိမ္မိနိတွာ ဂန္တွာ အသုရာနံ အန္တရေ အဋ္ဌာသိ။ “တဝ သာမိကံ ဝဒေဟီ”တိ တဿာ ဟတ္ထေ ပိတာ ပုပ္ဖဒါမံ အဒါသိ “ယံ ဣစ္ဆသိ, တဿူပရိ ခိပါဟီ”တိ။ သာ ဩလောကေန္တီ သက္ကံ ဒိသွာ ပုဗ္ဗသန္နိဝါသေန သဉ္ဇာတသိနေဟာ “အယံ မေ သာမိကော”တိ တဿူပရိ ဒါမံ ခိပိ။ သော တံ ဗာဟာယ ဂဟေတွာ အာကာသေ ဥပ္ပတိ, တသ္မိံ ခဏေ အသုရာ သဉ္ဇာနိံသု။ တေ “ဂဏှထ, ဂဏှထ, ဇရသက္ကံ, ဝေရိကော အမှာကံ, န မယံ ဧတဿ အရိကံ ဒဿာမာ”တိ အနုဗန္ဓိံသု။ ဝေပစိတ္တိ ပုစ္ဆိ “ကေနာဟဋာ”တိ? “ဇရသက္ကေန မဟာရာဇာ”တိ။ “အဝသေသေသု အယမေဝ သေဋ္ဌော, အပေထာ”တိ အာဟ။ သက္ကော နံ နေတွာ အဍ္ဎတိယကောဋိနာဋကာနံ ဇေဋ္ဌိကဋ္ဌာနေ ဌပေသိ။ သာ သက္ကံ ဝရံ ယာစိ – “မဟာရာဇ, မယှံ ဣမသ္မိံ ဒေဝလောကေ မာတာ ဝါ ပိတာ ဝါ ဘာတာ ဝါ ဘဂိနီ ဝါ နတ္ထိ, ယတ္ထ ယတ္ထ ဂစ္ဆသိ, တတ္ထ တတ္ထ မံ ဂဟေတွာဝ ဂစ္ဆ မဟာရာဇာ”တိ။ သက္ကော “သာဓူ”တိ ပဋိညံ အဒါသိ။

ဧဝံ မစလကမကေ မဃမာဏဝကာလတော ပဌာယ ဝိသုဒ္ဓဘာဝမဿ သမ္ပဿန္တော ဘဂဝါ “ဒီဃရတ္တံ ဝိသုဒ္ဓော ခေါ အယံ ယက္ခော”တိ အာဟ။ **အတ္တသဉ္ဇုဟိတ** န္တိ အတ္တနိသ္သိတံ ကာရဏနိသ္သိတံ။

ပဉ္စဟဝေယျာကရဏဝဏ္ဏနာ

၃၅၇. ကိံ သံယောဇနာတိ ကိံ ဗန္ဓနာ, ကေန ဗန္ဓနေန ဗဒ္ဓာ ဟုတွာ။ **ပုထုကာယာ**တိ ဗဟုဇနာ။ **အဝေရာ**တိ အပ္ပဋိဃာ။ **အဒဏ္ဍာ** တိ အာဝုဓဒဏ္ဍေနဒဏ္ဍဝိရဟိတာ။ **အသပတ္တာ**တိ အပစ္စတ္ထိကာ။ **အဗျာပဇ္ဇာ** တိ ဝိဂတဒေါမနဿာ။ **ဝိဟရေမု အဝေရိနော**တိ အဟော ဝတ ကေနစိ သဒ္ဓိံ အဝေရိနော ဝိဟရေယျာမ, ကတ္ထစိ ကောပံ န ဥပ္ပာဒေတွာ အစ္ဆရာယ ဂဟိတကံ ဇဋ္ဋသဟဿေန သဒ္ဓိံ ပရိဘုဉ္ဇေယျာမာတိ အနံ ဒတွာ ပူဇံ ကတွာ စ ပတ္ထယန္တိ။ **ဣတိ စ နေသံ ဟောတီ**တိ ဧဝဉ္စ နေသံ အယံ ပတ္ထနာ ဟောတိ။ **အထ စ ပနာ**တိ ဧဝံ ပတ္ထနာယ သတိပိ။

ဣဿာမစ္ဆရိယသံယောဇနာ တိ ပရသမ္ပတ္တိခီယနလက္ခဏာ ဣဿာ, အတ္တသမ္ပတ္တိယာ ပရေဟိ သာဓာရဏဘာဝံ အသဟနလက္ခဏံ မစ္ဆရိယံ, ဣဿာ စ မစ္ဆရိယဉ္စ သံယောဇနံ ဧတေသန္တိ ဣဿာမစ္ဆရိယသံယောဇနာ။ အယမေတ္ထ သင်္ခေပေါ။ ဝိတ္ထာရတော ပန ဣဿာမစ္ဆရိယာနိ အဘိဓမ္မေ ဝုတ္တာနေဝ။

အာဝါသမစ္ဆရိယေန ပနေတ္ထ ယက္ခော ဝါ ပေတော ဝါ ဟုတွာ တဿေဝ အာဝါသဿ သင်္ကာရံ သီသေန ဥက္ခိပိတွာ ဝိစရတိ။ ကုလမစ္ဆရိယေန တသ္မိံ ကုလေ အညေသံ အနာဒီနိ ကရောန္တေ ဒိသွာ “ဘိန္နံ ဝတိဒံ ကုလံ မမာ”တိ စိန္တယတော လောဟိတမ္ပိ မုခတော ဥဂ္ဂစ္ဆတိ, ကုစ္ဆိဝိရေစနမ္ပိ ဟောတိ, အန္တာနိပိ ခဏ္ဍာခဏ္ဍာနိ ဟုတွာ နိက္ခမန္တိ။ လာဘမစ္ဆရိယေန သင်္ဃဿ ဝါ ဂဏဿ ဝါ သန္တကေ လာဘေ မစ္ဆာယိတွာ ပုဂ္ဂလိကပရိဘောဂေန ပရိဘုဉ္ဇိတွာ ယက္ခော ဝါ ပေတော ဝါ မဟာအဇဂရော ဝါ ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တတိ။ သရီရဝဏ္ဏဂုဏဝဏ္ဏမစ္ဆရိယေန ပန ပရိယတ္တိဓမ္မမစ္ဆရိယေန စ အတ္တနောဝ ဝဏ္ဏံ ဝဏ္ဏေတိ, န ပရေသံ ဝဏ္ဏံ, “ကိံ ဝဏ္ဏော ဧသော”တိ တံ တံ ဒောသံ ဝဒန္တော ပရိယတ္တိဓမ္မဉ္စ ကဿစိ ကိဉ္စိ အဒေန္တော ဒုဗ္ဗဏ္ဏော စေဝ ဧဠမူဂေ စ ဟောတိ။

အပိစ အာဝါသမစ္ဆရိယေန လောဟဂေဟေ ပစ္စတိ။ ကုလမစ္ဆရိယေန အပ္ပလာဘော ဟောတိ။ လာဘမစ္ဆရိယေန ဂူထနိရယေ နိဗ္ဗတ္တတိ။ ဝဏ္ဏမစ္ဆရိယေန ဘဝေ နိဗ္ဗတ္တဿ ဝဏ္ဏော နာမ န ဟောတိ။ ဓမ္မမစ္ဆရိယေန ကုက္ကုဠနိရယေ နိဗ္ဗတ္တတိ။ ဣဒံ ပန ဣဿာမစ္ဆရိယသံယောဇနံ သောတာပတ္တိမဂ္ဂေန ပဟီယတိ။ ယာဝ တံ နပ္ပဟီယတိ, တာဝ ဒေဝမနုဿာ အဝေရတာဒီနိ ပတ္ထယန္တာပိ ဝေရာဒီဟိ န ပရိမုစ္စန္တိယေဝ။

တိဏ္ဏာ မေတ္ထ ကင်္ခါ တိ ဧတသ္မိံ ပဉှေ မယာ တုမှာကံ ဝစနံ သုတွာ ကင်္ခါ တိဏ္ဏာတိ ဝဒတိ, န မဂ္ဂဝသေန တိဏ္ဏကင်္ခတံ ဒီပေတိ။ **ဝိဂတာ ကထံကထာ**တိ ဣဒံ ကထံ, ဣဒံ ကထန္တိ အယမ္ပိ ကထံကထာ ဝိဂတာ။

၃၅၈. နိအနာဒီနိ ဝုတ္တတ္ထာနေဝ။ **ပိယာပ္ပိယနိအန** န္တိ ပိယသတ္တသင်္ခါရနိအနံ မစ္ဆရိယံ, အပ္ပိယသတ္တသင်္ခါရနိအနာ ဣဿာ။ ဥဘယံ ဝါ ဥဘယနိအနံ။ ပဗ္ဗဇိတဿ ဟိ သဒ္ဓိဝိဟာရိကာဒယော, ဂဟဋ္ဌဿ ပုတ္တာဒယော ဟတ္ထိအဿာဒယော ဝါ သတ္တာ ပိယာ ဟောန္တိ ကေဋ္ဌာယိတာ မမာယိတာ, မုဟုတ္တမ္ပိ တေ အပဿန္တော အဓိတသေတုံ န သက္ကောတိ။ သော အညံ တာဒိသံ ပိယသတ္တံ လဘန္တံ ဒိသွာ ဣဿံ ကရောတိ။ “ဣမိနာ အမှာကံ ကိဉ္စိ ကမ္မံ အတ္ထိ, မုဟုတ္တံ တာဝ နံ ဒေထာ”တိ တမေဝ အညေဟိ ယာစိတော “န သက္ကာ အတုံ, ကိလမိဿတိ ဝါ ဥက္ကဏ္ဌိဿတိ ဝါ”တိအာဒီနိ ဝတွာ မစ္ဆရိယံ ကရောတိ။ ဧဝံ တာဝ ဥဘယမ္ပိ ပိယသတ္တနိအနံ ဟောတိ။ ဘိက္ခုဿ ပန ပတ္တစီဝရပရိက္ခာရဇာတံ, ဂဟဋ္ဌဿ ဝါ အလင်္ကာရာဒိဥပကရဏံ ပိယံ ဟောတိ မနာပံ, သော အညဿ တာဒိသံ ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ ဒိသွာ “အဟော ဝတဿ ဧဝရူပံ န ဘဝေယျာ”တိ ဣဿံ ကရောတိ, ယာစိတော တပိ “မယမ္ပေတံ မမာယန္တာ န ပရိဘုဉ္ဇာမ, န သက္ကာ အတု”န္တိ မစ္ဆရိယံ ကရောတိ။ ဧဝံ ဥဘယမ္ပိ ပိယသင်္ခါရနိအနံ ဟောတိ။ အပ္ပိယေ ပန တေ ဝုတ္တပ္ပကာရေ သတ္တေ စ သင်္ခါရေ စ လဘိတွာ သစေပိဿ တေ အမနာပ ဟောန္တိ, တထာပိ ကိလေသာနံ ဝိပရီတဝုတ္တိတာယ “ဌပေတွာ မံ ကော အညော ဧဝရူပဿ လာဘီ”တိ ဣဿံ ဝါ ကရောတိ, ယာစိတော တာဝကာလိကမ္ပိ အဒဒမာနော မစ္ဆရိယံ ဝါ ကရောတိ။ ဧဝံ ဥဘယမ္ပိ အပ္ပိယသတ္တသင်္ခါရနိအနံ ဟောတိ။

ဆန္ဒနိဒါနန္တိ ဧတ္ထ ပရိယေသနဆန္ဒော, ပဋိလာဘဆန္ဒော, ပရိဘောဂဆန္ဒော, သန္နိဓိဆန္ဒော, ဝိဿဇ္ဇနဆန္ဒောတိ ပဉ္စဝိဓော ဆန္ဒော။

ကတမော **ပရိယေသနဆန္ဒော?** ဣဓေကစ္စော အတိတ္တော ဆန္ဒဇာတော ရူပံ ပရိယေသတိ, သဒ္ဒံ။ ဂန္ဓံ။ ရသံ။ ဖောဋ္ဌဗ္ဗံ ပရိယေသတိ, ဓနံ ပရိယေသတိ။ အယံ ပရိယေသနဆန္ဒော။

ကတမော **ပဋိလာဘဆန္ဒော?** ဣဓေကစ္စော အတိတ္တော ဆန္ဒဇာတော ရူပံ ပဋိလဘတိ, သဒ္ဒံ။ ဂန္ဓံ။ ရသံ။ ဖောဋ္ဌဗ္ဗံ ပဋိလဘတိ, ဓနံ ပဋိလဘတိ။ အယံ ပဋိလာဘဆန္ဒော။

ကတမော **ပရိဘောဂဆန္ဒော?** ဣဓေကစ္စော အတိတ္တော ဆန္ဒဇာတော ရူပံ ပရိဘုဉ္ဇတိ, သဒ္ဒံ။ ဂန္ဓံ။ ရသံ။ ဖောဋ္ဌဗ္ဗံ ပရိဘုဉ္ဇတိ, ဓနံ ပရိဘုဉ္ဇတိ။ အယံ ပရိဘောဂဆန္ဒော။

ကတမော **သန္နိဓိဆန္ဒော?** ဣဓေကစ္စော အတိတ္တော ဆန္ဒဇာတော ဓနသန္နိစယံ ကရောတိ “အာပဒါသု ဘဝိဿတီ”တိ။ အယံ သန္နိဓိဆန္ဒော။

ကတမော **ဝိဿဇ္ဇနဆန္ဒော?** ဣဓေကစ္စော အတိတ္တော ဆန္ဒဇာတော ဓနံ ဝိဿဇ္ဇေတိ, ဟတ္ထာရောဟာနံ, အဿာရောဟာနံ, ရထိကာနံ, ဓနုဂ္ဂဟာနံ – “ဣမေ မံ ရက္ခိဿန္တိ ဂောပိဿန္တိ မမာယိဿန္တိ သမ္ပရိဝါရယိဿန္တီ”တိ။ အယံ ဝိဿဇ္ဇနဆန္ဒော။ ဣမေ ပဉ္စ ဆန္ဒာ။ ဣဓ တဏှာမတ္တမေဝ, တံ သန္ဓာယ ဣဒံ ဝုတ္တံ။

ဝိတက္ကနိဒါနောတိ ဧတ္ထ “လာဘံ ပဋိစ္စ ဝိနိစ္ဆယော”တိ (ဒီ. နိ. ၂.၁၁၀) ဧဝံ ဝုတ္တော ဝိနိစ္ဆယဝိတက္ကော ဝိတက္ကော နာမ။ **ဝိနိစ္ဆယော**တိ ဒွေ ဝိနိစ္ဆယာ တဏှာဝိနိစ္ဆယော စ, ဒိဋ္ဌိဝိနိစ္ဆယော စ။ အဋ္ဌသတံ တဏှာဝိစရိတံ တဏှာဝိနိစ္ဆယော နာမ။ ဒွါသဋ္ဌိ ဒိဋ္ဌိယော ဒိဋ္ဌိဝိနိစ္ဆယော နာမာတိ ဧဝံ ဝုတ္တတဏှာဝိနိစ္ဆယဝသေန ဟိ ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌပိယာပ္ပိယဝဝတ္ထာနံ န ဟောတိ။ တဒေဝ ဟိ ကေစ္စဿ ဣဋ္ဌံ ဟောတိ, ကေစ္စဿ အနိဋ္ဌံ ပစ္စန္တရာဇမဇ္ဈိမဒေသရာဇူနံ ဂဏ္ဍုပ္ပာဒမိဂမံသာဒီသု ဝိယ။ တသ္မိံ ပန တဏှာဝိနိစ္ဆယဝိနိစ္ဆိတေ ပဋိလဒ္ဓဝတ္ထုသ္မိံ “ဧတ္တကံ ရူပဿ ဘဝိဿတိ, ဧတ္တကံ သဒ္ဒဿ, ဧတ္တကံ ဂန္ဓဿ, ဧတ္တကံ ရသဿ, ဧတ္တကံ ဖောဋ္ဌဗ္ဗဿ ဘဝိဿတိ, ဧတ္တကံ မယှံ ဘဝိဿတိ, ဧတ္တကံ ပရဿ ဘဝိဿတိ, ဧတ္တကံ နိဒဟိဿာမိ, ဧတ္တကံ ပရဿ ဒဿာမီ”တိ ဝဝတ္ထာနံ ဝိတက္ကဝိနိစ္ဆယေန ဟောတိ။ တေနာဟ “ဆန္ဒော ခော, ဒေဝါနမိန္ဒ, ဝိတက္ကနိဒါနော”တိ။

ပပဉ္စသညာသင်္ခါနိဒါနောတိ တယော ပပဉ္စာ တဏှာပပဉ္စော, မာနပပဉ္စော, ဒိဋ္ဌိပပဉ္စောတိ။ တတ္ထ အဋ္ဌသတတဏှာဝိစရိတံ တဏှာပပဉ္စော နာမ။ နဝဝိဓော မာနော မာနပပဉ္စော နာမ။ ဒွါသဋ္ဌိ ဒိဋ္ဌိယော ဒိဋ္ဌိပပဉ္စော နာမ။ တေသု ဣဓ တဏှာပပဉ္စော အဓိပ္ပေတော။ ကေနဋ္ဌေန ပပဉ္စော? မတ္တပမတ္တာကာရပါပနဋ္ဌေန ပပဉ္စော။ တံသမ္ပယုတ္တာ သညာ ပပဉ္စသညာ။ သင်္ခါ ဝုစ္စတိ ကောဋ္ဌာသော “သညာနိဒါနာ ဟိ ပပဉ္စသင်္ခါ”တိအာဒီသု ဝိယ။ ဣတိ ပပဉ္စသညာသင်္ခါနိဒါနောတိ ပပဉ္စသညာကောဋ္ဌာသနိဒါနော ဝိတက္ကောတိ အတ္ထော။

ပပဉ္စသညာသင်္ခါနိရောဓသာရုပ္ပဂါမိနိန္တိ ဧတိဿာ ပပဉ္စသညာသင်္ခါယ ခယာ နိရောဓော ဝူပသမော, တဿ သာရုပ္ပဉ္စေဝ တတ္ထ ဂါမိနိံ စာတိ သဟ ဝိပဿနာယ မဂ္ဂံ ပုစ္ဆတိ။

ဝေဒနာကမ္မဋ္ဌာနဝဏ္ဏနာ

၃၅၉. အထဿ ဘဂဝါ **သောမနဿံပါဟံ**န္တိ တိဿော ဝေဒနာ အာရဘိ။ ကိံ ပန ဘဂဝါ ပုစ္ဆိတံ ကထိတံ, အပုစ္ဆိတံ, သာနုသန္ဓိကံ, အနနုသန္ဓိကန္တိ? ပုစ္ဆိတမေဝ ကထိတံ, နော အပုစ္ဆိတံ, သာနုသန္ဓိကမေဝ, နော အနနုသန္ဓိကံ။ ဒေဝတာနဉှိ ရူပတော အရူပံ ပါကဋတရံ, အရူပေပိ ဝေဒနာ ပါကဋတရာ။ ကသ္မာ? ဒေဝတာနဉှိ ကရဇကာယံ သုခုမံ, ကမ္မဇံ ဗလဝံ, ကရဇကာယဿ သုခုမတ္တာ, ကမ္မဇဿ ဗလဝတ္တာ ဧကာဟာရမ္ပိ အတိက္ကမိတွာ န တိဋ္ဌန္တိ, ဥဏှပါသာဏေ ဌပိတသပ္ပိပိဏ္ဍော ဝိယ ဝိလီယန္တီတိ သဗ္ဗံ **ဗြဟ္မဇာလေ** ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တသ္မာ ဘဂ

တ သက္ကသ္သ တိသ္သော ဝေဒနာ အာရဘိ။ ဒုဝိဓဥ္ဟိ ကမ္မဋ္ဌာနံ – ရူပကမ္မဋ္ဌာနံ, အရူပကမ္မဋ္ဌာနဉ္စ။ ရူပပရိဂ္ဂ ဟော, အရူပပရိဂ္ဂဟောတိပိ ဧတဒေဝ ဝုစ္စတိ။ တတ္ထ ဘဂဝါ ယဒါ ရူပံ ဟာကဋ္ဌံ, တဒါ သင်္ခေပမနသိကာရဝသေန တ ဝိတ္ထာရမနသိကာရဝသေန တ စတုဓာတုဝဝတ္ထာနံ ဝိတ္ထာရေန္တော ရူပကမ္မဋ္ဌာနံ ကထေတိ။ ယဒါ အရူပံ ဟာက ဋ္ဌံ, တဒါ အရူပကမ္မဋ္ဌာနံ ကထေတိ။ ကထေန္တော စ တဒါ ဝတ္ထုဘူတံ ရူပကမ္မဋ္ဌာနံ ဒဿေတွာတဝ ကထေတိ, ဒေတနံ ပန အရူပကမ္မဋ္ဌာနံ ဟာကဋ္ဌန္တိ အရူပကမ္မဋ္ဌာနဝသေန ဝေဒနာ အာရဘိ။

တိဝိဓော ဟိ အရူပကမ္မဋ္ဌာနေ အဘိနိဝေသော – ဖဿဝသေန, ဝေဒနာဝသေန, စိတ္တဝသေနာတိ။ ကထံ? ဧကစ္စ ဿ ဟိ သင်္ခိတ္တေန တ ဝိတ္ထာရေန တ ပရိဂ္ဂဟိတေ ရူပကမ္မဋ္ဌာနေ တသ္မိံ အာရမ္မဏေ စိတ္တစေတသိကာနံ ပဌ မာဘိနိပါတော တံ အာရမ္မဏံ ဖုသန္တော ဥပ္ပဇ္ဇမာနော **ဖဿော** ဟာကဋ္ဌော ဟောတိ။ ဧကစ္စဿ တံ အာရမ္မဏံ အနုဘဝန္တီ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ **ဝေဒနာ** ဟာကဋ္ဌာ ဟောတိ။ ဧကစ္စဿ တံ အာရမ္မဏံ ပရိဂ္ဂဟေတွာတ တံ ဝိဇာနန္တံ ဥပ္ပဇ္ဇ မာနံ **ဝိညာဏံ** ဟာကဋ္ဌံ ဟောတိ။

တတ္ထ ယဿ ဖဿော ဟာကဋ္ဌော ဟောတိ, သောပိ န ကေဝလံ ဖဿောဝ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တေန သဒ္ဓိံ တဒေဝ အာ ရမ္မဏံ အနုဘဝမာနာ ဝေဒနာပိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, သဉ္ဇာနမာနာ သညာပိ, စေတယမာနာ စေတနာပိ, ဝိဇာနမာနံ ဝိညာဏမ္ပိ ဥပ္ပ ဇ္ဇတီတိ ဖဿပဉ္စမကေယေဝ ပရိဂ္ဂဏှာတိ။ ယဿ ဝေဒနာ ဟာကဋ္ဌာ ဟောတိ, သောပိ န ကေဝလံ ဝေဒနာဝ ဥပ္ပဇ္ဇ တိ, တာယ သဒ္ဓိံ တဒေဝ အာရမ္မဏံ ဖုသမာနော ဖဿောပိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, သဉ္ဇာနမာနာ သညာပိ, စေတယမာနာ စေတနာ ပိ, ဝိဇာနမာနံ ဝိညာဏမ္ပိ ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ ဖဿပဉ္စမကေယေဝ ပရိဂ္ဂဏှာတိ။ ယဿ ဝိညာဏံ ဟာကဋ္ဌံ ဟောတိ, သောပိ န ကေဝလံ ဝိညာဏမေဝ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တေန သဒ္ဓိံ တဒေဝါရမ္မဏံ ဖုသမာနော ဖဿောပိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, အနုဘဝမာနာ ဝေဒနာပိ, သဉ္ဇာနမာနာ သညာပိ, စေတယမာနာ စေတနာပိ ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ ဖဿပဉ္စမကေယေဝ ပရိဂ္ဂဏှာတိ။

သော ''ဣမေ ဖဿပဉ္စမကာ ဓမ္မာ ကိံ နိဿိတာ''တိ ဥပဓာရေန္တော ''ဝတ္ထုနိဿိတာ''တိ ပဇာနာတိ။ ဝတ္ထု နာမ ကရဇကာယော, ယံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ – ''ဣဒဉ္စ ပန မေ ဝိညာဏံ ဧတ္ထ သိတံ ဧတ္ထ ပဋိဗဒ္ဓ''န္တိ။ သော အတ္ထ တော ဘူတာနိ စေဝ ဥပါဒါရူပါနိ စ။ ဧဝမေတ္ထ ဝတ္ထု ရူပံ, ဖဿပဉ္စမကာ နာမန္တိ နာမရူပမတ္တမေဝ ပဿတိ။ ရူပဉ္စေ တ္ထ ရူပက္ခန္ဓော, နာမံ စတ္တာရော အရူပိနော ခန္ဓာတိ ပဉ္စက္ခန္ဓမတ္တံ ဟောတိ။ နာမရူပဝိနိမုတ္တာ ဟိ ပဉ္စက္ခန္ဓာ, ပဉ္စက္ခန္ဓဝိနိမုတ္တံ တ နာမရူပံ နတ္ထိ။ သော ''ဣမေ ပဉ္စက္ခန္ဓာ ကိံ ဟေတုကာ''တိ ဥပပရိက္ခန္တော ''အဝိဇ္ဇာဒိဟေတု ကာ''တိ ပဿတိ။ တတော ''ပစ္စယော စေဝ ပစ္စယုပ္ပန္နဉ္စ ဣဒံ, အညော သတ္တော တ ပုဂ္ဂလော တ နတ္ထိ, သုဒ္ဓသ င်္ခါရပုဉ္ဇမတ္တမေဝ''တိ သပ္ပစ္စယနာမရူပဝသေန တိလက္ခဏံ အာရောပေတွာတ ဝိပဿနာပဋိပါဋိယာ ''အနိစ္စံ ဒုက္ခံ အနတ္တာ''တိ သမ္မသန္တော ဝိစရတိ , သော အဇ္ဇ အဇ္ဇာတိ ပဋိဝေဓံ အာကင်္ခမာနော တထာရူပေ ဒိဝသေ ဥတုသပ္ပာ ယံ, ပုဂ္ဂလသပ္ပာယံ, ဘောဇနသပ္ပာယံ, ဓမ္မသဝနသပ္ပာယံ တ လဘိတွာတ ဧကပလ္လင်္ကေန နိသိန္နောဝ ဝိပဿနံ မ တ္ထကံ ပာပေတွာတ အရဟတ္တေ ပတိဋ္ဌာတိ။ ဧဝမိမေသမ္ပိ တိဏ္ဏံ ဇနာနံ ယာဝ အရဟတ္တာ ကမ္မဋ္ဌာနံ ကထိတံ ဟောတိ။

ဣဓ ပန ဘဂဝါ အရူပကမ္မဋ္ဌာနံ ကထေန္တော ဝေဒနာသီသေန ကထေသိ။ ဖဿဝသေန ဟိ ဝိညာဏဝသေန တ ကထိယမာနံ တေဿ န ဟာကဋ္ဌံ ဟောတိ, အန္ဓကာရံ ဝိယ ခါယတိ။ ဝေဒနာဝသေန ပန ဟာကဋ္ဌံ ဟောတိ။ ကသ္မာ? ဝေဒနာ နံ ဥပ္ပတ္တိယာ ဟာကဋ္ဌတာယ။ သုခဒုက္ခဝေဒနာနဉ္ဟိ ဥပ္ပတ္တိ ဟာကဋ္ဌာ။ ယဒါ သုခံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တဒါ သကလံ သရီရံ ခောဘေန္တီ မဒ္ဒန္တီ ဖရမာနံ အဘိသန္ဒယမာနံ သတဓောတသပ္ပိံ ခါဒာပယန္တီ ဝိယ, သတပာကတေလံ မက္ခယမာနံ ဝိယ, ဃဋသဟဿေန ပရိဠာဟံ နိဗ္ဗာပယမာနံ ဝိယ, ''အဟော သုခံ, အဟော သုခ''န္တိ ဝါစံ နိစ္ဆာရယမာနမေဝ ဥပ္ပဇ္ဇ ဇတိ။ ယဒါ ဒုက္ခံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တဒါ သကလသရီရံ ခောဘေန္တီ မဒ္ဒန္တီ ဖရမာနံ အဘိသန္ဒယမာနံ တတ္တဖာလံ ပဝေ သေန္တီ ဝိယ, ဝိလီနတမ္ဗလောဟေန အာသိဉ္စန္တီ ဝိယ, သုက္ခတိဏဝနပ္ပတိမှိ အရညေ အရုဉ္စကာကလာပံ ခိပမာနံ ဝိယ ''အဟော ဒုက္ခံ, အဟော ဒုက္ခ''န္တိ ဝိပ္ပလာပယမာနမေဝ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ဣတိ သုခဒုက္ခဝေဒနာနံ ဥပ္ပတ္တိ ဟာကဋ္ဌာ ဟောတိ။

အဒုက္ခမသုခာ ပန ဒုဒ္ဒီပနာ အန္ဓကာရေန ဝိယ အဘိဘူတာ။ သာ သုခဒုက္ခာနံ အပဂမေ သာတာသာတပဋိက္ခေပဝ သေန မဇ္ဈတ္တာကာရဘူတာ အဒုက္ခမသုခာ ဝေဒနာတိ နယတော ဂဏှန္တဿ ဟာကဋ္ဌာ ဟောတိ။ ယထာ ကိံ? ယထာ

အနန္တရာ ပိဋ္ဌိဟသာဏံ အာရုဟိတ္ဝာ ပလာတသ္သ မိဂသ္သ အနုပဒံ ဂစ္ဆန္တော မိဂလုဒ္ဒကော ပိဋ္ဌိဟသာဏသ္သ ဩ ရဘာဂေပိ ပရဘာဂေပိ ပဒံ ဒိသွာ မဇ္ဈေ အပသ္သန္တောပိ "ဣတော အာရုဠှော, ဣတော ဩရုဠှော, မဇ္ဈေ ပိဋ္ဌိဟ သာဏေ ဣမိနာ ပဒေသေန ဂတော ဘဝိဿတီ"တိ နယတော ဇာနာတိ ။ ဧဝံ အာရုဠှပဋ္ဌာနေ ပဒံ ဝိယ ဟိ သုခဝေဒနာယ ဥပ္ပတ္တိ ပာကဋာ ဟောတိ, ဩရုဠှပဋ္ဌာနေ ပဒံ ဝိယ ဒုက္ခဝေဒနာယ ဥပ္ပတ္တိ ပာကဋာ ဟောတိ, ဣတော အာရုယှ, ဣတော ဩရုယှ, မဇ္ဈေ ဧဝံ ဂတောတိ နယတော ဂဟဏံ ဝိယ သုခဒုက္ခာနံ အပဂမေ သာတာသာတပဋိက္ခေပဝသေန မဇ္ဈတ္တာကာရဘူတာ အဒုက္ခမသုခာ ဝေဒနာတိ နယတော ဂဏှန္တသ္သ ပာကဋာ ဟောတိ။ ဧဝံ ဘဂဝါ ပဌမံ ရူပကမ္မ ဋ္ဌာနံ ကထေတွာ ပစ္ဆာ အရူပကမ္မဋ္ဌာနံ ဝေဒနာဝသေန နိဝတ္တေတွာ ဒဿေသိ။

န ကေဝလဉ္စ ဣဓေဝ ဧဝံ ဒဿေသိ, **မဟာသတိပဋ္ဌာနေ, မဇ္ဈိမနိကာယမ္ဟိ သတိပဋ္ဌာနေ, စူဠတဏှာသင်္ခ ယေ, မဟာတဏှာသင်္ခယေ, စူဠဝေဒလ္လသုတ္တေ, မဟာဝေဒလ္လသုတ္တေ, ရဋ္ဌပါလသုတ္တေ, မာဂဏ္ဍိယသု တ္တေ, ဓာတုဝိဘင်္ဂေ, အာနေဉ္ဇသပ္ပာယေ, သကလေ ဝေဒနာသံယုတ္တေ**တိ ဧဝံ အနေကေသု သုတ္တန္တေသု ပဌမံ ရူပကမ္မဋ္ဌာနံ ကထေတွာ ပစ္ဆာ အရူပကမ္မဋ္ဌာနံ ဝေဒနာဝသေန နိဝတ္တေတွာ ဒဿေသိ။ ယထာ စ တေသု တေ သု, ဧဝံ ဣမသ္မိမ္ပိ သက္ကပဉှေ ပဌမံ ရူပကမ္မဋ္ဌာနံ ကထေတွာ ပစ္ဆာ အရူပကမ္မဋ္ဌာနံ ဝေဒနာဝသေန နိဝတ္တေ တွာ ဒဿေသိ။ ရူပကမ္မဋ္ဌာနံ ပနေတ္ထ ဝေဒနာယ အာရမ္မဏမတ္တကံယေဝ သင်္ခိတ္တံ, တသ္မာ ဟဋ္ဌိယံ နာရုဠှံ ဘ ဝိဿတိ။

၃၆၀. အရူပကမ္မဋ္ဌာနေ ယံ တသ္သ ပာကဋံ ဝေဒနာဝသေန အဘိနိဝေသမုခံ, တမေဝ ဒဿေတုံ **သောမနဿံပဟံ, ဒေဝါနမိန္ဒာ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဒုဝိဓေနာ**တိ ဒွိဝိဓေန, ဒွီဟိ ကောဋ္ဌာသေဟီတိ အတ္ထော။ **ဧဝရူပံ သောမနဿံ န သေဝိတဗ္ဗ**န္တိ ဧဝရူပံ ဂေဟသိတသောမနဿံ န သေဝိတဗ္ဗံ။ ဂေဟသိတသောမနဿံ နာမ "တတ္ထ ကတမာနိ ဆ ဂေဟသိတာနိ သောမနဿာနိ? စက္ခုဝိညေယျာနံ ရူပာနံ ဣဋ္ဌာနံ ကန္တာနံ မနာပာနံ မနောရမာနံ လောကာမိသပဋိသံ ယုတ္တာနံ ပဋိလာဘံ ဝါ ပဋိလာဘတော သမနုပဿတော, ပုဗ္ဗေ ဝါ ပဋိလဒ္ဓပုဗ္ဗံ အတီတံ နိရုဒ္ဓံ ဝိပရိဏတံ သမနုဿ ရတော ဥပ္ပဇ္ဇတိ သောမနဿံ, ယံ ဧဝရူပံ သောမနဿံ, ဣဒံ ဝုစ္စတိ ဂေဟသိတံ သောမနဿ"န္တိ ဧဝံ ဆသု ဒွ ာရေသု ဝုတ္တကာမဂုဏနိဿိတံ သောမနဿံ (မ. နိ. ၃.၃၀၆)။

ဧဝရူပံ သောမနဿံ သေဝိတဗ္ဗန္တိ ဧဝရူပံ နေက္ခမ္မသိတံ သောမနဿံ သေဝိတဗ္ဗံ။ နေက္ခမ္မသိတံ သောမန ဿံ နာမ – "တတ္ထ ကတမာနိ ဆ နေက္ခမ္မသိတာနိ သောမနဿာနိ? ရူပာနံ တွေဝ အနိစ္စတံ ဝိဒိတွာ ဝိပရိဏာမဝိ ရာဂနိရောဓံ ပုဗ္ဗေ စေဝ ရူပာ ဧတရဟိ စ သဗ္ဗေ တေ ရူပါ အနိစ္စာ, ဒုက္ခာ, ဝိပရိဏာမဓမ္မာတိ ဧဝမေတံ ယထာဘူတံ သမ္မပ္ပညာယ ပဿတော ဥပ္ပဇ္ဇတိ သောမနဿံ, ယံ ဧဝရူပံ သောမနဿံ, ဣဒံ ဝုစ္စတိ နေက္ခမ္မသိတံ သောမန ဿ"န္တိ (မ. နိ. ၃.၃၀၈) ဧဝံ ဆသု ဒွာရေသု ဣဋ္ဌာရမ္မဏေ အာပာထဂတေ အနိစ္စာဒိဝသေန ဝိပဿနံ ပဋ္ဌပေတွာ ဥဿုက္ကာပေတုံ သက္ကောန္တဿ "ဥဿုက္ကိတာ မေ ဝိပဿနာ"တိ သောမနဿဇာတဿ ဥပ္ပန္နံ သောမန ဿံ။ **သေဝိတဗ္ဗ**န္တိ ဣဒံ နေက္ခမ္မဝသေန, ဝိပဿနာဝသေန, အနုဿတိဝသေန, ပဌမဇ္ဈာနာဒိဝသေန စ ဥပ္ပဇ္ဇန ကသောမနဿံ သေဝိတဗ္ဗံ နာမ။

တတ္ထ **ယံ စေ သဝိတက္ကံ သဝိစာရ**န္တိ တသ္မိမ္ပိ နေက္ခမ္မသိတေ သောမနဿေ ယံ နေက္ခမ္မဝသေန, ဝိပ ဿနာဝသေန, အနုဿတိဝသေန, ပဌမဇ္ဈာနဝသေန စ ဥပ္ပန္နံ သဝိတက္ကံ သဝိစာရံ သောမနဿန္တိ ဇာနေယျ။ **ယံ စေ အဝိတက္ကံ အဝိစာရ**န္တိ ယံ ပန ဒုတိယတတိယဇ္ဈာနဝသေန ဥပ္ပန္နံ အဝိတက္ကံ အဝိစာရံ သောမနဿန္တိ ဇာနေယျ။ **ယေ အဝိတက္ကေ အဝိစာရေ, တေ ပဏီတတရေ**တိ ဧတေသုပိ ဒွီသု ယံ အဝိတက္ကံ အဝိစာရံ, တံ ပဏီတ တရန္တိ အတ္ထော။

ဣမိနာ ကိံ ကထိတံ ဟောတိ? ဒွိန္နံ အရဟတ္တံ ကထိတံ။ ကထံ? ဧကော ကိရ ဘိက္ခု သဝိတက္ကသဝိစာရေ သောမန ဿေ ဝိပဿနံ ပဋ္ဌပေတွာ "ဣဒံ သောမနဿံ ကိံ နိဿိတ"န္တိ ဥပဓာရေန္တော "ဝတ္ထုံနိဿိတ"န္တိ ပဇာနာတိ တိ ဖဿပဉ္စမကေ ဝုတ္တနယေနေဝ အနုက္ကမေန အရဟတ္တေ ပတိဋ္ဌာတိ။ ဧကော အဝိတက္ကအဝိစာရေ သောမနဿ သေ ဝိပဿနံ ပဋ္ဌပေတွာ ဝုတ္တနယေနေဝ အရဟတ္တေ ပတိဋ္ဌာတိ။ တတ္ထ အဘိနိဝိဋ္ဌသောမနဿေသုပိ သဝိ တက္ကသဝိစာရတော အဝိတက္ကအဝိစာရံ ပဏီတတရံ။ သဝိတက္ကသဝိစာရသောမနဿဝိပဿနာတောပိ အဝိတက္ကအဝိစာရ

ဝိပဿနာ ပဏီတတရာ။ သဝိတက္ကသဝိစာရသောမနဿဖလသမာပတ္တိတောပိ အဝိတက္ကအဝိစာရသောမနဿဖလသမာပတ္တိယေဝ ပဏီတတရာ။ တေနာဟ ဘဂဝါ “ယေ အဝိတက္ကေ အဝိစာရေ, တေ ပဏီတတရေ”တိ။

၃၆၁. ဝေရူပံ အောမနဿံ န သေဝိတဗ္ဗန္တိ ဝေရူပံ ဂေဟသိတအောမနဿံ န သေဝိတဗ္ဗံ။ ဂေဟသိတအောမနဿံ နာမ – “တတ္ထ ကတမာနိ ဆ ဂေဟသိတာနိ အောမနဿာနိ? စက္ခုဝိညေယျာနံ ရူပာနံ ဣဋ္ဌာနံ ကန္တာနံ မနာပာနံ မနောရမာနံ လောကာမိသပဋိသံယုတ္တာနံ အပ္ပဋိလာဘံ ဝါ အပ္ပဋိလာဘတော သမနုပဿတော ပုဗ္ဗေ ဝါ အပဋိလဒ္ဓပုဗ္ဗံ အတီတံ နိရုဒ္ဓံ ဝိပရိဏတံ သမနုဿရတော ဥပ္ပဇ္ဇတိ အောမနဿံ, ယံ ဧဝရူပံ အောမနဿံ, ဣဒံ ဝုစ္စတိ ဂေဟသိတအောမနဿ”န္တိ (မ. နိ. ၃.၃၀၇)။ ဧဝံ ဆသု ဒွါရေသု ဣဋ္ဌာရမ္မဏံ နာနုဘဝိံ, နာနုဘဝိဿာမိ, နာနုဘဝါမီတိ ဝိတက္ကယတော ဥပ္ပန္နံ ကာမဂုဏနိဿိတံ အောမနဿံ။

ဝေရူပံ အောမနဿံ သေဝိတဗ္ဗန္တိ ဝေရူပံ နေက္ခမ္မသိတအောမနဿံ သေဝိတဗ္ဗံ။ နေက္ခမ္မသိတအောမနဿံ နာမ – “တတ္ထ ကတမာနိ ဆ နေက္ခမ္မသိတာနိ အောမနဿာနိ? ရူပာနံ တွေဝ အနိစ္စတံ ဝိဒိတွာ ဝိပရိဏာမဝိရာဂနိရောဓံ ပုဗ္ဗေ စေဝ ရူပာ ဧတရဟိ စ သဗ္ဗေ တေ ရူပာ အနိစ္စာ, ဒုက္ခာ, ဝိပရိဏာမဓမ္မာတိ ဧဝမေတံ ယထာဘူတံ သမ္မပ္ပညာယ ဒိသွာ အနုတ္တရေသု ဝိမောက္ခေသု ပိဟံ ဥပဋ္ဌာပေတိ ‘ကုဒါဿု နာမာဟံ တဒါယတနံ, ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရိဿာမိ, ယဒရိယာ ဧတရဟိ အာယတနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရန္တီ’တိ။ ဣတိ အနုတ္တရေသု ဝိမောက္ခေသု ပိဟံ ဥပဋ္ဌာပယတော ဥပ္ပဇ္ဇတိ ပိဟပစ္စယာ အောမနဿံ, ယံ ဧဝရူပံ အောမနဿံ, ဣဒံ ဝုစ္စတိ နေက္ခမ္မသိတအောမနဿ”န္တိ (မ. နိ. ၃.၃၀၇) ဧဝံ ဆသု ဒွါရေသု ဣဋ္ဌာရမ္မဏေ အာပာထဂတေ အနုတ္တရဝိမောက္ခသင်္ခာတအရိယဖလဓမ္မေသု ပိဟံ ဥပဋ္ဌပေတွာ တဒဓိဂမာယ အနိစ္စာဒိဝသေန ဝိပဿနံ ပဋ္ဌပေတွာ ဥဿုက္ကာပေတုမသက္ကောန္တဿ ‘ဣမမ္ပိ ပက္ခံ, ဣမမ္ပိ မာသံ, ဣမမ္ပိ သံဝစ္ဆရံ ဝိပဿနံ ဥဿုက္ကာပေတွာ အရိယဘူမိံ ပာပုဏိတုံ နာသက္ခိ’န္တိ အနုသောစတော ဥပ္ပန္နံ အောမနဿံ။ **သေဝိတဗ္ဗ**န္တိ ဣဒံ နေက္ခမ္မဝသေန, ဝိပဿနာဝသေန, အနုဿတိဝသေန, ပဌမဇ္ဈာနာဒိဝသေန စ ဥပ္ပဇ္ဇနကအောမနဿံ သေဝိတဗ္ဗံ နာမ။

တတ္ထ **ယံ စေ သဝိတက္ကသဝိစာရ**န္တိ တသ္မိမ္ပိ ဒုဝိဓေ အောမနဿေ ဂေဟသိတအောမနဿမေဝ သဝိတက္ကသဝိစာရအောမနဿံ နာမ။ နေက္ခမ္မဝသေန, ဝိပဿနာဝသေန, အနုဿတိဝသေန, ပဌမဒုတိယဇ္ဈာနဝသေန စ ဥပ္ပန္နံ အောမနဿံ ပန အဝိတက္ကအဝိစာရအောမနဿန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ နိပ္ပရိယာယေန ပန အဝိတက္ကအဝိစာရအောမနဿံ နာမ နတ္ထိ။ အောမနဿိန္ဒြိယဥပ္ပတ္တိ ဧကံသေန အကုသလစိတ္တေ သဝိတက္ကသဝိစာရစိတ္တေ, တေဿ ပန ဘိက္ခုနော မညနဝသေန သဝိတက္ကသဝိစာရန္တိ စ အဝိတက္ကအဝိစာရန္တိ စ ဝုတ္တံ။

တတြာယံ နယော – ဣဓ ဘိက္ခု အောမနဿပစ္စယဘူတေ သဝိတက္ကသဝိစာရဓမ္မေ အဝိတက္ကအဝိစာရဓမ္မေ စ အောမနဿပစ္စယာ ဧဝ ဥပ္ပန္နေ မဂ္ဂဖလဓမ္မေ စ အညေသံ ပဋိပတ္တိဒဿနဝသေန အောမနဿန္တိ ဂဟေတွာ “ကဒါ နု ခေါ မေ သဝိတက္ကသဝိစာရအောမနဿေ ဝိပဿနာ ပဋ္ဌပိတာ ဘဝိဿတိ, ကဒါ အဝိတက္ကအဝိစာရအောမနဿေ”တိ စ “ကဒါ နု ခေါ မေ သဝိတက္ကသဝိစာရအောမနဿဖလသမာပတ္တိ နိဗ္ဗတ္တိတာ ဘဝိဿတိ, ကဒါ အဝိတက္ကအဝိစာရအောမနဿဖလသမာပတ္တီ”တိ စိန္တေတွာ တေမာသိကံ, ဆမာသိကံ, နဝမာသိကံ ဝါ ပဋိပဒံ ဂဏှာတိ။ တေမာသိကံ ဂဟေတွာ ပဌမမာသေ ဧကံ ယာမံ ဇဂ္ဂတိ, ဒွေ ယာမေ နိဒ္ဒာယ ကြိယာသံ ကရောတိ, မဇ္ဈိမေ မာသေ ဒွေ ယာမေ ဇဂ္ဂတိ, ဧကံ ယာမံ နိဒ္ဒာယ ကြိယာသံ ကရောတိ, ပစ္ဆိမမာသေ စင်္ကမနိသဇ္ဇာယေဝ ယာပေတိ။ ဧဝံ စေ အရဟတ္တံ ပာပုဏာတိ, ဣစ္စေတံ ကုသလံ။ နော စေ ပာပုဏာတိ, ဝိသေသေတွာ ဆမာသိကံ ဂဏှာတိ။ တတြာပိ ဒွေ ဒွေ မာသေ ဝုတ္တနယေန ပဋိပဇ္ဇိတွာ အရဟတ္တံ ပာပုဏိတုံ အသက္ကောန္တော ဝိသေသေတွာ နဝမာသိကံ ဂဏှာတိ။ တတြာပိ တယော တယော မာသေ တထေဝ ပဋိပဇ္ဇိတွာ အရဟတ္တံ ပာပုဏိတုံ အသက္ကောန္တဿ “န လဒ္ဓံ ဝတ မေ သဗ္ရဟ္မစာရီဟိ သဒ္ဓိံ ဝိသုဒ္ဓိပဝါရဏံ ပဝါရေတု”န္တိ အာဝဇ္ဇတော အောမနဿံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, အဿုဓာရာ ပဝတ္တန္တိ ကမန္တပဗ္ဘာရတဿမဟာသီဝတ္ထေရဿ ဝိယ။

မဟာသီဝတ္ထေရဝတ္ထု

ထေရော ကိရ အဋ္ဌာရသ မဟာဂဏေ ဝါစေသိ။ တဿောဝါဒေ ဌတွာ တိံသသဟဿာ ဘိက္ခူ အရဟတ္တံ ပါပုဏိံသု။ အထေကော ဘိက္ခု "မယှံ တာဝ အဗ္ဘန္တရေ ဂုဏာ အပ္ပမာဏာ, ကီဒိသာ နု ခော မေ အာစရိယဿ ဂုဏာ"တိ အာဝဇ္ဇေန္တော ပုထုဇ္ဇနဘာဝံ ပဿိတွာ "အမှာကံ အာစရိယော အညေသံ အဝဿယော ဟောတိ, အတ္တနော ဘဝိတုံ န သက္ကောတိ, ဩဝါဒမဿ ဒဿာမီ"တိ အာကာသေန ဂန္တွာ ဝိဟာရသမီပေ ဩတရိတွာ ဒိဝါဋ္ဌာနေ နိသိန္နဿ အာစရိယဿ ဥပသင်္ကမိတွာ ဝတ္တံ ဒဿေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။

ထေရော – "ကိံ ကာရဏာ အာဂတောသိ ပိဏ္ဍပါတိကာ"တိ အာဟ။ ဧကံ အနုမောဒနံ ဂဏှိဿာမီတိ အာဂတောမှိ, ဘန္တေတိ။ ဩကာသော န ဘဝိဿတိ, အာဝုသောတိ? ဝိတက္ကမာဠကေ ဌိတကာလေ ပုစ္ဆိဿာမိ, ဘန္တေတိ။ တသ္မိံ ဌာနေ အညေ ပုစ္ဆန္တီတိ။ ဘိက္ခာစာရမဂ္ဂေ, ဘန္တေတိ။ တတြာပိ အညေ ပုစ္ဆန္တီတိ။ ဒုပဋ္ဋနိဝါသနဋ္ဌာနေ, သင်္ဃာဋိပါရုပနဋ္ဌာနေ, ပတ္တနီဟရဏဋ္ဌာနေ, ဂါမေ စရိတွာ အာသနသာလာယံ ယာဂုပီတကာလေ, ဘန္တေတိ။ တတ္ထ အဋ္ဌကထာထေရာ အတ္တနော ကင်္ခံ ဝိနောဒေန္တိ, အာဝုသောတိ။ အန္တောဂါမတော နိက္ခန္တကာလေ ပုစ္ဆိဿာမိ, ဘန္တေတိ။ တတြာပိ အညေ ပုစ္ဆန္တိ, အာဝုသောတိ။ အန္တရာမဂ္ဂေ, ဘန္တေ, ဘောဇနသာလာယံ ဘတ္တကိစ္စပရိယောသာနေ, ဘန္တေ, ဒိဝါဋ္ဌာနေ, ပါဒဓောဝနကာလေ, မုခဓောဝနကာလေ, ဘန္တေတိ? တဒါ အညေ ပုစ္ဆန္တီတိ။ တတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ အရုဏာ အပရေ ပုစ္ဆန္တိ, အာဝုသောတိ။ ဒန္တကဋ္ဌံ ဂဟေတွာ မုခဓောဝနတ္ထံ ဂမနကာလေ, ဘန္တေတိ? တဒါ အညေ ပုစ္ဆန္တီတိ။ မုခံ ဓောဝိတွာ အာဂမနကာလေ, ဘန္တေတိ? တတြာပိ အညေ ပုစ္ဆန္တီတိ။ သေနာသနံ ပဝိသိတွာ နိသိန္နကာလေ, ဘန္တေတိ? တတြာပိ အညေ ပုစ္ဆန္တီတိ။ ဘန္တေ, နနု မုခံ ဓောဝိတွာ သေနာသနံ ပဝိသိတွာ တယော စတ္တာရော ပလ္လင်္ကေ ဥသုမံ ဂါဟာပေတွာ ယောနိသောမနသိကာရေ ကမ္မံ ကရောန္တာနံ ဩကာသကာလေန ဘဝိတဗ္ဗံ သိယာ, မရဏက္ခဏေပိ န လဘိဿထ, ဘန္တေ, ဖလကသဒိသတ္ထ ဘန္တေ ပရဿ အဝဿယော ဟောထ, အတ္တနော ဘဝိတုံ န သက္ကောထ, န မေ တုမှာကံ အနုမောဒနာယ အတ္ထောတိ အာကာသေ ဥပ္ပတိတွာ အဂမာသိ။

ထေရော – "ဣမဿ ဘိက္ခုနော ပရိယတ္တိယာ ကမ္မံ နတ္ထိ, မယှံ ပန အင်္ကုသကော ဘဝိဿာမီတိ အာဂတော"တိ ဉတွာ "ဣဒါနိ ဩကာသော န ဘဝိဿတိ, ပစ္ဆူသကာလေ ဂမိဿာမီ"တိ ပတ္တစီဝရံ သမီပေ ကတွာ သဗ္ဗံ ဒိဝသဘာဂံ ပဌမယာမမဇ္ဈိမယာမဉ္စ ဓမ္မံ ဝါစေတွာ ပစ္ဆိမယာမေ ဧကသ္မိံ ထေရေ ဥဒ္ဒေသံ ဂဟေတွာ နိက္ခန္တေ ပတ္တစီဝရံ ဂဟေတွာ တေနေဝ သဒ္ဓိံ နိက္ခန္တော။ နိသိန္နအန္တေဝါသိကာ အာစရိယော ဧကေနစိ ပပဉ္စေန နိက္ခန္တောတိ မညိံသု။ နိက္ခန္တော ထေရော ကောစိ ဒေဝ သမာနာစရိယဘိက္ခူတိ သညံ အကာသိ။

ထေရော ကိရ "မာဒိသဿ အရဟတ္တံ နာမ ကိံ, ဒွီဟတီဟေနေဝ ပါပုဏိတွာ ပစ္စာဂမိဿာမီ"တိ အန္တေဝါသိကာနံ အနာရောစေတွာဝ အာသာဠှီမာသဿ ဇုဏှပက္ခတေရသိယာ နိက္ခန္တော ဂါမန္တပဗ္ဘာရံ ဂန္တွာ စင်္ကမံ အာရုယှ ကမ္မဋ္ဌာနံ မနသိကရောန္တော တံ ဒိဝသံ အရဟတ္တံ ဂဟေတုံ နာသက္ခိ။ ဥပေါသထဒိဝသေ သမ္ပတ္တေ "ဒွီဟတီဟေန အရဟတ္တံ ဂဏှိဿာမီတိ အာဂတော, ဂဟေတုံ ပန နာသက္ခိံ။ တယော မာသေ ပန တီဏိ ဒိဝသာနိ ဝိယ ယာဝ မဟာပဝါရဏာ တာဝ ဃဋိဿာမီ"တိ ဝဿံ ဥပဂန္တွာပိ ဂဟေတုံ နာသက္ခိ။ ပဝါရဏာဒိဝသေ စိန္တေသိ – "အဟံ ဒွီဟတီဟေန အရဟတ္တံ ဂဏှိဿာမီတိ အာဂတော, တေမာသေနာပိ နာသက္ခိံ, သဗြဟ္မစာရိနော ပန ဝိသုဒ္ဓိပဝါရဏံ ပဝါရေန္တီ"တိ။ တဿေဝံ စိန္တယတော အဿုဓာရာ ပဝတ္တန္တိ။ တတော "န မဉ္စေ မယှံ စတူဟိ ဣရိယာပထေဟိ မဂ္ဂဖလံ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ, အရဟတ္တံ အပ္ပတွာ နေဝ မဉ္စေ ပိဋ္ဌိံ ပသာရေဿာမိ, န ပါဒေ ဓောဝိဿာမီ"တိ မဉ္စံ ဥဿာပေတွာ ဌပေသိ။ ပုန အန္တောဝဿံ ပတ္တံ, အရဟတ္တံ ဂဟေတုံ နာသက္ခိယေဝ။ ဧကူနတိံသပဝါရဏာသု အဿုဓာရာ ပဝတ္တန္တိ။ ဂါမဒါရကာ ထေရဿ ပါဒေသု ဖာလိတဋ္ဌာနာနိ ကဏ္ဋကေဟိ သိဗ္ဗန္တိ, ဒဝံ ကရောန္တာပိ "အယျဿ မဟာသီဝတ္ထေရဿ ဝိယ ပါဒါ ဟောန္တူ"တိ ဒဝံ ကရောန္တိ။

ထေရော တိံသသံဝစ္ဆရေ မဟာပဝါရဏာဒိဝသေ အာလမ္ဗဏဖလကံ နိဿာယ ဌိတော "ဣဒါနိ မေ တိံသ ဝဿာနိ သမဏဓမ္မံ ကရောန္တဿ, နာသက္ခိံ အရဟတ္တံ ပါပုဏိတုံ, အဒ္ဓါ မေ ဣမသ္မိံ အတ္တဘာဝေ မဂ္ဂေါ ဝါ ဖလံ ဝါ နတ္ထိ, န မေ လဒ္ဓံ သဗြဟ္မစာရီဟိ သဒ္ဓိံ ဝိသုဒ္ဓိပဝါရဏံ ပဝါရေတု"န္တိ စိန္တေသိ။ တဿေဝံ စိန္တယတောဝ ဒောမနဿံ ဥပ္ပဇ္ဇိ, အဿုဓာရာ ပဝတ္တန္တိ။ အထ အဝိဒူရဋ္ဌာနေ ဧကာ ဒေဝဓီတာ ရောဒမာနာ အဋ္ဌာသိ။ "ကော ဧ

တ္ထ ရောဒသီ”တိ? “အဟံ, ဘန္တေ, ဒေဝဓီတာ”တိ။ “ကသ္မာ ရောဒသီ”တိ? “ရောဒမာနေန မဂ္ဂဖလံ နိဗ္ဗတ္တိတံ,
တေန အဟမ္ပိ ဧကံ ဒွေ မဂ္ဂဖလာနိ နိဗ္ဗတ္တေဿာမီတိ ရောဒာမိ, ဘန္တေ”တိ။

တတော ထေရော – “ဘော မဟာသီဝတ္ထေရ, ဒေဝတာပိ တယာ သဒ္ဓိံ ကေဠိံ ကရောန္တိ, အနုစ္ဆဝိကံ နု ခော တေ
ဧတ”န္တိ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ အရဟတ္တံ အဂ္ဂဟေသိ။ သော “ဣဒါနိ နိပဇ္ဇိဿာမီ”တိ
သေနာသနံ ပဋိဇဂ္ဂိတွာ မဉ္စကံ ပညပေတွာ ဥဒကဋ္ဌာနေ ဥဒကံ ပစ္စုပဋ္ဌပေတွာ “ဟဒေ ဆောဝိဿာမီ”တိ သောပာန
ဖလကေ နိသီဒိ။

အန္တေဝါသိကာပိဿ “အမှာကံ အာစရိယဿ သမဏဓမ္မံ ကာတုံ ဝဋ္ဋန္တဿ တိံသ ဝဿာနိ, သက္ခိ နု
ခော ဝိသေသံ နိဗ္ဗတ္တေတုံ, နာသက္ခီ”တိ အာဝဇ္ဇယမာနာ “အရဟတ္တံ ပတွာ ဟဒခောဝနတ္ထံ နိသိန္နော”တိ ဒိသွာ
တ “အမှာကံ အာစရိယော အမှာဒိသေသု အန္တေဝါသိကေသု တိဋ္ဌန္တေသု ‘အတ္တနာဝ ဟဒေ ဆောဝိဿတီ’တိ အ
ဋ္ဌာနမေတံ, အဟံ ဆောဝိဿာမိ အဟံ ဆောဝိဿာမီ”တိ တိံသသဟဿာနိပိ အာကာသေန ဂန္တွာ ဝန္ဒိတွာ “ဟဒေ
ဆောဝိဿာမ, ဘန္တေ”တိ အာဟံသု။ အာဝုသော, ဣဒါနိ တိံသ ဝဿာနိ ဟောန္တိ မမ ဟာအနံ အဓောတာနံ, တိဋ္ဌထ,
တုမှေ့ဟ, အဟမေဝ ဆောဝိဿာမီတိ။

သက္ကောပိ အာဝဇ္ဇန္တော – “မယှံ အယျော မဟာသီဝတ္ထေရော အရဟတ္တံ ပတ္တော တိံသသဟဿာနံ
အန္တေဝါသိကာနံ ‘ဟဒေ ဆောဝိဿာမာ’တိ အာဂတာနံ ဟဒေ ဆောဝိတုံ န ဒေတိ။ မာဒိသေ ပန ဥပဋ္ဌာကေ တိဋ္ဌန္တေ
‘မယှံ အယျော သယံ ဟဒေ ဆောဝိဿတီ’တိ အဋ္ဌာနမေတံ, အဟံ ဆောဝိဿာမီ”တိ သန္နိဋ္ဌာနံ ကတွာ သုဇာတာ
ယ ဒေဝိယာ သဒ္ဓိံ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ သန္တိကေ ဟတုရဟောသိ။ သော သုဇံ အသုရကညံ ပုရတော ကတွာ “အပေထ,
ဘန္တေ, မာတုကမော”တိ ဩကာသံ ကာရေတွာ ထေရံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဝန္ဒိတွာ ပုရတော ဥက္ကုဋိကော နိသီဒိတွာ
“ဟဒေ ဆောဝိဿာမိ, ဘန္တေ”တိ အာဟ။ ကောသိယ, ဣဒါနိ မေ တိံသ ဝဿာနိ ဟာအနံ အဓောတာနံ, ဒေဝတာနဉ္စ
ပကတိယာပိ မနုဿသရီရဂန္ဓော နာမ ဇေဂုစ္ဆော, ယောဇနသတေ ဌိတာနမ္ပိ ကဏ္ဌေ အာသတ္တကုဏပံ ဝိယ ဟောတိ,
အဟမေဝ ဆောဝိဿာမီတိ။ ဘန္တေ, အယံ ဂန္ဓော နာမ န ပညာယတိ, တုမှာကံ ပန သီလဂန္ဓော ဆ ဒေဝလောကေ အ
တိက္ကမိတွာ ဥပရိ ဘဝဂ္ဂံ ပတွာ ဌိတော။ သီလဂန္ဓတော အညော ဥတ္တရိတရော ဂန္ဓော နာမ နတ္ထိ, ဘန္တေ, တုမှာ
ကံ သီလဂန္ဓေနမှာဟိ အာဂတောတိ တမဟာတ္ထေန ကေပ္ပကသန္ဓိယံ ဂဟေတွာ ဒက္ခိဏဟတ္ထေန ဟာဒတလံ ပရိမဇ္ဇိ။ ဒ
ဟာရကုမာရဿေဝ ဟာအာ အဟေသုံ။ သက္ကော ဟဒေ ဆောဝိတွာ ဝန္ဒိတွာ ဒေဝလောကမေဝ ဂတော။

ဧဝံ “န လဘာမိ သဗ္ဗဟ္မစာရီဟိ သဒ္ဓိံ ဝိသုဒ္ဓိပတရဏံ ပတရေတု”န္တိ အာဝဇ္ဇန္တဿ ဥပ္ပန္နံ ဒောမနဿံ နိ
ဿာယ ဘိက္ခုနော မညနဝသေန ဝိပဿနာယ အာရမ္ဘဏမ္ပိ ဝိပဿနာပိ မဂ္ဂေပိ ဖလမ္ပိ သဝိတက္ကသဝိစာရဒောမန
ဿန္တိ စ အဝိတက္ကာဝိစာရဒောမနဿန္တိ စ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

တတ္ထ ဧကော ဘိက္ခု သဝိတက္ကသဝိစာရဒောမနဿေ ဝိပဿနံ ပဋ္ဌပေတွာ ဣဒံ ဒောမနဿံ ကိံ နိဿိတန္တိ
ဥပဓာရေန္တော ဝတ္ထုနိဿိတန္တိ ပဇာနာတီတိ ဖဿပဉ္စမကေ ဝုတ္တနယေနေဝ အနုက္ကမေန အရဟတ္တေ ပတိဋ္ဌာ
တိ။ ဧကော အဝိတက္ကာဝိစာရေ ဒောမနဿေ ဝိပဿနံ ပဋ္ဌပေတွာ ဝုတ္တနယေနေဝ အရဟတ္တေ ပတိဋ္ဌာတိ။ တ
တ္ထ အဘိနိဝိဋ္ဌဒောမနဿေသုပိ သဝိတက္ကသဝိစာရတော အဝိတက္ကအဝိစာရံ ပဏီတတရံ။ သဝိတက္ကသဝိစာရဒောမနဿ
သဝိပဿနာတောပိ အဝိတက္ကာဝိစာရဒောမနဿဝိပဿနာ ပဏီတတရာ။ သဝိတက္ကသဝိစာရဒောမနဿဖလသမာပ
တ္တိတောပိ အဝိတက္ကာဝိစာရဒောမနဿဖလသမာပတ္တိယေဝ ပဏီတတရာ ။ တေနာဟ ဘဂဝါ – “ယေ အဝိတက္ကအ
ဝိစာရေ တေ ပဏီတတရေ”တိ။

၃၆၂. ဝေဒနာ ဥပေက္ခာ န သေဝိတဗ္ဗာ တိ ဝေဒနာ ဂေဟသိတဥပေက္ခာ န သေဝိတဗ္ဗာ။ ဂေဟသိတဥပေက္ခာ နာမ
“တတ္ထ ကတမာ ဆ ဂေဟသိတဥပေက္ခာ။ စက္ခုနာ ရူပံ ဒိသွာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဥပေက္ခာ ဗာလဿ မူဠှဿ ပုထုဇ္ဇနဿ
သ အနောဓိဇိနဿ အဝိပါကဇိနဿ အနာဒီနဝဒဿာဝိနော အဿုတဝတော ပုထုဇ္ဇနဿ, ယာ ဧဝရူပါ ဥပေက္ခာ,
ရူပံ သာ နာတိဝတ္တတိ, တသ္မာ သာ ဥပေက္ခာ ဂေဟသိတာတိ ဝုစ္စတီ”တိ ဧဝံ ဆသု ဒွါရေသု ဣဋ္ဌာရမ္မဏေ အာပါ

ထဂတေ ဂုဋ္ဌပိဏ္ဍိကေ နိလီနမက္ခိကာ ဝိယ ရူပာဒီနိ အနတိဝတ္တမာနာ တတ္ထေဝ လဂ္ဂာ လဂ္ဂိတာ ဟုတွာ ဥပ္ပန္နာ ကာမဂုဏာနိဿိတာ ဥပေက္ခာ န သေဝိတဗ္ဗာ။

ဝေရူပာ ဥပေက္ခာ သေဝိတဗ္ဗာ တိ ဝေရူပာ နေက္ခမ္မသိတာ ဥပေက္ခာ သေဝိတဗ္ဗာ။ နေက္ခမ္မသိတာ ဥပေက္ခာ နာမ – ''တတ္ထ ကတမာ ဆ နေက္ခမ္မသိတာ ဥပေက္ခာ? ရူပာနံ တွေဝ အနိစ္စတံ ဝိဒိတွာ ဝိပရိဏာမဝိရာဂနိရောဓံ 'ပုဗ္ဗေ စေဝ ရူပာ ဧတရဟိ စ, သဗ္ဗေ တေ ရူပာ အနိစ္စာ, ဒုက္ခာ, ဝိပရိဏာမဓမ္မာ'တိ ဝေမေတံ ယထာဘူတံ သမ္မပ္ပညာယ ပ ဿတော ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဥပေက္ခာ, ယာ ဧဝရူပာ ဥပေက္ခာ, ရူပံ သာ အတိဝတ္တတိ, တသ္မာ သာ ဥပေက္ခာ နေက္ခမ္မသိတာ တိ ဝုစ္စတီ''တိ (မ. နိ. ၃.၃၀၈)။ ဇဝံ ဆသု ဒွာရေသု ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌအာရမ္မဏေ အာပာထဂတေ ဣဋ္ဌေ အရဇ္ဇန္တဿ, အနိဋ္ဌေ အဒုဿန္တဿ, အသမပေက္ခနေန အသမ္မူယှန္တဿ ဥပ္ပန္နာ ဝိပဿနာ ဉာဏသမ္ပယုတ္တာ ဥပေက္ခာ။ အပိစ ဝေဒနာသဘာဂ တတြ မဇ္ဈတ္တုပေက္ခာပိ ဧတ္ထ ဥပေက္ခာဝ။ တသ္မာ **သေဝိတဗ္ဗာ** တိ အယံ နေက္ခ မ္မဝသေန ဝိပဿနာဝသေန အနုဿတိဋ္ဌာနဝသေန ပဌမဒုတိယတတိယစတုတ္ထဇ္ဈာနဝသေန စ ဥပ္ပဇ္ဇနက ဥပေက္ခာ သေဝိတဗ္ဗာ နာမ။

ဧတ္ထ **ယံ စေ သဝိတက္ကံ သဝိစာရ** န္တိ တာယပိ နေက္ခမ္မသိတဥပေက္ခာယ ယံ နေက္ခမ္မဝသေန ဝိပဿနာဝ သေန အနုဿတိဋ္ဌာနဝသေန ပဌမဇ္ဈာနဝသေန စ ဥပ္ပန္နံ သဝိတက္ကသဝိစာရံ ဥပေက္ခန္တိ ဇာနေယျ။ **ယံ စေ အဝိတ က္ကံ အဝိစာရ**န္တိ ယံ ပန ဒုတိယဇ္ဈာနာဒိဝသေန ဥပ္ပန္နံ အဝိတက္ကာဝိစာရံ ဥပေက္ခန္တိ ဇာနေယျ။ **ယေ အဝိတက္ ကေ အဝိစာရေ တေ ပဏီတတရေ**တိ တေသု ဒွီသု ယာ အဝိတက္ကအဝိစာရာ, သာ ပဏီတတရာတိ အတ္ထော။ ဣမိနာ ကိံ ကထိတံ ဟောတိ ? ဒွိန္နံ အရဟတ္တံ ကထိတံ။ ဧကော ဟိ ဘိက္ခု သဝိတက္ကသဝိစာရဥပေက္ခာယ ဝိပဿနံ ပဋ္ဌပေတွာ အယံ ဥပေက္ခာ ကိံ နိဿိတာတိ ဥပဓာရေန္တော ဝတ္ထုနိဿိတာတိ ပဇာနာတီတိ ဖဿပဥ္စမကေ ဝုတ္တနယေနေဝ အနု က္ကမေန အရဟတ္တေ ပတိဋ္ဌာတိ။ ဧကော အဝိတက္ကာဝိစာရာယ ဥပေက္ခာယ ဝိပဿနံ ပဋ္ဌပေတွာ ဝုတ္တနယေနေ ဝ အရဟတ္တေ ပတိဋ္ဌာတိ။ တတ္ထ အဘိနိဝိဋ္ဌဥပေက္ခာသုပိ သဝိတက္ကသဝိစာရတော အဝိတက္ကာဝိစာရာ ပဏီတတ ရာ။ သဝိတက္ကသဝိစာရဥပေက္ခာဝိပဿနာတောပိ အဝိတက္ကာဝိစာရဥပေက္ခာဝိပဿနာပဏီတတရာ။ သဝိတက္ကသဝိစာရ ဥပေက္ခာဖလသမာပတ္တိတောပိ အဝိတက္ကာဝိစာရုပေက္ခာဖလသမာပတ္တိယေဝ ပဏီတတရာ။ တေနာဟ ဘဂဝါ ''ယေ အဝိတက္ကေ အဝိစာရေ တေ ပဏီတတရေ''တိ။

၃၆၃. ဧဝံ ပဋိပန္နော ခော, ဒေဝါနမိန္ဒ, ဘိက္ခု ပပဉ္စသညာသင်္ခါနိရောဓသာရုပ္ပဂါမိနိံ ပဋိပဒံ ပဋိပန္နော ဟောတီ တိ ဘဂဝါ အရဟတ္တနိကူဋေန ဒေသနံ နိဋ္ဌပေသိ။ သက္ကော ပန သောတာပတ္တိဖလံ ပတ္တော။ ဗုဒ္ဓါနဉှိ အဇ္ဈာသ ယော ဟီနော န ဟောတိ, ဥက္ကဋ္ဌောဝ ဟောတိ။ ဧကေဿပိ ဗဟူနမ္ပိ ဓမ္မံ ဒေသေန္တာ အရဟတ္တေနေဝ ကူဋံ ဂဏှ န္တိ။ သတ္တာ ပန အတ္တနော အနုရူပေ ဥပနိဿယေ ဌိတာ ကေစိ သောတာပန္နာ ဟောန္တိ, ကေစိ သကဒါဂါမီ, ကေစိ အနာဂါမီ, ကေစိ အရဟန္တော။ ရာဇာ ဝိယ ဟိ ဘဂဝါ, ရာဇကုမာရာ ဝိယ ဝေနေယျာ။ ယထာ ဟိ ရာဇာ ဘောဇနကာလေ အတ္တနော ပမာဏေန ပိဏ္ဍံ ဥဒ္ဓရိတွာ ရာဇကုမာရာနံ ဥပနေတိ, တေ တတော အတ္တနော မုခပ္ပမာဏေနေဝ ကဗဠံ ကရော န္တိ, ဧဝံ ဘဂဝါ အတ္တဇ္ဈာသယာနုရူပာယ ဒေသနာယ အရဟတ္တေနေဝ ကူဋံ ဂဏှာတိ။ ဝေနေယျာ အတ္တနော ဥပ နိဿယပ္ပမာဏေန တတော သောတာပတ္တိဖလမတ္တံ တ သကဒါဂါမိအနာဂါမိအရဟတ္တဖလမေဝ တ ဂဏှန္တိ။ သက္ကော ပန သောတာပန္နော ဇာတော။ သောတာပန္နော စ ဟုတွာ ဘဂဝတော ပုရတောယေဝ စဝိတွာ တရုဏသက္ ကော ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ, ဒေဝတာနဉှိ စဝမာနာနံ အတ္တဘာဝဿ ဂတာဂတဋ္ဌာနံ နာမ န ပညာယတိ, ဒီပသိခါဂမနံ ဝိယ ဟောတိ။ တသ္မာ သေသဒေဝတာ န ဇာနိံသု။ သက္ကော ပန သယံ စုတတ္တာ ဘဂဝါ စ အပ္ပဋိဟတဉာဏတ္တာ ဒွေဝ ဇနာ ဇာနိံသု။ အထ သက္ကော စိန္တေသိ ''မယှဉှိ ဘဂဝတာ တီသု ဌာနေသု နိဗ္ဗတ္တိတဖလမေဝ ကထိတံ, အယဥ္စ ပန မက္ကေ တ ဖလံ တ သကုဏိကာယ ဝိယ ဥပ္ပတိတွာ ဂဟေတုံ န သက္ကာ, အာဂမနီယပုဗ္ဗဘာဂပဋိပဒာယ အဿ ဘ ဝိတဗ္ဗံ။ ဟန္ဒာဟံ ဥပရိ ခီဏာသဝဿ ပုဗ္ဗဘာဂပဋိပဒံ ပုစ္ဆာမီ''တိ။

ဟတိမောက္ခသံဝရဝဏ္ဏနာ

၃၆၄. တတော တံ ပုစ္ဆန္တော **ကထံ ပဋိပန္နော ပန, မာရိသာ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဟတိမောက္ခသံဝရာယာ** တိ ဥတ္တမဇေဋ္ဌကသီလသံဝရာယ။ **ကာယသမာစာရမ္ပီ** တိအာဒိ သေဝိတဗ္ဗကာယသမာစာရာဒိဝသေန ဟတိမောက္ခသံဝရဒ

သ္သနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ သီလကထာ စ နာမေသာ ကမ္မပထဝသေန တ ပဏ္ဏတ္တိဝသေန တ ကထေတဗ္ဗာ ဟောတိ။

တတ္ထ ကမ္မပထဝသေန ကထေန္တေန အသေဝိတဗ္ဗကာယသမာစာရော တာဝ ဟဏာတိပာတအဒိန္နာအနမိစ္ဆာစာရေဟိ ကထေတဗ္ဗော။ ပဏ္ဏတ္တိဝသေန ကထေန္တေန ကာယဒ္ဒွာရေ ပညတ္တသိက္ခာပဒဝီတိက္ကမဝသေန ကထေတဗ္ဗော။ သေဝိတဗ္ဗကာယသမာစာရော ဟဏာတိပာတာဒိဝေရမဏီဟိ စေဝ ကာယဒ္ဒွာရေ ပညတ္တသိက္ခာပဒအဝီတိက္ကမေန စ ကထေတဗ္ဗော။ အသေဝိတဗ္ဗဝစီသမာစာရော မုသာဝါဒဒိဝစီဒုစ္စရိတေန စေဝ ဝစီဒ္ဒွာရေ ပညတ္တသိက္ခာပဒဝီတိက္ကမေန စ ကထေတဗ္ဗော။ သေဝိတဗ္ဗဝစီသမာစာရော မုသာဝါဒာဒိဝေရမဏီဟိ စေဝ ဝစီဒ္ဒွာရေ ပညတ္တသိက္ခာပဒအဝီတိက္ကမေန စ ကထေတဗ္ဗော။

ပရိယေသနာ ပန ကာယတစာဟိ ပရိယေသနာယေဝ။ သာ ကာယဝစီသမာစာရဂဟဏေန ဂဟိတာပိ သမာနာ ယသ္မာ အာဇီဝဋ္ဌမကသီလံ နာမ တေသ္မိံ ဒ္ဓေဝ ဒ္ဒွာရဒ္ဒွယေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, န အာကာသေ, တသ္မာ အာဇီဝဋ္ဌမကသီလဒဿနတ္ထံ ဝိသုံ ဝုတ္တာ။ တတ္ထ နသေဝိတဗ္ဗပရိယေသနာ အနရိယပရိယေသနာယ ကထေတဗ္ဗာ။ သေဝိတဗ္ဗပရိယေသနာ အရိယပရိယေသနာယ။ ဝုတ္တဉ္ဟေတံ –

“ဒွေမာ, ဘိက္ခဝေ, ပရိယေသနာ အနရိယာ စ ပရိယေသနာ, အရိယာ စ ပရိယေသနာ။ ကတမာ စ, ဘိက္ခဝေ, အနရိယာ ပရိယေသနာ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဧကစ္စော အတ္တနာ ဇာတိဓမ္မော သမာနော ဇာတိဓမ္မံယေဝ ပရိယေသတိ, အတ္တနာ ဇရာဓမ္မော, ဗ္ယာဓိဓမ္မော, မရဏဓမ္မော, သောကဓမ္မော, သံကိလေသဓမ္မော သမာနော သံကိလေသဓမ္မံယေဝ ပရိယေသတိ။

ကိဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, ဇာတိဓမ္မံ ဝဒေထ? ပုတ္တဘရိယံ, ဘိက္ခဝေ , ဇာတိဓမ္မံ, အသိအသံ ဇာတိဓမ္မံ အဇေဠကံ ဇာတိဓမ္မံ, ကုက္ကုဋသူကရံ ဇာတိဓမ္မံ, ဟတ္ထိဂဝဿဝဠဝံ ဇာတိဓမ္မံ, ဇာတရူပရဇတံ ဇာတိဓမ္မံ။ ဇာတိဓမ္မာ ဟေတေ, ဘိက္ခဝေ, ဥပဓယော, ဧတ္ထာယံ ဂထိတော မုစ္ဆိတော အဇ္ဈောပန္နော အတ္တနာ ဇာတိဓမ္မော သမာနော ဇာတိဓမ္မံယေဝ ပရိယေသတိ။

ကိဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, ဇရာဓမ္မံ ဝဒေထ? ပုတ္တဘရိယံ, ဘိက္ခဝေ, ဇရာဓမ္မံ။ပေ။ ဇရာဓမ္မံယေဝ ပရိယေသတိ။

ကိဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, ဗ္ယာဓိဓမ္မံ ဝဒေထ? ပုတ္တဘရိယံ, ဘိက္ခဝေ, ဗ္ယာဓိဓမ္မံ, အသိအသံ ဗ္ယာဓိဓမ္မံ, အဇေဠကံ, ကုက္ကုဋသူကရံ, ဟတ္ထိဂဝဿဝဠဝံ ဗ္ယာဓိဓမ္မံ။ ဗ္ယာဓိဓမ္မာ ဟေတေ, ဘိက္ခဝေ, ဥပဓယော, ဧတ္ထာယံ ဂထိတော မုစ္ဆိတော အဇ္ဈောပန္နော အတ္တနာ ဗ္ယာဓိဓမ္မော သမာနော ဗ္ယာဓိဓမ္မံယေဝ ပရိယေသတိ။

ကိဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, မရဏဓမ္မံ ဝဒေထ? ပုတ္တဘရိယံ, ဘိက္ခဝေ, မရဏဓမ္မံ။ပေ။ မရဏဓမ္မံယေဝ ပရိယေသတိ။

ကိဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, သောကဓမ္မံ ဝဒေထ? ပုတ္တဘရိယံ။ပေ။ သောကဓမ္မံယေဝ ပရိယေသတိ။

ကိဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, သံကိလေသဓမ္မံ ဝဒေထ။ပေ။ ဇာတရူပရဇတံ သံကိလေသဓမ္မံ။ သံကိလေသဓမ္မာ , ဟေတေ, ဘိက္ခဝေ, ဥပဓယော, ဧတ္ထာယံ ဂထိတော မုစ္ဆိတော အဇ္ဈောပန္နော အတ္တနာ သံကိလေသဓမ္မော သမာနော သံကိလေသဓမ္မံယေဝ ပရိယေသတိ။ အယံ, ဘိက္ခဝေ, အနရိယာ ပရိယေသနာတိ (မ. နိ. ၁.၂၇၄)။

အပိစ ကုဟနာဒိဝသေန ပဉ္စဝိဓာ, အနေစရဝသေန ဆဗ္ဗိဓာ ဝေဇ္ဇကမ္မာဒိဝသေန ဧကဝီသတိဝိဓာ, ဧဝံ ပဝတ္တာ သဗ္ဗာပိ အနေသနာ အနရိယပရိယေသနာယေတတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

“ကတမာ စ, ဘိက္ခဝေ, အရိယာ ပရိယေသနာ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဧကစ္စော အတ္တနာ ဇာတိဓမ္မော သမာနော ဇာတိဓမ္မေ အာဒီနဝံ ဝိဒိတွာ အဇာတံ အနုတ္တရံ ယောဂက္ခေမံ နိဗ္ဗာနံ ပရိယေသတိ, အတ္တနာ ဇရာဓမ္မေ

မော, ဗျာဓိ, မရဏ, သောက, သံကိလေသဓမ္မော သမာနော သံကိလေသဓမ္မေ အာဒီနဝံ ဝိဒိတွာ အသံကိလိဋ္ဌံ အနုတ္တရံ ယောဂက္ခေမံ နိဗ္ဗာနံ ပရိယေသတိ။ အယံ အရိယာ ပရိယေသနာတိ (မ. နိ. ၁.၂၇၅)။

အပိစ ပဉ္စ ကုဟနာဒီနိ ဆ အဂေါစရေ ဧကဝီသတိဝိဓေ အနေသနံ ဝဇ္ဇေတွာ ဘိက္ခာစရိယာယ ဓမ္မေန သမေန ပရိယေသနာပိ အရိယပရိယေသနာယေဝါတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

တတ္ထ စ ယော ယော "န သေဝိတဗ္ဗော"တိ ဝုတ္တော, သော သော ပုဗ္ဗဘာဂေ ပါဏာတိပါတာဒီနံ သမ္ဘာရပရိယေသနာပယောဂကရဏဂမနကာလတော ပဋ္ဌာယ န သေဝိတဗ္ဗောဝ။ ဣတရော အာဒိတော ပဋ္ဌာယ သေဝိတဗ္ဗော, အသက္ကောန္တေန စိတ္တမ္ပိ ဥပ္ပာဒေတဗ္ဗံ။ အပိစ သင်္ဃဘေဒါဒီနံ အတ္ထာယ ပရက္ကမန္တာနံ ဒေဝဒတ္တာဒီနံ ဝိယ ကာယသမာစာရော န သေဝိတဗ္ဗော, ဒိဝသဿ ဒွတ္တိက္ခတ္တုံ တိဏ္ဏံ ရတနာနံ ဥပဋ္ဌာနဂမနာဒိဝသေန ပဝတ္တော ဓမ္မသေနာပတိမဟာမောဂ္ဂလ္လာနတ္ထေရာဒီနံ ဝိယ ကာယသမာစာရော သေဝိတဗ္ဗော။ ဓနုဂ္ဂဟပေသနာဒိဝသေန ဝါစံ ဘိန္ဒန္တာနံ ဒေဝဒတ္တာဒီနံ ဝိယ ဝစီသမာစာရော န သေဝိတဗ္ဗော, တိဏ္ဏံ ရတနာနံ ဂုဏကိတ္တနာဒိဝသေန ပဝတ္တော ဓမ္မသေနာပတိမဟာမောဂ္ဂလ္လာနတ္ထေရာဒီနံ ဝိယ ဝစီသမာစာရော သေဝိတဗ္ဗော။ အနရိယပရိယေသနံ ပရိယေသန္တာနံ ဒေဝဒတ္တာဒီနံ ဝိယ ပရိယေသနာ န သေဝိတဗ္ဗာ, အရိယပရိယေသနမေဝ ပရိယေသန္တာနံ ဓမ္မသေနာပတိမဟာမောဂ္ဂလ္လာနတ္ထေရာဒီနံ ဝိယ ပရိယေသနာ သေဝိတဗ္ဗာ။

ဧဝံ ပဋိပန္နော ခော တိ ဧဝံ အသေဝိတဗ္ဗံ ကာယဝစီသမာစာရံ ပရိယေသနဉ္စ ပဟာယ သေဝိတဗ္ဗာနံ ပါရိပူရိယာ ပဋိပန္နော, ဒေဝါနမိန္ဒ, ဘိက္ခု ပါတိမောက္ခသံဝရာယ ဥတ္တမဇေဋ္ဌကသီလသံဝရတ္ထာယ ပဋိပန္နော နာမ ဟောတီတိ ဘဂဝါ ခီဏာသဝဿ အာဂမနီယပုဗ္ဗဘာဂပဋိပဒံ ကထေသိ။

ဣန္ဒြိယသံဝရဝဏ္ဏနာ

၃၆၅. ဒုတိယပုစ္ဆာယံ **ဣန္ဒြိယသံဝရာယာ** တိ ဣန္ဒြိယာနံ ပိဓာနာယ, ဂုတ္တဒွါရတာယ သံဝုတဒွါရတာယာတိ အတ္ထော။ ဝိဿဇ္ဇနေ ပနဿ **စက္ခုဝိညေယျံ ရူပမ္ပီ** တိအာဒိ သေဝိတဗ္ဗရူပာဒိဝသေန ဣန္ဒြိယသံဝရဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **ဧဝံ ဝုတ္တေ** တိ ဟေဋ္ဌာ သောမနဿာဒိပဉှာဝိဿဇ္ဇနာနံ သုတတ္တာ ဣမိနာပိ ဧဝရူပေန ဘဝိတဗ္ဗန္တိ သဉ္ဇာတပဋိဘာနော ဘဂဝတာ ဧဝံ ဝုတ္တေ သက္ကော ဒေဝါနမိန္ဒော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ, ဧတံ **ဣမဿ ခော အဟံ, ဘန္တေ** တိ အာဒိကံ ဝစနံ အဝေါစ။ ဘဂဝါပိဿ ဩကာသံ ဒတွာ တုဏှီ အဟောသိ။ ကထေတုကာမောပိ ဟိ ယော အတ္ထံ သမ္ပာဒေတုံ န သက္ကောတိ, အတ္ထံ သမ္ပာဒေတုံ သက္ကောန္တော ဝါ န ကထေတုကာမော ဟောတိ, န ဝါဿ ဘဂဝါ ဩကာသံ ကရောတိ။ အယံ ပန ယသ္မာ ကထေတုကာမော စေဝ, သက္ကောတိ စ အတ္ထံ သမ္ပာဒေတုံ, တေနဿ ဘဂဝါ ဩကာသမကာသိ။

တတ္ထ **ဧဝရူပံ န သေဝိတဗ္ဗ** န္တိ အာဒီသု အယံ သင်္ခေပေါ – ယံ ရူပံ ပဿတော ရာဂါဒယော ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, တံ န သေဝိတဗ္ဗံ န ဒဋ္ဌဗ္ဗံ န ဩလောကေတဗ္ဗန္တိ အတ္ထော။ ယံ ပန ပဿတော အသုဘသညာ ဝါ သဏ္ဌာတိ, ပသာဒေါ ဝါ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, အနိစ္စသညာပဋိလာဘော ဝါ ဟောတိ, တံ သေဝိတဗ္ဗံ။

ယံ စိတ္တက္ခရံ စိတ္တဗျဉ္ဇနမ္ပိ သဒ္ဒံ သုဏတော ရာဂါဒယော ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, ဧဝရူပေါ သဒ္ဒေါ န သေဝိတဗ္ဗော။ ယံ ပန အတ္ထနိဿိတံ ဓမ္မနိဿိတံ ကုမ္ဘဒါသိဂီတမ္ပိ သုဏန္တဿ ပသာဒေါ ဝါ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, နိဗ္ဗိဒါ ဝါ သဏ္ဌာတိ, ဧဝရူပေါ သဒ္ဒေါ သေဝိတဗ္ဗော။

ယံ ဂန္ဓံ ဃာယတော ရာဂါဒယော ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, ဧဝရူပေါ ဂန္ဓော န သေဝိတဗ္ဗော။ ယံ ပန ဂန္ဓံ ဃာယတော အသုဘသညာဒိပဋိလာဘော ဟောတိ, ဧဝရူပေါ ဂန္ဓော သေဝိတဗ္ဗော။

ယံ ရသံ သာယတော ရာဂါဒယော ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, ဧဝရူပေါ ရသော န သေဝိတဗ္ဗော။ ယံ ပန ရသံ သာယတော အာဟာရေ ပဋိကူလသညာ စေဝ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, သာယိတပစ္စယာ စ ကာယဗလံ နိဿာယ အရိယဘူမိံ ဩက္ကမိတုံ သက္ကောတိ,

မဟာသီဝတ္ထေရာဘာဂိနေယ္ယသီဝသာမဏေရသ္သ ဝိယ ပရိဘုဥ္ဇန္တဿေဝ ကိလေသက္ခယော တ ဟောတိ, ဝေရူ ပေ ရသော သေဝိတဗ္ဗော။

ယံ ဖောဋ္ဌဗ္ဗံ ဖုသတော ရာကဒယော ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, ဝေရူပံ ဖောဋ္ဌဗ္ဗံ န သေဝိတဗ္ဗံ။ ယံ ပန ဖုသတော သာရိပုတ္တ တ္ထေရာဒီနံ ဝိယ အာသဝက္ခယော စေဝ, ဝီရိယဉ္စ သုပဂ္ဂဟိတံ, ပစ္ဆိမာ စ ဇနတာ ဒိဋ္ဌာနုဂတိံ အာပာဒနေန အနုဂ္ဂဟိ တာ ဟောတိ, ဝေရူပံ ဖောဋ္ဌဗ္ဗံ သေဝိတဗ္ဗံ။ သာရိပုတ္တတ္ထေရော ကိရ တိံသ ဝဿာနိ မဉ္စေ ပိဋ္ဌိံ န ပသာရေသိ။ တထာ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနတ္ထေရော။ မဟာကဿပတ္ထေရော ဝီသဝဿသတံ မဉ္စေ ပိဋ္ဌိံ န ပသာရေသိ။ အနုရုဒ္ဓ တ္ထေရော ပညာသ ဝဿာနိ။ ဘဒ္ဒိယတ္ထေရော တိံသ ဝဿာနိ။ သောဏတ္ထေရော အဋ္ဌာရသ ဝဿာနိ။ ရဋ္ဌပာ လတ္ထေရော ဒွါဒသ။ အာနန္ဒတ္ထေရော ပန္နရသ။ ရာဟုလတ္ထေရော ဒွါဒသ။ ဗာကုလတ္ထေရော အသီတိ ဝဿာ နိ။ နာဠကတ္ထေရော ယာဝပရိနိဗ္ဗာနာ မဉ္စေ ပိဋ္ဌိံ န ပသာရေသီတိ။

ယေ မနောဝိညေယျေ ဓမ္မေ သမန္နာဟရန္တဿ ရာကဒယော ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, ''အဟော, ဝတ ယံ ပရေသံ ပရဝိတ္တူ ပကရဏံ တံ မမဿာ''တိအာဒိနာ နယေန တ အဘိဇ္ဈာဒီနိ အာဟာထမာဂစ္ဆန္တိ ဝေရူပာ ဓမ္မာ န သေဝိတဗ္ဗာ။ ''သ ဗ္ဗေ သတ္တာ အဝေရာ ဟောန္တူ''တိ ဧဝံ မေတ္တာဒိဝသေန, ယေ တ ပန တိဏ္ဏံ ထေရာနံ ဓမ္မာ, ဝေရူပာ သေဝိတဗ္ဗာ။ တယော ကိရ ထေရာ ဝဿူပနာယိကဒိဝသေ ကာမဝိတက္ကာဒယော အကုသလဝိတက္ကာ န ဝိတက္ကေတဗ္ဗာတိ ကတိ ကံ အကံသု။ အထ ပဝါရဏဒိဝသေ သင်္ဃတ္ထေရော သင်္ဃနဝကံ ပုစ္ဆိ – ''အာဝုသော, ဣမသ္မိံ တေမာသေ ကိတ္တ ကေ ဌာနေ စိတ္တဿ ဓာဝိတုံ ဒိန္န''န္တိ? န, ဘန္တေ, ပရိဝေဏပရိစ္ဆေဒတော ဗဟိ ဓာဝိတုံ အဒါသိန္တိ။ ဒုတိယံ ပုစ္ဆိ – ''တဝ အာဝုသော''တိ? နိတာသဂေဟတော, ဘန္တေ, ဗဟိ ဓာဝိတုံ န အဒါသိန္တိ။ အထ ဒွေပိ ထေရံ ပုစ္ဆိံသု ''တုမှာ ကံ ပန, ဘန္တေ''တိ? နိယကဇ္ဈတ္တခန္ဓပဉ္စကတော, အာဝုသော, ဗဟိ ဓာဝိတုံ န အဒါသိန္တိ။ တုမှေဟိ, ဘန္တေ, ဒု က္ကရံ ကတန္တိ။ ဝေရူပေ မနောဝိညေယျော ဓမ္မော သေဝိတဗ္ဗော။

၃၆၆. ကေန္တတအ တိ ကောယေဝ အန္တော တဒဿ တေသံ, န ဒွေဝဓာ ဂတတအတိ **ကေန္တတအ,** ကေညေ ဝ ဝဒန္တီတိ ပုစ္ဆတိ။ **ကေန္တသီလာ**တိ ကောစာရာ။ **ကေန္တဆန္ဒာ** တိ ကေလဒ္ဓိကာ။ **ကေန္တအဇ္ဈောသာနာ** တိ ကေန္တပရိ ယောသာနာ။

အနေကဓာတု နာနာဓာတု ခော, ဒေဝတနမိန္ဒ, လောကော တိ ဒေဝတနမိန္ဒ, အယံ လောကော အနေကဇ္ဈာသယော နာ နဇ္ဈာသယော။ ကေသ္မိံ ဂန္တုကာမေ ကော ဌာတုကာမော ဟောတိ။ ကေသ္မိံ ဌာတုကာမေ ကော သယိတုကာမော ဟောတိ။ ဒွေ သတ္တာ ကေဇ္ဈာသယာ နာမ ဒုလ္လဘာ။ တသ္မိံ အနေကဓာတုနာနာဓာတုသ္မိံ လောကေ ယံ ယဒေဝ ဓာ တုံ ယံ ယဒေဝ အဇ္ဈာသယံ သတ္တာ အဘိနိဝိသန္တိ ဂဏှန္တိ, တံ တဒေဝ။ **ထာမသာ ပရာမာသာ**တိ ထာမေန စ ပရာ မာသေန စ။ **အဘိနိဝိဿ ဝေဟရန္တီ** တိ သုဋ္ဌု ဂဏှိတွာ တေဟရန္တိ, ကထေန္တိ ဒီပေန္တိ ကိတ္တေန္တိ။ **ဣဒမေ ဝ သစ္စံ မောဃမည**န္တိ ဣဒံ အမှာကမေဝ ဝစနံ သစ္စံ, အညေသံ ဝစနံ မောဃံ တုစ္ဆံ နိရတ္ထကန္တိ။

အစ္စန္တနိဋ္ဌာ တိ အန္တော ဝုစ္စတိ ဝိနာသော, အန္တံ အတီတာ နိဋ္ဌာ တေသန္တိ အစ္စန္တနိဋ္ဌာ။ ယာ တေသံ နိဋ္ဌာ, ယော ပရမဿာသော နိဗ္ဗာနံ, တံ သဗ္ဗေသံ ဝိနာသာတိက္ကန္တံ နိစ္စန္တိ ဝုစ္စတိ။ **ယောဂက္ခေမော** တိ နိဗ္ဗာန ဿေဝ နာမံ, အစ္စန္တော ယောဂက္ခေမော တေသန္တိ **အစ္စန္တယောဂက္ခေမီ။** သေဋ္ဌဋ္ဌေန ဗြဟ္မံ အရိယမဂ္ဂံ စရန္တီတိ **ဗြဟ္မစာရီ။** အစ္စန္တတ္တာယ ဗြဟ္မစာရီ **အစ္စန္တဗြဟ္မစာရီ။ ပရိယောသာန** န္တိပိ နိဗ္ဗာနဿ နာမံ။ အစ္စန္တံ ပရိယောသာနံ တေသန္တိ **အစ္စန္တပရိယောသာနာ။**

တဏှာသင်္ခယဝိမုတ္တာ တိ တဏှာသင်္ခယောတိ မဂ္ဂေပိ နိဗ္ဗာနမ္ပိ။ မဂ္ဂေ တဏှံ သင်္ခိဏာတိ ဝိနာသေ တီတိ တဏှာသင်္ခယော။ နိဗ္ဗာနံ ယသ္မာ တံ အာဂမ္မ တဏှာ သင်္ခိယတိ ဝိနဿတိ, တသ္မာ တဏှာသင်္ခ ယော။ တဏှာသင်္ခယေန မဂ္ဂေန ဝိမုတ္တာ, တဏှာသင်္ခယေ နိဗ္ဗာနေ ဝိမုတ္တာ အဓိမုတ္တာတိ **တဏှာသင် ခယဝိမုတ္တာ။**

တ္တောဝတာ စ ဘဂဝတာ စုဒ္ဒသပိ မဟာပဉှာ ဗျာကတာ ဟောန္တိ။ စုဒ္ဒသ မဟာပဉှာ နာမ ဣဿာမစ္ဆရိ ယံ ဧကော ပဥှော, ပိယာပ္ပိယံ ဧကော, ဆန္ဒော ဧကော, ဝိတက္ကော ဧကော, ပပဉ္စော ဧကော, သောမနဿံ ဧကော,

အောမနဿံ ဧကော, ဥပေက္ခာ ဧကော, ကာယသမာစာရော ဧကော, ဝစီသမာစာရော ဧကော, ပရိယေသနာ ဧကော, ဣန္ဒြိယသံဝရော ဧကော, အနေကဓာတု ဧကော, အစ္စန္တနိဋ္ဌာ ဧကောတိ။

၃၆၇. **ဇောတိ** စလနဋ္ဌေန တဏှာ ဟုဝုစ္စတိ။ သာ ပီဠနဋ္ဌေန **ရောဂေါ,** အန္တော ပဒုဿနဋ္ဌေန **ဂဏ္ဍော,** အနုပ္ပဝိဋ္ဌဋ္ဌေန **သလ္လံ။ တသ္မာ အယံ ပုရိသော** တိ ယသ္မာ ဇော အတ္တနာ ကတကမ္မာနုရူပေန ပုရိသံ တတ္ထ တတ္ထ အဘိနိဗ္ဗတ္တနတ္ထာယ ကမတိ, တသ္မာ အယံ ပုရိသော တေသံ တေသံ ဘဝါနံ ဝသေန ဥစ္စာဝစံ အာပဇ္ဇတိ။ ဗြဟ္မလောကေ ဥစ္စော ဟောတိ, ဒေဝလောကေ အဝစော။ ဒေဝလောကေ ဥစ္စော, မနုဿလောကေ အဝစော။ မနုဿလောကေ ဥစ္စော, အပာယေ အဝစော။ **ယေသာဟံ, ဘန္တေ** တိ ယေသံ အဟံ ဘန္တေ။ သန္ဓိဝသေန ပနေတ္ထ ''ယေသာဟ''န္တိ ဟောတိ။ **ယထာသုတံ ယထာပရိယတ္တ** န္တိ ယထာ မယာ သုတော စေဝ ဥဂ္ဂဟိတော စ, ဇာနိ။ **ဓမ္မံ ဒေသေမီ** တိ သတ္တဝတပဒံ ဓမ္မံ ဒေသေမိ။ **န စာဟံ တေသ**န္တိ အဟံ ပန တေသံ သာဝကော န သမ္ပဇ္ဇာမိ။ **အဟံ ခော ပန, ဘန္တေ** တိအာဒိနာ အတ္တနော သောတာပန္နဘာဝံ ဇာနာပေတိ။

သောမနဿပဋိလာဘကထာဝဏ္ဏနာ

၃၆၈. **ဝေဒပဋိလာဘ**န္တိ တုဋ္ဌိပဋိလာဘံ။ **ဒေဝါသုရသင်္ဂါမော** တိ ဒေဝါနဉ္စ အသုရာနဉ္စ သင်္ဂါမော။ **သမုပဗျူဠှော**တိ သမာပန္နော နလာဋေန နလာဋံ ပဟရဏာကာရပ္ပတ္တော ဝိယ။ ဧတေသံ ကိရ ကဒါစိ မဟာသမုဒ္ဒပိဋ္ဌေ သင်္ဂါမော ဟောတိ တတ္ထ ပန ဆေဒနဝိဇ္ဈနာဒီဟိ အညမညံ ဃာတော နာမ နတ္ထိ, အရုမေဏ္ဍကယုဒ္ဓံ ဝိယ ဇယပရာဇယမတ္တမေဝ ဟောတိ။ ကဒါစိ ဒေဝါ ဇိနန္တိ, ကဒါစိ အသုရာ။ တတ္ထ ယသ္မိံ သင်္ဂါမေ ဒေဝါ ပုန အပစ္စာဂမနာယ အသုရေ ဇိနိံသု, တံ သန္ဓာယ **တသ္မိံ ခော ပန ဘန္တေ** တိအာဒိမာဟ။ **ဥဘယမေတ**န္တိ ဥဘယံ ဇာတံ။ ဒုဝိဓမ္ပိ ဩဇံ တွေ ဒေဝလောကေ ဒေဝါယေဝ ပရိဘုဉ္ဇိဿန္တီတိ ဝေမဿ အာဝဇ္ဇန္တဿ ဗလဝပီတိသောမနဿံ ဥပ္ပဇ္ဇိ။ **သဒဏ္ဍာဝစရော**တိ သဒဏ္ဍာဝစရကော, ဒဏ္ဍဂ္ဂဟဏေန သတ္ထဂ္ဂဟဏေန သဒ္ဓိံ အဟောသိ, န နိက္ခိတ္တဒဏ္ဍသတ္ထောတိ ဒဿေတိ။ **ဧကန္တနိဗ္ဗိဒါယာ** တိ ဧကန္တေနေဝ ဝဋ္ဋေ နိဗ္ဗိန္ဒနတ္ထာယာတိ သဗ္ဗံ မဟာဂေဝိန္ဒသုတ္တေ ဝုတ္တမေဝ။

၃၆၉. **ပဝေဒေသီ**တိ ကထေသိ ဒီပေသိ။ **ဣမေတေ**တိ ဣမသ္မိံယေဝ သြိကာယေ။ **ဒေဝဘူတဿ မေ သတော** တိ ဒေဝဿ မေ သတော။ **ပုနရာယု စ မေ လဒ္ဓေ** တိ ပုန အညေန ကမ္မဝိပာကေန မေ ဇီဝိတံ လဒ္ဓန္တိ, ဣမိနာ အတ္တနော စုတဘာဝံ စေဝ ဥပပန္နဘာဝဉ္စ အာဝိကရောတိ။

ဒိဗ္ဗာ ကာယာတိ ဒိဗ္ဗာ အတ္တဘာဝါ။ **အာယုံ ဟိတွာ အမာနုသ**န္တိ ဒိဗ္ဗံ အာယုံ ဇဟိတွာ။ **အမူဠှော ဂဗ္ဘမေဿာမီ**တိ နိယတဂတိကတ္တာ အမူဠှော ဟုတွာ။ **ယတ္ထ မေ ရမတီ မနော** တိ ယတ္ထ မေ မနော ရမိဿတိ, တတ္ထေဝ ခတ္တိယကုလာဒီသု ဂဗ္ဘံ ဥပဂစ္ဆိဿာမီတိ သတ္တကၡတ္တုံ ဒေဝေ စ မာနုသေ စာတိ ဣမမတ္ထံ ဒီပေတိ။

ဉာယေန ဝိဟရိဿာမီ တိ မနုဿေသု ဥပပန္နောပိ မာတရံ ဇီဝိတာ ဝေရောပနာဒီနံ အဘဗ္ဗတ္တာ ဉာယေန ကာရဏေန သမေန ဝိဟရိဿာမီတိ အတ္ထော။

သမ္ဗောဓိ စေ ဘဝိဿတီ တိ ဣဒံ သကဒါဂါမိမဂ္ဂံ သန္ဓာယ ဝဒတိ, သစေ သကဒါဂါမီ ဘဝိဿာမီတိ ဒီပေတိ။ **အညာတာ ဝိဟရိဿာမီ** တိ အညာတာ အာဇာနိတုကာမော ဟုတွာ ဝိဟရိဿာမိ။ **သွေဝ အန္တော ဘဝိဿတီ** တိ သော ဧဝ မေ မနုဿလောကေ အန္တော ဘဝိဿတီတိ။

ပုန ဒေဝေ ဘဝိဿာမိ, ဒေဝလောကသ္မိံ ဥတ္တမော တိ ပုန ဒေဝလောကသ္မိံ ဥတ္တမော သက္ကော ဒေဝါနမိန္ဒော ဘဝိဿာမီတိ ဝဒတိ။

အန္တိမေ ဝတ္တမာနမှိ တိ အန္တိမေ ဘဝေ ဝတ္တမာနေ။ **သော နိဝိသော ဘဝိဿတီ** တိ ယေ တေ အာယုနာ စ ပညာယ စ အကနိဋ္ဌာ ဇေဋ္ဌကာ သဗ္ဗဒေဝေဟိ ပဏီတတရာ ဒေဝါ, အဝသာနေ မေ သော နိဝသော ဘဝိဿတိ ။ အယံ ကိရ တတော သက္ကတ္တဘာဝတော စုတော တသ္မိံ အတ္တဘာဝေ အနာဂါမိမဂ္ဂဿ ပဋိလဒ္ဓတ္တာ ဥဒ္ဓံသောတော

အကနိဋ္ဌကမိ ဟုတွာ အဝိဟာဒီသု နိဗ္ဗတ္တန္တော အဝသာနေ အကနိဋ္ဌေ နိဗ္ဗတ္တိသ္သတိ။ တံ သန္ဓာယ ဝေမာဟ။ သေ ကိရ အဝိဟေသု ကပ္ပသဟဿံ ဝသိဿတိ, အတပ္ပေသု ဒွေ ကပ္ပသဟဿာနိ, သုဒဿေသု စတ္တာရိ ကပ္ပသဟဿာနိ, သုဒဿီသု အဋ္ဌ, အကနိဋ္ဌေသု သောဠသာတိ ဧကတႎသ ကပ္ပသဟဿာနိ ဗြဟ္မအာယုံ အနုဘဝိဿတိ။ သက္ကော ဒေဝရာဇာ အနာထပိဏ္ဍိကော ဂဟပတိ ဝိသာခါ မဟာဥပာသိကာတိ တယောပိ ဟိ က္ကမေ ဧကပ္ပမာဏာ အာယုကာ ဝေ, ဝဋ္ဋာဘိရတသတ္တာ နာမ ဧတေဟိ သဒိသာ သုခဘာဂိနော နာမ နတ္ထိ။

၃၇၀. **အပရိယောသိတသင်္ကပ္ပော** တိ အနိပ္ဖန္နမနောရထော။ **ယဿု မညာမိ သမဏေ** တိ ယေ စ သမဏေ ပဝိဝိတ္တဝိဟာရိနောတိ မညာမိ။

အာရာဓနောတိ သမ္ပာဒနာ။ **ဝိရာဓနော**တိ အသမ္ပာဒနာ။ **န သမ္ပာယန္တိ** တိ သမ္ပာဒေတုံ နာသက္ကောန္တိ။

အာဒိစ္စဗန္ဓုန န္တိ အာဒိစ္စောပိ ဂောတမဂေါတ္တော, ဘဂဝါပိ ဂောတမဂေါတ္တော, တသ္မာ ဝေမာဟ။ **ယံ ကရောမသီ**တိ ယံ ပုဗ္ဗေ ဗြဟ္မုနော နမက္ကာရံ ကရောမ။ **သမံ ဒေဝေဟီ**တိ ဒေဝေဟိ သဒ္ဓိံ, က္ကတော ပဋ္ဌာယ က္ကအနိ အမှာကံ ဗြဟ္မုနော နမက္ကာရကရဏံ နတ္ထီတိ ဒဿေတိ။ **သာမံ ကရောမာ**တိ နမက္ကာရံ ကရောမ။

၃၇၁. **ပရာမသိတွာ**တိ တုဋ္ဌစိတ္တော သဟာယံ ဟတ္ထေန ဟတ္ထမ္ဟိ ပဟရန္တော ဝိယ ပထဝိံ ပဟရိတွာ, သက္ခိဘာဝတ္တာယ တ ပဟရိတွာ ''ယထာ တွံ နိစ္စလော, ဧဝမဟံ ဘဂဝတီ''တိ။ **အဇ္ဈိဋ္ဌပဉှာ** တိ အဇ္ဈေသိတပဉှာ ပတ္ထိတပဉှာ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝာတိ။

က္ကတိ သုမင်္ဂလဝိလာသိနိယာ ဒီဃနိကာယဋ္ဌကထာယံ

သက္ကပဉှသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉. မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

ဥဒ္ဒေသဝါရကထာဝဏ္ဏနာ

၃၇၃. **ဧဝံ မေ သုတ**န္တိ မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ္တံ။ တတ္ထာယမပုဗ္ဗပဒဝဏ္ဏနာ – **ကေသူ ဝိဟရတီ**တိ? ... **ကောယနော အယံ, ဘိက္ခဝေ, မဂ္ဂ ကောတိ** ကသ္မာ ဘဂဝတာ ဣဒံ သုတ္တမဘာသိ? ကုရုရဋ္ဌဝါသီနံ ဂမ္ဘီရဒေသနာပဋိဂ္ဂဟဏသမတ္ထတာယ။ ကုရုရဋ္ဌဝါသိနော ကိရ ဘိက္ခူ ဘိက္ခုနိယော ဥပာသကာ ဥပာသိကာယော ဥတုပစ္စယာဒိသမ္ပန္နတ္တာ တသ္သ ရဋ္ဌဿ သပ္ပာယ ဥတုပစ္စယသေဝနေန နိစ္စံ ကလ္လသရီရာ ကလ္လစိတ္တာ စ ဟောန္တိ။ တေ စိတ္တသရီရကလ္လတာယ အနုဂ္ဂဟိတ ပညာဗလာ ဂမ္ဘီရကထံ ပဋိဂ္ဂဟေတုံ သမတ္ထာ ဟောန္တိ။ တေန နေသံ ဘဂဝါ ဣမံ ဂမ္ဘီရဒေသနာပဋိဂ္ဂဟဏသမတ္ထတံ သမ္ပဿန္တော ဧကဝီသတိယာ ဌာနေသု ကမ္မဋ္ဌာနံ အရဟတ္တေ ပက္ခိပိတွာ ဣဒံ ဂမ္ဘီရတ္ထံ မဟာသတိပ ဋ္ဌာနသုတ္တံ အဘာသိ။ ယထာ ဟိ ပုရိသော သုဝဏ္ဏစင်္ကောဋကံ လဘိတွာ တတ္ထ နာနာပုပ္ဖာနိ ပက္ခိပေယ္ယ, သုဝဏ္ဏ မဉ္ဇူသံ ဝါ ပန လဘိတွာ သတ္တရတနာနိ ပက္ခိပေယ္ယ, ဧဝံ ဘဂဝါ ကုရုရဋ္ဌဝါသိပရိသံ လဘိတွာ ဂမ္ဘီရဒေသနံ ဒေ သေသိ။ တေနေဝေတ္ထ အညာနိပိ ဂမ္ဘီရတ္ထာနိ ဣမသ္မိံ ဒီဃနိကာယေ **မဟာနိဒာနံ** မဇ္ဈိမနိကာယေ **သတိပဋ္ဌာနံ, သာ ရောပမံ, ရုက္ခူပမံ, ရဋ္ဌပါလံ, မာဂဏ္ဍိယံ, အာနေဉ္ဇသပ္ပာယ**န္တိ အညာနိပိ သုတ္တာနိ ဒေသေသိ။

အပိစ တသ္မိံ ဇနပဒေ စတဿော ပရိသာ ပကတိယာဝ သတိပဋ္ဌာနဘာဝနာနုယောဂမနုယုတ္တာ ဝိဟရန္တိ, အန္တ တမသော ဒာသကမ္မကရပရိဇနာပိ သတိပဋ္ဌာနပဋိသံယုတ္တမေဝ ကထံ ကထေန္တိ။ ဥဒကတိတ္ထသုတ္တကန္တနဋ္ဌာ နာဒီသုပိ နိရတ္ထကကထာ နာမ နပ္ပဝတ္တတိ။ သစေ ကာစိ ဣတ္ထီ ''အမ္မ, တွံ ကတရံ သတိပဋ္ဌာနဘာဝနံ မနသိက ရောသီ''တိ ပုစ္ဆိတာ ''န ကိဉ္စီ''တိ ဝဒတိ, တံ ဂရဟန္တိ ''ဓိရတ္ထု တဝ ဇီဝိတံ, ဇီဝမာနာပိ တွံ မတသဒိသာ''တိ။ အထ နံ ''မာ ဒါနိ ပုန ဧဝမကာသီ''တိ ဩဝဒိတွာ အညတရံ သတိပဋ္ဌာနံ ဥဂ္ဂဏှာပေန္တိ။ ယာ ပန ''အဟံ အသုကသတိပဋ္ ဌာနံ နာမ မနသိကရောမီ''တိ ဝဒတိ, တဿာ ''သာဓု သာဓူ''တိ သာဓုကာရံ ကတွာ ''တဝ ဇီဝိတံ သုဇီဝိတံ, တွံ နာမ မနု ဿတ္တံ ပတ္တာ, တဝတ္ထာယ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော ဥပ္ပန္နော''တိအာဒီဟိ ပသံသန္တိ။ န ကေဝလဉ္စေတ္ထ မနုဿဇာတိ ကာဝ သတိပဋ္ဌာနမနသိကာရယုတ္တာ, တေ နိဿာယ ဝိဟရန္တာ တိရစ္ဆာနဂတာပိ။

တတြိဒံ ဝတ္ထု – ဧကော ကိရ နဋကော သုဝပေါတကံ ဂဟေတွာ သိက္ခာပေန္တော ဝိစရတိ။ သော ဘိက္ခုနုပဿယံ ဥပနိဿာယ ဝသိတွာ ဂမနကာလေ သုဝပေါတကံ ပမုဿိတွာ ဂတော။ တံ သာမဏေရိယော ဂဟေတွာ ပဋိဇဂ္ဂိံသု။ ဗုဒ္ဓရက္ခိတောတိ တဿ နာမံ အကံသု။ တံ ဧကဒိဝသံ ပုရတော နိသိန္နံ ဒိသွာ မဟာထေရီ အာဟ – ''ဗုဒ္ဓရက္ခိတာ''တိ။ ကိံ, အယျေတိ? အတ္ထိ တေ ကောစိ ဘာဝနာမနသိကာရောတိ? နတ္ထိ, အယျေတိ။ အာဝုသော, ပဗ္ဗဇိတာနံ သန္တိကေ ဝသ န္တေန နာမ ဝိဿဋ္ဌအတ္တဘာဝေန ဘဝိတုံ န ဝဋ္ဋတိ, ကောစိဒေဝ မနသိကာရော ဣစ္ဆိတဗ္ဗော, တွံ ပန အညံ န သက္ ခိဿသိ, ''အဋ္ဌိ အဋ္ဌီ''တိ သဇ္ဈာယံ ကရောဟီတိ။ သော ထေရိယာ ဩဝါဒေ ဌတွာ ''အဋ္ဌိ အဋ္ဌီ''တိ သဇ္ဈာယန္ တော စရတိ။

တံ ဧကဒိဝသံ ပါတောဝ တောရဏဂ္ဂေ နိသီဒိတွာ ဗာလာတပံ တပမာနံ ဧကော သကုဏော နခပဉ္ဇရေန အဂ္ဂဟေ သိ။ သော ''ကိရိ ကိရီ''တိ သဒ္ဒမကာသိ။ သာမဏေရိယော သုတွာ ''အယျေ ဗုဒ္ဓရက္ခိတော သကုဏေန ဂဟိတော, မောစေမ န''န္တိ လေဍ္ဍုအာဒီနိ ဂဟေတွာ အနုဗန္ဓိတွာ မောစေသုံ ။ တံ အာနေတွာ ပုရတော ဌပိတံ ထေရီ အာဟ – ''ဗုဒ္ဓရက္ခိတ, သကုဏေန ဂဟိတကာလေ ကိံ စိန္တေသီ''တိ? န, အယျေ, အညံ ကိဉ္စိ စိန္တေသိံ, အဋ္ဌိပုဉ္ဇောဝ အဋ္ဌိ ပုဉ္ဇံ ဂဟေတွာ ဂစ္ဆတိ, ကတရသ္မိံ ဌာနေ ဝိပ္ပကိရိဿတီတိ, ဧဝံ အယျေ အဋ္ဌိပုဉ္ဇမေဝ စိန္တေသိန္တိ။ သာဓု, သာဓု, ဗုဒ္ဓရက္ခိတ, အနာဂတေ ဘဝက္ခယဿ တေ ပစ္စယော ဘဝိဿတီတိ။ ဧဝံ တတ္ထ တိရစ္ဆာနဂတာပိ သတိပဋ္ ဌာနမနသိကာရယုတ္တာ။ တသ္မာ နေသံ ဘဂဝါ သတိပဋ္ဌာနဗုဒ္ဓိမေဝ ဇနေန္တော ဣဒံ သုတ္တမဘာသိ။

တတ္ထ **ကောယနော**တိ ဧကမဂ္ဂေါ။ မဂ္ဂဿ ဟိ –

''မဂ္ဂေါ ပန္ထော ပထော ပဇ္ဇော၊ အဉ္ဇသံ ဝဋုမာယနံ။
နာဝါ ဥတ္တရသေတူ စ၊ ကုလ္လော စ ဘိသိသင်္ကမော''တိ။

ဗဟူနိ နာမာနိ။ သ္မတယမိဓ အယနနာမေန ဝုတ္တော, တသ္မာ **ကောယနော အယံ, ဘိက္ခဝေ, မဂ္ဂေါ** တိ ဧတ္ထ ဧကမဂ္ဂေါ အယံ, ဘိက္ခဝေ, မဂ္ဂေါ န ဒွိဓာ ပထဘူတောတိ ဧဝမတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ အထ ဝါ ဧကေန အယိတဗ္ဗောတိ ဧကာယနော။ ဧကေနာတိ ဂဏသင်္ဂဏိကံ ပဟာယ ဝူပကဋ္ဌေန ပဝိဝိတ္တစိတ္တေန။ အယိတဗ္ဗော ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗော, အယန္တိ ဝါ ဧတေနာတိ အယနော, သံသာရတော နိဗ္ဗာနံ ဂစ္ဆန္တီတိ အတ္ထော။ ဧကဿ အယနော ဧကာယနော။ **ဧကဿ သာ**တိ သေဋ္ဌဿ။ သဗ္ဗသတ္တသေဋ္ဌော စ ဘဂဝါ, တသ္မာ ဘဂဝတောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ကိဉ္စာပိ ဟိ တေန အညေပိ အယန္တိ, ဧဝံ သန္တေပိ ဘဂဝတော ဝသော အယနော တေန ဥပ္ပာဒိတတ္တာ။ ယထာဟ ''သော ဟိ, ဗြာဟ္မဏ, ဘဂဝါ အနုပ္ပန္နဿ မဂ္ဂဿ ဥပ္ပာဒေတာ''တိအာဒိ (မ. နိ. ၃.၇၉)။ အယတီတိ ဝါ အယနော, ဂစ္ဆတိ ပဝတ္တတီတိ အတ္ထော။ ဧကသ္မိံ အယနောတိ ဧကာယနော, ဣမသ္မိံယေဝ ဓမ္မဝိနယေ ပဝတ္တတိ, န အညတ္ထာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ယထာဟ – ''ဣမသ္မိံ ခော, သုဘဒ္ဒ, ဓမ္မဝိနယေ အရိယော အဋ္ဌင်္ဂိကော မဂ္ဂေါ ဥပလဗ္ဘတီ''တိ (ဒီ. နိ. ၂.၂၁၄)။ ဒေသနာဘေဒေယေဝ ဟေသော, အတ္ထတော ပန ဧကောဝ။ အပိစ ဧကံ အယတီတိ ဧကာယနော။ ပုဗ္ဗဘာဂေ နာနာမုခဘာဝနာနယပ္ပဝတ္တောပိ အပရဘာဂေ ဧကံ နိဗ္ဗာနမေဝ ဂစ္ဆတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ယထာဟ ဗြဟ္မာ သဟမ္ပတိ –

ဧကာယနံ ဇာတိခယန္တဒဿီ၊
မဂ္ဂံ ပဇာနာတိ ဟိတာနုကမ္ပီ။
ဧတေန မဂ္ဂေန တရိံသု ပုဗ္ဗေ၊
တရိဿန္တိ ယေ စ တရန္တိ ဩဃန္တိ။ (သံ. နိ. ၅.၄၀၉)။

ကေစိ ပန ''န ပါရံ ဒိဂုဏံ ယန္တိ''တိ ဂါထာနယေန ယသ္မာ ဧကဝါရံ နိဗ္ဗာနံ ဂစ္ဆတိ, တသ္မာ ''ဧကာယနော''တိ ဝဒန္တိ, တံ န ယုဇ္ဇတိ။ ဣမဿ ဟိ အတ္ထဿ သကိံ အယနောတိ ဣမိနာ ဗျဉ္ဇနေန ဘဝိတဗ္ဗံ။ ယဒိ ပန ဧကံ အယနမဿ ဧကာ ဂတိ ပဝတ္တီတိ ဧဝံ အတ္ထံ ယောဇေတွာ ဝုစ္စေယျ, ဗျဉ္ဇနံ ယုဇ္ဇေယျ, အတ္ထော ပန ဥဘယထာပိ န ယုဇ္ဇတိ။ ကသ္မာ? ဣဓ ပုဗ္ဗဘာဂမဂ္ဂဿ အဓိပ္ပေတတ္တာ။ ကာယာဒိစတုအာရမ္မဏပ္ပဝတ္တော ဟိ ပုဗ္ဗဘာဂသတိပဋ္ဌာနမဂ္ဂေါ ဣဓာဓိပ္ပေတော, န လောကုတ္တရော, သော စ အနေကဝါရမ္ပိ အယတိ, အနေကဉ္စဿ အယနံ ဟောတိ။

ပုဗ္ဗေပိ စ ဣမသ္မိံ ပဒေ မဟာထေရာနံ သာကစ္ဆာ အဟောသိယေဝ။ တိပိဋကစူဠနာဂတ္ထေရော ပုဗ္ဗဘာဂသတိပဋ္ဌာနမဂ္ဂေါတိ အာဟ။ အာစရိယော ပနဿ တိပိဋကစူဠသုမတ္ထေရော မိဿကမဂ္ဂေါတိ အာဟ။ ပုဗ္ဗဘာဂေါ ဘန္တေတိ? မိဿကော, အာဝုသောတိ။ အာစရိယေ ပန ပုနပ္ပုနံ ဘဏန္တေ အပ္ပဋိဗာဟိတွာ တုဏှီ အဟောသိ။ ပဉှံ အဝိနိစ္ဆိနိတွာဝ ဥဋ္ဌဟိံသု။ အထာစရိယတ္ထေရော နှာနကောဋ္ဌကံ ဂစ္ဆန္တော ''မယာ မိဿကမဂ္ဂေါ ကထိတော, စူဠနာဂေါ ပုဗ္ဗဘာဂမဂ္ဂေါတိ အာဒါယ ဝေါဟရတိ, ကော နု ခော ဧတ္ထ နိစ္ဆယော''တိ သုတ္တန္တံ အာဒိတော ပဋ္ဌာယ ပရိဝတ္တေန္တော ''ယော ဟိ ကောစိ , ဘိက္ခဝေ, ဣမေ စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနေ ဧဝံ ဘာဝေယျ သတ္တ ဝဿာနီ''တိ ဣမသ္မိံ ဌာနေ သလ္လက္ခေသိ။ လောကုတ္တရမဂ္ဂေါ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ သတ္တ ဝဿာနိ တိဋ္ဌမာနော နာမ နတ္ထိ, မယာ ဝုတ္တော မိဿကမဂ္ဂေါ န လဗ္ဘတိ။ စူဠနာဂေန ဒိဋ္ဌော ပုဗ္ဗဘာဂမဂ္ဂေါဝ လဗ္ဘတီတိ ဉတွာ အဋ္ဌမိယံ ဓမ္မသဝနေ သင်္ဃုဋ္ဌေ အဂမာသိ။

ပောရာဏကတ္ထေရာ ကိရ ပိယဓမ္မသဝနာ ဟောန္တိ, သဒ္ဒံ သုတွာဝ ''အဟံ ပဌမံ, အဟံ ပဌမ''န္တိ ဧကပ္ပဟာရေနေဝ ဩသရန္တိ။ တသ္မိဉ္စ ဒိဝသေ စူဠနာဂတ္ထေရဿ တရော, တေန ဓမ္မာသနေ နိသီဒိတွာ ဗီဇနိံ ဂဟေတွာ ပုဗ္ဗကထာသု ဝုတ္တာသု ထေရဿ အာသနပိဋ္ဌိယံ ဌိတဿ ဧတဒဟောသိ – ''ရဟော နိသီဒိတွာ န ဝက္ခာမီ''တိ။ ပောရာဏကတ္ထေရာ ဟိ အနုသူယကာ ဟောန္တိ၊ န အတ္တနော ရုစိမေဝ ဥစ္ဆုဘာရံ ဝိယ ဧဝံ ဥက္ခိပိတွာ ဝိစရန္တိ, ကာရဏမေဝ ဂဏှန္တိ, အကာရဏံ ဝိဿဇ္ဇေန္တိ။ တသ္မာ ထေရော ''အာဝုသော, စူဠနာဂ''တိ အာဟ။ သော အာစရိယဿ ဝိယ သဒ္ဒောတိ ဓမ္မံ ဌပေတွာ ''ကိံ ဘန္တေ''တိ အာဟ။ အာဝုသော, စူဠနာဂ, မယာ ဝုတ္တော မိဿကမဂ္ဂေါ န လဗ္ဘတိ, တယာ ဝုတ္တော ပုဗ္ဗဘာဂသတိပဋ္ဌာနမဂ္ဂေါဝ လဗ္ဘတီတိ။ ထေရော စိန္တေသိ – ''အမှာကံ အာစရိယော သဗ္ဗပရိယတ္တိကော တေပိဋကော သုတဗုဒ္ဓော, ဧဝရူပဿာပိ နာမ ဘိက္ခုနော အယံ ပဉှော အာလုဠေတိ, အနာဂတေ မမ ဘာတိကာ ဣမံ ပဉှံ အာလုဠေဿန္တီတိ သုတ္တံ ဂဟေတွာ ဣမံ ပဉှံ နိစ္စလံ ကရိဿာမီ''တိ ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ္ဂတော ''ဧကာယနမဂ္ဂေါ ဝုစ္စတိ ပုဗ္ဗဘာဂသတိပဋ္ဌာနမဂ္ဂေါ''။

မဂ္ဂါနဋ္ဌင်္ဂိကော သေဋ္ဌော၊ သစ္စာနံ စတုရော ပဒါ။
ဝိရာဂေါ သေဋ္ဌော ဓမ္မာနံ၊ ဒွိပဒါနဉ္စ စက္ခုမာ။

ဧသေဝ မဂ္ဂေါ နတ္ထညော၊ ဒဿနဿ ဝိသုဒ္ဓိယာ။
ဧတဉှိ တုမှေ ပဋိပဇ္ဇထ၊ မာရဿေတံ ပမောဟနံ။
ဧတဉှိ တုမှေ ပဋိပန္နာ၊ ဒုက္ခဿန္တံ ကရိဿထာတိ။ –

သုတ္တံ အာဟရိတွာ ဒဿေသိ။

မဂ္ဂေါ တိ ကေနဋ္ဌေန မဂ္ဂေါ? နိဗ္ဗာနဂမနဋ္ဌေန နိဗ္ဗာနတ္ထိကေဟိ မဂ္ဂနီယဋ္ဌေန စ။ **သတ္တာနံ ဝိသုဒ္ဓိယာ** တိ ရာဂါဒီဟိ မလေဟိ အဘိဇ္ဈာဝိသမလောဘာဒီဟိ စ ဥပက္ကိလေသေဟိ ကိလိဋ္ဌစိတ္တာနံ သတ္တာနံ ဝိသုဒ္ဓတ္ထာယ။ တထာ ဟိ ဣမိနာဝ မဂ္ဂေန ဣတော သတသဟဿကပ္ပာဓိကာနံ စတုန္နံ အသင်္ချေယျာနံ ဥပရိ ဧကသ္မိံယေဝ က ပ္ပေ နိဗ္ဗုတ္တေ တဏှင်္ကရမေဓင်္ကရသရဏင်္ကရဒီပင်္ကရနာမကေ ဗုဒ္ဓေ အာဒိံ ကတွာ သက္ယမုနိပရိယောသာနာ အနေကေ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓာ အနေကသတာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓာ ဂဏနပထံ ဝီတိဝတ္တာ အရိယသာဝကာ စာတိ ဣမေ သတ္တာ သ ဗ္ဗေ စိတ္တမလံ ပဝာဟေတွာ ပရမဝိသုဒ္ဓိံ ပတ္တာ။ ရူပမလဝသေန ပန သံကိလေသဝေါဒါနပညတ္တိယေဝ နတ္ထိ။ တထာ ဟိ –

''ရူပေန သံကိလိဋ္ဌေန၊ သံကိလိဿန္တိ မာဏဝါ။
ရူပေ သုဒ္ဓေ ဝိသုဇ္ဈန္တိ၊ အနက္ခာတံ မဟေသိနာ။

စိတ္တေန သံကိလိဋ္ဌေန၊ သံကိလိဿန္တိ မာဏဝါ။
စိတ္တေ သုဒ္ဓေ ဝိသုဇ္ဈန္တိ၊ ဣတိ ဝုတ္တံ မဟေသိနာ''။

ယထာဟ – ''စိတ္တသံကိလေသာ, ဘိက္ခဝေ, သတ္တာ သံကိလိဿန္တိ, စိတ္တဝေါဒါနာ ဝိသုဇ္ဈန္တီ''တိ။ တဉ္စ စိတ္တဝေါဒါနံ ဣမိနာ သတိပဋ္ဌာနမဂ္ဂေန ဟောတိ။ တေနာဟ ''သတ္တာနံ ဝိသုဒ္ဓိယာ''တိ။

သောကပရိဒေဝါနံ သမတိက္ကမာယာ တိ သောကဿ စ ပရိဒေဝဿ စ သမတိက္ကမာယ ပဟာနာယာတိ အတ္ထော, အယဉှိ မဂ္ဂေါ ဘာဝိတော **သန္တတိမဟာမတ္တာ** ဒီနံ ဝိယ သောကသမတိက္ကမာယ, **ပဋာစာရာ**ဒီနံ ဝိယ ပရိဒေ ဝသမတိက္ကမာယ သံဝတ္တတိ။ တေနာဟ ''သောကပရိဒေဝါနံ သမတိက္ကမာယာ''တိ။ ကိဉ္စာပိ ဟိ သန္တတိမဟာမ တ္တော –

''ယံ ပုဗ္ဗေ တံ ဝိသောဓေဟိ၊ ပစ္ဆာ တေ မာဟု ကိဉ္စနံ။
မဇ္ဈေ စေ နော ဂဟေဿသိ၊ ဥပသန္တော စရိဿသီ''တိ။ (သု. နိ. ၉၄၅)။

ဣမံ ဂါထံ သုတွာဝ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒာဟိ အရဟတ္တံ ပတ္တော။ ပဋာစာရာ –

''န သန္တိ ပုတ္တာ တာဏာယ၊ န ပိတာ နာပိ ဗန္ဓဝါ။
အန္တကေနာဓိပန္နဿ၊ နတ္ထိ ဉာတီသု တာဏတာ''တိ။ (ဓ. ပ. ၂၈၈)။

ဣမံ ဂါထံ သုတွာ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌိတာ။ ယသ္မာ ပန ကာယဝေဒနာစိတ္တဓမ္မေသု ကဉ္စိ ဓမ္မံ အနာ မသိတွာ ဘာဝနာ နာမ နတ္ထိ, တသ္မာ တေပိ ဣမိနာဝ မဂ္ဂေန သောကပရိဒေဝေ သမတိက္ကန္တာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ဒုက္ခဒေါမနဿာနံ အတ္ထင်္ဂမာယာ တိ ကာယိကဒုက္ခဿ စေတသိကဒေါမနဿဿ စာတိ ဣမေသံ ဒွိန္နံ အတ္ထင်္ဂမာယ, နိရောဓာယာတိ အတ္ထော။ အယဉှိ မဂ္ဂေါ ဘာဝိတော တိဿတ္ထေရာဒီနံ ဝိယ ဒုက္ခဿ, သက္ကာဒီနံ ဝိယ စ ဒေါမနဿဿ အတ္ထင်္ဂမာယ သံဝတ္တတိ။

တတ္ရာယံ အတ္ထဒီပနာ – သာဝတ္ထိယံ ကိရ **တိဿော** နာမ ကုဋုမ္ဗိကပုတ္တော စတ္တာလီသ ဟိရညကောဋိယော ပဟာယ ပဗ္ဗဇိတွာ အဂါမကေ အရညေ ဝိဟရတိ။ တဿ ကနိဋ္ဌဘာတု ဘရိယာ “ဂစ္ဆထ, နံ ဇီဝိတာ ဝောရောပေထာ”တိ ပဉ္စသတေ စောရေ ပေသေသိ။ တေ ဂန္တွာ ထေရံ ပရိဝါရေတွာ နိသီဒိံသု။ ထေရော အာဟ – “ကသ္မာ အာဂတတ္ထ ဥပါသကာ”တိ? တံ ဇီဝိတာ ဝောရောပေဿာမာတိ။ ပါဋိဘောဂံ မေ ဥပါသကာ, ဂဟေတွာ အဇ္ဇေကရတ္တိံ ဇီဝိတံ ဒေထာတိ။ ကော တေ, သမဏ, ဣမသ္မိံ ဌာနေ ပါဋိဘောဂေါ ဘဝိဿတီတိ? ထေရော မဟန္တံ ပါသာဏံ ဂဟေတွာ ဒွေ ဦရုဋ္ဌိနိ ဘိန္ဒိတွာ “ဝဋ္ဋတိ ဥပါသကာ ပါဋိဘောဂေါ”တိ အာဟ။ တေ အပက္ကမိတွာ စင်္ကမနသီသေ အဂ္ဂိံ ကတွာ နိပဇ္ဇိံသု။ ထေရဿ ဝေဒနံ ဝိက္ခမ္ဘေတွာ သီလံ ပစ္စဝေက္ခတော ပရိသုဒ္ဓံ သီလံ နိဿာယ ပီတိပါမောဇ္ဇံ ဥပ္ပဇ္ဇိ။ တတော အနုက္ကမေန ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေန္တော တိယာမရတ္တိံ သမဏဓမ္မံ ကတွာ အရုဏုဂ္ဂမနေ အရဟတ္တံ ပတ္တော ဣမံ ဥဒါနံ ဥဒါနေသိ –

“ဥဘော ပါဒါနိ ဘိန္ဒိတွာ, သညပေဿာမိ ဝေါ အဟံ။
အဋ္ဋိယာမိ ဟရာယာမိ, သရာဂမရဏံ အဟံ။

ဧဝါဟံ စိန္တယိတွာန, ယထာဘူတံ ဝိပဿိသံ။
သမ္ပတ္တေ အရုဏုဂ္ဂမှိ, အရဟတ္တမပါပုဏိ”န္တိ။

အပရေပိ **တိံသ ဘိက္ခူ** ဘဂဝတော သန္တိကေ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ အရညဝိဟာရေ ဝဿံ ဥပဂန္တွာ “အာဝုသော, တိယာမရတ္တိံ သမဏဓမ္မောဝ ကာတဗ္ဗော, န အညမညဿ သန္တိကံ အာဂန္တဗ္ဗ”န္တိ ဝတွာ ဝိဟရိံသု။ တေသံ သမဏဓမ္မံ ကတွာ ပစ္စူသသမယေ ပစလာယန္တာနံ ဧကော ဗျဂ္ဃော အာဂန္တွာ ဧကေကံ ဘိက္ခုံ ဂဟေတွာ ဂစ္ဆတိ။ န ကောစိ “မံ ဗျဂ္ဃော ဂဏှီ”တိ ဝါစမ္ပိ နိစ္ဆာရေသိ။ ဧဝံ ပဉ္စသု ဒသသု ဘိက္ခူသု ခါဒိတေသု ဥပေါသထဒိဝသေ “ဣတရေ, အာဝုသော , ကုဟိ”န္တိ ပုစ္ဆိတွာ ဉတွာ စ “ဣဒါနိ ဂဟိတေန ဂဟိတောမှီတိ ဝတ္တဗ္ဗ”န္တိ ဝတွာ ဝိဟရိံသု ။ အထ အညတရံ ဒဟရဘိက္ခုံ ပုရိမနယေနေဝ ဗျဂ္ဃော ဂဏှိ။ သော “ဗျဂ္ဃော ဘန္တေ”တိ အာဟ။ ဘိက္ခူ ကတ္တရဒဏ္ဍေ စ ဥက္ကာယော စ ဂဟေတွာ မောစေဿာမာတိ အနုဗန္ဓိံသု။ ဗျဂ္ဃော ဘိက္ခူနံ အဂတိံ ဆိန္နတဋဋ္ဌာနမာရုယှ တံ ဘိက္ခုံ ပါဒင်္ဂုဋ္ဌကတော ပဋ္ဌာယ ခါဒိတုံ အာရဘိ။ ဣတရေပိ “ဣဒါနိ သပ္ပုရိသ, အမှေဟိ ကတ္တဗ္ဗံ နတ္ထိ, ဘိက္ခူနံ ဝိသေသော နာမ ဧဝရူပေ ဌာနေ ပညာယတီ”တိ အာဟံသု။ သော ဗျဂ္ဃမုခေ နိပန္နောဝ တံ ဝေဒနံ ဝိက္ခမ္ဘေတွာ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေန္တော ယာဝ ဂေါပ္ဖကာ ခါဒိတသမယေ သောတာပန္နော ဟုတွာ, ယာဝ ဇဏ္ဏုကာ ခါဒိတသမယေ သကဒါဂါမီ, ယာဝ နာဘိယာ ခါဒိတသမယေ အနာဂါမီ ဟုတွာ, ဟဒယရူပေ အခါဒိတေယေဝ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ အရဟတ္တံ ပတွာ ဣမံ ဥဒါနံ ဥဒါနေသိ –

“သီလဝါ ဝတသမ္ပန္နော, ပညဝါ သုသမာဟိတော။
မုဟုတ္တံ ပမာဒမန္ဝာယ, ဗျဂ္ဃေနောရုဒ္ဓမာနသော။

ပဉ္ဇရသ္မိံ ဂဟေတွာန, သိလာယ ဥပရိ ကတော။
ကာမံ ခါဒတု မံ ဗျဂ္ဃော, အဋ္ဌိယာ စ နှာရုဿ စ။
ကိလေသေ ခေပယိဿာမိ, ဖုသိဿာမိ ဝိမုတ္တိယ”န္တိ။

အပရောပိ ပီတမလ္လတ္ထေရော နာမ ဂိဟိကာလေ တီသု ရဇ္ဇေသု ပဋာကံ ဂဟေတွာ တမ္ဗပဏ္ဏိဒီပံ အာဂမ္မ ရာဇာနံ ပဿိတွာ ရညာ ကတာနုဂ္ဂဟော ဧကဒိဝသံ ကိလဉ္ဇကာပဏသာလဒွါရေန ဂစ္ဆန္တော “ရူပံ, ဘိက္ခဝေ, န တုမှာကံ, တံ ပဇဟထ, တံ ဝော ပဟီနံ ဒီဃရတ္တံ ဟိတာယ သုခါယ ဘဝိဿတီ”တိ န တုမှာကဝဂ္ဂံ သုတွာ စိန္တေသိ “နေဝ ကိရ ရူပံ အတ္တနော, န ဝေဒနာ”တိ။ သော တံယေဝ အင်္ကုသံ ကတွာ နိက္ခမိတွာ မဟာဝိဟာရံ ဂန္တွာ ပဗ္ဗဇ္ဇံ ယာစိတွာ ပဗ္ဗဇိတော ဥပသမ္ပန္နော ဒွေမာတိကာ ပဂုဏာ ကတွာ တိံသ ဘိက္ခူ ဂဟေတွာ ဂဝလဝါလိယင်္ဂဏံ ဂန္တွာ သမဏဓမ္မံ အကာသိ။ ပါဒေသု အဝဟန္တေသု ဇဏ္ဏုကေဟိ စင်္ကမတိ။ တမေနံ ရတ္တိံ ဧကော မိဂလုဒ္ဒကော မိဂေါတိ မညမာနော ပဟရိ။ သတ္တိ ဝိနိဝိဇ္ဈိတွာ ဂတာ, သော တံ သတ္တိံ ဟရာပေတွာ ပဟာရမုခါနိ တိဏဝဋ္ဋိ

ယာ ပူရာပေတ္ဝာ ဟာသာဏပိဋ္ဌိယံ အတ္တာနံ နိသီအပေတ္ဝာ ဩကာသံ ကာရေတွာ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ အရဟတ္တံ ပတွာ ဥက္ကာသိတသဒ္ဒေန အာဂတာနံ ဘိက္ခူနံ ဗျာကရိတွာ ဣမံ ဥဒါနံ ဥဒါနေသိ –

"ဘာသိတံ ဗုဒ္ဓသေဋ္ဌဿ၊ သဗ္ဗလောကဂ္ဂဝါဒိနော။
န တုမှာကမိဒံ ရူပံ၊ တံ ဇဟေယျာထ ဘိက္ခဝေါ။

အနိစ္စာ ဝတ သင်္ခါရာ၊ ဥပ္ပာဒဝယဓမ္မိနော။
ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ နိရုဇ္ဈန္တိ၊ တေသံ ဝူပသမော သုခေါ"တိ။

ဇဝံ တာဝ အယံ မဂ္ဂေါ တိဿတ္ထေရာဒီနံ ဝိယ ဒုက္ခဿ အတ္ထင်္ဂမာယ သံဝတ္တတိ။

သက္ကော ပန ဒေဝါနမိန္ဒော အတ္တနော ပဉ္စဝိဓပုဗ္ဗနိမိတ္တံ ဒိသွာ မရဏဘယသန္တဇ္ဇိတော ဒောမနဿဇာတော ဘဂဝန္တံ ဥပသင်္ကမိတွာ ပဉှံ ပုစ္ဆိ။ သော ဥပေက္ခာပဉှဝိဿဇ္ဇနာဝသာနေ အသီတိသဟဿာဟိ ဒေဝတာဟိ သဒ္ဓိံ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌာသိ။ သာ စဿ ဥပပတ္တိ ပုန ပါကတိကာဝ အဟောသိ။

သုဗ္ဗဟ္မာပိ ဒေဝပုတ္တော အစ္ဆရာသဟဿပရိဝုတော သဂ္ဂသမ္ပတ္တိံ အနုဘောတိ။ တတ္ထ ပဉ္စသတာ အစ္ဆရာယော ရုက္ခတော ပုပ္ဖာနိ ဩစိနန္တိယော စဝိတွာ နိရယေ ဥပ္ပန္နာ။ သော "ကိံ ဣမာ စိရာယန္တီ"တိ ဥပဓာရေန္တော တာသံ နိရယေ နိဗ္ဗတ္တနဘာဝံ ဉတွာ "ကိတ္တကံ နု ခေါ မမ အာယူ"တိ ဥပပရိက္ခန္တော အတ္တနော အာယုပရိက္ခယံ ဝိဒိတွာ စဝိတွာ တတ္ထေဝ နိရယေ နိဗ္ဗတ္တနဘာဝံ ဒိသွာ ဘီတော အတိဝိယ ဒောမနဿဇာတော ဟုတွာ "ဣမံ မေ ဒောမနဿံ သတ္ထာ ဝိနယိဿတိ, န အညော"တိ အဝသေသာ ပဉ္စသတာ အစ္ဆရာယော ဂဟေတွာ ဘဂဝန္တံ ဥပသင်္ကမိတွာ ပဉှံ ပုစ္ဆိ –

"နိစ္စံ ဥတြဿမိဒံ စိတ္တံ၊ နိစ္စံ ဥဗ္ဗိဂ္ဂိဒံ မနော။
အနုပ္ပန္နေသု ကိစ္ဆေသု၊ အထော ဥပ္ပတိတေသု စ။
သစေ အတ္ထိ အနုတြဿံ၊ တံ မေ အက္ခာဟိ ပုစ္ဆိတောတိ။ (သံ. နိ. ၁.၉၈)။

တတော နံ ဘဂဝါ အာဟ –

"နာညတြ ဗောဇ္ဈာ တပသာ၊ နာညတြိန္ဒြိယသံဝရာ။
နာညတြ သဗ္ဗနိဿဂ္ဂါ၊ သောတ္ထိံ ပဿာမိ ပါဏိန"န္တိ။ (သံ. နိ. ၁.၉၈)။

သော ဒေသနာပရိယောသာနေ ပဉ္စဟိ အစ္ဆရာသတေဟိ သဒ္ဓိံ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌာယ တံ သမ္ပတ္တိံ ထာဝရံ ကတွာ ဒေဝလောကမေဝ အဂမာသီတိ။ ဇဝံ အယံ မဂ္ဂေါ ဘာဝိတော သက္ကာဒီနံ ဝိယ ဒောမနဿဿ အတ္ထင်္ဂမာယ သံဝတ္တတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဉာယဿ အဓိဂမာယာ တိ ဉာယော ဝုစ္စတိ အရိယော အဋ္ဌင်္ဂိကော မဂ္ဂေါ, တဿ အဓိဂမာယ, ပတ္တိယာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ အယဉှိ ပုဗ္ဗဘာဂေ လောကိယော သတိပဋ္ဌာနမဂ္ဂေါ ဘာဝိတော လောကုတ္တရမဂ္ဂဿ အဓိဂမာယ သံဝတ္တတိ။ တေနာဟ "ဉာယဿ အဓိဂမာယာ"တိ။ **နိဗ္ဗာနဿ သစ္ဆိကိရိယာယာ** တိ တဏှာဝါနဝိရဟိတတ္တာ နိဗ္ဗာနန္တိ လဒ္ဓနာမဿ အမတဿ သစ္ဆိကိရိယာယ, အတ္တပစ္စက္ခတာယာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ အယဉှိ မဂ္ဂေါ ဘာဝိတော အနုပုဗ္ဗေန နိဗ္ဗာနသစ္ဆိကိရိယံ သာဓေတိ။ တေနာဟ "နိဗ္ဗာနဿ သစ္ဆိကိရိယာယာ"တိ။

တတ္ထ ကိဉ္စာပိ "သတ္တာနံ ဝိသုဒ္ဓိယာ"တိ ဝုတ္တေ သေသကသမတိက္ကမာဒီနိ အတ္ထတော သိဒ္ဓါနေဝ ဟောန္တိ, ဌပေတွာ ပန သာသနယုတ္တိကောဝိဒေ အညေသံ န ပါကဋာနိ, န စ ဘဂဝါ ပဌမံ သာသနယုတ္တိကောဝိဒံ ဇနံ ကတွာ ပစ္ဆာ ဓမ္မံ ဒေသေတိ။ တေန တေနေဝ ပန သုတ္တေန တံ တံ အတ္ထံ ဉာပေတိ။ တသ္မာ ဣဓ ယံ ယံ အတ္ထံ ဧကာယနမဂ္ဂေါ သာဓေတိ, တံ တံ ပါကဋံ ကတွာ ဒဿေန္တော "သောကပရိဒေဝါနံ သမတိက္ကမာယာ"တိအာဒိမာဟ။ ယသ္မာ

တ ယာ သတ္တာနံ ဝိသုဒ္ဓိ ကောယနမဂ္ဂေန သံဝတ္တတိ, သာ သောကပရိဒေဝတနံ သမတိက္ကမေန ဟောတိ။ သောကပရိဒေဝတနံ သမတိက္ကမော ဒုက္ခဒောမနဿာနံ အတ္ထင်္ဂမေန, ဒုက္ခဒောမနဿာနံ အတ္ထင်္ဂမော ဉာယဿာဓိဂမေန, ဉာယဿာဓိဂမော နိဗ္ဗာနဿ သစ္ဆိကိရိယာယ။ တသ္မာ ဣမမ္ပိ ကမံ ဒဿေန္တော "သတ္တာနံ ဝိသုဒ္ဓိယာ"တိ ဝတွာ "သောကပရိဒေဝတနံ သမတိက္ကမာယာ"တိအာဒိမာဟ။

အပိစ ဝဏ္ဏဘဏနမေတံ ကောယနမဂ္ဂဿ။ ယထေဝ ဟိ ဘဂဝတ – "ဓမ္မံ ဝေ, ဘိက္ခဝေ, ဒေသေဿာမိ အာဒိကလျာဏံ မဇ္ဈေကလျာဏံ ပရိယောသာနကလျာဏံ သာတ္ထံ သဗျဉ္ဇနံ ကေဝလပရိပုဏ္ဏံ ပရိသုဒ္ဓံ ဗြဟ္မစရိယံ ပကာသေဿာမိ ယဒိဒံ ဆဆက္ကာနီ"တိ (မ. နိ. ၃.၄၂၀) ဆဆက္ကဒေသနာယ အဋ္ဌဟိ ပဒေဟိ ဝဏ္ဏံ အဘာသိ။ ယထာ စ အရိယဝံသဒေသနာယ "စတ္တာရောမေ, ဘိက္ခဝေ, အရိယဝံသာ အဂ္ဂညာ ရတ္တညာ ဝံသညာ ပောရာဏာ အသံကိဏ္ဏာ အသံကိဏ္ဏပုဗ္ဗာ န သင်္ကီယန္တိ န သင်္ကီယိဿန္တိ, အပ္ပဋိကုဋ္ဌာ သမဏေဟိ ဗြာဟ္မဏေဟိ ဝိညူဟီ"တိ (အ. နိ. ၄.၂၈) နဝဟိ ပဒေဟိ ဝဏ္ဏံ အဘာသိ; ဧဝံ ဣမဿာပိ ကောယနမဂ္ဂဿ သတ္တာနံ ဝိသုဒ္ဓိယာတိအာဒီဟိ သတ္တဟိ ပဒေဟိ ဝဏ္ဏံ အဘာသိ။ ကသ္မာတိ စေ, တေသံ ဘိက္ခူနံ ဉဿာဟဇနနတ္ထံ။ ဝဏ္ဏဘာသနဉှိ သုတွာ တေ ဘိက္ခူ "အယံ ကိရ မဂ္ဂေ ဟဒယသန္တာပဘူတံ သောကံ, ဝါစာဝိပ္ပလာပဘူတံ ပရိဒေဝံ, ကာယိကအသာတဘူတံ ဒုက္ခံ, စေတသိကအသာတဘူတံ ဒောမနဿန္တိ စတ္တာရော ဉပဒ္ဒဝေ ဟနတိ, ဝိသုဒ္ဓိံ ဉာယံ နိဗ္ဗာနန္တိ တယော ဝိသေသေ အာဝဟတီ"တိ ဉဿာဟဇာတာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ ဥဂ္ဂဟေတဗ္ဗံ ပရိယာပုဏိတဗ္ဗံ ဓာရေတဗ္ဗံ, တစေတဗ္ဗံ, ဣမဉ္စ မဂ္ဂံ ဘာဝေတဗ္ဗံ မညိဿန္တိ။ ဣတိ တေသံ ဘိက္ခူနံ ဉဿာဟဇနနတ္ထံ ဝဏ္ဏံ အဘာသိ။ ကမ္ဗလဝါဏိဇာဒယော ကမ္ဗလာဒီနံ ဝဏ္ဏံ ဝိယ။

ယထာ ဟိ သတသဟဿဂ္ဃနိကပဏ္ဍုကမ္ဗလဝါဏိဇေန 'ကမ္ဗလံ ဂဏှထာ'တိ ဥဂ္ဃောသိတေပိ အသုကကမ္ဗလောတိ န တာဝ မနုဿာ ဇာနန္တိ။ ကေသကမ္ဗလဝဋ္ဋကမ္ဗလာဒယောပိ ဟိ ဒုဂ္ဂန္ဓာ ခရသမ္ဖဿာ ကမ္ဗလာတွေဝ ဝုစ္စန္တိ။ ယဒာ ပန တေန ဂန္ဓာရကော ရတ္တကမ္ဗလော သုခုမော ဉဇ္ဇလော သုခသမ္ဖဿောတိ ဥဂ္ဃောသိတံ ဟောတိ, တဒာ ယေ ပဟောန္တိ, တေ ဂဏှန္တိ။ ယေ နပ္ပဟောန္တိ, တေပိ ဒဿနကာမာ ဟောန္တိ; ဧဝမေဝ 'ဧကာယနော, ဘိက္ခဝေ, အယံ မဂ္ဂော'တိ ဝုတ္တေပိ အသုကမဂ္ဂေတိ န တာဝ ပာကဋော ဟောတိ။ နာနပ္ပကာရကာ ဟိ အနိယျာနိကမဂ္ဂာပိ မဂ္ဂာတွေဝ ဝုစ္စန္တိ။ "သတ္တာနံ ဝိသုဒ္ဓိယာ"တိအာဒိမှိ ပန ဝုတ္တေ "အယံ ကိရ မဂ္ဂေ စတ္တာရော ဉပဒ္ဒဝေ ဟနတိ, တယော ဝိသေသေ အာဝဟတီ"တိ ဉဿာဟဇာတာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ ဥဂ္ဂဟေတဗ္ဗံ ပရိယာပုဏိတဗ္ဗံ ဓာရေတဗ္ဗံ တစေတဗ္ဗံ, ဣမဉ္စ မဂ္ဂံ ဘာဝေတဗ္ဗံ မညိဿန္တီတိ ဝဏ္ဏံ ဘာသန္တော "သတ္တာနံ ဝိသုဒ္ဓိယာ"တိအာဒိမာဟ။ ယထာ စ သတသဟဿဂ္ဃနိကပဏ္ဍုကမ္ဗလဝါဏိဇူပမာ; ဧဝံ ရတ္တဇမ္ဗုနဒသုဝဏ္ဏဉဒကပ္ပသာဒကမဏိရတနသုဝိသုဒ္ဓမုတ္တရတနပဝါဠာဒိဝါဏိဇူပမာဒယောပေတ္ထ အာဟရိတဗ္ဗာ။

ယဒိဒန္တိ နိပါတော, ယေ ဣမေတိ အယမဿ အတ္ထော။ **စတ္တာရော** တိ ဂဏနပရိစ္ဆေဒော။ တေန န တတော ဟေဋ္ဌာ, န ဉဒ္ဓန္တိ သတိပဋ္ဌာနပရိစ္ဆေဒံ ဒီပေတိ။ **သတိပဋ္ဌာနာ** တိ တယော သတိပဋ္ဌာနာ သတိဂောစရောပိ တိဓာ ပဋိပန္နေသု သာဝကေသု သတ္ထုနော ပဋိဃာနုနယဝီတိဝတ္တတာပိ, သတိပိ။ "စတုန္နံ, ဘိက္ခဝေ, သတိပဋ္ဌာနာနံ သမုဒယဉ္စ အတ္ထင်္ဂမဉ္စ ဒေသေဿာမိ, တံ သုဏာထ။ပေ.။ ကော စ, ဘိက္ခဝေ, ကာယဿ သမုဒယော။ အာဟာရသမုဒယာ ကာယဿ သမုဒယော"တိအာဒီသု (သံ. နိ. ၅.၄၀၈) ဟိ သတိဂောစရော သတိပဋ္ဌာနန္တိ ဝုစ္စတိ။ တထာ "ကာယော ဉပဋ္ဌာနံ နော သတိ, သတိ ပန ဉပဋ္ဌာနဉ္စေဝ သတိ စာ"တိအာဒီသုပိ (ပဋိ. မ. ၃.၃၅)။ တဿတ္ထော – ပတိဋ္ဌာတိ အသ္မိန္တိ **ပဋ္ဌာနံ။** ကာ ပတိဋ္ဌာတိ? သတိ။ သတိယာ ပဋ္ဌာနံ **သတိပဋ္ဌာနံ,** ပဓာနံ ဌာနန္တိ ဝါ ပဋ္ဌာနံ။ သတိယာ ပဋ္ဌာနံ သတိပဋ္ဌာနံ ဟတ္ထိဋ္ဌာနအဿဋ္ဌာနာဒီနိ ဝိယ။

"တယော သတိပဋ္ဌာနာ ယဒရိယော သေဝတိ, ယဒရိယော သေဝမာနော သတ္ထာ ဂဏမနုသာသိတုံ အရဟတီ"တိ (မ. နိ. ၃.၃၁၁) ဧတ္ထ တိဓာ ပဋိပန္နေသု သာဝကေသု သတ္ထုနော ပဋိဃာနုနယဝီတိဝတ္တတာ "သတိပဋ္ဌာန"န္တိ ဝုတ္တာ။ တဿတ္ထော – ပဋ္ဌပေတဗ္ဗတော ပဋ္ဌာနံ, ပဝတ္တယိတဗ္ဗတောတိ အတ္ထော။ ကေန ပဋ္ဌပေတဗ္ဗတောတိ? သတိယာ။ သတိယာ ပဋ္ဌာနံ သတိပဋ္ဌာနံ။ "စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ ဘာဝိတာ ဗဟုလီကတာ သတ္တ သမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေ ပရိပူရေန္တီ"တိအာဒီသု (မ. နိ. ၃.၁၄၇) ပန သတိယေဝ "သတိပဋ္ဌာနံ"တိ ဝုစ္စတိ။ တဿတ္ထော – ပဋ္ဌာတီတိ ပဋ္ဌာနံ,

ဥပဋ္ဌာတိ ဩက္ကန္ဒိတွာ ပက္ခန္ဒိတွာ ပတ္ထရိတွာ ပဝတ္တတီတိ အတ္ထော။ သတိယေဝ သတိပဋ္ဌာနံ။ အထ တ
သရဏဋ္ဌေန သတိ, ဥပဋ္ဌာနဋ္ဌေန ပဋ္ဌာနံ။ ဣတိ သတိ စ သာ ပဋ္ဌာနံ စာတိပိ သတိပဋ္ဌာနံ။ ဣဒမိဓာဓိပ္ပေတံ။

ယဒိ ဧဝံ ကသ္မာ "သတိပဋ္ဌာနာ"တိ ဗဟုဝစနံ? သတိဗဟုတ္တာ။ အာရမ္မဏဘေဒေန ဟိ ဗဟုကာ တာ သတိ
ယော။ အထ မဂ္ဂေါတိ ကသ္မာ ဧကဝစနံ? မဂ္ဂဋ္ဌေန ဧကတ္တာ။ စတဿောပိ ဟိ တာ သတိယော မဂ္ဂဋ္ဌေန ဧကတ္တံ
ဂစ္ဆန္တိ။ ဝုတ္တဉှေတံ – "မဂ္ဂေါတိ ကေနဋ္ဌေန မဂ္ဂေါ? နိဗ္ဗာနဂမနဋ္ဌေန၊ နိဗ္ဗာနတ္ထိကေဟိ မဂ္ဂနီယဋ္ဌေန
စာ"တိ။ စတဿောပိ စေတာ အပရဘာဂေ ကာယာဒီသု အာရမ္မဏေသု ကိစ္စံ သာဓယမာနာ နိဗ္ဗာနံ ဂစ္ဆန္တိ, အာဒိ
တော ပဋ္ဌာယ စ နိဗ္ဗာနတ္ထိကေဟိ မဂ္ဂီယန္တိ, တသ္မာ စတဿောပိ ဧကော မဂ္ဂေါတိ ဝုစ္စန္တိ။ ဧဝဉ္စ သတိ ဝစနာနု
သန္ဓိနာ သာနုသန္ဓိကာဝ ဒေသနာ ဟောတိ, "မာရသေနပ္ပမဒ္ဒနံ, တေ ဘိက္ခဝေ, မဂ္ဂံ ဒေသေဿာမိ, တံ သုဏာထ။ပေ။
ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, မာရသေနပ္ပမဒ္ဒနော မဂ္ဂေါ? ယဒိဒံ သတ္တ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ"တိအာဒီသု (သံ. နိ. ၅.၂၂၄) ဝိယ။
ယထာ မာရသေနပ္ပမဒ္ဒနောတိ စ, သတ္တ ဗောဇ္ဈင်္ဂါတိ စ အတ္ထတော ဧကံ, ဗျဉ္ဇနမေဝေတ္ထ နာနံ ။ ဧဝံ "ဧကာယန
မဂ္ဂေါ"တိ စ "စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ"တိ စ အတ္ထတော ဧကံ, ဗျဉ္ဇနမေဝေတ္ထ နာနံ, တသ္မာ မဂ္ဂဋ္ဌေန ဧ
ကတ္တာ ဧကဝစနံ။ အာရမ္မဏဘေဒေန သတိဗဟုတ္တာ ဗဟုဝစနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ကသ္မာ ပန ဘဂဝတာ စတ္တာရောဝ သတိပဋ္ဌာနာ ဝုတ္တာ အနူနာ အနဓိကာတိ? ဝေနေယျဟိတတ္တာ။ တဏှ
ဟာစရိတဒိဋ္ဌိစရိတသမထယာနိကဝိပဿနာယာနိကေသု ဟိ မန္ဒတိက္ခဝသေန ဒွေဓာ ဒွေဓာ ပဝတ္တေသု ဝေနေယျ
ယေသု မန္ဒဿ တဏှာစရိတဿ ဩဠာရိကံ ကာယာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာနံ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေါ, တိက္ခဿ သုခုမံ
ဝေဒနာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာနံ။ ဒိဋ္ဌိစရိတဿပိ မန္ဒဿ နာတိပ္ပဘေဒဂတံ စိတ္တာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာနံ ဝိသုဒ္ဓိမ
ဂ္ဂေါ, တိက္ခဿ အတိပ္ပဘေဒဂတံ ဓမ္မာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာနံ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေါ။ သမထယာနိကဿ စ မန္ဒဿ
အကိစ္ဆေန အဓိဂန္တဗ္ဗနိမိတ္တံ ပဌမံ သတိပဋ္ဌာနံ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေါ, တိက္ခဿ ဩဠာရိကာရမ္မဏေ အသဏ္ဌဟန
တော ဒုတိယံ။ ဝိပဿနာယာနိကဿပိ မန္ဒဿ နာတိပ္ပဘေဒဂတာရမ္မဏံ တတိယံ, တိက္ခဿ အတိပ္ပဘေဒဂတာ
ရမ္မဏံ စတုတ္ထံ။ ဣတိ စတ္တာရောဝ ဝုတ္တာ အနူနာ အနဓိကာတိ။

သုဘသုခနိစ္စအတ္တဘာဝဝိပလ္လာသပ္ပဟာနတ္ထံ တ။ ကာယော ဟိ အသုဘော, တတ္ထ စ သုဘဝိပလ္လာသဝိပလ္
လတ္ထာ သတ္တာ။ တေသံ တတ္ထ အသုဘဘာဝဒဿနေန တဿ ဝိပလ္လာသဿ ပဟာနတ္ထံ ပဌမံ သတိပဋ္ဌာနံ
ဝုတ္တံ။ သုခံ နိစ္စံ အတ္တာတိ ဂဟိတေသုပိ စ ဝေဒနာဒီသု ဝေဒနာ ဒုက္ခာ, စိတ္တံ အနိစ္စံ, ဓမ္မာ အနတ္တာ, တေသု စ
သုခနိစ္စအတ္တဝိပလ္လာသဝိပလ္လတ္ထာ သတ္တာ။ တေသံ တတ္ထ ဒုက္ခာဒိဘာဝဒဿနေန တေသံ ဝိပလ္လာသာနံ ပဟာ
နတ္ထံ သေသာနိ တီဏိ ဝုတ္တာနီတိ ဧဝံ သုဘသုခနိစ္စအတ္တဘာဝဝိပလ္လာသပ္ပဟာနတ္ထံ တ စတ္တာရောဝ ဝုတ္တာ အ
နူနာ အနဓိကာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ န ကေဝလဉ္စ ဝိပလ္လာသပ္ပဟာနတ္ထမေဝ, အထ ခေါ စတုရောဃယောဂါသဝဂန္ထဥပါ
ဒါနအဂတိပ္ပဟာနတ္ထမ္ပိ စတုဗ္ဗိဓာဟာရပရိညတ္ထဉ္စ စတ္တာရောဝ ဝုတ္တာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ အယံ တာဝ ပကရဏန
ယော။

အဋ္ဌကထာယံ ပန သရဏဝသေန စေဝ ဧကတ္တသမောသရဏဝသေန စ ဧကမေဝ သတိပဋ္ဌာနံ အာရမ္မဏဝသေန စ
တ္တာရောတိ ဧတဒေဝ ဝုတ္တံ။ ယထာ ဟိ စတုဒွာရေ နဂရေ ပါစီနတော အာဂစ္ဆန္တာ ပါစီနဒိသာယ ဥဋ္ဌာနကံ ဘဏ္ဍံ
ဂဟေတွာ ပါစီနဒွါရေန နဂရမေဝ ပဝိသန္တိ, ဒက္ခိဏတော။ ပစ္ဆိမတော။ ဥတ္တရတော အာဂစ္ဆန္တာ ဥတ္တရဒိသာယ ဥ
ဋ္ဌာနကံ ဘဏ္ဍံ ဂဟေတွာ ဥတ္တရဒွါရေန နဂရမေဝ ပဝိသန္တိ; ဧဝံ – သမ္ပဒမိဒံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ နဂရံ ဝိယ ဟိ နိဗ္ဗာန
မဟာနဂရံ, ဒွါရံ ဝိယ အဋ္ဌင်္ဂိကော လောကုတ္တရမဂ္ဂေါ, ပါစီနဒိသာဒယော ဝိယ ကာယာဒယော။

ယထာ ပါစီနတော အာဂစ္ဆန္တာ ပါစီနဒိသာယ ဥဋ္ဌာနကံ ဘဏ္ဍံ ဂဟေတွာ ပါစီနဒွါရေန နဂရမေဝ ပဝိသန္တိ,
ဧဝံ ကာယာနုပဿနာမုခေန အာဂစ္ဆန္တာ စုဒ္ဒသဝိဓေန ကာယာနုပဿနံ ဘာဝေတွာ ကာယာနုပဿနာဘာဝနာနု
ဘာဝနိဗ္ဗတ္တေန အရိယမဂ္ဂေန ဧကံ နိဗ္ဗာနမေဝ ဩသရန္တိ။ ယထာ ဒက္ခိဏတော အာဂစ္ဆန္တာ ဒက္ခိဏာယ ဒိသာ
ယ ဥဋ္ဌာနကံ ဘဏ္ဍံ ဂဟေတွာ ဒက္ခိဏဒွါရေန နဂရမေဝ ပဝိသန္တိ, ဧဝံ ဝေဒနာနုပဿနာမုခေန အာဂစ္ဆန္တာ နဝ
ဝိဓေန ဝေဒနာနုပဿနံ ဘာဝေတွာ ဝေဒနာနုပဿနာဘာဝနာနုဘာဝနိဗ္ဗတ္တေန အရိယမဂ္ဂေန ဧကံ နိဗ္ဗာနမေဝ ဩ
သရန္တိ။ ယထာ ပစ္ဆိမတော အာဂစ္ဆန္တာ ပစ္ဆိမဒိသာယ ဥဋ္ဌာနကံ ဘဏ္ဍံ ဂဟေတွာ ပစ္ဆိမဒွါရေန နဂရမေဝ ပဝိသန္

တိ, ဇဝံ စိတ္တာနုပဿနာမုခေန အာဂစ္ဆန္တာ သောဠသဝိဓေန စိတ္တာနုပဿနံ ဘာဝေတွာတ စိတ္တာနုပဿနာ ဘာဝနာနုဘာဝနိဗ္ဗတ္တေန အရိယမဂ္ဂေန ဇကံ နိဗ္ဗာနမေဝ သြသရန္တိ။ ယထာ ဥတ္တရတော အာဂစ္ဆန္တာ ဥတ္တရဒိသာယ ဥဋ္ဌာနကံ ဘဏ္ဍံ ဂဟေတွာတ ဥတ္တရဒွါရေန နဂရမေဝ ပဝိသန္တိ, ဇဝံ ဓမ္မာနုပဿနာမုခေန အာဂစ္ဆန္တာ ပဉ္စဝိဓေန ဓမ္မာနုပဿနံ ဘာဝေတွာတ ဓမ္မာနုပဿနာဘာဝနာနုဘာဝနိဗ္ဗတ္တေန အရိယမဂ္ဂေန ဇကံ နိဗ္ဗာနမေဝ သြသရန္တိ။ ဇဝံ သရဏဝသေန စေဝ ဧကတ္တသမောသရဏဝသေန စ ဧကမေဝ သတိပဋ္ဌာနံ အာရမ္မဏဝသေန စတ္တာရောဝ ဝုတ္တာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ကတမေ စတ္တာရော တိ ကထေတုကမျတာ ပုစ္ဆာ။ **ဣဓာ**တိ ဣမသ္မိံ သာသနေ။ **ဘိက္ခဝေ** တိ ဓမ္မပဋိဂ္ဂါဟကပုဂ္ဂလာလပနမေတံ။ **ဘိက္ခု** တိ ပဋိပတ္တိသမ္ပာဒကပုဂ္ဂလနိဒဿနမေတံ။ အညေပိ စ ဒေဝမနုဿာ ပဋိပတ္တိံ သမ္ပာဒေန္တိယေဝ, သေဋ္ဌတ္တာ ပန ပဋိပတ္တိယာ ဘိက္ခုဘာဝဒဿနတော စ "ဘိက္ခု"တိ အာဟ။ ဘဂဝတော ဟိ အနုသာသနိံ သမ္ပဋိစ္ဆန္တေသု ဘိက္ခု သေဋ္ဌော, သဗ္ဗပ္ပကာရာယ အနုသာသနိယာ ဘာဇနဘာဝတော။ တသ္မာ သေဋ္ဌတ္တာ "ဘိက္ခု"တိ အာဟ။ တသ္မိံ ဂဟိတေ ပန သေသာ ဂဟိတာဝ ဟောန္တိ, ရာဇဂမနာဒီသု ရာဇဂ္ဂဟဏေန သေသပရိသာ ဝိယ။ ယော စ ဣမံ ပဋိပတ္တိံ ပဋိပဇ္ဇတိ, သော ဘိက္ခု နာမ ဟောတီတိ ပဋိပတ္တိယာ ဘိက္ခုဘာဝဒဿနတောပိ "ဘိက္ခု"တိ အာဟ။ ပဋိပန္နကော ဟိ ဒေဝေါ ဝါ ဟောတု မနုဿော ဝါ, ဘိက္ခုတိ သင်္ချံ ဂစ္ဆတိယေဝ ယထာဟ –

"အလင်္ကတော စေပိ သမံ စရေယျ၊
သန္တော ဒန္တော နိယတော ဗြဟ္မစာရီ။
သဗ္ဗေသု ဘူတေသု နိဓာယ ဒဏ္ဍံ၊
သော ဗြာဟ္မဏော သော သမဏော သ ဘိက္ခူ"တိ။ (ဓ. ပ. ၁၄၂)။

ကာယေတိ ရူပကာယေ။ ရူပကာယော ဟိ ဣဓ အင်္ဂပစ္စင်္ဂါနံ ကေသာဒီနဉ္စ ဓမ္မာနံ သမူဟဋ္ဌေန ဟတ္ထိကာယရထကာယာဒယော ဝိယ ကာယောတိ အဓိပ္ပေတော။ ယထာ စ သမူဟဋ္ဌေန, ဇဝံ ကုစ္ဆိတာနံ အာယဋ္ဌေန။ ကုစ္ဆိတာနဉ္ဟိ ပရမဇေဂုစ္ဆာနံ သော အာယောတိပိ ကာယော။ အာယောတိ ဥပ္ပတ္တိဒေသော။ တတ္ထာယံ ဝစနတ္ထော။ အာယန္တိ တတောတိ အာယော။ ကေ အာယန္တိ? ကုစ္ဆိတာ ကေသာဒယော။ ဣတိ ကုစ္ဆိတာနံ အာယောတိ ကာယော။

ကာယာနုပဿီ တိ ကာယေ အနုပဿနသီလော ကာယံ ဝါ အနုပဿမာနော။ ကာယေတိ စ ဝတွာပိ ပုန ကာယာနုပဿီတိ ဒုတိယကာယဂ္ဂဟဏံ အသမ္မိဿတော ဝဝတ္ထာနဃနဝိနိဗ္ဘောဂါဒိဒဿနတ္ထံ ကတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တေန န ကာယေ ဝေဒနာနုပဿီ ဝါ, စိတ္တဓမ္မာနုပဿီ ဝါ, အထ ခေါ ကာယာနုပဿီယေဝါတိ ကာယသင်္ခါတေ ဝတ္ထုသ္မိံ ကာယာနုပဿနာကာရဿေဝ ဒဿနေန အသမ္မိဿတော ဝဝတ္ထာနံ ဒဿိတံ ဟောတိ။ တထာ န ကာယေ အင်္ဂပစ္စင်္ဂဝိနိမုတ္တဧကဓမ္မာနုပဿီ, နာပိ ကေသလောမာဒိဝိနိမုတ္တဣတ္ထိပုရိသာနုပဿီ, ယောပိ စေတ္ထ ကေသလောမာဒိကော ဘူတုပါဒါယသမူဟသင်္ခါတော ကာယော, တတ္ထာပိ န ဘူတုပါဒါယဝိနိမုတ္တဧကဓမ္မာနုပဿီ, အထ ခေါ ရထသမ္ဘာရာနုပဿကော ဝိယ အင်္ဂပစ္စင်္ဂသမူဟာနုပဿီ, နဂရာဝယဝါနုပဿကော ဝိယ ကေသလောမာဒိသမူဟာနုပဿီ, ကဒလိက္ခန္ဓပတ္တဝဋ္ဋိဝိနိဗ္ဘုဇကော ဝိယ ရိတ္တမုဋ္ဌိဝိနိဝေဌကော ဝိယ စ ဘူတုပါဒါယသမူဟာနုပဿီယေဝါတိ နာနပ္ပကာရတော သမူဟဝသေနေဝ ကာယသင်္ခါတဿ ဝတ္ထုနော ဒဿနေန ဃနဝိနိဗ္ဘောဂေါ ဒဿိတော ဟောတိ။ န ဟေတ္ထ ယထာဝုတ္တသမူဟဝိနိမုတ္တော ကာယော ဝါ ဣတ္ထီ ဝါ ပုရိသော ဝါ အညော ဝါ ကောစိ ဓမ္မော ဒိဿတိ, ယထာဝုတ္တဓမ္မသမူဟမတ္တေယေဝ ပန တထာ တထာ သတ္တာ မိစ္ဆာဘိနိဝေသံ ကရောန္တိ။ တေနာဟု ပေါရာဏာ –

"ယံ ပဿတိ န တံ ဒိဋ္ဌံ၊ ယံ ဒိဋ္ဌံ တံ န ပဿတိ။
အပဿံ ဗဇ္ဈတေ မူဠှော၊ ဗဇ္ဈမာနော န မုစ္စတီ"တိ။

ဃနဝိနိဗ္ဘောဂါဒိဒဿနတ္ထန္တိ ဝုတ္တံ, အာဒိသဒ္ဒေန စေတ္ထ အယမ္ပိ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ အယဉ္ဟိ ဇတသ္မိံ ကာယေ ကာယာနုပဿီယေဝ, န အညဓမ္မာနုပဿီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ယထာ အနုဒကဘူတာယပိ မရီစိယာ ဥဒကာနုပဿိနော ဟောန္တိ, န ဇဝံ အနိစ္စဒုက္ခာနတ္တအသုဘဘူတေယေဝ ဣမသ္မိံ ကာယေ နိစ္စသုခအတ္တသုဘဘာဝါနုပ

ဿို, အထ ခော ကာယာနုပဿီ အနိစ္စဒုက္ခာနတ္တအသုဘာကာရသမူဟာနုပဿီယေဝါတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ အထ ဝါ ယွာယံ ပရတော "ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု အရညဂတော ဝါ။ပေ။ သော သတောဝ အဿသတိ"တိအာဒိနာ နယေန အဿာသပဿာသာဒိစုဏ္ဏကဇာတအဋ္ဌိကပရိယောသာနော ကာယော ဝုတ္တော, ယော စ "ဣဓေကစ္စော ပထဝီကာယံ အနိစ္စတော အနုပဿတိ, အာပေါကာယံ တေဇောကာယံ ဝါယောကာယံ ကေသကာယံ လောမကာယံ ဆဝိကာယံ စမ္မကာယံ မံသကာယံ ရုဓိရကာယံ နှာရုကာယံ အဋ္ဌိကာယံ အဋ္ဌိမိဉ္ဇကာယ"န္တိ (ပဋိ. မ. ၃.၃၅) ပဋိသမ္ဘိဒါယံ ကာယော ဝုတ္တော, တဿ သဗ္ဗဿ ဣမသ္မိံယေဝ ကာယေ အနုပဿနတော ကာယေ ကာယာနုပဿီတိ ဧဝမ္ပိ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

အထ ဝါ ကာယေ အဟန္တိ ဝါ မမန္တိ ဝါ ဧဝံ ဂဟေတဗ္ဗဿ ယဿ ကဿစိ အနနုပဿနတော, တဿ တဿေဝ ပန ကေသလောမာဒိကဿ နာနာဓမ္မသမူဟဿ အနုပဿနတော ကာယေ ကေသာဒိဓမ္မသမူဟသင်္ခါတကာယာနုပဿီတိ ဧဝမတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

အပိစ "ဣမသ္မိံ ကာယေ အနိစ္စတော အနုပဿတိ, နော နိစ္စတော"တိအာဒိနာ အနုက္ကမေန ပဋိသမ္ဘိဒါယံ အာဂတနယဿ သဗ္ဗဿေဝ အနိစ္စလက္ခဏာဒိနော အာကာရသမူဟသင်္ခါတဿ ကာယဿ အနုပဿနတောပိ ကာယေ ကာယာနုပဿီတိ ဧဝမ္ပိ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ တထာ ဟိ အယံ ကာယေ ကာယာနုပဿနာပဋိပဒံ ပဋိပန္နော ဘိက္ခု ဣမံ ကာယံ အနိစ္စာနုပဿနာဒီနံ သတ္တန္နံ အနုပဿနာနံ ဝသေန အနိစ္စတော အနုပဿတိ, နော နိစ္စတော။ ဒုက္ခတော အနုပဿတိ, နော သုခတော။ အနတ္တတော အနုပဿတိ, နော အတ္တတော။ နိဗ္ဗိန္ဒတိ, နော နန္ဒတိ, ဝိရဇ္ဇတိ, နော ရဇ္ဇတိ, နိရောဓေတိ။ နော သမုဒေတိ, ပဋိနိဿဇ္ဇတိ, နော အာဒိယတိ။ သော တံ အနိစ္စတော အနုပဿန္တော နိစ္စသညံ ပဇဟတိ , ဒုက္ခတော အနုပဿန္တော သုခသညံ ပဇဟတိ, အနတ္တတော အနုပဿန္တော အတ္တသညံ ပဇဟတိ, နိဗ္ဗိန္ဒန္တော နန္ဒိံ ပဇဟတိ , ဝိရဇ္ဇန္တော ရာဂံ ပဇဟတိ, နိရောဓေန္တော သမုဒယံ ပဇဟတိ, ပဋိနိဿဇ္ဇန္တော အာဒါနံ ပဇဟတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဝိဟရတီတိ ဣရိယတိ။ **အာတာပီ**တိ တီသု ဘဝေသု ကိလေသေ အာတာပေတီတိ အာတာပေါ, ဝီရိယဿေတံ နာမံ။ အာတာပေါ အဿ အတ္ထီတိ အာတာပီ။ **သမ္ပဇာနော** တိ သမ္ပဇညသင်္ခါတေန ဉာဏေန သမန္နာဂတော။ **သတိမာ**တိ ကာယပရိဂ္ဂါဟိကာယ သတိယာ သမန္နာဂတော။ အယံ ပန ယသ္မာ သတိယာ အာရမ္မဏံ ပရိဂ္ဂဟေတွာ ပညာယ အနုပဿတိ, န ဟိ သတိဝိရဟိတဿ အနုပဿနာ နာမ အတ္ထိ, တေနေတံ ဟ – "သတိဉ္စ ခွာဟံ, ဘိက္ခဝေ, သဗ္ဗတ္ထိကံ ဝဒာမီ"တိ (သံ. နိ. ၅.၂၃၄)။ တသ္မာ ဧတ္ထ "ကာယေ ကာယာနုပဿီ ဝိဟရတီ"တိ ဧတ္တာဝတာ ကာယာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာနံ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ အထ ဝါ ယသ္မာ အနာတာပိနော အန္တောသင်္ခေပေါ အန္တရာယကရော ဟောတိ, အသမ္ပဇာနော ဥပာယပရိဂ္ဂဟေ အနုပာယပရိဝဇ္ဇနေ စ သမ္မုယှတိ, မုဋ္ဌဿတိ ဥပာယာပရိစ္စာဂေ အနုပာယာပရိဂ္ဂဟေ စ အသမတ္ထော ဟောတိ, တေနဿ တံ ကမ္မဋ္ဌာနံ န သမ္ပဇ္ဇတိ။ တသ္မာ ယေသံ ဓမ္မာနံ အာနုဘာဝေန တံ သမ္ပဇ္ဇတိ, တေသံ ဒဿနတ္ထံ "အာတာပီ သမ္ပဇာနော သတိမာ"တိ ဣဒံ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဣတိ ကာယာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာနံ သမ္ပယောဂင်္ဂဉ္စဿ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ ပဟာနင်္ဂံ ဒဿေတုံ **ဝိနေယျ လောကေ အဘိဇ္ဈာဒောမနဿ**န္တိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **ဝိနေယျာ** တိ တဒင်္ဂဝိနယေန ဝါ ဝိက္ခမ္ဘနဝိနယေန ဝါ ဝိနယိတွာ။ **လောကေ**တိ တသ္မိံယေဝ ကာယေ။ ကာယော ဟိ ဣဓ လုဇ္ဇနပလုဇ္ဇနဋ္ဌေန လောကောတိ အဓိပ္ပေတော။ ယသ္မာ ပနဿ န ကာယမတ္တေယေဝ အဘိဇ္ဈာဒောမနဿံ ပဟီယတိ, ဝေဒနာဒီသုပိ ပဟီယတိယေဝ။ တသ္မာ ပဉ္စပိ ဥပာဒါနက္ခန္ဓာ လောကောတိ ဝိဘင်္ဂေ ဝုတ္တံ။ လောကသင်္ခါတတ္တာ တ တေသံ ဓမ္မာနံ အတ္ထုဒ္ဓါရနယေနေတံ ဝုတ္တံ။ ယံ ပနာဟ – "တတ္ထ ကတမော လောကော? သွေဝ ကာယော လောကော"တိ, အယမေဝေတ္ထ အတ္ထော။ တသ္မိံ လောကေ အဘိဇ္ဈာဒောမနဿံ ဝိနေယျာတိ ဧဝံ သမ္ဗန္ဓော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ယသ္မာ ပနေတ္ထ အဘိဇ္ဈာဂ္ဂဟဏေန ကာမစ္ဆန္ဒော, ဒောမနဿဂ္ဂဟဏေန ဗျာပါဒော သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆတိ, တသ္မာ နီဝရဏပရိယာပန္နဗလဝဓမ္မဒ္ဝယဒဿနေန နီဝရဏပ္ပဟာနံ ဝုတ္တံ ဟောတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဝိသေသေန စေတ္ထ အဘိဇ္ဈာဝိနယေန ကာယသမ္ပတ္တိမူလကဿ အနုရောဓဿ, ဒောမနဿဝိနယေန ကာယဝိပတ္တိမူလကဿ ဝိရောဓဿ, အဘိဇ္ဈာဝိနယေန စ ကာယေ အဘိရတိယာ, ဒောမနဿဝိနယေန ကာယဘာဝနာယ အန

ဘိရတိယာ, အဘိဇ္ဈာဝိနယေန ကာယေ အဘူတာနံ သုဘသုခဘာဝါဒီနံ ပက္ခေပဿ, ဒေါမနဿဝိနယေန ကာယေ ဘူတာနံ အသုဘာသုခဘာဝါဒီနံ အပနယနဿ စ ပဟာနံ ဝုတ္တံ။ တေန ယောဂါဝစရဿ ယောဂါနုဘာဝေါ ယောဂသမတ္ထတာ စ ဒီပိတာ ဟောတိ။ ယောဂါနုဘာဝေါ ဟိ ဧသ, ယဒိဒံ အနုရောဓဝိရောဓဝိပ္ပမုတ္တော အရတိရတိသဟော အဘူတပက္ခေပဘူတာပနယနဝိရဟိတော စ ဟောတိ။ အနုရောဓဝိရောဓဝိပ္ပမုတ္တော စေသ အရတိရတိသဟော အဘူတံ အပက္ခိပန္တော ဘူတဉ္စ အနပနယန္တော ယောဂသမတ္ထော ဟောတီတိ။

အပရော နယော “ကာယေ ကာယာနုပဿီ”တိ ဧတ္ထ အနုပဿနာယ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဝုတ္တံ။ “ဝိဟရတီ”တိ ဧတ္ထ ဝုတ္တဝိဟာရေန ကမ္မဋ္ဌာနိကဿ ကာယပရိဟရဏံ, “အာတာပီ”တိအာဒီသု ပန အာတာပေန သမ္မပ္ပဓာနံ, သတိသမ္ပဇညေန သဗ္ဗတ္ထကကမ္မဋ္ဌာနံ, ကမ္မဋ္ဌာနပရိဟရဏူပါယော ဝါ။ သတိယာ ဝါ ကာယာနုပဿနာဝသေန ပဋိလဒ္ဓသမထော, သမ္ပဇညေန ဝိပဿနာ အဘိဇ္ဈာဒေါမနဿဝိနယေန ဘာဝနာဖလံ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဝိဘင်္ဂေ ပန **အနုပဿီ** တိ တတ္ထ “ကတမာ အနုပဿနာ? ယာ ပညာ ပဇာနနာ ဝိစယော ပဝိစယော ဓမ္မဝိစယော သလ္လက္ခဏာ ဥပလက္ခဏာ ပစ္စုပလက္ခဏာ ပဏ္ဍိစ္စံ ကောသလ္လံ နေပုညံ ဝေဘဗျာ စိန္တာ ဥပပရိက္ခာ ဘူရီမေဓာ ပရိဏာယိကာ ဝိပဿနာ သမ္ပဇညံ ပတောဒေါ ပညာ ပညိန္ဒြိယံ ပညာဗလံ ပညာသတ္ထံ ပညာပါသာဒေါ ပညာအာလောကော ပညာဩဘာသော ပညာပဇ္ဇောတော ပညာရတနံ အမောဟော ဓမ္မဝိစယော သမ္မာဒိဋ္ဌိ, အယံ ဝုစ္စတိ အနုပဿနာ။ ဣမာယ အနုပဿနာယ ဥပေတော ဟောတိ သမုပေတော ဥပဂတော သမုပဂတော ဥပပန္နော သမန္နာဂတော, တေန ဝုစ္စတိ အနုပဿီတိ။ **ဝိဟရတီ**တိ ဣရိယတိ ပဝတ္တတိ ပါလေတိ ယပေတိ ယာပေတိ စရတိ ဝိဟရတိ, တေန ဝုစ္စတိ ဝိဟရတီတိ။ **အာတာပီ**တိ တတ္ထ ကတမံ အာတာပံ? ယော စေတသိကော ဝီရိယာရမ္ဘော နိက္ကမော ပရက္ကမော ဥယျာမော ဝါယာမော ဥဿာဟော ဥဿောဠှီ ထာမော ဓိတိ အသိထိလပရက္ကမတာ အနိက္ခိတ္တဆန္ဒတာ အနိက္ခိတ္တဓုရတာ ဓုရသမ္ပဂ္ဂါဟော ဝီရိယံ ဝီရိယိန္ဒြိယံ ဝီရိယဗလံ သမ္မာဝါယာမော, ဣဒံ ဝုစ္စတိ အာတာပံ။ ဣမိနာ အာတာပေန ဥပေတော ဟောတိ။ပေ။ သမန္နာဂတော , တေန ဝုစ္စတိ အာတာပီတိ။ **သမ္ပဇာနော** တိ တတ္ထ ကတမံ သမ္ပဇညံ? ယာ ပညာ ပဇာနနာ ဝိစယော ပဝိစယော ဓမ္မဝိစယော သလ္လက္ခဏာ ဥပလက္ခဏာ ပစ္စုပလက္ခဏာ ပဏ္ဍိစ္စံ ကောသလ္လံ နေပုညံ ဝေဘဗျာ စိန္တာ ဥပပရိက္ခာ ဘူရီမေဓာ ပရိဏာယိကာ ဝိပဿနာ သမ္ပဇညံ ပတောဒေါ ပညာ ပညိန္ဒြိယံ ပညာဗလံ ပညာသတ္ထံ ပညာပါသာဒေါ ပညာအာလောကော ပညာဩဘာသော ပညာပဇ္ဇောတော ပညာရတနံ အမောဟော ဓမ္မဝိစယော သမ္မာဒိဋ္ဌိ, ဣဒံ ဝုစ္စတိ သမ္ပဇညံ။ ဣမိနာ သမ္ပဇညေန ဥပေတော ဟောတိ ။ပေ။ သမန္နာဂတော, တေန ဝုစ္စတိ သမ္ပဇာနောတိ။ **သတိမာ**တိ တတ္ထ ကတမာ သတိ? ယာ သတိ အနုဿတိ ပဋိဿတိ သတိ သရဏတာ ဓာရဏတာ အပိလာပနတာ အသမ္မုဿနတာ သတိ သတိန္ဒြိယံ သတိဗလံ သမ္မာသတိ , အယံ ဝုစ္စတိ သတိ။ ဣမာယ သတိယာ ဥပေတော ဟောတိ။ပေ။ သမန္နာဂတော, တေန ဝုစ္စတိ သတိမာတိ။

ဝိနေယျ လောကေ အဘိဇ္ဈာဒေါမနဿ န္တိ တတ္ထ ကတမော လောကော? သွေဝ ကာယော လောကော။ ပဉ္စပိ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ လောကော, အယံ ဝုစ္စတိ လောကော။ တတ္ထ ကတမာ အဘိဇ္ဈာ? ယော ရာဂေါ သာရာဂေါ အနုနယော အနုရောဓော နန္ဒီ နန္ဒီရာဂေါ စိတ္တဿ သာရာဂေါ, အယံ ဝုစ္စတိ အဘိဇ္ဈာ။ တတ္ထ ကတမံ ဒေါမနဿံ? ယံ စေတသိကံ အသာတံ စေတသိကံ ဒုက္ခံ စေတောသမ္ဖဿဇာ အသာတာ ဒုက္ခာ ဝေဒနာ, ဣဒံ ဝုစ္စတိ ဒေါမနဿံ။ ဣတိ အယဉ္စ အဘိဇ္ဈာ, ဣဒဉ္စ ဒေါမနဿံ ဣမမှိ လောကေ ဝိနီတာ ဟောန္တိ ပဋိဝိနီတာ သန္တာ သမိတာ ဝူပသမိတာ အတ္ထင်္ဂတာ အဗ္ဘတ္ထင်္ဂတာ အပ္ပိတာ ဗျပ္ပိတာ သောသိတာ ဝိသောသိတာ ဗျန္တီကတာ, တေန ဝုစ္စတိ ဝိနေယျ လောကေ အဘိဇ္ဈာဒေါမနဿ”န္တိ (ဝိဘ. ၃၅၇-၃၆၂)။

ဧဝမေတေသံ ပဒါနံ အတ္ထော ဝုတ္တော။ တေန သဟ အယံ အဋ္ဌကထာနယော ယထာ သံသန္ဒတိ, ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော။ အယံ တာဝ ကာယာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာနုဒ္ဒေသဿ အတ္ထဝဏ္ဏနာ။

ဣဒါနိ ဝေဒနာသု။ စိတ္တေ။ ဓမ္မေသု ဓမ္မာနုပဿီ ဝိဟရတိ။ပေ။ ဝိနေယျ လောကေ အဘိဇ္ဈာဒေါမနဿန္တိ ဧတ္ထ **ဝေဒနာသု ဝေဒနာနုပဿီ** တိ ဧဝမာဒီသု ဝေဒနာဒီနံ ပုန ဝစနေ ပယောဇနံ ကာယာနုပဿနာယံ ဝုတ္တနယေနေဝ

ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဝေဒနာသု ဝေဒနာနုပဿီ။ စိတ္တေ စိတ္တာနုပဿီ။ ဓမ္မေသု ဓမ္မာနုပဿီတိ ဧတ္ထ ပန **ဝေဒနာ**တိ တိဿော ဝေဒနာ, တာ စ လောကိယာ ဧဝ။ စိတ္တမ္ပိ လောကိယံ, တထာ ဓမ္မာ။ တေသံ ဝိဘာဂေ နိဒ္ဒေသဝါရေ ပါကဋော ဘဝိဿတိ။ ကေဝလံ ပနိဓ ယထာ ဝေဒနာ အနုပဿိတဗ္ဗာ, တထာ တာ အနုပဿန္တော ''ဝေဒနာသု ဝေဒနာနုပဿီ''တိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဧသ နယော စိတ္တဓမ္မေသုပိ။ ကထဉ္စ ဝေဒနာ အနုပဿိတဗ္ဗာတိ? သုခါ တာဝ ဝေဒနာ ဒုက္ခတော, ဒုက္ခာ သလ္လတော, အဒုက္ခမသုခါ အနိစ္စတော။ ယထာဟ –

> ''ယော သုခံ ဒုက္ခတော အဒ္ဒ၊ ဒုက္ခမဒ္ဒက္ခိ သလ္လတော။
> အဒုက္ခမသုခံ သန္တံ၊ အဒ္ဒက္ခိ နံ အနိစ္စတော။
> သ ဝေ သမ္မဒ္ဒသော ဘိက္ခု၊ ဥပသန္တော စရိဿတီ''တိ။ (သံ. နိ. ၄.၂၅၃)။

သဗ္ဗာ ဧဝ စေတာ ''ဒုက္ခာ''တိပိ အနုပဿိတဗ္ဗာ။ ဝုတ္တဉ္ဟေတံ – ''ယံ ကိဉ္စိ ဝေဒယိတံ, တံ ဒုက္ခသ္မိန္တိ ဝဒာမီ''တိ (သံ. နိ. ၄.၂၅၉)။ သုခဒုက္ခတောပိ စ အနုပဿိတဗ္ဗာ။ ယထာဟ ''သုခါ ဝေဒနာ ဌိတိသုခါ ဝိပရိဏာမဒုက္ခာ''တိ (မ. နိ. ၁.၄၆၅) သဗ္ဗံ ဝိတ္ထာရေတဗ္ဗံ။ အပိစ အနိစ္စာဒိသတ္တအနုပဿနာဝသေနပိ အနုပဿိတဗ္ဗာ။ သေသံ နိဒ္ဒေသဝါရေယေဝ ပါကဋံ ဘဝိဿတိ။

စိတ္တဓမ္မေသုပိ စိတ္တံ တာဝ အာရမ္မဏာဓိပတိသဟဇာတဘူမိကမ္မဝိပါကကိရိယာဒိနာနတ္တဘေဒာနံ အနိစ္စာဒိအနုပဿနာနံ နိဒ္ဒေသဝါရေ အာဂတသရာဂာဒိဘေဒာနဉ္စ ဝသေန အနုပဿိတဗ္ဗံ။ ဓမ္မာ သလက္ခဏသာမညလက္ခဏာနံ သုညတဓမ္မဿ အနိစ္စာဒိသတ္တာနုပဿနာနံ နိဒ္ဒေသဝါရေ အာဂတသန္တာဒိဘေဒာနဉ္စ ဝသေန အနုပဿိတဗ္ဗာ။ သေသံ ဝုတ္တနယမေဝ။ ကာမဉ္စေတ္ထ ယဿ ကာယသင်္ခါတေ လောကေ အဘိဇ္ဈာဒောမနဿံ ပဟီနံ, တဿ ဝေဒနာဒီသုပိ တံ ပဟီနမေဝ။ နာနာပုဂ္ဂလဝသေန ပန နာနာစိတ္တက္ခဏိကသတိပဋ္ဌာနဘာဝနာဝသေန စ သဗ္ဗတ္ထ ဝုတ္တံ။ ယတော ဝါ ဧကတ္ထ ပဟီနံ သေသေသုပိ ပဟီနံ ဟောတိ, တေနေဝဿ တတ္ထ ပဟာနဒဿနတ္ထမ္ပိ ဧဝံ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗန္တိ။

ဥဒ္ဒေသဝါရကထာ နိဋ္ဌိတာ။

ကာယာနုပဿနာ အာနာပါနပဗ္ဗဝဏ္ဏနာ

၃၇၄. ဣဒါနိ သေယျထာပိ နာမ ဆေကော ဝိလီဝကာရကော ထူလကိလဉ္ဇသဏှကိလဉ္ဇစင်္ကောဋကပေဠာပုဋာဒီနိ ဥပကရဏာနိ ကတ္တုကာမော ဧကံ မဟာဝေဠုံ လဘိတွာ စတုဓာ ဘိန္ဒိတွာ တတော ဧကေကံ ဝေဠုခဏ္ဍံ ဂဟေတွာ ဖာလေတွာ တံ တံ ဥပကရဏံ ကရေယျ, ဧဝမေဝ ဘဂဝါ သတိပဋ္ဌာနဒေသနာယ သတ္တာနံ အနေကပ္ပကာရံ ဝိသေသာဓိဂမံ ကတ္တုကာမော ဧကမေဝ သမ္မာသတိံ ''စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ။ ကတမေ စတ္တာရော? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ကာယေ ကာယာနုပဿီ ဝိဟရတီ''တိအာဒိနာ နယေန အာရမ္မဏဝသေန စတုဓာ ဘိန္ဒိတွာ တတော ဧကေကံ သတိပဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ ကာယံ ဝိဘဇန္တော ''ကထဉ္စ ဘိက္ခဝေ''တိအာဒိနာ နယေန နိဒ္ဒေသဝါရံ ဝတ္တုမာရဒ္ဓေါ။

တတ္ထ **ကထဉ္စာ** တိအာဒိ ဝိတ္ထာရေတုကမျတာပုစ္ဆာ။ အယံ ပနေတ္ထ သင်္ခေပတ္ထော – ဘိက္ခဝေ, ကေန စ ပကာရေန ဘိက္ခု ကာယေ ကာယာနုပဿီ ဝိဟရတီတိ? ဧသ နယော သဗ္ဗပုစ္ဆာဝါရေသု။ **ဣဓ ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခူ** တိ ဘိက္ခဝေ ဣမသ္မိံ သာသနေ ဘိက္ခု။ အယဉှေတ္ထ ဣဓသဒ္ဒေါ သဗ္ဗပ္ပကာရကာယာနုပဿနာနိဗ္ဗတ္တကဿ ပုဂ္ဂလဿ သန္နိဿယဘူတသာသနပရိဒီပနော အညသာသနဿ တထာဘာဝပဋိသေဓနော စ။ ဝုတ္တဉ္ဟေတံ ''ဣဓေဝ ဘိက္ခဝေ, သမဏော။ပေ။ သုညာ ပရပ္ပဝါဒါ သမဏေဘိ အညေဟီ''တိ (မ. နိ. ၁.၁၃၉)။ တေန ဝုတ္တံ ''ဣမသ္မိံ သာသနေ ဘိက္ခူ''တိ။

အရညဂတော ဝါ ရုက္ခမူလဂတော ဝါ သုညာဂာရဂတော ဝါတိ ဣဒမဿ သတိပဋ္ဌာနဘာဝနာနုရူပသေနာသနပရိဂ္ဂဟပရိဒီပနံ။ ဣမဿ ဟိ ဘိက္ခုနော ဒီဃရတ္တံ ရူပါဒီသု အာရမ္မဏေသု အနုဝိသဋံ စိတ္တံ ကမ္မဋ္ဌာနဝီထိံ ဩတရိတုံ န ဣစ္ဆတိ, ကူဋဂောဏယုတ္တရထော ဝိယ ဥပ္ပထမေဝ ဓာဝတိ။ တသ္မာ သေယျထာပိ နာမ ဂေါပော ကူဋဓေနုယာ သဗ္ဗံ ခီရံ ပိဝိတွာ ဝဍ္ဎိတံ ကူဋဝစ္ဆံ ဒမေတုကာမော ဓေနုတော အပနေတွာ ဧကမန္တေ မဟန္တံ ထမ္ဘံ နိခဏိတွာ တတ္ထ

ထ ယောတ္တေန ဗန္ဓေယျ။ အထသ္သ သော ဝစ္ဆော ဣတော စိတော စ ဝိပ္ဖန္ဒိတွာ ပလာယိတုံ အသက္ကောန္တော တမေဝ ထမ္ဘံ ဥပနိသီဒေယျ ဝါ ဥပနိပဇ္ဇေယျ ဝါ, ဧဝမေဝ ဣမိနာပိ ဘိက္ခုနာ ဒီဃရတ္တံ ရူပါရမ္မဏာဒိရသပါနဝဍ္ဎိတံ ဒုဋ္ဌစိတ္တံ ဒမေတုကာမေန ရူပါဒိအာရမ္မဏတော အပနေတွာ အရညံ ဝါ ရုက္ခမူလံ ဝါ သုညာဂါရံ ဝါ ပဝိသိတွာ တတ္ထ သတိပဋ္ဌာနာရမ္မဏတ္ထမ္ဘေ သတိယောတ္တေန ဗန္ဓိတဗ္ဗံ။ ဧဝမဿ တံ စိတ္တံ ဣတော စိတော စ ဝိပ္ဖန္ဒိတွာပိ ပုဗ္ဗေ အာစိဏ္ဏာရမ္မဏံ အလဘမာနံ သတိယောတ္တံ ဆိန္ဒိတွာ ပလာယိတုံ အသက္ကောန္တံ တမေဝာရမ္မဏံ ဥပစာရပ္ပနာဝသေန ဥပနိသီဒတိ စေဝ ဥပနိပဇ္ဇတိ စ။ တေနာဟု ပေါရာဏာ –

> ''ယထာ ထမ္ဘေ နိဗန္ဓေယျ၊ ဝစ္ဆံ ဒမံ နရော ဣဓ။
> ဗန္ဓေယျေဝံ သကံ စိတ္တံ၊ သတိယာရမ္မဏေ ဒဠှ''န္တိ။

ဧဝမဿေတံ သေနာသနံ ဘာဝနာနုရူပံ ဟောတိ။ တေန ဝုတ္တံ ''ဣဒမဿ သတိပဋ္ဌာနဘာဝနာနုရူပသေနာသနပရိဂ္ဂဟပရိဒီပန''န္တိ။

အပိစ ယသ္မာ ဣဒံ ကာယာနုပဿနာယ မုဒ္ဓဘူတံ သဗ္ဗဗုဒ္ဓပစ္စေကဗုဒ္ဓဗုဒ္ဓသာဝကာနံ ဝိသေသာဓိဂမဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရပဒဋ္ဌာနံ အာနာပါနဿတိကမ္မဋ္ဌာနံ ဣတ္ထိပုရိသဟတ္ထိအဿာဒိသဒ္ဒသမာကုလံ ဂါမန္တံ အပရိစ္စဇိတွာ န သုကရံ သမ္ပာဒေတုံ, သဒ္ဒကဏ္ဍကတ္တာ ဈာနဿ။ အဂါမကေ ပန အရညေ သုကရံ ယောဂါဝစရေန ဣဒံ ကမ္မဋ္ဌာနံ ပရိဂ္ဂဟေတွာ အာနာပါနစတုတ္ထဇ္ဈာနံ နိဗ္ဗတ္တေတွာ တဒေဝ ဈာနံ ပါဒကံ ကတွာ သင်္ခါရေ သမ္မသိတွာ အဂ္ဂဖလံ အရဟတ္တံ ပါပုဏိတုံ, တသ္မာဿ အနုရူပသေနာသနံ ဒဿေန္တော ဘဂဝါ, ''အရညဂတော ဝါ''တိအာဒိမာဟ။

ဝတ္ထုဝိဇ္ဇာစရိယော ဝိယ ဟိ ဘဂဝါ။ သော ယထာ ဝတ္ထုဝိဇ္ဇာစရိယော နဂရဘူမိံ ပဿိတွာ သုဋ္ဌု ဥပပရိက္ခိတွာ ''ဧတ္ထ နဂရံ မာပေထာ''တိ ဥပဒိသတိ, သောတ္ထိနာ စ နဂရေ နိဋ္ဌိတေ ရာဇကုလတော မဟာသက္ကာရံ လဘတိ, ဧဝမေဝ ယောဂါဝစရဿ အနုရူပသေနာသနံ ဥပပရိက္ခိတွာ ''ဧတ္ထ ကမ္မဋ္ဌာနမနုယုဥ္ဇိတဗ္ဗ''န္တိ ဥပဒိသတိ, တတော တတ္ထ ကမ္မဋ္ဌာနမနုယုဥ္ဇန္တေန ယောဂိနာ အနုက္ကမေန အရဟတ္တေ ပတ္တေ ''သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ ဝတ သော ဘဂဝါ''တိ မဟန္တံ သက္ကာရံ လဘတိ။

အယံ ပန ဘိက္ခု ဒီပိသဒိသောတိ ဝုစ္စတိ။ ယထာ ဟိ မဟာဒီပိရာဇာ အရညေ တိဏဂဟနံ ဝါ ဝနဂဟနံ ဝါ ပဗ္ဗတဂဟနံ ဝါ နိဿာယ နိလီယိတွာ ဝနမဟိံသဂေါကဏ္ဏသူကရာဒယော မိဂေ ဂဏှာတိ, ဧဝမေဝ အယံ အရညာဒီသု ကမ္မဋ္ဌာနံ အနုယုဥ္ဇန္တော ဘိက္ခု ယထာက္ကမေန စတ္တာရော မဂ္ဂေ စေဝ စတ္တာရိ အရိယဖလာနိ စ ဂဏှာတိ။ တေနာဟု ပေါရာဏာ –

> ''ယထာပိ ဒီပိကော နာမ၊ နိလီယိတွာ ဂဏှာတီ မိဂေ။
> တထေဝါယံ ဗုဒ္ဓပုတ္တော၊ ယုတ္တယောဂေါ ဝိပဿကော။
> အရညံ ပဝိသိတွာန၊ ဂဏှာတိ ဖလမုတ္တမ''န္တိ။

တေနဿ ပရက္ကမဇဝယောဂ္ဂဘူမိံ အရညသေနာသနံ ဒဿေန္တော ဘဂဝါ ''အရညဂတော ဝါ''တိအာဒိမာဟ။ ဣတော ပရံ ဣမဿ္မိံ အာနာပါနပဗ္ဗေ ယံ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ, တံ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ ဝုတ္တမေဝ။ **သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ, ဒက္ခော ဘမကာရော ဝါ**တိ ဣဒဥ္စ ဥပမာမတ္တမေဝ **ဣတိ အဇ္ဈတ္တံ ဝါ ကာယေ** တိ ဣဒံ အပ္ပနာမတ္တမေဝ စ တတ္ထ အနာဂတံ, သေသံ အာဂတမေဝ။

ယံ ပန အနာဂတံ, တတ္ထ **ဒက္ခော** တိ ဆေကော။ **ဒီဃံ ဝါ အဉ္ဆန္တော** တိ မဟန္တာနံ ဘေရိပေါက္ခရာဒီနံ လိခနကာလေ ဟတ္ထေ စ ပာဒေ စ ပသာရေတွာ ဒီဃံ ကမုန္တော။ **ရဿံ ဝါ အဉ္ဆန္တော** တိ ခုဒ္ဒကာနံ ဒန္တသူစိဝေဓကာဒီနံ လိခနကာလေ မန္ဒမန္ဒံ ရဿံ ကမုန္တော။ **ဧဝမေဝ ခေါ**တိ ဧဝံ အယမ္ပိ ဘိက္ခု အဒ္ဓါနဝသေန ဣတ္တရဝသေန စ ပဝတ္တာနံ အဿာသပဿာသာနံ ဝသေန ဒီဃံ ဝါ အဿသန္တော ဒီဃံ အဿသာမီတိ ပဇာနာတိ။ပေ။ ပဿသိ ဿာမီတိ သိက္ခတီတိ။ တဿေဝံ သိက္ခတော အဿာသပဿာသနိမိတ္တေ စတ္တာရိ ဈာနာနိ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, သော ဈာနာ ဝုဋ္ဌဟိတွာ အဿာသပဿာသေ ဝါ ပရိဂ္ဂဏှာတိ ဈာနင်္ဂါနိ ဝါ။

တတ္ထ အဿာသပဿာသကမ္မိကော ‘‘ဣမေ အဿာသပဿာသာ ကိံ နိဿိတာ? ဝတ္ထုံ နိဿိတာ၊ ဝတ္ထု နာမ ကရဇကာယော, ကရဇကာယော နာမ စတ္တာရိ မဟာဘူတာနိ ဥပာဒါရူပဉ္စာ’’တိ ဧဝံ ရူပံ ပရိဂ္ဂဏှာတိ။ တတော တဒါရမ္မဏေ ဖဿပဉ္စမကေ နာမန္တိ။ ဧဝံ နာမရူပံ ပရိဂ္ဂဟေတွာ တဿ ပစ္စယံ ပရိယေသန္တော အဝိဇ္ဇာဒိပဋိစ္စ သမုပ္ပာဒံ ဒိသွာ ‘‘ပစ္စယပစ္စယုပ္ပန္နဓမ္မမတ္တမေဝေတံ, အညော သတ္တော ဝါ ပုဂ္ဂလော ဝါ နတ္ထီ’’တိ ဝိတိဏ္ဏကင်္ခော သပ္ပစ္စယနာမရူပေ တိလက္ခဏံ အာရောပေတွာ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေန္တော အနုက္កမေန အရဟတ္တံ ပာပုဏာတိ။ ဣဒံ ဧကဿ ဘိက္ခုနော ယာဝ အရဟတ္တာ နိယျာနမုခံ။

စတုနကမ္မိကောပိ ‘‘ဣမာနိ စတ္တာရိ ကိံ နိဿိတာနိ, ဝတ္ထုံ နိဿိတာနိ, ဝတ္ထု နာမ ကရဇကာယော စတ္တာရိ နာမံ, ကရဇကာယော ရူပ’’န္တိ နာမရူပံ ဝဝတ္ထပေတွာ တဿ ပစ္စယံ ပရိယေသန္တော အဝိဇ္ဇာဒိပစ္စယာကာရံ ဒိသွာ ‘‘ပစ္စယပစ္စယုပ္ပန္နဓမ္မမတ္တမေဝေတံ, အညော သတ္တော ဝါ ပုဂ္ဂလော ဝါ နတ္ထီ’’တိ ဝိတိဏ္ဏကင်္ခော သပ္ပစ္စယနာမ ရူပေ တိလက္ခဏံ အာရောပေတွာ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေန္တော အနုက္ကမေန အရဟတ္တံ ပာပုဏာတိ။ ဣဒမေကဿ ဘိက္ခုနော ယာဝ အရဟတ္တာ နိယျာနမုခံ။

ဣတိ အဇ္ဈတ္တံ ဝါ တိ ဧဝံ အတ္တနော ဝါ အဿာသပဿာသကာယေ ကာယာနုပဿီ ဝိဟရတိ။ **ဗဟိဒ္ဓါ ဝါ** တိ ပရဿ ဝါ အဿာသပဿာသကာယေ။ **အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓါ ဝါ** တိ ကာလေန အတ္တနော, ကာလေန ပရဿ အဿာသပ ဿာသကာယေ။ ဧတေနဿ ပဂုဏကမ္မဋ္ဌာနံ အဋ္ဌပေတွာ အပရာပရံ သဉ္စရဏကာလော ကထိတော။ ဧကသ္မိံ ကာ လေ ပနိဒံ ဥဘယံ န လဗ္ဘတိ။

သမုဒယဓမ္မာနုပဿီ **ဝါ**တိ ယထာ နာမ ကမ္မာရဿ ဘဿဉ္စ ဂဂ္ဂရနာဠိဉ္စ တဇ္ဇဉ္စ ဝါယာမံ ပဋိစ္စ ဝါ တော အပရာပရံ သဉ္စရတိ, ဧဝံ ဘိက္ခုနော ကရဇကာယဉ္စ နာသပုဋဉ္စ စိတ္တဉ္စ ပဋိစ္စ အဿာသပဿာသကာယော အပရာပရံ သဉ္စရတိ။ ကာယာဒယော ဓမ္မာ သမုဒယဓမ္မာ, တေ ပဿန္တော ‘‘သမုဒယဓမ္မာနုပဿီ ဝါ ကာယသ္မိံ ဝိ ဟရတီ’’တိ ဝုစ္စတိ။ **ဝယဓမ္မာနုပဿီ ဝါ** တိ ယထာ ဘဿာယ အပနီတာယ ဂဂ္ဂရနာဠိယာ ဘိန္နာယ တဇ္ဇေ စ ဝါ ယာမေ အသတိ သော ဝါတော နပ္ပဝတ္တတိ, ဧဝမေဝ ကာယေ ဘိန္နေ နာသပုဋေ ဝိဒ္ဓဿေ စိတ္တေ စ နိရုဒ္ဓေ အဿ သာသပဿာသကာယော နာမ နပ္ပဝတ္တတီတိ ကာယာဒိနိရောဓာ အဿာသပဿာသနိရောဓောတိ ဧဝံ ပဿန္တော ‘‘ဝယဓမ္မာနုပဿီ ဝါ ကာယသ္မိံ ဝိဟရတီ’’တိ ဝုစ္စတိ။ **သမုဒယဝယဓမ္မာနုပဿီ ဝါ** တိ ကာလေန သမုဒယံ ကာလေန ဝယံ အနုပဿန္တော။ **အတ္ထိ ကာယောတိ ဝါ ပနဿ** တိ ကာယောဝ အတ္ထိ, န သတ္တော, န ပုဂ္ဂလော, န ဣတ္ထီ, န ပုရိသော, န အတ္တာ, န အတ္တနိယံ, နာဟံ, န မမ, န ကောစိ, န ကဿစီတိ ဧဝမဿ သတိ ပစ္စုပဋ္ဌိတာ ဟောတိ။

ယာဝဒေဝတိ ပယောဇနပရိစ္ဆေဒဝဝတ္ထာပနမေတံ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ယာ သာ သတိ ပစ္စုပဋ္ဌိတာ ဟောတိ, သာ န အညဒတ္ထာယ။ အထ ခော ယာဝဒေဝ ဉာဏမတ္တာယ အပရာပရံ ဥတ္တရုတ္တရိ ဉာဏပမာဏတ္ထာယ စေဝ သတိပမာဏတ္ထာယ စ, သတိသမ္ပဇညာနံ ဝုဍ္ဎတ္ထာယာတိ အတ္ထော။ **အနိဿိတော စ ဝိဟရတီ** တိ တဏှာနိဿ ယဒိဋ္ဌိနိဿယာနံ ဝသေန အနိဿိတောဝ ဝိဟရတိ။ **န စ ကိဉ္စိ လောကေ ဥပာဒိယတီ** တိ လောကသ္မိံ ကိဉ္စိ ရူပံ ဝါ။ ပေ.။ ဝိညာဏံ ဝါ ‘‘အယံ မေ အတ္တာ ဝါ အတ္တနိယံ ဝါ’’တိ န ဂဏှာတိ။ **ဧဝမ္ပိ** တိ ဥပရိ အတ္ထံ ဥပာဒာယ သမ္ပိဏ္ဍန တ္ထော ပိ-ကာရော။ ဣမိနာ ပန ပဒေန ဘဂဝတ အာနာပာနပဗ္ဗဒေသနံ နိယျာတေတွာ ဒဿေတိ။

တတ္ထ အဿာသပဿာသပရိဂ္ဂဟိကာ သတိ ဒုက္ခသစ္စံ, တဿာ သမုဋ္ဌာပိကာ ပုရိမတဏှာ သမုဒယသစ္စံ ဥဘိန္နံ အပ္ပဝတ္တိ နိရောဓသစ္စံ, ဒုက္ခပရိဇာနနော သမုဒယပဇဟနော နိရောဓာရမ္မဏော အရိယမဂ္ဂေါ မဂ္ဂသစ္စံ။ ဧဝံ စတုသစ္စဝသေန ဥဿက္ကိတွာ နိဗ္ဗုတိံ ပာပုဏာတီတိ ဣဒမေကဿ အဿာသပဿာသဝသေန အဘိနိဝိဋ္ဌဿ ဘိက္ခုနော ယာဝ အရဟတ္တာ နိယျာနမုခန္တိ။

အာနာပာနပဗ္ဗံ နိဋ္ဌိတံ။

ဣရိယာပထပဗ္ဗဝဏ္ဏနာ

၃၇၅. ဧဝံ အဿာသပဿာသဝသေန ကာယာနုပဿနံ ဝိဘဇိတွာ ဣဒါနိ ဣရိယာပထဝသေန ဝိဘဇိတုံ **ပုန စပရန္တိ**အာဒိမာဟ။ တတ္ထ ကာမံ သောဏသိင်္ဂါလာဒယောပိ ဂစ္ဆန္တာ ''ဂစ္ဆာမာ''တိ ဇာနန္တိ, န ပနေတံ ဧဝရူပံ ဇာနနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ဧဝရူပဉှိ ဇာနနံ သတ္တူပလဒ္ဓိံ န ပဇဟတိ, အတ္တသညံ န ဥဂ္ဃာဋေတိ, ကမ္မဋ္ဌာနံ ဝါ သတိပဋ္ဌာနဘာဝနာ ဝါ န ဟောတိ။ ဣမဿ ပန ဘိက္ခုနော ဇာနနံ သတ္တူပလဒ္ဓိံ ပဇဟတိ, အတ္တသညံ ဥဂ္ဃာဋေတိ ကမ္မဋ္ဌာနဉ္စေဝ သတိပဋ္ဌာနဘာဝနာ စ ဟောတိ။ ဣဒဉှိ ''ကော ဂစ္ဆတိ, ကဿ ဂမနံ, ကိံ ကာရဏာ ဂစ္ဆတီ''တိ ဧဝံ သမ္ပဇာနနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ဌာနာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။

တတ္ထ ကော ဂစ္ဆတီတိ? န ကောစိ သတ္တော ဝါ ပုဂ္ဂလော ဝါ ဂစ္ဆတိ။ ကဿ ဂမနန္တိ? န ကဿစိ သတ္တဿ ဝါ ပုဂ္ဂလဿ ဝါ ဂမနံ။ ကိံ ကာရဏာ ဂစ္ဆတီတိ ? စိတ္တကိရိယဝါယောဓာတုဝိပ္ဖာရေန ဂစ္ဆတိ။ တသ္မာ ဧသ ဧဝံ ပဇာနာတိ – ''ဂစ္ဆာမီ''တိ စိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ , တံ ဝါယံ ဇနေတိ, ဝါယော ဝိညတ္တိံ ဇနေတိ, စိတ္တကိရိယဝါယောဓာတုဝိပ္ဖာရေန သကလကာယဿ ပုရတော အဘိနီဟာရော ဂမနန္တိ ဝုစ္စတိ။ ဌာနာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။

တတြာပိ ဟိ ''တိဋ္ဌာမီ''တိ စိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တံ ဝါယံ ဇနေတိ, ဝါယော ဝိညတ္တိံ ဇနေတိ, စိတ္တကိရိယဝါယောဓာတုဝိပ္ဖာရေန သကလကာယဿ ကောဋိတော ပဋ္ဌာယ ဥဿိတဘာဝေါ ဌာနန္တိ ဝုစ္စတိ။ ''နိသီဒါမီ''တိ စိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တံ ဝါယံ ဇနေတိ, ဝါယော ဝိညတ္တိံ ဇနေတိ, စိတ္တကိရိယဝါယောဓာတုဝိပ္ဖာရေန ဟေဋ္ဌိမကာယဿ သမိဉ္ဇနံ ဥပရိမကာယဿ ဥဿိတဘာဝေါ နိသဇ္ဇာတိ ဝုစ္စတိ။ ''သယာမီ''တိ စိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တံ ဝါယံ ဇနေတိ, ဝါယော ဝိညတ္တိံ ဇနေတိ, စိတ္တကိရိယဝါယောဓာတုဝိပ္ဖာရေန သကလသရီရဿ တိရိယတော ပသာရဏံ သယနန္တိ ဝုစ္စတီတိ။

တဿ ဧဝံ ပဇာနတော ဧဝံ ဟောတိ ''သတ္တော ဂစ္ဆတိ, သတ္တော တိဋ္ဌတီ''တိ ဝုစ္စတိ, အတ္ထတော ပန ကောစိ သတ္တော ဂစ္ဆန္တော ဝါ ဌိတော ဝါ နတ္ထိ။ ယထာ ပန ''သကဋံ ဂစ္ဆတိ, သကဋံ တိဋ္ဌတီ''တိ ဝုစ္စတိ, န စ ကိဉ္စိ သကဋံ နာမ ဂစ္ဆန္တံ ဝါ ဌိတံ ဝါ အတ္ထိ, စတ္တာရော ပန ဂောဏေ ယောဇေတွာ ဆေကမ္ဟိ သာရထိမှိ ဟာရေန္တေ ''သကဋံ ဂစ္ဆတိ, သကဋံ တိဋ္ဌတီ''တိ ဝေါဟာရမတ္တမေဝ ဟောတိ, ဧဝမေဝ အဇာနနဋ္ဌေန သကဋံ ဝိယ ကာယော, ဂောဏာ ဝိယ စိတ္တဇဝါတာ, သာရထိ ဝိယ စိတ္တံ။ ''ဂစ္ဆာမိ တိဋ္ဌာမီ''တိ စိတ္တေ ဥပ္ပန္နေ ဝါယောဓာတု ဝိညတ္တိံ ဇနယမာနာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, စိတ္တကိရိယဝါယောဓာတုဝိပ္ဖာရေန ဂမနာဒီနိ ပဝတ္တန္တိ, တတော ''သတ္တော ဂစ္ဆတိ, သတ္တော တိဋ္ဌတိ, အဟံ ဂစ္ဆာမိ, အဟံ တိဋ္ဌာမီ''တိ ဝေါဟာရမတ္တံ ဟောတိ။ တေနာဟ –

''နာဝါ မာလုတဝေဂေန, ဇိယာဝေဂေန တေဇနံ။
ယထာ ယာတိ တထာ ကာယော, ယာတိ ဝါတာဟတော အယံ။

ယန္တံ သုတ္တဝသေနေဝ, စိတ္တသုတ္တဝသေနိဒံ။
ပယုတ္တံ ကာယယန္တမ္ပိ, ယာတိ ဌာတိ နိသီဒတိ။

ကော နာမ ဧတ္ထ သော သတ္တော, ယော ဝိနာ ဟေတုပစ္စယေ။
အတ္တနော အာနုဘာဝေန, တိဋ္ဌေ ဝါ ယဒိ ဝါ ဝဇေ''တိ။

တသ္မာ ဧဝံ ဟေတုပစ္စယဝသေနေဝ ပဝတ္တာနိ ဂမနာဒီနိ သလ္လက္ခေန္တော ဧသ ''ဂစ္ဆန္တော ဝါ ဂစ္ဆာမီတိ ပဇာနာတိ, ဌိတော ဝါ, နိသိန္နော ဝါ, သယာနော ဝါ သယာနောမှီတိ ပဇာနာတီ''တိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ယထာ ယထာ ဝါ ပနဿ ကာယော ပဏိဟိတော ဟောတိ, တထာ တထာ နံ ပဇာနာတီတိ သဗ္ဗသင်္ဂါဟိကဝစနမေတံ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ယေန ယေန ဝါ အာကာရေနဿ ကာယော ဌိတော ဟောတိ, တေန တေန နံ ပဇာနာတိ။ ဂမနာကာရေန ဌိတံ ဂစ္ဆတီတိ ပဇာနာတိ။ ဌာနနိသဇ္ဇသယနာကာရေန ဌိတံ သယာနောတိ ပဇာနာတီတိ။

ဣတိ အဇ္ဈတ္တံ ဝါတိ ဧဝံ အတ္တနော ဝါ စတုဣရိယာပထပရိဂ္ဂဏှနေန ကာယေ ကာယာနုပဿီ ဝိဟရတိ။ **ဗဟိဒ္ဓါ ဝါ**တိ ပရဿ ဝါ စတုဣရိယာပထပရိဂ္ဂဏှနေန။ **အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓါ ဝါ**တိ ကာလေန အတ္တနော, ကာလေန ပရဿ

စတုက္ကရိယာပထပရိဂ္ဂဏှာဟနေန ကာယေ ကာယာနုပဿီ ဝိဟရတိ။ **သမုဒယဓမ္မာနုပဿီ တ** တိအာဒီသု ပန အဝိဇ္ဇာသမုဒယာ ရူပသမုဒယောတိအာဒိနာ နယေန ပဉ္စဟာကာရေဟိ ရူပက္ခန္ဓဿ သမုဒယော စ ဝယော စ နီဟရိတဗ္ဗော။ တဉှိ သန္ဓာယ ဣဓ ''သမုဒယဓမ္မာနုပဿီ တ''တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **အတ္ထိ ကာယောတိ တ ပနဿာ** တိအာဒိ ဝုတ္တသဒိသမေဝ။

ဣဓာပိ စတုက္ကရိယာပထပရိဂ္ဂဟိကာ သတိ ဒုက္ခသစ္စံ, တဿာ သမုဋ္ဌာပိကာ ပုရိမတဏှာ သမုဒယသစ္စံ, ဉဘိန္နံ အပ္ပဝတ္တိ နိရောဓသစ္စံ, ဒုက္ခပရိဇာနနော သမုဒယပဇဟနော နိရောဓာရမ္မဏော အရိယမဂ္ဂော မဂ္ဂသစ္စံ။ ဧဝံ စတုသစ္စဝသေန ဉဿက္ကိတွာ နိဗ္ဗုတိံ ပာပုဏာတီတိ ဣဒမေကဿ စတုက္ကရိယာပထပရိဂ္ဂဟကဿ ဘိက္ခုနော ယာဝ အရဟတ္တာ နိယျာနမုခန္တိ။

ဣရိယာပထပဗ္ဗံ နိဋ္ဌိတံ။

စတုသမ္ပဇညပဗ္ဗဝဏ္ဏနာ

၃၇၆. ဧဝံ ဣရိယာပထဝသေန ကာယာနုပဿနံ ဝိဘဇိတွာ ဣဒါနိ စတုသမ္ပဇညဝသေန ဝိဘဇိတုံ **ပုန စပရန္တိ** အာဒိမာဟ ။ တတ္ထ **အဘိက္ကန္တေ** တိအာဒီနိ **သာမညဖလေ** ဝဏ္ဏိတာနိ။ **ဣတိ အဇ္ဈတ္တံ တ** တိ ဧဝံ စတုသမ္ပဇညပရိဂ္ဂဏှာဟနေန အတ္တနော တ ကာယေ, ပရဿ တ ကာယေ, ကာလေန တ အတ္တနော, ကာလေန တ ပရဿ ကာယေ ကာယာနုပဿီ ဝိဟရတိ။ ဣဓာပိ **သမုဒယဝယဓမ္မာနုပဿီ** တိအာဒီသု ရူပက္ခန္ဓဿေဝ သမုဒယော စ ဝယော စ နီဟရိတဗ္ဗော။ သေသံ ဝုတ္တသဒိသမေဝ။

ဣဓ စတုသမ္ပဇညပရိဂ္ဂဟိကာ သတိ ဒုက္ခသစ္စံ, တဿာ သမုဋ္ဌာပိကာ ပုရိမတဏှာ သမုဒယသစ္စံ, ဉဘိန္နံ အပ္ပဝတ္တိ နိရောဓသစ္စံ, ဝုတ္တပ္ပကာရော အရိယမဂ္ဂော မဂ္ဂသစ္စံ။ ဧဝံ စတုသစ္စဝသေန ဉဿက္ကိတွာ နိဗ္ဗုတိံ ပာပုဏာတီတိ ဣဒမေကဿ စတုသမ္ပဇညပရိဂ္ဂဟကဿ ဘိက္ခုနော ဝသေန ယာဝ အရဟတ္တာ နိယျာနမုခန္တိ။

စတုသမ္ပဇညပဗ္ဗံ နိဋ္ဌိတံ။

ပဋိကူလမနသိကာရပဗ္ဗဝဏ္ဏနာ

၃၇၇. ဧဝံ စတုသမ္ပဇညဝသေန ကာယာနုပဿနံ ဝိဘဇိတွာ ဣဒါနိ ပဋိကူလမနသိကာရဝသေန ဝိဘဇိတုံ **ပုန စပရန္တိ**အာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဣမမေဝ ကာယန္တိ**အာဒီသု ယံ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ, တံ သဗ္ဗံ သဗ္ဗာကာရေန ဝိတ္ထာရတော ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ ကာယဂတာသတိကမ္မဋ္ဌာနေ ဝုတ္တံ။ **ဉဘတောမုခာ**တိ ဟေဋ္ဌာ စ ဉပရိ စာတိ ဒွီဟိ မုခေဟိ ယုတ္တာ။ **နာနာဝိဟိတဿာ**တိ နာနာဝိဓဿ။

ဣဒံ ပနေတ္ထ ဩပမ္မသံသန္ဒနံ – ဉဘတောမုခာ ပုတောဠိ ဝိယ ဟိ စာတုမဟာဘူတိကော ကာယော, တတ္ထ မိဿေတွာ ပက္ခိတ္တနာနာဝိဓဓညံ ဝိယ ကေသာဒယော ဒွတ္တိံသာကာရာ, စက္ခုမာ ပုရိသော ဝိယ ယောဂါဝစရော, တဿ တံ ပုတောဠိံ မုဉ္စိတွာ ပစ္စဝေက္ခတော နာနာဝိဓဓညဿ ပာကဋကာလော ဝိယ ယောဂိနော ဒွတ္တိံသာကာရဿ ဝိဘူတကာလော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **ဣတိ အဇ္ဈတ္တံ တ** တိ ဧဝံ ကေသာဒိပရိဂ္ဂဏှာဟနေန အတ္တနော တ ကာယေ, ပရဿ တ ကာယေ, ကာလေန တ အတ္တနော, ကာလေန တ ပရဿ ကာယေ ကာယာနုပဿီ ဝိဟရတိ။ ဣတော ပရံ ဝုတ္တနယမေဝ။ ကေဝလဉှိ ဣဓ ဒွတ္တိံသာကာရပရိဂ္ဂဟိကာ သတိ ဒုက္ခသစ္စန္တိ ဧဝံ ယောဇနံ ကတွာ နိယျာနမုခံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ သေသံ ပုရိမသဒိသမေဝါတိ။

ပဋိကူလမနသိကာရပဗ္ဗံ နိဋ္ဌိတံ။

ဓာတုမနသိကာရပဗ္ဗဝဏ္ဏနာ

၃၇၈. ဧဝံ ပဋိက္ကူလမနသိကာရဝသေန ကာယာနုပဿနံ ဝိဘဇိတွာ ဣဒါနိ ဓာတုမနသိကာရဝသေန ဝိဘဇိတုံ **ပုန စပရန္တိ**အာဒိမာဟ။ တတြာယံ သြပမ္မသံသန္ဒနေန သဒ္ဓိံ အတ္ထဝဏ္ဏနာ – ယထာ ကောစိ ဂေါဃာတကော ဝါ တဿေဝ ဘတ္တဝေတနဘတော အန္တေဝါသိကော ဝါ ဂါဝိံ ဝဓိတွာ ဝိနိဝိဇ္ဈိတွာ စတဿော ဒိသာ ဂတာနံ မဟာပထာနံ ဝေမဇ္ဈဋ္ဌာနသင်္ခါတေ စတုမဟာပထေ ကောဋ္ဌာသံ ကောဋ္ဌာသံ ကတွာ နိသိန္နော အဿ, ဧဝမေဝ ဘိက္ခု စတုန္နံ ဣရိယာပထာနံ ယေန ကေနစိ အာကာရေန ဌိတတ္တာ ယထာဌိတံ, ယထာဌိတတ္တာ စ ယထာပဏိဟိတံ ကာယံ ''အတ္ထိ ဣမသ္မိံ ကာယေ ပထဝီဓာတု။ပေ။ တေဇောဓာတူ''တိ ဧဝံ ပစ္စဝေက္ခတိ။

ကိံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ယထာ ဂေါဃာတကဿ ဂါဝိံ ပောသေန္တဿာပိ အာဃာတနံ အာဟရန္တဿာပိ အာဟရိတွာ တတ္ထ ဗန္ဓိတွာ ဌပေန္တဿာပိ ဝဓေန္တဿာပိ ဝဓိတံ မတံ ပဿန္တဿာပိ တာဝဒေဝ ဂါဝီတိ သညာ န အန္တရဓာယတိ, ယာဝ နံ ပဒါလေတွာ ဗိလသော န ဝိဘဇတိ။ ဝိဘဇိတွာ နိသိန္နဿ ပနဿ ဂါဝီတိ သညာ အန္တရဓာယတိ, မံသသညာ ပဝတ္တတိ။ နာဿ ဧဝံ ဟောတိ – ''အဟံ ဂါဝိံ ဝိက္ကိဏာမိ, ဣမေ ဂါဝိံ ဟရန္တီ''တိ။ အထ ခွဿ ''အဟံ မံသံ ဝိက္ကိဏာမိ, ဣမေ မံသံ ဟရန္တီ'' စ္စေဝ ဟောတိ; ဧဝမေဝ ဣမဿာပိ ဘိက္ခုနော ပုဗ္ဗေ ဗာလပုထုဇ္ဇနကာလေ ဂိဟိဘူတဿာပိ ပဗ္ဗဇိတဿာပိ တာဝဒေဝ သတ္တောတိ ဝါ ပုဂ္ဂလောတိ ဝါ သညာ န အန္တရဓာယတိ, ယာဝ ဣမမေဝ ကာယံ ယထာဌိတံ ယထာပဏိဟိတံ ဃနဝိနိဗ္ဘောဂံ ကတွာ ဓာတုသော န ပစ္စဝေက္ခတိ။ ဓာတုသော ပစ္စဝေက္ခတော ပနဿ သတ္တသညာ အန္တရဓာယတိ, ဓာတုဝသေနေဝ စိတ္တံ သန္တိဋ္ဌတိ။ တေနာဟ ဘဂဝါ – '''ဣမမေဝ ကာယံ ယထာဌိတံ ယထာပဏိဟိတံ ဓာတုသော ပစ္စဝေက္ခတိ 'အတ္ထိ ဣမသ္မိံ ကာယေ ပထဝီဓာတု အာပောဓာတု တေဇောဓာတု ဝါယောဓာတူ'တိ။ သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ, ဒက္ခော ဂေါဃာတကော ဝါ။ပေ။ ဝါယောဓာတူ''တိ။ ဂေါဃာတကော ဝိယ ဟိ ယောဂီ, ဂါဝီတိ သညာ ဝိယ သတ္တသညာ, စတုမဟာပထော ဝိယ စတုဣရိယာပထော, ဗိလသော ဝိဘဇိတွာ နိသိန္နဘာဝေါ ဝိယ ဓာတုသော ပစ္စဝေက္ခဏန္တိ အယမေတ္ထ ဟာဠိဝဏ္ဏနာ။ ကမ္မဋ္ဌာနကထာ ပန ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ ဝိတ္ထာရိတာ။

ဣတိ အဇ္ဈတ္တံ ဝါ တိ ဧဝံ စတုဓာတုပရိဂ္ဂဏှနေန အတ္တနော ဝါ ကာယေ, ပရဿ ဝါ ကာယေ, ကာလေန ဝါ အတ္တနော, ကာလေန ဝါ ပရဿ ကာယေ ကာယာနုပဿီ ဝိဟရတိ။ ဣတော ပရံ ဝုတ္တနယမေဝ။ ကေဝလဉှိ ဣဓ စတုဓာတုပရိဂ္ဂဟိကာ သတိ ဒုက္ခသစ္စန္တိ ဧဝံ ယောဇနံ ကတွာ နိယျာနမုခံ ဝေဒိတဗ္ဗံ, သေသံ ပုရိမသဒိသမေဝါတိ။

ဓာတုမနသိကာရပဗ္ဗံ နိဋ္ဌိတံ။

နဝသိဝထိကပဗ္ဗဝဏ္ဏနာ

၃၇၉. ဧဝံ ဓာတုမနသိကာရဝသေန ကာယာနုပဿနံ ဝိဘဇိတွာ ဣဒါနိ နဝဟိ သိဝထိကပဗ္ဗေဟိ ဝိဘဇိတုံ **ပုန စပရန္တိ**အာဒိမာဟ။ တတ္ထ **သေယျထာပိ ပဿေယျာ** တိ ယထာ ပဿေယျ။ **သရီရန္တိ** မတသရီရံ။ **သိဝထိကာယ ဆဍ္ဍိတန္တိ** သုသာနေ အပဝိဒ္ဓံ။ ဧကာဟံ မတဿ အဿာတိ **ဧကာဟမတံ။** ဒွီဟံ မတဿ အဿာတိ **ဒွီဟမတံ။** တီဟံ မတဿ အဿာတိ **တီဟမတံ။** ကမ္မာရဘတ္တာ ဝိယ ဝါယုနာ ဥဒ္ဓံ ဇီဝိတပရိယာဒါနာ ယထာနုက္ကမံ သမုဂ္ဂတေန သူနဘာဝေန ဥဒ္ဓုမာတတ္တာ ဥဒ္ဓုမာတံ, ဥဒ္ဓုမာတမေဝ **ဥဒ္ဓုမာတကံ။** ပဋိက္ကူလတ္တာ ဝါ ကုစ္ဆိတံ ဥဒ္ဓုမာတန္တိ ဥဒ္ဓုမာတကံ။ ဝိနီလံ ဝုစ္စတိ ဝိပရိဘိန္နဝဏ္ဏံ, ဝိနီလမေဝ **ဝိနီလကံ။** ပဋိက္ကူလတ္တာ ဝါ ကုစ္ဆိတံ ဝိနီလန္တိ ဝိနီလကံ။ မံသုဿဒဋ္ဌာနေသု ရတ္တဝဏ္ဏဿ ပုဗ္ဗသန္နိစယဋ္ဌာနေသု သေတဝဏ္ဏဿ ယေဘုယျေန စ နီလဝဏ္ဏဿ နီလဋ္ဌာနေသု နီလသာဋကပါရုတဿေဝ ဆဝသရီရဿေတံ အဓိဝစနံ။ ပရိဘိန္နဋ္ဌာနေဟိ နဝဟိ ဝါ ဝဏမုခေဟိ ဝိဿန္ဒမာနပုဗ္ဗံ ဝိပုဗ္ဗံ, ဝိပုဗ္ဗမေဝ ဝိပုဗ္ဗကံ။ ပဋိက္ကူလတ္တာ ဝါ ကုစ္ဆိတံ ဝိပုဗ္ဗန္တိ ဝိပုဗ္ဗကံ။ ဝိပုဗ္ဗကံ ဇာတံ တထာဘာဝံ ဂတန္တိ **ဝိပုဗ္ဗကဇာတံ။**

သော ဣမမေဝ ကာယန္တိ သော ဘိက္ခု ဣမံ အတ္တနော ကာယံ တေန ကာယေန သဒ္ဓိံ ဉာဏေန ဥပသံဟရတိ ဥပနေတိ။ ကထံ? **အယမ္ပိ ခေါ ကာယော ဧဝံဓမ္မော ဧဝံဘာဝီ ဧဝံအနတီတော** တိ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – အာယု, ဥသ္မာ, ဝိညာဏန္တိ ဣမေသံ တိဏ္ဏံ ဓမ္မာနံ အတ္ထိတာယ အယံ ကာယော ဌာနဂမနာဒိခမော ဟောတိ, ဣမေသံ ပန ဝိဂမာ အယမ္ပိ ခေါ ကာယော ဧဝံဓမ္မော ဧဝံ ပူတိကသဘာဝေါယေဝ, **ဧဝံဘာဝီ** ဧဝံ ဥဒ္ဓုမာတာဒိဘေဒော ဘဝိဿတိ, **ဧဝံအနတီ**

တော ဇေံ ဥဒြမာတာဒိဘာဝံ အနတိက္ကန္တောတိ။ **ဣတိ အဇ္ဈတ္တံ ဝာ** တိ ဇေံ ဥဒြမာတာဒိပရိဂ္ဂဏှပနေန အတ္တနော ဝာ ကာယေ, ပရဿ ဝာ ကာယေ, ကာလေန ဝာ အတ္တနော, ကာလေန ဝာ ပရဿ ကာယေ ကာယာနုပဿီ ဝိဟရတိ။

ခဇ္ဇမာန န္တိ ဥဒရာဒီသု နိသိဒိတွာ ဥဒရမံသသြင္မံသအက္ခိကူဋာဒီနိ လုဉ္စိတွာ လုဉ္စိတွာ ခာဒိယမာနံ။ **သမံ သလောဟိတ**န္တိ သာဝသေသမံသလောဟိတယုတ္တံ။ **နိမံသလောဟိတမက္ခိတ** န္တိ မံသေ ခီဏေပိ လောဟိတံ န သုသ္သတိ, တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ ''နိမံသလောဟိတမက္ခိတ''န္တိ။ **အညေနာ**တိ အညေန ဒိသာဘာဂေန။ **ဟတ္ထဋ္ဌိက** န္တိ စတုသဋ္ဌိဘေဒမ္ပိ ဟတ္ထဋ္ဌိကံ ဟဒ္ဓိယေက္ကံ ဟဒ္ဓိယေက္ကံ ဝိပ္ပကိဏ္ဏံ။ **ဟဒဋ္ဌိကာ** ဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။

တေရောဝဿိကာနီ တိ အတိက္ကန္တသံဝစ္ဆရာနိ။ **ပူတီနီ**တိ အဗ္ဘောကာသေ ဌိတာနိ တတာတပဝုဋ္ဌိသမ္ဖသ္သေန တေရောဝဿိကာနေဝ ပူတီနိ ဟောန္တိ, အန္တောဘူမိဂတာနိ ပန စိရတရံ တိဋ္ဌန္တိ။ **စုဏ္ဏကဇာတာနီ** တိ စုဏ္ဏံ စုဏ္ဏံ ဟုတွာ ဝိပ္ပကိဏ္ဏာနိ။ သဗ္ဗတ္ထ သော ဣမမေဝါတိ ဝုတ္တနယေန ခဇ္ဇမာနာဒိနံ ဝသေန ယောဇနာ ကာတဗ္ဗာ။ **ဣတိ အဇ္ဈတ္တံ ဝာ** တိ ဇေံ ခဇ္ဇမာနာဒိပရိဂ္ဂဏှပနေန ယာဝ စုဏ္ဏကဘာဝ အတ္တနော ဝာ ကာယေ, ပရဿ ဝာ ကာယေ ကာလေန ဝာ အတ္တနော, ကာလေန ဝာ ပရဿ ကာယေ ကာယာနုပဿီ ဝိဟရတိ။

ဣမေ ပန ဌဝတွာ နဝသိဝထိကာ သမောဓာနေတဗ္ဗာ။ ကောဟမတံ ဝာတိ ဟိ အာဒိနာ နယေန ဝုတ္တာ သဗ္ဗာပိ ကော, ကာကေဟိ ဝာ ခဇ္ဇမာနန္တိအာဒိကာ ကော, အဋ္ဌိကသင္ခလိကံ သမံသလောဟိတံ နှာရုသမ္ဗန္ဓန္တိ ကော, နိမံသလောဟိတမက္ခိတံ နှာရုသမ္ဗန္ဓန္တိ ကော, အပဂတမံသလောဟိတံ နှာရုသမ္ဗန္ဓန္တိ ကော, အဋ္ဌိကာနိ အပဂတသမ္ဗန္ဓာနီတိအာဒိကာ ကော အဋ္ဌိကာနိ သေတာနိ သင္ခဝဏ္ဏပဋိဘာဂါနီတိ ကော, ပုဉ္ဇကိတာနိ တေရောဝဿိကာနီတိ ကော, ပူတီနိ စုဏ္ဏကဇာတာနီတိ ကောတိ။

ဧဝံ ခော, ဘိက္ခဝေ တိ ဣဒံ နဝသိဝထိကာ ဒဿေတွာ ကာယာနုပဿနံ နိဋ္ဌပေန္တော အာဟ။ တတ္ထ နဝသိဝထိကပရိဂ္ဂဟိကာ သတိ ဒုက္ခသစ္စံ, တဿာ သမုဋ္ဌာပိကာ ပုရိမတဏှာ သမုဒယသစ္စံ, ဥဘိန္နံ အပ္ပဝတ္တိ နိရောဓသစ္စံ, ဒုက္ခပရိဇာနနော သမုဒယပဇဟနော နိရောဓာရမ္မဏော အရိယမဂ္ဂေါ မဂ္ဂသစ္စံ။ ဇေံ စတုသစ္စဝသေန ဥဿက္ကိတွာ နိဗ္ဗုတိံ ပာပုဏာတီတိ ဣဒံ နဝသိဝထိကပရိဂ္ဂဟကာနံ ဘိက္ခူနံ ယာဝ အရဟတ္တာ နိယျာနမုခန္တိ။

နဝသိဝထိကပဗ္ဗံ နိဋ္ဌိတံ။

စတ္တာဝတာ စ အာနာပာနပဗ္ဗံ, ဣရိယာပထပဗ္ဗံ, စတုသမ္ပဇညပဗ္ဗံ, ပဋိကူလမနသိကာရပဗ္ဗံ, ဓာတုမနသိကာရပဗ္ဗံ, နဝသိဝထိကပဗ္ဗာနီတိ စုဒ္ဒသပဗ္ဗာ ကာယာနုပဿနာ နိဋ္ဌိတာ ဟောတိ။ တတ္ထ အာနာပာနပဗ္ဗံ, ပဋိကူလမနသိကာရပဗ္ဗန္တိ ဣမာနေဝ ဒွေ အပ္ပနာကမ္မဋ္ဌာနာနိ, သိဝထိကာနံ ပန အာဒီနဝါနုပဿနာဝသေန ဝုတ္တတ္တာ သေသာနိ ဒွါဒသာပိ ဥပစာရကမ္မဋ္ဌာနာနေဝါတိ။

ကာယာနုပဿနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဝေဒနာနုပဿနာဝဏ္ဏနာ

၃၈၀. ဇေံ ဘဂဝါ စုဒ္ဒသဝိဓေန ကာယာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာနံ ကထေတွာ ဣဒါနိ နဝဝိဓေန ဝေဒနာနုပဿနံ ကထေတုံ **ကထဉ္စ, ဘိက္ခဝေ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **သုခံ ဝေဒန**န္တိ ကာယိကံ ဝာ စေတသိကံ ဝာ သုခံ ဝေဒနံ ဝေဒယမာနော ''အဟံ သုခံ ဝေဒနံ ဝေဒယာမီ''တိ ပဇာနာတီတိ အတ္ထော။ တတ္ထ ကာမံ ဥတ္တာနသေယ္ယကာပိ အရကာ ထညပိဝနာဒိကာလေ သုခံ ဝေဒယမာနာ ''သုခံ ဝေဒနံ ဝေဒယာမ''တိ ပဇာနန္တိ, န ပနေတံ ဧဝရူပံ ဇာနနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ဧဝရူပဉှိ ဇာနနံ သတ္တူပလဒ္ဓိံ န ဇဟတိ, အတ္တသညံ န ဥဂ္ဃာဋေတိ, ကမ္မဋ္ဌာနံ ဝာ သတိပဋ္ဌာနဘာဝနာ ဝာ န ဟောတိ။ ဣမဿ ပန ဘိက္ခုနော ဇာနနံ သတ္တူပလဒ္ဓိံ ဇဟတိ, အတ္တသညံ ဥဂ္ဃာဋေတိ, ကမ္မဋ္ဌာနဉ္စေဝ သတိပဋ္ဌာနဘာဝနာ စ ဟောတိ။ ဣဒဉှိ ''ကော ဝေဒယတိ, ကဿ ဝေဒနာ, ကိံ ကာရဏာ ဝေဒနာ''တိ ဇေံ သမ္ပဇာနဝေဒိယနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။

တတ္ထ ကော ဝေဒယတီတိ န ကောစိ သတ္တော ဝါ ပုဂ္ဂလော ဝါ ဝေဒယတိ။ ကဿ ဝေဒနာတိ န ကဿစိ သတ္တဿ ဝါ ပုဂ္ဂလဿ ဝါ ဝေဒနာ။ ကိံ ကာရဏာ ဝေဒနာတိ ဝတ္ထုအာရမ္မဏာဝ ပနဿ ဝေဒနာ, တသ္မာ သော ဧဝံ ပဇာနာတိ "တံ တံ သုခာဒီနံ ဝတ္ထုံ အာရမ္မဏံ ကတွာ ဝေဒနာဝ ဝေဒယတိ တံ ပန ဝေဒနာပဝတ္တိံ ဥပါဒါယ 'အဟံ ဝေဒယာမီ'တိ ဝေါဟာရမတ္တံ ဟောတီ"တိ။ ဧဝံ ဝတ္ထုံ အာရမ္မဏံ ကတွာ ဝေဒနာဝ ဝေဒယတီတိ သလ္လက္ခေန္တော ဧသ "သုခံ ဝေဒနံ ဝေဒယာမီတိ ပဇာနာတီ"တိ ဝေဒိတဗ္ဗော စိတ္တလပဗ္ဗတေ အညတရတ္ထေရော ဝိယ။

ထေရော ကိရ အဖာသုကကာလေ ဗလဝဝေဒနာယ နိတ္ထုနန္တော အပရာပရံ ပရိဝတ္တတိ, တမေကော ဒဟရော အာဟ – "ကတရံ တေ, ဘန္တေ, ဌာနံ ရုဇ္ဇတီ"တိ။ အာဝုသော, ပါဋိယေက္ကံ ရုဇ္ဇနဋ္ဌာနံ နာမ နတ္ထိ, ဝတ္ထုံ အာရမ္မဏံ ကတွာ ဝေဒနာဝ ဝေဒယတီတိ။ ဧဝံ ဇာနနကာလတော ပဋ္ဌာယ အဓိဝါသေတုံ ဝဋ္ဋတိ နော, ဘန္တေတိ။ အဓိဝါသေမိ, အာဝုသောတိ။ အဓိဝါသနာ, ဘန္တေ, သေယျောတိ။ ထေရော အဓိဝါသေသိ။ တတော ဝါတော ယာဝ ဟဒယာ ဖာလေသိ, မဉ္စကေ အန္တာနိ ရာသိကတာနိ အဟေသုံ။ ထေရော ဒဟရဿ ဒဿေသိ "ဝဋ္ဋတာဝုသော, ဧတ္တကာ အဓိဝါသနာ"တိ။ ဒဟရော တုဏှီ အဟောသိ။ ထေရော ဝီရိယသမတံ ယောဇေတွာ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ အရဟတ္တံ ပါပုဏိတွာ **သမသီသီ** ဟုတွာ ပရိနိဗ္ဗာယိ။

ယထာ စ သုခံ, ဧဝံ ဒုက္ခံ။ပေ.။ နိရာမိသံ အဒုက္ခမသုခံ ဝေဒနံ ဝေဒယမာနော "နိရာမိသံ အဒုက္ခမသုခံ ဝေဒနံ ဝေဒယာမီ"တိ ပဇာနာတိ။ ဣတိ ဘဂဝါ ရူပကမ္မဋ္ဌာနံ ကထေတွာ အရူပကမ္မဋ္ဌာနံ ကထေန္တော ယသ္မာ ဖဿဝသေန စိတ္တဝသေန ဝါ ကထိယမာနံ ပါကဋံ န ဟောတိ, အန္ဓကာရံ ဝိယ ခါယတိ, ဝေဒနာနံ ပန ဥပ္ပတ္တိပါကဋတာယ ဝေဒနာဝသေန ပါကဋံ ဟောတိ, တသ္မာ သက္ကပဉ္ဟေ ဝိယ ဣဓာပိ ဝေဒနာဝသေန အရူပကမ္မဋ္ဌာနံ ကထေသိ။ တတ္ထ "ဒုဝိဓံ ဟိ ကမ္မဋ္ဌာနံ ရူပကမ္မဋ္ဌာနံ အရူပကမ္မဋ္ဌာနဉ္စာ"တိအာဒိ ကထာမဂ္ဂေါ **သက္ကပဉ္ဟေ** ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။

တတ္ထ **သုခံ ဝေဒန**န္တိအာဒီသု အယံ အပရောပိ ပဇာနနပရိယာယော, သုခံ ဝေဒနံ ဝေဒယာမီတိ ပဇာနာတီတိ သုခဝေဒနာက္ခဏေ ဒုက္ခဝေဒနာယ အဘာဝတော သုခံ ဝေဒနံ ဝေဒယမာနော "သုခံ ဝေဒနံယေဝ ဝေဒယာမီ"တိ ပဇာနာတိ။ တေန ယာ ပုဗ္ဗေ ဘူတပုဗ္ဗာ ဒုက္ခဝေဒနာ, တဿာ ဣဒါနိ အဘာဝတော ဣမိဿာ စ သုခါယ ဝေဒနာယ ဣတော ပဌမံ အဘာဝတော ဝေဒနာ နာမ အနိစ္စာ အဓုဝါ ဝိပရိဏာမဓမ္မာ, ဣတိဟ တတ္ထ သမ္ပဇာနော ဟောတိ။ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ ဘဂဝတာ –

> "ယသ္မိံ, အဂ္ဂိဝေဿန, သမယေ သုခံ ဝေဒနံ ဝေဒေတိ, နေဝ တသ္မိံ သမယေ ဒုက္ခံ ဝေဒနံ ဝေဒေတိ, န အဒုက္ခမသုခံ ဝေဒနံ ဝေဒေတိ, သုခံယေဝ တသ္မိံ သမယေ ဝေဒနံ ဝေဒေတိ။ ယသ္မိံ, အဂ္ဂိဝေဿန, သမယေ ဒုက္ခံ။ပေ.။ အဒုက္ခမသုခံ ဝေဒနံ ဝေဒေတိ, နေဝ တသ္မိံ သမယေ သုခံ ဝေဒနံ ဝေဒေတိ, န ဒုက္ခံ ဝေဒနံ ဝေဒေတိ, အဒုက္ခမသုခံယေဝ တသ္မိံ သမယေ ဝေဒနံ ဝေဒေတိ။ သုခာပိ, ခေါ, အဂ္ဂိဝေဿန, ဝေဒနာ အနိစ္စာ သင်္ခတာ ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နာ ခယဓမ္မာ ဝယဓမ္မာ ဝိရာဂဓမ္မာ နိရောဓဓမ္မာ။ ဒုက္ခာပိ, ခေါ။ပေ.။ အဒုက္ခမသုခာပိ ခေါ, အဂ္ဂိဝေဿန, ဝေဒနာ အနိစ္စာ။ပေ.။ နိရောဓဓမ္မာ။ ဧဝံ ပဿံ, အဂ္ဂိဝေဿန, သုတဝါ အရိယသာဝကော သုခါယပိ ဝေဒနာယ နိဗ္ဗိန္ဒတိ, ဒုက္ခာယပိ ဝေဒနာယ နိဗ္ဗိန္ဒတိ, အဒုက္ခမသုခါယပိ ဝေဒနာယ နိဗ္ဗိန္ဒတိ, နိဗ္ဗိန္ဒံ ဝိရဇ္ဇတိ, ဝိရာဂါ ဝိမုစ္စတိ, ဝိမုတ္တသ္မိံ 'ဝိမုတ္တမိ'တိ ဉာဏံ ဟောတိ, 'ခီဏာ ဇာတိ, ဝုသိတံ ဗြဟ္မစရိယံ, ကတံ ကရဏီယံ, နာပရံ ဣတ္ထတ္တာယာ'တိ ပဇာနာတီ"တိ (မ. နိ. ၂.၂၀၅)။

သာမိသံ ဝါ သုခန္တိအာဒီသု **သာမိသာ သုခါ** နာမ ပဉ္စကာမဂုဏာမိသသန္နိဿိတာ ဆ ဂေဟသိတသောမနဿဝေဒနာ။ **နိရာမိသာ သုခါ** နာမ ဆ နေက္ခမ္မသိတသောမနဿဝေဒနာ။ **သာမိသာ ဒုက္ခါ** နာမ ဆ ဂေဟသိတဒေါမနဿဝေဒနာ။ **နိရာမိသာ ဒုက္ခါ** နာမ ဆ နေက္ခမ္မသိတဒေါမနဿဝေဒနာ။ **သာမိသာ အဒုက္ခမသုခါ** နာမ ဆ ဂေဟသိတဥပေက္ခာဝေဒနာ။ **နိရာမိသာ အဒုက္ခမသုခါ** နာမ ဆ နေက္ခမ္မသိတဥပေက္ခာဝေဒနာ။ တာသံ ဝိဘာဂေါ **သက္ကပဉ္ဟေ** ဝုတ္တောယေဝ။

ဣတိ အဇ္ဈတ္တံ ဝါတိ ဧဝံ သုခဝေဒနာဒိပရိဂ္ဂဏှနေန အတ္တနော ဝါ ဝေဒနာသု, ပရဿ ဝါ ဝေဒနာသု, ကာလေန ဝါ အတ္တနော, ကာလေန ဝါ ပရဿ ဝေဒနာသု ဝေဒနာနုပဿီ ဝိဟရတိ။ **သမုဒယဝယဓမ္မာနုပဿီ ဝါ**တိ ဧတ္ထ ပန အဝိဇ္ဇာသမုဒယာ ဝေဒနာသမုဒယောတိအာဒီဟိ ပဉ္စဟိ ပဉ္စဟိ အာကာရေဟိ ဝေဒနာနံ သမုဒယဉ္စ ဝယဉ္စ ပဿန္တော “သမုဒယဓမ္မာနုပဿီ ဝါ ဝေဒနာသု ဝိဟရတိ, ဝယဓမ္မာနုပဿီ ဝါ ဝေဒနာသု ဝိဟရတိ, ကာလေန သမုဒယဓမ္မာနုပဿီ ဝါ ဝေဒနာသု, ကာလေန ဝယဓမ္မာနုပဿီ ဝါ ဝေဒနာသု ဝိဟရတီ”တိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဣတော ပရံ ကာယာနုပဿနာယံ ဝုတ္တနယမေဝ။ ကေဝလဉှိ ဣဓ ဝေဒနာပရိဂ္ဂဟိကာ သတိ ဒုက္ခသစ္စန္တိ ဧဝံ ယောဇနံ ကတွာ ဝေဒနာပရိဂ္ဂဟကဿ ဘိက္ခုနော နိယျာနမုခံ ဝေဒိတဗ္ဗံ, သေသံ တာဒိသမေဝါတိ။

ဝေဒနာနုပဿနာ နိဋ္ဌိတာ။

စိတ္တာနုပဿနာဝဏ္ဏနာ

၃၈၁. ဧဝံ နဝဝိဓေန ဝေဒနာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာနံ ကထေတွာ ဣဒါနိ သောဠသဝိဓေန စိတ္တာနုပဿနံ ကထေတုံ **ကထဉ္စ, ဘိက္ခဝေ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **သရာဂ**န္တိ အဋ္ဌဝိဓလောဘသဟဂတံ။ **ဝီတရာဂ**န္တိ လောကိယကုသလာဗျာကတံ။ ဣဒံ ပန ယသ္မာ သမ္မသနံ န ဓမ္မသမောဓာနံ တသ္မာ ဣဓ ဧကပဒေပိ လောကုတ္တရံ န လဗ္ဘတိ။ သေသာနိ စတ္တာရိ အကုသလစိတ္တာနိ နေဝ ပုရိမပဒံ န ပစ္ဆိမပဒံ ဘဇန္တိ။ **သဒေါသ**န္တိ ဒုဝိဓဒေါမနဿသဟဂတံ။ **ဝီတဒေါသ**န္တိ လောကိယကုသလာဗျာကတံ။ သေသာနိ ဒသ အကုသလစိတ္တာနိ နေဝ ပုရိမပဒံ, န ပစ္ဆိမပဒံ ဘဇန္တိ။ **သမောဟ**န္တိ ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂတဉ္စေဝ, ဥဒ္ဓစ္စသဟဂတဉ္စာတိ ဒုဝိဓံ။ ယသ္မာ ပန မောဟော သဗ္ဗာကုသလေသု ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တသ္မာ သေသာနိပိ ဣဓ ဝဋ္ဋန္တိယေဝ။ ဣမသ္မိံယေဝ ဟိ ဒုကေ ဒွါဒသာကုသလစိတ္တာနိ ပရိယာဒိန္နာနီတိ။ **ဝီတမောဟ**န္တိ လောကိယကုသလာဗျာကတံ။ **သင်္ခိတ္တ**န္တိ ထိနမိဒ္ဓါနုပတိတံ။ ဧတဉှိ သင်္ကုစိတစိတ္တံ နာမ။ **ဝိက္ခိတ္တ**န္တိ ဥဒ္ဓစ္စသဟဂတံ, ဧတဉှိ ပသဋစိတ္တံ နာမ။

မဟဂ္ဂတန္တိ ရူပါရူပါဝစရံ။ **အမဟဂ္ဂတ**န္တိ ကာမာဝစရံ။ **သဥတ္တရ**န္တိ ကာမာဝစရံ။ **အနုတ္တရ**န္တိ ရူပါဝစရံ အရူပါဝစရဉ္စ။ တတြာပိ သဥတ္တရံ ရူပါဝစရံ, အနုတ္တရံ အရူပါဝစရမေဝ။ **သမာဟိတ**န္တိ ယဿ အပ္ပနာသမာဓိ ဥပစာရသမာဓိ ဝါ အတ္ထိ။ **အသမာဟိတ**န္တိ ဥဘယသမာဓိရဟိတံ။ **ဝိမုတ္တ**န္တိ တဒင်္ဂဝိက္ခမ္ဘနဝိမုတ္တီဟိ ဝိမုတ္တံ။ **အဝိမုတ္တ**န္တိ ဥဘယဝိမုတ္တိရဟိတံ။ သမုစ္ဆေဒပဋိပ္ပဿဒ္ဓိနိဿရဏဝိမုတ္တီနံ ပန ဣဓ ဩကာသောဝ နတ္ထိ။

ဣတိ အဇ္ဈတ္တံ ဝါတိ ဧဝံ သရာဂါဒိပရိဂ္ဂဏှနေန ယသ္မိံ ယသ္မိံ ခဏေ ယံ ယံ စိတ္တံ ပဝတ္တတိ, တံ တံ သလ္လက္ခေန္တော အတ္တနော ဝါ စိတ္တေ, ပရဿ ဝါ စိတ္တေ, ကာလေန ဝါ အတ္တနော, ကာလေန ဝါ ပရဿ စိတ္တေ စိတ္တာနုပဿီ ဝိဟရတိ။ **သမုဒယဝယဓမ္မာနုပဿီ**တိ ဧတ္ထ ပန အဝိဇ္ဇာသမုဒယာ ဝိညာဏသမုဒယောတိ ဧဝံ ပဉ္စဟိ ပဉ္စဟိ အာကာရေဟိ ဝိညာဏဿ သမုဒယော စ ဝယော စ နီဟရိတဗ္ဗော။ ဣတော ပရံ ဝုတ္တနယမေဝ။ ကေဝလဉှိ ဣဓ စိတ္တပရိဂ္ဂဟိကာ သတိ ဒုက္ခသစ္စန္တိ ဧဝံ ယောဇနံ ကတွာ စိတ္တပရိဂ္ဂဟကဿ ဘိက္ခုနော နိယျာနမုခံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ သေသံ တာဒိသမေဝါတိ။

စိတ္တာနုပဿနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဓမ္မာနုပဿနာ နီဝရဏပဗ္ဗဝဏ္ဏနာ

၃၈၂. ဧဝံ သောဠသဝိဓေန စိတ္တာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာနံ ကထေတွာ ဣဒါနိ ပဉ္စဝိဓေန ဓမ္မာနုပဿနံ ကထေတုံ **ကထဉ္စ, ဘိက္ခဝေ**တိအာဒိမာဟ။ အပိစ ဘဂဝတာ ကာယာနုပဿနာယ သုဒ္ဓရူပပရိဂ္ဂဟော ကထိတော, ဝေဒနာစိတ္တာနုပဿနာဟိ သုဒ္ဓအရူပပရိဂ္ဂဟော။ ဣဒါနိ ရူပါရူပမိဿကပရိဂ္ဂဟံ ကထေတုံ “ကထဉ္စ, ဘိက္ခဝေ”တိအာဒိမာဟ။ ကာယာနုပဿနာယ ဝါ ရူပက္ခန္ဓပရိဂ္ဂဟောဝ ကထိတော, ဝေဒနာနုပဿနာယ ဝေဒနာက္ခန္ဓပရိဂ္ဂဟောဝ, စိတ္တာနုပဿနာယ ဝိညာဏက္ခန္ဓပရိဂ္ဂဟောဝ ဣဒါနိ သညာသင်္ခါရက္ခန္ဓပရိဂ္ဂဟမ္ပိ ကထေတုံ “ကထဉ္စ, ဘိက္ခဝေ”တိအာဒိမာဟ။

တတ္ထ **သန္တ**န္တိ အဘိဏှပဟသမုအစာရဝသေန သံဝိဇ္ဇမာနံ။ **အသန္တ**န္တိ အသမုအစာရဝသေန တ ပဟီနတ္တာ တ အသံဝိဇ္ဇမာနံ။ **ယထာ စာ**တိ ယေန ကာရဏေန ကာမစ္ဆန္ဒဿ ဥပ္ပာဒေါ ဟောတိ။ **တဉ္စ ပဇာနာတီ**တိ တဉ္စ ကာရဏံ ပဇာနာတိ။ ဣတိ ဣမိနာ နယေန သဗ္ဗပဒေသု အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

တတ္ထ သုဘနိမိတ္တေ အယောနိသောမနသိကာရေန ကာမစ္ဆန္ဒဿ ဥပ္ပာဒေါ ဟောတိ။ **သုဘနိမိတ္တံ** နာမ သုဘမ္ပိ သုဘနိမိတ္တံ, သုဘာရမ္မဏမ္ပိ သုဘနိမိတ္တံ။ **အယောနိသောမနသိကာရော** နာမ အနုပာယမနသိကာရော ဥပ္ပထမနသိကာရော အနိစ္စေ နိစ္စန္တိ ဝါ, ဒုက္ခေ သုခန္တိ ဝါ, အနတ္တနိ အတ္တာတိ ဝါ, အသုဘေ သုဘန္တိ ဝါ မနသိကာရော။ တံ တတ္ထ ဗဟုလံ ပဝတ္တယတော ကာမစ္ဆန္ဒော ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ တေနာဟ ဘဂဝါ – ''အတ္ထိ, ဘိက္ခဝေ, သုဘနိမိတ္တံ, တတ္ထ အယောနိသောမနသိကာရဗဟုလီကာရော, အယမာဟာရော အနုပ္ပန္နဿ ဝါ ကာမစ္ဆန္ဒဿ ဥပ္ပာဒါယ ဥပ္ပန္နဿ ဝါ ကာမစ္ဆန္ဒဿ ဘိယျောဘာဝါယ ဝေပုလ္လာယာ''တိ (သံ. နိ. ၅.၂၃၂)။

အသုဘနိမိတ္တေ ပန ယောနိသောမနသိကာရေနဿ ပဟာနံ ဟောတိ။ **အသုဘနိမိတ္တံ** နာမ အသုဘမ္ပိ အသုဘာရမ္မဏမ္ပိ။ **ယောနိသောမနသိကာရော** နာမ ဥပါယမနသိကာရော ပထမနသိကာရော အနိစ္စေ အနိစ္စန္တိ ဝါ, ဒုက္ခေ ဒုက္ခန္တိ ဝါ, အနတ္တနိ အနတ္တာတိ ဝါ, အသုဘေ အသုဘန္တိ ဝါ မနသိကာရော။ တံ တတ္ထ ဗဟုလံ ပဝတ္တယတော ကာမစ္ဆန္ဒော ပဟီယတိ။ တေနာဟ ဘဂဝါ – ''အတ္ထိ, ဘိက္ခဝေ, အသုဘနိမိတ္တံ, တတ္ထ ယောနိသောမနသိကာရဗဟုလီကာရော, အယမာဟာရော အနုပ္ပန္နဿ ဝါ ကာမစ္ဆန္ဒဿ အနုပ္ပာဒါယ ဥပ္ပန္နဿ ဝါ ကာမစ္ဆန္ဒဿ ပဟာနာယာ''တိ (သံ. နိ. ၅.၂၃၂)။

အပိစ ဆ ဓမ္မာ ကာမစ္ဆန္ဒဿ ပဟာနာယ သံဝတ္တန္တိ အသုဘနိမိတ္တဿ ဥဂ္ဂဟော, အသုဘဘာဝနာနုယောဂေါ, ဣန္ဒြိယေသု ဂုတ္တဒွါရတာ, ဘောဇနေ မတ္တညုတာ, ကလျာဏမိတ္တတာ, သပ္ပာယကထာတိ။ ဒသဝိဓဉှိ အသုဘနိမိတ္တံ ဥဂ္ဂဏှန္တဿာပိ ကာမစ္ဆန္ဒော ပဟီယတိ, ဘာဝေန္တဿာပိ ဣန္ဒြိယေသု ပိဟိတဒွါရဿာပိ စတုန္နံ ပဉ္စန္နံ အာလောပါနံ ဩကာသေ သတိ ဥဒကံ ပိဝိတွာ ယာပနသီလတာယ ဘောဇနမတ္တညုနောပိ။ တေနေဝ ဝုတ္တံ –

> ''စတ္တာရော ပဉ္စ အာလောပေ၊ အဘုတွာ ဥဒကံ ပိဝေ။
> အလံ ဖာသုဝိဟာရာယ၊ ပဟိတတ္တဿ ဘိက္ခုနော''တိ။ (ထေရဂါ. ၉၈၃)။

အသုဘကမ္မိကတိဿတ္ထေရသဒိသေ အသုဘဘာဝနာရတေ ကလျာဏမိတ္တေ သေဝန္တဿပိ ကာမစ္ဆန္ဒော ပဟီယတိ, ဌာနနိသဇ္ဇာဒီသု ဒသအသုဘနိဿိတသပ္ပာယကထာယ ပဟီယတိ, တေန ဝုတ္တံ – ''ဆ ဓမ္မာ ကာမစ္ဆန္ဒဿ ပဟာနာယ သံဝတ္တန္တီ''တိ။ ဣမေဟိ ပန ဆဟိ ဓမ္မေဟိ ပဟီနကာမစ္ဆန္ဒဿ အရဟတ္တမဂ္ဂေန အာယတိံ အနုပ္ပာဒေါ ဟောတီတိ ပဇာနာတိ။

ပဋိဃနိမိတ္တေ အယောနိသောမနသိကာရေန ပန ဗျာပါဒဿ ဥပ္ပာဒေါ ဟောတိ။ တတ္ထ ပဋိဃမ္ပိ ပဋိဃနိမိတ္တံ , ပဋိဃာရမ္မဏမ္ပိ ပဋိဃနိမိတ္တံ။ အယောနိသောမနသိကာရော သဗ္ဗတ္ထ ဧကလက္ခဏောဝ။ တံ တသ္မိံ နိမိတ္တေ ဗဟုလံ ပဝတ္တယတော ဗျာပါဒေါ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ တေနာဟ ဘဂဝါ – ''အတ္ထိ, ဘိက္ခဝေ, ပဋိဃနိမိတ္တံ , တတ္ထ အယောနိသောမနသိကာရဗဟုလီကာရော, အယမာဟာရော အနုပ္ပန္နဿ ဝါ ဗျာပါဒဿ ဥပ္ပာဒါယ ဥပ္ပန္နဿ ဝါ ဗျာပါဒဿ ဘိယျောဘာဝါယ ဝေပုလ္လာယာ''တိ (သံ. နိ. ၅.၂၃၂)။

မေတ္တာယ ပန စေတောဝိမုတ္တိယာ ယောနိသောမနသိကာရေနဿ ပဟာနံ ဟောတိ။ တတ္ထ **မေတ္တာ**တိ ဝုတ္တေ အပ္ပနာပိ ဥပစာရောပိ ဝဋ္ဋတိ။ **စေတောဝိမုတ္တီ**တိ အပ္ပနာဝ။ ယောနိသောမနသိကာရော ဝုတ္တလက္ခဏောဝ။ တံ တတ္ထ ဗဟုလံ ပဝတ္တယတော ဗျာပါဒေါ ပဟီယတိ။ တေနာဟ ဘဂဝါ – ''အတ္ထိ, ဘိက္ခဝေ, မေတ္တာ စေတောဝိမုတ္တိ, တတ္ထ ယောနိသောမနသိကာရဗဟုလီကာရော, အယမာဟာရော အနုပ္ပန္နဿ ဝါ ဗျာပါဒဿ အနုပ္ပာဒါယ ဥပ္ပန္နဿ ဝါ ဗျာပါဒဿ ပဟာနာယာ''တိ (သံ. နိ. ၅.၂၃၂)။

အပိစ ဆ ဓမ္မာ ဗျာဟဒသ္သ ပဟာနာယ သံဝတ္တန္တိ မေတ္တာနိမိတ္တသ္သ ဥဂ္ဂဟော မေတ္တာဘာဝနာနုယောဂေ ကမ္မဿကတာပစ္စဝေက္ခဏာ ပဋိသင်္ခါနဗဟုလတာ ကလျာဏမိတ္တတာ သပ္ပာယကထာတိ။ ဩဒိဿက အနောဒိဿကဒိသာဖရဏာနဉ္ဟိ အညတရဝသေန မေတ္တံ ဥဂ္ဂဏှန္တဿာပိ ဗျာပါဒေါ ပဟီယတိ, ဩဓိသောအနောဓိသောဖရဏဝသေန မေတ္တံ ဘာဝေန္တဿာပိ။ ''တွံ ဧတဿ ကုဒ္ဓော ကိံ ကရိဿသိ, ကိမဿ သီလာဒီနိ ဝိနာသေတုံ သက္ခိဿသိ, နနု တွံ အတ္တနော ကမ္မေန အာဂန္တွာ အတ္တနော ကမ္မေနေဝ ဂမိဿသိ, ပရဿ ကုဇ္ဈနံ နာမ ဝီတစ္စိတင်္ဂါရ တတ္တအယ သလာကဂူထာဒီနိ ဂဟေတွာ ပရံ ပဟရိတုကာမတာသဒိသံ ဟောတိ။ ဧသောပိ တဝ ကုဒ္ဓော ကိံ ကရိဿတိ, ကိံ တေ သီလာဒီနိ ဝိနာသေတုံ သက္ခိဿတိ, ဧသ အတ္တနော ကမ္မေန အာဂန္တွာ အတ္တနော ကမ္မေနေဝ ဂမိဿတိ, အပ္ပဋိစ္ဆိတပဟေဏကံ ဝိယ ပဋိဝါတံ ခိတ္တရဇောမုဋ္ဌိ ဝိယ စ ဧတဿေဝေသ ကောဓော မတ္ထကေ ပတိဿတီ''တိ ဧဝံ အတ္တနော စ ပရဿ စ ကမ္မဿကတံ ပစ္စဝေက္ခတောပိ, ဥဘယကမ္မဿကတံ ပစ္စဝေက္ခိတွာ ပဋိသင်္ခါနေ ဌိတဿာပိ, အဿဂုတ္တတ္ထေရသဒိသေ မေတ္တာဘာဝနာရတေ ကလျာဏမိတ္တေ သေဝန္တဿာပိ ဗျာပါဒေါ ပဟီယတိ။ ဌာနနိသဇ္ဇာဒီသု မေတ္တာနိဿိတသပ္ပာယကထာယပိ ပဟီယတိ။ တေန ဝုတ္တံ – ''ဆ ဓမ္မာ ဗျာဟဒသ္သ ပဟာနာယ သံဝတ္တန္တီ''တိ။ ဣမေဟိ ပန ဆဟိ ဓမ္မေဟိ ပဟီနဿ ဗျာပါဒဿ အနာဂါမိမဂ္ဂေန အာယတိံ အနုပ္ပါဒေါ ဟောတီတိ ပဇာနာတိ။

အရတိအာဒီသု အယောနိသောမနသိကာရေန ထိနမိဒ္ဓဿ ဥပ္ပါဒေါ ဟောတိ။ **တန္ဒီ** နာမ ကာယာလသိယတာ။ **ဝိဇမ္ဘိတာ** နာမ ကာယဝိနမနာ။ **ဘတ္တသမ္မဒေါ** နာမ ဘတ္တမုစ္ဆာ ဘတ္တပရိဠာဟော။ **စေတသော လီနတ္တံ** နာမ စိတ္တဿ လီနာကာရော။ ဣမေသု အရတိအာဒီသု အယောနိသောမနသိကာရံ ဗဟုလံ ပဝတ္တယတော ထိနမိဒ္ဓံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ တေနာဟ – ''အတ္ထိ, ဘိက္ခဝေ, အရတိ တန္ဒီ ဝိဇမ္ဘိတာ ဘတ္တသမ္မဒေါ စေတသော လီနတ္တံ, တတ္ထ အယောနိသောမနသိကာရဗဟုလီကာရော, အယမာဟာရော အနုပ္ပန္နဿ ဝါ ထိနမိဒ္ဓဿ ဥပ္ပါဒါယ, ဥပ္ပန္နဿ ဝါ ထိနမိဒ္ဓဿ ဘိယျောဘာဝါယ ဝေပုလ္လာယာ''တိ (သံ. နိ. ၅.၂၃၂)။

အာရမ္ဘဓာတုအာဒီသု ပန ယောနိသောမနသိကာရေနဿ ပဟာနံ ဟောတိ။ **အာရမ္ဘဓာတု** နာမ ပဌမာရမ္ဘဝီရိယံ။ **နိက္ကမဓာတု** နာမ ကောသဇ္ဇတော နိက္ခန္တတာယ တတော ဗလဝတရံ။ **ပရက္ကမဓာတု** နာမ ပရံ ပရံ ဌာနံ အက္ကမနတော တတောပိ ဗလဝတရံ။ ဣမသ္မိံ တိပ္ပဘေဒေ ဝီရိယေ ယောနိသောမနသိကာရံ ဗဟုလံ ပဝတ္တယတော ထိနမိဒ္ဓံ ပဟီယတိ။ တေနာဟ – ''အတ္ထိ, ဘိက္ခဝေ, အာရမ္ဘဓာတု နိက္ကမဓာတု ပရက္ကမဓာတု, တတ္ထ ယောနိသောမနသိကာရဗဟုလီကာရော, အယမာဟာရော အနုပ္ပန္နဿ ဝါ ထိနမိဒ္ဓဿ အနုပ္ပါဒါယ, ဥပ္ပန္နဿ ဝါ ထိနမိဒ္ဓဿ ပဟာနာယာ''တိ (သံ. နိ. ၅.၂၃၂)။

အပိစ ဆ ဓမ္မာ ထိနမိဒ္ဓဿ ပဟာနာယ သံဝတ္တန္တိ – အတိဘောဇနေ နိမိတ္တဂ္ဂါဟော, ဣရိယာပထသမ္ပရိဝတ္တနတာ, အာလောကသညာမနသိကာရော, အဗ္ဘောကာသဝါသော, ကလျာဏမိတ္တတာ, သပ္ပာယကထာတိ။ အာဟရဟတ္ထက တတ္ရဝဋ္ဋက အလံသာဋက ကာကမာသက ဘုတ္တဝမိတကဘောဇနံ ဘုဉ္ဇိတွာ ရတ္တိဋ္ဌာနဒိဝါဌာနေ နိသိန္နဿ ဟိ သမဏဓမ္မံ ကရောတော ထိနမိဒ္ဓံ မဟာဟတ္ထီ ဝိယ ဩတ္ထရန္တံ အာဂစ္ဆတိ, စတုပဉ္စအာလောပဩကာသံ ပန ဌပေတွာ ပါနီယံ ပိဝိတွာ ယာပနသီလဿ ဘိက္ခုနော တံ န ဟောတီတိ ဧဝံ အတိဘောဇနေ နိမိတ္တံ ဂဏှန္တဿာပိ ထိနမိဒ္ဓံ ပဟီယတိ။ ယသ္မိံ ဣရိယာပထေ ထိနမိဒ္ဓံ ဩက္ကမတိ, တတော အညံ ပရိဝတ္တေန္တဿာပိ, ရတ္တိံ စန္ဒာလောကဒီပါလောကဥက္ကာလောကေ ဒိဝါ သူရိယာလောကံ မနသိကရောန္တဿာပိ, အဗ္ဘောကာသေ ဝသန္တဿာပိ, မဟာကဿပတ္ထေရသဒိသေ ပဟီနထိနမိဒ္ဓေ ကလျာဏမိတ္တေ သေဝန္တဿာပိ ထိနမိဒ္ဓံ ပဟီယတိ။ ဌာနနိသဇ္ဇာဒီသု ဓုတင်္ဂနိဿိတသပ္ပာယကထာယပိ ပဟီယတိ။ တေန ဝုတ္တံ – ''ဆ ဓမ္မာ ထိနမိဒ္ဓဿ ပဟာနာယ သံဝတ္တန္တီ''တိ။ ဣမေဟိ ပန ဆဟိ ဓမ္မေဟိ ပဟီနဿ ထိနမိဒ္ဓဿ အရဟတ္တမဂ္ဂေန အာယတိံ အနုပ္ပါဒေါ ဟောတီတိ ပဇာနာတိ။

စေတသော အဝူပသမေ အယောနိသောမနသိကာရေန ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စဿ ဥပ္ပါဒေါ ဟောတိ။ **အဝူပသမော** နာမ အဝူပသန္တာကာရော, ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စမေဝေတံ အတ္ထတော။ တတ္ထ အယောနိသောမနသိကာရံ ဗဟုလံ ပဝတ္တယတော ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ တေနာဟ – ''အတ္ထိ, ဘိက္ခဝေ, စေတသော အဝူပသမော, တတ္ထ အ

ယောနိသောမနသိကာရဗဟုလီကာရော, အယမာဟာရော အနုပ္ပန္နဿ ဝါ ဥဒ္ဒစ္စကုက္ကုစ္စဿ ဥပ္ပါဒါယ, ဥပ္ပန္နဿ ဝါ ဥဒ္ဒစ္စကုက္ကုစ္စဿ ဘိယျောဘာဝါယ ဝေပုလ္လာယာ''တိ။

သမာဓိသုတ္တေ ပန စေတသော ဝူပသမေ ယောနိသောမနသိကာရေနေဿ ပဟာနံ ဟောတိ။ တေနာဟ – ''အတ္ထိ, ဘိက္ခဝေ, စေတသော ဝူပသမော, တတ္ထ ယောနိသောမနသိကာရဗဟုလီကာရော, အယမာဟာရော အနုပ္ပန္နဿ ဝါ ဥဒ္ဒစ္စကုက္ကုစ္စဿ အနုပ္ပါဒါယ, ဥပ္ပန္နဿ ဝါ ဥဒ္ဒစ္စကုက္ကုစ္စဿ ပဟာနာယာ''တိ။

အပိစ ဆ ဓမ္မာ ဥဒ္ဒစ္စကုက္ကုစ္စဿ ပဟာနာယ သံဝတ္တန္တိ ဗဟုဿုတတာ ပရိပုစ္ဆကတာ ဝိနယေ ပကတညုတာ ဝုဍ္ဎသေဝိတာ ကလျာဏမိတ္တတာ သပ္ပာယကထာတိ။ ဗာဟုသစ္စေနပိ ဟိ ဧကံ ဝါ ဒွေ ဝါ တယော ဝါ စတ္တာရော ဝါ ပဉ္စ ဝါ နိကာယေ ပာဠိဝသေန စ အတ္ထဝသေန စ ဥဂ္ဂဏှန္တဿာပိ ဥဒ္ဒစ္စကုက္ကုစ္စံ ပဟီယတိ။ ကပ္ပိယာကပ္ပိယပရိပုစ္ဆာဗဟုလဿာပိ, ဝိနယပညတ္တိယံ စိဏ္ဏဝသီဘာဝတာယ ပကတညုနောပိ, ဝုဍ္ဎေ မဟလ္လကတ္ထေရေ ဥပသင်္ကမန္တဿာပိ, ဥပါလိတ္ထေရသဒိသေ ဝိနယဓရေ ကလျာဏမိတ္တေ သေဝန္တဿာပိ ဥဒ္ဒစ္စကုက္ကုစ္စံ ပဟီယတိ, ဌာနနိသဇ္ဇာဒီသု ကပ္ပိယာကပ္ပိယနိဿိတသပ္ပာယကထာယပိ ပဟီယတိ။ တေန ဝုတ္တံ – ''ဆ ဓမ္မာ ဥဒ္ဒစ္စကုက္ကုစ္စဿ ပဟာနာယ သံဝတ္တန္တီ''တိ။ ဣမေဟိ ပန ဆဟိ ဓမ္မေဟိ ပဟီနေ ဥဒ္ဒစ္စကုက္ကုစ္စေ ဥဒ္ဒစ္စဿ အရဟတ္တမဂ္ဂေန, ကုက္ကုစ္စဿ အနာဂါမိမဂ္ဂေန အာယတိံ အနုပ္ပါဒော ဟောတီတိ ပဇာနာတိ။

ဝိစိကိစ္ဆာဋ္ဌာနီယေသု ဓမ္မေသု အယောနိသောမနသိကာရေန ဝိစိကိစ္ဆာယ ဥပ္ပါဒော ဟောတိ။ **ဝိစိကိစ္ဆာဋ္ဌာနီယာ ဓမ္မာ** နာမ ပုနပ္ပုနံ ဝိစိကိစ္ဆာယ ကာရဏတ္တာ ဝိစိကိစ္ဆာဝ။ တတ္ထ အယောနိသောမနသိကာရံ ဗဟုလံ ပဝတ္တယတော ဝိစိကိစ္ဆာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ တေနာဟ – ''အတ္ထိ, ဘိက္ခဝေ, ဝိစိကိစ္ဆာဋ္ဌာနီယာ ဓမ္မာ, တတ္ထ အယောနိသောမနသိကာရဗဟုလီကာရော, အယမာဟာရော အနုပ္ပန္နာယ ဝါ ဝိစိကိစ္ဆာယ ဥပ္ပါဒါယ, ဥပ္ပန္နာယ ဝါ ဝိစိကိစ္ဆာယ ဘိယျောဘာဝါယ ဝေပုလ္လာယာ''တိ (သံ. နိ. ၅.၂၃၂)။

ကုသလာဒိဓမ္မေသု ယောနိသောမနသိကာရေန ပနဿာ ပဟာနံ ဟောတိ, တေနာဟ – ''အတ္ထိ, ဘိက္ခဝေ, ကုသလာကုသလာ ဓမ္မာ သာဝဇ္ဇာနဝဇ္ဇာ ဓမ္မာ သေဝိတဗ္ဗာသေဝိတဗ္ဗာ ဓမ္မာ ဟီနပဏီတာ ဓမ္မာ ကဏှသုက္ကသပ္ပဋိဘာဂါ ဓမ္မာ။ တတ္ထ ယောနိသောမနသိကာရဗဟုလီကာရော, အယမာဟာရော, အနုပ္ပန္နာယ ဝါ ဝိစိကိစ္ဆာယ အနုပ္ပါဒါယ; ဥပ္ပန္နာယ ဝါ ဝိစိကိစ္ဆာယ ပဟာနာယာ''တိ။

အပိစ ဆ ဓမ္မာ ဝိစိကိစ္ဆာယ ပဟာနာယ သံဝတ္တန္တိ ဗဟုဿုတတာ, ပရိပုစ္ဆကတာ, ဝိနယေ ပကတညုတာ, အဓိမောက္ခဗဟုလတာ, ကလျာဏမိတ္တတာ, သပ္ပာယကထာတိ။ ဗာဟုသစ္စေနပိ ဟိ ဧကံ ဝါ။ပေ။ ပဉ္စ ဝါ နိကာယေ ပာဠိဝသေန စ အတ္ထဝသေန စ ဥဂ္ဂဏှန္တဿာပိ ဝိစိကိစ္ဆာ ပဟီယတိ, တီဏိ ရတနာနိ အာရဗ္ဘ ပရိပုစ္ဆာဗဟုလဿာပိ, ဝိနယေ စိဏ္ဏဝသီဘာဝဿာပိ, တီသု ရတနေသု ဩကပ္ပနိယသဒ္ဓါသင်္ခါတအဓိမောက္ခဗဟုလဿာပိ, သဒ္ဓါဓိမုတ္တေ ဝက္ကလိတ္ထေရသဒိသေ ကလျာဏမိတ္တေ သေဝန္တဿာပိ ဝိစိကိစ္ဆာ ပဟီယတိ, ဌာနနိသဇ္ဇာဒီသု တိဏ္ဏံ ရတနာနံ ဂုဏနိဿိတသပ္ပာယကထာယပိ ပဟီယတိ။ တေန ဝုတ္တံ – ''ဆ ဓမ္မာ ဝိစိကိစ္ဆာယ ပဟာနာယ သံဝတ္တန္တီ''တိ။ ဣမေဟိ ပန ဆဟိ ဓမ္မေဟိ ပဟီနာယ ဝိစိကိစ္ဆာယ သောတာပတ္တိမဂ္ဂေန အာယတိံ အနုပ္ပါဒော ဟောတီတိ ပဇာနာတိ။

ဣတိ အဇ္ဈတ္တံ ဝါ တိ ဧဝံ ပဉ္စနီဝရဏပရိဂ္ဂဏှနေန အတ္တနော ဝါ ဓမ္မေသု, ပရဿ ဝါ ဓမ္မေသု, ကာလေန ဝါ အတ္တနော, ကာလေန ဝါ ပရဿ ဓမ္မေသု ဓမ္မာနုပဿီ ဝိဟရတိ။ သမုဒယဝယာ ပနေတ္ထ သုဘနိမိတ္တအသုဘနိမိတ္တာဒီသု အယောနိသောမနသိကာရယောနိသောမနသိကာရဝသေန ပဉ္စသု နီဝရဏေသု ဝုတ္တာယေဝ နီဟရိတဗ္ဗာ။ ဣတော ပရံ ဝုတ္တနယမေဝ။ ကေဝလဉှိ ဣဓ နီဝရဏပရိဂ္ဂါဟိကာ သတိ ဒုက္ခသစ္စန္တိ ဧဝံ ယောဇနံ ကတွာ နီဝရဏပရိဂ္ဂါဟကဿ ဘိက္ခုနော နိယျာနမုခံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ သေသံ တာဒိသမေဝါတိ။

နီဝရဏပဗ္ဗံ နိဋ္ဌိတံ။

ခန္ဓပဗ္ဗဝဏ္ဏနာ

၃၈၃. ဧဝံ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒနယေန ဓမ္မာနုပဿနံ ဝိဘဇိတွာ ဣဒါနိ ပဉ္စက္ခန္ဓဝသေန ဝိဘဇိတုံ **ပုန စပရန္တိအာဒိမာ** ဟ။ တတ္ထ **ပဉ္စသု ဥပါဒါနက္ခန္ဓေသူ** တိ ဥပါဒါနဿ ခန္ဓာ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ, ဥပါဒါနဿ ပစ္စယဘူတာ ဓမ္မပုဉ္ဇာ ဓမ္မ ရာသယောတိ အတ္ထော။ အယမေတ္ထ သင်္ခေပေါ။ ဝိတ္ထာရတော ပန ခန္ဓကထာ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ ဝုတ္တာ။

ဣတိ ရူပန္တိ ဣဒံ ရူပံ, ဧတ္တကံ ရူပံ, န ဣတော ပရံ ရူပံ အတ္ထီတိ သဘာဝတော ရူပံ ပဇာနာတိ။ ဝေဒနာဒီသုပိ ဧ သေဝ နယော။ အယမေတ္ထ သင်္ခေပေါ, ဝိတ္ထာရေန ပန ရူပာဒီနိ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ ခန္ဓကထာယမေဝ ဝုတ္တာနိ။ **ဣတိ ရူပဿ သမုဒယောတိ** ဧဝံ အဝိဇ္ဇာသမုဒယာဒိဝသေန ပဉ္စဟာကာရေဟိ ရူပဿ သမုဒယော။ **ဣတိ ရူပဿ အတ္ထင်္ဂမောတိ** ဧဝံ အဝိဇ္ဇာနိရောဓာဒိဝသေန ပဉ္စဟာကာရေဟိ ရူပဿ အတ္ထင်္ဂမော။ ဝေဒနာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ အယမေတ္ထ သင်္ခေပေါ, ဝိတ္ထာရော ပန ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏကထာယ ဝုတ္တော။

ဣတိ အဇ္ဈတ္တံ ဝါ တိ ဧဝံ ပဉ္စက္ခန္ဓပရိဂ္ဂဏှနေန အတ္တနော ဝါ ဓမ္မေသု, ပရဿ ဝါ ဓမ္မေသု, ကာလေန ဝါ အတ္တနော, ကာလေန ဝါ ပရဿ ဓမ္မေသု ဓမ္မာနုပဿီ ဝိဟရတိ။ သမုဒယဝယာ ပနေတ္ထ "အဝိဇ္ဇာသမုဒယာ ရူပ သမုဒယော"တိအာဒိနံ ပဉ္စသု ခန္ဓေသု ဝုတ္တာနံ ပညာသာယ လက္ခဏာနံ ဝသေန နီဟရိတဗ္ဗာ။ ဣတော ပရံ ဝုတ္တနယ မေဝ။ ကေဝလဉှိ ဣဓ ခန္ဓပရိဂ္ဂဟိကာ သတိ ဒုက္ခသစ္စန္တိ ဧဝံ ယောဇနံ ကတွာ ခန္ဓပရိဂ္ဂဟကဿ ဘိက္ခုနော နိယျာနမုခံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ သေသံ တာဒိသမေဝါတိ။

ခန္ဓပဗ္ဗံ နိဋ္ဌိတံ။

အာယတနပဗ္ဗဝဏ္ဏနာ

၃၈၄. ဧဝံ ပဉ္စက္ခန္ဓဝသေန ဓမ္မာနုပဿနံ ဝိဘဇိတွာ ဣဒါနိ အာယတနဝသေန ဝိဘဇိတုံ **ပုန စပရန္တိအာဒိမာ** ဟ။ တတ္ထ **ဆသု အဇ္ဈတ္တိကဗာဟိရေသု အာယတနေသူ** တိ စက္ခုံ သောတံ ဃာနံ ဇိဝှာ ကာယော မနောတိ ဣမေသု ဆသု အဇ္ဈတ္တိကေသု, ရူပံ သဒ္ဒေါ ဂန္ဓော ရသော ဖောဋ္ဌဗ္ဗော ဓမ္မောတိ ဣမေသု ဆသု ဗာဟိရေသု။ **စက္ခုဉ္စ ပဇာနာတီ**တိ စက္ခုပသာဒံ ယာထာဝသရသလက္ခဏဝသေန ပဇာနာတိ။ **ရူပေ စ ပဇာနာတီ**တိ ဗဟိဒ္ဓါ စတုသမုဋ္ဌာနိကရူပဉ္စ ယာထာဝသရသလက္ခဏဝသေန ပဇာနာတိ။ **ယဉ္စ တဒုဘယံ ပဋိစ္စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ သံယောဇန** န္တိ ယဉ္စ တံ စက္ခုံ စေဝ ရူပေ စာတိ ဥဘယံ ပဋိစ္စ။ ကာမရာဂသံယောဇနံ ပဋိဃ, မာန, ဒိဋ္ဌိ, ဝိစိကိစ္ဆာ, သီလဗ္ဗတပရာမာသ, ဘဝရာဂ, ဣဿာ, မစ္ဆရိယ, အဝိဇ္ဇာသံယောဇနန္တိ ဒသဝိဓံ သံယောဇနံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တဉ္စ ယာထာဝသရသလက္ခဏဝသေန ပဇာနာတိ။

ကထံ ပနေတံ ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ? စက္ခုဒွါရေ တာဝ အာပါထဂတံ ဣဋ္ဌာရမ္မဏံ ကာမဿာဒဝသေန အဿာဒယ တော အဘိနန္ဒတော ကာမရာဂသံယောဇနံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ အနိဋ္ဌာရမ္မဏေ ကုဇ္ဈတော ပဋိဃသံယောဇနံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ "ဌ ပေတွာ မံ ကော အညော ဧတံ အာရမ္မဏံ ဝိဘာဝေတုံ သမတ္ထော အတ္ထီ"တိ မညတော မာနသံယောဇနံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ဧတံ ရူပါရမ္မဏံ နိစ္စံ ဓုဝန္တိ ဂဏှတော ဒိဋ္ဌိသံယောဇနံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ "ဧတံ ရူပါရမ္မဏံ သတ္တော နု ခေါ, သတ္တ ဿ နု ခေါ"တိ ဝိစိကိစ္ဆတော ဝိစိကိစ္ဆာသံယောဇနံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ "သမ္ပတ္တိဘဝေ ဝတ နော ဣဒံ သုလဘံ ဇာတ"န္တိ ဘဝံ ပတ္ထေန္တဿ ဘဝရာဂသံယောဇနံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ "အာယတိမ္ပိ ဧဝရူပံ သီလဗ္ဗတံ သမာဒိယိတွာ သက္ကာ လဒ္ဓု"န္ တိ သီလဗ္ဗတံ သမာဒိယန္တဿ သီလဗ္ဗတပရာမာသသံယောဇနံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ "အဟော ဝတ တံ ရူပါရမ္မဏံ အညေ န လဘေယျု"န္တိ ဥသူယတော ဣဿာသံယောဇနံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ အတ္တနာ လဒ္ဓံ ရူပါရမ္မဏံ အညဿ မစ္ဆရာယတော မစ္ဆရိယသံယောဇနံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ သဗ္ဗေဟေဝ သဟဇာတအညာဏဝသေန အဝိဇ္ဇာသံယောဇနံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။

ယထာ စ အနုပ္ပန္နဿာ တိ ယေန ကာရဏေန အသမုဒာစာရဝသေန အနုပ္ပန္နဿ တဿ ဒသဝိဓဿာပိ သံ ယောဇနဿ ဥပ္ပါဒော ဟောတိ, တဉ္စ ကာရဏံ ပဇာနာတိ။ **ယထာ စ ဥပ္ပန္နဿာ** တိ အပ္ပဟီနဋ္ဌေန ပန သမုဒာစာရ ဝသေန ဝါ ဥပ္ပန္နဿ တဿ ဒသဝိဓဿာပိ သံယောဇနဿ ယေန ကာရဏေန ပဟာနံ ဟောတိ, တဉ္စ ကာရဏံ ပဇာ နာတိ။ **ယထာ စ ပဟီနဿာ** တိ တဒင်္ဂဝိက္ခမ္ဘနပ္ပဟာနဝသေန ပဟီနဿာပိ တဿ ဒသဝိဓဿ သံယောဇနဿ ယေန ကာရဏေန အာယတိံ အနုပ္ပါဒော ဟောတိ, တဉ္စ ပဇာနာတိ။ ကေန ကာရဏေန ပနဿ အာယတိံ အနုပ္ပါဒော ဟောတိ? ဒိဋ္ဌိဝိစိကိစ္ဆာသီလဗ္ဗတပရာမာသဣဿာမစ္ဆရိယဘေဒဿ တာဝ ပဉ္စဝိဓဿ သံယောဇနဿ သောတာပတ္တိမဂ္ဂေန အာယတိံ အနုပ္ပါဒော ဟောတိ။ ကာမရာဂပဋိဃသံယောဇနဒွယဿ ဩဠာရိကဿ သကဒါဂါမိမဂ္ဂေန,

အဏုသဟဂတဿ အနာဂါမိမဂ္ဂေန, မာနဘဝရာဂဝိဇ္ဇာသံယောဇနတ္တယဿ အရဟတ္တမဂ္ဂေန အာယတိံ အနုပ္
ဟာအေ ဟောတိ။ **သောတဉ္စ ပဇာနာတိ သဒ္ဒေ စာ** တိအာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ အပိစေတ္ထ **အာယတနကထာ** ဝိတ္ထာရ
တော ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ အာယတနနိဒ္ဒေသေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ဣတိ အဇ္ဈတ္တံ ဝာ တိ ဧဝံ အဇ္ဈတ္တိကာယတနပရိဂ္ဂဏှနေန အတ္တနော ဝါ ဓမ္မေသု ဗာဟိရာယတနပရိဂ္ဂဏှ
နေန ပရဿ ဝါ ဓမ္မေသု, ကာလေန ဝါ အတ္တနော, ကာလေန ဝါ ပရဿ ဓမ္မေသု ဓမ္မာနုပဿီ ဝိဟရတိ။ သမုဒယဝ
ယာ ပနေတ္ထ "အဝိဇ္ဇာသမုဒယာ စက္ခုသမုဒယော"တိ ရူပါယတနဿ ရူပက္ခန္ဓေ, အရူပါယတနေသု မနာယတနဿ
ဝိညာဏက္ခန္ဓေ, ဓမ္မာယတနဿ သေသက္ခန္ဓေသု ဝုတ္တနယေန နီဟရိတဗ္ဗာ။ လောကုတ္တရဓမ္မာ န ဂဟေတဗ္
ဗာ။ ဣတော ပရံ ဝုတ္တနယမေဝ။ ကေဝလဉှိ ဣဓ အာယတနပရိဂ္ဂါဟိကာ သတိ ဒုက္ခသစ္စန္တိ ဧဝံ ယောဇနံ ကတွာ
အာယတနပရိဂ္ဂါဟကဿ ဘိက္ခုနော နိယျာနမုခံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ သေသံ တာဒိသမေဝါတိ။

အာယတနပဗ္ဗံ နိဋ္ဌိတံ။

ဗောဇ္ဈင်္ဂပဗ္ဗဝဏ္ဏနာ

၃၈၅. ဧဝံ ဆ အဇ္ဈတ္တိကဗာဟိရာယတနဝသေန ဓမ္မာနုပဿနံ ဝိဘဇိတွာ ဣဒါနိ ဗောဇ္ဈင်္ဂဝသေန ဝိဘဇိတုံ
ပုန စပရန္တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဗောဇ္ဈင်္ဂေသူ** တိ ဗုဇ္ဈနကသတ္တဿ အင်္ဂေသု။ **သန္တ** န္တိ ပဋိလာဘဝသေန သံဝိ
ဇ္ဇမာနံ။ **သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂ** န္တိ သတိသင်္ခါတံ သမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂံ။ ဧတ္ထ ဟိ သမ္ဗုဇ္ဈတိ အာရဒ္ဓဝိပဿကတော ပဋ္ဌာ
ယ ယောဂါဝစရောတိ **သမ္ဗောဓိ။** ယာယ ဝါ သော သတိအာဒိကာယ သတ္တဓမ္မသာမဂ္ဂိယာ သမ္ဗုဇ္ဈတိ ကိလေသနိဒ္ဒါ
တော ဥဋ္ဌာတိ, သစ္စာနိ ဝါ ပဋိဝိဇ္ဈတိ, သာ ဓမ္မသာမဂ္ဂီ သမ္ဗောဓိ။ တဿ သမ္ဗောဓိဿ, တဿာ ဝါ သမ္ဗောဓိယာ
အင်္ဂန္တိ **သမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂံ။** တေန ဝုတ္တံ – "သတိသင်္ခါတံ သမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂ"န္တိ။ သေသသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေသုပိ ဣမိနာဝ
နယေန ဝစနတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

အသန္တ န္တိ အပ္ပဋိလာဘဝသေန အဝိဇ္ဇမာနံ။ **ယထာ စ အနုပ္ပန္နဿာ** တိအာဒီသု ပန သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ
တာဝ "အတ္ထိ, ဘိက္ခဝေ, သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဋ္ဌာနီယာ ဓမ္မာ, တတ္ထ ယောနိသောမနသိကာရဗဟုလီကာရော, အယ
မာဟာရော အနုပ္ပန္နဿ ဝါ သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ ဥပ္ပာဒါယ, ဥပ္ပန္နဿ ဝါ သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ ဘိယျ
ယောဘာဝါယ ဝေပုလ္လာယ ဘာဝနာယ ပါရိပူရိယာ သံဝတ္တတီ"တိ (သံ. နိ. ၅.၂၃၂) ဧဝံ ဥပ္ပါဒေါ ဟောတိ။ တတ္ထ
သတိယေဝ သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဋ္ဌာနီယာ ဓမ္မာ။ ယောနိသောမနသိကာရော ဝုတ္တလက္ခဏောယေဝ။ တံ တတ္ထ ဗဟု
လံ ပဝတ္တယတော သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။

အပိစ စတ္တာရော ဓမ္မာ သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ ဥပ္ပါဒါယ သံဝတ္တန္တိ သတိသမ္ပဇညံ မုဋ္ဌဿတိပုဂ္ဂလ
ပရိဝဇ္ဇနတာ ဥပဋ္ဌိတဿတိပုဂ္ဂလသေဝနတာ တဒဓိမုတ္တတာတိ။ အဘိက္ကန္တာဒီသု ဟိ သတ္တသု ဌာနေသု သတိသမ္ပ
ဇညေန, ဘတ္တနိက္ခိတ္တကာကသဒိသေ မုဋ္ဌဿတိပုဂ္ဂလေ ပရိဝဇ္ဇနေန, တိဿဒတ္တတ္ထေရအဘယတ္ထေ
ရသဒိသေ ဥပဋ္ဌိတဿတိပုဂ္ဂလေ သေဝနေန, ဌာနနိသဇ္ဇာဒီသု သတိသမုဋ္ဌာပနတ္ထံ နိန္နပေါဏပဗ္ဘာရစိတ္တတာ
ယ စ သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ဧဝံ စတူဟိ ကာရဏေဟိ ဥပ္ပန္နဿ ပနဿ အရဟတ္တမဂ္ဂေန ဘာဝနာပါ
ရိပူရီ ဟောတီတိ ပဇာနာတိ။

ဓမ္မဝိစယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ ပန "အတ္ထိ, ဘိက္ခဝေ, ကုသလာကုသလာ ဓမ္မာ။ပေ.။ ကဏှသုက္ကသပ္ပဋိဘာ
ဂါ ဓမ္မာ, တတ္ထ ယောနိသောမနသိကာရဗဟုလီကာရော, အယမာဟာရော အနုပ္ပန္နဿ ဝါ ဓမ္မဝိစယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂ
ဿ ဥပ္ပာဒါယ, ဥပ္ပန္နဿ ဝါ ဓမ္မဝိစယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ ဘိယျောဘာဝါယ ဝေပုလ္လာယ ဘာဝနာယ ပါရိပူရိ
ယာ သံဝတ္တတီ"တိ ဧဝံ ဥပ္ပါဒေါ ဟောတိ။

အပိစ သတ္တ ဓမ္မာ ဓမ္မဝိစယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ ဥပ္ပါဒါယ သံဝတ္တန္တိ ပရိပုစ္ဆကတာ ဝတ္ထုဝိသဒကိရိယာ ဣန္
ဒြိယသမတ္တပဋိပါဒနာ ဒုပ္ပညပုဂ္ဂလပရိဝဇ္ဇနာ ပညဝန္တပုဂ္ဂလသေဝနာ ဂမ္ဘီရဉာဏစရိယပစ္စဝေက္ခဏာ တဒဓိမုတ္တ
တာတိ။ တတ္ထ **ပရိပုစ္ဆကတာ** တိ ခန္ဓဓာတုအာယတနဣန္ဒြိယဗလဗောဇ္ဈင်္ဂမဂ္ဂင်္ဂဈာနင်္ဂသမထဝိပဿနာနံ အ

တ္တသန္နိသ္သိတပရိပုဏ္ဏာဗဟုလတာ။ **ဝတ္ထုဝိသဒကိရိယာ**တိ အဇ္ဈတ္တိကဗာဟိရာနံ ဝတ္ထူနံ ဝိသဒဘာဝကရဏံ။ ယဒာ ဟိဿ ကေသနခလောမာနိ ဒီဃာနိ ဟောန္တိ, သရီရံ ဝါ ဥဿန္နဒောသဉ္စေဝ သေဒမလမက္ခိတဉ္စ, တဒါ အဇ္ဈတ္တိကံ ဝတ္ထု အဝိသဒံ ဟောတိ အပရိသုဒ္ဓံ။ ယဒါ ပန စီဝရံ ဇိဏ္ဏံ ကိလိဋ္ဌံ ဒုဂ္ဂန္ဓံ ဟောတိ, သေနာသနံ ဝါ ဥက္လာပံ, တဒါ ဗာဟိရဝတ္ထု အဝိသဒံ ဟောတိ အပရိသုဒ္ဓံ။ တသ္မာ ကေသာဒိဆေဒာပနေန ဥဒ္ဓံဝိရေစနအဓောဝိရေစနာဒီဟိ သရီရသလ္လဟုကဘာဝကရဏေန ဥစ္ဆာဒနနှာပနေန စ အဇ္ဈတ္တိကဝတ္ထု ဝိသဒံ ကာတဗ္ဗံ။ သူစိကမ္မဓောဝနရဇနပရိဘဏ္ဍကရဏာဒီဟိ ဗာဟိရဝတ္ထု ဝိသဒံ ကာတဗ္ဗံ။ ဧတသ္မိဉှိ အဇ္ဈတ္တိကဗာဟိရေ ဝတ္ထုမှိ အဝိသဒေ ဥပ္ပန္နေသု စိတ္တစေတသိကေသု ဉာဏမ္ပိ အဝိသဒံ ဟောတိ အပရိသုဒ္ဓံ အပရိသုဒ္ဓာနိ ဒီပကပလ္လဝဋ္ဋိတေလာနိ နိဿာယ ဥပ္ပန္နဒီပသိခာယ ဩဘာသော ဝိယ။ ဝိသဒေ ပန အဇ္ဈတ္တိကဗာဟိရေ ဝတ္ထုမှိ ဥပ္ပန္နေသု စိတ္တစေတသိကေသု ဉာဏမ္ပိ ဝိသဒံ ဟောတိ ပရိသုဒ္ဓာနိ ဒီပကပလ္လဝဋ္ဋိတေလာနိ နိဿာယ ဥပ္ပန္နဒီပသိခာယ ဩဘာသော ဝိယ။ တေန ဝုတ္တံ "ဝတ္ထုဝိသဒကိရိယာ ဓမ္မဝိစယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ ဥပ္ပာဒာယ သံဝတ္တတီ"တိ။

ဣန္ဒြိယသမတ္တပဋိပါဒနာ နာမ သဒ္ဓါဒီနံ ဣန္ဒြိယာနံ သမဘာဝကရဏံ။ သစေ ဟိဿ သဒ္ဓိန္ဒြိယံ ဗလဝံ ဟောတိ, ဣတရာနိ မန္ဒာနိ, တတော ဝီရိယိန္ဒြိယံ ပဂ္ဂဟကိစ္စံ, သတိန္ဒြိယံ ဥပဋ္ဌာနကိစ္စံ, သမာဓိန္ဒြိယံ အဝိက္ခေပကိစ္စံ, ပညိန္ဒြိယံ ဒဿနကိစ္စံ ကာတုံ န သက္ကောတိ။ တသ္မာ တံ ဓမ္မသဘာဝပစ္စဝေက္ခဏေန ဝါ, ယထာ ဝါ မနသိကရောတော ဗလဝံ ဇာတံ, တထာ အမနသိကာရေန ဟာပေတဗ္ဗံ။ ဝက္ကလိတ္ထေရဝတ္ထု စေတ္ထ နိဒဿနံ။ သစေ ပန ဝီရိယိန္ဒြိယံ ဗလဝံ ဟောတိ, အထ သဒ္ဓိန္ဒြိယံ အဓိမောက္ခကိစ္စံ ကာတုံ န သက္ကောတိ, န ဣတရာနိ ဣတရကိစ္စဘေဒံ။ တသ္မာ တံ ပဿဒ္ဓာဒိဘာဝနာယ ဟာပေတဗ္ဗံ။ တတြာပိ သောဏတ္ထေရဝတ္ထု ဒဿေတဗ္ဗံ။ ဧဝံ သေသေသုပိ ဧကဿ ဗလဝဘာဝေ သတိ ဣတရေသံ အတ္တနော ကိစ္စေသု အသမတ္ထတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ဝိသေသတော ပနေတ္ထ သဒ္ဓါပညာနံ သမာဓိဝီရိယာနဉ္စ သမတံ ပသံသန္တိ။ ဗလဝသဒ္ဓော ဟိ မန္ဒပညော မုဓပ္ပသန္နော ဟောတိ, အဝတ္ထုသ္မိံ ပသီဒတိ။ ဗလဝပညော မန္ဒသဒ္ဓော ကေရာဋိကပက္ခံ ဘဇတိ, ဘေသဇ္ဇသမုဋ္ဌိတော ဝိယ ရောဂေါ အတေကိစ္ဆော ဟောတိ။ စိတ္တုပ္ပာဒမတ္တေနေဝ ကုသလံ ဟောတီတိ အတိဓာဝိတွာ ဒါနာဒီနိ အကရောန္တော နိရယေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ဥဘိန္နံ သမတာယ ဝတ္ထုသ္မိံယေဝ ပသီဒတိ။ ဗလဝသမာဓိံ ပန မန္ဒဝီရိယံ သမာဓိဿ ကောသဇ္ဇပက္ခတ္တာ ကောသဇ္ဇံ အဘိဘဝတိ။ ဗလဝဝီရိယံ မန္ဒသမာဓိံ ဝီရိယဿ ဥဒ္ဓစ္စပက္ခတ္တာ ဥဒ္ဓစ္စံ အဘိဘဝတိ။ သမာဓိ ပန ဝီရိယေန သံယောဇိတော ကောသဇ္ဇေ ပတိတုံ န လဘတိ, ဝီရိယံ သမာဓိနာ သံယောဇိတံ ဥဒ္ဓစ္စေ ပတိတုံ န လဘတိ။ တသ္မာ တဒုဘယံ သမံ ကာတဗ္ဗံ။ ဥဘယသမတာယ ဟိ အပ္ပနာ ဟောတိ။

အပိစ သမာဓိကမ္မိကဿ ဗလဝတီပိ သဒ္ဓါ ဝဋ္ဋတိ။ ဧဝံ သဒ္ဒဟန္တော ဩကပ္ပေန္တော အပ္ပနံ ပာပုဏိဿတိ။ သမာဓိပညာသု ပန သမာဓိကမ္မိကဿ ဧကဂ္ဂတာ ဗလဝတီ ဝဋ္ဋတိ။ ဧဝဉှိ သော အပ္ပနံ ပာပုဏာတိ။ ဝိပဿနာကမ္မိကဿ ပညာ ဗလဝတီ ဝဋ္ဋတိ။ ဧဝဉှိ သော လက္ခဏပဋိဝေဓံ ပာပုဏာတိ။ ဥဘိန္နံ ပန သမတာယပိ အပ္ပနာ ဟောတိယေဝ။ သတိ ပန သဗ္ဗတ္ထ ဗလဝတီ ဝဋ္ဋတိ။ သတိ ဟိ စိတ္တံ ဥဒ္ဓစ္စပက္ခိကာနံ သဒ္ဓါဝီရိယပညာနံ ဝသေန ဥဒ္ဓစ္စပါတတော, ကောသဇ္ဇပက္ခိကေန စ သမာဓိနာ ကောသဇ္ဇပါတတော ရက္ခတိ။ တသ္မာ သာ လောဏဓူပနံ ဝိယ သဗ္ဗဗျဉ္ဇနေသု, သဗ္ဗကမ္မိကအမစ္စော ဝိယ စ, သဗ္ဗရာဇကိစ္စေသု သဗ္ဗတ္ထ ဣစ္ဆိတဗ္ဗာ။ တေနာဟ – "သတိ စ ပန သဗ္ဗတ္ထိကာ ဝုတ္တာ ဘဂဝတာ, ကိံ ကာရဏာ? စိတ္တဉှိ သတိပဋိသရဏံ, အာရက္ခပစ္စုပဋ္ဌာနာ စ သတိ, န ဝိနာ သတိယာ စိတ္တဿ ပဂ္ဂဟနိဂ္ဂဟော ဟောတီ" တိ။ **ဒုပ္ပညပုဂ္ဂလပရိဝဇ္ဇနာ** နာမ ခန္ဓာဒိဘေဒေ အနောဂါဠှပညာနံ ဒုမ္မေဓပုဂ္ဂလာနံ အာရကာ ပရိဝဇ္ဇနံ။ **ပညဝန္တပုဂ္ဂလသေဝနာ** နာမ သမပညာသလက္ခဏပရိဂ္ဂါဟိကာယ ဥဒယဗ္ဗယပညာယ သမန္နာဂတပုဂ္ဂလသေဝနာ။ **ဂမ္ဘီရဉာဏစရိယပစ္စဝေက္ခဏာ** နာမ ဂမ္ဘီရေသု ခန္ဓာဒီသု ပဝတ္တာယ ဂမ္ဘီရပညာယ ပဘေဒပစ္စဝေက္ခဏာ။ **တဒဓိမုတ္တတာ** နာမ ဌာနနိသဇ္ဇာဒီသု ဓမ္မဝိစယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂသမုဋ္ဌာပနတ္ထံ နိန္နပောဏပဗ္ဘာရစိတ္တတာ။ ဧဝံ ဥပ္ပန္နဿ ပနဿ အရဟတ္တမဂ္ဂေန ဘာဝနာပါရိပူရိ ဟောတီတိ ပဇာနာတိ။

ဝီရိယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂ "အတ္ထိ, ဘိက္ခဝေ, အာရမ္ဘဓာတု နိက္ကမဓာတု ပရက္ကမဓာတု, တတ္ထ ယောနိသောမနသိကာရဗဟုလီကာရော, အယမာဟာရော အနုပ္ပန္နဿ ဝါ ဝီရိယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ ဥပ္ပာဒာယ, ဥပ္ပန္နဿ ဝါ ဝီရိယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ ဘိယျောဘာဝါယ ဝေပုလ္လာယ ဘာဝနာယ ပါရိပူရိယာ သံဝတ္တတီ"တိ ဧဝံ ဥပ္ပာဒေ ဟောတိ။

အပိစ ဧကာဒသ ဓမ္မာ ဝီရိယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ ဥပ္ပါဒါယ သံဝတ္တန္တိ အပါယဘယပစ္စဝေက္ခဏတာ အာနိသံသဒဿာဝိတာ ဂမနဝီထိပစ္စဝေက္ခဏတာ ပိဏ္ဍပါတာပစာယနတာ ဒါယဇ္ဇမဟတ္တပစ္စဝေက္ခဏတာ သတ္ထုမဟတ္တပစ္စဝေက္ခဏတာ ဇာတိမဟတ္တပစ္စဝေက္ခဏတာ သဗြဟ္မစာရိမဟတ္တပစ္စဝေက္ခဏတာ ကုသီတပုဂ္ဂလပရိဝဇ္ဇနတာ အာရဒ္ဓဝီရိယပုဂ္ဂလသေဝနတာ တဒဓိမုတ္တတာတိ။

တတ္ထ နိရယေသု ပဉ္စဝိဓဗန္ဓနကမ္မကာရဏတော ပဋ္ဌာယ မဟာဒုက္ခာနုဘဝနကာလေပိ, တိရစ္ဆာနယောနိယံ ဇာလခိပနကုမိနာဒီဟိ ဂဟိတကာလေပိ, ပါဇနကဏ္ဍကာဒိပ္ပဟာရတုန္နဿ သကဋဝဟနာဒိကာလေပိ, ပေတ္တိဝိသယေ အနေကာနိပိ ဝဿသဟဿာနိ ဧကံ ဗုဒ္ဓန္တရမ္ပိ ခုပ္ပိပါသာဟိ အာတုရီဘူတကာလေပိ, ကာလကဉ္ဇိကအသုရေသု သဋ္ဌိဟတ္ထအသီတိဟတ္ထပ္ပမာဏေန အဋ္ဌိစမ္မမတ္တေနေဝ အတ္တဘာဝေန ဝါတာတပါဒိဒုက္ခာနုဘဝနကာလေပိ န သက္ကာ ဝီရိယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂံ ဥပ္ပါဒေတုံ, အယမေဝ တေ ဘိက္ခု ကာလော ဝီရိယကရဏာယာတိ ဧဝံ အပါယဘယံ ပစ္စဝေက္ခန္တဿာပိ ဝီရိယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။

န သက္ကာ ကုသီတေန နဝလောကုတ္တရဓမ္မံ လဒ္ဓုံ, အာရဒ္ဓဝီရိယေနေဝ သက္ကာ အယမာနိသံသော ဝီရိယဿာတိ ဧဝံ အာနိသံသဒဿာဝိနောပိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ သဗ္ဗဗုဒ္ဓပစ္စေကဗုဒ္ဓမဟာသာဝကေဟိ တေ ဂတမဂ္ဂေါ ဂန္တဗ္ဗော, သော စ န သက္ကာ ကုသီတေန ဂန္တုန္တိ ဧဝံ ဂမနဝီထိံ ပစ္စဝေက္ခန္တဿာပိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ယေ တံ ပိဏ္ဍပါတာဒီဟိ ဥပဋ္ဌဟန္တိ, ဣမေ တေ မနုဿာ နေဝ ဉာတကာ, န ဒါသကမ္မကရာ, နာပိ တံ နိဿာယ ဇီဝိဿာမာတိ တေ ပဏီတာနိ စီဝရာဒီနိ ဒေန္တိ။ အထ ခေါ အတ္တနော ကာရာနံ မဟပ္ဖလတံ ပစ္စာသီသမာနာ ဒေန္တိ။ သတ္ထာရာပိ "အယံ ဣမေ ပစ္စယေ ပရိဘုဉ္ဇိတွာ ကာယဒဠှီဗဟုလော သုခံ ဝိဟရိဿတီ"တိ န ဧဝံ သမ္ပဿတာ တုယှံ ပစ္စယာ အနုညာတာ။ အထ ခေါ "အယံ ဣမေ ပရိဘုဉ္ဇမာနော သမဏဓမ္မံ ကတွာ ဝဋ္ဋဒုက္ခတော မုစ္စိဿတီ"တိ တေ ပစ္စယာ အနုညာတာ, သော ဒါနိ တွံ ကုသီတော ဝိဟရန္တော န တံ ပိဏ္ဍံ အပစာယိဿသိ။ အာရဒ္ဓဝီရိယဿေဝ ဟိ ပိဏ္ဍပါတာပစာယနံ နာမ ဟောတီတိ ဧဝံ ပိဏ္ဍပါတာပစာယနံ ပစ္စဝေက္ခန္တဿာပိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ အယျမိတ္တတ္ထေရဿ ဝိယ။

ထေရော ကိရ ကဿကလေဏေ နာမ ပဋိဝသတိ။ တဿ စ ဂေါစရဂါမေ ဧကာ မဟာဥပါသိကာ ထေရံ ပုတ္တံ ကတွာ ပဋိဇဂ္ဂတိ။ သာ ဧကဒိဝသံ အရညံ ဂစ္ဆန္တီ ဓီတရံ အာဟ – "အမ္မ, အသုကသ္မိံ ဌာနေ ပုရာဏတဏ္ဍုလာ, အသုကသ္မိံ သပ္ပိ, အသုကသ္မိံ ခီရံ, အသုကသ္မိံ ဖာဏိတံ, တဝ ဘာတိကဿ အယျမိတ္တဿ အာဂတကာလေ ဘတ္တံ ပစိတွာ ခီရသပ္ပိဖာဏိတေဟိ သဒ္ဓိံ ဒေဟိ, တွဉ္စ ဘုဉ္ဇေယျာသိ။ အဟံ ပန ဟိယျော ပက္ကပါရိဝါသိကဘတ္တံ ကဉ္ဇိယေန ဘုတ္တာမှီ"တိ။ ဒိဝါ ကိံ ဘုဉ္ဇိဿသိ အမ္မာ,တိ? သာကပဏ္ဏံ ပက္ခိပိတွာ ကဏတဏ္ဍုလေဟိ အမ္ဗိလယာဂုံ ပစိတွာ ဌပေဟိ အမ္မာ,တိ။

ထေရော စီဝရံ ပါရုပိတွာ ပတ္တံ နီဟရန္တောဝ တံ သဒ္ဒံ သုတွာ အတ္တာနံ ဩဝဒိ "မဟာဥပါသိကာ ကိရ ကဉ္ဇိယေန ပါရိဝါသိကဘတ္တံ ဘုဉ္ဇိ, ဒိဝါပိ ကဏပဏ္ဏမ္ဗိလယာဂုံ ဘုဉ္ဇိဿတိ , တုယှံ အတ္ထာယ ပန ပုရာဏတဏ္ဍုလာဒီနိ အာစိက္ခတိ, တံ နိဿာယ ခေါ ပနေသာ နေဝ ခေတ္တံ န ဝတ္ထုံ န ဘတ္တံ န ဝတ္ထံ ပစ္စာသီသတိ, တိဿော ပန သမ္ပတ္တိယော ပတ္ထယမာနာ ဒေတိ, တွံ ဧတိဿာ တာ သမ္ပတ္တိယော ဒါတုံ သက္ခိဿသိ, န သက္ခိဿသီတိ, အယံ ခေါ ပန ပိဏ္ဍပါတော တယာ သရာဂေန သဒေါသေန သမောဟေန န သက္ကာ ဂဏှိတု"န္တိ ပတ္တံ ထဝိကာယ ပက္ခိပိတွာ ဂဏ္ဌိကံ မုဉ္စိတွာ နိဝတ္တိတွာ ကဿကလေဏမေဝ ဂန္တွာ ပတ္တံ ဟေဋ္ဌာမဉ္စေ စီဝရံ စီဝရဝံသေ ဌပေတွာ "အရဟတ္တံ အပါပုဏိတွာ န နိက္ခမိဿာမီ"တိ ဝီရိယံ အဓိဋ္ဌဟိတွာ နိသီဒိ။ ဒီဃရတ္တံ အပ္ပမတ္တော ဟုတွာ နိဝုတ္ထဘိက္ခု ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ ပုရေဘတ္တမေဝ အရဟတ္တံ ပတွာ ဝိကသမာနမိဝ ပဒုမံ မဟာခီဏာသဝေါ သိတံ ကရောန္တောဝ နိသီဒိ။ လေဏဒွါရေ ရုက္ခမှိ အဓိဝတ္ထာ ဒေဝတာ –

"နမော တေ ပုရိသာဇည၊ နမော တေ ပုရိသုတ္တမ။
ယဿ တေ အာသဝါ ခီဏာ၊ ဒက္ခိဏေယျောသိ မာရိသာ"တိ။ –

ဥဒါနံ ဥဒါနေတွာ "ဘန္တေ, ပိဏ္ဍာယ ပဝိဋ္ဌာနံ တုမှာဒိသာနံ အရဟန္တာနံ ဘိက္ခံ ဒတွာ မဟလ္လကိတ္ထိယော ဒုက္ခာ မုစ္စိဿန္တီ"တိ အာဟ။ ထေရော ဥဋ္ဌဟိတွာ ဒွါရံ ဝိဝရိတွာ ကာလံ ဩလောကေန္တော "ပါတော

ယေတ”တိ ဥတ္တ္ကတ ပတ္တစီဝရမာအာယ ကမံ ဟာဝိသိ။

အရိကာပိ ဘတ္တံ သမ္ပာဒေတ္တ္တ “ဣအနိ မေ ဘာတာ အာဂမိဿတိ, ဣအနိ အာဂမိဿတီ”တိ ဒ္ဒွာရံ ဩ လောကယမာနာ နိသီဒိ။ သာ ထေရေ ဃရဒ္ဒွာရံ သမ္ပတ္တေ ပတ္တံ ဂဟေတ္တ္တ သပ္ပိဖာဏိတယောဇိတဿ ခီရပိဏ္ဍ ဟာတဿ ပူရေတ္တ္တ ဟတ္ထေ ဌပေသိ။ ထေရော “သုခံ ဟောတူ”တိ အနုမောဒနံ ကတ္တ္တ ပက္ကာမိ။ သာပိ တံ ဩ လောကယမာနာ အဌာသိ။ ထေရဿ ဟိ တဒာ အတိဝိယ ပရိသုဒ္ဓေါ ဆဝိဝဏ္ဏော အဟောသိ, ဝိပ္ပသန္နာနိ ဣန္ဒြိယာနိ, မုခံ ဗန္ဓနာ ပဝုတ္တတာလပက္ကံ ဝိယ အတိဝိယ ဝိရောစိတ္ထ။

မဟာဥပာသိကာ အရညာ အာဂန္တွာ “ကိံ, အမ္မ, ဘာတိကော တေ အာဂတော”တိ ပုစ္ဆိ။ သာ သဗ္ဗံ တံ ပဝတ္တိံ အာရောစေသိ။ ဥပာသိကာ “အဇ္ဇ မမ ပုတ္တဿ ပဗ္ဗဇိတကိစ္စံ မတ္ထကံ ပတ္တံ”န္တိ ဥတ္တ္ကတ “အဘိရမတိ တေ, အမ္မ, ဘာတာ ဗုဒ္ဓသာသနေ, န ဥက္ကဏ္ဍတီ”တိ အာဟ။

မဟန္တံ ခေါ ပနေတံ သတ္ထုဒာယဇ္ဇံ ယဒိဒံ သတ္တ အရိယဓနာနိ နာမ, တံ န သက္ကာ ကုသီတေန ဂဟေတုံ။ ယထာ ဟိ ဝိပ္ပဋိပန္နံ ပုတ္တံ မာတာပိတရော “အယံ အမှာကံ အပုတ္တော”တိ ပရိဗာဟိရံ ကရောန္တိ, သော တေသံ အစ္စယေန အာယဇ္ဇံ န လဘတိ, ဧဝံ ကုသီတောပိ ဣဒံ အရိယဓနဒာယဇ္ဇံ န လဘတိ, အာရဒ္ဓဝီရိယောဝ လဘတီတိ **အာယဇ္ဇမဟတ္တံ** ပစ္စဝေက္ခတောပိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။

မဟာ ခေါ ပန တေ သတ္ထာ, သတ္ထုနော ဟိ တေ မာတုကုစ္ဆိသ္မိံ ပဋိသန္ဓိဂဏှနကာလေပိ အဘိနိက္ခမနေပိ အဘိသမ္ဗောဓိယမ္ပိ ဓမ္မစက္ကပ္ပဝတ္တနယမကပာဋိဟာရိယဒေဝောရောဟနအာယုသင်္ခာရဝောဿဇ္ဇနေသုပိ ပရိနိဗ္ဗာနကာလေပိ ဒသသဟဿိလောကဓာတု အကမ္ပိတ္ထ, ယုတ္တံ နု တေ ဧဝရူပဿ သတ္ထု သာသနေ ပဗ္ဗဇိတ္တ္တ ကုသီတေန ဘဝိတုန္တိ ဧဝံ **သတ္ထုမဟတ္တံ** ပစ္စဝေက္ခတောပိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။

ဇာတိယာပိ တ္တဝံ ဣဒါနိ န လာမကဇာတိကော, အသမ္ဘိန္နာယ မဟာသမ္မတပဝေဏိယာ အာဂတဥက္ကာကရာဇဝံသေ ဇာတောသိ, သုဒ္ဓေါဒနမဟာရာဇဿ စ မဟာမာယာဒေဝိယာ စ နတ္တာ, ရာဟုလဘဒ္ဒဿ ကနိဋ္ဌော, တယာ နာမ ဧဝရူပေန ဇိနပုတ္တေန ဟုတ္တ္တ န ယုတ္တံ ကုသီတေန ဝိဟရိတုန္တိ ဧဝံ **ဇာတိမဟတ္တံ** ပစ္စဝေက္ခတောပိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။

သာရိပုတ္တမဟာမောဂ္ဂလ္လာနာ စေဝ အသီတိ စ မဟာသာဝကာ ဝီရိယေနေဝ လောကုတ္တရဓမ္မံ ပဋိဝိဇ္ဈိံသု, တ္တဝံ ဧတေသံ သဗြဟ္မစာရီနံ မဂ္ဂံ ပဋိပဇ္ဇသိ, န ပဋိပဇ္ဇသီတိ ဧဝံ **သဗြဟ္မစာရိမဟတ္တံ** ပစ္စဝေက္ခတောပိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။

ကုစ္ဆိံ ပူရေတ္တ္တ ဌိတအဇဂရသဒိသေ ဝိဿဋ္ဌကာယိကစေတသိကဝီရိယေ ကုသီတပုဂ္ဂလေ ပရိဝဇ္ဇန္တဿာပိ အာရဒ္ဓဝီရိယေ ပဟိတတ္တေ ပုဂ္ဂလေ သေဝန္တဿာပိ ဌာနနိသဇ္ဇာဒီသု ဝီရိယုပ္ပာဒနတ္ထံ နိန္နပေါဏပဗ္ဘာရစိတ္တ္တ တဿာပိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ဧဝံ ဥပ္ပန္နဿ ပနဿ အရဟတ္တမဂ္ဂေန ဘာဝနာပာရိပူရိ ဟောတီတိ ပဇာနာတိ။

ပီတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ “အတ္ထိ, ဘိက္ခဝေ, ပီတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဋ္ဌာနီယာ ဓမ္မာ, တတ္ထ ယောနိသောမနသိကာရဗဟုလီကာရော, အယမာဟာရော အနုပ္ပန္နဿ တ ပီတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ ဥပ္ပာဒာယ, ဥပ္ပန္နဿ တ ပီတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ ဘိယ္ယောဘာဝာယ ဝေပုလ္လာယ ဘာဝနာယ ပာရိပူရိယာ သံဝတ္တတီ”တိ ဧဝံ ဥပ္ပာဒော ဟောတိ ။ တတ္ထ ပီတိယာဝ ပီတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဋ္ဌာနီယာ ဓမ္မာ နာမ။ တဿာ ဥပ္ပာဒကမနသိကာရော ယောနိသောမနသိကာရော နာမ။

အပိစ ကောဒသ ဓမ္မာ ပီတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ ဥပ္ပာဒာယ သံဝတ္တန္တိ ဗုဒ္ဓါနုဿတိ, ဓမ္မ, သင်္ဃ , သီလ, စာဂ, ဒေဝတာနုဿတိ ဥပသမာနုဿတိ လူခပုဂ္ဂလပရိဝဇ္ဇနတာ သိနိဒ္ဓပုဂ္ဂလသေဝနတာ ပသာဒနီယသုတ္တန္တပစ္စဝေက္ခဏတာ တဒဓိမုတ္တတာတိ။ ဗုဒ္ဓဂုဏေ အနုဿရန္တဿာပိ ဟိ ယာဝ ဥပစာရာ သကလသရီရံ ဖရမာနော ပီတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂော ဥပ္ပဇ္ဇတိ, ဓမ္မသင်္ဃဂုဏေ အနုဿရန္တဿာပိ, ဒီဃရတ္တံ အခဏ္ဍံ ကတ္တ္တ ရက္ခိတံ စတုပာရိသုဒ္ဓိသီလံ ပစ္စဝေက္ခန္တဿာပိ, ဂိဟိနောပိ ဒသသီလံ ပဉ္စသီလံ ပစ္စဝေက္ခန္တဿာပိ, ဒုဗ္ဘိက္ခဘယာဒီသု ပဏီတဘောဇနံ သဗြ

ရဟ္မစာရီနံ ဒတွာ "ဧဝံ နာမ အဒမှာ"တိ စာဂံ ပစ္စဝေက္ခန္တဿာပိ, ဂိဟိနောပိ ဧဝရူပေ ကာလေ သီလဝန္တာနံ ဒိန္နဒါနံ ပစ္စဝေက္ခန္တဿာပိ, ယေဟိ ဂုဏေဟိ သမန္နာဂတာ ဒေဝတာ ဒေဝတ္တံ ပတ္တာ, တထာရူပါနံ ဂုဏာနံ အတ္တနိ အတ္ထိတံ ပစ္စဝေက္ခန္တဿာပိ, သမာပတ္တိယာ ဝိက္ခမ္ဘိတာ ကိလေသာ သဋ္ဌိပိ သတ္တတိပိ ဝဿာနိ န သမုဒာစရန္တီတိ ပစ္စဝေက္ခန္တဿာပိ, စေတိယဒဿနဗောဓိဒဿနထေရဒဿနေသု အသက္ကစ္စကိရိယာယ သံသူစိတလူခဘာဝေ ဗုဒ္ဓါဒီသု ပသာဒသိနေဟာဘာဝေန ဂဒ္ရဘပိဋ္ဌေ ရဇသဒိသေ လူခပုဂ္ဂလေ ပရိဝဇ္ဇန္တဿာပိ, ဗုဒ္ဓါဒီသု ပသာဒဗဟုလေ မုဒုစိတ္တေ သိနိဒ္ဓပုဂ္ဂလေ သေဝန္တဿာပိ, ရတနတ္တယဂုဏပရိဒီပကေ ပသာဒနီယသုတ္တန္တေ ပစ္စဝေက္ခန္တဿာပိ, ဌာနနိသဇ္ဇာဒီသု ပီတိဥပ္ပာဒနတ္ထံ နိန္နပောဏပဗ္ဘာရစိတ္တဿာပိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ဧဝံ ဥပ္ပန္နဿ ပနဿ အရဟတ္တမဂ္ဂေန ဘာဝနာပါရိပူရီ ဟောတီတိ ပဇာနာတိ။

ပဿဒ္ဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ "အတ္ထိ, ဘိက္ခဝေ, ကာယပဿဒ္ဓိ စိတ္တပဿဒ္ဓိ, တတ္ထ ယောနိသောမနသိကာရဗဟုလီကာရော, အယမာဟာရော အနုပ္ပန္နဿ ဝါ ပဿဒ္ဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ ဥပ္ပါဒါယ, ဥပ္ပန္နဿ ဝါ ပဿဒ္ဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ ဘိယျောဘာဝါယ ဝေပုလ္လာယ ဘာဝနာယ ပါရိပူရိယာ သံဝတ္တတီ"တိ ဧဝံ ဥပ္ပါဒေါ ဟောတိ။

အပိစ သတ္တ ဓမ္မာ ပဿဒ္ဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ ဥပ္ပါဒါယ သံဝတ္တန္တိ ပဏီတဘောဇနသေဝနတာ ဥတုသုခသေဝနတာ ဣရိယာပထသုခသေဝနတာ မဇ္ဈတ္တပယောဂတာ သာရဒ္ဓကာယပုဂ္ဂလပရိဝဇ္ဇနတာ ပဿဒ္ဓကာယပုဂ္ဂလသေဝနတာ တဒဓိမုတ္တတာတိ။ ပဏီတဉှိ သိနိဒ္ဓံ သပ္ပာယဘောဇနံ ဘုဉ္ဇန္တဿာပိ, သီတုဏှေသု စ ဥတူသု ဌာနာဒီသု စ ဣရိယာပထေသု သပ္ပာယဥတုဉ္စ ဣရိယာပထဉ္စ သေဝန္တဿာပိ ပဿဒ္ဓိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ယော ပန မဟာပုရိသဇာတိကော သဗ္ဗဥတုဣရိယာပထက္ခမော ဟောတိ, န တံ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။ ယဿ သဘာဂဝိသဘာဂတာ အတ္ထိ, တဿေဝ ဝိသဘာဂေ ဥတုဣရိယာပထေ ဝဇ္ဇေတွာ သဘာဂေ သေဝန္တဿ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ မဇ္ဈတ္တပယောဂေါ ဝုစ္စတိ အတ္တနော စ ပရဿ စ ကမ္မဿကတာပစ္စဝေက္ခဏာ။ ဣမိနာ မဇ္ဈတ္တပယောဂေန ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ယော လေဍ္ဍုဒဏ္ဍာဒီဟိ ပရံ ဝိဟေဌယမာနော ဝိစရတိ, ဧဝရူပံ သာရဒ္ဓကာယံ ပုဂ္ဂလံ ပရိဝဇ္ဇန္တဿာပိ, သံယတပါဒပါဏိံ ပဿဒ္ဓကာယံ ပုဂ္ဂလံ သေဝန္တဿာပိ, ဌာနနိသဇ္ဇာဒီသု ပဿဒ္ဓိဥပ္ပါဒနတ္ထာယ နိန္နပောဏပဗ္ဘာရစိတ္တဿာပိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ဧဝံ ဥပ္ပန္နဿ ပနဿ အရဟတ္တမဂ္ဂေန ဘာဝနာပါရိပူရီ ဟောတီတိ ပဇာနာတိ။

သမာဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ "အတ္ထိ, ဘိက္ခဝေ, သမထနိမိတ္တံ အဗျဂ္ဂနိမိတ္တံ, တတ္ထ ယောနိသောမနသိကာရဗဟုလီကာရော, အယမာဟာရော, အနုပ္ပန္နဿ ဝါ သမာဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ ဥပ္ပါဒါယ, ဥပ္ပန္နဿ ဝါ သမာဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ ဘိယျောဘာဝါယ ဝေပုလ္လာယ ဘာဝနာယ ပါရိပူရိယာ သံဝတ္တတီ"တိ ဧဝံ ဥပ္ပါဒေါ ဟောတိ။ တတ္ထ သမထောဝ သမထနိမိတ္တံ အဝိက္ခေပဋ္ဌေန စ အဗျဂ္ဂနိမိတ္တန္တိ။

အပိစ ဧကာဒသ ဓမ္မာ သမာဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ ဥပ္ပါဒါယ သံဝတ္တန္တိ ဝတ္ထုဝိသဒကိရိယတာ ဣန္ဒြိယသမတ္တပဋိပါဒနတာ နိမိတ္တကုသလတာ သမယေ စိတ္တဿ ပဂ္ဂဏှနတာ သမယေ စိတ္တဿ နိဂ္ဂဏှနတာ သမယေ သမ္ပဟံသနတာ သမယေ အဇ္ဈုပေက္ခနတာ အသမာဟိတပုဂ္ဂလပရိဝဇ္ဇနတာ သမာဟိတပုဂ္ဂလသေဝနတာ ဈာနဝိမောက္ခပစ္စဝေက္ခဏတာ တဒဓိမုတ္တတာတိ။ တတ္ထ **ဝတ္ထုဝိသဒကိရိယတာ စ ဣန္ဒြိယသမတ္တပဋိပါဒနတာ** စ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

နိမိတ္တကုသလတာ နာမ ကသိဏနိမိတ္တဿ ဥဂ္ဂဟဏကုသလတာ။ **သမယေ စိတ္တဿ ပဂ္ဂဏှနတာ**တိ ယသ္မိံ သမယေ အတိသိထိလဝီရိယတာဒီဟိ လီနံ စိတ္တံ ဟောတိ, တသ္မိံ သမယေ ဓမ္မဝိစယဝီရိယပီတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂသမုဋ္ဌာပနေန တဿ ပဂ္ဂဏှနံ။ **သမယေ စိတ္တဿ ပဂ္ဂဏှနတာ**တိ ယသ္မိံ သမယေ အာရဒ္ဓဝီရိယတာဒီဟိ ဥဒ္ဓတံ စိတ္တံ ဟောတိ, တသ္မိံ သမယေ ပဿဒ္ဓိသမာဓိဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂသမုဋ္ဌာပနေန တဿ နိဂ္ဂဏှနံ။ **သမယေ သမ္ပဟံသနတာ**တိ ယသ္မိံ သမယေ စိတ္တံ ပညာပယောဂမန္ဒတာယ ဝါ ဥပသမသုခါနဓိဂမေန ဝါ နိရဿာဒံ ဟောတိ, တသ္မိံ သမယေ အဋ္ဌသံဝေဂဝတ္ထုပစ္စဝေက္ခဏေန သံဝေဇေတိ။ **အဋ္ဌ သံဝေဂဝတ္ထူနိ** နာမ ဇာတိ ဇရာ ဗျာဓိ မရဏာနိ စတ္တာရိ, အပာယဒုက္ခံ ပဉ္စမံ, အတီတေ ဝဋ္ဋမူလကံ ဒုက္ခံ, အနာဂတေ ဝဋ္ဋမူလကံ ဒုက္ခံ, ပစ္စုပ္ပန္နေ

အာဟာရပရိယေဋ္ဌိမူလကံ ဒုက္ခန္တိ။ ရတနတ္တယဂုဏာနုဿရဏေန စ ပသာဒံ ဇနေတိ, အယံ ဝုစ္စတိ ''သမယေ သမ္ပဟံသနတာ''တိ။

သမယေ အဇ္ဈုပေက္ခနတာ နာမ ယသ္မိံ သမယေ သမ္မာပဋိပတ္တိံ အာဂမ္မ အလီနံ အနုဒ္ဓတံ အနိရဿာဒံ အာရမ္မဏေ သမပ္ပဝတ္တံ သမထဝီထိပဋိပန္နံ စိတ္တံ ဟောတိ, တဒာဿ ပဂ္ဂဟနိဂ္ဂဟသမ္ပဟံသနေသု န ဗျာပာရံ အာပဇ္ဇတိ, သာရထိ ဝိယ သမပ္ပဝတ္တေသု အဿေသု။ အယံ ဝုစ္စတိ – ''သမယေ အဇ္ဈုပေက္ခနတာ''တိ။ **အသမာဟိတပုဂ္ဂလပရိဝဇ္ဇနတာ** နာမ ဥပစာရံ ဝါ အပ္ပနံ ဝါ အပ္ပတ္တာနံ ဝိက္ခိတ္တစိတ္တာနံ ပုဂ္ဂလာနံ အာရကာ ပရိဝဇ္ဇနံ။ **သမာဟိတပုဂ္ဂလသေဝနာ** နာမ ဥပစာရေန ဝါ အပ္ပနာယ ဝါ သမာဟိတစိတ္တာနံ သေဝနာ ဘဇနာ ပယိရုပါသနာ။ **တဒဓိမုတ္တတာ** နာမ ဌာနနိသဇ္ဇာဒီသု သမာဓိဥပ္ပာဒနတ္ထံယေဝ နိန္နပောဏပဗ္ဘာရစိတ္တတာ။ ဧဝဉှိ ပဋိပဇ္ဇတော ဧသ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ဧဝံ ဥပ္ပန္နဿ ပနဿ အရဟတ္တမဂ္ဂေန ဘာဝနာပါရိပူရိ ဟောတီတိ ပဇာနာတိ။

ဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ ''အတ္ထိ, ဘိက္ခဝေ, ဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဋ္ဌာနိယာ ဓမ္မာ, တတ္ထ ယောနိသောမနသိကာရဗဟုလီကာရော, အယမာဟာရော အနုပ္ပန္နဿ ဝါ ဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ ဥပ္ပာဒာယ, ဥပ္ပန္နဿ ဝါ ဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ ဘိယျောဘာဝါယ ဝေပုလ္လာယ ဘာဝနာယ ပါရိပူရိယာ သံဝတ္တတီ''တိ ဧဝံ ဥပ္ပာဒော ဟောတိ။ တတ္ထ ဥပေက္ခာဝ ဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဋ္ဌာနိယာ ဓမ္မာ နာမ။

အပိစ ပဉ္စ ဓမ္မာ ဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ ဥပ္ပာဒာယ သံဝတ္တန္တိ သတ္တမဇ္ဈတ္တတာ သင်္ခါရမဇ္ဈတ္တတာ သတ္တသင်္ခါရကေလာယနပုဂ္ဂလပရိဝဇ္ဇနတာ သတ္တသင်္ခါရမဇ္ဈတ္တပုဂ္ဂလသေဝနတာ တဒဓိမုတ္တတာတိ။ တတ္ထ ဒွီဟာကာရေဟိ **သတ္တမဇ္ဈတ္တတံ** သမုဋ္ဌာပေတိ ''တွံ အတ္တနော ကမ္မေန အာဂန္တွာ အတ္တနောဝ ကမ္မေန ဂမိဿသိ, ဧသောပိ အတ္တနောဝ ကမ္မေန အာဂန္တွာ အတ္တနောဝ ကမ္မေန ဂမိဿတိ, တွံ ကံ ကေလာယသီ''တိ ဧဝံ ကမ္မဿကတာပစ္စဝေက္ခဏေန, ''ပရမတ္ထတော သတ္တောယေဝ နတ္ထိ, သော တွံ ကံ ကေလာယသီ''တိ ဧဝံ နိဿတ္တပစ္စဝေက္ခဏေန စာတိ။ ဒွီဟေဝါကာရေဟိ **သင်္ခါရမဇ္ဈတ္တတံ** သမုဋ္ဌာပေတိ – ''ဣဒံ စီဝရံ အနုပုဗ္ဗေန ဝဏ္ဏဝိကာရဉ္စေဝ ဇိဏ္ဏဘာဝဉ္စ ဥပဂန္တွာ ပါဒပုဉ္ဆနစောဠကံ ဟုတွာ ယဋ္ဌိကောဋိယာ ဆဍ္ဍနီယံ ဘဝိဿတိ, သစေ ပနဿ သာမိကော ဘဝေယျ, နာဿ ဧဝံ ဝိနဿိတုံ ဒဒေယျာ''တိ ဧဝံ အဿာမိကဘာဝပစ္စဝေက္ခဏေန စ, ''အနဒ္ဓနိယံ ဣဒံ တာဝကာလိက''န္တိ ဧဝံ တာဝကာလိကဘာဝပစ္စဝေက္ခဏေန စာတိ။ ယထာ စ စီဝရေ, ဧဝံ ပတ္တာဒီသုပိ ယောဇနာ ကာတဗ္ဗာ။

သတ္တသင်္ခါရကေလာယနပုဂ္ဂလပရိဝဇ္ဇနတာတိ ဧတ္ထ ယော ပုဂ္ဂလော ဂိဟီ ဝါ အတ္တနော ပုတ္တဓီတာဒိကေ, ပဗ္ဗဇိတော ဝါ အတ္တနော အန္တေဝါသိကသမာနုပဇ္ဈာယကာဒိကေ မမာယတိ, သဟတ္ထေနေဝ နေသံ ကေသစ္ဆေဒနသူစိကမ္မစီဝရဓောဝနရဇနပတ္တပစနာဒီနိ ကရောတိ, မုဟုတ္တမ္ပိ အပဿန္တော ''အသုကော သာမဏေရော ကုဟိံ အသုကော ဒဟရော ကုဟိ''န္တိ ဘန္တမိဂေါ ဝိယ ဣတော စိတော စ ဩလောကေတိ, အညေန ကေသစ္ဆေဒနာဒီနံ အတ္ထာယ ''မုဟုတ္တံ အသုကံ ပေသေထာ''တိ ယာစိယမာနောပိ ''အမှေဟိပိ တံ အတ္တနော ကမ္မံ န ကာရေမ, တုမှေ ဟ နံ ဂဟေတွာ ကိလမေဿထာ''တိ န ဒေတိ, အယံ သတ္တကေလာယနော နာမ။

ယော ပန စီဝရပတ္တထာလကကတ္တရယဋ္ဌိအာဒီနိ မမာယတိ, အညဿ ဟတ္ထေန ပရာမသိတုမ္ပိ န ဒေတိ, တာဝကာလိကံ ယာစိတော ''မယမ္ပိ ဣဒံ မမာယန္တာ န ပရိဘုဉ္ဇာမ, တုမှာကံ ကိံ ဒဿာမာ''တိ ဝဒတိ, အယံ **သင်္ခါရကေလာယနော** နာမ။ ယော ပန တေသု ဒွီသုပိ ဝတ္ထူသု မဇ္ဈတ္တော ဥဒာသိနော, အယံ **သတ္တသင်္ခါရမဇ္ဈတ္တော** နာမ။ ဣတိ အယံ ဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂော ဧဝရူပံ သတ္တသင်္ခါရကေလာယနပုဂ္ဂလံ အာရကာ ပရိဝဇ္ဇန္တဿာပိ, သတ္တသင်္ခါရမဇ္ဈတ္တပုဂ္ဂလံ သေဝန္တဿာပိ, ဌာနနိသဇ္ဇာဒီသု တဒုပ္ပာဒနတ္ထံ နိန္နပောဏပဗ္ဘာရစိတ္တဿာပိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ဧဝံ ဥပ္ပန္နဿ ပနဿ အရဟတ္တမဂ္ဂေန ဘာဝနာပါရိပူရိ ဟောတီတိ ပဇာနာတိ။

ဣတိ အဇ္ဈတ္တံ ဝါတိ ဧဝံ အတ္တနော ဝါ သတ္တ သမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေ ပရိဂ္ဂဏှိတွာ, ပရဿ ဝါ, ကာလေန ဝါ အတ္တနော, ကာလေန ဝါ ပရဿ သမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေ ပရိဂ္ဂဏှိတွာ ဓမ္မေသု ဓမ္မာနုပဿီ ဝိဟရတိ။ သမုဒယဝယာ ပနေတ္ထ သမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂါနံ နိဗ္ဗတ္တိနိရောဓဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဣတော ပရံ ဝုတ္တနယမေဝ။ ကေဝလဉှိ ဣဓ ဗောဇ္ဈ

ဇ္ဈင်္ဂပရိဂ္ဂဟိကာ သတိ ဒုက္ခသစ္စန္တိ ဧဝံ ယောဇနံ ကတွာ ဗောဇ္ဈင်္ဂပရိဂ္ဂဟကဿ ဘိက္ခုနော နိယျာနမုခံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ သေသံ တာဒိသမေဝါတိ။

ဗောဇ္ဈင်္ဂပဗ္ဗံ နိဋ္ဌိတံ။

စတုသစ္စပဗ္ဗဝဏ္ဏနာ

၃၈၆. ဧဝံ သတ္တဗောဇ္ဈင်္ဂဝသေန ဓမ္မာနုပဿနံ ဝိဘဇိတွာ ဣဒါနိ စတုသစ္စဝသေန ဝိဘဇိတုံ **ပုန စပရန္တိ**အာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဣဒံ ဒုက္ခန္တိ ယထာဘူတံ ပဇာနာတီ**တိ ဌပေတွာ တဏှံ တေဘူမကဓမ္မေ “ဣဒံ ဒုက္ခ”န္တိ ယထာသဘာဝတော ပဇာနာတိ, တဿေဝ ခော ပန ဒုက္ခဿ ဇနိကံ သမုဋ္ဌာပိကံ ပုရိမတဏှံ “အယံ ဒုက္ခသမုဒယော”တိ, ဥဘိန္နံ အပ္ပဝတ္တိနိဗ္ဗာနံ “အယံ ဒုက္ခနိရောဓော”တိ, ဒုက္ခပရိဇာနနံ သမုဒယပဇဟနံ နိရောဓသစ္ဆိကရဏံ အရိယမဂ္ဂံ “အယံ ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနိပဋိပဒါ”တိ ယထာသဘာဝတော ပဇာနာတီတိ အတ္ထော။ အဝသေသာ အရိယသစ္စကထာ ဌပေတွာ ဇာတိအာဒီနံ ပဒဘာဇနကထံ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ ဝိတ္ထာရိတာယေဝ။

ဒုက္ခသစ္စနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၃၈၈. ပဒဘာဇနေ ပန **ကတမာ စ, ဘိက္ခဝေ, ဇာတီ**တိ ဘိက္ခဝေ, ယာ ဇာတိပိ ဒုက္ခာတိ ဧဝံ ဝုတ္တာ ဇာတိ, သာ ကတမာတိ ဧဝံ သဗ္ဗပုစ္ဆာသု အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **ယာ တေသံ တေသံ သတ္တာန**န္တိ ဣဒံ “ဣမေသံ နာမာ”တိ နိယမာဘာဝတော သဗ္ဗသတ္တာနံ ပရိယာဒါနဝစနံ။ **တမှိ တမှိ သတ္တနိကာယေ**တိ ဣဒမ္ပိ သဗ္ဗသတ္တနိကာယပရိယာဒါနဝစနံ။ ဇနနံ **ဇာတိ** သဝိကာရာနံ ပဌမာဘိနိဗ္ဗတ္တက္ခန္ဓာနမေတံ အဓိဝစနံ။ **သဉ္ဇာတီ**တိ ဣဒံ တဿာ ဧဝ ဥပသဂ္ဂမဏ္ဍိတဝေဝစနံ။ သာ ဧဝ အနုပဝိဋ္ဌာကာရေန ဩက္ကမနဋ္ဌေန **ဩက္ကန္တိ**။ နိဗ္ဗတ္တိသင်္ခါတေန အဘိနိဗ္ဗတ္တနဋ္ဌေန **အဘိနိဗ္ဗတ္တိ**။ ဣတိ အယံ စတုဗ္ဗိဓာပိ သမ္မုတိကထာ နာမ ။ **ခန္ဓာနံ ပါတုဘာဝေ**တိ အယံ ပန ပရမတ္ထကထာ။ ဧကဝေါကာရာဒီသု ဧကစတုပဉ္စဘေဒာနံ ခန္ဓာနံယေဝ ပါတုဘာဝေ, န ပုဂ္ဂလဿ, တသ္မိံ ပန သတိ ပုဂ္ဂလော ပါတုဘူတောတိ ဝေါဟာရမတ္တံ ဟောတိ။ **အာယတနာနံ ပဋိလာဘော**တိ အာယတနာနိ ပါတုဘဝန္တာနေဝ ပဋိလဒ္ဓါနိ နာမ ဟောန္တိ, သော တေသံ ပါတုဘာဝသင်္ခါတော ပဋိလာဘောတိ အတ္ထော။

၃၈၉. **ဇရာ**တိ သဘာဝနိဒ္ဒေသော။ **ဇီရဏတာ**တိ အာကာရဘာဝနိဒ္ဒေသော။ **ခဏ္ဍိစ္စ**န္တိအာဒိ ဝိကာရနိဒ္ဒေသော။ ဒဟရကာလသ္မိဉှိ ဒန္တာ သမသေတာ ဟောန္တိ။ တေယေဝ ပရိပစ္စန္တေ အနုက္ကမေန ဝဏ္ဏဝိကာရံ အာပဇ္ဇိတွာ တတ္ထ တတ္ထ ပတန္တိ။ အထ ပတိတဋ္ဌ ဌိတဋ္ဌ ဥပာဒာယ ခဏ္ဍိတဒန္တာ ခဏ္ဍိတာ နာမ။ ခဏ္ဍိတာနံ ဘာဝေါ **ခဏ္ဍိစ္စ**န္တိ ဝုစ္စတိ။ အနုက္ကမေန ပဏ္ဍရဘူတာနိ ကေသလောမာနိ ပလိတာနိ နာမ။ ပလိတာနိ သဉ္ဇာတာနိ အဿာတိ ပလိတော, ပလိတဿ ဘာဝေါ **ပါလိစ္စံ**။ ဇရာဝါတပ္ပဟာရေန သောသိတမံသလောဟိတတာယ ဝလိယော တစသ္မိံ အဿာတိ ဝလိတ္တစော, တဿ ဘာဝေါ **ဝလိတ္တစတာ**။ ဧတ္တာဝတာ ဒန္တကေသလောမတစေသု ဝိကာရဒဿနဝသေန ပါကဋီဘူတာ ပါကဋဇရာ ဒဿိတာ။

ယထေဝ ဟိ ဥဒကဿ ဝါ ဝါတဿ ဝါ အဂ္ဂိနော ဝါ တိဏရုက္ခာဒီနံ သံဘဂ္ဂပလိဘဂ္ဂတာယ ဝါ ဈာမတာယ ဝါ ဂတမဂ္ဂေါ ပါကဋော ဟောတိ, န စ သော ဂတမဂ္ဂေါ တာနေဝ ဥဒကာဒီနိ, ဧဝမေဝ ဇရာယ ဒန္တာဒီနံ ခဏ္ဍိစ္စာဒိဝသေန ဂတမဂ္ဂေါ ပါကဋော, စက္ခုံ ဥမ္မီလေတွာပိ ဂယှတိ, န စ ခဏ္ဍိစ္စာဒီနေဝ ဇရာ။ န ဟိ ဇရာ စက္ခုဝိညေယျာ ဟောတိ။ ယသ္မာ ပန ဇရံ ပတ္တဿ အာယု ဟာယတိ, တသ္မာ ဇရာ “အာယုနော သံဟာနီ”တိ ဖလူပစာရေန ဝုတ္တာ။ ယသ္မာ ဒဟရကာလေ သုပ္ပသန္နာနိ သုခုမမ္ပိ အတ္တနော ဝိသယံ သုခေနေဝ စ ဂဏှနသမတ္ထာနိ စက္ခာဒီနိ ဣန္ဒြိယာနိ ဇရံ ပတ္တဿ ပရိပက္ကာနိ အာလုလိတာနိ အဝိသဒါနိ ဩဠာရိကမ္ပိ အတ္တနော ဝိသယံ ဂဟေတုံ အသမတ္ထာနိ ဟောန္တိ, တသ္မာ “ဣန္ဒြိယာနံ ပရိပါကော”တိပိ ဖလူပစာရေနေဝ ဝုတ္တာ။

၃၉၀. မရဏနိဒ္ဒေသေ **ယန္တိ** မရဏံ သန္ဓာယ နပုံသကနိဒ္ဒေသော, ယံ မရဏံ စုတီတိ ဝုစ္စတိ, စဝနတာတိ ဝုစ္စတီတိ အယမေတ္ထ ယောဇနာ။ တတ္ထ **စုတီ**တိ သဘာဝနိဒ္ဒေသော။ **စဝနတာ**တိ အာကာရဘာဝနိဒ္ဒေသော။ မရဏံ ပတ္တဿ ခန္ဓာ ဘိဇ္ဇန္တိ စေဝ အန္တရဓာယန္တိ စ အဒဿနံ ဂစ္ဆန္တိ, တသ္မာ တံ **ဘေဒော အန္တရဓာန**န္တိ ဝုစ္စတိ။

မစ္စမရဏန္တိ မစ္စုမရဏံ, န ခဏိကမရဏံ။ **ကာလကိရိယာ**တိ မရဏကာလကိရိယာ။ အယံ သဗ္ဗာပိ သမ္မုတိကထာဝ။ **ခန္ဓာနံ ဘေဒော**တိ အယံ ပန ပရမတ္ထကထာ။ ကေတေကာရတာဒီသု ဧကစတုပဉ္စဘေဒာနံ ခန္ဓာနံယေဝ ဘေဒေ, န ပုဂ္ဂလဿ, တသ္မိံ ပန သတိ ပုဂ္ဂလော မတောတိ ဝေါဟာရမတ္တံ ဟောတိ။

ကဠေဝရဿ နိက္ခေပော တိ အတ္တဘာဝဿ နိက္ခေပေါ။ မရဏံ ပတ္တဿ ဟိ နိရတ္ထံဝ ကလိင်္ဂရံ အတ္တဘာဝေ ပတတိ, တသ္မာ တံ ကဠေဝရဿ နိက္ခေပေါတိ ဝုတ္တံ။ ဇီဝိတိန္ဒြိယဿ ဥပစ္ဆေဒော ပန သဗ္ဗာကာရတော ပရမတ္ထတော မရဏံ။ ဧတဒေဝ သမ္မုတိမရဏန္တိ ပိ ဝုစ္စတိ။ ဇီဝိတိန္ဒြိယုပစ္ဆေဒမေဝ ဟိ ဂဟေတွာ လောကိယာ ''တိဿော မတော, ဖုဿော မတော''တိ ဝဒန္တိ။

၃၉၁. **ဗျသနေနာ** တိ ဉာတိဗျသနာဒီသု ယေန ကေနစိ ဗျသနေန။ **ဒုက္ခဓမ္မေနာ** တိ ဝဓဗန္ဓာဒိနာ ဒုက္ခကာရဏေန။ **ဖုဋ္ဌဿာ** တိ အဇ္ဈောတ္ထဋဿ အဘိဘူတဿ။ **သောကော**တိ ယော ဉာတိဗျသနာဒီသု တ ဝဓဗန္ဓနာဒီသု တ အညတရသ္မိံ သတိ တေန အဘိဘူတဿ ဥပ္ပဇ္ဇတိ သောစနလက္ခဏော သောကော။ **သောစိတတ္တ** န္တိ သောစိတဘာဝေါ။ ယသ္မာ ပနေသ အဗ္ဘန္တရေ သောသေန္တော ပရိသောသေန္တော ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တသ္မာ **အန္တောသောကော အန္တောပရိသောကော**တိ ဝုစ္စတိ။

၃၉၂. ''မယှံ ဓီတာ, မယှံ ပုတ္တော''တိ ဧဝံ အာဒိဿ အာဒိဿ ဒေဝန္တိ ဧတေနာတိ **အာဒေဝေါ**။ တံ တံ ဝဏ္ဏံ ပရိကိတ္တေတွာ ဒေဝန္တိ ဧတေနာတိ **ပရိဒေဝေါ**။ တတော ပရာ ဒွေ တဿေဝ ဘာဝနိဒ္ဒေသာ။

၃၉၃. **ကာယိကန္တိ** ကာယပသာဒဝတ္ထုကံ။ ဒုက္ခမနဋ္ဌေန **ဒုက္ခံ**။ **အသာတ** န္တိ အမဓုရံ။ **ကာယသမ္ဖဿဇံ ဒုက္ခ** န္တိ ကာယသမ္ဖဿတော ဇာတံ ဒုက္ခံ။ **အသာတံ ဝေဒယိတ**န္တိ အမဓုရံ ဝေဒယိတံ။

၃၉၄. **စေတသိက**န္တိ စိတ္တသမ္ပယုတ္တံ။ သေသံ ဒုက္ခေ ဝုတ္တနယမေဝ။

၃၉၅. **အာယာသော**တိ သံသီဒနဝိသီဒနာကာရပ္ပတ္တော စိတ္တကိလမထော။ ဗလဝတရံ အာယာသော **ဥပာယာသော**။ တတော ပရာ ဒွေ အတ္တတ္တနိယာဘာဝဒီပကာ ဘာဝနိဒ္ဒေသာ။

၃၉၈. **ဇာတိဓမ္မာန** န္တိ ဇာတိသဘာဝါနံ။ **ဣစ္ဆာ ဥပ္ပဇ္ဇတီ** တိ တဏှာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ **အဟော ဝတာ**တိ ပတ္ထနာ။ **န ခေါ ပနေတံ ဣစ္ဆာယာ** တိ ဧဝံ ဇာတိယာ အနာဂမနံ ဝိနာ မဂ္ဂဘာဝနံ န ဣစ္ဆာယ ပတ္တဗ္ဗံ။ **ဣဒမ္ပိ** တိ ဧတမ္ပိ ဥပရိ သေသာနိ ဥပာဒါယ ပိကာရော။ **ယမ္ပိစ္ဆ** န္တိ ယေနပိ ဓမ္မေန အလဗ္ဘနေယျဝတ္ထုံ ဣစ္ဆန္တော န လဘတိ, တံ အလဗ္ဘနေယျ ဝတ္ထုမ္ဟိ ဣစ္ဆနံ ဒုက္ခံ။ သေ နယော သဗ္ဗတ္ထ။

၃၉၉. ခန္ဓနိဒ္ဒေသေ ရူပဉ္စ တံ ဥပာဒာနက္ခန္ဓော စာတိ **ရူပုပာဒာနက္ခန္ဓော** ဧဝံ သဗ္ဗတ္ထ။

သမုဒယသစ္စနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၄၀၀. **ယာယံ တဏှာ**တိ ယာ အယံ တဏှာ။ **ပောနောဗ္ဘဝိကာ** တိ ပုနဗ္ဘဝကရဏံ ပုနောဗ္ဘဝေါ, ပုနောဗ္ဘဝေါ သီလံ အဿာတိ **ပောနောဗ္ဘဝိကာ**။ နန္ဒီရာဂေန သဟ ဂတာတိ **နန္ဒီရာဂသဟဂတာ**။ နန္ဒီရာဂေန သဒ္ဓိံ အတ္ထတော ဧကတ္တမေဝ ဂတာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **တတြတတြာဘိနန္ဒိနီ** တိ ယတြ ယတြ အတ္တဘာဝေါ, တတြ တတြ အဘိနန္ဒိနီ။ ရူပာဒီသု တ အာရမ္မဏေသု တတြ တတြ အဘိနန္ဒိနီ, ရူပာဘိနန္ဒိနီ သဒ္ဒ, ဂန္ဓ, ရသ, ဖောဋ္ဌဗ္ဗ, ဓမ္မာဘိနန္ဒိနီတိ အတ္ထော။ **သေယျထိဒ** န္တိ နိပါတော။ တဿ သာ ကတမာ စေတိ အတ္ထော။ ကာမေ တဏှာ **ကာမတဏှာ,** ပဉ္စကာမဂုဏိကရာဂဿေတံ နာမံ။ ဘဝေ တဏှာ **ဘဝတဏှာ,** ဘဝပတ္ထနာဝသေန ဥပ္ပန္နဿ သဿတဒိဋ္ဌိသဟဂတဿ ရူပာရူပဘဝရာဂဿ စ ဈာနနိကန္တိယာ စေတံ အဓိဝစနံ။ ဝိဘဝေ တဏှာ **ဝိဘဝတဏှာ,** ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိသဟဂတရာဂဿေတံ အဓိဝစနံ။

ဣဒါနိ တဿာ တဏှာယ ဝတ္ထုံ ဝိတ္ထာရတော ဒဿေတုံ **သာ ခေါ ပနေသာ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဥပ္ပဇ္ဇတီ**တိ ဇာယတိ။ **နိဝိသတီ**တိ ပုနပ္ပုနံ ပဝတ္တိဝသေန ပတိဋ္ဌဟတိ။ **ယံ လောကေ ပိယရူပံ သာတရူပ**န္တိ ယံ လောကသ္မိံ ပိယသဘာဝဉ္စေဝ မဓုရသဘာဝဉ္စ။ **စက္ခုံ လောကေ**တိအာဒီသု လောကသ္မိဉှိ စက္ခာဒီသု မမတ္တေန အဘိနိဝိဋ္ဌာ သတ္တာ သမ္ပတ္တိယံ ပတိဋ္ဌိတာ အတ္တနော စက္ခုံ အာဒါသတလာဒီသု နိမိတ္တဂ္ဂဟဏာနုသာရေန ဝိပ္ပသန္နံ ပဉ္စပသာဒံ သုဝဏ္ဏဝိမာနေ ဥဂ္ဃာဋိတမဏိသီဟပဉ္ဇရံ ဝိယ မညန္တိ, သောတံ ရဇတပနာဠိကံ ဝိယ, ပါမင်္ဂသုတ္တံ ဝိယ စ မညန္တိ, ''တုင်္ဂနာသာ''တိ လဒ္ဓဝေါဟာရံ ဃာနံ ဝဋ္ဋေတွာ ဌပိတဟရိတာလဝဋ္ဋိံ ဝိယ မညန္တိ, ဇိဝှံ ရတ္တကမ္ဗလပဋလံ ဝိယ မုဒုသိနိဒ္ဓမဓုရသဒံ မညန္တိ, ကာယံ သာလလဋ္ဌိံ ဝိယ, သုဝဏ္ဏတောရဏံ ဝိယ စ မညန္တိ, မနံ အညေသံ မနေန အသဒိသံ ဥဠာရံ မညန္တိ။ ရူပံ သုဝဏ္ဏကဏိကာရပုပ္ဖာဒိဝဏ္ဏံ ဝိယ, သဒ္ဒံ မတ္တကရဝီက ကောကိလမန္ဒဓမိတမဏိဝံသနိဃောသံ ဝိယ, အတ္တနာ ပဋိလဒ္ဓာနိ စတုသမုဋ္ဌာနိကဂန္ဓာရမ္မဏာဒီနိ ''ကဿညဿ ဧဝရူပါနိ အတ္ထိ''တိ မညန္တိ။ တေသံ ဧဝံ မညမာနာနံ တာနိ စက္ခာဒီနိ ပိယရူပါနိ စေဝ သာတရူပါနိ စ ဟောန္တိ။ အထ နေသံ တတ္ထ အနုပ္ပန္နာ စေဝ တဏှာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ , ဥပ္ပန္နာ စ တဏှာ ပုနပ္ပုနံ ပဝတ္တိဝသေန နိဝိသတိ။ တသ္မာ ဘဂဝါ ''စက္ခုံ လောကေ ပိယရူပံ သာတရူပံ, ဧတ္ထေသာ တဏှာ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ ဥပ္ပဇ္ဇတီ''တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ**တိ ယဒါ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ ဟောတိ, တဒါ ဧတ္ထ ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ အတ္ထော။ ဧသ နယော သဗ္ဗတ္ထ။

နိရောဓသစ္စနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၄၀၁. အသေသဝိရာဂနိရောဓောတိအာဒီနိ သဗ္ဗာနိ နိဗ္ဗာနဝေဝစနာနေဝ။ နိဗ္ဗာနဉှိ အာဂမ္မ တဏှာ အသေသာ ဝိရဇ္ဇတိ နိရုဇ္ဈတိ, တသ္မာ တံ ''တဿာယေဝ တဏှာယ အသေသဝိရာဂနိရောဓော''တိ ဝုစ္စတိ။ နိဗ္ဗာနဉ္စ အာဂမ္မ တဏှာ စဇီယတိ ပဋိနိဿဇ္ဇီယတိ ဝိမုစ္စတိ န အလ္လီယတိ, တသ္မာ နိဗ္ဗာနံ ''စာဂေါ ပဋိနိဿဂ္ဂေါ မုတ္တိ အနာလယော''တိ ဝုစ္စတိ။ ဧကမေဝ ဟိ နိဗ္ဗာနံ, နာမာနိ ပနဿ သဗ္ဗသင်္ခတာနံ နာမပဋိပက္ခဝသေန အနေကာနိ ဟောန္တိ။ သေယျထိဒံ, အသေသဝိရာဂေါ အသေသနိရောဓော စာဂေါ ပဋိနိဿဂ္ဂေါ မုတ္တိ အနာလယော ရာဂက္ခယော ဒေါသက္ခယော မောဟက္ခယော တဏှက္ခယော အနုပ္ပာဒေါ အပ္ပဝတ္တံ အနိမိတ္တံ အပ္ပဏိဟိတံ အနာယူဟနံ အပ္ပဋိသန္ဓိ အနုပပတ္တိ အဂတိ အဇာတံ အဇရံ အဗျာဓိ အမတံ အသောကံ အပရိဒေဝံ အနုပါယာသံ အသံကိလိဋ္ဌန္တိ။

ဣဒါနိ မဂ္ဂေန ဆိန္နာယ နိဗ္ဗာနံ အာဂမ္မ အပ္ပဝတ္တိပတ္တာယပိ စ တဏှာယ ယေသု ဝတ္ထူသု တဿာ ဥပ္ပတ္တိ ဒဿိတာ, တတ္ထေဝ အဘာဝံ ဒဿေတုံ **သာ ခေါ ပနေသာ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ ယထာ ပုရိသော ခေတ္တေ ဇာတံ တိတ္တအလာဗုဝလ္လိံ ဒိသွာ တံ အဂ္ဂတော ပဋ္ဌာယ မူလံ ပရိယေသိတွာ ဆိန္ဒေယျ, သာ အနုပုဗ္ဗေန မိလာယိတွာ အပညတ္တိံ ဂစ္ဆေယျ။ တတော တသ္မိံ ခေတ္တေ တိတ္တအလာဗု နိရုဒ္ဓါ ပဟီနာတိ ဝုစ္စေယျ, ဧဝမေဝ ခေတ္တေ တိတ္တအလာဗု ဝိယ စက္ခာဒီသု တဏှာ။ သာ အရိယမဂ္ဂေန မူလစ္ဆိန္နာ နိဗ္ဗာနံ အာဂမ္မ အပ္ပဝတ္တိံ ဂစ္ဆတိ။ ဧဝံ ဂတာ ပန တေသု ဝတ္ထူသု ခေတ္တေ တိတ္တအလာဗု ဝိယ န ပညာယတိ။

ယထာ စ အဋဝိတော စောရေ အာနေတွာ နဂရဿ ဒက္ခိဏဒွါရေ ဃာတေယျုံ, တတော အဋဝိယံ စောရာ မတာတိ ဝါ မာရိတာတိ ဝါ ဝုစ္စေယျုံ, ဧဝံ အဋဝိယံ စောရာ ဝိယ စက္ခာဒီသု တဏှာ။ သာ ဒက္ခိဏဒွါရေ စောရာ ဝိယ နိဗ္ဗာနံ အာဂမ္မ နိရုဒ္ဓတ္တာ နိဗ္ဗာနေ နိရုဒ္ဓါ။ ဧဝံ နိရုဒ္ဓါ ပနေတေသု ဝတ္ထူသု အဋဝိယံ စောရာ ဝိယ န ပညာယတိ, တေနဿာ တတ္ထေဝ နိရောဓံ ဒဿေန္တော ''စက္ခုံ လောကေ ပိယရူပံ သာတရူပံ, ဧတ္ထေသာ တဏှာ ပဟီယမာနာ ပဟီယတိ, ဧတ္ထ နိရုဇ္ဈမာနာ နိရုဇ္ဈတီ''တိအာဒိမာဟ။

မဂ္ဂသစ္စနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၄၀၂. အယမေဝါတိ အညမဂ္ဂပဋိက္ခေပနတ္ထံ နိယမနံ။ **အရိယော**တိ တံ တံ မဂ္ဂဝဇ္ဈေဟိ ကိလေသေဟိ အာရကတ္တာ အရိယဘာဝကရတ္တာ စ အရိယော။ **ဒုက္ခေ ဉာဏ**န္တိအာဒိနာ စတုသစ္စကမ္မဋ္ဌာနံ ဒဿိတံ။ တတ္ထ ပုရိမာနိ ဒွေ ဝဋ္ဋံ, ပစ္ဆိမာနိ ဝိဝဋ္ဋံ။ တေသု ဘိက္ခုနော ဝဋ္ဋေ ကမ္မဋ္ဌာနာဘိနိဝေသော ဟောတိ, ဝိဝဋ္ဋေ နတ္ထိ အဘိနိဝေသော။ ပုရိမာနိ ဟိ ဒွေ သစ္စာနိ ''ပဉ္စက္ခန္ဓာ ဒုက္ခံ, တဏှာ သမုဒယော''တိ ဧဝံ သင်္ခေပေန စ ''ကတမေ ပဉ္စက္ခန္ဓာ, ရူပက္ခန္ဓော''တိအာဒိနာ နယေန ဝိတ္ထာရေန စ အာစရိယဿ သန္တိကေ ဥဂ္ဂဏှိတွာ တစာယ ပုနပ္ပုနံ ပရိဝတ္တ

တေန္တော ယောဂါဝစရော ကမ္မံ ကရောတိ။ ဣတရေသု ပန ဒွီသု သစ္စေသု နိရောဓသစ္စံ ဣဋ္ဌံ ကန္တံ မနာပံ, မဂ္ဂသစ္စံ ဣဋ္ဌံ ကန္တံ မနာပန္တိ ဧဝံ သဝနေန ကမ္မံ ကရောတိ။ သော ဧဝံ ကရောန္တော စတ္တာရိ သစ္စာနိ ဧကပဋိဝေဓေန ပဋိဝိဇ္ဈတိ ဧကာဘိသမယေန အဘိသမေတိ။ ဒုက္ခံ ပရိညာပဋိဝေဓေန ပဋိဝိဇ္ဈတိ, သမုဒယံ ပဟာနပဋိဝေဓေန, နိရောဓံ သစ္ဆိကိရိယာပဋိဝေဓေန, မဂ္ဂံ ဘာဝနာပဋိဝေဓေန ပဋိဝိဇ္ဈတိ။ ဒုက္ခံ ပရိညာဘိသမယေန။ပေ.။ မဂ္ဂံ ဘာဝနာဘိသမယေန အဘိသမေတိ။ ဧဝမဿ ပုဗ္ဗဘာဂေ ဒွီသု သစ္စေသု ဥဂ္ဂဟပရိပုစ္ဆာသဝနဓာရဏသမ္မသနပဋိဝေဓော ဟောတိ, ဒွီသု ပန သဝနပဋိဝေဓောယေဝ။ အပရဘာဂေ တီသု ကိစ္စတော ပဋိဝေဓော ဟောတိ, နိရောဓေ အာရမ္မဏပဋိဝေဓော။ ပစ္စဝေက္ခဏာ ပန ပတ္တသစ္စဿ ဟောတိ။ အယဉ္စ အာဒိကမ္မိကော, တသ္မာ သာ ဣဓ န ဝုတ္တာ။

ဣမဿ စ ဘိက္ခုနော ပုဗ္ဗေ ပရိဂ္ဂဟတော “ဒုက္ခံ ပရိဇာနာမိ, သမုဒယံ ပဇဟာမိ, နိရောဓံ သစ္ဆိကရောမိ, မဂ္ဂံ ဘာဝေမီ”တိ အာဘောဂသမန္နာဟာရမနသိကာရပစ္စဝေက္ခဏာ နတ္ထိ, ပရိဂ္ဂဟတော ပဋ္ဌာယ ဟောတိ။ အပရဘာဂေ ပန ဒုက္ခံ ပရိညာတမေဝ။ပေ.။ မဂ္ဂေါ ဘာဝိတောဝ ဟောတိ။ တတ္ထ ဒွေ သစ္စာနိ ဒုဒ္ဒသတ္တာ ဂမ္ဘီရာနိ, ဒွေ ဂမ္ဘီရတ္တာ ဒုဒ္ဒသာနိ။ ဒုက္ခသစ္စဉှိ ဥပ္ပတ္တိတော ပါကဋံ, ခါဏုကဏ္ဋကပဟာရာဒီသု “အဟော ဒုက္ခ”န္တိ ဝတ္တဗ္ဗတမ္ပိ အာပဇ္ဇတိ။ သမုဒယမ္ပိ ခါဒိတုကာမတာဘုဉ္ဇိတုကာမတာဒိဝသေန ဥပ္ပတ္တိတော ပါကဋံ။ လက္ခဏပဋိဝေဓတော ပန ဥဘယမ္ပိ ဂမ္ဘီရံ။ ဣတိ တာနိ ဒုဒ္ဒသတ္တာ ဂမ္ဘီရာနိ။ ဣတရေသံ ပန ဒွိန္နံ ဒဿနတ္ထာယ ပယောဂေါ ဘဝဂ္ဂဂ္ဂဟဏတ္ထံ ဟတ္ထပ္ပသာရဏံ ဝိယ အဝီစိဖုသနတ္ထံ ပါဒပ္ပသာရဏံ ဝိယ သတဓာ ဘိန္နဿ ဝါလဿ ကောဋိယာ ကောဋိပဋိပါဒနံ ဝိယ စ ဟောတိ။ ဣတိ တာနိ ဂမ္ဘီရတ္တာ ဒုဒ္ဒသာနိ။ ဧဝံ ဒုဒ္ဒသတ္တာ ဂမ္ဘီရေသု ဂမ္ဘီရတ္တာ စ ဒုဒ္ဒသေသု စတူသု သစ္စေသု ဥဂ္ဂဟာဒိဝသေန ပုဗ္ဗဘာဂဉာဏုပ္ပတ္တိံ သန္ဓာယ ဣဒံ **ဒုက္ခေ ဉာဏ**န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ ပဋိဝေဓက္ခဏေ ပန ဧကမေဝ တံ ဉာဏံ ဟောတိ။

နေက္ခမ္မသင်္ကပ္ပာဒယော ကာမဗျာပါဒဝိဟိံသာဝိရမဏသညာနံ နာနတ္တာ ပုဗ္ဗဘာဂေ နာနာ, မဂ္ဂက္ခဏေ ပန ဣမေသု တီသု ဌာနေသု ဥပ္ပန္နဿ အကုသလသင်္ကပ္ပဿ ပဒပစ္ဆေဒတော အနုပ္ပတ္တိသာဓနဝသေန မဂ္ဂင်္ဂံ ပူရယမာနော ဧကောဝ ကုသလသင်္ကပ္ပော ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ အယံ **သမ္မာသင်္ကပ္ပော** နာမ။

မုသာဝါဒါဝေရမဏိအာဒယောပိ မုသာဝါဒါဒီဟိ ဝိရမဏသညာနံ နာနတ္တာ ပုဗ္ဗဘာဂေ နာနာ, မဂ္ဂက္ခဏေ ပန ဣမေသု စတူသု ဌာနေသု ဥပ္ပန္နာယ အကုသလဒုဿီလျစေတနာယ ပဒပစ္ဆေဒတော အနုပ္ပတ္တိသာဓနဝသေန မဂ္ဂင်္ဂံ ပူရယမာနာ ဧကာဝ ကုသလဝေရမဏီ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ အယံ **သမ္မာဝါစာ** နာမ ။

ပါဏာတိပါတာဝေရမဏိအာဒယောပိ ပါဏာတိပါတာဒီဟိ ဝိရမဏသညာနံ နာနတ္တာ ပုဗ္ဗဘာဂေ နာနာ, မဂ္ဂက္ခဏေ ပန ဣမေသု တီသု ဌာနေသု ဥပ္ပန္နာယ အကုသလဒုဿီလျစေတနာယ အကိရိယတော ပဒပစ္ဆေဒတော အနုပ္ပတ္တိသာဓနဝသေန မဂ္ဂင်္ဂံ ပူရယမာနာ ဧကာဝ ကုသလဝေရမဏီ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, အယံ **သမ္မာကမ္မန္တော** နာမ။

မိစ္ဆာအာဇီဝန္တိ ခါဒနီယဘောဇနီယာဒီနံ အတ္ထာယ ပဝတ္တိတံ ကာယဝစီဒုစ္စရိတံ။ **ပဟာယာ**တိ ဝဇ္ဇေတွာ။ **သမ္မာအာဇီဝေနာ**တိ ဗုဒ္ဓပသတ္ထေန အာဇီဝေန။ **ဇီဝိတံ ကပ္ပေတီ**တိ ဇီဝိတပ္ပဝတ္တိံ ပဝတ္တေတိ။ သမ္မာအာဇီဝေါပိ ကုဟနာဒီဟိ ဝိရမဏသညာနံ နာနတ္တာ ပုဗ္ဗဘာဂေ နာနာ, မဂ္ဂက္ခဏေ ပန ဣမေသုယေဝ သတ္တသု ဌာနေသု ဥပ္ပန္နာယ မိစ္ဆာဇီဝဒုဿီလျစေတနာယ ပဒပစ္ဆေဒတော အနုပ္ပတ္တိသာဓနဝသေန မဂ္ဂင်္ဂံ ပူရယမာနာ ဧကာဝ ကုသလဝေရမဏီ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, အယံ **သမ္မာအာဇီဝေါ** နာမ။

အနုပ္ပန္နာနန္တိ ဧကသ္မိံ ဝါ ဘဝေ တထာရူပေ ဝါ အာရမ္မဏေ အတ္တနော န ဥပ္ပန္နာနံ။ ပရဿ ပန ဥပ္ပဇ္ဇမာနေ ဒိသွာ “အဟော ဝတ မေ ဧဝရူပါ ပါပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ န ဥပ္ပဇ္ဇေယျု”န္တိ ဧဝံ အနုပ္ပန္နာနံ ပါပကာနံ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ အနုပ္ပါဒါယ။ **ဆန္ဒံ ဇနေတီ**တိ တေသံ အနုပ္ပါဒကပဋိပတ္တိသာဓကံ ဝီရိယဆန္ဒံ ဇနေတိ။ **ဝါယမတီ**တိ ဝါယာမံ ကရောတိ။ **ဝီရိယံ အာရဘတီ**တိ ဝီရိယံ ပဝတ္တေတိ။ **စိတ္တံ ပဂ္ဂဏှာတီ**တိ ဝီရိယေန စိတ္တံ ပဂ္ဂဟိတံ ကရောတိ။ **ပဒဟတီ**တိ ကာမံ တစော စ နှာရု စ အဋ္ဌိ စ အဝသိဿတူတိ ပဒဟနံ ပဝတ္တေတိ။

ဥပ္ပန္နာနန္တိ သမုဒာစာရဝသေန အတ္တနော ဥပ္ပန္နပုဗ္ဗာနံ။ ဣဒါနိ တာဒိသေ န ဥပ္ပါဒေဿာမီတိ တေသံ ပဟာနာယ ဆန္ဒံ ဇနေတိ။ **အနုပ္ပန္နာနံ ကုသလာန**န္တိ အပ္ပဋိလဒ္ဓါနံ ပဌမဇ္ဈာနာဒီနံ။ **ဥပ္ပန္နာန**န္တိ တေသံယေဝ ပဋိလဒ္ဓါ

နံ။ **ဒွိတီယာ**တိ ပုနပ္ပုနံ ဥပ္ပတ္တိပဗန္ဓဝသေန ဒွိတတ္တံ။ **အသမ္မောသာယာ** တိ အဝိနာသနတ္တံ။ **ဘိယ္ယောဘာဝါယာ** တိ ဥပရိဘာဝါယ။ **ဝေပုလ္လာယာ** တိ ဝိပုလဘာဝါယ။ **ဘာဝနာယ ပါရိပူရိယာ**တိ ဘာဝနာယ ပရိပူရဏတ္ထံ။ အယမ္ပိ သမ္မာဝါယာမော အနုပ္ပန္နာနံ အကုသလာနံ အနုပ္ပာဒနာဒိစိတ္တာနံ နာနတ္တာ ပုဗ္ဗဘာဂေ နာနာ, မဂ္ဂက္ခဏေ ပန ဣမေသု ယေဝ စတူသု ဌာနေသု ကိစ္စသာဓနဝသေန မဂ္ဂင်္ဂံ ပူရယမာနံ ဧကမေဝ ကုသလဝီရိယံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ အယံ **သမ္မာဝါယာမော** နာမ။

သမ္မာသတိပိ ကာယာဒိပရိဂ္ဂါဟကစိတ္တာနံ နာနတ္တာ ပုဗ္ဗဘာဂေ နာနာ, မဂ္ဂက္ခဏေ ပန စတူသု ဌာနေသု ကိစ္စသာဓနဝသေန မဂ္ဂင်္ဂံ ပူရယမာနာ ဧကာဝ သတိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ အယံ **သမ္မာသတိ** နာမ။

ဈာနာနိ ပုဗ္ဗဘာဂေပိ မဂ္ဂက္ခဏေပိ နာနာ, ပုဗ္ဗဘာဂေ သမာပတ္တိဝသေန နာနာ, မဂ္ဂက္ခဏေ နာနာမဂ္ဂဝသေန။ ဧကဿ ဟိ ပဌမမဂ္ဂေ ပဌမဇ္ဈာနိကော ဟောတိ, ဒုတိယမဂ္ဂါဒယောပိ ပဌမဇ္ဈာနိကာ ဝါ ဒုတိယဇ္ဈာနာဒီသု အညတရဈာနိကာ ဝါ။ ဧကဿပိ ပဌမမဂ္ဂေ ဒုတိယာဒီနံ အညတရဈာနိကော ဟောတိ, ဒုတိယာဒယောပိ ဒုတိယာဒီနံ အညတရဇ္ဈာနိကာ ဝါ ပဌမဇ္ဈာနိကာ ဝါ။ ဧဝံ စတ္တာရောပိ မဂ္ဂါ ဈာနဝသေန သဒိသာ ဝါ အသဒိသာ ဝါ ဧကစ္စသဒိသာ ဝါ ဟောန္တိ။ အယံ ပနဿ ဝိသေသော ပါဒကဇ္ဈာနနိယမေန ဟောတိ။

ပါဒကဇ္ဈာနနိယမေန တာဝ ပဌမဇ္ဈာနလာဘိနော ပဌမဇ္ဈာနာ ဝုဋ္ဌာယ ဝိပဿန္တဿ ဥပ္ပန္နော မဂ္ဂေါ ပဌမဇ္ဈာနိကော ဟောတိ။ မဂ္ဂင်္ဂဗောဇ္ဈင်္ဂါနိ ပနေတ္ထ ပရိပုဏ္ဏာနေဝ ဟောန္တိ။ ဒုတိယဇ္ဈာနတော ဝုဋ္ဌာယ ဝိပဿန္တဿ ဥပ္ပန္နော ဒုတိယဇ္ဈာနိကော ဟောတိ။ မဂ္ဂင်္ဂါနိ ပနေတ္ထ သတ္တ ဟောန္တိ။ တတိယဇ္ဈာနတော ဝုဋ္ဌာယ ဝိပဿန္တဿ ဥပ္ပန္နော တတိယဇ္ဈာနိကော။ မဂ္ဂင်္ဂါနိ ပနေတ္ထ သတ္တ , ဗောဇ္ဈင်္ဂါနိ ဆ ဟောန္တိ။ ဧသ နယော စတုတ္ထဇ္ဈာနတော ဝုဋ္ဌာယ ယာဝ နေဝသညာနာသညာယတနာ။

အာရုပ္ပေ စတုက္ကပဉ္စကဇ္ဈာနံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တဉ္စ လောကုတ္တရံ, နော လောကိယန္တိ ဝုတ္တံ, ဧတ္ထ ကထန္တိ? ဧတ္ထာပိ ပဌမဇ္ဈာနာဒီသု ယတော ဝုဋ္ဌာယ သောတာပတ္တိမဂ္ဂံ ပဋိလဘိတွာ အရူပသမာပတ္တိံ ဘာဝေတွာ သော အာရုပ္ပေ ဥပ္ပန္နော, တံ ဈာနိကာဝဿ တတ္ထ တယော မဂ္ဂါ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ ဧဝံ ပါဒကဇ္ဈာနမေဝ နိယမေတိ။

ကေစိ ပန ထေရာ “ဝိပဿနာယ အာရမ္မဏဘူတာ ခန္ဓာ နိယမေန္တီ”တိ ဝဒန္တိ။ ကေစိ “ပုဂ္ဂလဇ္ဈာသယော နိယမေတီ”တိ ဝဒန္တိ။ ကေစိ “ဝုဋ္ဌာနဂါမိနိဝိပဿနာ နိယမေတီ”တိ ဝဒန္တိ။ တေသံ ဝါဒဝိနိစ္ဆယော ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ ဝုဋ္ဌာနဂါမိနိဝိပဿနာဓိကာရေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။

အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, သမ္မာသမာဓီ တိ အယံ ပုဗ္ဗဘာဂေ လောကိယော အပရဘာဂေ လောကုတ္တရော သမ္မာသမာဓီတိ ဝုစ္စတိ။

ဣတိ အဇ္ဈတ္တံ ဝါ တိ ဧဝံ အတ္တနော ဝါ စတ္တာရိ သစ္စာနိ ပရိဂ္ဂဏှိတွာ, ပရဿ ဝါ, ကာလေန ဝါ အတ္တနော, ကာလေန ဝါ ပရဿ စတ္တာရိ သစ္စာနိ ပရိဂ္ဂဏှိတွာ ဓမ္မေသု ဓမ္မာနုပဿီ ဝိဟရတိ။ သမုဒယဝယာ ပနေတ္ထ စတုန္နံ သစ္စာနံ ယထာသမ္ဘဝတော ဥပ္ပတ္တိနိဝတ္တိဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဣတော ပရံ ဝုတ္တနယမေဝ။ ကေဝလဉှိ ဣဓ စတုသစ္စပရိဂ္ဂါဟိကာ သတိ ဒုက္ခသစ္စန္တိ ဧဝံ ယောဇနံ ကတွာ သစ္စပရိဂ္ဂါဟကဿ ဘိက္ခုနော နိယျာနမုခံ ဝေဒိတဗ္ဗံ, သေသံ တာဒိသမေဝါတိ။

စတုသစ္စပဗ္ဗံ နိဋ္ဌိတံ။

၄၀၄. ဧတ္တာဝတာ အာနာပါနပဗ္ဗံ စတုဣရိယာပထပဗ္ဗံ စတုသမ္ပဇညပဗ္ဗံ ဒွတ္တိံသာကာရံ စတုဓာတုဝဝတ္ထာနံ နဝသိဝထိကာ ဝေဒနာနုပဿနာ စိတ္တာနုပဿနာ နီဝရဏပရိဂ္ဂဟော ခန္ဓပရိဂ္ဂဟော အာယတနပရိဂ္ဂဟော ဗောဇ္ဈင်္ဂပရိဂ္ဂဟော သစ္စပရိဂ္ဂဟောတိ ဧကဝီသတိ ကမ္မဋ္ဌာနာနိ။ တေသု အာနာပါနံ ဒွတ္တိံသာကာရံ နဝသိဝထိကာတိ ဧကာဒသ အပ္ပနာကမ္မဋ္ဌာနာနိ ဟောန္တိ။ ဒီဃဘာဏကမဟာသီဝတ္ထေရော ပန “နဝသိဝထိကာ အာဒီနဝါနုပဿနာဝသေန ဝုတ္တာ”တိ အာဟ။ တသ္မာ တဿ မတေန ဒွေယေဝ အပ္ပနာကမ္မဋ္ဌာနာနိ, သေသာနိ ဥပစာရကမ္မဋ္ဌာ

နာနိ။ ကိံ ပနေတေသု သဗ္ဗေသု အဘိနိဝေသော ဇာယတီတိ? န ဇာယတိ။ ဣရိယာပထသမ္ပဇညနီဝရဏဗောဇ္ဈင်္ဂေသု ဟိ အဘိနိဝေသော န ဇာယတိ, သေသေသု ဇာယတီတိ။ **မဟာသီဝတ္ထေရော** ပနာဟ “ဧတေသုပိ အဘိနိဝေသော ဇာယတိ။ အယဉှိ ‘အတ္ထိ နု ခော မေ စတ္တာရော ဣရိယာပထာ ဥဒါဟု နတ္ထိ, အတ္ထိ နု ခော မေ စတုသမ္ပဇညံ ဥဒါဟု နတ္ထိ, အတ္ထိ နု ခော မေ ပဉ္စနီဝရဏာ ဥဒါဟု နတ္ထိ, အတ္ထိ နု ခော မေ သတ္တဗောဇ္ဈင်္ဂါ ဥဒါဟု နတ္ထီ’တိ ဧဝံ ပရိဂ္ဂဏှာတိ။ တသ္မာ သဗ္ဗတ္ထ အဘိနိဝေသော ဇာယတီ”တိ။

ယော ဟိ ကောစိ, ဘိက္ခဝေ တိ ယော ဟိ ကောစိ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု တ ဘိက္ခုနီ တ ဥပါသကော တ ဥပါသိကာ တ။ **ဧဝံ ဘာဝေယျ** တိအာဒိတော ပဋ္ဌာယ ဝုတ္တေန ဘာဝနာနုက္ကမေန ဘာဝေယျ။ **ပါဋိကင်္ခံ** န္တိ ပဋိကင်္ခိတဗ္ဗံ ဣစ္ဆိတဗ္ဗံ အဝဿံဘာဝီတိ အတ္ထော။ **အညာ**တိ အရဟတ္တံ။ **သတိ တ ဥပါဒိသေသေ**တိ ဥပါဒါနသေသေ တ သတိ အပရိက္ခီဏေ။ **အနာဂါမိတာ**တိ အနာဂါမိဘာဝေါ။

ဧဝံ သတ္တန္နံ ဝဿာနံ ဝသေန သာသနဿ နိယျာနိကဘာဝံ ဒဿေတွာ ပုန တတော အပ္ပတရေပိ ကာလေ ဒဿေန္တော **တိဋ္ဌန္တု, ဘိက္ခဝေ** တိအာဒိမာဟ။ သဗ္ဗမ္ပိ စေတံ မဇ္ဈိမဿ ဝေနေယျပုဂ္ဂလဿ ဝသေန ဝုတ္တံ, တိက္ခပညံ ပန သန္ဓာယ “ပါတော အနုသိဋ္ဌော သာယံ ဝိသေသံ အဓိဂမိဿတိ, သာယံ အနုသိဋ္ဌော ပါတော ဝိသေသံ အဓိဂမိဿတီ”တိ ဝုတ္တံ။ ဣတိ ဘဂဝါ “ဧဝံ နိယျာနိကံ, ဘိက္ခဝေ, မမ သာသန”န္တိ ဒဿေတွာ ဧကဝီသတိယာပိ ဌာနေသု အရဟတ္တနိကူဋေန ဒေသိတံ ဒေသနံ နိယျာတေန္တော “ဧကာယနော အယံ, ဘိက္ခဝေ, မဂ္ဂေါ။ပေ.။ ဣတိ ယံ တံ ဝုတ္တံ, ဣဒမေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တ”န္တိ အာဟ။ သေသံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။ ဒေသနာပရိယောသာနေ ပန တိံသ ဘိက္ခုသဟဿာနိ အရဟတ္တေ ပတိဋ္ဌဟိံသူတိ။

ဣတိ သုမင်္ဂလဝိလာသိနိယာ ဒီဃနိကာယဋ္ဌကထာယံ

မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀. ဟယာသိရာဇညသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၄၀၆. **ဧဝံ မေ သုတ**န္တိ ဟယာသိရာဇညသုတ္တံ။ တတြာယမပုဗ္ဗပဒဝဏ္ဏနာ – **အာယသ္မာ** တိ ပိယဝစနမေတံ။ **ကုမာရကဿပေါ**တိ တဿ နာမံ။ ကုမာရကာလေ ပဗ္ဗဇိတတ္တာ ပန ဘဂဝတာ “ကဿပံ ပက္ကောသထ, ဣဒံ ဖလံ ဝါ ခါဒနီယံ ဝါ ကဿပဿ ဒေထာ”တိ ဝုတ္တေ “ကတရကဿပဿာ”တိ။ “ကုမာရကဿပဿာ”တိ ဧဝံ ဂဟိတနာမတ္တာ တတော ပဋ္ဌာယ ဝုဍ္ဎကာလေပိ “ကုမာရကဿပေါ” တွေဝ ဝုစ္စတိ။ အပိစ ရညော ပေါသာဝနိကပုတ္တတ္တာပိ တံ ကုမာရကဿပေါတိ သဉ္ဇာနိံသု။

အယံ ပနဿ ပုဗ္ဗယောဂတော ပဋ္ဌာယ အာဝိဘာဝကထာ – ထေရော ကိရ ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတော ကာလေ သေဋ္ဌိပုတ္တော အဟောသိ။ အထေကဒိဝသံ ဘဂဝန္တံ စိတ္တကထိံ ဧကံ အတ္တနော သာဝကံ ဧတဒဂ္ဂေ ဌပေန္တံ ဒိသွာ ဘဂဝတော သတ္တာဟံ ဒာနံ ဒတွာ “အဟမ္ပိ ဘဂဝါ အနာဂတေ ဧကဿ ဗုဒ္ဓဿ အယံ ထေရော ဝိယ စိတ္တကထီ သာဝကော ဘဝါမီ”တိ ပတ္ထနံ ကတွာ ပုညာနိ ကရောန္တော ကဿပဿ ဘဂဝတော သာသနေ ပဗ္ဗဇိတွာ ဝိသေသံ နိဗ္ဗတ္တေတုံ နာသက္ခိ။ တဒါ ကိရ ပရိနိဗ္ဗုတဿ ဘဂဝတော သာသနေ ဩသက္ကန္တေ ပဉ္စ ဘိက္ခူ နိဿေဏိံ ဗန္ဓိတွာ ပဗ္ဗတံ အာရုယှ သမဏဓမ္မံ အကံသု။ သင်္ဃတ္ထေရော တတိယဒိဝသေ အရဟတ္တံ ပတ္တော, အနုထေရော စတုတ္ထဒိဝသေ အနာဂါမီ အဟောသိ, ဣတရေ တယော ဝိသေသံ နိဗ္ဗတ္တေတုံ အသက္ကောန္တာ ဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တာ။

တေသံ ဧကံ ဗုဒ္ဓန္တရံ ဒေဝေသု စ မနုဿေသု စ သမ္ပတ္တိံ အနုဘဝန္တာနံ ဧကော တက္ကသိလာယံ ရာဇကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ပက္ကုသာတိ နာမ ရာဇာ ဟုတွာ ဘဂဝန္တံ ဥဒ္ဒိဿ ပဗ္ဗဇိတွာ ရာဇဂဟံ ဥဒ္ဒိဿ အာဂစ္ဆန္တော ကုမ္ဘကာရသာလာယံ ဘဂဝတော ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ အနာဂါမိဖလံ ပတ္တော။ ဧကော ဧကသ္မိံ သမုဒ္ဒပဋ္ဋနေ ကုလဃရေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ နာဝံ အာရုယှ ဘိန္နနာဝေ ဒါရုစီရာနိ နိဝါသေတွာ လာဘသမ္ပတ္တိံ ပတ္တော “အဟံ အရဟာ”တိ စိတ္တံ ဥပ္ပာဒေတွာ “န တွံ အရဟာ, ဂစ္ဆ, သတ္ထာရံ ဥပသင်္ကမိတွာ ပဉှံ ပုစ္ဆာ”တိ အတ္ထကာမာယ ဒေဝတာယ စောဒိတော တထာ ကတွာ အရဟတ္တဖလံ ပတ္တော။

ဧကော ရာဇဂဟေ ဧကိဿာ ကုလဒါရိကာယ ကုစ္ဆိမှိ ဥပ္ပန္နော။ သာ စ ပဌမံ မာတာပိတရော ယာစိတွာ ပဗ္ဗဇ္ဇံ အလဘမာနာ ကုလဃရံ ဂန္တွာ ဂဗ္ဘံ ဂဏှိ ။ ဂဗ္ဘသဏ္ဌိတမ္ပိ အဇာနန္တီ သာမိကံ အာရာဓေတွာ တေန အနုညာတာ ဘိက္ခုနီသု ပဗ္ဗဇိတာ, တဿာ ဂဗ္ဘနိမိတ္တံ ဒိသွာ ဘိက္ခုနိယော ဒေဝဒတ္တံ ပုစ္ဆိံသု။ သော “အဿမဏီ”တိ အာဟ။ ဒသဗလံ ပုစ္ဆိံသု။ သတ္ထာ ဥပါလိတ္ထေရံ သမ္ပဋိစ္ဆာပေသိ။ ထေရော သာဝတ္ထိနဂရဝါသီနိ ကုလာနိ ဝိသာခဉ္စ ဥပါသိကံ ပက္ကောသာပေတွာ သောဓေန္တော “ပုရေ လဒ္ဓော ဂဗ္ဘော, ပဗ္ဗဇ္ဇာ အရောဂါ”တိ အာဟ။ သတ္ထာ “သုဝိနိစ္ဆိတံ အဓိကရဏ”န္တိ ထေရဿ သာဓုကာရမဒါသိ။ သာ ဘိက္ခုနီ သုဝဏ္ဏဗိမ္ဗသဒိသံ ပုတ္တံ ဝိဇာယိ။ တံ ဂဟေတွာ ရာဇာ ပသေနဒိ ကောသလော ပေါသာပေသိ။ “ကဿပေါ”တိ စဿ နာမံ ကတွာ အပရဘာဂေ အလင်္ကရိတွာ သတ္ထု သန္တိကံ နေတွာ ပဗ္ဗာဇေသိ။ ဣတိ နံ ရညော ပေါသာဝနိကပုတ္တတ္တာပိ “ကုမာရကဿပေါ”တိ သဉ္ဇာနိံသူတိ။ တံ ဧကဒိဝသံ အန္ဓဝနေ သမဏဓမ္မံ ကရောန္တံ အတ္ထကာမာ ဒေဝတာ ပဉှေ ဥဂ္ဂဟာပေတွာ “ဣမေ ပဉှေ ဘဂဝန္တံ ပုစ္ဆာ”တိ အာဟ။ ထေရော ပဉှေ ပုစ္ဆိတွာ ပဉှာဝိဿဇ္ဇနာဝသာနေ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။ ဘဂဝါပိ တံ စိတ္တကထိကာနံ ဘိက္ခူနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေသိ။

သေတဗျာ တိ တဿ နဂရဿ နာမံ။ **ဥတ္တရေန သေတဗျ** န္တိ သေတဗျတော ဥတ္တရဒိသာယ။ **ရာဇညော**တိ အနဘိသိတ္တကရာဇာ။ **ဒိဋ္ဌိဂတ** န္တိ ဒိဋ္ဌိယေဝ။ ယထာ ဂူထဂတံ မုတ္တဂတန္တိ ဝုတ္တေ န ဂူထာဒိတော အညံ အတ္ထိ, ဧဝံ ဒိဋ္ဌိယေဝ ဒိဋ္ဌိဂတံ။ **ဣတိပိ နတ္ထီ** တိ တံ တံ ကာရဏံ အပဒိသိတွာ ဧဝမ္ပိ နတ္ထီတိ ဝဒတိ။ **ပုရာ။ပေ။ သညာပေတီ** တိ ယာဝ န သညာပေတိ။

စန္ဒိမသူရိယဥပမာဝဏ္ဏနာ

၄၁၁. ဣမေ ဘော, ကဿပ, စန္ဒိမသူရိယာ တိ သော ကိရ ထေရေန ပုစ္ဆိတော စိန္တေသိ “အယံ သမဏော ပဌမံ စန္ဒိမသူရိယေ ဥပမံ အာဟရိ, စန္ဒိမသူရိယသဒိသော ဘဝိဿတိ ပညာယ, အနဘိဘဝနီယော အညေန, သစေ ပနာဟံ ‘စန္ဒိမသူရိယာ ဣမသ္မိံ လောကေ’တိ ဘဏိဿာမိ, ‘ကိံ နိဿိတာ ဧတေ, ကိတ္တကပမာဏာ, ကိတ္တကံ ဥစ္စာ’တိအာဒီဟိ ပလိဝေဌေဿတိ။ အဟံ ခေါ ပနေတံ နိဗ္ဗေဌေတုံ န သက္ခိဿာမိ, ‘ပရသ္မိံ လောကေ’ ဣစ္စေဝ ဝဿ ကထေဿာမီ”တိ။ တသ္မာ ဧဝမာဟ။

ဘဂဝတ ပန တတော ပုဗ္ဗေ န စိရဿေဝ **သုဓာဘောဇနီယဇာတကံ** ကထေသိ။ တတ္ထ “စန္ဒေ စန္ဒော ဒေဝပုတ္တော, သူရိယေ သူရိယော ဒေဝပုတ္တော”တိ အာဂတံ။ ဘဂဝတာ စ ကထိတံ ဇာတကံ တ သုတ္တန္တံ တ သကလဇမ္ဗုဒီပေ ပတ္ထဋံ ဟောတိ, တေန သော “ဧတ္ထ နိဝာသိနော ဒေဝပုတ္တာ နတ္ထီ”တိ န သက္ကာ ဝတ္တုန္တိ စိန္တေတွာ **ဒေဝတာ တေ န မနုဿာ**တိ အာဟ။

၄၁၂. အတ္ထိ ပန, ရာဇည, ပရိယာယော တိ အတ္ထိ ပန ကာရဏန္တိ ပုစ္ဆတိ။ **အာဗာဓိကာ**တိ ဝိသဘာဂဝေဒနာသင်္ခါတေန အာဗာဓေန သမန္နာဂတာ။ **ဒုက္ခိတာ** တိ ဒုက္ခပ္ပတ္တာ။ **ဗာဠှဂိလာနာ**တိ အဓိမတ္တဂိလာနာ။ **သဒ္ဓါယိကာ** တိ အဟံ တုမှေ သဒ္ဒဟာမိ, တုမှေ မယှံ သဒ္ဓါယိကာ သဒ္ဓါယိတဗ္ဗဝစနာတိ အတ္ထော။ **ပစ္စယိကာ** တိ အဟံ တုမှေ ပတ္တိယာမိ, တုမှေ မယှံ ပစ္စယိကာ ပတ္တိယာယိတဗ္ဗာတိ အတ္ထော။

စောရာဒိဥပမာဝဏ္ဏနာ

၄၁၃. ဥဒ္ဒိသိတွာ တိ တေသံ အတ္တာနဉ္စ ပဋိသာမိတဘဏ္ဍကဉ္စ ဒဿေတွာ, သမ္ပဋိစ္ဆာပေတွာတိ အတ္ထော။ **ဝိပ္ပလပန္တဿ** တိ “ပုတ္တော မေ, ဓီတာ မေ, ဓနံ မေ”တိ ဝိဝိဓံ ပလပန္တဿ။ **နိရယပါလေသူ**တိ နိရယေ ကမ္မကာရဏိကသတ္တေသု။ ယေ ပန “ကမ္မမေဝ ကမ္မကာရဏံ ကရောတိ, နတ္ထိ နိရယပါလာ”တိ ဝဒန္တိ။ တေ “တမေနံ, ဘိက္ခဝေ, နိရယပါလာ”တိ ဒေဝဒူတသုတ္တံ ပဋိဗာဟန္တိ။ မနုဿလောကေ ရာဇကုလေသု ကာရဏိကမနုဿာ ဝိယ ဟိ နိရယေ နိရယပါလာ ဟောန္တိ။

၄၁၅. ဝေဠုပေသိကာဟီတိ ဝေဠုဝိလီဝေဟိ။ **သုနိမ္မဇ္ဇထာ** တိ ယထာ သုဋ္ဌု နိမ္မဇ္ဇိတံ ဟောတိ, ဧဝံ နိမ္မဇ္ဇထ, အပနေထာတိ အတ္ထော။

အသုစီတိ အမနာပေါ။ **အသုစိသင်္ခါတော** တိ အသုစိကောဋ္ဌာသဘူတော အသုစီတိ ဉာတော တ။ **ဒုဂ္ဂန္ဓော** တိ ကုဏပဂန္ဓော။ **ဇေဂုစ္ဆော** တိ ဇိဂုစ္ဆိတဗ္ဗယုတ္တော။ **ပဋိကူလော**တိ ဒဿနေနေဝ ပဋိဃာဝဟော။ **ဥဗ္ဗာဓတိ** တိ ဒိဝသဿ ဒွိက္ခတ္တုံ နှာတွာ တိက္ခတ္တုံ ဝတ္ထာနိ ပရိဝတ္တေတွာ အလင်္ကတပဋိမဏ္ဍိတာနံ စက္ကဝတ္တိအာဒီနမ္ပိ မနုဿာနံ ဂန္ဓော ယောဇနသတေ ဌိတာနံ ဒေဝတာနံ ကဏ္ဌေ အာသတ္တကုဏပံ ဝိယ ဗာဓတိ။

၄၁၆. ပုန ပါဏာတိပါတာဒိပဉ္စသီလာနိ သမာဒာယ ဝတ္တေန္တာနံ ဝသေန ဝဒတိ။ **တာဝတိံသာန**န္တိ ဣဒဉ္စ ဒူရေ နိဗ္ဗတ္တာ တာဝ မာ အာဂစ္ဆန္တု, ဣမေ ကသ္မာ န ဧန္တီတိ ဝဒတိ။

၄၁၈. ဇစ္စန္ဓူပမော မညေ ပဋိဘာသီတိ ဇစ္စန္ဓော ဝိယ ဥပဋ္ဌာသိ။ **အရညဝနပတ္ထာနီ** တိ အရညကင်္ဂယုတ္တတာယ အရညာနိ, မဟာဝနသဏ္ဍတာယ ဝနပတ္ထာနိ။ **ပန္တာနီ** တိ ဒူရာနိ။

၄၁၉. ကလျာဏဓမ္မေ တိ တေနေဝ သီလေန သုန္ဒရဓမ္မေ။ **ဒုက္ခပဋိကူလေ**တိ ဒုက္ခံ အပတ္ထေန္တေ။ **သေယျော ဘဝိဿတီ**တိ ပရလောကေ သုဂတိသုခံ ဘဝိဿတီတိ အဓိပ္ပါယော။

၄၂၀. ဥပဝိဇညာတိ ဥပဂတဝိဇာယနကာလာ, ပရိပက္ကဂဗ္ဘာ န စိရဿေဝ ဝိဇာယိဿတီတိ အတ္ထော။ **ဩပဘောဂ္ဂါ ဘဝိဿတီ**တိ ပါဒပရိစာရိကာ ဘဝိဿတိ။ **အနယဗျသန**န္တိ မဟာဒုက္ခံ။ အယောတိ သုခံ, န အယော အနယော, ဒုက္ခံ။ တဒေတံ သဗ္ဗသော သုခံ ဗျသတိ ဝိက္ခိပတီတိ ဗျသနံ။ ဣတိ အနယောဝ ဗျသနံ **အနယဗျသနံ,** မဟာ

ဒုက္ခန္တိ အတ္ထော။ **အယောနိသော**တိ အနုပာယေန။ **အပက္ကံ န ပရိပာစေန္တီ** တိ အပရိဏတံ အခီဏံ အာယုံ အန္တရာ ဝ န ဥပစ္ဆိန္ဒန္တိ။ **ပရိပာကံ အာဂမေန္တီ** တိ အာယုပရိပာကကာလံ အာဂမေန္တိ။ ဓမ္မသေနာပတိနာပေတံ ဝုတ္တံ –

“နာဘိနန္ဒာမိ မရဏံ၊ နာဘိနန္ဒာမိ ဇီဝိတံ။
ကာလဉ္စ ပဋိကင်္ခာမိ၊ နိဗ္ဗိသံ ဘတကော ယထာတိ။ (ထေရက. ၁၀၀၁)

၄၂၁. **ဥဗ္ဘိန္ဒိတွာ** တိ မတ္တိကာလေပံ ဘိန္ဒိတွာ။

၄၂၂. **ရာမဏေယျက** န္တိ ရမဏီယဘာဝံ။ **ဝေလာသိကာ**တိ ခိဍ္ဍာပရာဓိကာ။ **ကောမာရိကာ**တိ တရုဏဒါရိကာ။ **တုယှံ ဇီဝ**န္တိ သုပိနဒဿနကာလေ နိက္ခမန္တံ တ ပဝိသန္တံ တ ဇီဝံ အပိ နု ပဿန္တိ။ ဣဓ စိတ္တာစာရံ “ဇီဝ”န္တိ ဂဟေတွာ အာဟ။ သော ဟိ တတ္ထ ဇီဝသညီတိ။

၄၂၃. **ဖိယာယာ**တိ ခနုဖိယာယ, ဂီဝံ ဝေဌေတွာတိ အတ္ထော။ **ပတ္ထိန္နတရော** တိ ထဒ္ဓတရော။ ဣမိနာ ကိံ ဒဿေတိ? တုမှေဟ ဇီဝကာလေ သတ္တဿ ပဉ္စက္ခန္ဓာတိ ဝဒန္တိ, စဝနကာလေ ပန ရူပက္ခန္ဓမတ္တမေဝ အဝသိဿတိ, တယော ခန္ဓာ အပ္ပဝတ္တာ ဟောန္တိ, ဝိညာဏက္ခန္ဓော ဂစ္ဆတိ။ အဝသိဋ္ဌေန ရူပက္ခန္ဓေန လဟုတရေန ဘဝိတဗ္ဗံ, ဂရုကတရော စ ဟောတိ။ တသ္မာ နတ္ထိ ကောစိ ကုဟိံ ဂန္တာတိ ဣမမတ္ထံ ဒဿေတိ။

၄၂၄. **နိဗ္ဗုတ** န္တိ ဝူပသန္တတေဇံ။

၄၂၅. **အနုပဟစ္စာ** တိ အဝိနာသေတွာ။ **အာမတော ဟောတီ**တိ အဒ္ဓမတော မရိတုံ အာရဒ္ဓော ဟောတိ။ **ဩဓုနာထာ**တိ ဩရတော ကရောထ။ **သန္ဓုနာထာ** တိ ပရတော ကရောထ။ **နိဒ္ဓုနာထာ** တိ အပရာပရံ ကရောထ။ **တဉ္စာယတနံ န ပဋိသံဝေဒေတီ**တိ တေန စက္ခုနာ တံ ရူပာယတနံ န ဝိဘာဝေတိ။ သေ နယော သဗ္ဗတ္ထ။

၄၂၆. **သင်္ခဓမော** တိ သင်္ခဓမကော။ **ဥပလာပေတွာ**တိ ဓမိတွာ။

၄၂၇. **အဂ္ဂိကော** တိ အဂ္ဂိပရိစာရကော။ **အာဟာဒေယျ** န္တိ နိဗ္ဗာဒေယျံ, အာယုံ တ ဟာပုဏာပေယျံ။ **ဟေသေယျ**န္တိ ဘောဇနာဒီဟိ ဘရေယျံ။ **ဝမေယျ** န္တိ ဝမိုံ ဂမေယျံ။ **အရဏီသဟိတ**န္တိ အရဏီယုဂဠံ။

၄၂၈. **တိရောရာဇာနော ပီ**တိ တိရောရဋ္ဌေ အညသ္မိမ္ပိ ဇနပဒေ ရာဇာနော ဇာနန္တိ။ **အဗျတ္တော** တိ အဝိသဒော အဆေကော။ **ကောပေနပီ**တိ ယေ မံ ဇဝံ ဝဒန္တိ, တေသု ဥပ္ပဇ္ဇနကေန ကောပေနပိ ဧတံ ဒိဋ္ဌိဂတံ ဟရိဿာမိ ပရိဟရိဿာမီတိ ဂဟေတွာ ဝိစရိဿာမိ။ **မက္ခေနာ** တိ တယာ ဝုတ္တယုတ္တကာရဏမက္ခလက္ခဏေန မက္ခေနာပိ။ **ပလာသေနာ**တိ တယာ သဒ္ဓိံ ယုဂဂ္ဂါဟလက္ခဏေန ပလာသေနာပိ။

၄၃၀. **ဟရိတကပဏ္ဏ** န္တိ ယံ ကိဉ္စိ ဟရိတကံ, အန္တမသော အလ္လတိဏပဏ္ဏမ္ပိ န ဟောတီတိ အတ္ထော။ **သန္နဒ္ဓကလာပ** န္တိ သန္နဒ္ဓဓနုကလာပံ။ **အာသိတ္တောဒကာနိ ဝဋုမာနိ** တိ ပရိပုဏ္ဏသလိလာ မဂ္ဂါ စ ကန္ဒရာ စ။ **ယောဂ္ဂါနိ** တိ ဗလိဗဒ္ဒေ။

ဗဟုနိက္ခန္တရောတိ **ဗဟုနိက္ခန္တော** စိရနိက္ခန္တောတိ အတ္ထော။ **ယထာဘတေန ဘဏ္ဍေနာ** တိ ယံ တေ တိဏကဋ္ဌောဒကဘဏ္ဍကံ အာရောပိတံ, တေန ယထာဘတေန ယထာရောပိတေန, ယထာဂဟိတေနာတိ အတ္ထော။

အပ္ပသာရာနီတိ အပ္ပဂ္ဃာနိ။ **ပဏီယာနီ**တိ ဘဏ္ဍာနိ။

ဂူထဘာရိကာဒိဥပမာဝဏ္ဏနာ

၄၃၂. **မမ စ သူကရဘတ္တ** န္တိ မမ စ သူကရာနံ ဣဒံ ဘတ္တံ။ **ဥဂ္ဃရန္တ** န္တိ ဥပရိ ဃရန္တံ။ **ပဂ္ဃရန္တ** န္တိ ဟေဋ္ဌာ ပရိဿဝန္တံ။ **တုမှေဟ ခွေတ္ထ ဘဏေ** တိ တုမှေ ဟ ခေါ ဧတ္ထ ဘဏေ။ အယမေဝ တ ဟာရော။ **တထာ ဟိ**

ပန မေ သူကရဘတ္တန္တိ တထာ ဟိ ပန မေ အယံ ဂူထော သူကရာနံ ဘတ္တံ။

၄၃၄. အာဂတာဂတံ ကလိံ ဂိလတီတိ အာဂတာဂတံ ပရာဇယဂုဠံ ဂိလတိ။ **ပဒ္ဓောဟိသ္သာမီ**တိ ပဒ္ဓောဟနံ ကရိသ္သာမိ, ဗလိကမ္မံ ကရိသ္သာမီတိ အတ္ထော။ **အက္ခေဟိ ဒိဗ္ဗိသ္သာမာ**တိ ဂုဠေဟိ ကီဠိသ္သာမ။ **လိတ္တံ ပရမေန တေဇသာ**တိ ပရမတေဇေန ဝိသေန လိတ္တံ။

၄၃၆. ကာမပင္ကေန္တိ ဝုဋ္ဌိတကာမပဒေသော ဝုစ္စတိ။ “ကာမပဒ”န္တိပိ ပါဌော, အယမေဝတ္ထော။ **သာဏဘာရန္တိ** သာဏဝါကဘာရံ။ **သုသန္နဒ္ဓော**တိ သုဗဒ္ဓော။ **တ္ဝံ ပဇာနာဟီ**တိ တ္ဝံ ဇာန။ သစေ ဂဏှာဟိတုကာမောသိ, ဂဏှာဟီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

ခောမန္တိ ခောမဝါကံ။ **အယန္တိ** ကာဠလောဟံ။ **လောဟန္တိ** တမ္ဗလောဟံ။ **သဇ္ဈု**န္တိ ရဇတံ။ **သုဝဏ္ဏန္တိ** သုဝဏ္ဏမာသကံ။ **အဘိနန္ဒိံသူ**တိ တုသ္သိံသု။

၄၃၇. အတ္တမနောတိ သကမနော တုဋ္ဌစိတ္တော။ **အဘိရဒ္ဓော**တိ အဘိပ္ပသန္နော။ **ပဉှာပဋိဘာနာနီ**တိ ပဉှုပဋိဘာနာနိ။ **ပစ္စနီကံ ကတ္တဗ္ဗ**န္တိ ပစ္စနီကံ ပဋိဝိရုဒ္ဓံ ဝိယ ကတ္တဗ္ဗံ အမညိသ္သံ, ပဋိလောမကဟံ ဂဟေတွာ အဋ္ဌာသိန္တိ အတ္ထော။

၄၃၈. သင္ဃာတံ အာပဇ္ဇတီတိ သင္ဃာတံ ဝိနာသံ မရဏံ အာပဇ္ဇတိ။ **န မဟပ္ဖလော**တိ ဝိပါကဖလေန န မဟပ္ဖလော ဟောတိ။ **န မဟာနိသံသော**တိ ဂုဏာနိသံသေန မဟာနိသံသော န ဟောတိ။ **န မဟာဇုတိကော**တိ အာနုဘာဝဇုတိယာ မဟာဇုတိကော န ဟောတိ။ **န မဟာဝိပ္ဖာရော**တိ ဝိပါကဝိပ္ဖာရတာယ မဟာဝိပ္ဖာရော န ဟောတိ။ **ဗီဇနင္ဂလ**န္တိ ဗီဇဉ္စ နင္ဂလဉ္စ။ **ဒုက္ခေတ္တေ**တိ ဒုဋ္ဌခေတ္တေ နိသ္သာရခေတ္တေ။ **ဒုဗ္ဘူမေ**တိ ဝိသမဘူမိဘာဂေ။ **ပတိဋ္ဌာပေယျာ**တိ ဌပေယျ။ **ခဏ္ဍာနီ**တိ ဆိန္နဘိန္နာနိ။ **ပူတီနီ**တိ နိသ္သာရာနိ။ **ဝါတာတပဟတာနီ**တိ ဝါတေန စ အာတပေန စ ဟတာနိ ပရိယာဒိန္နတေဇာနိ။ **အသာရာဒါနီ**တိ တဏ္ဍုလသာရာဒါနရဟိတာနိ ပလာလာနိ။ **အသုခသယိတာနီ**တိ ယာနိ သုက္ခာပေတွာ ကောဋ္ဌေ အာကိရိတွာ ဌပိတာနိ, တာနိ သုခသယိတာနိ နာမ။ တောနိ ပန န တာဒိသာနိ။ **အနုပ္ပဝေစ္ဆေယျာ**တိ အနုပဝေသေယျ, န သမ္မာ ဝသ္သေယျ, အန္ဝဍ္ဎမာသံ အနုဒသာဟံ အနုပဉ္စာဟံ န ဝသ္သေယျာတိ အတ္ထော။ **အပိ နု တာနီ**တိ အပိ နု ဧဝံ ခေတ္တဗီဇဝုဋ္ဌိဒောသေ သတိ တာနိ ဗီဇာနိ အင္ကုရမူလပတ္တာဒီဟိ ဥဒ္ဓံ ဝုဒ္ဓိံ ဟေဋ္ဌာ ဝိရူဠှိံ သမန္တတော စ ဝေပုလ္လံ အာပဇ္ဇေယျုန္တိ။ **ဧဝရူပေ ခေါ ရာဇည ယညော**တိ ဧဝရူပံ ရာဇည ဒါနံ ပရူပဃာတေန ဥပ္ပာဒိတပစ္စယတောပိ ဒါယကတောပိ ပဋိဂ္ဂါဟကတောပိ အဝိသုဒ္ဓတ္တာ န မဟပ္ဖလံ ဟောတိ။

ဧဝရူပေ ခေါ ရာဇည ယညောတိ ဧဝရူပံ ရာဇည ဒါနံ အပရူပဃာတေန ဥပ္ပန္နပစ္စယတောပိ အပရူပဃာတိတာယ သီလဝန္တဒါယကတောပိ သမ္မာဒိဋ္ဌိအာဒိဂုဏသမ္ပန္နပဋိဂ္ဂါဟကတောပိ မဟပ္ဖလံ ဟောတိ။ သစေ ပန ဂုဏာတိရေကံ နိရောဓာ ဝုဋ္ဌိတံ ပဋိဂ္ဂါဟကံ လဘတိ, စေတနာ စ ဝိပုလာ ဟောတိ, ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ ဝိပါကံ ဒေတီတိ။

၄၃၉. ဣမံ ပန ထေရသ္သ ဓမ္မကထံ သုတွာ ပါယာသိရာဇညော ထေရံ နိမန္တေတွာ သတ္တာဟံ ထေရသ္သ မဟာ ဒါနံ ဒတွာ တတော ပဋ္ဌာယ မဟာဇနသ္သ ဒါနံ ပဋ္ဌပေသိ။ တံ သန္ဓာယ **အထ ခေါ ပါယာသိ ရာဇညော**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **ကဏာဇက**န္တိ သကုဏ္ဍကံ ဥတ္တဏ္ဍုလဘတ္တံ။ **ဗိလင္ဂဒုတိယ**န္တိ ကဉ္ဇိကဒုတိယံ။ **ဓောရကာနိ စ ဝတ္ထာနီ**တိ ထူလာနိ စ ဝတ္ထာနိ။ **ဂုဠဝါလကာနီ**တိ ဂုဠဒသာနိ, ပုဉ္ဇပုဉ္ဇဝသေန ဌိတမဟန္တဒသာနီတိ အတ္ထော။ **ဧဝံ အနုဒ္ဒိသတီ**တိ ဧဝံ ဥပဒိသတိ။ **ပါဒါပီ**တိ ပါဒေနပိ။

၄၄၀. အသက္ကစ္စန္တိ သဒ္ဓါဝိရဟိတံ အသဒ္ဓဒါနံ။ **အသဟတ္ထာ**တိ န သဟတ္ထေန။ **အစိတ္တီကတ**န္တိ စိတ္တီကာရဝိရဟိတံ, န စိတ္တီကာရမ္ပိ ပစ္စုပဋ္ဌာပေတွာ န ပဏီတစိတ္တံ ကတွာ အဒါသိ။ **အပဝိဒ္ဓ**န္တိ ဆဍ္ဍိတံ ဝိပ္ပတိတံ။ **သုညံ သေရီသက**န္တိ သေရီသကံ နာမ ဧကံ တုစ္ဆံ ရဇတဝိမာနံ ဥပဂတော။ တသ္သ ကိရ ဒွါရေ မဟာသိရီသရုက္ခော, တေန တံ “သေရီသက”န္တိ ဝုစ္စတိ။

၄၄၁. အာယသ္မာ ဂဝံပတီတိ ထေရော ကိရ ပုဗ္ဗေ မနုဿကာလေ ကေဟလအရကာနံ ဇေဋ္ဌကော ဟုတွာ မဟတော သိရီသဿ မူလံ သောခေတွာ တလိကံ ဩကိရိတွာ ဧကံ ပိဏ္ဍပာတိကတ္ထေရံ ရုက္ခမူလေ နိသီဒာပေတွာ အတ္တနာ လဒ္ဓံ အာဟာရံ ဒတွာ တတော စုတော တဿာနုဘာဝေန တသ္မိံ ရဇတဝိမာနေ နိဗ္ဗတ္တိ။ သိရီသရုက္ခော ဝိမာနဒွာရေ အဋ္ဌာသိ။ သော ပညာသာယ ဝဿေဟိ ဖလတိ, တတော ပညာသ ဝဿာနိ ဂတာနီတိ ဒေဝပုတ္တော သံဝေဂံ အာပဇ္ဇတိ။ သော အပရေန သမယေန အမ္ဗဟာကံ ဘဂဝတော ကာလေ မနုဿေသု နိဗ္ဗတ္တိတွာ သတ္ထု ဓမ္မကထံ သုတွာ အရဟတ္တံ ပတ္တော။ ပုဗ္ဗာစိဏ္ဏဝသေန ပန ဒိတဝိဟာရတ္ထာယ တဒေဝ ဝိမာနံ အဘိဏှံ ဂစ္ဆတိ, တံ ကိရဿ ဥတုသုခံ ဟောတိ။ တံ သန္ဓာယ ''တေန ခော ပန သမယေန အာယသ္မာ ဂဝံပတီ''တိအာဒိ ဝုတ္တံ။

သော သက္ကစ္စံ အန္နံ ဒတွာတိ သော ပရဿ သန္တကမ္ပိ အန္နံ သက္ကစ္စံ ဒတွာ။ **ဧဝမာရောစေသီ**တိ ''သက္ကစ္စံ အန္နံ ဒေထာ''တိအာဒိနာ နယေန အာရောစေသိ။ တဉ္စ ပန ထေရဿ အာရောစနံ သုတွာ မဟာဇနော သက္ကစ္စံ အန္နံ ဒတွာ ဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တော။ ဟယာသိဿ ပန ရာဇညဿ ပရိစာရကာ သက္ကစ္စံ အန္နံ ဒတွာပိ နိကန္တိဝသေန ဂန္တွာ တဿေဝ သန္တိကေ နိဗ္ဗတ္တာ။ တံ ကိရ ဒိသာစာရိကဝိမာနံ ဝဋ္ဋနိအဋ္ဋဝိယံ အဟောသိ။ ဟယာသိဒေဝပုတ္တော စ ဧကဒိဝသံ တဏှိဇကာနံ ဒဿေတွာ အတ္တနော ကတကမ္မံ ကထေသီတိ။

ဣတိ သုမင်္ဂလဝိလာသိနိယာ ဒီဃနိကာယဋ္ဌကထာယံ

ဟယာသိရာဇညသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

နိဋ္ဌိတာ စ မဟာဝဂ္ဂဿတ္ထဝဏ္ဏနာ။

မဟာဝဂ္ဂဋ္ဌကထာ နိဋ္ဌိတာ။